

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunkiympäristölautakunta pöytäkirja 04.06.2024

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TeA	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta / TeA	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / TeA	5
4 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat / SP	6
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmia	7
5 § Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – Vantaan viherrakenteen kehityskuva YK0050 / SP	8
- Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – viherrakenteen kehityskuva YK0050	11
- Vantaan ekologiset verkostot – Metsä- ja puustoinen verkosto, avointen biotooppien verkosto ja siniverkosto	82
6 § Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2024-2025 / TeA	239
- Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2024-2025	241
7 § Virkasuhteisen ympäristötarkastajan vakanssin (000435) kelpoisuusvaatimuksen muuttaminen 10.6.2024 lukien / TeA	265
8 § Virkasuhteisen terveydensuojelutarkastajan vakanssin (500538) kelpoisuusvaatimuksen muuttaminen 1.8.2024 lukien / TeA	266
9 § Kaupunkiympäristölautakunnan toimivallan delegointi osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta ja vahingonkorvauksen myöntämisestä / TeA	267
10 § Asemakaava ja asemakaavan muutos 161900, 16 Kaivoksela / Palotie / SP	269
- 161900 asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotus 4.6.2024, Palotie	271
- 161900 kaavaselostus 4.6.2024, Palotie PDF	272
11 § Asemakaavamuutos 002054, 41 Viinikkala / Voudintie 1 / SP	356
- 002054 asemakaavamuutosehdotus 4.6.2024, Voudintie 1	359
- 002054 selostus, asemakaavamuutos 4.6.2024, Voudintie 1 (22.5.2024)	360
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	407
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	408
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	410
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	411
Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	416
Muutoksenhakuohje 6. Valitus poikkeamispäätökseen ja suunnittelutarveratkaisua koskevassa asiassa	417

Kaupunkiympäristölautakunnan kokous

Aika 4.6.2024 klo 17.00-18.16
Paikka Tikkurila, Kielotie 28, huone 447 / Teams

Osallistujat

Paikalla

Jäsenet		Varajäsenet	
Aura Anssi, puheenjohtaja	x	Karhunen Anneli	
Ahokas Siri	x (etäyhteys)	Linnakangas Jaakko	
Eklund Tarja, varapuheenjohtaja	x	Atzmon Maiju	
Erkkilä Minna	x (§:t 4-11, klo 17.27-18.16)	Nevala Jukka	
Haverinen Soili	x	Axberg Jan	
Iivarinen Oskari	x	Garchi Camilla	
Jääskeläinen Jari	x	Järveläinen Anu	
Karhu Suvi	-	Pietilä Aive	x
Kostilainen Anniina	x	Norrena Vaula	
Linnansalmi Sari	x	Isberg Jeppe	
Merelä Mikko	x	Forsberg Magnus	
Mutanen Tuomas	-	Savuoja Tuure	x
Rahkala Ville	x	Hakala Jaakko	
Suni Antti	x	Seppälä Petri	
Tamminen Ida	x	Friman Milla	
Virkamäki Pekka	x	Pesonen Petrus	
Åstrand Stefan	-	Björkell Alex	x
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Kaukola Ulla	x	Vesa Tiina	
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Immonen Minja	x	Lehtovirta Elmeri	
Muut osallistujat			
Anttila Tero, apulaiskaupunginjohtaja		x	
Perttula Sampo, kaupunkisuunnittelujohtaja		x	
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja		x	
Hamari Milla, viestintäpäällikkö		x	
Nummi Katariina, hallintoasiantuntija, pöytäkirjanpitäjä		x	

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin.

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Anssi Aura

Pöytäkirjanpitäjä Katariina Nummi

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 7.6.2024 klo 11.00 mennessä

Mikko Merelä

Jari Jääskeläinen

Pykälä 9 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 10.6.2024 Vantaan kaupungin internetsivuilla, paatokset.vantaa.fi

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus / TeA**

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Todettiin.

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta / TeA

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Jari Jääskeläinen (varalla Anniina Kostilainen ja Sari Linnansalmi) ja Minna Erkkilä (varalla Suvi Karhu ja Mikko Merelä).

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita pöytäkirjan tarkastajat ja,
- b) että pöytäkirja tarkastetaan perjantaihin 7.6.2024 klo 11.00 mennessä.

Päätös:

Päätettiin

- a) valita pöytäkirjan tarkastajiksi Jari Jääskeläinen ja Mikko Merelä, ja
- b) että pöytäkirja tarkastetaan perjantaihin 7.6.2024 klo 11.00 mennessä.

3 §

Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat / TeA

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden / esittelijöiden selostukset sekä tiedotusasiat.

Päätös:

Todettiin, että selostuksia tai tiedotusasioita ei ole.

4 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat / SP

Kaupunkirakenteen ja ympäristön palvelualueen julkaisemat kaavatöiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmat.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 4

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunkisuunnittelujohtaja Sampo Perttula selosti asiaa kokouksessa.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Liite:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmia

28.5.2024

Uusimmat ja tulevat MRL 63 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat

Kaava	Kaavan nimi	OAS julkaisupäivä	Linkki
002587	Kivistön Puuhelmi	23.5.2024	https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/kiviston-puuhelmeen-asumista-noin-270-asukkaalle
002598	Aviakuja	23.5.2024	https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/katuverkkoa-parannetaan-aviakujalla
320100	Riipilä, raskaan liikenteen palvelualue	30.5.2024	https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/hameenlinnanvaylan-varteen-raskaan-liikenteen-palvelualue-riipilassa

5 §

Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – Vantaan viherrakenteen kehityskuva YK0050 / SP

VD/435/10.02.10/2021
SP/MSI/LMU/SSO

Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) eli viherrakenteen kehityskuva ohjaa viheralueiden, viherrakenteen ja maiseman kehitystä Vantaalla. VIVA:n avulla hallitaan viheralueverkoston ja viherrakenteen kokonaisuuden kehitystä ja haetaan hyviä ratkaisuja tulevaisuuteen. VIVA ohjaa asemakaavoitusta, viheralueiden suunnittelua ja kunnossapitoa sekä maan hankintaa.

Vantaan uusi yleiskaava 2020 tuli voimaan 11.1.2023. Yleiskaava on lähtökohta koko kaupungin viheralueverkoston tarkemmalle suunnittelulle. Viherrakenteen kehityskuvassa jatketaan siitä, mihin yleiskaavassa 2020 jäätiin, viheralueiden sisältöä ja tavoitteita tarkentaen. VIVA on osa yleiskaavan toteuttamista.

Viherrakenteeseen kuuluvat kaavoitettujen viheralueiden verkosto sekä muut kasvulliset alueet pihoidilla ja kaduilla. Vesistöt ovat osa viherrakennetta. Viherrakenne mahdollistaa luonnon monimuotoisuutta ja vaikuttaa ihmisten terveyteen monen eri mekanismin kautta. Viheralueiden hiilinielujen ja -varastojen avulla voidaan hillitä ilmastonmuutosta ja viheralueilla on suuri merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

VIVA sisältää suunnittelun lähtökohdat, tavoitteet Vantaan viherrakenteelle ja maisemalle ja suunnitelman. Tavoitteet ryhmiteltiin neljän päätavoitteen ryhmiksi: Vantaan viherrakenne ja maisema on monimuotoista luonnonlaatuun, kulttuuriympäristöiltään ja kaupunkimaisemaltaan, ilmastonmuutosta hillitsevää ja siihen sopeutuvaa, hyvinvointia tukevaa sekä taloudellista.

Suunnitelmassa esitetään Vantaan viheralueet luokiteltuna koon ja maisema- ja kaupunkirakenteellisen sijainnin perusteella, ekologisen verkoston kehittäminen ja erilaisia kehittämisehdotuksia alueellisesti. Kartoille on rajattu keskustoihin liittyviä keskuspuistoja, kaupunginosapuistoja ja korttelipuistoja, jotka voivat olla keskustapuistoja tai luontoaltistuspuistoja. Lisäksi esitetään portteja luontoon ja kulttuurimaisemaan, uusia hulevesipuistoja, keskustojen virkistyskehiä ja paikkoja istutettaville puille.

Viherrakennetta vaalimalla tai kehittämällä voidaan tukea useita Innovaatioiden Vantaa – kaupunkistrategian 2022–2025 tavoitteita. Kukoistavat kaupunkikeskukset -painopisteen yhtenä tavoitteena on, että luonto on lähellä asukkaita kaduilla, toreilla ja pihoidilla. Strategisen painopisteen mukaisesti VIVA-työssä tarkennettiin suunnittelua erityisesti kaupunkikeskustojen alueelle ja lähistölle. VIVA-työn osana laadittiin viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje SAAVU, jonka kaupunkiympäristölautakunta merkitsi tiedoksi 5.9.2023.

VIVA tukee useiden resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden toteuttamista. VIVA-työn osana laadittiin selvitys, jossa tarkastellaan Vantaan ekologista verkostoa sen osien eli metsä- ja puustoisien verkoston, avointen biotooppien verkoston ja siniverkoston kautta. Selvityksessä muodostettiin kokonaiskuva Vantaan ekologisista verkostoista sekä kehittämistarpeiden ja -ehdotusten määrittely kaavoituksen tueksi. Selvityksen pohjalta merkittiin kehitettävät ekologiset yhteydet ja kehittämisehdotuksia viherrakenteen kehityskuvan alueittaisille kartoille.

Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma 2023–2032 hyväksyttiin kaupunkitilalautakunnassa 7.6.2023. Viherrakenteen kehityskuvaa ja viheralueiden palveluverkkosuunnitelmaa laadittiin osin samaan aikaan

siten, että työt tukevat toisiaan. Palveluverkkosuunnitelma on suunnitelma siitä, miten Vantaan viheralueiden palveluita kehitetään seuraavan vuosikymmenen aikana.

Viherrakenteen kehityskuvan ja viheralueiden palveluverkkosuunnitelman taustaksi kerättiin yhteisesti asukkaiden ja muiden käyttäjien näkemyksiä. Keväällä 2022 tehtiin verkkokysely. Syksyllä 2022 järjestettiin kolme asukastilaisuutta. Viherrakenteen kehityskuvan luonnoksesta, joka valmistui 21.12.2023, laadittiin karttakysely, joka oli avoinna 5.2.-1.3.2024 osallistuva Vantaa -sivustolla. 76 henkilöä vastasi kyselyyn. Työstä annettiin enimmäkseen positiivista palautetta. Palautteen pohjalta raporttiin tuotiin lisää sisältöä, ja alueittaisten karttojen selitettä tarkennettiin.

Viherrakenteen kehityskuvan luonnoksesta pyydettiin kommentteja kaupungin sisäisiltä ja ulkoisilta tahoilta. Palaute oli pääosin positiivista. Mm. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri piti luonnosta poikkeuksellisen onnistuneena ja Helsingin kaupunki toivoi hyvän suunnitteluyhteistyön jatkuvan edelleen.

Viherrakenteen kehityskuvan on laatinut Vantaan yleiskaavayksikön kestävä kaupunki -tiimi laajassa kaupungin sisäisessä yhteistyössä.

Kaupunkiympäristölautakunta 14.5.2024 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – viherrakenteen kehityskuva YK0050 jatkosuunnittelun lähtökohdaksi.

Käsittely:

Kokouksessa puheenjohtajana toiminut Tarja Eklund esitti asian jättämistä pöydälle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunkiympäristölautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 5

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – viherrakenteen kehityskuva YK0050 jatkosuunnittelun lähtökohdaksi.

Käsittely:

Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja Anssi Aura esitti asian jättämistä pöydälle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunkiympäristölautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

-Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) – viherrakenteen kehityskuva YK0050

-Vantaan ekologiset verkostot – Metsä- ja puustoinen verkosto, avointen biotooppien verkosto ja siniverkosto

Täytäntöönpano: Kaupunkirakenne ja ympäristö

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Johtava maisema-arkkitehti Laura Muukka, puh. +358 50 302 9396
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VIHREÄ JA VIRTAAVA VANTAA – viherrakenteen kehityskuva YK0050

Vantaan kaupunki 14.5.2024

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3	6 Viherrakenteen ja maiseman kehittämissuunnitelma	28	Korso	55
1.1 Sanasto	4	6.1 Konseptit	28	Keskuspuistot	56
1.2 Yleiskaava viherrakenteen suunnittelun lähtökohtana	5	6.2 Vantaan viheralueverkoston kehityskuva	28	Kaupunginosapuistot	56
1.3 Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma ja ulkoilureittien tavoitesuunnitelma	5	Laaja viheraluekokonaisuus	30	Korttelipuistot	56
1.4 Strategiat ja ohjelmat työn taustalla ja tukena	9	Helsingin seudun viherkehän jatkuminen	31	Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä	56
2. Imiöt ja teemat kehittämisen taustalla	11	Jokilaaksot	32	Koivukylä	57
2.1 Maapallon planetaariset rajat	11	Joen varren virkistyskäytön kehittämisen alueet	33	Tikkurila-Korso keskuspuiston keskiosa	58
2.2 Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen	11	Portit luontoon ja kulttuurimaisemaan	33	Kaupunginosapuistot	58
2.3 Ilmastonmuutos	11	Suuri rantatie	34	Joen varren virkistyskäytön kehittämissuunnitelmat	58
2.4 Viherrakenne on ihmiselle elintärkeä - ekosysteemipalvelut	12	Keskuspuistot	34	Korttelipuistot	59
2.5 Terveys ja hyvinvointi	13	Kaupunginosapuistot	34	Portit luontoon	60
Liikunta	14	Täydentävä laaja viheralueverkosto	34	Hakunila	61
Luonto elvyttää	14	Vihervaltimot	35	Kaupunginosapuistot	62
Luonnon hyödylliset mikrobit	14	Kukoistavat ja vehreät kaupunkikeskustat	35	Korttelipuistot	62
2.6 Kasvatus ja opetus	15	Vetovoimakohteet	35	Länsimäki	64
3. Metsien ja peltojen Vantaa - Vantaan maiseman, viherrakenteen ja viheralueiden ominaispiirteet	17	6.3. Ekologiset verkostot - verkostojen kehittäminen	36	Kaupunginosapuistot	64
3.1 Maisemarakenne	17	6.4 Aluekohtaiset kartat ja kehittämissuunnitelmat	39	Korttelipuistot	64
3.2 Viheralueverkosto ja viherrakenne	18	Uudet hulevesipuistot	39	Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä	64
3.3 Ekosysteemipalvelut Vantaalla	19	Puukompensaatio	39	6.5 Viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje SAAVU	66
3.4 Hiljaiset alueet	20	Virkistyskehä	40	6.6 Vihertehokkuus pihojen vehreyden ohjaajana	67
3.5 Metsämaisema, viljelymaiasema ja vesistö maisemat	23	Korttelipuistot eli keskustapuistot ja keskustojen luontoaltistuspuistot	40	7. Viherrakenteen kehityskuvan jälkeen	68
4. Asukkaiden toiveet ja viheralueiden käyttöpaine	24	Kivistö ja Lapinkylä	42	8. Lähteet ja kirjallisuus	69
4.1 Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö	24	Kaupunginosapuistot	42		
5. Vihreä ja virtaava Vantaa - tavoitteet maisemalle ja viheralueille	27	Korttelipuistot	42		
		Portit luontoon ja kulttuurimaisemaan	42		
		Joen varren virkistyskäytön kehittämissuunnitelmat	42		
		Myyrmäki ja Martinlaakso	44		
		Keskuspuisto: Myyrmäen viherkehä	45		
		Kaupunginosapuistot	45		
		Korttelipuistot	45		
		Joen varren virkistyskäytön kehittämissuunnitelmat	46		
		Aviapolis	47		
		Aviapolis keskuspuisto	48		
		Korttelipuistot	48		
		Joen varren virkistyskäytön kehittämissuunnitelmat	49		
		Tikkurila	51		
		Keskuspuistot: Tikkurila-Korso keskuspuiston eteläosa	52		
		Kaupunginosapuistot	52		
		Korttelipuistot	52		
		Tikkurilan ja Viertolan pikkupuistojen kehittämiskonsepti	54		

Työryhmä:

Vantaan kaupunki, kaupunkirakenne ja ympäristö, yleiskaavayksikön kestävä kaupunki -tiimi,

teksti ja kartat:

Laura Muukka

Eeva Eitsi

Johanna Huttunen (ekologinen verkosto)

Paula Kankkunen

Jonna Kurittu

Ville Selonen, alkaen 1.11.2022

Elina Ekroos, vihertehokkuus

Anni Vuorikari 13.10.2023 saakka

Vera Rantalainen 31.12. 2022 saakka

Mirja Vallinoja 31.5.2021 saakka

Riikka Lauri 31.12.2021 saakka

Lisäksi: Jonna Juusola, Aviapoliksen kommentointi

Ritva-Leena Kujala, taitto

Ohjausryhmä:

Yleiskaavayksikkö: Mari Siivola, Jonna Kurittu

Asemakaavayksikkö: Ilkka Laine/Marjaana Yläjääski

Ympäristökeskus: Jari Viinanen, Sinikka Rantalainen

Kadut ja puistot, suunnittelu: Heidi Burjam, Markus Holm,

Marika Orava, Harri Keinänen

Liikuntapalvelut: Anu Jokela, Jari Lärkä

Toimitilajohtaminen: Marika Suotula, Pekka Wallenius

Vantaan kaupunginmuseo: Anne Silanto, Susanna Paavola

Rakennusvalvonta: Jekaterina Batrakova

Lisätietoja:

<https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkisuunnittelu/kaavoitus/yleiskaavoitus/viherrakenteen-kehityskuva>

Yleiskaavoitus / Kestävä kaupunki

Kaupunkiympäristö / Kaupunkirakenne ja ympäristö

Puhelin: 09 839 11

yleiskaava@vantaa.fi

1. Johdanto

Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA) eli viherrakenteen kehityskuva ohjaa viheralueiden, viherrakenteen ja maiseman kehitystä Vantaalla. VIVA:n avulla hallitaan viheralueverkoston ja viherrakenteen kokonaisuuden kehitystä ja haetaan hyviä ratkaisuja tulevaisuuteen. VIVA ohjaa asemakaavoitusta, viheralueiden suunnittelua ja kunnossapitoa sekä maan hankintaa.

Viheralueet kaupungissa mahdollistavat luonnon monimuotoisuutta ja vaikuttavat ihmisten terveyteen monen eri mekanismin kautta. Viheralueiden hiilinielujen ja -varastojen avulla voidaan hillitä ilmastonmuutosta ja viheralueilla on suuri merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Viherrakenteeseen kuuluvat kaavoitettujen viheralueiden verkosto sekä muut kasvulliset alueet piholla ja kaduilla. Vesistöt ovat tässä työssä olennainen osa viherrakennetta, vaikka vesistöjen muodostamasta verkostosta puhutaan joskus erikseen sinirakenteena. Viheralueverkostoon sijoittuu viheralueiden palveluverkko, jonka kehittämistä ohjaa erillinen viheralueiden palveluverkkosuunnitelma 2023-2032.

Vantaan uusi yleiskaava 2020 tuli voimaan 11.1.2023. Se kattaa lähes koko kaupungin alueen lukuun ottamatta kaavasta pois rajattua Länsisalmia sekä kahta Helsingin hallinto-oikeuden kumoama aluemerkinä. Yleiskaava on lähtökohta koko kaupungin viheralueverkoston tarkemmalle suunnittelulle. Yleiskaavassa sovitettiin yhteen kasvavan kaupungin tarve rakennettaville alueille ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi varattavat ekologiset verkostot sekä ihmisten tarve viherrakenteen tarjoamille ekosysteemipalveluille. Viherrakenteen kehityskuvassa jatketaan siitä, mihin yleiskaavassa 2020 jäätin, viheralueiden sisältöä ja tavoitteita tarkentaen.

Vantaan viherrakenneselvityksessä (Mäkynen 2017) selvitettiin Vantaan viherrakenteen ominaispiirteitä syvällisesti. Työssä esitettiin seudullinen ja Vantaan viheralueverkosto, virkistyskäyttömahdollisuudet kaupunginosittain, rantojen virkistyskäyttö, viheralueverkoston toteutuminen ja melu viheralueilla. Työssä eriteltiin Vantaan elinympäristötyypit ja kuvaillaan Vantaan metsien ja maatalousmaan ominaisuuksia ja merkitystä sekä kerrottiin luonnon monimuotoisuudesta Vantaalla. Lopuksi esitettiin kaupungin kasvun rajat ja tavoitteellinen viheralueverkosto, jotka olivat yleiskaavan 2020 taustalla. Vantaan viherrakenneselvitys on VIVA:n tärkein taustaselvitys. Koska selvitys on jo kuusi vuotta vanha, ja uusi yleiskaava on laadittu sen jälkeen, olemme päivittäneet joitain tausta-aineistoja. Ekologista verkostoa on selvitetty syvällisemmin. VIVA sisältää tavoitteet Vantaan viherrakenteelle ja maisemalle, suunnitelman, jossa esitetään Vantaan viheralueet luokiteltuna koon ja maisemajärjestyksen perusteella, ekologisen verkoston kehittämisen ja kehittämisohjeita alueellisesti. Lisäksi VIVA:n osana laadittiin viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje kaavoitusta ohjaamaan. Pihojen vehreyttä ohjaava vihertehokkuus sisällytettiin kehityskuvaan.

Viherrakenteen kehityskuvan on laatinut Vantaan yleiskaavayksikön kestävä kaupunki -tiimi laajassa kaupungin sisäisessä yhteistyössä. Raportin aluksi esitellään käytetty sanasto. Sen jälkeen käsitellään suunnittelun lähtökohtia, joiden kautta päädytään tavoitteisiin. Lähtökohtiin, tavoitteisiin ja vuorovaikutukseen nojaten on laadittu suunnitelma, joka alkaa konsepteista. Ensin esitetään koko Vantaan viheralueverkoston kehityskuva ja ekologisten verkostojen kehittäminen. Sen jälkeen tarkennetaan suunnitelmaa mittakaavaan 1:20 000 kaikkien yleiskaavassa esitettyjen keskusta-alueiden ympäristössä. Kartat on esitetty riittävän laajoina siten, että keskuspuistot ja luontoportit mahtuvat kartoille. Näillä alueittaisilla kartoilla tuodaan numeroitujen kehittämisohjeiden kautta esille ideointeja monista eri kohteista.

1.1 Sanasto

Tässä työssä käytämme käsitteitä näin:

Avointen biotooppien verkosto

Avointen biotooppien verkosto muodostuu avoimista biotoopeista ja niiden välisistä yhteyksistä. Avoimia biotooppeja ovat esimerkiksi niityt ja kedot. Yhteydet voivat sijoittua myös verkoston tukialueille kuten pelloille, jotka ovat elinympäristöinä verkoston varsinaisia osia ekologisesti heikkolaatuisempia.

Biotooppi

Biotoopilla tarkoitetaan alueita, joiden keskeiset ympäristötekijät ja sisäinen rakenne ovat samankaltaiset. Biotoopin perusteella voidaan tehdä oletus, että se soveltuu mahdollisesti elinympäristöksi tietyille lajille.

Ekologinen verkosto

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista eli luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueista sekä niitä yhdistävistä ekologisista yhteyksistä, joita pitkin eliöt voivat siirtyä alueelta toiselle. Avointen biotooppien verkosto, metsä- ja puustoinen verkosto ja siniverkosto ovat ekologisen verkoston osia.

Ekologinen yhteys

Ekologista yhteyttä eli ekologista käytävää pitkin kasvit ja eläimet pääsevät siirtymään alueelta toiselle. Ekologinen yhteys voi muodostua vaihtelevista alueista, kuten metsistä, pelloista ja virtavesistä.

Ekosysteemipalvelut

Ekosysteemipalveluilla tarkoitetaan luonnon ihmiselle tuottamia hyötyjä.

Kulttuuriympäristö

Museovirasto määrittelee kulttuuriympäristön näin: ”Ympäristössä näkyy ihmisen toiminta sekä vuorovaikutus luonnon kanssa esihistoriasta nykypäivään asti. Erilaisista ja eri-ikäisistä maisemista, rakennetuista ympäristöistä ja arkeologisesta perinnöstä muodostuvaa kokonaisuutta kutsutaan kulttuuriympäristöksi.” (Kulttuuriympäristö, <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto>)

Kulttuurimaisema

Kulttuurimaisemaa ovat alueet, joiden ominaispiirteet ovat muotoutuneet keskeisesti ihmisen toiminnan seurauksena. Kulttuurimaisema on kulttuuriympäristön alakäsite. Kulttuurimaisema puolestaan jakautuu kaupunkimaisemaan ja kaupunkien ulkopuoliseen kulttuurimaisemaan, jossa maaseudun viljelymaisema on keskeinen.

Maisemaa voidaan tyyppitellä luonnonmaisemaksi ja kulttuurimaisemaksi sen mukaan, onko maisema ensisijaisesti luonnonelementtien tai ihmisen toiminnan tulosta.

Kulttuurimaiseman yksi tyyppi on perinnemaisema, joka tarkoittaa perinteisten elinkeinojen ja maankäyttötapojen muovaamaa maisemaa. Siihen kuuluvat rakennettu perinnemaisema (rakennukset, rakennetut alueet, rakenteet) ja perinnebiotoopit (kulttuurivaikutteiset luontotyypit, joilla on arvokasta lajistoa). (ViherKARA -verkosto 2013 s. 12.)

Kasvullinen maa tai alue

Alue, jolla kasvaa kasveja, tai jolla voi kasvaa kasveja. Esimerkiksi pelto on kasvullista maata, vaikka se kynnettäisiin välillä.

Luontopohjaiset ratkaisut

Luontopohjaiset ratkaisut (engl. nature-based solutions) ovat yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuja, jotka tukeutuvat luontoon tai inspiroituvat siitä. Ne tuottavat samanaikaisesti ekologista, sosiaalista ja taloudellista hyötyä. Luonnosta inspiroituvat ratkaisut voivat matkia luonnonmateriaalien, -rakenteiden tai -prosessien ominaisuuksia, esimerkiksi materiaalien valmistuksessa voi matkia puun jousto-ominaisuuksia. (Luontopohjaiset ratkaisut, <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/luontopohjaiset-ratkaisut/> 11.3.2024)

Maisemarakenne

Maisemarakenne muodostuu maiseman elottomista ja elollisista tekijöistä sekä ihmisen vaikutuksesta, ja niiden keskinäisistä suhteista ja vaihte-
lusta.

Maisemakuva

Maisemakuva on maiseman näkyvä ilmiö.

Metsä- ja puustoinen verkosto

Metsä- ja puustoinen verkosto muodostuu metsäisistä alueista ja kaupunkiympäristön puustoisista alueista ja elementeistä. Metsä- ja puustoinen verkosto on osa ekologista verkostoa.

Viheralue

Viheralueilla tarkoitamme viheralueiksi yleis- tai asemakaavassa varattuja alueita. Tässä viheralue on tarpeen määritellä kaavoitukseen sidotusti, koska työllä ohjataan kaavoitusta.

Viheralueverkosto

Yleis- tai asemakaavassa viheralueiksi varattujen alueiden muodostama verkosto.

Virkistysalueverkosto

Se osa viheralueverkostosta, joka on varattu julkiseen virkistykseen. Virkistysalueverkostossa voi olla toteutumattomia osia eli virkistykseen kaavoitettuja alueita, jotka eivät ole julkisessa omistuksessa.

Viherrakenne

Tässä työssä tarkoitamme viherrakenteella koko Vantaan kattavaa verkostoa, johon kuuluvat kaavoitetut viheralueet riippumatta siitä, ovatko ne kokonaan kasvullista maata, sekä vesistöt ja kalliot. Lisäksi viherrakenteeseen kuuluu pihojen ja katujen kasvillisuus. Viherrakenteen nykytilaan kuuluu kaikki kasvullinen maa, myös rakentamiseen kaavoitetut alueet ja rakentamattomat rakennusalat. Viherrakenteen suunniteltuun tilaan eivät pääsääntöisesti kuulu rakennettaviksi kaavoitetut alueet tai rakennusalat. Kuitenkin jos rakennukseen on integroitu kasvillisuutta, kuten viherkatto tai viherseiniä, on se osa viherrakennetta.

Vihertehokkuus

Alueen ekologisille toiminnoille ja ekosysteemipalvelujen tuotannolle edullisen pinta-alan suhde tontin koko pinta-alaan laskettuna pisteittämällä alueen elementit niiden edullisuuden mukaan. (ViherKARA-verkosto 2013).

1.2 Yleiskaava viherrakenteen suunnittelun lähtökohtana

Yleiskaava on pitkän tähtäimen suunnitelma, jolla kaupunki ohjaa maankäytön kehitystä haluamaansa suuntaan. Vantaan uusin yleiskaava 2020 tuli pääosin voimaan 11.1.2023. Yleiskaavan 2020 tavoitevuosi on 2050.

Yleiskaavassa sovitetaan yhteen kasvavan kaupungin tarve rakennettaville alueille ja luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi varattavat ekologiset verkostot sekä ihmisten tarve viherrakenteen tarjoamille ekosysteemipalveluille. Yleiskaavassa esitetään viheralueverkoston suuret linjat: laajat viheraluekokonaisuudet ja yhteydet niiden välillä. Lisäksi yleiskaavassa on viherrakennetta koskevia määräyksiä rakennettaviksi varatuilla alueille.

Uudet yleiskaavat rakentuvat vanhojen päälle siten, että viheralueverkoston runko on säilynyt samana yleiskaavasta toiseen. Jo kaksi viimeisintä yleiskaavaa (2007 ja 2020) ovat olleet kaupunkirakennetta tiivistäviä. Tiivistyvään kaupunkirakenteeseen perustuvat yleiskaavat säilyttävät laajoja viheraluekokonaisuuksia, kuten Petikko ja Sipoonkorpi. Kuitenkin lähellä asukkaita olevat viheralueet ovat monesti niitä, joilta täydennysrakentamisen mahdollisuuksia etsitään. Olevaa yhdyskuntarakennetta täydennettäessä uusia rakentamisalueita joudutaan joskus esittämään myös metsiin. Metsien luontoarvot ovat olleet niissäkin tapauksilla taustalla siten, että rakentamista on esitetty sellaisiin metsiin, joissa luontoarvoja on mahdollisimman vähän, ja arvokkaammat metsät on jätetty viheralueiksi. Yleiskaavan vuorovaikutuksessa vastustettiin erityisesti metsäisten viheralueiden rakentamista. Pelloille sijoituvia täydennysrakentamisalueita ei vastustettu yhtä paljon kuin lähimetsien rakentamista.

Yleiskaavan 2020 viheralueverkosto perustuu pitkälti Vantaan viherrakenteen -selvitykseen (Mäkynen 2017). Selvityksessä esitettiin maisemarakenteen sekä luonnon ja kulttuuriympäristön arvojen määrittämät rajat kaupunkirakenteen laajentumiselle ja seudun ja Vantaan kaupungin rakenteessa tärkeä viherverkosto, jota vaalitaan maankäytön muutoksissa. Rajauksia noudatettiin yleiskaavassa pääsääntöisesti, mutta ei täysin. Yleiskaavan viheralueverkosto koostuu virkistysalueista, joita ovat urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet (VU), lähivirkistysalueet (VL) ja retkeily- ja ulkoilualueet (VR), luonnonsuojelualueista (SL), suojaviheralueista (EV), hautausmaa-alueista (EH), maatalousvaltaisista alueista (MT) ja maa- ja metsätalousvaltaisista alueista (M). Viheralueiden erilaisilla maankäyttövarauksilla on monenlaisia maisemia ja luontotyyppisiä: erilaisia metsiä, maanviljelysmaisemia, jokien ja purojen rantoja ja kaupunkipuistoja.

Aluevarausten lisäksi kaavakartalla on muita kehitystä ohjaavia merkintöitä. Luonnonsuojelualueet täydentyvät ekologiseksi verkostoksi niitä yhdistävien ekologisten runkoyhteyksien avulla ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet vahvistavat verkostoa. Virkistysalueyhteydet yhdistävät laajoja virkistysalueita rakennettujen alueiden

läpi. Viheryhteyden kehittämiskohdat merkitsevät väylien ja radan ja viheryhteyksien tärkeimpiä risteämiskohtia, joissa sekä eläinten että ihmisten liikkumista pitäisi helpottaa. Viheralueilla kulkee ohjeellisten ulkoilu- ja ratsastusreittien verkosto. Jokien varsille on esitetty virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeitä. Viheralueilla on myös hulevesitulva-altaita ja viljelypalstoja. Suojellun kulttuuriympäristön rajaukset on esitetty omalla oikeusvaikutteisella liitekartallaan. Kaikkiin aluevarauksiin, viiva- ja symbolimerkintöihin liittyy määräys.

Kaavamääräyksillä otetaan kantaa myös muualla kuin yleiskaavan viheralueiksi varatuilla alueille olevaan viherrakenteeseen. Keskustoissa ja keskustojen asuinalueilla määrätään varaamaan riittävästi tilaa puistoille ja julkisille ulkotiloille ja muilla asuinalueilla virkistysalueille. Puistoista puhuminen keskustojen yhteydessä sisältää ajatuksen siitä, että siellä, missä on eniten ihmisiä, on viheralueiden laatuun panostettava sekä kulutuskestävyyden ja toimivuuden että esteettisyyden näkökulmista. Useimmat rakennettaviksi tarkoitetut alueet on määrätty toteutettaviksi vihertehokkaasti. Yleiskaavamääräyksessä vihertehokkuusvaatimus ei sido suunnittelua nykyiseen laskuriin, vaan laskuria ja sen lähtöoletuksia voidaan tarvittaessa muuttaa ja kehittää (vihertehokkuudesta lisää omassa luvussaan). (Yleiskaavan selostus, Vantaan kaupunki (2021).

Yleiskaavassa on puroja koskeva yleismääräys, jonka mukaan purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää vesipinnaltaan avoimina ja reuna-alueiden kasvillisuudeltaan luonnonmukaisina. Muokattuja puroja tulee mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaistaa. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia, kuinka leveä rakentamaton alue puron varrelle jätetään. Puron viherkäytävä tulee toteuttaa mahdollisimman leveänä. Hulevesitulviin varautumiseksi yleiskaavassa on osoitettu paikkoja tulva-alueille symbolimerkinnällä, ja niiden paikat ja koot tarkentuvat tarkemmassa suunnittelussa.

Yleiskaavassa 2020 luonnon monimuotoisuutta ja toimivia ekosysteemejä turvataan vahvistamalla ekologista verkostoa. Luonnonsuojelualueet yhdessä muiden luontoarvoiltaan merkittävien alueiden kanssa muodostavat Vantaan ekologisen verkoston perustan, jonka tavoitteena on turvata eliölaajiston sekä luontotyyppien säilyminen ja monimuotoisuus pitkällä aikavälillä.

1.3 Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma ja ulkoilureittien tavoitesuunnitelma

Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma 2023-2032 (2023) on suunnitelma siitä, miten Vantaan viheralueiden palveluita kehitetään seuraavan vuosikymmenen aikana. Viheralueiden palveluverkko on jatkoa aiemmin laadituille viheralueohjelmille 2001-2010 ja 2011-2020.

Viheralueiden palveluverkko käsittelee kaupungin asukkaille tarjoamia viheralueiden palveluja ja niiden palveluverkkoa. Viheralueiden palvelut on jaoteltu liikunta-, virkistys- ja luontovirkistyspalveluihin. Liikuntapalveluja ovat mm. puistokuntoilupaidat, frisbeegolfradat ja puistokentät. Virkistyspalveluihin luetaan esim. koira-aitaukset, leikkipaikat ja matonpesupaikat. Luontovirkistyspalveluita ovat mm. luontoreitit, ulkoilureitit ja luonnontarkkailupaikat. Suunnitelmassa esitetään sekä uusia että kunnostettavia palveluja. Palveluverkko on pohja tulevien vuosien investointiohjelman laatimiselle ja sen keskeiset linjaukset ohjaavat myös yksittäisiä palveluverkon kehittämishankkeita.

Ulkoilureittien tavoitesuunnitelmaan (Tammisto 2021) on merkitty nykyiset ja tavoitellut ulkoilureitit. Suunnitelmassa on esitetty ulkoilutiet, ulkoilupolut, ladut ja ratsastusreitit ja otettu kantaa reitin valaisuun. Suunnitelmassa on selvitetty yleiskaavaa tarkemmalla tasolla reittien mahdolliset sijainnit. Reitit ja teiden risteämäkohtiin kehitettävät yli- tai alikulut on kuvailtu.

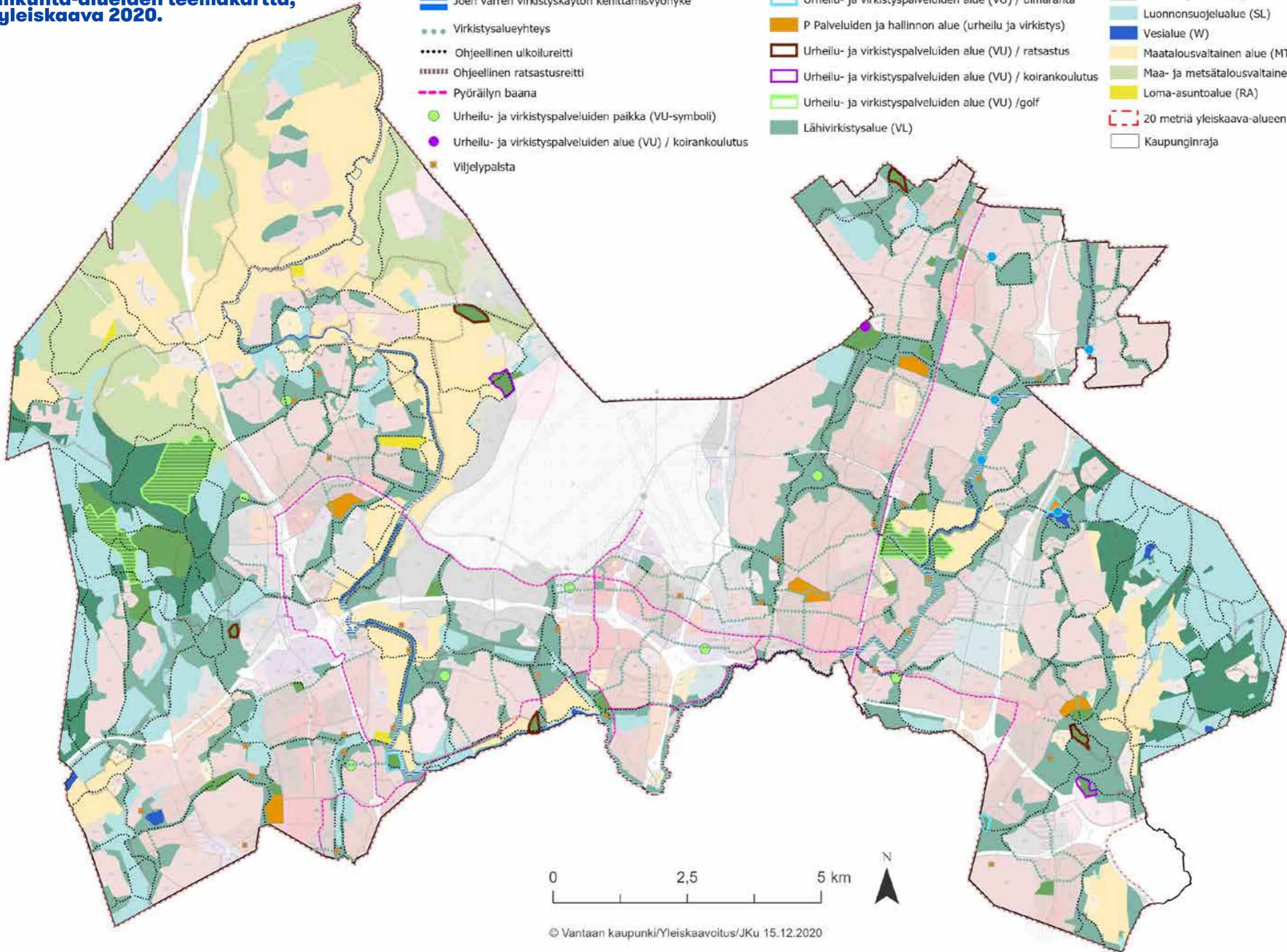
Tässä työssä ei esitetä ulkoilureittejä, koska ne on jo esitetty ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa.

Vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemakartta, yleiskaava 2020.

Vapaa-aika-, virkistys- ja liikunta-alueiden teemakartta

- Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhyke
- Virkistysalueyhteys
- Ohjeellinen ulkoilureitti
- Ohjeellinen ratsastusreitti
- Pyöräilyn baana
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden paikka (VU-symboli)
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU) / koirankoulutus
- Viljelypalsta

- Uimapaikka
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU) / uimaranta
- P Palveluiden ja hallinnon alue (urheilu ja virkistys)
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU) / ratsastus
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU) / koirankoulutus
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU) / golf
- Lähivirkistysalue (VL)
- Retkeily- ja ulkoilualue (VR)
- Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue
- Luonnonsuojelualue (SL)
- Vesialue (W)
- Maatalousvaltainen alue (MT)
- Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)
- Loma-asuntoalue (RA)
- 20 metriä yleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva
- Kaupunginraja

0 2,5 5 km

© Vantaan kaupunki/Yleiskaavoitus/JKu 15.12.2020

Arvokas kulttuuriympäristö, yleiskaava 2020

YK0048 - Vantaan uusi yleiskaava 2020
YK0048 - Ny generalplan för Vanda 2020

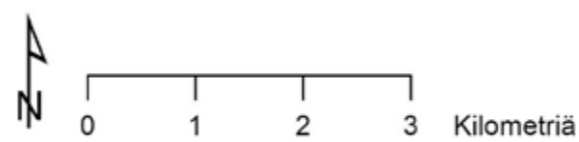
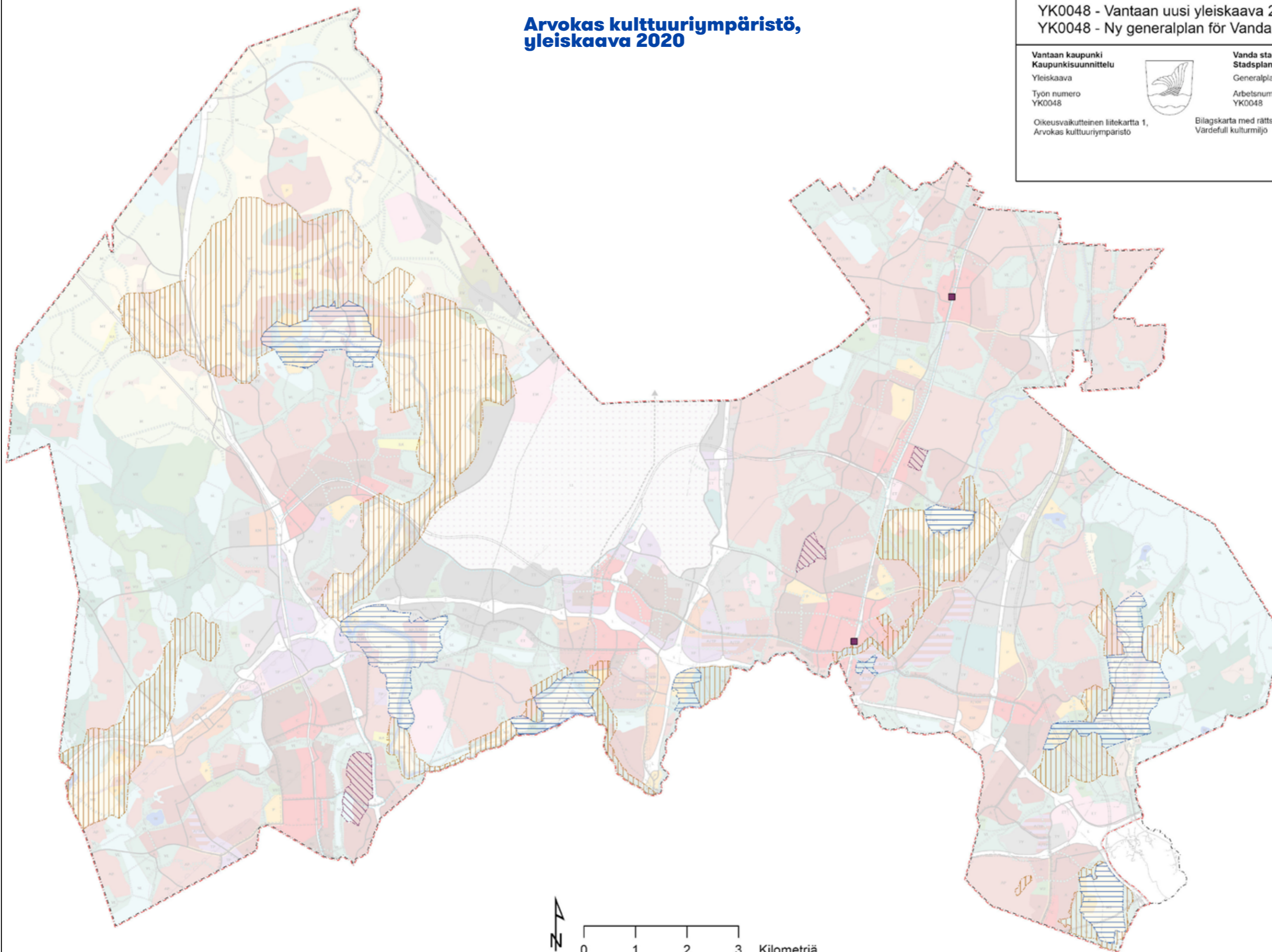
Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Yleiskaava
Työn numero
YK0048

Vanda stad
Stadsplaneringen
Generalplan
Arbetsnummer
YK0048

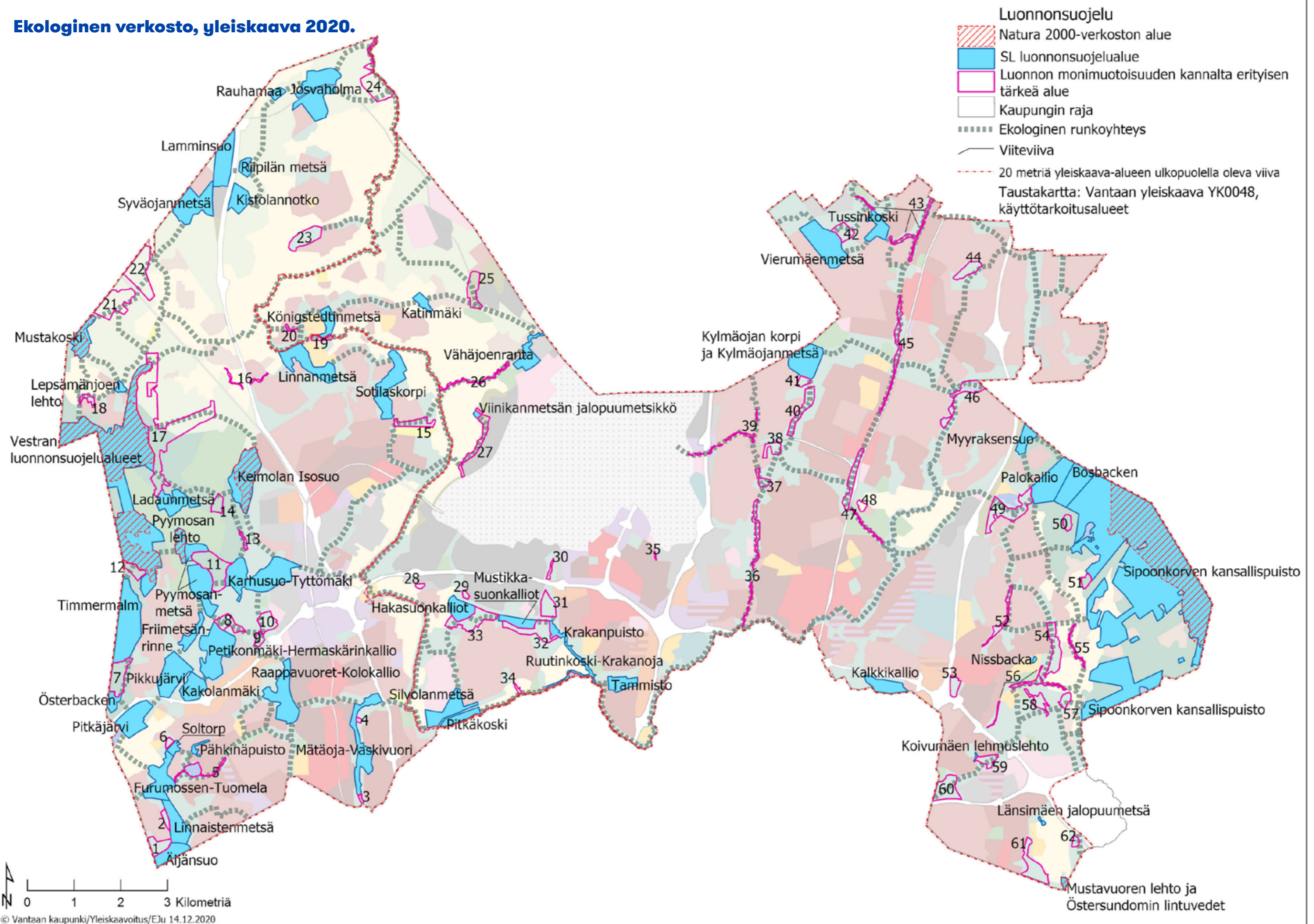
Oikeusvaikutteinen liitekartta 1,
Arvokas kulttuuriympäristö

Bilagskarta med rättsverknningar 1,
Värdefull kulturmiljö

© Vantaan kaupunki/Yleiskaava/EJU 14.12.2020

Ekologinen verkosto, yleiskaava 2020.

1.4 Strategiat ja ohjelmat työn taustalla ja tukena

Innovaatioiden Vantaa – Kaupunkistrategia 2022-2025

Strategian 2022-2025 painopisteet ovat:

- Taloudellisesti kestävä ja elinvoimainen kaupunki
- Hyvät asukaslähtöiset palvelut
- Eriarvoistumisen estäminen
- Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa
- Kukoistavat kaupunkikeskukset
- Merkityksellistä työtä vaikuttavalla johtamisella

Viherrakennetta vaalimalla tai kehittämällä voidaan tukea useiden strategisten painopisteiden tavoitteita.

Resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa -painopisteen yhdeksi tavoitteeksi on määritelty, että Vantaan luonnon monimuotoisuuden säilymisestä huolehditaan. Ekologisen verkoston selvittäminen, vaaliminen ja kehittäminen on tässä olennaista.

Kukoistavat kaupunkikeskukset -painopisteen yhtenä tavoitteena on, että luonto on lähellä asukkaita kaduilla, toreilla ja piholla. ”Alueiden tiivisyessä pidetään huoli siitä, että asukkaat pääsevät edelleen helposti virkistys- ja luontoalueille. Viheralueiden mitoitusta ja saavutettavuutta ja niiden mittaamista tutkitaan.” (Innovaatioiden Vantaa -kaupunkistrategia 2022-2025)

Strategisen painopisteen mukaisesti VIVA-työssä tarkennettiin suunnitella erityisesti kaupunkikeskustojen alueelle ja lähistölle. Vehreät julkiset ulkotilat ovat tärkeitä tiiviisti rakennettujen alueiden asukkaille, joilla ei ole omia pihvoja. Korttelipuistot rajattiin vain keskustoissa ja kaupungin osapuistot määriteltiin siten, että ne ovat keskustoista ja niihin liittyviltä asuinalueilta käsin saavutettavissa. Kaikkiin kaupunkikeskustoihin liittyy keskuspuisto.

VIVA-työn osana laadittiin viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje SAAVU. (Kaupunkiympäristölautakunta 5.9.2023)

Vantaan resurssiviisauden tiekartta

Resurssiviisauden tiekartta on Vantaan kaupungin strategiaa toteuttava ohjelma. Resurssiviisauden tiekartan tavoitetilana on, että Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030, ja että kaupungin suunnittelu ja toteutus on resurssiviisasta, luonto monimuotoista, luonnonvaroja käytetään kestävästi ja jossa asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen toimintatavat ovat vastuullisia. Tavoitetilaa kohti edetään resurssiviisauden tiekartan kuudella kaistalla: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa, Hiilinielut ja kompensointi. Kaistojen tavoitteille on määritelty indikaattorit, joiden avulla seurataan tavoitteiden toteutumista. VIVA-työ tukee useiden resurssiviisaudentiekartan tavoitteiden toteuttamista. (Vantaan resurssiviisauden tiekartta, kaupunvaltuusto 28.2.2022)

Vantaan hulevesiohjelma

Vantaan hulevesiohjelman päivitys valmistui 2023. Hulevesiohjelma toteuttaa Vantaan kaupungin strategioita sekä Resurssiviisauden tiekarttaa. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa korttelien hulevesien hallinnan merkitys korostuu. Kaupunkirakenteen tiivistyminen asettaa haasteen sovittava hulevesien luonnonmukainen hallinta, luonnon monimuotoisuus ja lisääntyvä täydennysrakentaminen. Kaupungin rajallinen maapinta-ala tulee käyttää entistä tehokkaammin toteuttamalla maavaraisia monikäyttöisiä hulevesirakenteita. Hulevesien luonnonmukaiset kasvilisuspinta- ja hallintarakenteet vastaavat ilmastomuutoksen lisääntyviin haasteisiin ja niiden avulla on mahdollisuus lisätä myös luonnon monimuotoisuutta. Hulevesien hallintaan liittyvät lampareet kosteikot ja tulvimistasanteet voivat olla luonnon monimuotoisuuden keskittymiä rakennetussa ympäristössä. Kasvillisuus ja juuristo edistävät hulevesien laadullista hallintaa ja toimivat eroosiosuojana.

Hulevesien hallinnan visiossa Vantaalla tavoitellaan kokonaisvaltaista ja luonnonmukaista hulevesien hallintaa, mikä tuottaa monimuotoista luontoa ja asukkaille iloa ja elämyksellisyyttä.

Hulevesien hallinnan toimenpiteissä on nostettu esiin mm. että luonnonmukaiselle hulevesien hallinnalle tulee varata riittävästi tilaa. Asemakaavoissa annetaan kaavamääräyksiä hulevesien luonnonmukaisesta ja avoimesta käsittelystä. Tonttien, katujen ja viheralueiden mitoituksissa otetaan huomioon hulevesien käsittelyn vaatimat tilavaraukset. Mahdolliset hulevesipainanteille ja vesistöille tarvittavat rasitteet merkitään kaavoihin. Hulevesien hallintamenetelmänä suositaan muiden menetelmien lisäksi kasvikattojen käyttöä etenkin tiiviisti rakennetuilla alueilla, joilla kasvullista maata ja vettä läpäisevää maanpintaa on vähän. Suositellaan luonnon monimuotoisuutta tukevia kasvikattoja, kuten niitty- ja ketokattoja, joissa on paksumpi kasvualustakerros. Näin saadaan myös enemmän viivytystilaa kuin ohuemmissa maksaruohokatoissa.

Luonnonmukainen avoin hulevesien käsittely säilytetään maankäytön yleisenä suunnitteluperiaatteena. Luonnonmukaisia, kasvillisuudeltaan monimuotoisia hulevesikohteita lisätään. Kaupungin toteuttamat luonnonmukaiset hulevesirakenteet suunnitellaan tukemaan ekologista käytäviä, paikallisia ekologista yhteyksiä ja niittyverkoston osia. Luonnonmukaiset hulevesirakenteet toteutetaan pääsääntöisesti kasvillisuuspinta- ja dynaamisen kasvillisuuden myötä eläimistö ja hyönteistö monipuolistuvat. On tärkeää käyttää paikallista lajistoa ja rakentaa elinympäristöjä, jotka tukevat uhanalaista tai hupenevaa lajistoa. Kasvimateriaalin tulee olla ensisijaisesti suomalaista alkuperää ja mieluiten Suomessa tuotettua.

Purot, avo-ojat ja muut uomat tukevat viheralueiden monimuotoisuutta. Puroille ja vesielementeille tulee varata riittävä tila. Purokäytävät säilytetään riittävän leveinä. Yleiskaavassa 2020 on yleismääräys hulevesistä ja puroista: Hulevesien muodostumista on pyrittävä ehkäisemään ja muodostuvat hulevedet on viivytettävä. Purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää vesipinnaltaan avoimina ja reuna-alueiden kasvillisuudeltaan luonnonmukaisena. Muokattuja puroja tulee mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaistaa. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia, kuinka leveä rakentamaton alue puron varrelle jätetään. Puron viherkäytävä tulee toteuttaa mahdollisimman leveänä.

Liikkumishjelma

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.2.2024 Vantaan ensimmäisen liikkumishjelman. Vantaan liikkumishjelma on kaupunkitasoinen toimenpideohjelma, jolla vastataan liikkumattomuuden ja fyysisen passiivisuuden haasteisiin.

Erityisesti ohjelman painopisteessä 3, ympäristöt ja yhteisöt kannustavat ja houkuttelevat liikkumiseen tavoitteissa, on viherrakenteen kehityskuvaan liittyvää sisältöä.

Tavoitteeksi on asetettu, että Jokainen lapsi saa liikkua metsä- ja luonto-oppimisympäristössä säännöllisesti varhaiskasvatuksessa. Sivulla x on tarkasteltu koulujen ja päiväkotien lähiviheralueita. Tällä hetkellä lähes kaikilla päiväkodeilla on viheralue enintään 300 metrin etäisyydellä ja valtaosalla 100 metrin etäisyydellä.

Liikkumishjelman tavoitteena on, että Vantaa innostaa ja houkuttelee pyöräilemään, kävelemään ja liikkumaan lihasvoimin. Tässä viheralueiden ulkoilureiteillä on suuri merkitys. Tavoitetta ”lähimetsät palvelevat luontoliikunta-alueina” tukee viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje, jossa ohjeistetaan varaamaan kaavoissa riittävästi lähivirkistysalueita.

Tavoitteeseen ”Liikunta- ja luontoympäristöt tarjoavat mahdollisuuden virkistymiseen ja aktiiviseen tekemiseen.” on liitetty toimenpide ”Kehitetään portteja luontoon keskeisimpien viheralueiden yhteyteen. Portilta lähtee esim. ladut, ulkoilureitit, luontopolut. Kohteisiin on mahdollista saapua joukkoliikenteellä sekä lihasvoimin.” VIVA:ssa on esitetty sijainti- ja luontoportteille. (Liikkuva Vantaa - Vantaan liikkumishjelma 2023.)

Luontoposiitivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelma

Luontoposiitivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelma hyväksyttiin 9.4.2024 kaupunkiympäristölautakunnassa jatkotyöskentelyn pohjaksi. Valmistuneen työn keskeisenä tavoitteena oli luontoposiitivinen Vantaa 2030 -tavoitteen määrittäminen. Erilaisista ehdotuksista päädyttiin esittämään seuraavaa: ”Vantaan kaupunki parantaa alueensa luonnon monimuotoisuutta ja nostaa luontoalueidensa ekologista tilaa. Vuoteen 2030 mennessä kaupunki korvaa yhdessä yritysten ja asukkaiden kanssa aktiivisesti alueellaan menetettyjä luontoarvoja enemmän kuin mitä haittoja kaupungin toimenpiteistä luonnolle aiheutuu. Tämän lisäksi kaupunki, asukkaat ja yritykset vaikuttavat positiivisesti paikalliseen luontoon, jolloin luonnolla on entistä positiivisempi vaikutus niin kaupunkiin kuin sen asukkaisiin ja yrityksiin.” Raportissa ”Luontoposiitivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelma” esitetyt toimet viedään Resurssiviisauden tiekartan toteutussuunnitelmiin (Ympäristövahtiin). (Vantaan kaupunki ja Ramboll Finland 2023.)

Maisemallisesti arvokas alue tai muu arvokas kulttuuriympäristö

Arvokas kulttuuriympäristö, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä maisemakuvaa on suojeltava. Rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakenteet, pihapiirit tai puistot sekä maisemallisesti merkittävät kujanteet, pensasaidanteet ja yksittäispuut on säilytettävä.

Museoviranomaisen ylläpitämän kulttuuriympäristötietokannan mukaisia merkittäviä rakennusperintökohteita ei saa purkaa ilman lupaa (maankäyttö- ja rakennuslain 127.1 §), eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu.

Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- tai kaupunkikuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyylliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokas kylämaisema

Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti arvokas kylämaisema, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä maisemakuvaa on suojeltava. Rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakenteet, pihapiirit tai puistot sekä maisemallisesti merkittävät kujanteet, pensasaidanteet, yksittäispuut, pellot tai niityt on säilytettävä.

Museoviranomaisen ylläpitämän kulttuuriympäristötietokannan mukaisia merkittäviä rakennusperintökohteita ei saa purkaa ilman lupaa (maankäyttö- ja rakennuslain 127.1 §), eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu.

Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- tai kyläkuvalleisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyylliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kuva: Vantaan kaupunginmuseo sijaitsee Tikkurilan vanhalla rautatieasemalla. Asemarakennus on valmistunut vuonna 1862. © Vantaan aineistopankki

Kaupunkikuvallisesti arvokas 1960-1980 -lukujen asuinalue

Kaupunkimaisema, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä kaupunkikuvaa on suojeltava. Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on noudatettava sen alkuperäisiä kaupunkisuunnitteluperiaatteita ja huolehdittava siitä, että rakentaminen tyylliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Alueella tapahtuvan ympäristörakentamisen ja -hoidon tulee perustua sen kaupunkikuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueella olevien rakennusten ulkoasua ei saa muuttaa siten, että niiden kulttuurihistoriallisesti arvokas tai miljöön kannalta merkittävä luonne turmeltuu.

RKY-kohde

Valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön pienet alueet: Tikkurilan rautatieasema ja Korson rautatieasema. Alueen käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on otettava huomioon arvokkaan kulttuuriympäristön vaaliminen.

Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

2. Imiöt ja teemat kehittämisen taustalla

Miksi kaupungissa tarvitaan luontoa, virkistykseen varattuja alueita, kauniita maisemia ja kasvillisuutta? Mikä vaikuttaa viheralueiden tulevaisuuteen?

2.1 Maapallon planetaariset rajat

Syksyllä 2023 Science Advances -lehdessä julkaistiin päivitettyä tietoa maapallon planetaarisista rajoista. Planetaariset rajat edustavat ympäristön eri osa-alueita ja prosesseja, jotka säätelevät maapallojärjestelmän tilaa, ja kuvaavat myös rajoja, joiden sisällä ihmiskunnan toiminta maapallolla olisi turvallisissa rajoissa. Ihmisten toimet, kuten luonnon hävittäminen maankäytön tieltä, jokien patoaminen ja kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään, vaikuttavat herkkään maapallojärjestelmään. Yhdeksästä rajasta kuuden katsotaan ylittyneen, ja rajojen ylittäminen kuvastaa ihmisen aiheuttamaa ennennäkemätöntä häiriötä maapallolla. (Richardson ym. 2023)

2.2 Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen

Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja kiihtyvä luontokato on maailmalaajuinen ongelma, jota ei ole asetetuista tavoitteista huolimatta saatu pysäytettyä. Monimuotoisen luonnon myötä kyetään turvaamaan toimiva ekosysteemi, joka takaa mahdollisuuden ruoantuotantoon sekä terveelliseen elämään ja ennen kaikkea elämisen edellytykset myös tulevaisuudessa ilmaston muuttuessa. Ilmaston muutokseen sopeutumiseen tarvitsemme monimuotoista luontoa ja toimivaa ekosysteemiä.

Suomi on sitoutunut kansainväliseen sopimukseen biologisesta monimuotoisuudesta. Viime vuosina tehdyt toimenpiteet ovat kuitenkin olleet riittämättömät, eivätkä ole pysäyttäneet monimuotoisuuden heikkenemistä. Luonnon turvaamiseksi vaaditaan sekä tehokkaampia toimia että uusia menettelytapoja luonnon suojelemiseksi ja kestävä kehityksen toteutumiseksi.

Suomessa merkittävin tekijä lajien uhanalaisuudelle ja häviämislle on lajin elinympäristöjen heikentyminen ja häviäminen. Tärkeimmät tekijät elinympäristöjen heikentymiselle ja häviämislle löytyvät metsä- ja maataloudesta sekä rakentamisesta. Kuntien maankäyttö- ja sen suunnittelua ohjaa nykyisin muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaki (vuodesta 2025 rakentamislaki) sekä luonnonsuojelulaki. Uudessa luonnonsuojelulaissa maankäytön myötä luonnonarvoja heikentävien toimia voitaisiin vapaaehtoisesti kompensoida.

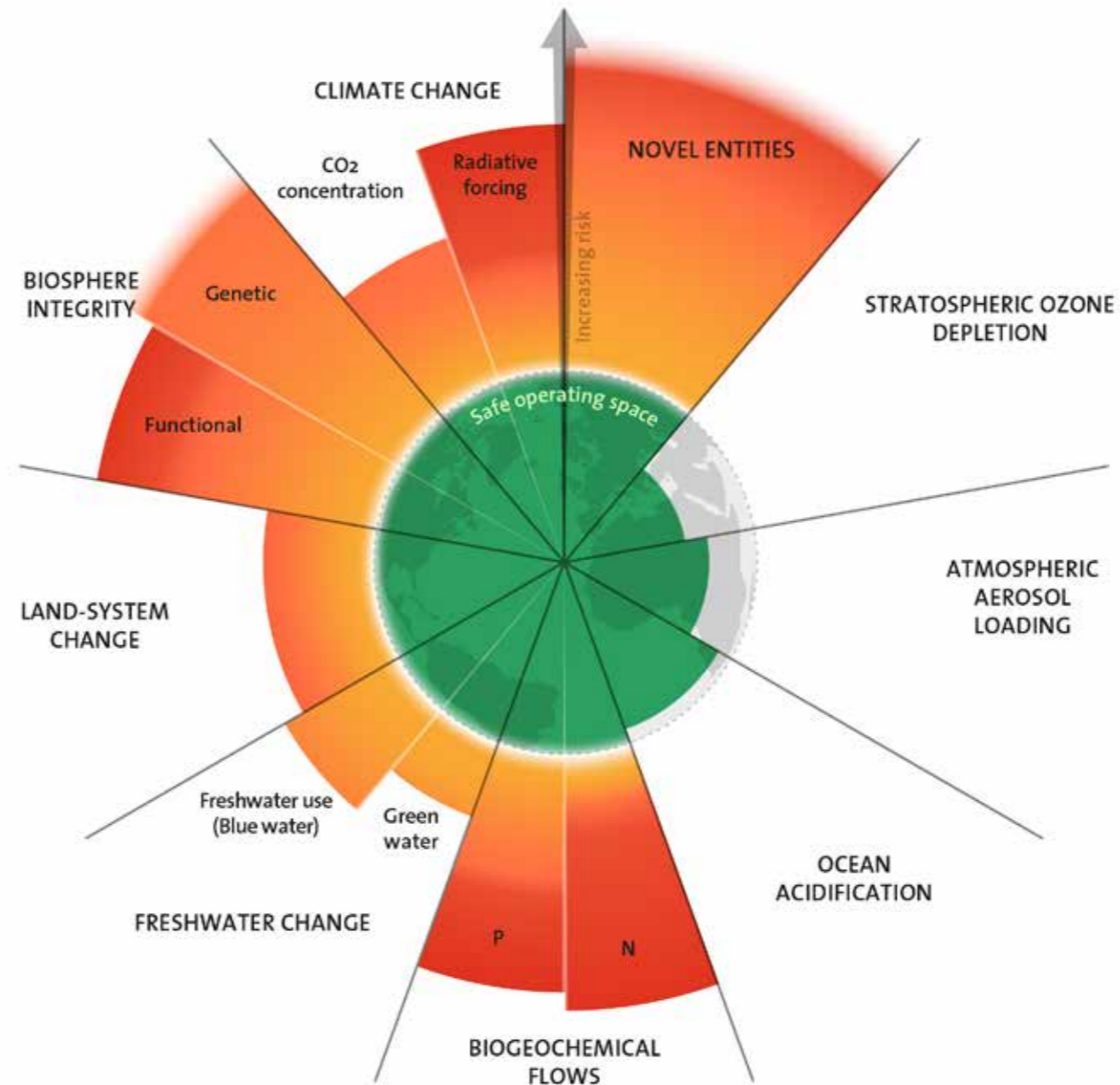
Luonnon ja luontoarvojen huomioonottaminen maankäytössä ja sen suunnittelussa nojautuu lieventämishierarkiaan. Hierarkiassa on kolme tasoa, jossa ensimmäisellä tasolla pyritään ensisijaisesti välttämään luontoarvojen heikkeneminen. Jos välttäminen ei ole mahdollista, hierarkian toisella tasolla on haitallisten vaikutusten lieventäminen. Jos luontoarvoille kohdistuvien haittojen välttäminen ja lieventäminen ei onnistu

tai ne eivät ole riittäviä toimia, tulee viimeisenä luontohaittojen kompensointi. Ensisijaisesti tulee aina pyrkiä välttämään tilannetta, jossa kompensoidaan.

2.3 Ilmastonmuutos

Ihmisten toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat lämmitäneet maapallon ilmastoa jo yli asteen, mikä näkyy muutoksina mm. helleaaltojen ja rankkasateiden esiintyvyydessä ja voimakkuudessa. Ihmiskunnan päästöjen kehitys vaikuttaa siihen, miten maapallon ilmasto tulevaisuudessa muuttuu, mutta todennäköisesti maapallon keskilämpötila nousee tällä vuosisadalla vielä lisää noin 1 - 2 astetta. (Rantanen M. ym. 2023)

Ilmatieteen laitoksen Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY:lle laatimaan raporttiin Ilmastonmuutos pääkaupunkiseudulla 2023 on koottu tietoa ilmastonmuutoksen etenemisestä ja tulevaisuuden arvioista pääkaupunkiseudulla. Raportissa mukaan ilmaston lämpeneminen näkyy jo konkreettisesti myös pääkaupunkiseudun ilmastossa. Viimeksi kuluneiden 60 vuoden aikana muutosvauhti on Helsingissä ollut 0,55 astetta vuosikymmentä kohti, mikä on noin kolme kertaa nopeampaa kuin muutosvauhti maapallolla keskimäärin. Lämpötilat ovat nousseet pääkaupunkiseudulla kaikkina vuodenaikoina, erityisesti talvella. Talvien ennustetaan lämpenevän viime vuosikymmenten ilmastosta vielä muutamalla asteella vuosisadan puoliväliin mennessä, millä olisi merkittäviä vaikutuksia lumen ja merijään vähenemiseen entisestään. Terminen talvi lyhentyisi noin kahden kuukauden mittaiseksi. (Rantanen M. ym. 2023)

Kuva. Yhdeksän planetaarista rajaa, joista vuonna 2023 on ylitetty kuusi: Blokemiälliset kierrot - tyypin ja fosforin kierto, Makean veden käyttö, Maankäytön muutokset, Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen (Biosphere integrity), Ilmastonmuutos, Uudet aineet ja elämänmuodot. Myös meren happamoituminen lähestyy riskirajaa. Vihreä vyöhyke kuvaa turvallisen toiminnan vyöhykkeen. Keltaisesta punaiseen ulottuva vyöhyke kuvaa riskien kasvamista. Tummanpunainen kuvaa korkean riskin vyöhykettä. Planetaarisista rajoista kahden ulkoreuna on sumennettu, joko siksi että rajaa ei ole laskennallisesti määritetty (uudet aineet ja elämänmuodot) tai että tutkimustulokseen liittyy suuri epävarmuus (luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen). (Porkka ym. 2023; Richardson ym. 2023)

Myös hellepäivät ovat jo lisääntyneet, erityisesti sisämaassa. Pitkällä aikavälillä hellepäivien lukumäärä on selkeässä nousussa, noin kaksi hellepäivää vuosikymmentä kohti. Vantaan säähavaintoaseman historian neljä helteisintä kesää ovat kaikki esiintyneet 2010-luvulla tai sen jälkeen. Helteiden lisäksi ilmastomuutoksen ennustetaan voimistavan erityisesti rankkasateita, siis päiviä, jolloin vuorokauden kokonaissademäärä on vähintään 20 millimetriä. (Rantanen M. ym. 2023)

Lämpötilan lisäksi muutoksia on havaittu talvikuukausien sateissa, Helsingissä sateidenmäärä on lisääntynyt noin 8 mm vuosikymmentä kohti. Muiden vuodenaikojen sademäärissä sen sijaan ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Sateiden ennustetaan jatkossakin lisääntyvän talvipuolella enemmän kuin kesäaikana. Rankkasateiden intensiteetin ennustetaan kuitenkin nousevan suhteessa enemmän kuin kokonaissademäärän. (Rantanen M. ym. 2023)

Pääkaupungin ilmastossa selkeimmät ja näkyvimmat muutokset ilmastossa koetaan siis talvella. Liukastumisriski kasvaa, kun lämpötilaa sahaa entistä useammin nollan molemmilla puolilla. Vähentyvä lumi- ja jääpeite vaikeuttaa talviharrastuksia kuten hiihtoa tai pilkkimistä. Kesällä entistä kuumemmat hellejaksot voimistavat lämpösaarekeliöitä rakennetuilla kaupunkialueilla. Helleaallot kasvattavat riskiryhmiin kuuluvien ja vanhusten kuolleisuusriskiä. (Ruuhela ym. 2021)

Kaikista optimistisimmankin päästöskenaarion mukaan pääkaupunkiseudun ilmasto lämpenisi yli asteen lisää 2080-lukuun mennessä. Tulevien sukupolvien kokema vuosisadan loppupuolen ilmasto riippuu suuresti ihmiskunnan päästöistä, ja jonkinasteiseen muutokseen on oltava valmiita varautumaan. Toisaalta pitää tiedostaa, että pääkaupunkiseudun ilmasto on luonnostaan hyvin vaihteleva, ja siksi tulevaisuudessa voi esiintyä kylmiäkin ajanjaksoja. (Rantanen M., 2023) Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä, tavoite on kirjattu 1.7.2022 voimaan tulleeseen ilmastolakiin. (Ilmastolaki 423/2022) Vantaan kaupunki on sitoutunut saavuttamaan hiilineutraaliuden vuonna 2030. (Vantaan resurssiviisauden tiekartta 2022)

Ilmastomuutoksen ja siihen sopeutumisen kannalta viherrakenne on tärkeä monella tavalla. Viheralueista erityisesti metsäalueilla on merkitystä hiilivarastoina ja hiilinieluinä. (HSY 2021) Koska hillinnän toimenpiteet vaikuttavat vasta vuosikymmenien viiveellä, on välttämätöntä sopeutua ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Viheralueet, puistot ja viherkatot ja erilaiset viherrakenteet, voivat edistää ihmisten ja kaupunkiympäristön sopeutumista ilmastomuutoksen vaikutuksiin esimerkiksi viivytämällä ja pidättämällä hulevesiä ja viilentämällä rakennuksia ja vähentämällä asukkaiden ja ympäristön haavoittuvuutta ilmastomuutoksen vaikutuksille. Viherrakenteen sopeutumisen ja säilymisen kannalta on tärkeää, että huolehditaan esimerkiksi riittävän laajojen ja yhtenäisten viheralueiden ja -verkostojen säilymisestä ja kaupunkimetsien hoidosta. (HSY, 2017.)

2.4 Viherrakenne on ihmiselle elintärkeä - ekosysteemipalvelut

Ihminen ja yhteiskunnat ovat täysin riippuvaisia maapallon ekosysteemeistä ja palveluista, joita ekosysteemit meille tarjoavat, kuten ruokaa, puhdasta vettä, ilmastonsäätelyä, pölytystä, luonnon kauneutta. Ekosysteemipalvelun käsitteellä tarkoitetaan kaikkia aineellisia ja aineettomia hyötyjä, joita ihminen saa ekosysteemien rakenteesta ja toiminnasta. Ekosysteemipalvelut luokitellaan yleensä kolmeen kategoriaan: tuotantopalveluihin, säätely- ja ylläpitopalveluihin sekä kulttuurisiin ekosysteemipalveluihin. Tuotantopalveluihin kuuluvat mm. maataloudesta ja metsistä saatava ruoka, puutavara, riista, marjat, sienet ja muut keräilytuotteet sekä biomassaan perustuvat energianlähteet. Säätely- ja

ylläpitopalvelut ovat mm. hiilen sidonta ja siten ilmastomuutoksen torjunta, veden kierron säätely ja tulvasuojelu, hyönteisten pölytyspalvelut ja maaperän tuottokyvyn ylläpito. Säätely- ja ylläpitopalvelut kattavat ekosysteemien toimintaa sääteleviä tai toiminnan kannalta välttämättömiä prosesseja ja luovat perustan muille ekosysteemipalveluille. Kulttuurisiksi ekosysteemipalveluiksi luetaan luonto virkistys- ja koulutusympäristönä, esteettisyys ja kulttuuriperintö sekä henkiset ja hengelliset palvelut. (Vantaan luontohyödyt 2018) Vantaan ekosysteemipalveluista kerrotaan luvussa 3.3.

Kuva: Ekosysteemipalveluja CICES-luokittelua (Common International Classification of Ecosystem Services) mukaellen.

2.5 Terveys ja hyvinvointi

Luonnossa oleilu ja liikkuminen vaikuttavat ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin hyvin monen eri mekanismin kautta.

Fyysisen kunnon heikkeneminen ja mielenterveysongelmat ovat merkittäviä sairastavuuden syitä. Tutkimusnäyttö metsässä liikkumisen ja oleskelun myönteisistä vaikutuksista terveillä henkilöillä on melko vahvaa erityisesti psykologisten vaikutusten osalta. Sen sijaan tutkimustietoa vaikutuksista sairauksien hoidossa on vähän. Kansainvälisissä tutkimuksissa on valtaosin verrattu puistomaisia luontoympäristöjä rakennettuihin ympäristöihin. Puistoympäristöt parantavat mielialaa ja tehtäväsuo-riutumista, elvyttävät stressistä ja parantavat tarkkaavuutta rakennettu- ja ympäristöjä enemmän. (Tyrväinen & al. 2018.)

Tutkimuksissa on havaittu viherympäristön vaikuttavan ihmiseen lievittä-mällä stressiä, parantamalla kognitiivista toimintakykyä, parantamalla mielialaa, vahvistamalla sosiaalista yhtenäisyyttä ja osallisuutta, li-säämällä fyysistä aktiivisuutta sekä tehostamalla immuunijärjestelmän toimintaa (Rappe 2019).

Ilmastonmuutos on tehnyt näkyväksi viheralueiden tuottamien ekosys-temipalveluiden, kuten hulevesien pidättämisen ja lämpötilojen viilentä-misen, merkityksen muutoksia sietävälle ja terveelliselle yhdyskuntara-kenteelle.

Ilmastonmuutos on tehnyt näkyväksi viheralueiden tuottamien ekosys-Viherympäristön monet ekosysteemipalvelut vähentävät kaupunkiympä-ristössä ilmeneviä terveyshaittoja. Kasvillisuus suodattaa ja puhdistaa il-

man epäpuhtauksia, ohjaa ilmavirtoja ja voi muodostaa puhtaan ilman saarekkeita. Viherympäristöjen kasvillisuus voi myös hillitä melua, joka on ilmansaasteiden jälkeen toiseksi merkittävin ympäristön terveysriski. Kas-villisuus peittää melunlähteen ja siten vähentää sen lähteen aiheut-tamaa häiriötä sekä siihen liittyviä psykososiaalisia vaikutuksia. Samalla viherympäristöt voivat muodostaa hiljaisia paikkoja, joissa ihminen voi palautua stressistä (Rappe 2019, s. 40).

Ilmastonmuutoksen myötä helleaallot lisääntyvät ja kaupunkiympäristöt muuttuvat aiempaa tukalammiksi asuinympäristöiksi lämpösaarekeilmi-ön voimistuessa. Helleaallot voivat heikentää erityisesti kroonisesti sai-raiden sekä iäkkäiden oloja. Viherympäristöjen avulla voidaan kuitenkin alentaa ympäristön lämpötilaa sekä varjostaa rakenteita ja siten lisätä asukkaiden hyvinvointia. (Rappe 2019, s. 41)

Liikunta

Julkiset virkistysalueet ja muut viheralueet, joilla saa liikkua pääsymaksua maksamatta, antavat kaikille mahdollisuuden ulkoliikuntaan. Ulkoilua harrastaa 96% suomalaisesta aikuisväestöstä ja suosituin ulkoiluharrastus luonnossa on kävely. (Neuvonen & al. 2022). Ulkoilureitit ovat käytetyimpiä liikuntapaikkoja.

Viheralueilla on mahdollista harrastaa monipuolisesti liikuntaa. Liikuntapalveluja tarjoaa sekä kaupunki että monet yksityiset toimijat. Viheralueilla on mm. golfkenttiä ja ratsastuskouluja.

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelman päivittäminen on asetettu tavoitteeksi uudessa liikkumishjelmassa. Liikuntapaikkasuunnitelmassa 2009-2025 todetaan, että liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö on yksi kuntien liikuntapolitiikan tavoitteista. Tämä tavoite on viety vahvasti myös yleiskaavaan 2020, mm. määräämällä, että kaupunkiympäristön lähtökohtana tulee olla käveltävyys. Tiiviissä kaupungissa välimatkat ovat sen verran lyhyitä, että matkat voi tehdä kävellen tai pyörällä.

Liikuntapaikkasuunnitelmassa todetaan myös, että monipuolisten liikuntapaikkojen tulee olla eri väestöryhmien saavutettavissa. Liikuntaolosuhteita voidaan kehittää parantamalla nykyisiä liikuntapaikkapalveluita ja rakentamalla uusia liikuntapaikkoja. Yleiskaavassa 2020 on esitetty uusia urheilu- ja virkistyspalveluiden paikkoja kasvavan väestön tarpeisiin.

Katkeamattomana jatkuva virkistysalueverkosto, jolle on perustettu ulkoilureitit ja latuverkostot, antaa mahdollisuuden harrastaa kävelyä, juoksua, pyöräilyä ja hiihtoa. Lähellä olevat virkistysalueet ovat erityisen tärkeitä lasten ja vanhusten arkiliikunnan näkökulmasta.

Luonto elvyttää

Viherympäristöjen ja puutarhojen voima hyvinvoinnin parantamisessa perustuu käyttäytymisen muutoksiin sekä koettuihin vaikutuksiin, joista merkittävin on viherympäristöjen elvyttävyys (Rappe 2019, s. 44).

Useissa tutkimuksissa on havaittu viheralueiden runsauden ja läheisyyden liittyvän parempaan koettuun terveyteen, erityisesti parempaan henkiseen hyvinvointiin ja kognitiiviseen toimintakykyyn. Erityisesti lasten ja vanhusten hyvinvoinnille viheralueilla on merkittävä vaikutus. Lasten lasten keskittymiskyky, itsetunto ja tunteiden säätelyn kehitys saa tukea lähiviheralueilla oleskelusta. Vanhusten yksinäisyys, ahdistus ja muistitoimintojen heikkenemisen aiheuttamat haasteet voivat lievittyä. Helposti saavutettavat viheralueet voivat myös tukea vanhusten kotona asumista (Rappe 2019, s. 44-45).

Luonnossa ulkoileminen laskee sydämen sykettä ja verenpainetta. Fyysisten vaikutusten lisäksi luonnossa liikkuminen lievittää stressiä ja parantaa mielialaa. Asiaa on tutkinut mm. Tytti Pasanen väitöstutkimuksessaan. Luonnossa liikkuminen sai osallistujissa aikaan muun muassa rauhoittumista, ajatusten kirkastumista ja mielialan muuttumista positiivisemmaksi. (Pasanen 2019.)

Luonnon hyödylliset mikrobit

Kaupungistumisen myötä ihmisen luontokosketus ja niin sanottu luontoaltistus on vähentynyt, jolloin myös kosketus ihmisen immuunijärjestelmään positiivisesti vaikuttaviin mikrobeihin on merkittävästi vähentynyt (Hui ym. 2019; Parajuli ym. 2020;). Yhtenä merkittävänä syynä vähentyneeseen mikrobikosketukseen on kaupunkiluonnon monimuotoisuuden väheneminen. Kaupungistumisen myötä onkin monet immuunijärjestelmään liittyvät sairaudet, kuten muun muassa allergiat, astma, tyyppin I diabetes, keliakia ja atopia yleistyneet runsaasti (Haatela ym 2015.).

Lapset ovat alttiimpia luontoaltistuksen vähenemisen vaikutuksille, koska lapsen immuunijärjestelmä vaatii kehittyäkseen kosketuksen erilaisiin luonnossa esiintyviin mikrobeihin. Luontoaltistuksen ja luonnossa olemisen puuttuminen vaikuttaa olennaisesti myös niin lasten kuin aikuistenkin muuhun fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Tiiviissä kaupunkirakenteessa luonnonympäristöt ovat usein harvassa ja jäljelle jääneen luonnon biologinen monimuotoisuus on vähentynyt. Biologinen monimuotoisuuden väheneminen yltää aina eläin- ja kasvilajistosta myös mikrobitasolle. Rakennetussa ympäristössä kasvillisuutta sisältävillä alueilla, kuten nurmikoilla, immuunijärjestelmälle hyödyllisten mikrobien määrä onkin vähentynyt merkittävästi ja näiden hyödyllisten mikrobien määrään vaikuttaa muun muassa etäisyys lähimpään metsään (Mäkelä ym. 2023). Myös viheralueiden kasvillisuudella on merkitystä (Parajuli ym. 2020). Viheralueilla tulisikin olla esimerkiksi monipuolisesti eri pensaslajeja, sillä pensasistutusten monilajisuus on tutkimuksissa todettu olevan yhteydessä terveyttä edistävien bakteerien yleisyyteen.

Mikrobeille altistuminen edellyttää konkreettista kosketusta luontoon, kuten maahan tai puuhun. Kaupunkiympäristössä tulisikin olla monipuolisesti mahdollisuuksia altistua luonnon hyödyllisille mikrobeille. Päiväkotien pihat ja viljelypalstat ovat tästä hyvä esimerkki.

2.6 Kasvatus ja opetus

Luonnonympäristöt ja kulttuurimaisemat tarjoavat mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen ja ympäristötietoisuuden vahvistamiseen kaikenikäisille. Luonto ja kulttuuriympäristö palvelevat myös tutkimusta ja uuden tiedon tuottamista.

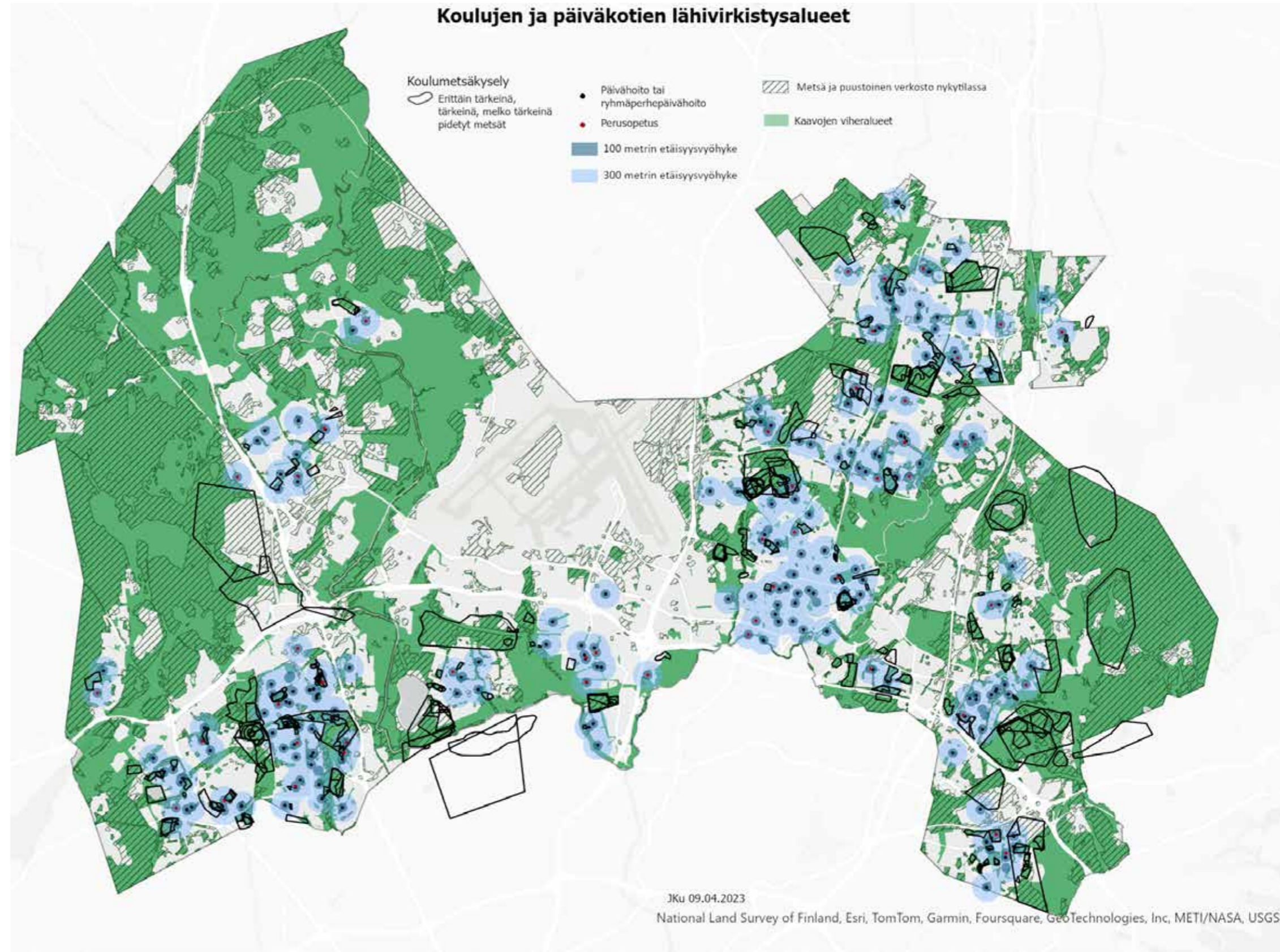
Luonto- ja ympäristökasvatuksessa on keskeistä kaikenikäisten ihmisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen, ympäristötietoisuuden lisääntyminen ja kestävä kehityksen edistäminen.

Luonto- ja ympäristösuhteen vahvistuminen on kirjattu opetushallituksen vuonna 2016 uudistuneisiin opetussuunnitelmiin tavoitteeksi erityisesti luonnontieteellisissä aineissa. Peruskoulun alaluokkien ympäristökasvatuksessa pyritään kokemukselliseen ja elämykselliseen opetukseen, joka tukee myönteisen luonto- ja ympäristösuhteen kehittymistä. Ylempien luokkien luonnontieteiden opetussuunnitelmissa korostuu ympäristövastuullisuus. Uuden opetussuunnitelman tavoitteena on, että koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi oppimisympäristöinä käytetään monipuolisesti sekä lähiluontoa että rakennettua ympäristöä.

Vuonna 2017 kouluilta ja päiväkodeilta kysyttiin, miten kasvatuksessa ja opetuksessa käytetään metsiä. Kaikki koulut ja päiväkodit eivät vastanneet vuoden 2017 kyselyyn, joten aineisto ei ole kattava. Kuitenkin aineistosta voidaan päätellä, että metsät ovat merkityksellisiä niin varhaiskasvatuksen kuin perusopetuksen toiminnalle.

Vantaan liikumisohjelman (2023) tavoitteeksi kirjattiin, että jokainen lapsi saa liikkua metsä- ja luonto-oppimisympäristössä säännöllisesti varhaiskasvatuksessa. Toimenpiteenä on, että päiväkotien piharakentamisessa otetaan käyttöön pihasuunnittelun tavoitteet, jotka edistävät monipuolista fyysistä aktiivisuutta pihaoppimisympäristöissä. Samalla huomioidaan mahdollisimman laajasti luontokokemuksen tarjoaminen ja luonnonmukaisten materiaalien käyttö.

Oheisessa kartassa on esitetty kaavoitetut viheralueet ja päivähoidon sekä perusopetuksen pisteet, joille on piirretty 100:n ja 300:n metrin vyöhyke ympärille. Lähes kaikilla toimipisteillä on jonkinlainen viheralue 300 metrin päässä. Valtaosalla toimipisteistä on myös viheraluetta aivan lähietäisyydellä 100 metrin päässä. Nämä alueet voivat olla helpon saavutettavuutensa ansiosta käytettävissä jopa päivittäin. Metsien saavutettavuus riippuu kaupunkirakenteen ohella siitä, missä on ollut peltoa ja missä metsää ennen rakentamista.

Tavoitteena lähiviheralueen saavutettavuus päiväkodeista ja kouluista:

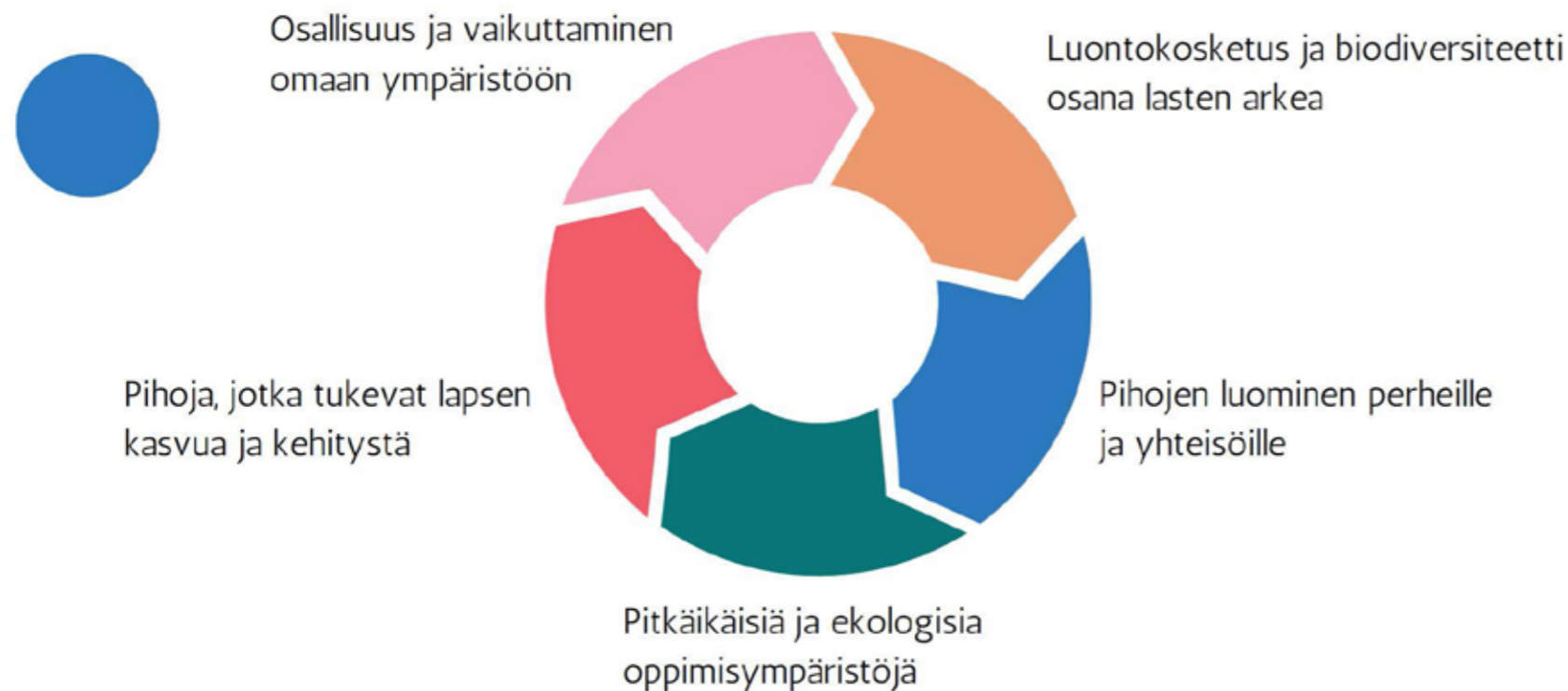
- Viheralueiden saavutettavuuden kouluista ja päiväkodeista käsin on pysyttävä jatkossakin hyvänä siten, että jokaisella koululla ja päiväkodilla on joko lähimetsä tai -puisto, johon on helppo mennä turvallisia reittejä pitkin. Tätä voidaan edistää päiväkotien ja koulujen sijoittelulla ja parantamalla turvallisia yhteyksiä viheralueille.
- Kaavoituksen yhteydessä on tarkasteltava päiväkotien ja koulujen lähiviheralueiden riittävyttä ja saavutettavuutta sekä turvattu kauempana olevia luonto-opetusalueita. Viheralueen saavutettavuutta on tutkittava tapauskohtaisesti, koska päiväkotien ja koulujen sijaintiin vaikuttavat monet tekijät, ja tiivistyvässä kaupungissa sopivia paikkoja on vaikea löytää. Yleisohjeena voidaan pitää, että vähintään 0,5 hehtaarin kokoisen julkisen viheralueen pitäisi olla enintään 300 metrin etäisyydellä päiväkodista tai koulusta, ja erityisesti päiväkodeista enintään 100 metrin etäisyydellä jonkinlaisen, vaikka pienenkin viheralueen. Toimipisteen oman pihan koko ja laatu vaikuttaa lähiviheralueen tarpeeseen. Päiväkotitonttien mitoituksesta ollaan tekemässä ohjetta.
- Mahdollisuus oppia ja oivaltaa luonnonilmiöistä on tärkeää kaiken ikäisille ja kaikille ihmisryhmille. Mm. vanhusten asumisessa pääsy pihalle tai puutarhaan olisi turvattu, ja esteetön pääsy lähiluontoon liikkumaan kykeneville.

Tavoitteita opetusta ja kasvatusta tukevalle pihasuunnittelulle:

Vantaan varhaiskasvatukselle on laadittu tavoitteet, jotka tukevat luonnonmukaista pihasuunnittelua päiväkotien piha-rakentamisen projekteissa sekä lasten osallisuutta ja vaikuttamista omaan ympäristöönsä. (Raivio, J., Heinonen, J.2023.)

- Päiväkotipihojen suunnittelussa tavoitteena on hyödyntää olemassa olevaa kasvillisuutta ja maastoa, mahdollistaa luontokosketus ja leikki luonnon elementeillä. Lisäksi suositetaan luonnonmukaisia materiaaleja. Piholla mahdollistetaan monipuolinen liikkuminen ja pihoista luodaan perheiden kohtaamispaikkoja.

Tavoitteet

3. Metsien ja peltojen Vantaa – Vantaan maiseman, viherrakenteen ja viheralueiden ominaispiirteet

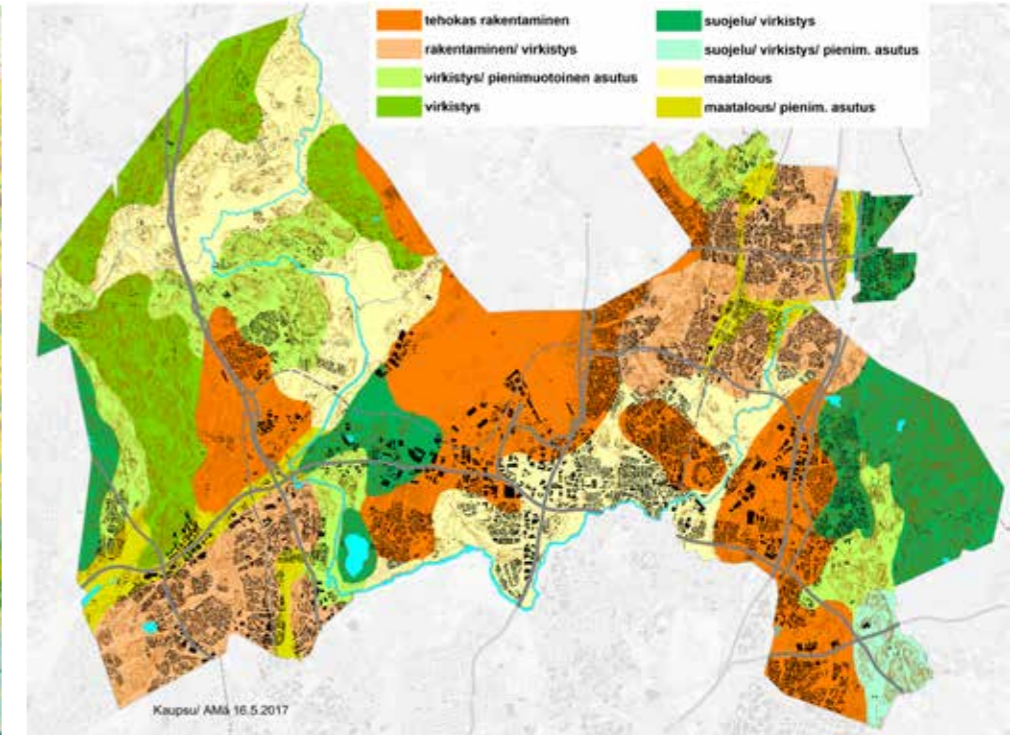
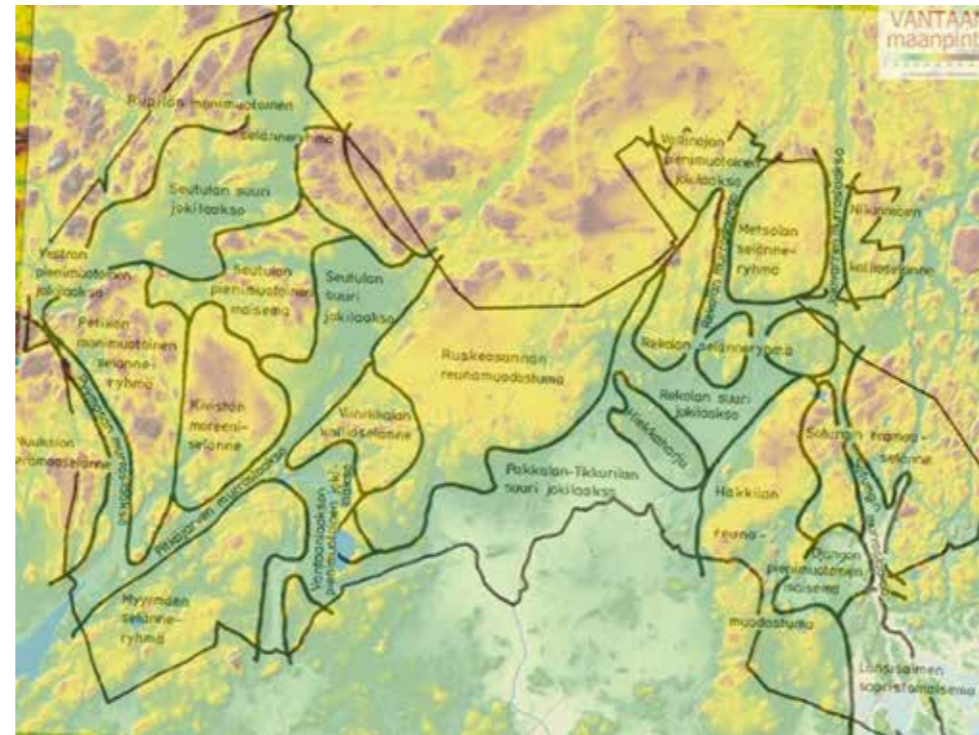
Vantaan viherrakenneselvityksessä (Mäkyne 2017) on selvitetty Vantaan viherrakenteen ominaispiirteitä syvällisesti. Tässä käymme teeman kevyemmin läpi ja esitämme päivitettyjä karttoja keskeisistä teemoista sekä joistain uusista teemoista.

3.1 Maisemarakenne

Vantaan maisemarakennetta selvitettiin 1980-luvun lopulla yleiskaava-työtä varten. Selvitys koottiin julkaisuksi 1993. Vantaan maisemarakenne ja maankäyttöselvityksessä (1993) Vantaan laaksot ja selänteet eriteltiin erilaisiksi tyypeiksi. Vantaan selänteet ovat kallioselänteitä tai reuna-muodostumia, ja yksi harju eli Hiekkaharju. Jokilaaksoissa on savita-sankoja ja murroslaaksojen maisema on vaihtelevampaa. Laaksojen pohjalla virtaavat joet ja purot. Jokilaaksot raivattiin aikojen saatossa viljelymaaksi ja rakentaminen sijoittui kantaville maille mäkien reunoille tai kumpareille. Kaupungistuminen alkoi myöhään.

Vuoden 1992 yleiskaavan taustalle tehtiin maankäyttösuositukset maisemarakenteen pohjalta. Suositukset ovat yleiskaavojen kautta ohjanneet maankäyttöä. Ennen yleiskaavallista ohjausta rakentamista sijoitettiin va-paammin maisemarakenteen kannalta huonoille paikoille, kuten jokilaaksojen pehmeille savikoille.

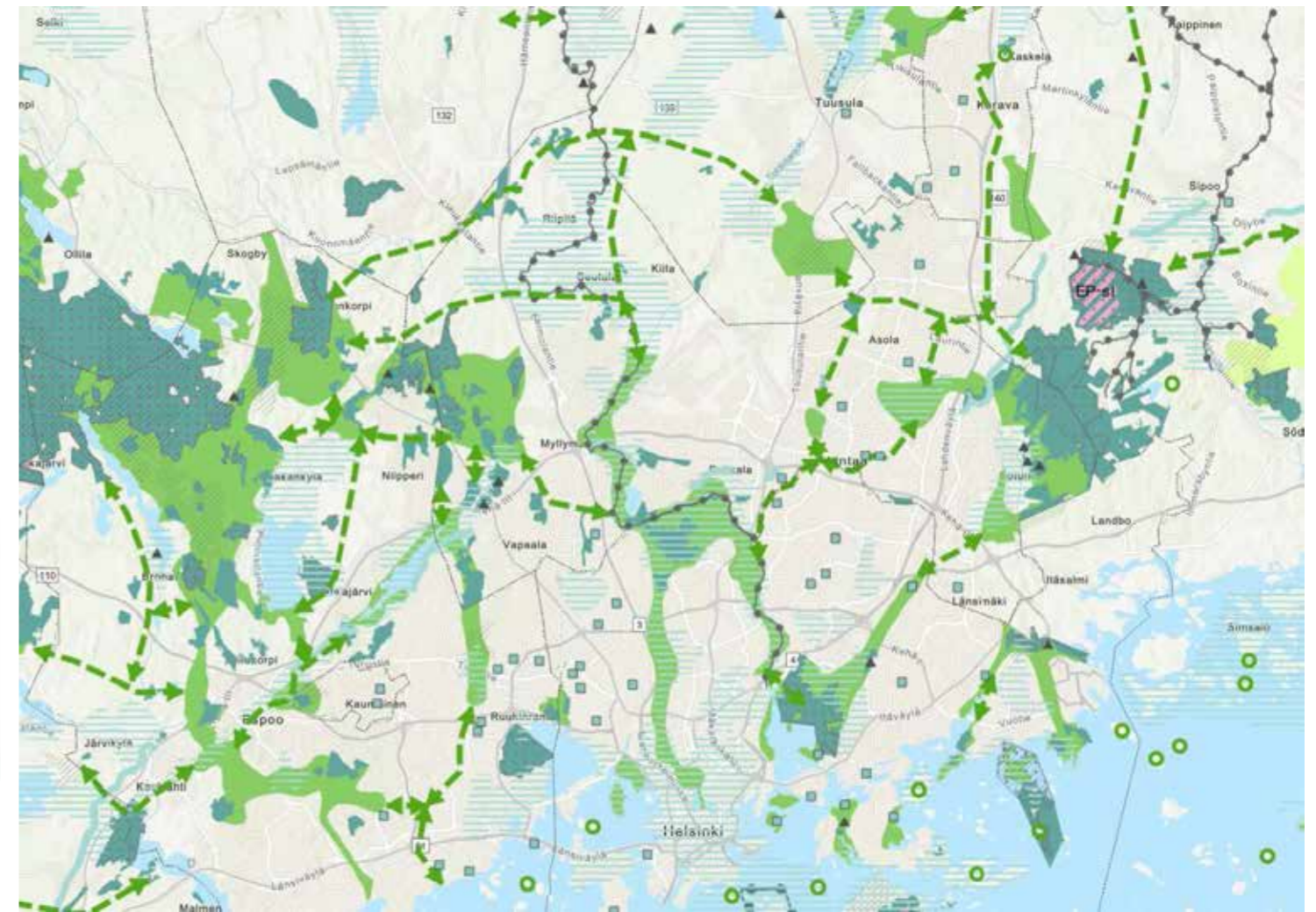
Selvityksellä ohjattiin laajojen viheraluekokonaisuuksien sijoittumista. Virkistysalueiksi ohjattiin monimuotoisia rikkonaisia selänneryhmiä ja niihin liittyviä pieniä kaunismuotoisia laaksoja. Suuret, tasaiset jokilaak-sot sopivat maataloustuotantoon Kallioiset, jyrkkäpiirteiset ja soiset erä-maaselänteet sopivat luonnonsuojelualueiksi ja retkeilyyn. Siponkorven kansallispuisto perustettiin myöhemmin tämän selvityksen pohjalta yleiskaavassa suojelu- ja retkeilyalueiksi varatuille alueille.

Vantaan maisemarakenne ja maankäyttö -selvityksessä (1993) esitetty maisemarakenne nykyisten maastonmuotojen päällä (vasemmalla), ja selvityksessä esitetyt maankäyttösuositukset (oikealla).

Ote ympäristön voimavarat ja veto-voima -kartasta Uusimaa-kaavassa 2050 (Uudenmaan liitto 2023).

- Virkistysalue
- Viheryhteystarve
- Suojelualue
- Natura 2000 -alue
- Puolustusvoimien käytössä oleva luonnonsuojelullisesti arvokas alue
- Kulturiympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue

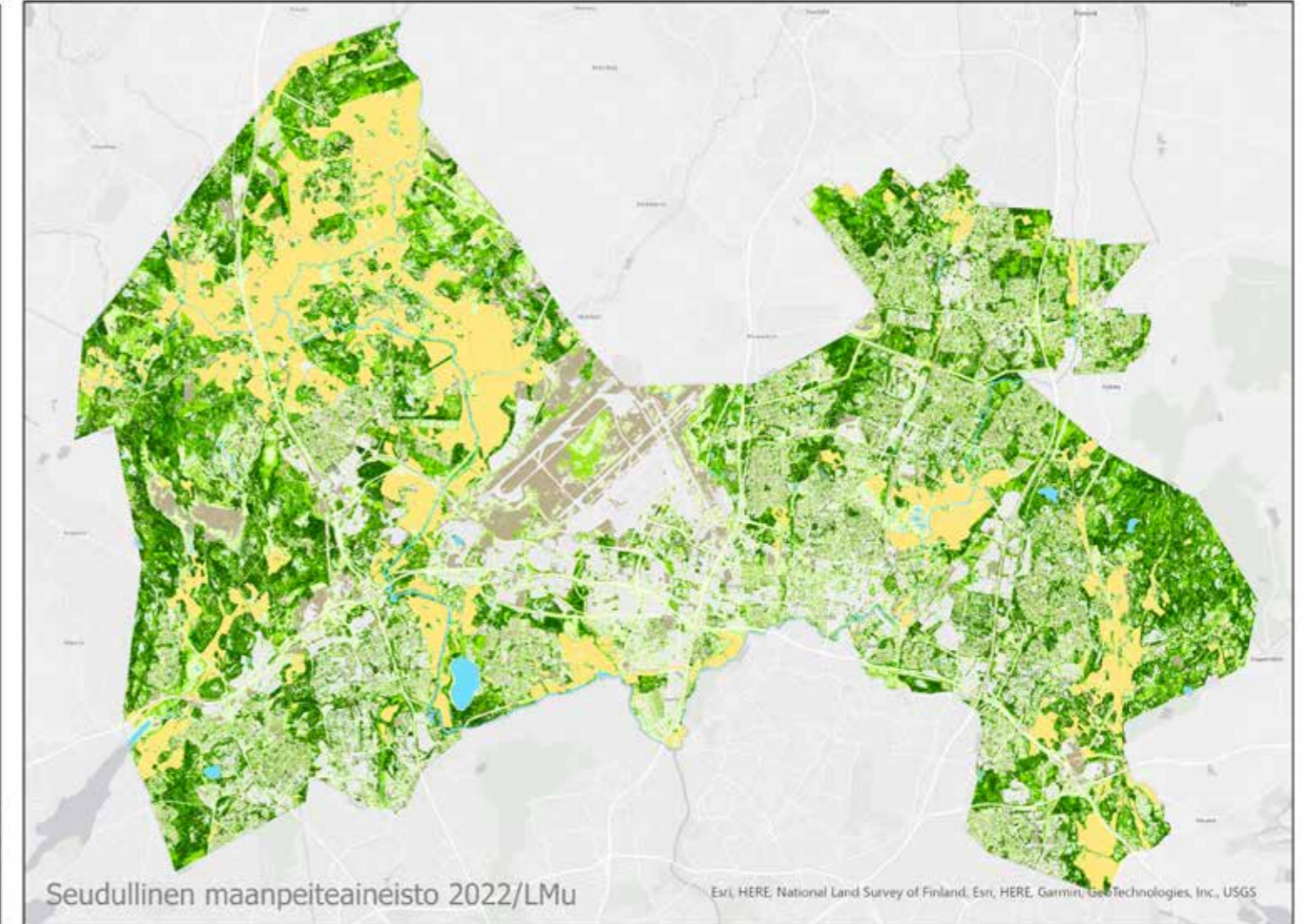
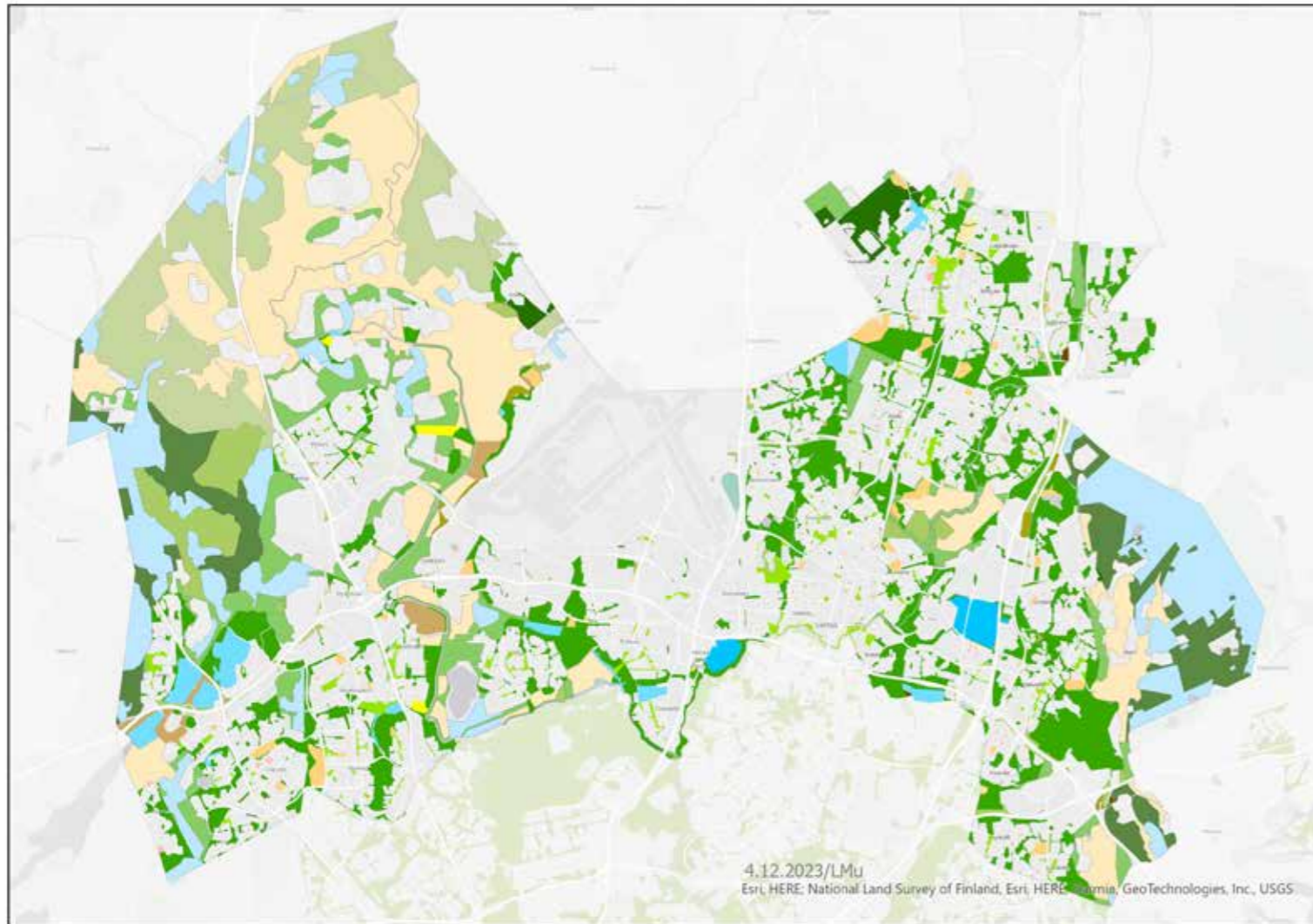
3.2 Viheralueverkosto ja viherrakenne

Vantaalla ovat seudullisen viheralueverkoston keskeiset osat. Sipoonkorpi ja Petikko ovat laajat viheraluekokonaisuudet, joille kaikkialta Vantaalta on kohtuullisen lyhyt matka. Vantaanjokilaakson viljelymaisema on arvokasta kulttuuriympäristöä ja osa seudullista viheralueverkostoa. Laajat viheraluekokonaisuudet palvelevat koko seudun väestöä. Lentokenttä jakaa Vantaan viheralueverkoston kahtia.

Viheralueverkostoon kuuluvat viheralueiksi yleis- tai asemakaavoissa varatut alueet. Vantaan viheralueverkostoa on suunniteltu ja toteutettu yleiskaavojen pohjalta jo vuosikymmenien ajan. Suunnitelmallisuus on näkyvässä maisemarakenteeseen tukeutuvassa ja rakennettuja alueita ympäröivässä viheralueverkostossa. Virkistysalueverkosto on pääosin metsäinen ja hyvin saavutettavissa useimmista keskustoista ja asuinalueilta. Vantaan myöhäinen kaupungistuminen vasta 1960-1970 -lukujen aikana näkyy sekä kattavana metsäisenä virkistysalueverkostona että

vanhojen kaupunkipuistojen puuttumisena.

Viheralueverkoston taustalla on seudun 1960-70 -lukujen kaupunkisuunnittelu, jolloin hyvän viheralueverkoston tärkeys asukkaiden hyvinvoinnille tiedostettiin. Vantaan viheralueverkosto on hyvin kattava, mutta eri puolilla kaupunkia viheralueiden määrä vaihtelee paljonkin kaupunkirakenteen muodostumisen historiasta ja eri aikojen kaupunkisuunnitteluperiaatteista johtuen (Mäkynen 2017 s.9).

Asemakaavoitetut viheralueet

- EH hautausmaa
- EV suojaviheralue
- MA maisemallisesti arvokas peltoalue
- MP puutarha- ja kasvihuonealue
- MT maatalousalue
- RP ryhmäpuutarha-alue
- SL luonnonsuojelualue
- SM muinaismuistoalue
- VK leikkipuisto
- VL lähivirkistysalue
- VP puisto
- VR retkeily- ja ulkoilualue
- VU urheilu- ja virkistyspalvelujen alue
- WV uimaranta

Yleiskaavan viheralueet asemakaavoitetun alueen ulkopuolella

- EH Hautausmaa-alue
- EV Suojaviheralue
- M Maa- ja metsätalousvaltainen alue
- MT Maatalousvaltainen alue
- SL Luonnonsuojelualue
- VL Lähivirkistysalue
- VR Retkeily- ja ulkoilualue
- VU Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue

- Vesi
- Paljas maa
- Avokallio

Puusto

- puusto, 2 m - 10 m
- puusto, 10 m - 15 m
- puusto, 15 m - 20 m
- Puusto yli 20 m

Muu avoin matala kasvillisuus ja pelto

- Muu avoin matala kasvillisuus
- Pelto

Kuva vasemmalla: Viheralueverkosto: asemakaavan ja yleiskaavan viheralueet 4.12.2023.

Kuva oikealla: Viherrakenne: Kasvilliset alueet, kalliot ja vedet (seudullinen maanpeiteaineisto 2022).

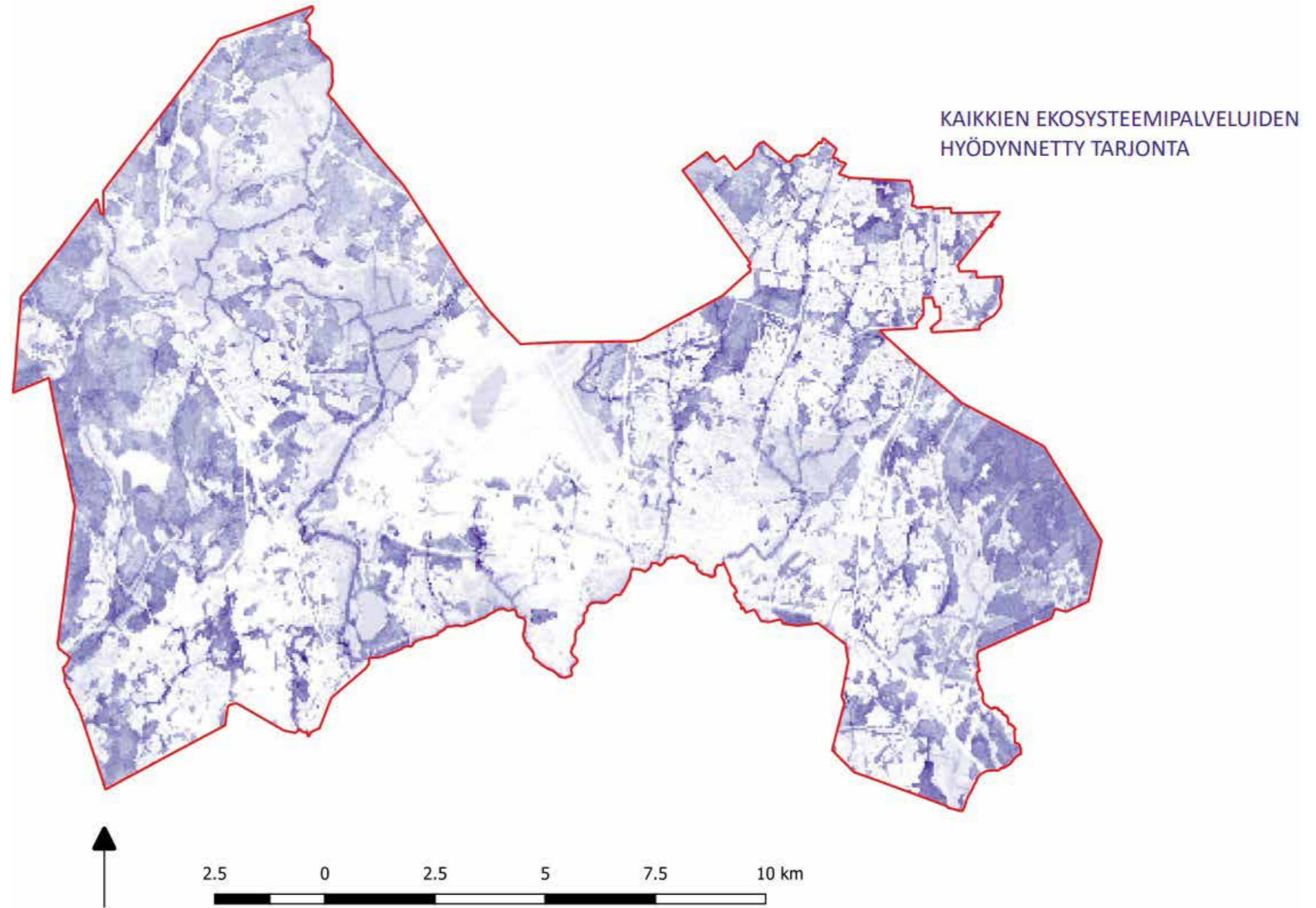
Viherrakenne

Seudullisessa maanpeiteaineistossa on esitetty eri korkuinen puusto ja avoimet kasvillisuuspeitteiset alueet. Kartassa melkein koko Vantaa loistaa vihreänä. Kasvillisuutta onkin runsaasti kaikkialla, runsaimmin viheralueiksi kaavoitetuilla alueilla, mutta myös pihoidella, kaduilla, pysäköinti-alueilla ja rakentamattomilla tonteilla. Maanpeiteaineiston kasvillisuuspeitteiset alueet ovat viherrakenteen nykytila ja lähtökohta viherrakenteen suunnittelulle. Viherrakenteen suunniteltuun tilaan eivät kuulu tarkastelumittakaavasta riippuen rakennettaviksi kaavoitetut alueet tai rakennusalat. Viherkatot ja -seinät ovat kuitenkin osa viherrakennetta.

3.3 Ekosysteemipalvelut Vantaalla

Ekosysteemipalveluja tunnistamalla niiden hyödyt ja niihin kohdistuvat riskitekijät voidaan paremmin sisällyttää suunnitteluun ja päätöksentekoon. Vantaan kaupungin alueelta on tunnistettu merkittäviä, paikallisesti tuotettuja ja hyödynnettyjä ekosysteemipalveluja. Koko kaupunkia hyödyttäviä ekosysteemipalveluja tarjoavia moniarvokohteita ovat laajat metsäalueet, kaupunkirakenteen sisällä olevat puistot ja pintavesiuomat. Myös laajat peltoalueet ovat monitoiminnallisia, ja tarjoavat palveluita vedenpidätyksestä ruoantuotantoon ja virkistysarvoja.

Kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä ekosysteemipalveluja voidaan turvata kehittämällä viheralueista ekosysteemipalvelutarjonnaltaan mahdollisimman monipuolisia alueiden erityispiirteet huomioiden sekä lisäämällä ekosysteemipalveluiden tarjontaa myös rakennetuilla alueilla, kuten kaduilla, pihoidella ja aukioilla. Ekosysteemipalveluja olisi tärkeää edistää kaikilla viherrakenteen osilla pienistä kasvillisista alueista laajoihin yhtenäisiin metsäalueisiin. Sääntely- ja ylläpitopalveluiden toiminta tulisi pyrkiä turvaamaan koko kaupungin alueella, koska ilman niitä ei muodostu tuotanto- ja kulttuurisia palveluita. Erityisesti pitää turvata luonnon monimuotoisuutta, koska luonnon monimuotoisuus on ekosysteemipalveluja tuottavien ekosysteemien perusta. (Vantaan luontohyödyt 2018)

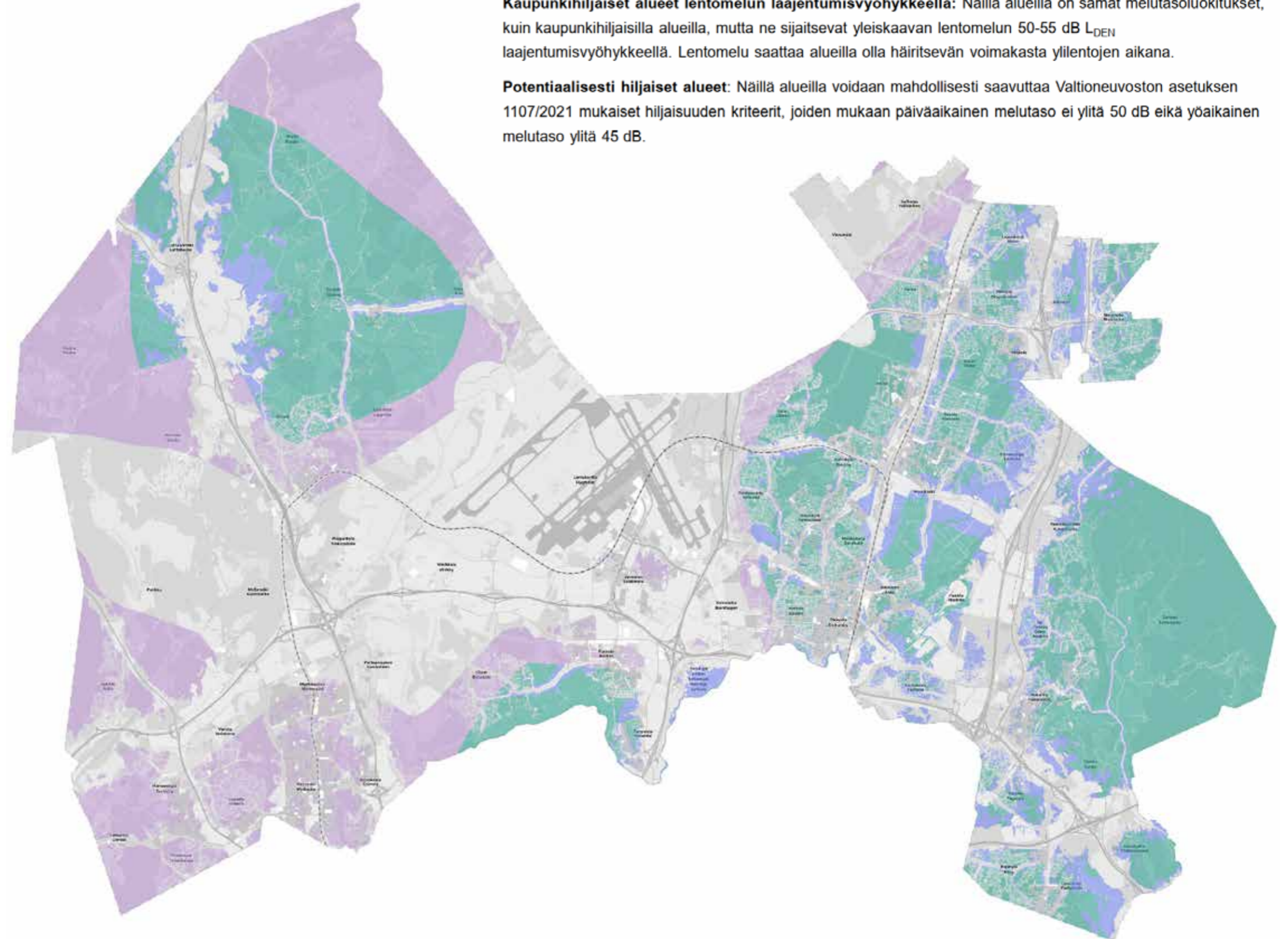
Kuva: Vantaan kaikkien ekosysteemipalveluiden hyödynnetty tarjonta. Mitä tummempi alue, sitä enemmän on ekosysteemipalveluja. Vantaan sinivi-herrakenne on muodoltaan verkostomainen, ja siksi ekosysteemipalveluja on kattavasti tarjolla koko kaupungin alueella, lukuun ottamatta lentokentän aluetta ja siihen liittyviä teollisuus- ja logistiikka-alueita. Sekä idässä että lännessä on laajoja harvaan rakennettuja alueita, jotka tarjoavat runsaasti ekosysteemipalveluita. (Vantaan luontohyödyt 2018)

3.4 Hiljaiset alueet

Meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa laaditaan vuosille 2024-2028. Työssä on mm. laadittu Hiljaiset alueet -kartta, pidetty asukaskysely sekä ehdotettu toimenpiteitä. Asukaskyselyssä nousi hiljaisten alueiden lisäksi tärkeiksi alueet, joissa on miellyttävä äänimaisema. Luonnon äänet, kuten veden solina, tuulen havina poissa sekä lintujen laulu koettiin miellyttävinä. Asukaskyselyn kartoille rajattiinkin mm. koskien ympäristöjä.

Hiljaisia alueita löytyy mm. Seutulasta, Ylästöstä, Tikkurila-Korson keskuspuistosta, Keravanjokilaaksosta sekä Sipoonkorvesta. Kaupunkihiljaisia alueita löytyy mm. Länsi-Vantaalta.

” Toivoisin vihersuunnittelua tehtävän myös kuuloaisti huomioiden. Ainakin Kivistön alue on muuttanut äänimaailmaltaan sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta negatiiviseen suuntaan. Ihmiset tarvitsisivat tässä moniärsykeisessä maailmassa seesteisempiä paikkoja, jossa olla ja liikkua luonnonläheisesti, ilman että joka paikkaan tarvitsisi siirtyä autolla tai muilla kulkuvälineellä kauemmaksi.”

Kaupunkihiljaisten ja potentiaalisesti hiljaisten alueiden kartoitus

- Kaupunkihiljaiset alueet.**
Keskiäänitaso 50-55 dB päivällä ja 45-50 dB yöllä
- Kaupunkihiljaiset alueet lentomelun laajentumisvyöhykkeellä.**
Keskiäänitaso 50-55 dB päivällä ja 45-50 dB yöllä, Lentomelu 50-55 dB
- Potentiaalisesti hiljaiset alueet.**
Keskiäänitaso alle 50 dB päivällä ja 45 dB yöllä

Kaupunkihiljaiset alueet: Ovat alueita, joilla päiväaikaan (klo 07.00–22.00) melutaso ei todennäköisesti ylitä 55 dB ja yöaikaan (klo 22.00–07.00) melutaso pysyy alle 50 dB.

Kaupunkihiljaiset alueet lentomelun laajentumisvyöhykkeellä: Näillä alueilla on samat melutasoluokitukset, kuin kaupunkihiljaisilla alueilla, mutta ne sijaitsevat yleiskaavan lentomelun 50-55 dB L_{DEN} laajentumisvyöhykkeellä. Lentomelu saattaa alueilla olla häiritsevän voimakasta yllentojen aikana.

Potentiaalisesti hiljaiset alueet: Näillä alueilla voidaan mahdollisesti saavuttaa Valtioneuvoston asetuksen 1107/2021 mukaiset hiljaisuuden kriteerit, joiden mukaan päiväaikainen melutaso ei ylitä 50 dB eikä yöaikainen melutaso ylitä 45 dB.

3.5 Metsämaisema, viljelymaisema ja vesistömaisemat

Vantaan viherrakenneselvityksessä (Mäkynen 2017) kasvullinen maa luokiteltiin elinympäristötyyppeihin. Luokittelu kattaa 63 % Vantaan maa-alasta. Rakennukset kattavat 5 % (kuvassa harmaalla) ja loppu luokittelun ulkopuolelle jäävä 32 % on teitä, pihvoja ja esimerkiksi moottoriteiden viherkaistoja sekä paljaana olevia (kasvittomia) maita, kuten käynnissä olevia louhinta- kaivu- ja läjitystyömaita (kuvassa valkoisena).

Valtaosa Vantaan kasvullisesta maasta oli joko metsää tai viljelymaata. Luokitellusta maa-alasta 59% oli metsämaata. Viljelymaata oli 28% luokitellusta maa-alasta. Puistomaisesti hoidettua julkista viheraluetta oli vain 3%.

Vuosisataisen maanviljelyksen tuottama kulttuurimaisema on Vantaan ominaispiirre. Pääkaupunkiseudun kaupungeista Vantaalla on eniten peltoja, ja Vantaalla ja Helsingissä on valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu viljelymaisemakokonaisuus, Vantaanjoen laakso. Viljelymaisemaan liittyy kyläkeskuksia, kartanoita ja tilakeskuksia puutarhoineen. Vanhoja kaupunkipuistoja muhkeine puineen ei Vantaalla juuri ole, mutta kartanoiden puutarhoissa näkee vuosisataisia tammia ja muita jaloja lehtipuita.

Pelloilla on merkitystä ruokaturvan kannalta elintarvikehuollon osana. Varautumisen kannalta on perusteltua säilyttää mahdollisuudet ruuan tuotantoon koko maan tasolla, mutta erityisesti Etelä-Suomessa, missä väestön painopiste on. Ilmastonmuutos siirtää viljelyvyöhykkeitä pohjoisemmaksi, ja samalla Uudenmaan merkitys viljan ja muiden peltokasvien tuotannossa saattaa kasvaa, kun muualla mm. kuivuus haittaa viljelyä. Maakunnan pellot ovat tuotantonäkökulmasta katsottuna kokonaisuus, joka turvaa mahdollisuudet tuotannolle pääkaupungin lähialueella. (Maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Uudellamaalla 2011).

Vantaan pellot periytyvät vähintään 1500-luvulta. Ne muodostavat kulttuuriympäristöjen vanhimman näkyvän kerroksen. Kulttuurihistoria ilmenee peltomaisemassa. Pellon käyttö ja hoito ovat keskeisiä maiseman ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisessä. Maatalouselinkeino siis ylläpitää viljelymaisemaa, mutta tuotantotapojen muutoksen myötä maisemakuva muuttuu. Ennen keinolannoitteiden aikaa 1900-luvun alkupuolelle saakka maisemaa hallitsivat laajat niityt ja laitumet, joilta karja sai ravintonsa, ja tuotti lantaa pienille pelloille. Maisema oli kaikkialla paljon avoimempaa kuin nykyisin, esimerkiksi vesistöjen varret olivat vuosisatojen ajan avoimiksi niitetyjä ja laidunnettuja. Tämä näkyy historiallisissa kartoissa. Niittyjen ravinteita siirrettiin vuosisatojen ajan eläinten kautta pelloille, niityt köyhtyivät ja niille syntyi omanlaisensa elinympäristö ja lajisto, joka on nykyisin uhanalaista. Niin kauan kuin kulttuuriympäristö sisältää riittävästi historiasta kertovia piirteitä, sitä voidaan pitää kulttuurihistoriallisesti arvokkaana. Jos maisema muuttuu liiaksi, suojelun perusteena olevaa arvoa ei enää ole.

Viljelymaisema sisältää kulttuurihistoriallisten ja ekologisen arvojen lisäksi maisemakuvallisia arvoja. Ihmisellä on vahva taipumus hahmottaa maisemaa visuaalisesti. Ihmisten tarve avoimiin näkymiin ja maiseman selkeään jäsentymiseen lisää peltomaisemien arvoa. Peltomaiseman avoimuus vaikuttaa ihmisen mieleen positiivisesti samoin kuin avoimuus

vesialueilla. (Maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Uudellamaalla 2011.)

Vantaalla kulttuurimaisemaa on suojeltu yleiskaavoilla. Yleiskaavan viljelymaisemaa koskevissa määräyksissä on otettu kantaa siihen, millä keinoin maisema voi säilyttää eheyttä: ”Rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakenteet, pihapiirit tai puistot sekä maisemallisesti merkittävät kujanteet, pensasaidanteet, yksittäispuut, pellot tai niityt (pellot ja niityt vain erityisen arvokkaissa kylämaisemissa) on säilytettävä. Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- tai kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyylliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöön. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.”

Ihmiset hakeutuvat mielellään maisemaan, jossa näkyy vettä. Ilmaston lämmetessä ja hellekausien lisääntyessä pääsystä veden äärelle tulee entistäkin tärkeämpää. Vantaalla ei ole laajoja meren tai järvien vesipintoja: ainoastaan pienempiä järviä ja lampia ja erilaisia virtavesiä. Rannat ja virtavesien varrella erityisesti kosket ovat viheralueiden vetovoimakohteita. Samalla virtavesien rannat ovat ekologisia yhteyksiä, joita pitkin monet eläimet luonnostaan liikkuvat.

Vantaan viherrakenneselvityksen (Mäkynen 2017 s.24) luvussa ”rannat kaikkien iloksi” on kuvattu Vantaan vesistöt virkistyskäytön kannalta. Vantaa on jo 1970-luvulta lähtien määrätietoisesti pyrkinyt kaavoituksella turvaamaan rantojen yleisen virkistyskäytön.

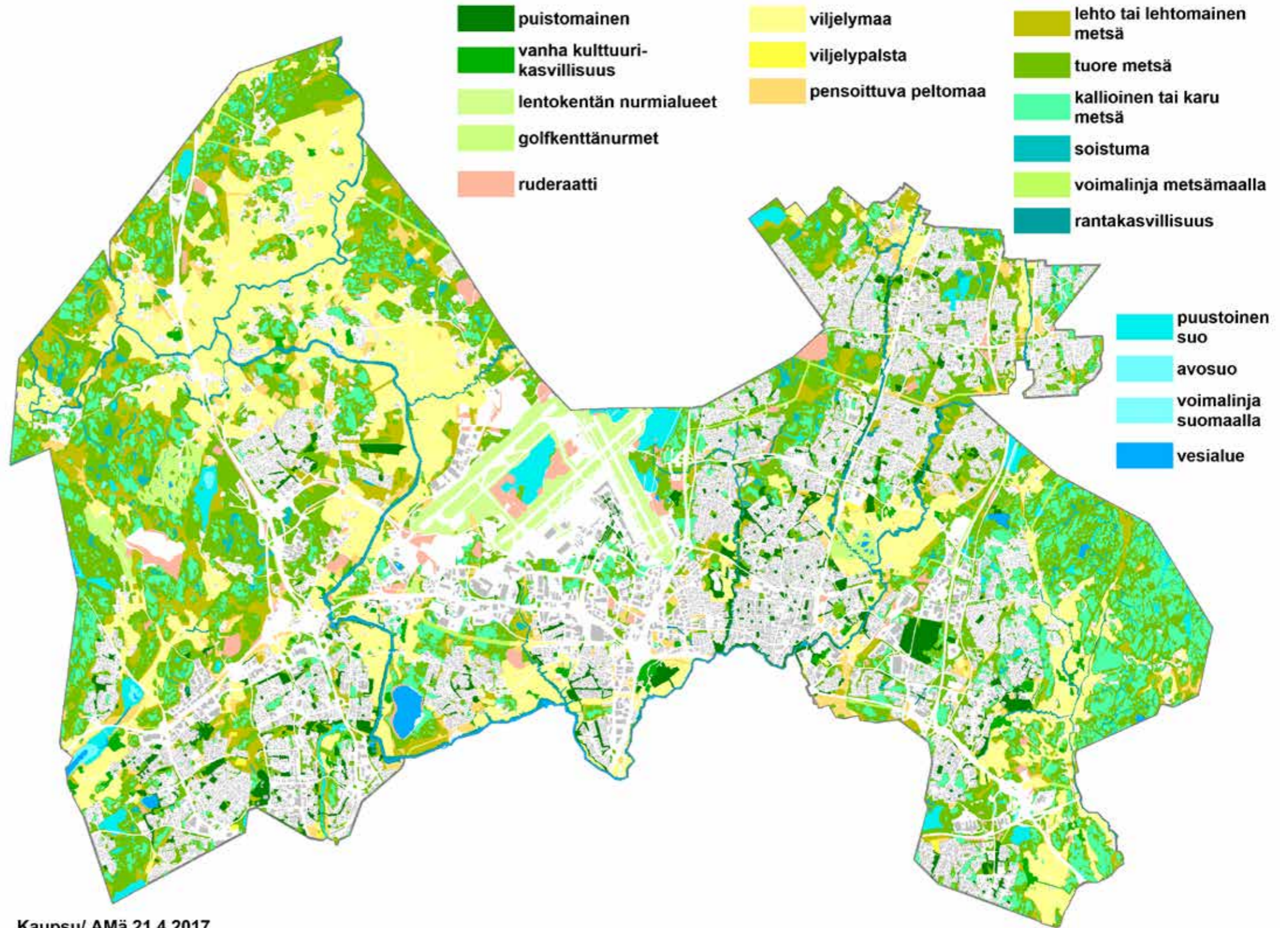

Kuva ylhäällä:
Vantaanjoen rannalla Viinikkalassa on avointa niittyä vuonna 2013.
Kuva alhaalla:
Valtakunnallisesti arvokasta maisemaa Seutulassa 2022.

Kartta: Sotunginojan niitty-rantaa vuoden 1933 pitäjän-kartassa.

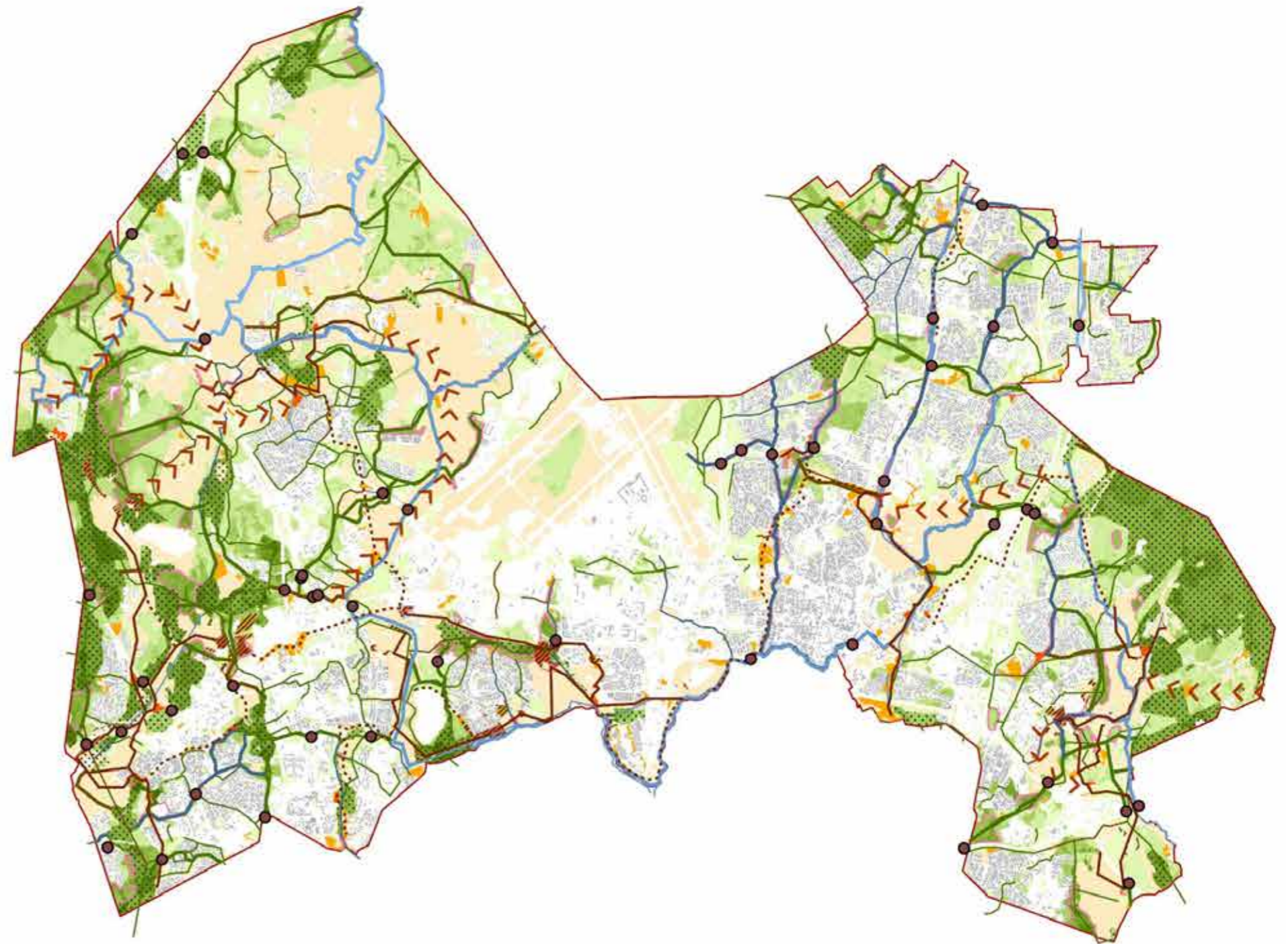
Kaupsu/ AMä 21.4.2017

Kartta: Vantaan erilaiset elinympäristöt vuonna 2017.

Vantaan ekologisen verkoston nykytila

- Estekohta yleiskaavan runkoyhteydessä
- Jatkuvat avoimet yhteydet
- Katkonaiset avoimet yhteydet
- > > Avoimet yhteysalueet
- Metsäinen tai puustoinen runkoyhteys
- Metsä- ja peltoalueista muodostuva runkoyhteys
- Virtaveteen liittyvä runkoyhteys metsäisessä tai puustoisessa ympäristössä
- Virtaveteen liittyvä runkoyhteys mosaiikkimaisessa ympäristössä
- Virtaveteen liittyvä runkoyhteys avoimessa maisemassa
- Metsäinen tai puustoinen paikallinen yhteys
- Metsistä ja pelloista muodostuva paikallinen yhteys
- Virtaveteen liittyvä paikallinen yhteys metsäisessä tai puustoisessa ympäristössä
- Virtaveteen liittyvä paikallinen yhteys mosaiikkimaisessa ympäristössä
- Virtaveteen liittyvä paikallinen yhteys avoimessa maisemassa
- Avoimen verkoston arvokohde arvokeskittymässä
- Avoimen verkoston arvokohde
- Avoimen verkoston varsinainen osa arvokeskittymässä
- Avoimen verkoston varsinainen osa
- Avointen biotooppien verkoston tukialue
- Kaupunginraja
- Luonnonsuojelualueet ja -varaukset
- LUO-alue

Metsä- ja puustoisien verkoston luontoarvot

3.6 Ekologinen verkosto

Ekologisen verkoston osat ja yhteydet sekä yleiset kehittämistarpeet nykytilan perusteella. Lisäksi kartalla on esitetty metsä- ja puustoisien verkoston tunnettujen luontoarvojen sijoittuminen.

Ekologinen verkosto muodostuu ydinalueista ja niiden välisistä yhteyksistä. Ekologiset verkostot ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta mahdollistamalla sitä asuttavien eliöiden liikkumisen, levittäytymisen ja lisääntymisen sekä tarjoamalla niille tarvittavat resurssit. Toimiva ekologinen verkosto edesauttaa ilmastonmuutokseen sopeutumista mahdollistamalla liikkumisen lämpötilagradienttien välillä. Toimiakseen ekologisessa verkostossa on oltava riittävä määrä tarpeeksi laajoja ja laadukkaita elinalueita, jotka ovat kytkeytyneet toisiinsa.

Vantaalla ekologisen verkoston ydinalueita ovat pääasiassa metsäiset suojele- ja luo-alueet, joita yhdistävät Vantaan yleiskaavan 2020 runkoyhteydet. Runkoyhteydet ovat useimmiten metsäisiä ja virtavesiyhteyksiä. Tunnetuilta luontoarvoiltaan erityisen arvokkaat metsäalueet sijoittuvat useimmiten suojelualueille ja ovat kytkeytyneet runkoyhteyksiin. Runkoyhteydet eivät aina toteudu riittävän leveinä, ja niissä on väylien aiheuttamia katkoskohtia.

Ydinmetsät ovat kaupunkiympäristössä monimuotoisuuden kannalta merkittäviä metsäalueita. Paikalliset yhteydet yhdistävät ydinmetsiä ja tukevat runkoyhteyksiä. Useimmiten paikalliset yhteydet ovat metsäisiä ja puustoisia, mutta myös esimerkiksi puoliavoimet purovarret toimivat luontaisina paikallisina yhteyksinä. Ydinmetsät ovat pääosin kytkeytyneet toisiinsa, mutta tulevaisuuden maankäyttö voi heikentää osaa yhteyksistä.

Avointen biotooppien verkoston arvokohteiden muodostamat arvokeskittymät sijaitsevat pääasiassa lentokentän etelä- ja lounaispuolella. Keskittymät ovat useimmiten kytkeytyneet toisiinsa, mutta myös niihin liittyy kehittämistarpeita ja -potentiaalia etenkin väylien läheisyydessä.

Ekologista verkostoa on tarkasteltu Vantaan ekologiset verkostot -selvityksessä (Huttunen 2023), joka toteutettiin osana VIVA-työtä. Selvityksessä muodostettiin tarkennettu kokonaiskuva Vantaan ekologisista verkostoista eli metsä- ja puustoisesta verkostosta, avointen biotooppien verkostosta ja siniverkostosta. Selvityksessä määriteltiin ekologisten verkostojen tavoitetilä ja selvitettiin niiden kehittämistarpeet ja -keinot.

4. Asukkaiden toiveet ja viheralueiden käyttöpaine

Asukkaiden ympäristöasenteita on kartoitettu Vantaalla jo 1970- ja 1980-luvuilta alkaen. Vuodesta 2017 kartoitustyötä on tehty kaikkien pääkaupunkiseudun kuntien osalta. Viimeisin kyselypohjainen kartoitustyö on vuodelta 2022. Tässä yhteydessä on selvitetty mm. asukkaiden näkemyksiä lähiympäristön tilasta sekä luonnossa liikkumista. (Hirvonen, 2023)

Pääkaupunkiseudun asukkaiden ympäristöasenteita kartoittaneessa tutkimuksessa on tietoa esimerkiksi asukkaiden luonnossa liikkumisesta. Tutkimuksen mukaan lähiluonto on vastausten mukaan erittäin runsaassa käytössä. Lähes kaikki vastaajat liikkuvat lähipuistoissa ja -luonnossa vähintään viikoittain ja 40 prosenttia jopa päivittäin. Laajemmissa metsissä liikkui vajaa puolet vähintään viikoittain. Laajemmissa metsissä ja muilla viheralueilla liikkuminen oli Vantaalla viidessä vuodessa hiukan vähentynyt vertailuvuoteen 2017. Lähiluonnossa liikkumisen useudella oli selvä yhteys ikään: mitä vanhempi vastaaja, sitä todennäköisemmin hän liikkui siellä päivittäin. Lähiluonnossa liikkui päivittäin alle 30-vuotiaista 28 prosenttia, mutta 70 vuotta täyttäneistä jopa 54 prosenttia. (Hirvonen, 2023).

Vuoden 2022 selvityksen mukaan lähes 80 prosenttia vantaalaisista kokevat viheralueet erittäin tai melko hyvin saavutettaviksi ja runsas puolet vastaajista kokee niiden palveluiden olevan erittäin hyviä tai melko hyviä. Verrattaessa vuoden 2017 vastauksiin, erityisesti meluttomien ja hiljaisten paikkojen saavutettavuus on vastausten perustella Vantaalla heikentynyt, toisaalta viheralueiden laatu on parantunut. (Hirvonen, 2023).

Kotimaisista ja kansainvälisistä maisema- ja ympäristöpreferenssitutkimuksista tiedetään, että ihmiset arvostavat usein luonnonmukaiselta näyttävää, vanhaa, järeää, helppokulkuista metsää, jossa on melko hyvä näkyvyys (Tyrväinen & al. 2018).

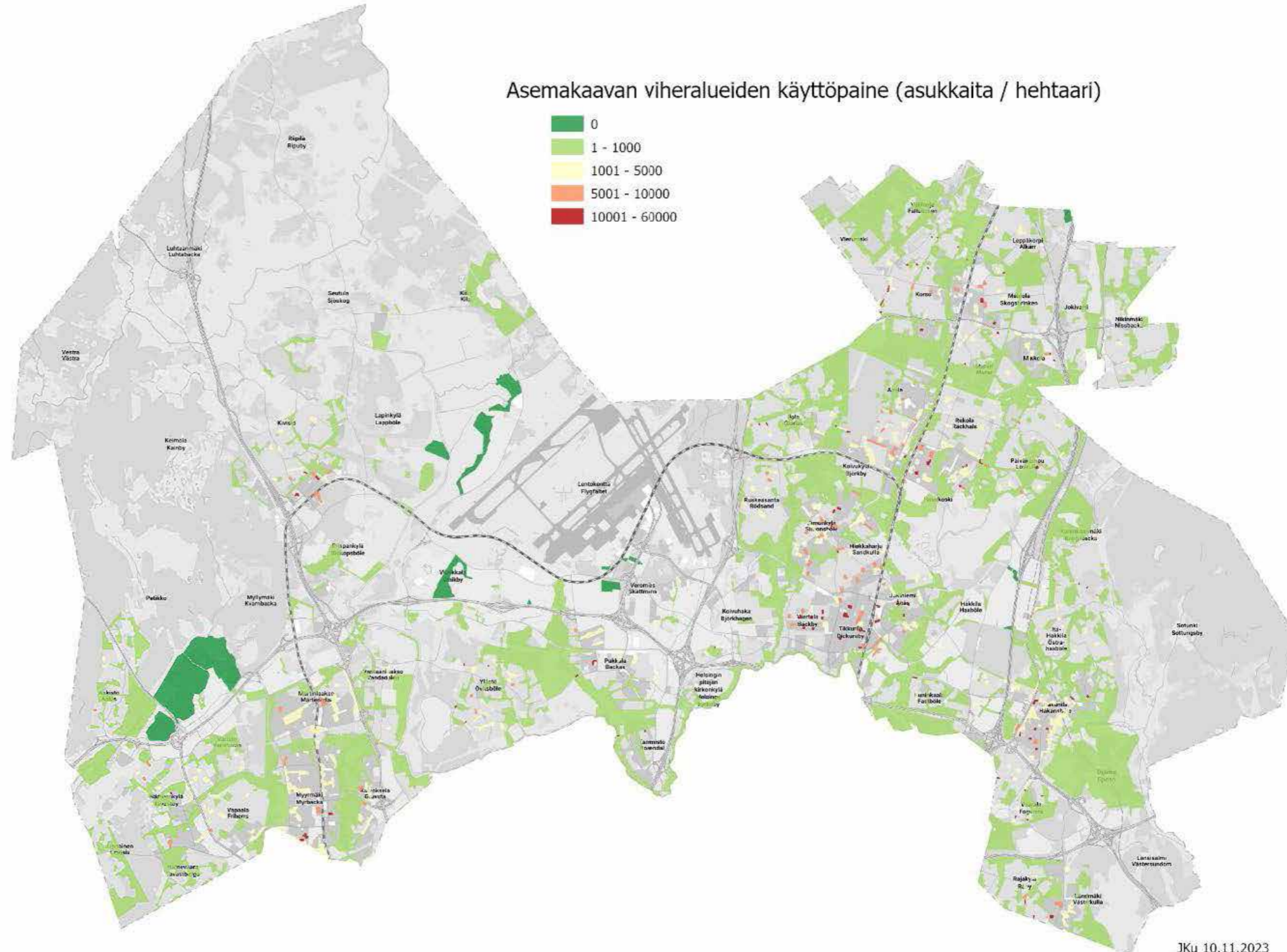
Viereisessä kuvassa kuvataan asemakaavoitettuihin viheralueisiin ja luonnonsuojelualueisiin kohdistuvaa käyttöpainetta. Käyttöpaine kuvaa 300 metrin etäisyydellä asuvien asukkaiden määrää suhteessa viheralueen pinta-alaan.

4.1 Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö

Viherrakenteen kehityskuvan ja viheralueiden palveluverkkosuunnitelman taustaksi kerättiin asukkaiden ja muiden käyttäjien näkemyksiä suunnittelutyön eri vaiheissa. Keväällä 2022 tehtiin verkkokysely, johon vastasi yli 1000 henkilöä. Karttamerkintöjä kertyi lähes 6000 kappaletta. Syksyllä 2022 järjestettiin kolme asukastilaisuutta sekä mahdollisuus kommentoida suunnitelmaluonnoksia OsallistuvaVantaa-palvelussa. Tilaisuuksissa kerrottiin viherrakenteen kehityskuvan valmistelusta ja esillä oli viheralueiluokkien alustava luonnos.

Viheralueiden palveluverkkosuunnitelmassa muodostettiin käyttäjäprofileja kuvaamaan erilaisten vantaalaisten viheralueisiin kohdistuvaa käyttöä, tarpeita ja toiveita. Käyttäjäprofileja hyödynnettiin työpajoissa ja suunnitelmien laatimisessa.

Viheralueiden palveluverkkosuunnitelman yhteydessä tehtiin asukaskysely, johon liitettiin laajemmin viheralueverkoston kehittämistä palvelevia kysymyksiä erityisesti VIVA-työtä ajatellen. Verkkokysely oli avoinna asukkaille ja muille Vantaan viheralueiden käyttäjille 3.2.2022–28.2.2022. Kyselystä tiedotettiin OsallistuvaVantaa-sivustolla sekä muissa kaupungin kanavissa. Verkkokyselyyn vastasi 1008 henkilöä. Suurin osa (69 %) vastaajista oli naisia. Vastaajien ikäjakaumassa korostui 30–44 sekä 45–64-vuotiaat, jotka yhdessä muodostivat 69 % vastaajista. Joka toinen vastaaja ilmoitti taloudessa asuvan alle 18-vuotiaita (50 %).

Karttakyselyn perusteella korostuivat kaupunkikeskusten, erityisesti Tikkurilan ja Myyrmäen läheiset viheralueet paljon käytettyinä. Kyselyssä haettiin näkemystä kysymällä kahta vastakkaista asiaa asteikolla yhdestä viiteen, jolloin kolme on keskellä. Näillä janoilla useimmat asiat sijoittuivat melko keskelle. Keskijanasta jonkin verran poikkeavia olivat: Enemmän luonnonmukaisia viheralueita kuin rakennettuja (3,9), enemmän pieniä parannuksia laajasti kuin muutama isoihin alueisiin panostamista (3,9), enemmän ulkoilua lähimetsissä kuin laajempia retkeilyalueita kauempana (2,0). Avoimissa kysymyksissä nousi esille mm. olemassa olevien lähimetsien säilyttäminen tiivistyvässä kaupungissa ja viheralueiden saavutettavuuden parantaminen.

Vuonna 2022 Vantaan kaupunki yhdessä Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa selvitti vantaalaisten vesiluonnossa liikkumista, suosituimpia vesiluontokohteita sekä hulevesitulviin liittyviä kehittämiskohteita. Kyselyyn vastasi lähes 200 henkilöä ja karttamerkintöjä jätettiin lähes 400.

Vastausten perusteella vantaalaiset pitävät vesiluonnon puhtautta tärkeänä ja asutuksen läheisyydessä säilyneitä luonnonmukaisia vesistöpaikkoja arvostetaan. Asukkaiden mielestä Vantaan vesiluonto on monimuotoista ja luonnonmukaista.

Kehitettävänä kohteina kyselyssä mainittiin Vihdintien tulvatilanne, Krakanojan ympäristön tulviminen sekä vesistöissä tapahtuneet muutokset, kuten rehevöityminen, umpeenkasvu sekä muutokset veden laadussa. Vantaanjoen ulkoilureitistö keräsi kehuja, mutta toisaalta sitä toivotaan kehitettävän jatkossa.

VIVA:n luonnoksesta pyydettiin kommentteja

Viherrakenteen kehityskuvan luonnoksesta, joka valmistui 21.12.2023, pyydettiin kommentteja kaupungin sisäisiltä ja ulkoisilta tahoilta.

Palaute oli pääosin positiivista. Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri piti luonnosta poikkeuksellisen onnistuneena ja toivoi työn toteutumiselle mittareihin perustuvaa seurantaa.

Uudenmaan ELY-keskus piti hyvänä, että kehityskuvassa tarkennetaan yleiskaavassa esitettyjä tavoitteita kehittyviin aluekeskuksiin keskittyen.

Keravan kaupunki piti keskuspuistomerkintää hyvin Keravan viherverkoston tukevana, ja merkintä edistää eteläisen Keravan virkistysmahdollisuuksia.

Helsingin kaupunki piti tärkeänä seudullisten ulkoilureittien ja ekologisten yhteyksien jatkuvuuden turvaamista. Yhteistyö reitistön, virkistyspalveluiden ja viheryhteyksien kehittämiskohtien sekä ekologisten verkostojen suunnittelussa on ollut hyvää ja se on jatkossakin tarpeellista.

Kaupungin sisäisten tahojen kommenttien perusteella tehtiin korjauksia raporttiin ja karttoihin. Alueittaisten karttojen sisältöä selkeytettiin tekemällä kartoille selite, jossa on avattu merkintöjen sisältöä paremmin kuin luonnoksessa. Vantaan kaupunginmuseon toivomuksesta nostetaan Suuri rantatie eli Kuninkaantie tärkeänä kulttuurihistoriallisena kohteena näkyville suunnitelmaan.

Karttakysely 5.2.-1.3.2024

Viherrakenteen kehityskuvan luonnoksesta laadittiin karttakysely osallistuva Vantaa -sivustolle. Kyselyn avulla selvitettiin vastaajien näkemyksiä laaditusta luonnoksesta. Luonnosta sai kommentoida avoimilla vastauksilla ja alueittaisille kartoille sai merkitä asioita. Karttakysely oli avoinna 5.2.-1.3.2024. 76 henkilöä vastasi kyselyyn. Työstä annettiin enimmäkseen positiivista palautetta. Vastajat pitivät hyvänä, että kaupunkivihreää säilytetään ja kehitetään. Kriittisistä kommentteista valtaosa koski rakentamista metsiin.

Luonnoksen alueittaiset kartat olivat osin vaikeatajuisia. Kartalle oli merkitty ekologisia yhteyksiä, mutta ne oli joissain kommentteissa ymmärretty ulkoilureittiyhteyksiksi.

Palautteen pohjalta raporttiin tuotiin lisää sisältöä ja kehittämissuhteita tarkennettiin. Puhekuplilla on nostettu karttakyselyyn kirjattuja kommentteja raportin sivuille. Näin vastanneiden ajatuksia välitettiin edelleen jatkosuunnitteluun.

”Hyvä että kehitetään, kaupunkivihreä on tärkeää. Toivottavasti löytyy rahaa uusille puille, koska niitä mahtuu kyllä. Asenteet näyttävät vielä liiaksi jumiutuneet siihen että ruohonleikkurilla jyytetty nurmi on hyvää kaupunkivihreää, ja toivottavasti tätä saadaan ravisteltua uusilla kokeiluilla.”

”Erinomaisia suunnitelmia kaupunkikuvien jatkumoiden luomiseksi. Toteutumista innokkaasti odottaen.”

”Em. toimilla varmistetaan, että Vantaan slogan ”Virta vie Vantaalle” on ajan-kohtainen jatkossakin. Useinhan ihmisen valitessa asuinpaikkansa saa ensimmäisen sijan luonnonläheisyys. Se on tosi tärkeä asia.”

”Pidän ajatuksesta, että pääsen Rekolasta Pitäjän kirkonkylälle vihervyöhykkeitä pitkin lähes koko matkan hiekkateitä ja polkuja pitkin. Alueelliset ”keskuspuistot” ovat nerokasta kaupunkisuunnittelua. Ne lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja Vantaan vetovoimaa. Pitäkää kiinni viheralueista ja väljästä kaavasta.”

”Hienoa että Vantaalla panostetaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja viheralueiden kehittämiseen. Tämä jos mikä on nykyajan ja tulevaisuuden kaupunkibrändiä ja myös valttikortti. Minulla Vantaalle muuttoon vaikutti paljon kodin löytyminen luonnonsuojelualueen, suurten niittyjen ja luontoalueiden läheltä.”

”Toivoisin yleisesti, että Vantaalla voisi olla suojeltua ja monimuotoista ikimetsää, niittyjä ja suoalueita. Nämä ovat tärkeitä virkistys- ja hyvinvointimielessä, mutta ennen kaikkea luontoarvojen kannalta. Toivoisin että asukkaille kerrottaisiin aktiivisemmin oman lähiseudun kehitys hankkeista ja luontokohteista.”

Vuorovaikutus viherrakenteen kehityskuvaa laadittaessa:

Kaupungin sisäinen vuorovaikutus:

- Ohjausryhmä 1, 4.11.2021
 - lähtökohdat, sisältö, tavoitteet, konseptit
- Kaupunginosapuistot kartalle -työpaja 27.4.2021
- Asukaspuistot ja lähimetsät kartalle -työpaja 28.10. 2021
 - Molemmissa kutsuttuna viheralueiden suunnittelun ja kunnossapidon sekä kestävä kaupunki -tiimin henkilöstöä
- Asemakaava- tai aluetiimit (joko aluetiimi tai poikkihallinnollinen tiimi) kanssa:
 - Tavoitteet 2021-22
 - Kaupunginosapuistot ja korttelipuistot; 7.10.2022 Tikkurila-tiimi, 10.10.2022 Itä-tiimi, 2.12.2022 Länsi-tiimi, 14.12.2022 Kivistö-tiimi ja 19.12.2022 Aviapolis-tiimi
- Ohjausryhmä 2, 26.10. 2022
 - tavoitteiden viimeistely, sisältö, viheralueiden saavutettavuuden ja mitoituksen ohje (SAAVU), viheraluekategoriat
- VIVA ja SAAVU tietoiskut koko kaupunkiympäristön toimialalle 8. ja 13.3.2022
- Viheralueiden palveluverkkosuunnitelman ohjausryhmä ja työpajat
- KATO strategiajory 11.1.2023
- Kaupunkikehitysryhmä 7.11.2023
- Ohjausryhmä 3, 26.2.2024
 - Muutokset ja jatkotoimenpiteet

Kaupungin ulkopuoliset tahot:

- ELY kuukausikokous 29.1.2023
- Luonnos kommentoitavana 20.12.2023-31.1.2024, sekä kaupungin sisäiset että ulkopuoliset tahot

Asukasosallisuus:

- Verkkokysely ja asukastilaisuudet yhdessä viheralueiden palveluverkkosuunnitelman kanssa 2022
- Karttakysely VIVA:n luonnoksesta 5.2.-1.3.2024

Kaupunkiympäristölautakunta 14.5.2024

Kuva:
Luontopolku Hämeenkylässä.
© Vantaan aineistopankki

5. Vihreä ja virtaava Vantaa – tavoitteet maisemalle ja viheralueille

Viheralueiden, viherrakenteen ja maiseman vaalimisen ja kehittämisen on oltava kestävä kehityksen mukaista. Kestävä kehitys tulkitsemiseksi maankäyttöön otettiin Vantaan yleiskaavassa 2020 käyttöön Sitran selvityksen (Kestämätön käy kalliiksi 2013) mukainen kolmiomalli, jossa maapallon kantokyky ja ekologinen kestävyys on kestävyuden kivijalka, jonka varaan sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys rakentuvat tuottaen hyvinvointia.

Sosiaalinen kestävyys:

- Viheralueiden terveysvaikutukset
- Riittävät ja saavutettavat viheralueet
- Monipuoliset virkistyspalvelut
- Toimivat julkiset ulkotilat

Kulttuurinen kestävyys:

- Kulttuuriympäristöjen vaaliminen
- VIVA toteuttaa kulttuuriympäristölinjauksia

Ekologinen kestävyys:

- Viherrakenne suunnitellaan mahdollistamaan ekologisia prosesseja ja luonnon monimuotoisuutta.
- Viherrakenne on hiilivarasto ja -nielu

Taloudellinen kestävyys:

- Viheralueiden rakentamisen ja kunnossapidon kustannustehokkuus (esim. perustamisolosuhteet, rakennettujen leikki- ja liikuntapaikkojen keskitetyt sijainnit)
- Viheralueiden merkitys kaupungin vetovoimalle ja imagolle
- Viheralueet mahdollistavat kestävä taloutta luontoon tai maisemaan perustuvien palvelujen myynnin kautta. Tällaisia ovat esimerkiksi luontomatkailuun ja luonnon virkistyskäyttöön liittyvät palvelut, tai terveyden ja hyvinvointiin liittyvät palvelut

Vantaan viherrakenne ja maisema on:

Monimuotoinen luonnoltaan, kulttuuriympäristöltään ja kaupunkimaisemaltaan

- Viherrakenne turvaa luontotyyppien ja lajien monimuotoisuutta
- Viherrakenne suunnitellaan mahdollistamaan ekologisia prosesseja
- Viheralueita suojataan kulumiselta ohjaamalla liikkumista hyvin suunnitelluille ja toteutetuille reiteille.
- Kulttuuriympäristöjen arvoja vaalitaan.
- Vantaalle ominaisia erityyppisiä kulttuuriympäristöjä kehitetään osana kaupunkirakennetta ja virkistysalueiden palveluja.
- Uutta kaupunkimaisemaa luodaan alueellisia ominaispiirteitä korostaen.

Ilmastonmuutosta hillitsevä ja siihen sopeutuva

- Kytkeytynyt, monikäyttöinen ja monimuotoinen viherrakenne auttaa sopeutumaan ilmastonmuutokseen
- Viherrakenteen hiilivarastoja vaalitaan ja hiilinieluja lisätään korostaen olemassa olevan maaperän ja kasvillisuuden säilyttämistä.
- Viherrakenne suunnitellaan vastaanottamaan äärimmäisiäkin säitä, kuten rankkasateita, kaupunkitulvia ja hellejaksoja.

Hyvinvointia tukeva

- Viherrakenne ulottuu kaikkialle ja kaupunkivihreä on lähellä ihmistä.
- Varataan kaavoissa riittävästi tilaa lähimetsille ja puistoille.
- Viherrakennetta vaalitaan ja kehitetään tuottamaan ekosysteemipalveluja.
- Laajemmat virkistysalueet ovat asuinalueilta hyvin saavutettavissa kävellen vehreitä reittejä pitkin.
- Vesimaisema on saavutettavissa ja veden äärelle pääsee helposti.
- Jokien rannat ovat julkisessa käytössä. Purojen rantojen virkistyskäyttöä ohjataan.
- Jokaiseen kaupunkikeskukseen liittyy kaupunginosapuisto.
- Julkisissa ulkotiloissa on mahdollisuuksia omaehtoiseen toimintaan ja tapahtumiin.

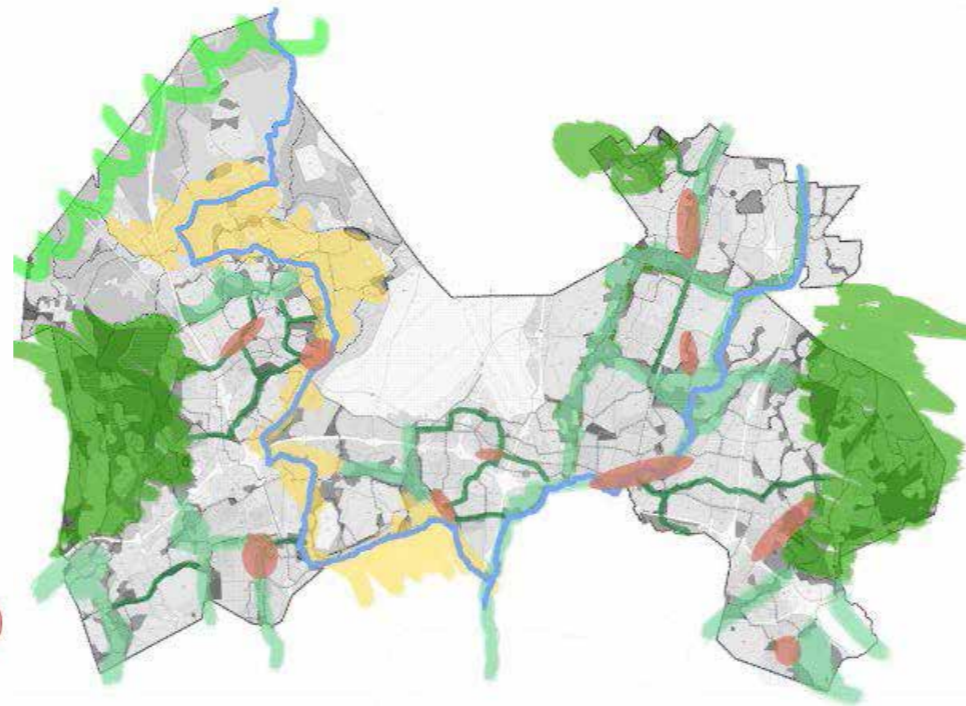
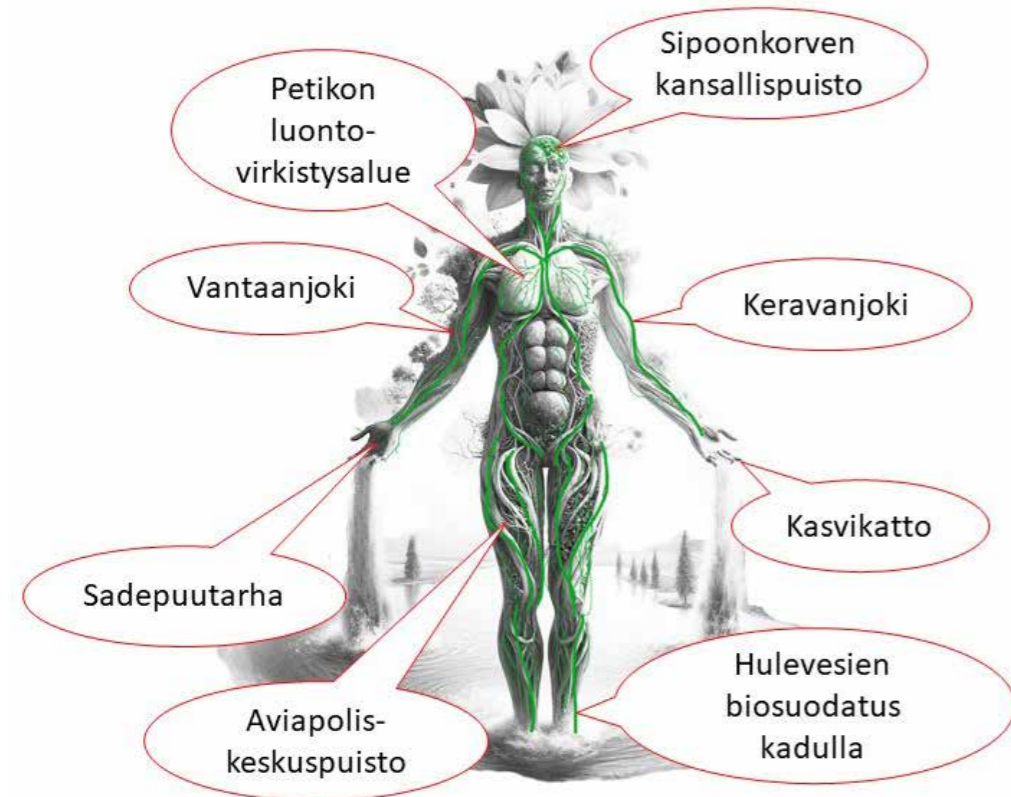
Taloudellinen

- Laadukkaammilla materiaaleilla ja tekniikoilla kulutuskestäviksi rakennetut ja intensiivistä hoitoa vaativat viheralueet keskitetään, ja muuten viheralueet voivat olla luonnonmukaisempia ja vähemmän hoitoa vaativia. Panostetaan käytettävyyteen ja kulutuskestävyyteen siellä, missä ihmisiä on eniten.
- Vaalitaan vetovoimakohteita houkuttelemassa asukkaita ja matkailijoita.
- Mahdollistetaan vetovoimaisia ja elämyksellisiä palveluja.
- Kustannuksia säästetään, jos kaupunkikehityksessä ensisijaisesti hyödynnetään olevaa viherrakennetta ja maisemaa. Uuden viherrakenteen rakentaminen on usein kalliimpaa kuin olevien elementtien säilyttäminen.
- Luontopohjaiset ratkaisut ovat monesti kustannustehokkaita.

6 Viherrakenteen ja maiseman kehittämissuunnitelma

6.1 Konseptit

Vahvistuvat vihreät verkostot, monihyötyinen kaupunkivihreä ja saavutettavat virkistysalueet

Viherrakenteen periaate

- Viherrakenne koostuu isommista ja pienemmistä osista.
- Viherrakenne on tärkeä ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille.
- Laajat viheralueet ovat ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävämpiä kuin pienet ja pirstaleiset, mutta lähellä ihmisiä oleva pienipiirteinen kaupunkivihreä tuottaa paikallisesti ekosysteemipalveluja.
- Kytkeytynyt verkosto tukee niin ihmisten kuin muunjajistenkin eläinten liikkumista.
- Eri alueiden vaihtelevat maisemat ovat asukkaille rakkaita kotiseutuja.

Viheralueverkoston maankäytön periaate

- Vantaan viheralueet muodostavat verkoston. Verkosto on hyvin saavutettavissa kaikista keskustoista.
- Keskustoihin liittyy kaupunginosapuistoja ja korttelipuistoja, joissa on sekä monipuolisesti rakennettuja viheralueiden palveluja että mahdollisuus luontokontaktiin. Kuvan punaiset soikiot kertovat kaupunginosapuistojen likimääräisestä sijainnista.
- Sekä lännessä että idässä on laaja viheraluekokonaisuus, joka on hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä, pyöräillen ja kävellen.

Ekologisen verkoston periaate

- Metsäisissä ja puustoisissa, avoimien ympäristöjen muodostamissa ja vesiin liittyvissä verkostoissa elävät ja liikkuvat osin eri eläin- ja kasvilajit.
- Eri lajien elämisen ja liikkumisen mahdollisuuksia vaalitaan ja vahvistetaan turvaamalla elinympäristöjen riittävä määrä, koko ja laatu sekä niiden välinen kytkeytyneisyys kussakin verkostossa.

6.2 Vantaan viheralueverkoston kehityskuva

Viheralueverkoston rakenne, viheralueiden luokittelu, määritelmät ja yleisiä kehittämisperiaatteita. Lisäksi kartalla on esitetty Suuri rantatie kehitettävänä kulttuuriympäristönä.

Viheralueverkoston kehityskuva on laadittu asema- ja yleiskaavoissa esitettyjen viheralueiden pohjalta. Yleiskaavan viheralueisiin ei esitetä muutoksia. Koko Vantaata kuvaavassa kehityskuvakartassa on luokiteltu kaavoitetut viheraluekokonaisuudet eri viheraluetyypeiksi ja esitetty

tärkeimmät kehitettävät virkistysyhteydet niiden välillä, vihervaltimot. Lisäksi on esitetty joen varren virkistyskäytön kehittämisalueet, portit luontoon ja vetovoimakohteet. Viheralueiden luokittelun pohjana on viheralueiden koko sekä sijainti kaupunki- ja maisemarakenteessa.

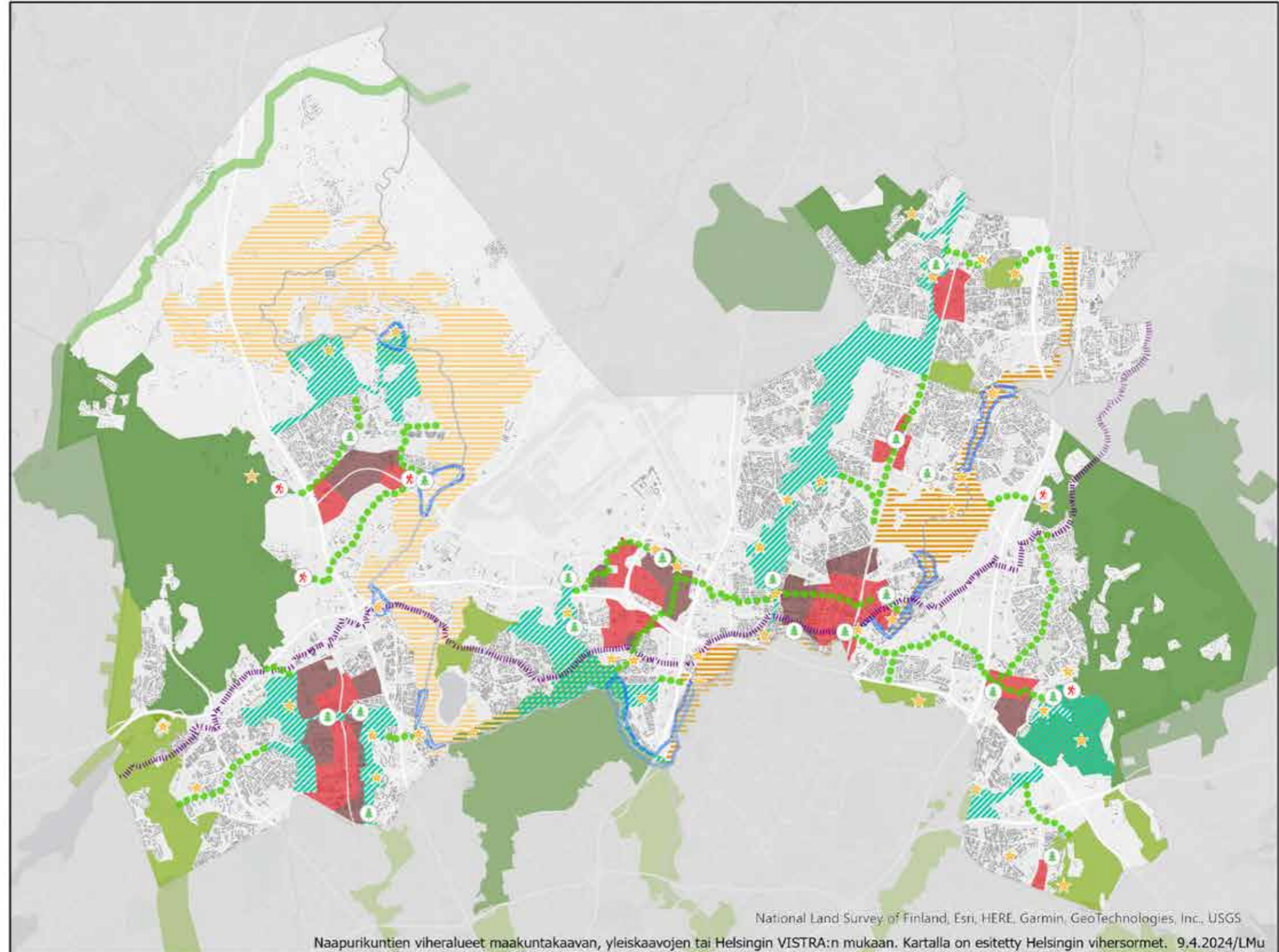
Vantaa on monikeskuksinen kaupunki. Viheralueet kiertyvät keskustojen ja asuinalueiden ympärille. Viheralueverkon rakenne ei ole sormimainen, vaan verkkomainen. Se mahdollistaa laajojen viheralueiden hyvän saavutettavuuden asuinalueilta käsin ja monipuoliset ekologiset verkostot.

Vantaalla on laajoja metsän ja viljelysmaiseman viheraluekokonaisuuksia, joille viheralueyhteydet johtavat asuinalueilta ja keskuksista. Aidattu lentokenttäalue on kuitenkin kuin aukko keskellä kaupunkia. Aviapoliksen keskustasta on yhteys viheralueille vain etelän suuntaan.

Vantaan yleiskaavojen taustalla on ollut maisemarakenteen analyysi vuoden 1992 yleiskaavasta lähtien. Siten myös viheralueiden sijoittumista ohjaa maisemarakenne. Maisemarakenteeseen perustuvan viheraluejärjestelmän runkona ovat joki- ja purolaaksot sekä selänmetsät.

Seuraavilla sivuilla on kuvailtu kartalle merkittyjen kohteiden sisältöä.

- Laaja viheraluekokonaisuus
- Vantaanjokilaakson viheralueet
- Keravanjokilaakson viheralueet
- Joen varren virkistyskäyttöä kehitetään
- Keskuspuisto
- Täydentävä laaja viherverkko
- Vihervaltimo
- Pääkaupunkiseudun viherkehän jatkuminen
- Portti luontoon
- Kaupunginosapuisto
- Vetovoimakohteet
- Suuri rantatie, täydennetty
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan alue C
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan asuinalue AC

Kartta: Vantaan viheralueverkoston kehityskuva

Laaja viheraluekokonaisuus

Laajimmat viheraluekokonaisuudet Vantaalla ovat Petikon luontovirkistysalue lännessä ja Sipoonkorven kansallispuisto ympäristöineen idässä.

Petikon luontovirkistysalue

Petikon luontovirkistysalue on monipuolinen virkistys- ja luonnonsuojelualue Länsi-Vantaalla, joka on pääosin Vantaan kaupungin omistuksessa. Petikko on luontoarvoiltaan monipuolinen ja maisemaltaan vaihteleva alue. Luonnonsuojelualueista suuri osa kuuluu Natura 2000 -alueeseen Vestran suot, lehdot ja vanhat metsät. Metsien ja soiden lomassa on avaria peltoja ja niittyjä. Vehkalanmäen täyttömäellä on ylläpidetty monipuolista niittykasvillisuutta. Koko alue on lentomeluvyöhykkeillä 1-3.

Petikko on osa Vantaan laajinta yhtenäistä metsäaluetta, ja sillä on keskeinen rooli kaupungin viheralueverkostossa sekä osana pääkaupunkiseudun viherkehää. Petikossa on hyvät ulkoilureitit, jotka ovat talvisin hiihtäjien ja muina aikoina kävelijöiden ja pyöräilijöiden käytössä. Reittien varrella on kaksi laavaa. Alueella toimii muun muassa hiihto- ja suunnistusseuroja, metsästysseuroja, koiraharrastusyhdistys ja lennokikerho.

Petikon luontovirkistysalueen yleissuunnitelma laadittiin vuosina 2006-2009. Suunnitelman pohjalta on mm. toteutettu ulkoilureittejä ja opasteita, hankittu maata kaupungin omistukseen luonnonsuojelua ja virkistyskäytön kehittämistä varten sekä rauhoitettu luonnonsuojelualueita ja laadittu niiden hoito- ja käyttösuunnitelmia. Saapuminen ja pysäköinti ohjattiin paikoitusalue ”Petikon porttiin”, joka on saavutettavissa lähinnä henkilöautolla. Kehärata aloitti liikennöinnin vuonna 2015. Jatkossa virkistysalueen saavutettavuutta Kehäradan asemilta käsin on parannettava. Kehäradan tuntumaan on tässä suunnitelmassa esitetty luontoportteja, joiden sisältö tarkentuu jatkossa.

Yleiskaavassa 2007 varattiin Pyymosan laakso urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU) golfkenttää varten. Alue vuokrattiin yksityiselle toimijalle, ja golfkenttää alettiin perustaa vuonna 2014. Golfkentän eteläpuoli, yhdeksänreikäinen golfkenttä ”etuysi” valmistui vuonna 2017. Golfkentälle on asennettu kastelujärjestelmä. Vuokratun alueen pohjoisosaan

lajitettiin vuosina 2015-2018 huomattavia määriä rakennetusta ympäristöstä peräisin olevia ylijäämämaita, mutta tälle ei ollut ympäristölupaa. Lajitus aiheutti mm. Herukkaojan tulvimista. Golfkentän rakentaminen keskeytettiin, vuokrasopimus purettiin ja kaupunki haki ympäristölupaa. Alue muotoiltiin ympäristöluvan ehtojen mukaisesti turvalliseen kuntoon. Lajitusalueelle jäi täyttömaalla muotoiltua niittyä, jonka kasvillisuus on peräisin tuotujen maiden siemenpankista, ja avointa maata.

Petikossa on hyvät mahdollisuudet vahvistaa ekologisista verkostoja. Pelloille, golfkentälle ja täyttöalueille voidaan luoda arvokkaiden avointen biotooppien yhä laajeneva kokonaisuus.

Golfkenttä sijaitsee Natura-alueiden ja muiden metsäisten luonnonsuojelualueiden vieressä. Golfkenttä voi olla osa avoimien elinympäristöjen ekologista verkostoa. Golfkentällä erityisesti karheikot voivat olla monimuotoisia niittyjä. Golfkentän kunnostuksessa olisikin syytä kiinnittää huomiota niittyjen lajistoon ja tukea luonnon monimuotoisuutta.

Niittyverkostoa voidaan kehittää lajitysten jäljiltä osin paljaana olevalle pohjoiselle alueelle siemenpankin pohjalta, tai niittykasvien siemeniä voidaan tuoda lähialueilta lisää.

Niittyverkostoa voi myöhemmin laajentaa käytöstä poistuvan Pitkäsuon täyttömäen alueelle. Pitkäsuon täyttömäen eli Petikonmäen ylijäämämaiden vastaanottopaikan toiminta jatkuu toistaiseksi, mutta vuoteen 2050 mennessä alue on virkistyskäytössä, ja luontovirkistysalueen kokonaisuus saadaan rauhoitettua virkistykselle ja luonnonsuojelulle.

Herukkaojan yhteyteen on mahdollista luoda vesipintoja ja kosteikkoympäristöjä, jotka lisäävät entisestään erilaisten elinympäristöjen määrää. Biodiversiteetti- ja luontopuiston voi yhdistää monenlaiseen virkistyskäyttöön, myös golfiin. Kaikille avoin ja ilmainen frisbeegolf olisi yksi mahdollisuus alueelle. Ulkoilureittejä ja latuja alueelle on perustettava joka tapauksessa.

Petikon yleissuunnitelma on päivitettävä lähivuosien aikana. Siinä on suunniteltava Kehäradan luontoporttien sisältöä, maiseman kehittämisen ja hoidon toimenpiteitä ja ulkoilureittiverkoston täydennyksiä sekä sovitettava alueelle sijoitettavista toiminnoista,

Kuva: Turun Skanssin biodiversiteetti- ja luontopuisto. Turun Skanssin biodiversiteetti- ja luontopuistossa on lisätty luonnon monimuotoisuutta aktiivisesti. Niittykasvien siemenet on tuotu läheltä. © Jere Nieminen/Villi vyöhyke ry

Kuva ylhäällä: Metsää ja kallio Keimolan Isosuon länsipuolella.
Kuva alhaalla: Herukkapuron luonnonsuojelualue.
© Jarmo Honkanen.

”Kommentoin keskustojen ulkopuolisena alueena Petikkoa. Sinne on tehty pieniä parannuksia ajan mittaan, mutta onko mietitty sitä, että siellä jos jossain viherrakennetta olisi myös mahdollisuus lisätä ja yhtenäistää isossa mittakaavassa. Alueen keskiosan ns. ex-golfpuisto ja täyttömäki muodostaa ison alueen joka olisi hyvä saada osaksi viherrakennetta ja virkistyskäyttöä ennen pitkää. Ja siellä on muitakin alueita (peltoja) joita voisi harkita metsittä. Iso makrotason merkitys yhtenäisyydelle ja yhteyksille. Suojelualueita voisi kasvattaa ja yhdistää - luovasti ajatellen jopa liittää osaksi Nuuksion kansallispuistoa?”

Sipoonkorpi, Sotunki ja Ojanko

Itäisellä Vantaalla laajan viheraluekokonaisuuden muodostavat Sipoonkorven kansallispuisto ja siihen liittyvät metsät, Sotungin arvokas kulttuurimaisema ja Ojangon virkistysalue. Sipoonkorven kansallispuistoa hallinnoi Metsähallitus. Kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa Vantaan kaupunki ja Metsähallitus tekivät yhteistyötä. Kansallispuiston vetovoimaisuuteen liittyviä virkistykseen ja luontomatkailun palveluja kannattaa sijoittaa hyvin saavutettaville paikoille ja kaupunkirakenteen yhteyteen. Moottoriajoneuvoliikennettä ei tule ohjata kansallispuiston sisälle. Kansallispuiston porttien yhteyteen keskitetyt palvelut ja pysäköintialueet mahdollistavat rauhallisempien sisäosien säilymisen kansallispuistossa, joka on luonnonsuojelualue ja kuuluu suurelta osin Natura 2000 -verkostoon.

Kuusijärven kehittämissuunnitelma ”Kuusijärvi Sipoonkorven portiksi” valmistui vuonna 2016. Siinä määriteltiin kehittämistavoitteita koko Vantaan puoleiselle Sipoonkorven kansallispuiston ympäristölle. Portteina kansallispuistoon ovat Kuusijärvi ja Hakunilan urheilupuisto. Ulkoilureittiyhteys Hakunilan urheilupuistosta Sotunkiin on suunniteltu ja ulkoilureittitoimitus tehty. Reitin rakentamissuunnittelu on käynnissä. Reitti todennäköisesti toteutetaan vuonna 2024.

Vantaan kaupungin omistama entinen yhdyskuntajätteen kaatopaikka Sipoonkorven kansallispuiston kupeessa kunnostettiin siten, että kapseloidun jätekanan päälle perustettiin niittyjä. Kunnostus valmistui vuonna 2022. Niitty on ekologisessa verkostossa osa avointen ympäristöjen yhteysaluetta.

Sotunki on pääosin yksityisessä omistuksessa olevaa maanviljelysmaisemaa. Viljelyn jatkuminen turvaa maiseman arvojen säilymistä. Sotungin kylä ja Håkansböle on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY). Maisemallisesti arvokas alue on Vantaan yleiskaavassa ja maakuntakaavassa RKY-alueita laajempi.

Ojanko on lähes kokonaan Vantaan kaupungin omistama ja suuri osa kaupunginosasta on asemakaavoitettu lähivirkistysalueeksi. Hakunilan urheilupuisto liittyy Ojangon virkistysaluekokonaisuuteen. Ojangossa on tiheä latu- ja ulkoilureittiverkosto viljelyaukeiden ja metsien muodostamassa mosaiikkimaisessa maisemassa, joka on arvokasta kulttuurimaisemaa. Ojangossa sijaitsee Håkansbölen kartano puutarhoineen. Puutarha on kunnostettu sen historiallisia ominaispiirteitä kunnioittaen ja palauttaen.

Tässä työssä Ojangosta Kuussiltaan ja Vaaralan lammille ulottuva viheraluevyöhyke on määritelty keskuspuistoksi ja Kormuniitynojan välitön ympäristö kaupunginosapuistoksi, siten että nämä viheralueet ovat sisäkkäin. Ojangon kehittämistavoitteita tullaan määrittelemään tekeillä olevassa Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuiston suunnitelmassa.

Haltiala sijaitsee pääosin Helsingissä, jatkuu Vantaalle ja yhdistyy Aviapolis-keskuspuistoon Vantaanjoen laaksossa, valtakunnallisesti arvokkaassa kulttuurimaisemassa. Viljelysaukea levittäytyy molemmin puolin Vantaanjokea. Helsingin puolella maa on Helsingin kaupungin omistuksessa, ja Vantaan puolella pääosin yksityisessä omistuksessa. Vantaan puolella monet yleiskaavassa esitetyt ulkoilureitit ovat vielä toteuttamat-

ta. Ulkoilureitit ja sillat on kuvailtu ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa (Tammisto 2021). Joen yli on suunniteltu kaksi siltaa.

Mätäkenmäki sijaitsee Tuusulassa ja on varattu maakuntakaavassa viheralueeksi. Vierumäen viheralueet yhdistyvät Mätäkenmäkeen muodostaen laajan viheraluekokonaisuuden. Vierumäellä on maastopyöräilyreitti.

Vantaan puoleisesta osasta kokonaisuutta suuri osa on luonnonsuojelualueita: Tussinkosken luonnonsuojelualue Rauno ja Liisa Ruuhijärven metsän luonnonsuojelualue. Suojelualueille on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmat, joiden mukaan reittiverkostoa ja opastusta kehitetään. Vantaan ja Tuusulan on suunniteltava alueita yhdistävää ulkoilureittiverkostoa yhteistyössä.

Kuva: Håkansbölen kartanopuutarhaa 11.5.2022. © Alisa Kaukio

Helsingin seudun viherkehän jatkuminen

Virkistys-, suojelu- ja muiden viheralueiden muodostama kokonaisuutta Helsingin seudulla kutsutaan viherkehäksi (Uusimaamaa-kaava 2050 ja Lohman 2015). Viherkehä on toisiinsa kytkeytyneiden viheralueiden muodostama kokonaisuus, johon kuuluvia viheralueita ei olla tarkkaan määritelty.

Viherkehään kuuluvat laajat viheraluekokonaisuudet Petikko, Sipoonkorpi ympäristöineen ja Mätäkenmäki-Vierumäki. Idässä Tikkurila-Korson keskuspuisto ja Keravanjoen laakso liittyvät viherkehään. Nämä voivat kytkeytyä toisiinsa monesta kohtaa. Lännessäkin viheralueiden on mahdollista kytkeytyä toisiinsa monesta kohtaa. Viivamerkinnällä on korostettu luonnonsuojelualueita yhdistävä yleiskaavaan merkitty ekologinen runkoyhteys, jota tulisi kehittää metsäisenä.

Jokilaaksot

Vantaa on kahden jokilaakson kaupunki. Niiden suhde kaupunkirakenteeseen on erilainen. Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on pohjoisosiltaan maaseutumainen ja luonteeltaan viljelysmaisemaa, kun taas Keravanjokilaakso on rakennetun ympäristön sisällä ja eteläosastaan puistomainen.

Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Vantaanjokilaakson viljelymaisema on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Se kuuluu eteläisen viljelyseudun maisemaseutuun, jota luonnehtivat laajat savitasangot, pienet joet sekä huuhtoutuneet kallio- ja moreeniselänteet. Vantaanjokilaakso edustaa eteläisen Suomen pitkän kartano- ja viljelyhistorian synnyttämiä maatalousmaisemia. Maatalouden ohella Vantaanjokilaakso on tarjonnut hyvät edellytykset varhaiselle teollisuudelle. (VAMA 2021)

Vantaanjokilaakson kulttuurihistoria näkyy maisemassa perinteisen rakenteensa säilyttäneinä kyläkokonaisuuksina, vanhoina tielinjoina, hyvin säilyneinä kartanoympäristöinä sekä historiallisina teollisuuslaitoksina. Vantaankoskella on hieno kokonaisuus, joka muistuttaa teollisesta historiasta. Alueella on laajoja viljelytasankoja, joiden taustamaiseman muodostavat pääsääntöisesti matalahkot asuinalueet. Avarimmat näkymät aukeavat Seutulän ja Haltialan peltoalangoilla. Vantaanjoen varrella on myös joitakin luonnonsuojelualueita, kuten Pitkälampi. (VAMA 2021)

Jokilaakson merkittävintä rakennuskantaa edustaa 1600-luvulla perustettu Backaksen kartano, joka on toiminut 1900-luvulla Osuuskunta HOK-Elannon tuotantotilana. Muita arvokkaita kartanokohteita ovat maisema-alueella Königstedt Riipilässä, Katrineberg Seutulassa ja Linnan kartano Keimolassa. (VAMA 2021)

Maisemakuvan eheyttä rikkovat monet suuret liikenneväylät, kuten Kehä III, Hämeenlinnanväylä ja Tuusulanväylä, sekä sähkölinjat. Koillisnurkastaan maisema-alue rajautuu Helsinki-Vantaan lentoasema-alueeseen. Paikoin eheyttä rikkovat rakennukset ja rakennetut alueet, joilla rakentaminen on tuotu maisemarakenteen määrittelemien luontaisten rakentamisalueiden alapuolelle pellolle, reunoilla on epäluontevia täydyttäjä tai istutetut reunavyöhykkeet puuttuvat.

Osa maiseman arvoa on, että avoimen maisematilan reunat ovat ehyt ja maisemarakenteen määrittämillä paikoilla. Kasvavan kaupungin sisälle jäävän viljelymaiseman maisemakuvan eheyttä ja yhtenäisyyttä voidaan vahvistaa. Yleiskaavassa määrätään kiinnittämään avoimen maisematilan reunoihin erityistä huomiota. Avoimen maisematilan reunojen tulisi olla kasvillisuudesta muodostuvia siten, että reunalla on joko puutarhoja tai puustoinen ja kasvillisuudeltaan monikerroksinen reunavyöhyke. Reunoja voidaan vahvistaa tekemällä istutuksia. Lapinkylän keskuksen kohdalla tästä on yleiskaavassa määrätty erikseen. Istutuksia on syytä tehdä muuallekin. Yleiskaavassa on esitetty suojaviheralueena (EV) lentokentän ja sen eteläpuolisten työpaikka-alueiden ja jokilaakson välinen vyöhyke, jolle tulisi luoda istuttamalla ja mahdollisesti maastoa muotoilemalla pehmeä kasvillisuusreuna. Alue ei ole kaupungin omistuksessa. Peltojen reunojen metsittäminen voi oikeilla paikoilla vahvistaa puustoisia ekologisia verkostoja ja luoda mahdollisuuksia ekologiselle kompensatiolle.

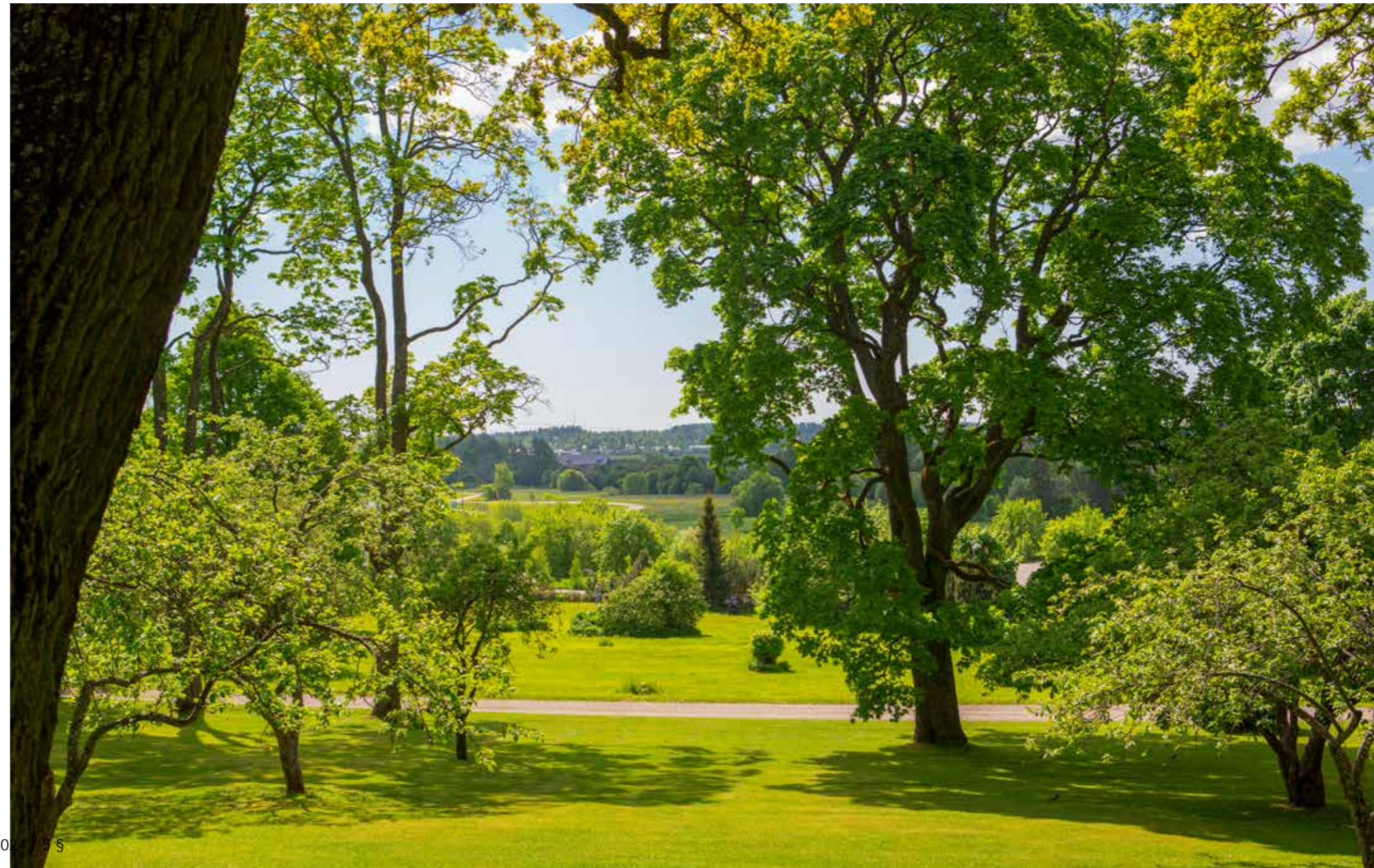
Aktiivinen maatalouskäyttö on säilyttänyt kulttuurimaiseman ominaispiirteitä. Kuitenkin maisema on jatkuvassa muutoksessa. Historiallisista kartoista voi nähdä, kuinka joen ja siihen laskevien purojen rannat olivat avoimeksi niitettyjä tai laidunnettuja 1900-luvun puoliväliin saakka.

Niityille kehittyi vuosisatojen kuluessa omintakeinen lajistonsa, joka on nykyisin uhanalaista. Umpeen kasvaville rannoille syntyy kuitenkin toisia luonnon arvoja. Kasvillisuus varjostaa vesistöä ja rantapensaikko on monelle lajille soveltuvaa elinympäristöä. Arvokkaan kulttuuriympäristön hoidossa tulisi sovittaa yhteen avointen ja umpeen kasvavien alueiden ekologisia arvoja, ja kulttuurihistoriallisia sekä maisemakuvallisia arvoja. Käytännössä olisi valittava, mitkä alueet hoidetaan avoimena, minne palautetaan niitettäviä, minkä annetaan kasvaa umpeen ja minkä kehittymistä luonnontilaisiksi vauhditetaan ennallistamalla.

Tiivistyvän kaupunkirakenteen keskellä Vantaanjokilaakso on tärkeä virkistysalue, jossa risteilee runsaasti ulkoilureittejä. Ulkoilureittiverkoston täydentäminen on tärkeää.

Kuva ylhäällä: Vantaanjokilaaksoa.

Kuva alhaalla: Näkymä Backaksen kartanolta. ©Vantaan aineistopankki

Keravanjokilaakso

Keravanjokilaaksossa on erilaisia osa-alueita, joista osa on käyttöviher-alueita ja osa viljelymaisemaa.

Pohjoisessa Jokivarren ja Nikinmäen kaupunginosissa on viljelymaisema, joka ei ole sillä tavoin laaja ja eheä, että sitä olisi arvotettu merkittäväksi kulttuuriympäristöksi. Joen mahdollinen tulviminen pitää kuitenkin viljelyaukean rakentamattomana hamaan tulevaisuuteen. Etelään päin mentäessä Keravanjoen laakso ei ole kokonaan Vantaalla. Viheralueyhteys joen varrella pitkin katkeaa Sipoossa, jonka yleiskaavoissa joen varrella ei olla varattu viher- tai virkistysalueeksi.

Jälleen Vantaalle saavuttaessa tullaan Matariin, Päiväkumpuun ja Rekolaaan, joiden alueella joen varrella on merkitty virkistyskäytön kehittämisalue. Tästä on esitetty ideasuunnitelma sivulla 48.

Jokilaakson laajin osa Hanabölen peltoaukealla aukeaa laajaksi pelto-angoksi, josta yhä laajeneva osuus on golfkenttää. Hanabölen kylän ydin vanhimpine peltoineen on merkitty yleiskaavassa erityisen arvokkaaksi kylämaisemaksi, jonka pellot tulee säilyttää. Laajemmin kokonaisuus golfkenttineen on maisemallisesti arvokasta aluetta, maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltua.

Tikkurilassa, Jokiniemessä ja Kuninkaalassa Keravanjoki virtaa halki kehittyvän keskustan. Joen varret kehittyvät puistomaisina virkistysalueina leikkipaikkoineen ja laitureineen kuitenkin siten, että joen varren toimiminen ekologisesti yhteytenä otetaan huomioon. Erityistä kehittämispotentiaalia on Tikkurilan väritehtaan alueella sen muuttuessa asuinalueeksi. Viertolassa ja Tikkurilassa joki virtaa laajalla savitasangolla, joka on otettu tonttimaaksi jo 1900-luvun alusta lähtien, ja nykyisellään jokilaakso onkin monin paikoin rantoja myöten rakennettu. Joen rannalla on vain kapea kaistale virkistysaluetta, jolla kulkee ulkoilureitti.

Viertolassa ja Tikkurilassa joki virtaa laajalla savitasangolla, joka on otettu tonttimaaksi jo 1900-luvun alusta lähtien, ja nykyisellään jokilaakso onkin monin paikoin rantoja myöten rakennettu. Joen rannalla on vain kapea kaistale virkistysaluetta, jolla kulkee ulkoilureitti.

Helsingin pitäjän kirkonkylässä peltoaukeaa laajenee uudelleen, joskin pelloista suuri osa on varattu hautausmaaksi. Hautausmaa laajenee, jos siihen on tarvetta. Uurnahautaamisen yleistyminen saattaa muuttaa tilan tarvetta. Vaikka peltoaukeaa on arvokasta kulttuurimaisemaa, tulee hauausmaan mahdollinen laajeneminen muuttamaan maiseman luonteen toiseksi. Täälläkin on pieni osa pelloista merkitty osaksi erityisen arvokasta kylämaisemaa, jolla kulttuurihistoriallista ilmettä säilytetään pitämällä pellot viljelykäytössä.

Tuusulanväylä viistää jokea Tammistossa. Jokien yhtymäkohta Vantaan ja Helsingin rajalla on mielenkiintoinen maisemallinen solmukohta. Yleiskaavassa tähän on merkitty palveluiden alue, joka voi liittyä joen varren virkistyskäytön kehittämiseen, jokimaisemaan ja joukkoliikenteen vaihtopaikkaan. Helsinkiin rajautuvia joen rantoja tulisi kehittää yhteistyössä.

Joen varren virkistyskäytön kehittämisen alueet

Yleiskaavassa 2020 varattiin joen varren virkistyskäytön kehittämisyöhykkeitä. VIVA-kartoissa on tarkennettu, mitä aluetta virkistyskäytön kehittäminen koskisi. Tarkempi suunnitelma on laadittu Vantaankoskelle.

Virkistyskäyttöalueet on kuvailtu aluekohtaisten karttojen yhteydessä.

Portit luontoon ja kulttuurimaisemaan

Portit luontoon: joukkoliikenteellä saavutettavilta paikoilta lähtevät hyvin opastetut ulkoilureitit laajoille viheralueille.

Jokainen portti on kuvailtu aluekohtaisten karttojen yhteydessä.

Pääsy veden äärelle:

- Virtavesien varsilla virkistyskäyttöä ohjataan reiteillä ja rakennelmilla siten, että rannat eivät kulu kauttaaltaan. Reitit ja laiturit ohjaavat ihmisiä valittuihin paikkoihin.
- Veden näkyvyys on esteettisesti tärkeää. Vesistönäkymiä hoidetaan avoimena suunnitelmallisesti valituissa paikoissa.
- Hulevettä hyödyntäen voidaan tuoda lisää näkyvää vettä kaupunkiin.

Kuvissa vaihtelevia maisemia Keravanjoen rannalla.
©Vantaan aineistopankki

Suuri rantatie

Suuri Rantatie on Hämeen Härkätien ohella Suomen tärkein historiallinen maantieyhteys. Turkua ja Viipuria yhdistämään rakennetun Suuren Rantatien parhaiten säilyneistä tieosuuksista voi hyvin hahmottaa keski-aikaisen tien kulkua halki Etelä-Suomen rannikkoalueen. Suuri osan- nikkoo seuraavasta, keskiaikaisten kirkkojen, kartanoiden, satama- paik-kojen ja muinaislinnojen kautta kulkevasta tiestä on edelleen käytössä. Tie kulkee Vantaalla Hämeenkyllän kartanon, Vantaanlaakson ja Backaksen kulttuurimaisemassa sekä Helsingin pitäjän kirkonkylässä. (Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY.)

Paikoin tie on jäänyt rakentamisen alle. Tie on kadonnut mm. Vihdintien, Hämeenlinnanväylän ja Lahdenväylän liittymien ja niiden varrella olevien työpaikkakiinteistöjen alle.

Yleiskaavassa 2020 tielle kirjoitettiin määräys: ”Suuren rantatien linjaus säilytetään tai palautetaan kävelen, pyöräillen tai ratsain kuljettavaksi aina kun mahdollista. Siellä, missä linjaus on katkennut, suunnitellaan tieosuuksia yhdistäviä kulkuväyliä. Jatkosuunnittelussa on tutkittava tien linjauksen ja sitä rajaavien historialliseen tiemiljööseen liittyvien rakennusten ja rakenteiden sekä miljöössä merkittävän kulttuurikasvillisuuden säilyttäminen. Uusi rakentaminen tai ympäristörakentaminen liitetään tieympäristöön sen kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä korostaen. Tiestä löytyvät tierauniorakenteet ovat muinaismuistolain suojaamia.”

Kuva: Suuri rantatie Helsingin pitäjän kirkonkylässä.
© Vantaan aineistopankki

VIVA:n kartoilla Suuri rantatie on piirretty yhtenäiseksi viivaksi siten, että tieliittymien kohdilla viiva on piirretty kevyen liikenteen teitä pitkin. Hakkilassa tie on mahdollista palauttaa ja suunnitella kulkemaan uuden asuinalueen keskellä, kun alue muuttuu yleiskaavan mukaisesti asuinalueeksi.

Keskuspuistot

Jokaiseen keskustaani liittyy keskuspuisto. Myyrmäen keskuspuisto kiertyy Myyrmäen ympärille. Itäinen Tikkurila-Korso -keskuspuisto jatkuu Keravanjoen rannalta Kylmäojan laaksoa pitkin radanvarsikaupunkia myötäillen pohjoiseen Keravan rajalle saakka. Aviapolis -keskuspuisto on Helsingin puistoon ja Helsingin keskuspuistoon liittyvä ”viherpeukalo”, jonka sinisenä lankana on Krakanoja. Kivistön keskuspuisto liittyy Kivistön kehittyvän keskustan Linnan ja Katrinebergin kartanojen palvelualueisiin ja Seutulan arvokkaaseen kylämaisemaan. Hakunilan keskuspuiston muodostavat Ojangan monipuolinen ulkoilualue sekä Vaaralan-Kuussilan alueen kehittyvä kokonaisuus. Hakunilan keskuspuisto liittyy Sipoonkorpeen.

Jokainen keskuspuisto on kuvailtu aluekohtaisten karttojen yhteydessä.

Kaupunginosapuistot

Kaikissa keskustoissa tai niiden lähellä on vähintään yksi kaupunginosapuisto.

Jokainen kaupunginosapuisto on kuvailtu aluekohtaisten karttojen yhteydessä.

Keskuspuiston määritelmä

Keskustoihin ja asuinalueisiin liittyvä laaja ja monipuolinen viheraluekokonaisuus, jonka osana voi olla yksityisessä omistuksessa olevia maatiloja ja luonnonsuojelualueita. Keskuspuistojen rajaukset ovat yleispiirteisiä. Rajauksen sisälle voi jäädä myös pientaloja. Rajaus voi tarkentua asemakaavoituksen yhteydessä. Keskuspuiston maisemaa vaalitaan ja kehitetään sen ominaispiirteisiin tukeutuen. Väestön kasvaessa keskuspuistojen käyttöpaine kasvaa. Keskuspuistojen alueella on tarpeen kehittää monipuolista ulkoilureittiverkostoa ja ohjata kulkua reittien avulla. Keskuspuistoissa on julkisia ja yksityisiä palvelujen tarjoajia, kuten ratsastuskouluja ja urheilupuistoja.

Kaupunginosapuiston määritelmä

Keskustan läheinen laajahko, vähintään kuuden hehtaarin kokoinen virkistysalue, joka vahvistaa alueen identiteettiä. Kaupunginosapuistoa kehitetään toiminnallisesti monipuoliseksi ja eri käyttäjäryhmiä palvelevaksi kokonaisuudeksi, joka on helposti saavutettavissa reitti yhteyksien avulla.

Puistojen luonne vaihtelee rakennetusta luonnonmukaiseen ja kuvastaa alueen ominaispiirteitä. Luonnon ja kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan. Ekologiseen verkostoon liittyvissä kaupunginosapuistoissa ekologisen verkoston toimivuutta tuetaan. Reiteillä ohjataan kulkua ja käyttöpainetta.

Kaupunginpuistoissa tulee olla kulutusta kestäviä osa-alueita ja yhteyksien sinne turvallisia ja miellyttäviä. Jos kaupunginosapuisto on metsäinen tai luonnoltaan arvokas, tulee rakennetuille toiminta-alueille etsiä sijainti muualta esimerkiksi siten, että toiminnalliset ulkotilat ovat kaupunginosapuistoon liittyvissä liikuntapuistoissa, tai koulujen ja päiväkotien pihilla, tai kaupunginosapuiston osassa, joka on jo muuttunut tai kestää muutosta.

Kaupunginosapuistojen viereen suositellaan sijoittamaan liikuntapuistoja tai kouluja ja päiväkoteja piha-alueineen.

Täydentävä laaja viheralueverkosto

Täydentävään laajaan viherverkkoon kuuluvat viheralueet, jotka ovat kauempana keskustoista kuin keskuspuistot. Näillä alueilla käyttöpaine ei ole yhtä kovaa kuin keskuspuistoissa. Alueet ovat yli 300 metriä leveitä.

Näistä viheralueista valtaosa on luonnon tai kulttuurimaiseman suojelualueita. Ne ovat pääosin metsäisiä ja metsäluonnon monimuotoisuutta tukevia alueita, jotka ovat osa ekologista verkostoa, tai viljelysmaisemaa, joka on yleensä arvokasta kulttuuriympäristöä. Ulkoilureittiverkosto kulkee ja yhdistyy niillä.

Vihervaltimot

Vihervaltimot ovat viheralueverkoston laajoja kokonaisuuksia yhdistäviä virkistykseen sopivia alueita, jotka ovat alle 300 m leveitä. Ne ovat alueita tai reittejä, joita pitkin ihmiset voivat liikkua vehreässä ympäristössä. Vihervaltimot sisältävät sekä yleiskaavan viheralueita että virkistysalueyhteyksiä. Kaikki yleiskaavan virkistysalueyhteydet eivät kuitenkaan ole vihervaltimoita. Vihervaltimoiksi on valittu tärkeimmät yhteydet.

Vihervaltimoiden alueella viheralueita ja niiden välisiä yhteyksiä tulee kehittää jatkuviksi, tarvittaessa katuja pitkin. Monien vihervaltimoiden kohdalla on tarve ulkoilureittien kehittämiseksi. Ulkoilureitit on suunniteltu ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa [Tammisto 2021].

Kukoistavat ja vehreät kaupunkikeskustat

Kaupungin strategian (2022-25) mukaisesti keskustoista kehitetään kukoistavia. Palveluiden ja viheralueiden tulee olla hyvin saavutettavia. Viheralueiden saavutettavuus- ja mitoitusanalyysissä (SAAVU) on osoittautunut, että monissa keskustoissa on tarvetta pienelle kaupunkivihreälle. Pieni kaupunkivihreä voi olla vehreä katutila tai aukio, taskupuisto tai julkista kaupunkitilaa rajaavaa tonttivihreää. Pieni kaupunkivihreä tukee verkostomaista viherrakennetta myös keskusta-alueilla ja houkuttelee liikkumaan kestävästi jalan tai pyöräillen. Hulevesien hallinnan luonnon-mukaiset viivytysratkaisut ovat monitoiminnallisia ja tukevat vehreyttä, mahdollisuuksien mukaan ekologisia yhteyksiä sekä luonnon monimuotoisuutta tiivistyissä keskustoissa. Olennaista on varata riittävät tilavaraukset jo asemakaavoitusvaiheessa esimerkiksi katupuille ja hulevesien viivytysratkaisuille. Vuoropuhelu katujen ja puistojen sekä hulevesisuunnittelun suuntaan on tärkeää, niin että suunnitteluperiaatteet, mitoitukset ja esimerkiksi kunnossapito tulee varhaisessa vaiheessa otettua huomioon.

Useiden keskusta-alueiden kaavarungoissa ja niihin liittyvissä viherrakenteen kehittämiskonsepteissa on esitetty tarkemmin julkisen ulkotilan, kuten katujen ja aukoiden sekä puistojen ja viheralueiden kehittämisehdotuksia. Samoin Vantaan ekologiset verkostot työssä on esitetty katu-ympäristöön liittyviä kehittämisehdotuksia.

Kuva ylhäällä: Esimerkki monihyötyisestä katuvihreästä Tukholman Norra Djurgårdsstadenista. Puistoissa on usein paremmin tilaa hulevesille.

Kuva alhaalla: Hulevesien viivytyslampi Kartanonkosken Illenpuistossa.

Vetovoimakohteet

Vetovoimakohteella tarkoitetaan asukkaille erityisen merkityksellisiä, luonnon tai maiseman erityisarvoja sisältäviä viheralueiden kohteita. Lisäksi on merkitty viheralueverkostoon liittyvät, julkisessa tai puolijulkisessa käytössä olevat arvokkaat kulttuurimaisemakohteet, kuten kartanot puutarhoineen.

Vetovoimakohteet:

- Linnan kartano, Königstedinkoski ja Vantaanjoen rannan julkiset viheralueet
- Katrinebergin kartano puutarhoineen
- Keimolan Isosuo
- Vantaankoski
- Hämeenkylässä kartano
- Lammaslampi
- Raappavuoret
- Mätäojan laakso
- Vaskivuori
- Vetokannas
- Pitkäkoski
- Pytinpuiston koski
- Krakanojan ranta
- Illenpuisto
- Tammiston luonnonsuojelualue
- Backaksen kartano
- Helsingin pitäjän kirkonkylä
- Kirkonkylänkoski ja myllyranta
- Bäckbynpuisto
- Kylmäojan puron rannat Tikkurilan keskuspuistossa
- Keravanjoki ja Tikkurilankoski
- Jokiniemen koelaitos
- Kalkkikallion luonnonsuojelualue
- Hanabölenkoski
- Matarinkoski
- Ankkapuisto
- Leppäkorven uimapaikka
- Metsolansuo
- Tussinkoski ja Vierumäenmetsä
- Hanabölen kulttuurimaisema
- Ristisillanpuiston lammet
- Möskärinmäki
- Kuusijärvi
- Håkansbölen kartano puistoineen
- Nissbackan rauniopuisto
- Ojangan ulkoilualue
- Maratonpuisto ja pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet
- Myllymäen viheralue ja pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet
- Vaaralan lammet

6.3. Ekologiset verkostot – verkostojen kehittäminen

Metsä- ja puustoisien verkoston ja avointen biotooppien verkoston kehittämisen lähtökohdat ja tavoitteet. Kartoilla ekologisia verkostoja on peilattu viherverkoston kehityskuvaan.

Toimivassa ekologisessa verkostossa riittävän kokoisia ja laatuksia elinympäristöjä on tarpeeksi ja erilaiset elinympäristöt ja arvokohteet ovat edustettuina. Lisäksi alueiden tulee olla hyvin kytkeytyneitä niille tyyppillisen eliöstön näkökulmasta. Parhaimmillaan ekologiset yhteydet

mahdollistavat pitkiä matkoja liikkuvien lajien liikkumisen suhteellisen häiriöttömässä ympäristössä sekä suoja- ja lepopaikkojen löytymisen lyhyitä matkoja kerrallaan liikkuville lajeille. Toimivan ekologisen verkoston edellytysten toteutumisen tulisi olla ekologisen verkoston kehittämisen lähtökohdanna.

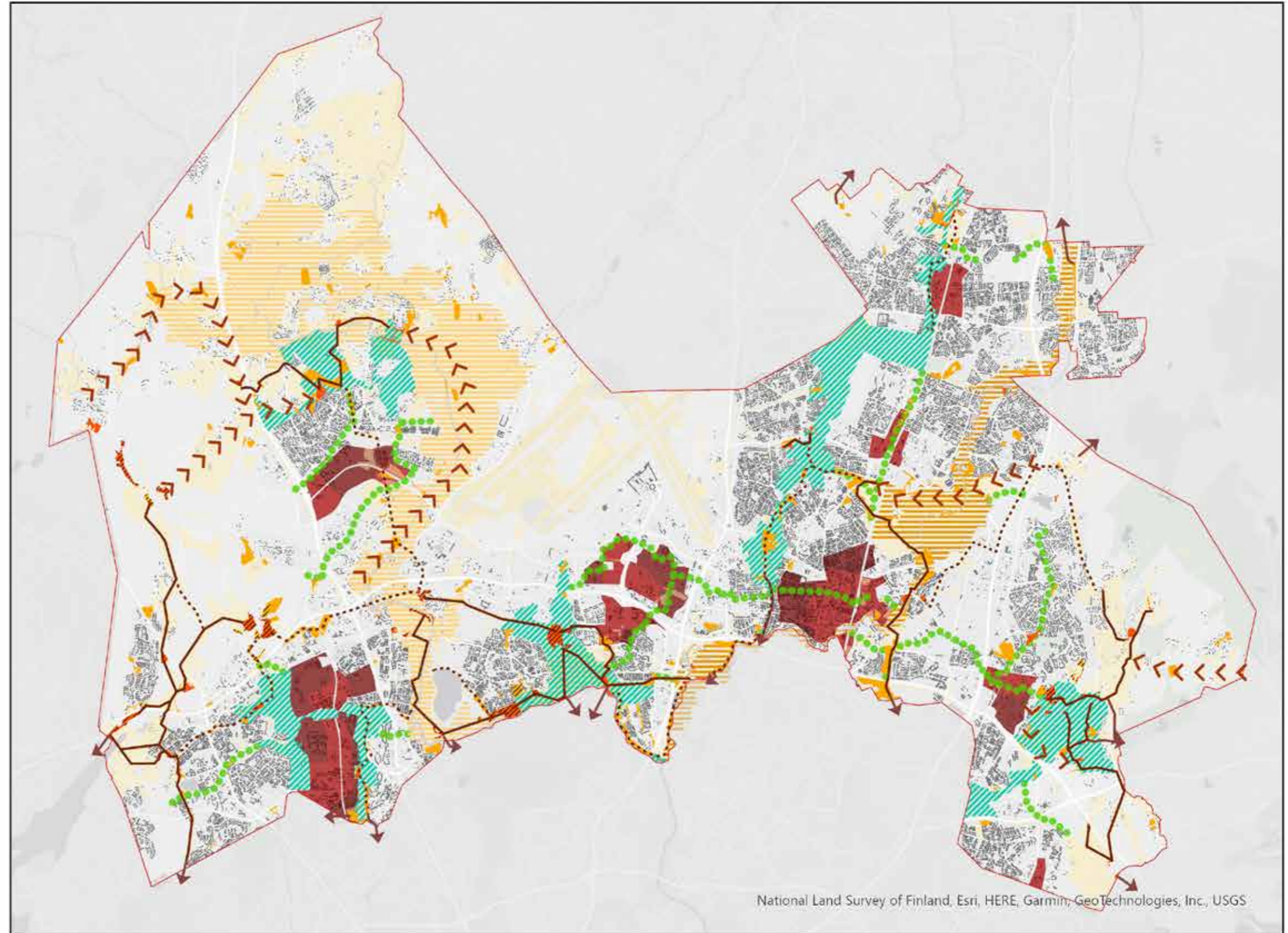
Avointen biotooppien verkostossa alueiden luokittelu perustuu niiden ekologiseen, maisemalliseen ja kulttuurihistorialliseen arvoon. Verkoston kehittämisen keskeisiä tavoitteita ovat nykyisten arvokohteiden tunnistaminen ja vaaliminen, arvokohteiden muodostamien arvokeskittymien välisen kytkeytyneisyyden vahvistaminen sekä verkoston osien ja tuki-

alueiden ekologisen laadun kehittäminen. Yksinkertaisimmillaan laatua voidaan kehittää hoitoa muuttamalla. Verkostoa vahvistetaan myös luomalla uusia avoimia elinympäristöjä.

Avointen biotooppien verkoston ja viheralueverkoston välillä on useita yhteneväisyyksiä, mikä kannattaa huomioida verkostoja kehitettäessä. Avointen biotooppien verkoston osat sijaitsevat usein Vantaanjokilaakson ja Keravanjokilaakson alueella sekä keskuspuistoissa. Vantaanjokilaakso muodostaa myös laajan avoimen yhteysalueen.

Avointen biotooppien verkosto viherverkoston kehityskuvaan peilaten

- Jatkuvat avoimet yhteydet
- Katkonaiset avoimet yhteydet
- >>> Avoimet yhteysalueet
- Avoimet yhteydet muihin kaupunkeihin
- Vihervaltimo
- Avoimen verkoston arvokohteet
- Arvokeskittymien arvokohteet viheralueilla
- Muut avoimen verkoston osat
- Arvokeskittymien muut varsinaiset osat viheralueilla
- Avointen biotooppien verkoston tukialue
- Vantaanjokilaakson viheralueet
- Keravanjokilaakson viheralueet
- Keskuspuisto yli 18 ha
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan alue C
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan asuinalue AC

National Land Survey of Finland, Esri, HERE, Garmin, GeoTechnologies, Inc., USGS

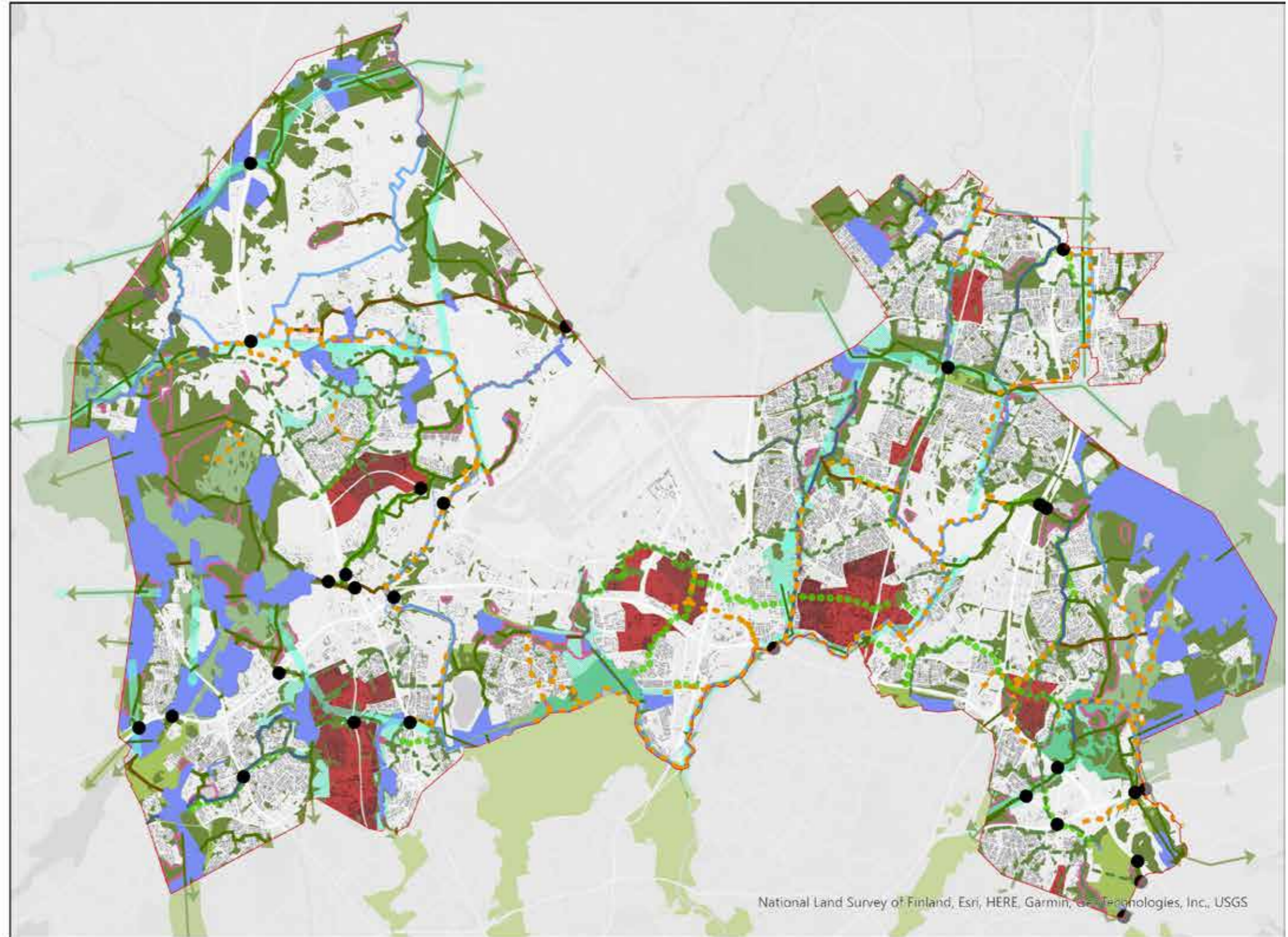
Metsä- ja puustoinen verkoston kehittämisessä tulisi pyrkiä verkostomaisen rakenteen säilyttämiseen ja kytkeytyneisyyden vahvistamiseen. Kytkeytyneisyyttä tulee tukea sekä paikallisella että maakunnallisella tasolla. Metsäistä verkostoa voidaan vahvistaa istuttamalla lisää puita tai metsää. Keinona voidaan käyttää esimerkiksi Vantaan ratikan suunnittelun yhteydessä ideoitua puukompensaatiota, jossa tavoitteena on korvata jokainen ratikan tieltä kaadettu puu istuttamalla puu toisaalle. Aluekohtaisissa kartoissa on esitetty paikkoja, joissa näin voitaisiin tehdä.

Ekologisten runkoyhteyksien kehitystarpeet liittyvät useimmiten pääväylien aiheuttamiin esteisiin sekä kohtiin, joissa yhteys ei toteudu riittävän leveänä. Yleiskaavan runkoyhteyden minimileveys on 100 m, mutta aina tämä ei toteudu. Kapeat runkoyhteydet sijaitsevat usein rakennetuilla asuinalueilla, jolloin ympäröivä maankäyttö heikentää yhteyden laatua. Uusissakaan kaavoissa ei aina ole varattu riittävästi tilaa runkoyhteydelle.

”Pidetään Vantaan lähimetsät mahdollisimman luonnontilaisina ja tihennetään viherkaistojen puustoa ja pensastoa!”

Metsä- ja puustoinen verkosto viherverkoston kehityskuvaan peilaten

- Ekologisen yhteyden kehittämistarve pääväylästä
- Tuleva ekologisen yhteyden kehittämistarve pääväylästä
- Puustoinen paikallinen yhteys
- Puoliavoin yhteys
- Metsäinen tai puustoinen runkoyhteys
- Metsä- ja peltoalueista muodostuva runkoyhteys
- Metsäinen virtaveteen liittyvä runkoyhteys
- Virtaveteen liittyvä runkoyhteys mosaiikkimaisessa ympäristössä
- Virtaveteen liittyvä runkoyhteys avoimessa maisemassa
- Metsäiset yhteydet muihin kaupunkeihin
- Maakunnallinen viheryhteystarve
- vihervaltimo
- PKS viherkehän jatkuminen
- LUO-alue
- Luonnonsuojelualueet ja -varaukset
- Metsäiset ja puustoiset alueet kaavoitetuilla viheralueilla
- Joen varren virkistyskäyttö
- Keskuspuisto yli 18 ha
- Täydentävä laaja viherverkko
- Laaja viheraluekokonaisuus
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan alue C
- Yleiskaavassa kaupunkikeskustan asuinalue AC

Jos runkojohdyksen leventäminen puustoistutuksin ei ole mahdollista, sitä voidaan täydentää ja tukea paikallisilla yhteyksillä. Verkostomaisen rakenteen säilyttämiseksi ja vahvistamiseksi paikallisia yhteyksiä tulisi säilyttää ja lisätä myös paikallisesti merkittävien metsäalueiden eli ydinmetsien välillä sekä pitkien ja kapeiden paikallisten yhteyksien varrella. Vantaata halkovat liikenneväylät ovat esteitä niin ihmisten kuin eläinten liikkumiselle. Meluaitoineen ne muodostavat myös kaupunkikuvaan muurimaisia esteitä, jotka erottavat visuaalisesti alueita toisistaan. Liikenteen melu haittaa lähialueiden viihtyisyyttä ja liikenne tuottaa ilmaan epäpuhtauksia väylien lähelle.

Liikenneväylien aiheuttamaa estevaikutusta voidaan lieventää eläimille sopivien kulkurakenteiden ja kasvillisuuden avulla. Eläinten liikkumista mahdollistamaan tulisi rakentaa vihersiltoja ja -alikulkuja. Vihersilta on toimiva väylän ylitys niin kävelijälle, hiihtäjälle, ratsukolle kuin hirvellekin. Ekologisen verkoston näkökulmasta sijoittelussa kannattaa priorisoida maakunnallisten viheryhteystarpeiden ja tärkeimpien elinympäristöjen väliset estekohdat. Näiden siltojen oikeita paikkoja on hahmotettu ekologisten yhteyksien selvityksessä (Ojala 2018).

Liikenneväylien aiheuttamaa estevaikutusta voidaan lieventää eläimille sopivien kulkurakenteiden ja kasvillisuuden avulla. Eläinten liikkumista mahdollistamaan tulisi rakentaa vihersiltoja ja -alikulkuja. Vihersilta on toimiva väylän ylitys niin kävelijälle, hiihtäjälle, ratsukolle kuin hirvellekin. Ekologisen verkoston näkökulmasta sijoittelussa kannattaa priorisoida maakunnallisten viheryhteystarpeiden ja tärkeimpien elinympäristöjen väliset estekohdat. Näiden siltojen oikeita paikkoja on hahmotettu ekologisten yhteyksien selvityksessä (Ojala 2018).

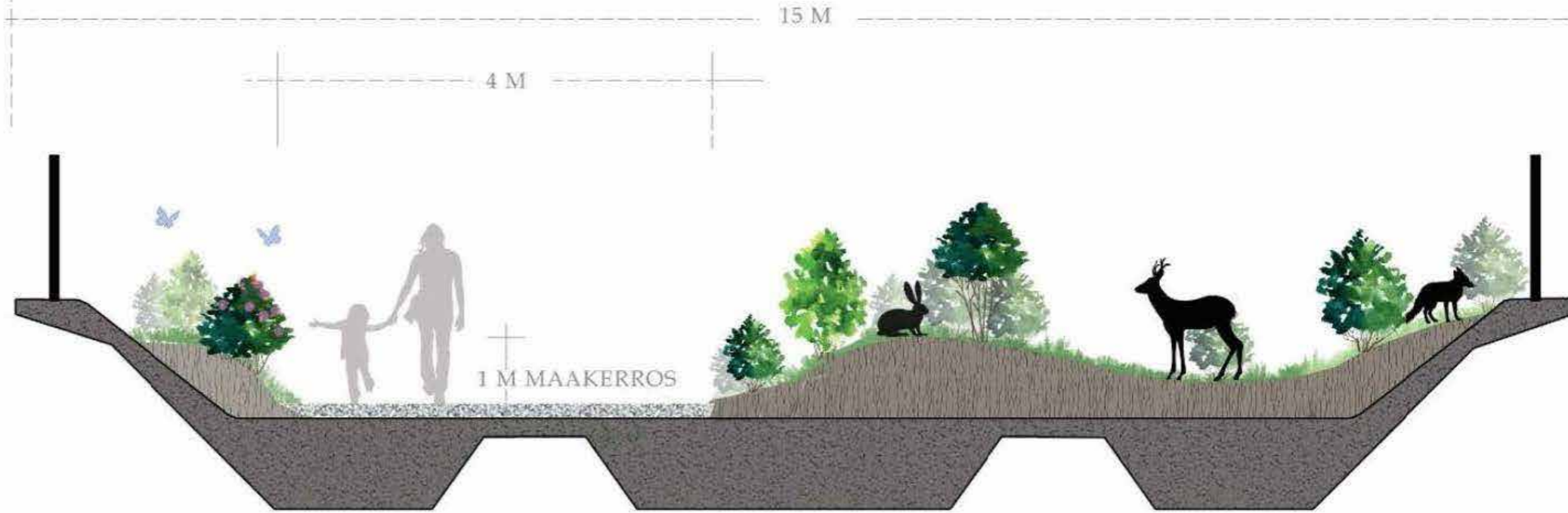
Koska vihersilta on kallis rakentaa, pitäisi eläinten ja ihmisten liikkumista tukevat vihersillat yhdistää. Tällaisia vihersiltoja onkin tehty eri puolilla maailmaa. Joissain kehittämistarvekohdissa tai niiden läheisyydessä on jo kevyenliikenteen väylänä toimiva silta. Siltojen uudistushankkeissa kannattaa tutkia mahdollisuudet hyödyntää vanhaa siltarakennetta vihersiltana. Esimerkiksi Tampereen Näsin puistosilta on tehty vanhan ajoneuvosillan rakenteet hyödyntäen.

Kaikkia käyttäjäryhmiä ajatellen alikulun pitäisi olla avara, korkea ja va-loisa. Alikulkuja ympäristöinen voidaan kohentaa ympäristörakentamisen ja valaistuksen keinoin. Kevyen liikenteen verkostossa pitäisi olla riittävän usein hyviä yli- tai alikulkuja. Ekologisten yhteyksien estekohdissa voidaan vihersiltojen ja -alikulujen lisäksi käyttää myös kevyempiä kulkurakenteita kuten pieneläinputkia.

Karttakyselyssä tuotiin useassa vastauksissa esille, että toivottavasti vihersiltoja todella toteutetaan. Erityisen monta mainintaa sai kuvassa oleva vihersilta radan yli Elmo-urheilupuistosta Matariin. Vihersiltojen toteuttamista estää niiden korkea hinta.

Luontopositiivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelmassa esitettiin huomioita Vantaan luontotyön tilasta. Huomio nro 5: ”Vantaasta luontoverkostojen ja vihersiltojen kaupunki – Vantaa on väylien kaupunki, jossa myös kaupungin kasvu haukkaa luontoverkostojen elinvoimaa. Kaikessa maankäytön suunnittelussa tulee kohdistaa erityishuomio luontoverkostojen (metsä-, niitty- ja siniverkostojen) vahvistamiseen... Kehitystyötä tulee tehdä yhteistyössä Elyn, Väyläviraston ja valtion kanssa, esim. etsitään yhdessä mahdollisuuksia vihersiltojen toteuttamiselle. Viherrakenne

olisi syytä tuoda osaksi MAL-sopimuksia siten, että niihin voitaisiin sitoa vihreän infrastruktuurin toteuttamiskustannuksia.” (Vantaan kaupunki ja Ramboll Finland 2023)

Havainnollistava poikkileikkauskuvaa kotelopalkkisillan päälle toteutettavasta vihersiltavaihtoehdosta. 15 metriä leveällä vihersillalla on tilaa ulkoilureitille sekä villieläimille. (Kuva ylhäällä)

Havainneilmakuva jatkuvasta kotelopalkkisillasta kaakon suunnasta. Sillan tukipilareiden sijaintikohdat ovat viitteellisiä. (Kuva keskellä) Havainnekuva teräksisestä kaarisillasta, jonka toteuttamisesta tärkeän ekologisen yhteyden kohdalle välille Haxberginkallio - Virersillan toteutumisesta on tehty esiselvitys. (Kuva alhaalla).

© Ramboll 2021

6.4 Aluekohtaiset kartat ja kehittämissuunnitelmat

Aluekohtaisilla kartoilla tarkennetaan koko Vantaata koskevan kartan sisältöä. Aluekohtaisilla kartoilla on esitetty yleiskaavan mukaiset keskusta-alueet ja niiden läheiset asuinalueet sekä niihin liittyvät virkistys- ja viheralueet. Näillä alueilla on myös eniten ympäristön muospainetta. Kartat on ulotettu niin pitkälle, että luontoportit näkyvät. Kartat on laadittu mittakaavassa 1:20 000.

Kartoilla on esitetty kaupunginosapuistojen ja korttelipuistojen rajaukset, ekologisen verkoston tavoitetila ja kehittämissuunnitelmat. Eri kokoiset viheralueet voivat olla keskenään päällekkäisiä esimerkiksi siten, että kaupunginosapuisto on keskuspuiston osa. Karttojen yhteydessä on teksti, jossa kuvaillaan kaikkien määriteltyjen viheralueiden sisältö ja kehittämissuunnitelmat. Yksittäiset kehittämissuunnitelmat on numeroitu kartalle ja selitetty kartan vieressä.

Aluekohtaisen karttojen merkintöjen selitys on sivulla 41. Taustalla on esitetty kaavoitettu viheralueverkosto yleiskaavan, asemakaavojen ja kaavarunkojen pohjalta. Nykyisiä metsiä ja avointen biotooppien verkoston osia sijoittuu myös rakennettavaksi varatuille alueille. Asemakaavoitetut viheralueet voivat muuttua rakennettaviksi alueille, kun asemakaavoja muutetaan. Silloin yleiskaava ohjaa muutosta. Maankäytön muutoksissa ympäristövaikutukset arvioidaan lain mukaisesti.

Useimmista keskustoista on laadittu kaavarunko. Kaavarungoissa on esitetty tarkemmassa mittakaavassa kehittämissuunnitelmat ja mm. keskusten sisäisiä vehreitä reittejä ja kaupunkitiloja. Kaikkia kaavarunkojen kehittämissuunnitelmat ei toisteta tässä.

Vantaan ulkoilureiteistä on laadittu tavoitesuunnitelma (Tammisto 2021). Tavoitesuunnitelman taustalla ovat yleiskaavan ohjeelliset ulkoilureitit. Tässä työssä ei esitetä ulkoilureittejä.

Seuraavissa kappaleissa on kuvailtu niitä kartoille merkittäviä kohteita, joita ei ole esitetty koko Vantaata koskevalla kartalla, ja kuvailtu jo aikaisemmin.

Uudet hulevesipuistot

Pisarasympöbolilla on esitetty mahdollisia uusia puistoja, joissa voidaan hyödyntää hulevesiä tai pintavesiä. Asuinalueisiin liittyvissä hulevesipuistoissa estetiikka, ekologia ja toiminnallisuus yhdistyvät. Puistot voivat olla tilanteen mukaan eri kokoisia. Niihin kehitetään monimuotoista ja luonnonmukaista kosteikkokasvillisuutta. Niissä voi olla avoimia vesipintoja. Ne voivat tukea ekologisia verkostoja ja yhteyksiä. Luonnon monimuotoisuuden tukeminen otetaan huomioon esimerkiksi suojaamalla vesistöjä auringon paahteelta puiden avulla.

Puukompensaatio

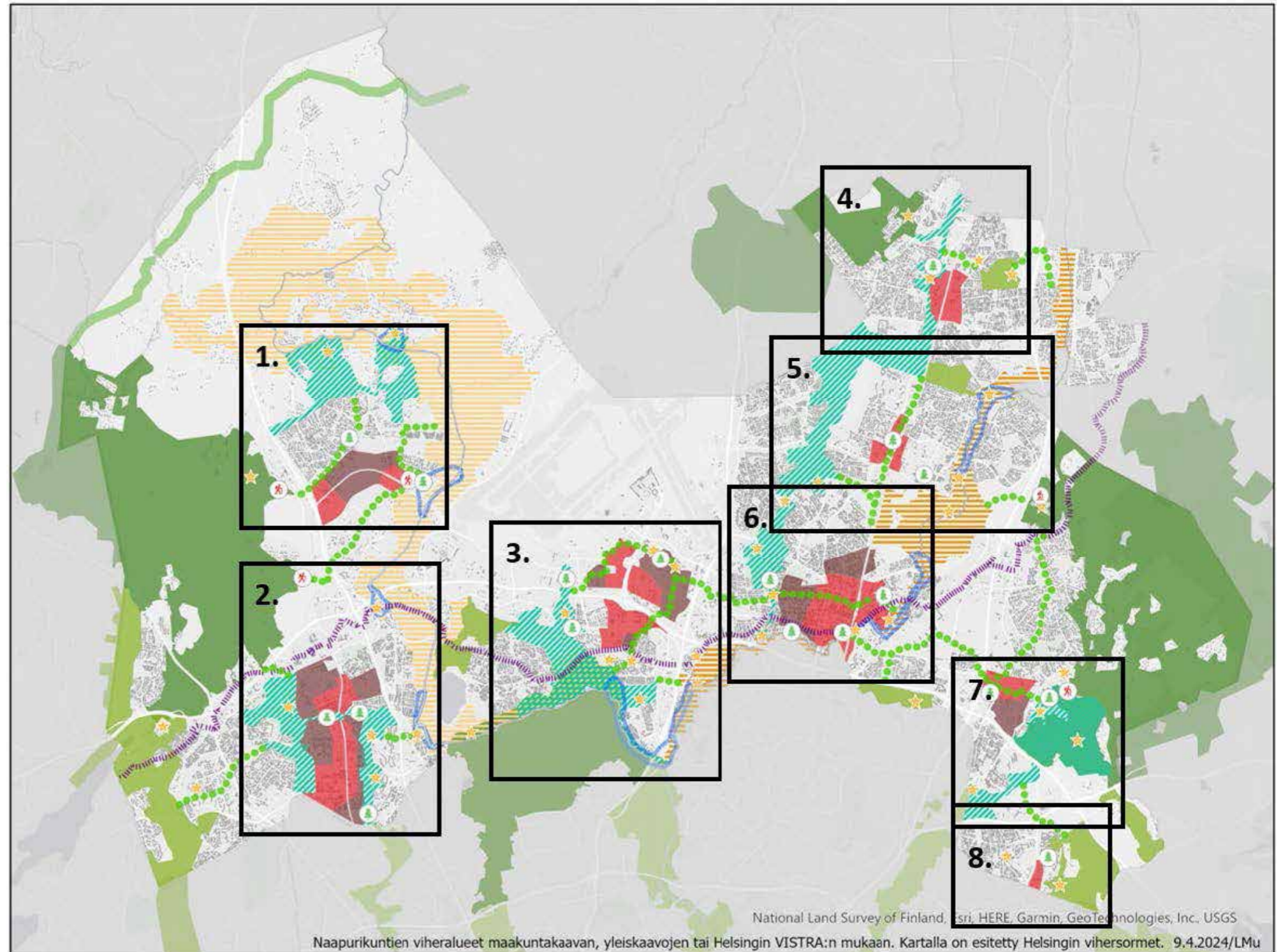
Rakentamisen tieltä joudutaan joskus kaatamaan puita. Kartalla osoitettuihin paikkoihin voidaan istuttaa puita, jotka korvaavat poistettuja puita. Symbolilla on esitetty istutuksia erityisesti liito-oravan reittejä vahvistaville paikoille.

Sopivia paikkoja puiden istuttamiseen on kuitenkin muuallakin. Kaikkia kartalle merkittäviä metsäisiä ja puustoisia yhteyksiä voidaan vahvistaa istuttamalla puita niiden alueelle tai viereen.

Puukompensaatio on eri asia kuin luonnonsuojelulain mukainen ekologinen kompensaatio.

Alueittaiset kartat seuraavilla sivuilla:

- 1 Kivistö ja Lapinkylä (sivu 42)
- 2 Myyrmäki ja Martinlaakso (sivu 44)
- 3 Aviapolis (sivu 47)
- 4 Korso (sivu 55)
- 4 Koivukylä (sivu 57)
- 5 Tikkurila (sivu 51)
- 6 Hakunila (sivu 61)
- 7 Länsimäki (sivu 64)

Virkistyskehä

Virkistyskehät ovat keskustojen pääosin katualueilla sijaitsevia vehreinä kehitettäviä kävelyreittejä, jotka usein liittyvät kortteli- tai kaupungin-osapuistoihin. Keskustojen kaavarunkosuunnitelmissa on esitetty tarkemmin kehittämissideoita sekä virkistyskehille että muillekin keskeisille reiteille. Tavoitteena on houkuttelevat, vehreät ja monihyötyiset katu- ja aukiotilat sekä raitit, jotka voivat rajautua tonttivihreään ja puistoihin.

Korttelipuistot eli keskustapuistot ja keskustojen luontoaltistuspuistot

Kaikissa keskustoissa on useita korttelipuistoja, joista monet ovat rakentamalla jätettyjä metsäisiä mäkiä tai muuten luonnonmukaisia. Kaikkien keskustan puistojen ei ole tarpeen olla perinteisiä rakennettuja puistoja kukkaistutuksineen ja nurmikoineen. Kutsumme tässä keskustojen luonnonmukaisia korttelipuistoja luontoaltistuspuistoiksi. Niiden luonnonmukaisuutta vaalitaan edelleen, ja suojataan niitä kulumiselta rakentamalla kulkua tehokkaasti ohjaavia reittejä, kuten pitkospiita. Korttelipuistot on kuvailtu aluekohtaisten karttojen yhteydessä.

Korttelipuiston määritelmä

Korttelipuistot ovat keskustassa sijaitsevia 0,5–6 hehtaarin laajuisia virkistysalueita. Korttelipuistot voivat olla joko rakennettuja puistoja tai ”luontoaltistuspuistoja”. Usein yksittäisen puiston sisällä on molempia. Alueen nykytila on suunnittelun lähtökohta.

Keskustapuisto: Monipuolinen, keskustojen eri-ikäisiä asukkaita palveleva ja kasvillisuudeltaan kerroksellinen lähivirkistysalue, jossa on mahdollisuudet leikkiin ja oleskeluun. Keskustapuistot suunnitellaan ja rakennetaan laadukkailla materiaaleilla kulutuskestäviksi sekä reittejä pitkin helposti saavutettaviksi.

Luontoaltistuspuisto: Luonnonmukainen viheralue, jolla kulutusta ohjataan reiteillä ja rakenteilla, ja mahdollistetaan kosketus luontoon. Luontoaltistuspuisto voi olla esim. metsää, puroluontoa tai niittyä.

Kuva vasemmassa: Leinelässä säilytetyt metsiköt olivat puistojen suunnittelun lähtökohtana.

Kuva oikealla: Luonnonmukaisilla viheralueilla kulun ohjaus on tärkeää, jotta alueet eivät kulu kauttaaltaan.

Alueittaisten karttojen merkinnät

Numeroidut kehittämisehdotukset:

Ekologiseen verkostoon liittyvä

- Puustoiseen verkostoon liittyvä
- Avoimeen verkostoon liittyvä
- Siniverkostoon liittyvä

Viheralueeseen, kaupunkivihreään tai virkistysyhteyksiin liittyvä

- Kaupunkivihreään tai puistoon liittyvä
- Virkistysyhteyteen liittyvä

Kehitettävä virkistysympäristö:

Katso kartalle merkittyjen kohteiden määritelmä raportista (luku 6). Keskuspuistojen, kaupunginosapuistojen, korttelipuistojen, virkistyskehiiden, luontoporttien ja joen varren virkistysalueiden sisältö ja kehittämistavoitteet on kuvailtu alueittaisten karttojen yhteydessä.

Viheraluetyypit:

Rajaukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

- Korttelipuisto keskustassa
- Keskustaan liittyvä kaupunginosapuisto
- Keskuspuisto

Muut:

- Joen varren virkistyskäyttö
- Portti luontoon
- Vihervaltimo
- Virkistyskehä
- Uusi hulevesipuisto
- Vetovoimakohde

----- Suuri rantatie

Historiallinen tie on paikoin jäänyt rakentamisen alle. Tässä on esitetty katkeamaton linjaus joko kevyen liikenteen reittejä pitkin tai tavoitteellinen linja muuttuvilla alueilla.

Ekologinen verkosto:

Yhteyksien sijaintia voidaan tarkentaa tarkemman asteisessa suunnittelussa.

Metsäinen ja puustoinen verkosto:

Nykytila: Ydinmetsä

Vähintään 4 ha kokoinen metsä, jossa on vähintään 100 metriä leveitä osia (kartoilla on kuvattu tilanne vuonna 2021). Vähintään tämän kokoiset metsät tukevat monimuotoisuutta kaupunkiympäristössä. Jos merkinnän alla ei ole vihreää, on alueelle suunniteltu rakentamista joko yleis- tai asemakaavassa, tai kaavarungossa.

Metsäisenä kehitettävä ekologinen runkoyhteys

Yhteyttä kehitetään vähintään 100 metriä leveänä metsäisenä vyöhykkeenä, jos mahdollista. Kartalla on esitetty 100 metriä leveä vyöhyke.

Metsäisenä tai puustoisena kehitettävä ekologinen yhteys

Yhteyttä kehitetään mahdollisimman puustoisena siten, että esimerkiksi liito-orava voi hypätä puusta toiseen. Yhteys voi kulkea katupuita pitkin, jos viheraluetta ei ole.

Puukompensatioon sopiva paikka ja kehitettävä liito-oravan yhteys

Mosaikkimaiset ekologiset yhteydet:

Puoliavoimena kehitettävä ekologinen yhteys

Yhteyden alueella voi olla peltoja, niittyjä, metsikköjä, puuryhmiä, puutarhoja tai puistoja, tai puroja.

Avoin verkosto:

Avoin verkosto muodostuu verkoston osista, joista osa on arvokohteita, ja niiden välisistä yhteyksistä.

Nykytila: Avointen biotooppien verkoston arvokohteet

Ekologisesti, kulttuurisesti ja maisemallisesti arvokas niitty tai muu avoin elinympäristö. Jos merkinnän alla ei ole vihreää, on alueelle suunniteltu rakentamista joko yleis- tai asemakaavassa, tai kaavarungossa.

Nykytila: Muu avointen biotooppien verkoston osa

käyttöniitty, maisemaniitty, laidunalue tai avoin alue. Jos merkinnän alla ei ole vihreää, on alueelle suunniteltu rakentamista joko yleis- tai asemakaavassa, tai kaavarungossa. Mahdollisissa maankäytön muutoksissa on arvioitava alueen merkitystä avoimen verkoston osana. Umpeen kasvun salliminen tai metsitys voi joskus tulla kysymykseen.

Avoimena kehitettävä ekologinen yhteys

Yhteyden alueella ja lähistöllä lisätään avoimia ympäristöjä, kuten niittyjä tai niittykattoja. Puustoisia ekologisia yhteyksiä, jotka risteävät tämän kanssa, kehitetään kuitenkin puustoisina.

Taustalla:

Kaavojen viheraluevaraukset:

Karttojen taustalla on esitetty voimassa olevien yleis- ja asemakaavojen sekä kaavarunkojen sisältöä.

Yleiskaavan viheralue asemakaavoitetun alueen ulkopuolella tai vanhojen rakennuskaavojen alueella.

Viheralueet tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

Kaavarungon viheralue

Viheralueet tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

Asemakaavoitettu viheralue

Asemakaavoitetut viheralueet voivat muuttua kaavamuuostosten myötä.

Helsingin asemakaavoitetut viheralueet ja luonnonsuojelualueet

Muut:

Viheryhteyden kehittämiskohta yleiskaavassa 2020

Viljelypalstoja yleiskaavassa 2020

Ohjeellinen sijainti viljelypalstoille, joiden lopullinen sijainti ja laajuus määritellään jatkosuunnittelussa. Palstoja ei tule sijoittaa avoimen ekologisen verkoston arvokohteisiin tai varsinaisiin osiin, vaan ekologisesti vähemmän arvokkaille alueille, kuten verkoston tukialueille.

Liikunta- tai urheilupuisto (yleiskaavan P- tai VU-alue)

Urheilu- ja virkistyspalveluiden paikka (Yleiskaava 2020)

Luonnonsuojelualue

Yleiskaavassa 2020 luonnonsuojelualueeksi varattu alue

Vesialue, puro tai muu pienvesi

Kehittämisehdotukset:

Viheralueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

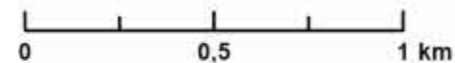
1. Keskusta-aukioiden ja katu ympäristöjen säilyttäminen ja kehittäminen vehreinä.

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

2. Avoimen yhteyden säilymisestä tulee huolehtia. Yhteyden sijainti on suuntaa antava. Yhteyden alueelle voi sijoittaa jatkuvasti kasvipeitteisinä pysyviä laitumia (asemakaavassa on hevostalli).
3. Nykyisin katkonainen avoin yhteys yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella. Yhteyden alueella säilytetään ja kehitetään niittyjä tai luodaan uusia askelkiviä, kuten kasvikattoja.
4. Paikallinen puustoinen ekologinen yhteys asemakaavoittamattomalla ja yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella. Ydinmetsien kytkeytyneisyydestä huolehditaan ylläpitämällä puustoisuutta.
5. Yleiskaavan runko-yhteys ja tärkeä liito-oravan yhteys yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella. Asemakaavassa yhteydelle tulisi tehdä riittävän leveä varaus.
6. Ekologiselle runko-yhteydelle on varattu liian vähän tilaa yleiskaavassa. Asemakaavassa tulisi varata mahdollisimman leveä metsäinen kehitettävä vyöhyke.
7. Olemassa oleva puustoinen paikallinen yhteys säästetään ja istutetaan puita nykyisin puuttomille kohdille.
8. Kivistön keskustan metsäinen ekologinen yhteys on jo osittain kadonnut, ja katoaa edelleen, kun aluetta rakennetaan. Tälle kohtaa luodaan uusi metsäinen ekologinen yhteys istuttamalla metsää. Eläinten ja ihmisten liikkumisen reitit suunnitellaan tarkemmin Lapinkylän suunnittelun yhteydessä.
9. ja 10. Vesilain puro asemakaavoittamattomalla keskusta-alueella. Uusissa kaavoissa suositellaan jätettävän 30 metrin suojavyöhyke puron molemmin puolin.

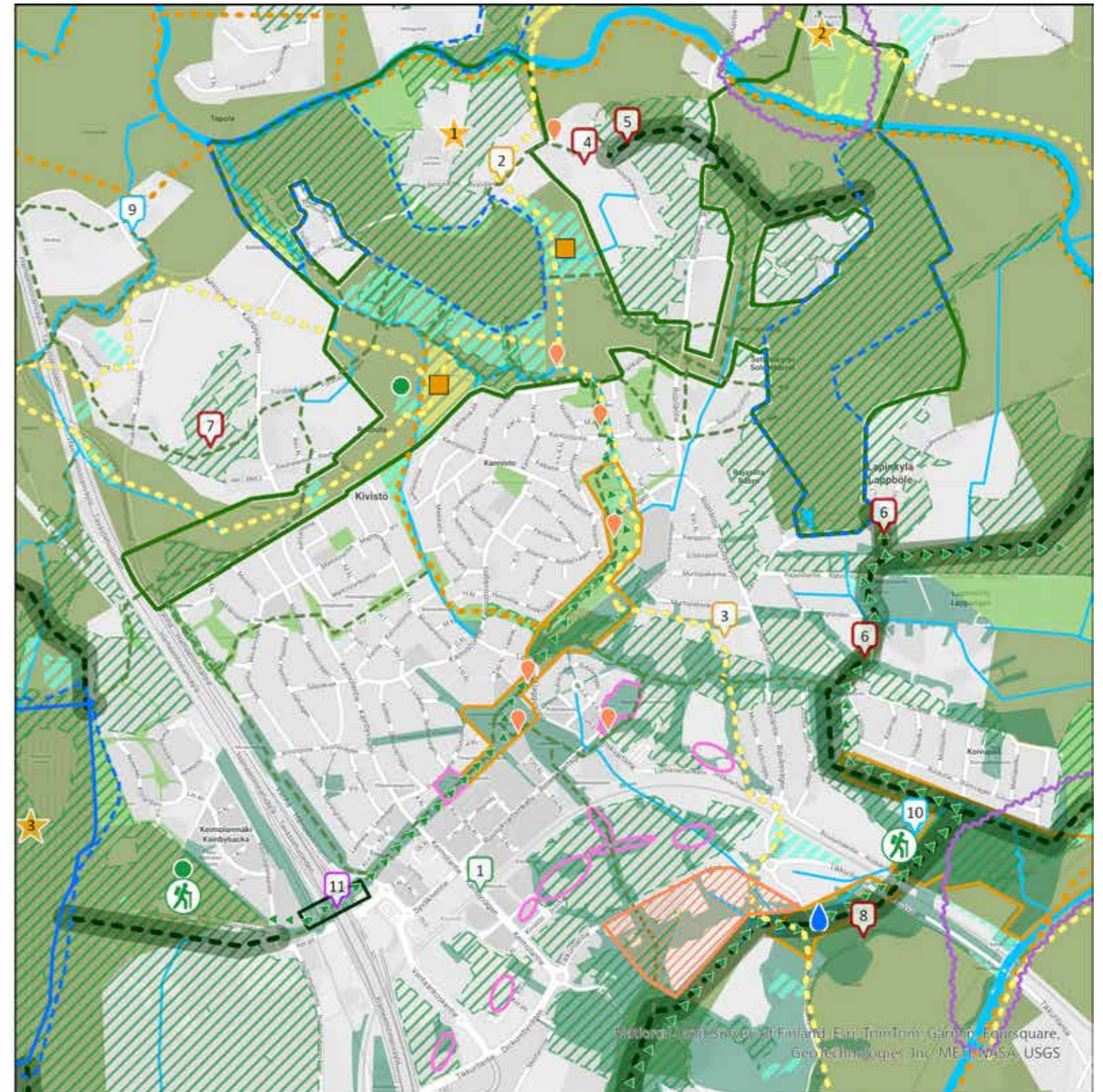
Virkistysyhteyden kehittäminen:

11. Yhteyttä Kivistön keskustasta kohti Petikon luontovirkistysaluetta on kehitettävä. Tälle kohtaa on suunniteltu puistosilta (Ks. puistosillan ideasuunnitelma seuraavalla sivulla 43.). Koska silta olisi kallis toteuttaa, on tutkittava myös muita, edullisempia keinoja yhteyden kehittämiseen. Tämä on listattu jatkosuunnitteluaiheeksi raportin lopussa.

Vetovoimakohteet:

1. Linnan kartano, Königstedinkoski ja Vantaanjoen rannan julkiset viheralueet
2. Katrinebergin kartano puutarhoineen
3. Keimolan Isosuo

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen ja Kivistön keskustan kaavarungon (2021) pohjalta, jossa on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

Kuva: Katrinebergin kartanopuutarha on osa Kivistön keskuspuistoa.

Kivistön keskuspuisto

Kivistön keskuspuisto liittyy Kivistön kehittyvän keskustan Linnan ja Katrinebergin kartanojen palvelualueisiin ja Seutulan arvokkaaseen kylämaisemaan. Suurin osa keskuspuistosta ei ole lentomelualueita, joten siellä on mahdollista kokea luonnon rauhaa. Keskuspuiston rajausta tarkentuu jatkossa.

Kaupunginosapuistot

Kivistön keskustassa kaupunginosapuisto on Turnajaispuiston, Kenraalipuiston ja Punakivenpuiston kapea ja pitkulainen kokonaisuus. Puiston keskivaiheilla on vielä asemakaavoittamatonta aluetta. Kaupunginosapuiston rajausta tarkentuu asemakaavassa. Asemakaavassa on varattava mahdollisimman yhtenäinen ja leveä kaupunginosapuisto.

Lapinkylän kaupunginosapuiston sijainti ja laajuus täsmentyy Lapinkylän keskuksen suunnittelun yhteydessä. Alue ei nykyisin ole kaupungin omistuksessa. Koivupäänoja on tämän kaupunginosapuiston runkona. Puron luonnonmukaistamista ja mahdollisuuksia lammikoiden ja tulvasanteiden luomiseen tulee tutkia.

Korttelipuistot

Kivistössä radan pohjoispuolella korttelipuistoja ovat Kvartsijuonenpuisto ja Punakivenpuisto. Lumikvartsinkadun pohjoispuolelle on toteutettu hulevesien viivytysrakenne. Tästä alueesta kehitetään tulevaisuuden korttelipuisto hulevesiaiheineen ja toimintoineen. Radan eteläpuolella on asemakaavoitus vielä kesken. Kivistön kaavarungon viheralueet tulevat tarkentumaan, mutta keskeistä on ekologisten yhteyksien turvaaminen ja riittävän leveät kytkeytyneet viher- ja virkistysalueet.

”Eryteisesti Maitorppaan/ Seutulaan/ Koivupäähän suuntautuvalla alueella olisi mukava saada/jättää luontoliikuntareittejä ja ylipäätään metsää. Petikon luontovirkistysalue ei omasta mielestäni palvele aluetta niin hyvin kuin pohjoisempaan sijoittuvat alueet kauempana isojen teiden hälystä.”

Kuva: Kvartsijuonenpuisto on toiminnallinen korttelipuisto eli keskustapuisto.

Portit luontoon ja kulttuurimaisemaan:

Lännen luontoportit – Kehäradalta vaeltamaan, hiihtämään ja virkistytymään

Pääsyä Kehäradan asemilta ja Kivistön keskustasta Petikon luontovirkistysalueelle on kehitettävä. Nykyisin Petikkoon saavutaan lähinnä etelästä autolla Tallimäentien pysäköintialueen kautta tai ulkoilureittejä ja latuja pitkin Martinlaakson ja Myyrmäen suunnasta. VIVA-kartalla on esitetty luontoportti sekä Keimolaan joko Kivistön tai Petaksen aseman kautta että Myllymäkeen Vehkalan aseman kautta. Porttien sisältöä on suunniteltava alueiden maankäytön tarkentuessa. Yksinkertaisimmillaan kehitetään ulkoilureittejä, viitoitusta ja opastusta. Lisäksi luontoportissa voi olla palveluja ja rakennuksia.

Petikon luontovirkistysalue on lentomelualueella. Myllymäen luontoportti on lentomeluvyöhykkeellä 1, Keimolan vyöhykkeellä 2 ja Lapinkylän jossa näiden välimaastossa.

Lapinkylästä kulttuurimaisemaan

Lapinkylän kaupunginosapuisto on samalla portti jokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman ulkoilureiteille, avaraa maisemaa kokemaan.

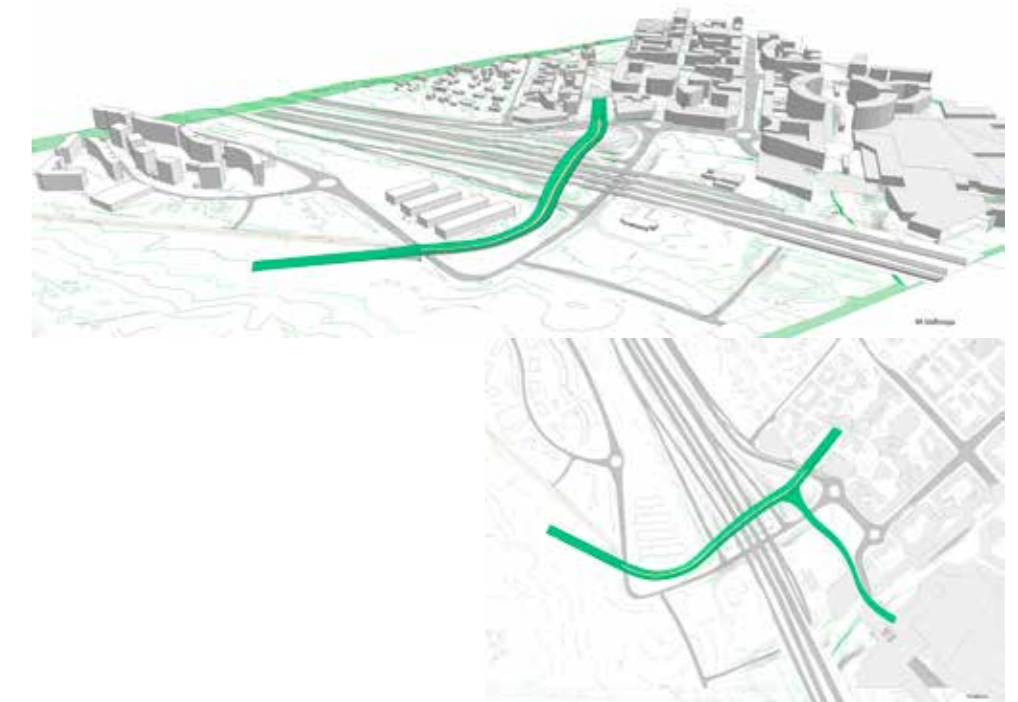
Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeet

Kivistön ranta

Kaupunginosapuisto yhdistää Lapinkylän keskustan joen rantaan. Rannan virkistyskäyttöä kehitetään liittyen Lapinkylän keskustan kehittämiseen. Edellyttää maan hankintaa kaupungille.

Katrinebergin ranta

Rannan virkistyskäyttöä voidaan kehittää liittyen Katrinebergin kartanoalueen kehittämiseen. Alue on kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokasta kylämaisemaa. Vantaanjoki virtaa Kivistön keskustan pohjois- ja itäpuolella.

Ideasuunnitelma vihersillasta (Vallinoja 2020): Yleiskaavaan merkittyyn viheryhdyden kehittämiskohtaan ideoitiin 20 metriä leveää kävelysiltaa, joka voi kantaa maksimissaan 10-metrisiksi kasvavia puita. Siltaa ympäröiviin penkereisiin voidaan istuttaa isojen puiden metsiköitä. Alemmassa kuvassa on esitetty puistosillalle kohti asemaa haara. Silta voi integroitua kaupallisten rakennusten ja toimitilojen viherkattoihin ja terasseihin. Silta olisi kuitenkin erittäin kallis toteuttaa, ja siksi toteutuminen on epävarmaa.

Kuva: Vantaanjoki virtaa Kivistön keskustan pohjois- ja itäpuolella.

Kehittämisehdotukset:

Viheralueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

1. Keskusta-aukioiden, raittien ja katu ympäristöjen kehittäminen vihreämmiksi ja hulevesiä viivytäväksi. Mm. Liesitori muutetaan puistoksi. Myyrmäen kaavarungossa (2019 s.17) on esitetty ”sinivihreitä” katuja, joilla vedet ohjataan viherkaistoille toteutettaviin biosuodatuspainanteisiin. Toteutus katujen peruskorjauksen yhteydessä.
2. Löydöspuistossa on kivikautinen asuinpaikka. Kehitetään puistoa muinaisuutta hyödyntäen. Kivikauden maisema voi olla inspiraationa puiston suunnittelussa, ja esihistoriasta voidaan kertoa esim. opastein.
3. Myyrmäen keskusta rajoittuu nykyisiin ja yleiskaavassa esitettyihin luonnonsuojelualueisiin. Alueen väestö kasvaa jatkuvasti. Luonnonsuojelualueiden virkistyskäyttöä on ohjattava siten, että luonnon arvot säilyvät. Hyvin perustetut ja kulkua ohjaavat reitit ja levähdyspaikat ovat tärkeitä.

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

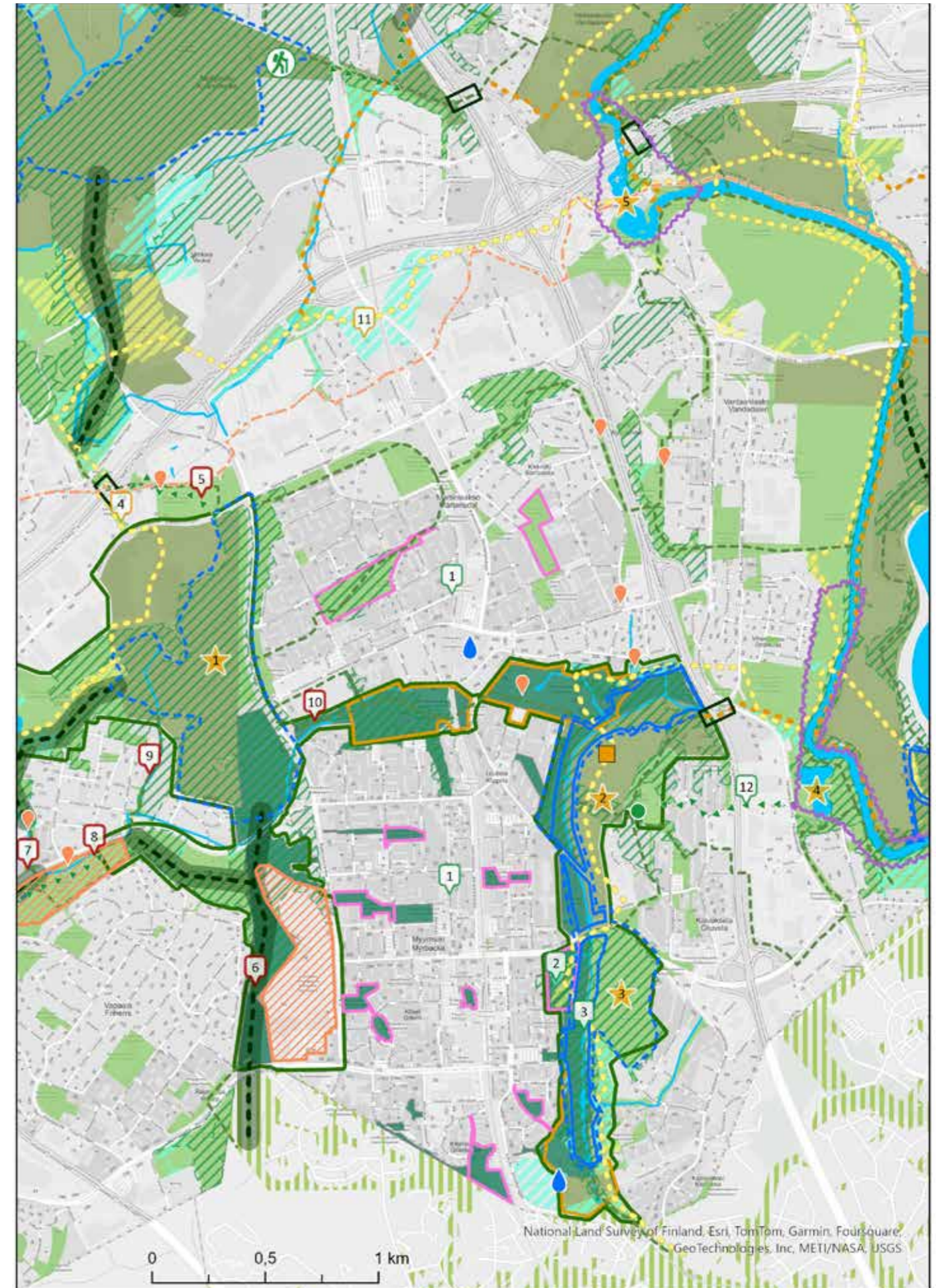
4. Pärisspruunsarka toimii avoimen yhteyden osana ja on maisemaniittynä verkoston varsinainen osa. Hyvällä hoidolla alue voi kehittyä arvoniityksi. (Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma 2017).
5. Osa Pärisspruunpuistosta otetaan rakentamiskäyttöön yleiskaavan mukaisesti. Samalla voidaan vahvistaa puustoista ekologista yhteyttä istutuksilla. Martinkyläntie on osa historiallista Suurta rantatietä. Tien varrelle istutetaan esimerkiksi tammia, joita tieympäristössä olisi voinut olla jo vuosisatoja sitten.
6. Kapea runkoyhteys, jonka ympäristö on rakennettua aluetta. Myyrmäen urheilupuistossa kapeimmalle kohdalle on istutettava puita.
7. Metsäinen runkoyhteys suosituslevyettä kapeammalla viheralueella puron varrella. Yhteyden ympäristö on rakennettua aluetta. Istutetaan puita koulun tontille, jos mahdollista. Pohjanlepakon elinympäristö. Puronvarsikuusikon säilyttäminen valaisemattomana.
8. Kehitettävä liito-oravan yhteys ja kahden laajemman metsäisen SL-alueen välinen yhteys, jonka kasvillisuus urheilukentän kohdalla on aika vähäistä. Esimerkiksi kunnostuksen yhteydessä kannattaisi tarkastella, voiko alueen puustoisuutta tai muuta suojaavaa kasvillisuutta lisätä.
9. Ekologinen runkoyhteys puron yhteydessä. Asemakaavassa puron molemmin puolin suositellaan jätettävän 30 metrin levyinen rakentamaton suojavyöhyke.
10. Suosituslevyettä kapeampi runkoyhteys, jonka ympäristö on rakennettua aluetta. Yhteyttä tukee pohjoisempana Martinlaaksontiellä ja tontilla oleva puustoinen paikallinen yhteys. Korttelialueiden ja kadun kasvillisuutta tulee säilyttää ja mahdollisuuksien mukaan istuttaa lisää puita.
11. Avointen biotooppien verkoston arvokeskittymien välinen yhteys ja sen muodostavat niittyalueet sijaitsevat yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella. Avoin yhteys säilytetään ja sitä vahvistetaan niittykeskittymien välillä esimerkiksi liikenneviheralueilla.

Virkistysyhteyden kehittäminen

12. Virkistysyhteyksiä Myyrmäen ja Kaivoksen suunnasta Vetokannakselle ja Vantaanjoen rannalle tulee parantaa samalla, kun nykyiset työpaikka-alueet muuttuvat yleiskaavan mukaisesti asuinalueiksi.

Vetovoimakohteet:

1. Raappavuoret	4. Vetokannas
2. Mätäojan laakso	5. Vantaankoski
3. Vaskivuori	

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen, Myyrmäen kaavarungon (2019) ja Martinlaakson kehityskuvan (2015) mukaan. Myyrmäen kaavarungossa ja Martinlaakson kehityskuvassa on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle, mm. vihreitä reittejä. Asemakaavan muutoksissa v. 2024 ei voi muuttua.

Keskuspuisto: Myyrmäen viherkehä

Myyrmäessä ja Martinlaaksossa on toteutunut 1960-70 -lukujen suunnitelmien mukaisesti Martinlaakson radan varaan rakentuva tiivis kaupunki, josta on hyvät kävely-yhteydet läheisille laajoille viheralueille. Myyrmäen viherkehä koostuu Mätäojan laaksosta ja Vaskivuoresta, Raappavuorista ja Myyrmäen urheilupuistosta sekä niitä yhdistävistä Jokiuomanpuiston ja Viherpuiston viheralueista, jotka ovat Myyrmäen ja Martinlaakson välissä.

Yleiskaavassa 2020 Raappavuorteen, Myyrmäen lehdon ja Vaskivuoren luonnoltaan arvokkaat alueet varattiin luonnonsuojelualueiksi. Myös Mätäojan laakson soinen pohja on luonnonsuojelualue. Luonnonsuojelualueilla, joille kohdistuu suuren ja edelleen kasvavan väestön voimakasta käyttöpainetta, on kulkua ohjattava tehokkaasti ulkoilureiteillä, joiden osana on maisemaan sopivia ja laadukkaasti toteutettuja rakenteita.

Mätäojan laakson maisema on vaihtelevasti puustoista kosteikkoa ja kauniisti kumpuilevaa peltoa. Kehittämisen lähtökohtina ovat muinaismuistot, kulttuurimaiseman historia ja luonnon arvot. Luonnonsuojelualueen ja Myyrmäen välissä olevalle virkistysalueelle on mahdollista sijoittaa rakennettuja toimintoja, kuten leikkipaikkoja. Kaupunginosapuistot ovat keskuspuiston eli Myyrmäen viherkehän toiminnallisia osia. Mätäojan laakson viheralue jatkuu etelään Helsingin Länsipuiston viherosormena.

Kuva vasemmalla: Myyrmäen korttelipuistojen metsäisiä ja puustoisia osia voidaan kehittää esimerkiksi kerroksellisemmaksi metsäpuutarhaksi. © Maalaus Anni Vuorikari
Jokiuomanpuistossa järjestetään tapahtumia. Kuvassa Louhela Jam kesällä 2019. © Vantaan aineistopankki
Kuva oikealla: Mätäojan laakson poikki kulkee tyylikkäästi toteutettu ritiläreitti. © Eeva Eitsi

Kaupunginosapuistot

Jokiuomanpuistoa on kehitetty pitkään toiminnallisena puistona, jossa on monipuolisesti palveluita ja mahdollisuus järjestää tapahtumia. Viherpuisto on metsäinen viheralue, jossa metsän siimeksessä on asukaspuisto.

Myyrmäen uusi eteläinen kaupunginosapuisto

Aikaisemmin Kehä II:lle oli varattu tilaa Myyrmäen eteläosassa. Katuvaurauksen poistuttua saadaan lisää sekä asuntoja että puistoa. Uusi kaupunginosapuisto on suunniteltava samalla, kun uutta asuinalueita suunnitellaan.

Korttelipuistot

Myyrmäessä on useita korttelipuistoja, jotka ovat osittain toiminnallisia keskustapuistoja ja osittain puistometsää eli luontoaltistuspuistoa. Korttelipuistoja ovat mm. Paalukylänpuisto, Kivikaudenpuisto, Huddingenpuisto, Virtapuisto, Kuohupuisto, Nuorapuisto ja Kilterinmäenpuisto. Jotta puustoista osa säilyisi metsäisinä, tulee kulkua tarvittaessa ohjata esim. uusin reitein. Lisäksi kasvillisuuden kerroksellisuutta voi kehittää.

Martinlaakson korttelipuistot Laajavuori ja Kivivuori ovat pääosin kalliometsää ja tarjoavat siten luontoaltistusta. Puistojen reunoilla on pienialaisia leikkipaikkoja. Koulut sijoittuvat puistojen lähetyville. Kalliometsäalueilla tarvitaan kulunohjausta.

” Kuulostaa hyvältä! Mätäojan hoitoa ja suiston puhtautta haluaisin edistää. Louhelan niityt on todella tärkeitä ulkoilualueita ympäri vuoden kaikille alueen asukkaille.”

” Erityisen tärkeänä näkisin Mätäojan alueen säilyttämisen luonnonvaraisena.”

” Alueellamme elää upeita ja myös uhanalaisia eläin- ja kasvilajeja. Olisiko luontokohteisiin mahdollista saada opastauluja, joiden avulla asukkaat, koululaiset, päiväkotiryhmät jne. voisi tutustuttaa helposti lähiluontoon ja sitä kautta myös kunnioittamaan sitä?”

” Toivoin että maisemiin kiinnitetään huomiota. Niistä voisi antaa kulkijoille vihjeitä vaikkapa kyltein, jotka auttaisivat hahmottamaan esim. Övrre Nybackan läheistä maanviljelymaisemaa tai Kaivoksen ja Myyrmäen kivi kautisia asuinpaikkoja ja muinaisia merenrantoja.”

” Älkää rakentamiskiiressä tuhotko vanhoja pensaita ja puita, koska niiden takaisinkasvu kestää kymmeniä vuosia.”

Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeet

Vantaankoski

Vantaankoski on vetovoimainen paikka, joka kehittyy sekä porttina kulttuurimaisemaan että itsenäisenä matkailukohteena. Pyöräilijöiden ja retkeilijöiden palveluita olisi hyvä kehittää. Vantaankoskella on jo nykyisellään palveluja, ja palvelut ovat edelleen kehittymässä. Palveluita tarjoaa yksityinen taho, mutta alueen läpi kulkevat nykyiset ja uudet julkiset ulkoreitit. Ulkoilureitti- ja pyöräreittiyhteyksien sekä opastuksen ja viitoituksen kehittäminen on tärkeää. Pyöräpysäköintiä on syytä kehittää.

Veden äärellä viipymisen mahdollisuuksia tulee kehittää: penkit, näköalapaikat, portaat veden ääreen ja laiturimaiset polut lähellä vettä.

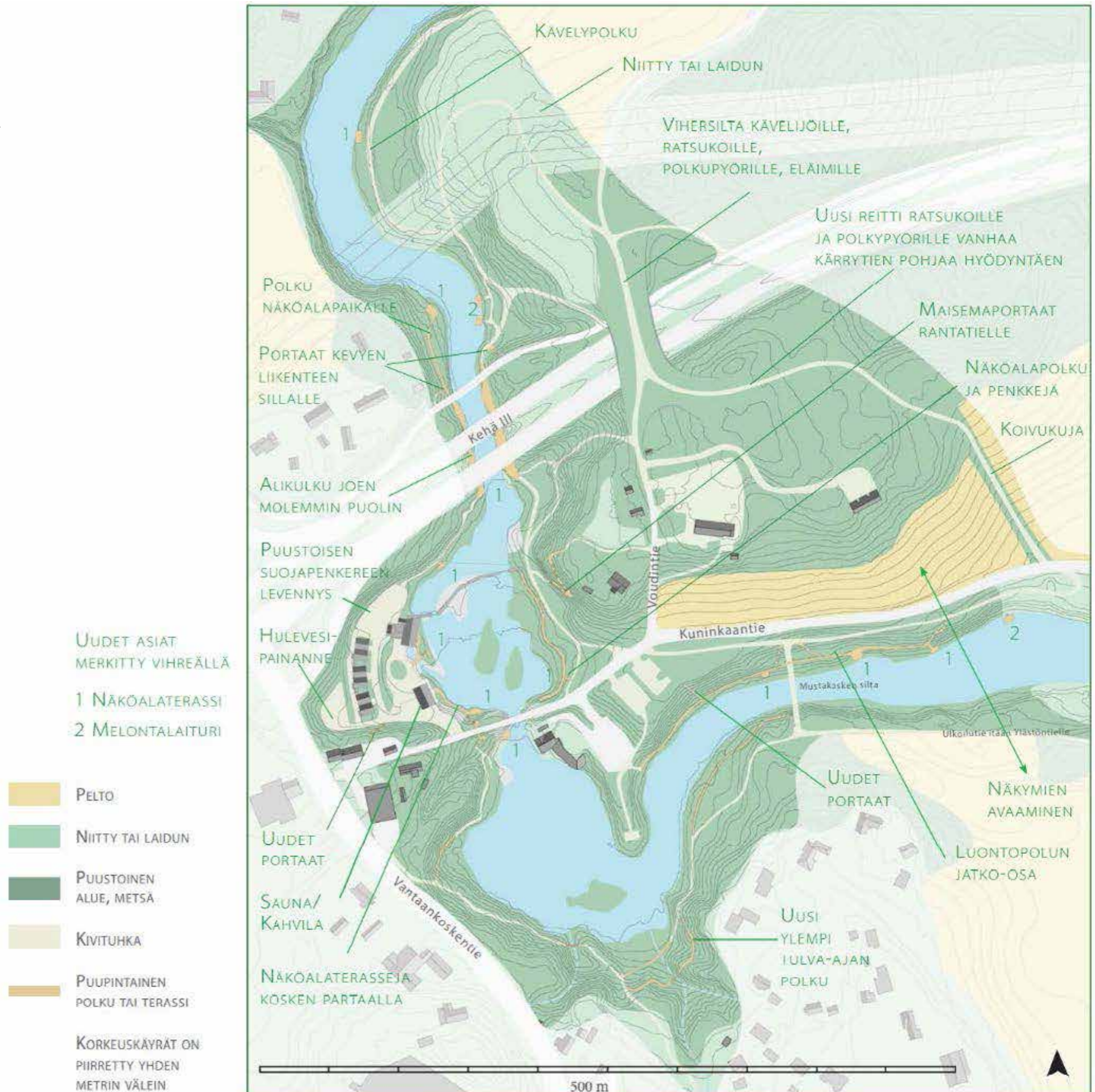
Silvola

Joen varren virkistyskäyttöä kehitetään samalla, kun Silvolan työpaikka-alue muuttuu asuinalueeksi, ja virkistäytyjiä tulee lisää.

Portit luontoon

Lännen luontoportteja kuvailtiin Kivistön kohdalla. Myyrmäen kartalla näkyy Vehkalan asemaan liittyvä luontoportti. Vehkalan aseman ja Petikon luontovirkistysalueen välisen ulkoilureitin suunnittelu on käynnistynyt 2024.

Vantaankosken kehittämisestä on laadittu diplomityö ”Kosken partaalla - Vantaankosken historian ja nykytilanteen selvitys ja yleissuunnitelma”, Mirja Vallinoja (2022), oikealla yleissuunnitelma Vantaankoskelle.

Kehittämisehdotukset:

Vieral alueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

1. Kartanonkosken urheilupuiston pohjoispuolella Illenojaan ympäristöä voidaan kehittää. (Ks. ideasuunnitelma sivulla 50) Illenojaan voidaan tehdä tulvatasanteita ja hulevesiallas ja rannoille perustaa niittyjä.
2. Alueen asemakaava on vuodelta 2000. Asemakaavan muutoksessa on otettava luontoarvot huomioon ja tutkittava mahdollisuus laajentaa keskuspuistoa nykyiselle tontille. Kuvailtu tarkemmin Vantaan ratikan kaavarungon selostuksessa (2023, s.91).

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

3. Voimajohtoaukean hoitaminen niittynä ja sen ekologisen laadun kehittäminen yhteistyössä Vantaan energian kanssa.
4. Niitty-yhteys avoimen verkoston arvokohteiden välillä rakennettavalla alueella. Arvokohteiden välisestä kytkeytyneisyydestä huolehtiminen.
5. Aviapoliksen säilytettävät metsäalueet on kytkettävä muuhun metsä- ja puustoiseen verkostoon uusilla paikallisilla yhteyksillä.
6. Koko Veromiehen alueella niittyverkostoa voidaan kehittää perustamalla niittyjä katoille, pientareille ja puistoihin tukemaan avoimen verkoston kytkeytyneisyyttä lentokentän suuntaan. Lentokenttäalueella on laajalti niittyjä.
7. Kirkonkylänojaa ei olla menneinä vuosina otettu huomioon purovesistönä. Puro on osittain putkitettu ja sille ei olla varattu riittävästi tilaa. Jatkossa puroille on varattava riittävästi tilaa ja putkitettuja puron osuuksia on mahdollisuuksien mukaan palautettava avouomiksi. Rannan arvokkaat elinympäristöt on säilytettävä. Säilytetään puustoisuutta ja lisätään sekä puita että niittyjä puron varrelle.

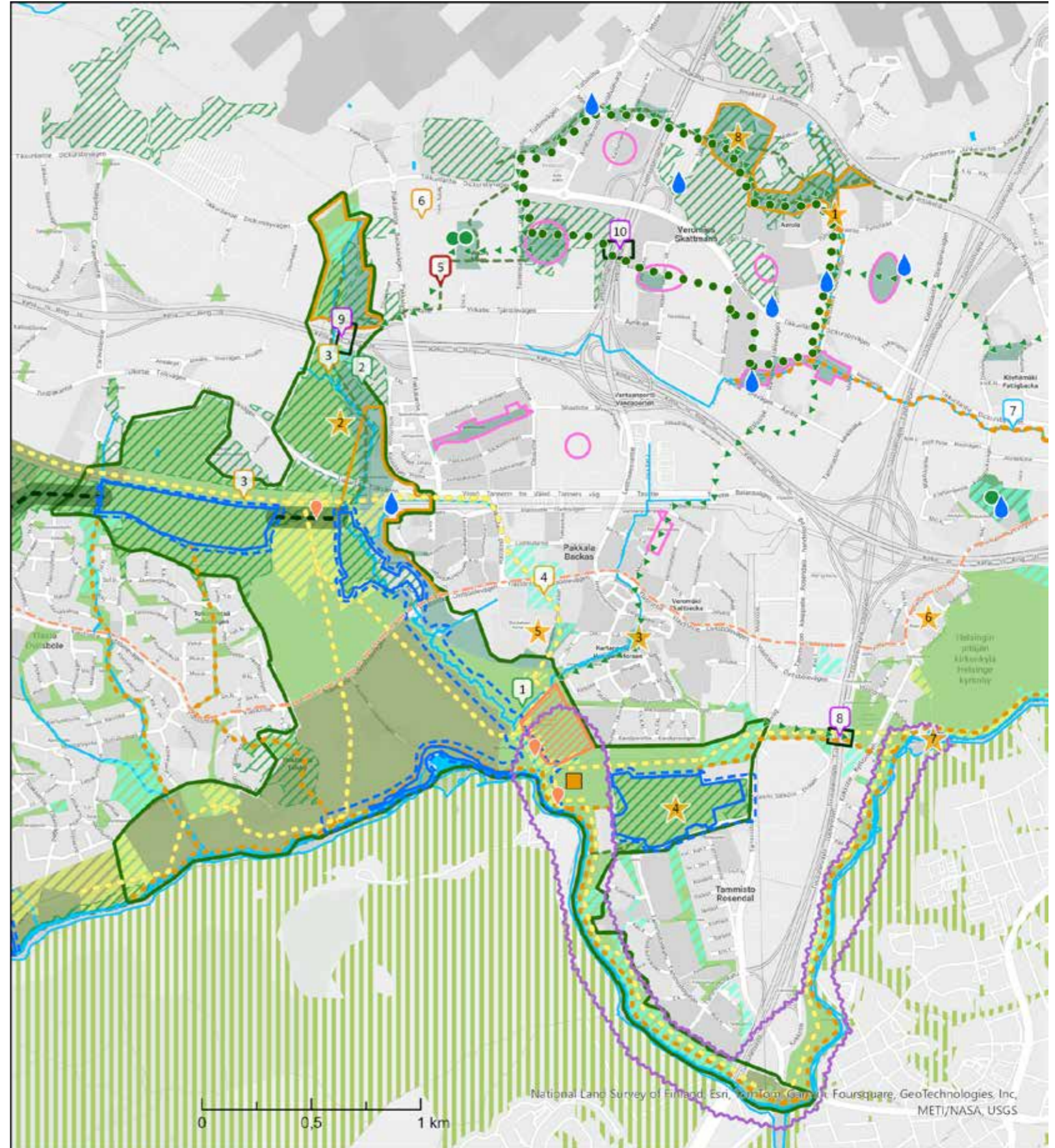
Virkistysyhteyden kehittäminen:

8. Uusi alikulku Tuusulanväylälle (Ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa kohde nro A50-2).
9. Kehä III katkaisee keskuspuiston. Kehä III:n ali puron yhteyteen on tehtävä laaja alikulku (Ks. leikkaus seuraavalla sivulla 48.) Aviapoliksen keskustasta on heikot yhteydet laajoille vieral alueille, ja alikulku parantaisi yhteyttä huomattavasti. (Ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa kohde nro A40-5.)
10. Yleiskaavaan merkittävä viheryhteyden kehittämiskohtaa Huberilassa Aviapoliksen keskustassa kehitetään siten, että ihmiset pääsevät liikkumaan miellyttävässä ympäristössä kaupungissa alueiden välillä

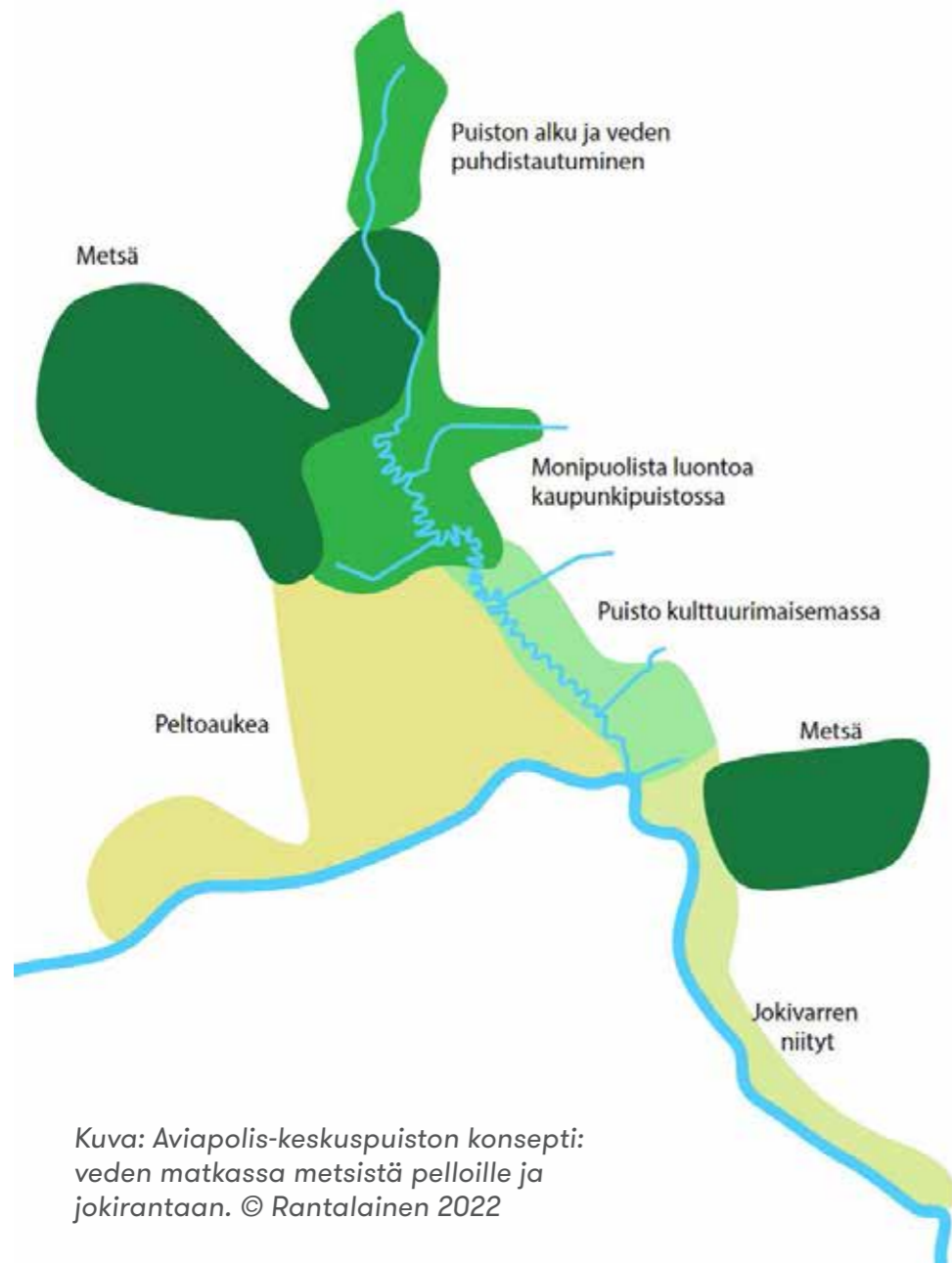
”Tuusulanväylän alikulku parantaisi merkittävästi kevyen liikenteen yhteyksiä: Kirkkotieltä pääsisi Sähkötien ja Tammistontien kautta joen varteen ilman, että täytyy odottaa useissa liikennevaloissa Tammiston kauppatielle.”

Vetovoima-kohteet:

1. Pytinpuiston koski	5. Backaksen kartano
2. Krakanojan ranta	6. Helsingin pitäjän kirkonkylä
3. Illenpuisto	7. Kirkonkylänkoski
4. Tammiston luonnonsuojelualue	8. Pyttisberget

Merkintöjen selite on sivulla 41 Vieral alueet on esitetty voimassa olevien kaavojen ja Vantaan ratikan kaavarungon (2023) mukaan. Ratikan kaavarungossa ja Aviapoliksen lentokentäkaupungin suunnittuperiaatteissa (2024) on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle.

Aviapolis keskuspuisto

Väestö kasvaa voimakkaasti Aviapoliksen keskustassa ja asuinalueilla. Veromiehen kaupunginosassa arvioidaan olevan 22 000 asukasta nykyiseen noin 900 verrattuna vuonna 2050 ja vuonna 2030 noin 7000. Myös Pakkalan, Tammiston ja Ylästön väestö kasvaa. Aviapoliksen keskustan asukkaille Aviapolis-keskuspuisto on ainoa saavutettavissa oleva laaja viheraluekokonaisuus, kun pohjoisessa on lentokenttä ja lännessä Tuusulanväylä. Keskuspuistoa sekä yhteyksiä sinne ja sen sisällä on tarpeen kehittää.

VIVA-työn osana laadittiin Aviapolis-keskuspuistosta maisema-arkkitehtuurin diplomityö (Vera Rantalainen 2022). Diplomityössä hahmotetaan Aviapoliksen keskustan kyljessä olevaa viheraluevyöhykettä kokonaisuutena ja esitetään ideatasoisia kohdesuunnitelmia keskuspuiston alueelta.

Alueella on runsaasti luontoarvoja, kuten lintujen, kalojen ja nisäkkäiden elinympäristöjä. Luontoarvojen lisäksi alueella valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja: valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson kulttuurimaisema sekä Backaksen rakennettu kulttuuriym-

päristö. Suuri rantatie kulkee alueen läpi. Alue on arvoiltaan ja maisemiltaan vaihteleva ja monipuolinen, maisemien vaihtuessa lentokentän työpaikka-alueiden kupeesta metsämaisemiin, ruderattialueisiin, peltomaisemiin ja joenvarsipuistoihin. Yksityisessä omistuksessa olevat maanviljelysalueet ovat osa keskuspuistoa. Ne ovat Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokasta kulttuuri-maisemaa, joka säilyy parhaiten viljeltynä.

Koko monipuolista keskuspuistoaluetta yhdistää yksi elementti: virtaava vesi. Aluetta halkoo puro, Krakanoja, joka laskee Vantaanjokeen. Yhdessä Vantaanjoen kanssa Krakanoja sivuojuineen sekä rakennettuine hulevesiaiheineen muodostaa Aviapolis-keskuspuiston rungon, jonka ympärille puistokokonaisuus ja sen tärkeimmät virkistyskäytön mahdollisuudet nivoutuvat. Veden äärelle pääsyä voidaan ohjata rakentamalla laadukkaita laituri-, pitkospuu- ja siltarakenteita. (Rantalainen 2022.)

Viheralueiden palvelut keskittyvät Krakanojan lähelle ja erityisesti kahteen uuteen kaupunginosapuistoon.

Kaupunginosapuistot

Osumapuisto

Osumapuisto on Aviapolis-keskuspuiston sisällä. Osumapuistossa on nykyisellään laajat ja kauniisti toteutetut hulevesialtaat. Osumapuistoon on ideoitu uutta hulevesikosteikkaa ja oleskelumahdollisuuksien parantamista.

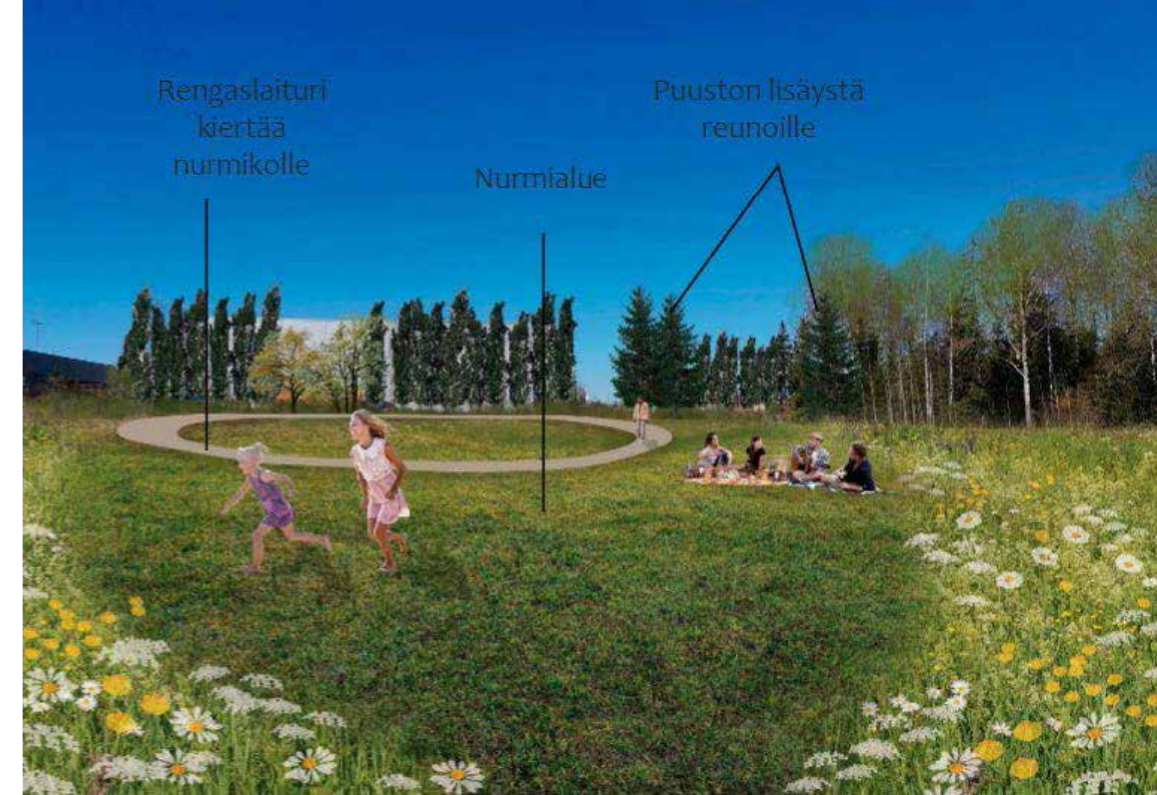
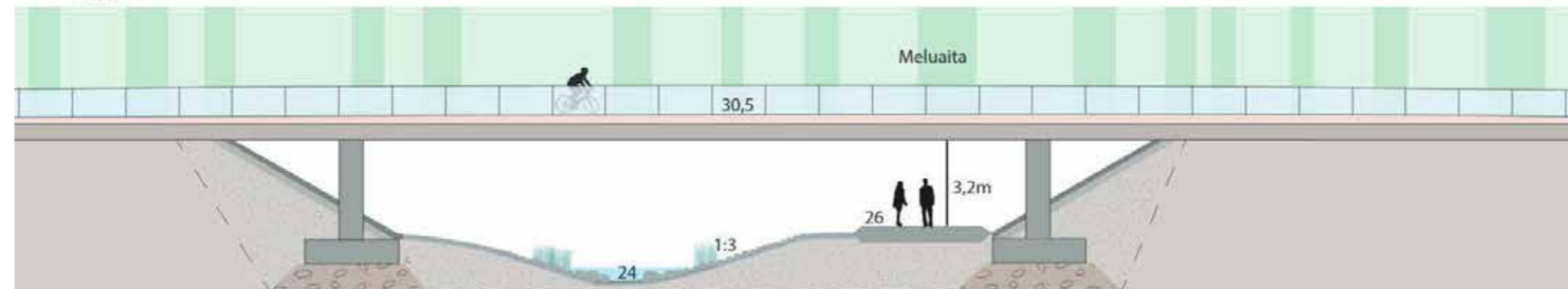
Osumapuisto on lentomelualueella, ja siksi sen reunoille ei voi rakentaa asuntoja. Puisto on kuitenkin ainoa mahdollinen yhteys Aviapoliksen keskustasta kohti laajoja viheralueita. Toistaiseksi Osumapuistosta ei ole sujuvaa yhteyttä Tuulensuunpuiston puolelle Kehä III:n ali.

Reittiyhteiden luominen kehätien ali on koko puistokokonaisuuden kannalta välttämätön parannuskohde puiston yhteyksien ja miellyttävän virkistyskäytön kannalta. Puron vapauttaminen siltarumpuputkesta avoimeksi uomaksi alikulun yhteyteen olisi ekologisen yhteyden, Kehä III yläpuolisen alueen tulvaherkkyuden sekä alueen viihtyisyyden kannalta siltarumpua parempi ratkaisu.

Kuvat oikealla: Osumapuistostan ideasuunnitelmasta. Kuva alhaalla: Aviapolis-keskuspuiston kohdalla uusi alikulku yhdistäisi viheralueen, jonka Kehä III nykyisin katkaisee.

Leikkaus B-B'

1:200

Tuulensuunpuisto-Krakanpuisto on Aviapolis-keskuspuiston sisällä. Kaupunginosapuisto on molemmin puolin Tulkintietä. Alueella on jo nykyisellään viheralueiden palveluja, leikkipaikkoja, koirapuisto ja puistokenttä.

Krakanpuiston luonnonsuojelualueella kulkua ohjataan pitkospuu- ja siltarakenteilla ja samalla kehitetään mahdollisuuksia päästä veden äärelle.

Krakanpuiston halki kulkee itäsuunnalta Sandbackanoja, joka kerää hulevesiä ojan pohjoispuolisilta asuinalueilta sekä teollisuus- ja varistorakennusten alueelta. Jos alueen poikki kulkevat sähkölinjat joskus saadaan kaapeloitua maan alle, olisi varattava tilaa myös virkistyskäytölle. Diplomityössä kaupunginosapuistoa ideoitiin siltä pohjalta, että sähkölinjat olisivat maan alla. Sandbackanojasta voi kuitenkin kehittää monimuotoisen hulevesiaiheen ilmankin.

Pyttisberget-Aerolan kallioid on ainoa kaupunginosapuistoksi riittävän suuri viheraluekokonaisuus Aviapoliksen keskustassa Veromiehen kaupunginosassa. Veromiehen kaupunkirakenteen kehittyessä kaupunginosapuistoa on kehitettävä riittävän laajana ja yhtenäisenä kokonaisuutena. Kaupunginosapuistossa säilytetään olevaa kalliota ja metsää. Kasvavassa keskustassa kulun ohjaus metsäisen ja luonnonmukaisen puiston sisällä on tärkeää. Tulevan koulun metsäpihaosuus tukee metsäistä yhteyttä Pyttisbergetin ja Aerolan kallioiden välissä. Koulun pihalle sijoittuvat isommat toiminnalliset leikkipaikat, koska kallioidessa ja metsäisessä puistossa tähän on vähemmän mahdollisuuksia.

Korttelipuistot

Aviapoliksen nykyisiä korttelipuistoja ovat Antaksenpuisto ja Pehtooripuisto Kehä III:n eteläpuolella. Veromieheen toteutetaan Rälssipuisto ja Annefredinpuisto -korttelipuistokokonaisuus hulevesien viivytysrakenteineen. Plootukallio on metsäinen kalliomäki. Aviapoliksen lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteissa (2024) on esitetty kehittyvän keskustan viheralueet ja viherreitit. Muita tulevia korttelipuistoja ovat mm. Huberilanpuisto ja Wiimanpuisto. Vehreillä aukioilla, katuvihreillä ja yksityisille tonteille sijoittuvilla taskupuistoilla muodostetaan kytkeytynyt verkosto.

Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeet

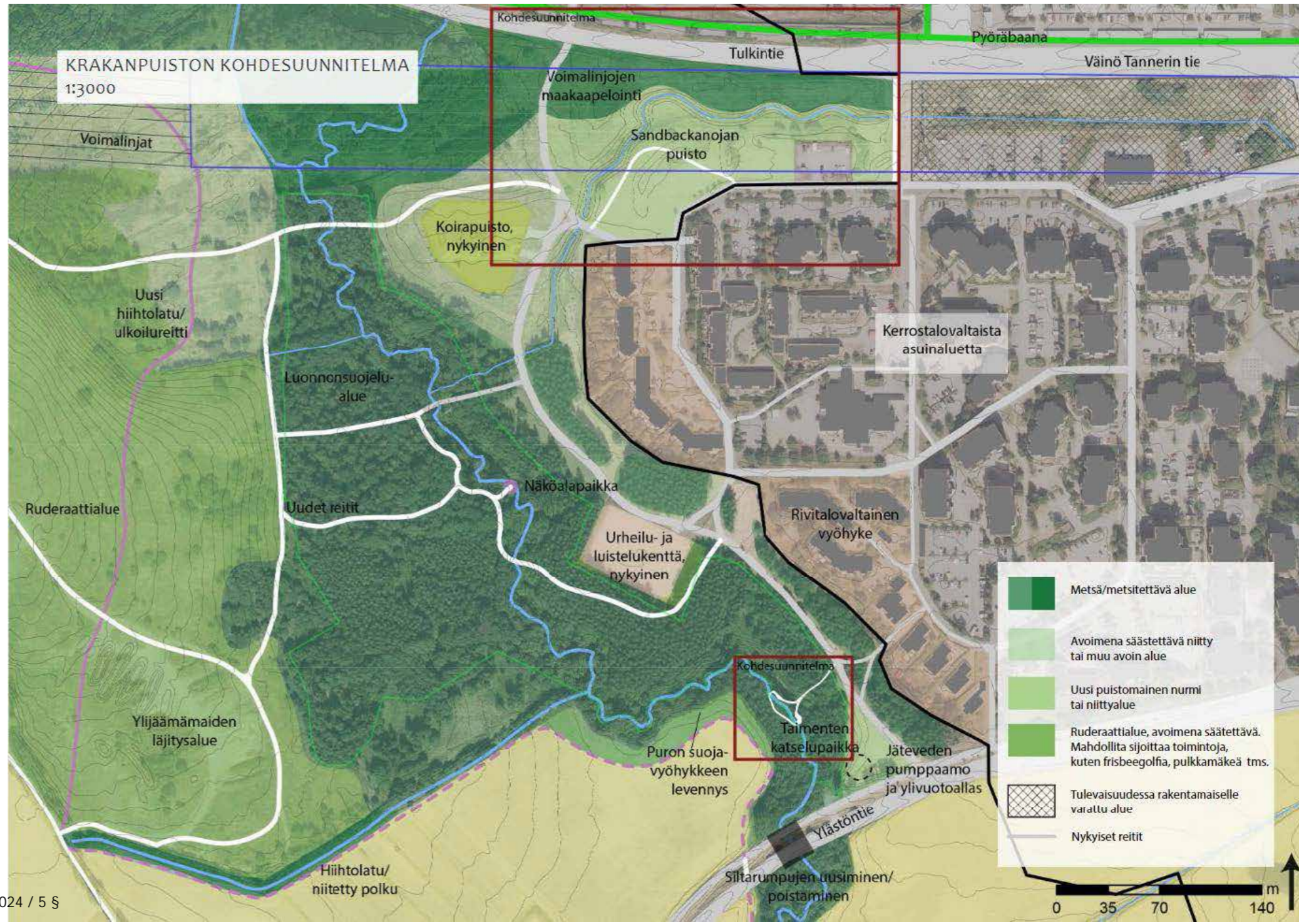
Tammisto

Virkistyskäyttövyöhyke ulottuu Kartanonkosken urheilupuistolta Pitäjän kirkonkylän myllylle saakka ja sisältää Vantaanjoen ja Keravanjoen yhtymäkohdan. Tuusulanväylän länsipuolella oleva alue kuuluu Aviapolis-keskuspuistoon. Joki on Helsingin ja Vantaan rajana ja virkistysaluekokonaisuus muodostuu molempien puolien alueista. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä.

Yleiskaavaan on merkitty palveluiden alue joukkoliikenteen vaihtopaikkaan ja jokien yhtymäkohtaan. Tässä rakentaminen voisi suojata virkistysalueita melulta. Palveluiden alueelle voisi rakentaa jokien virkistyskäyttöön liittyviä palveluita.

Kuvissa Krakanpuiston ideasuunnitelma. © Vera Rantalainen 2022.

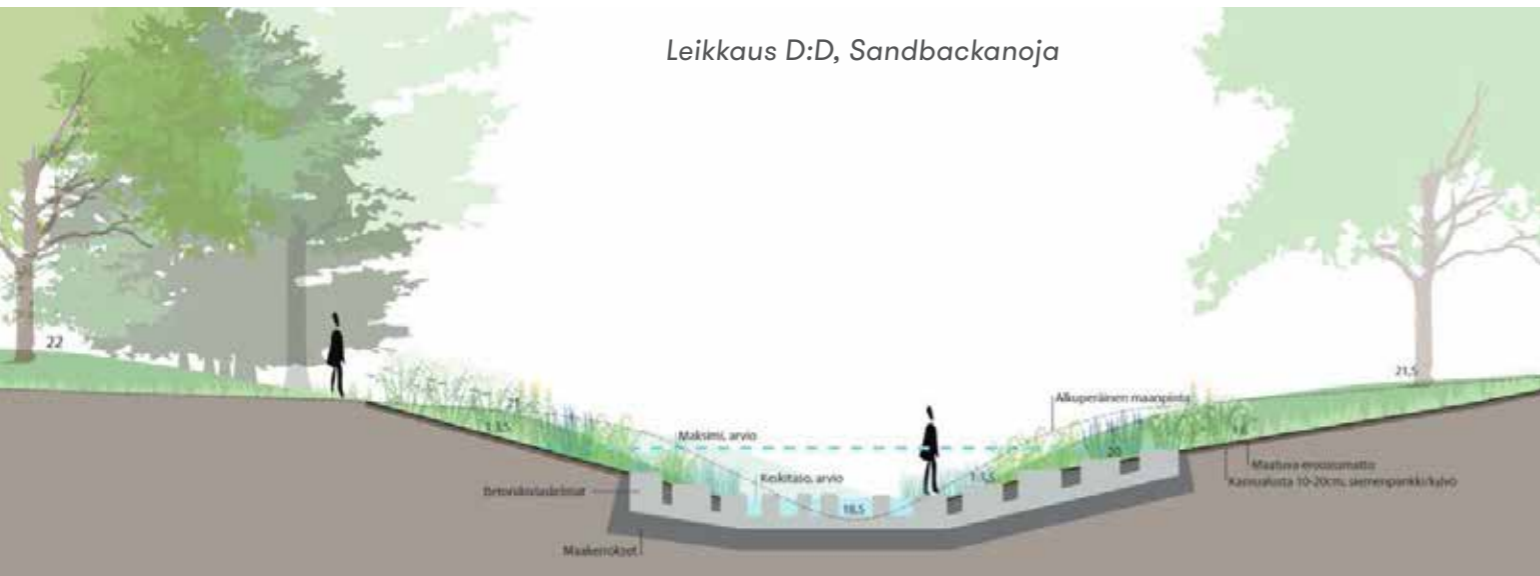

Alla Illenojan ideasuunnitelma, Vera Rantalainen. Leikkauskuvasa tulvatasanne.

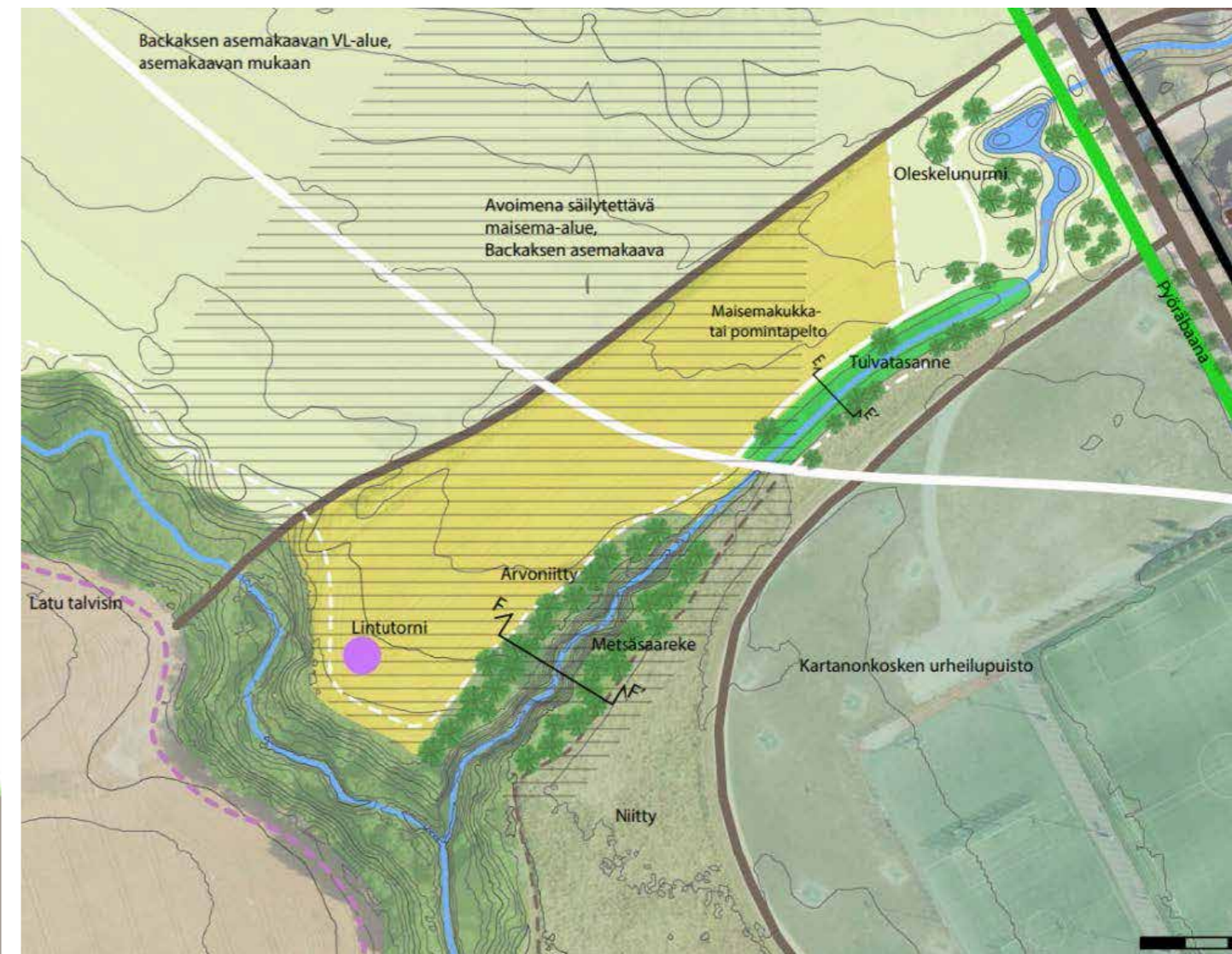
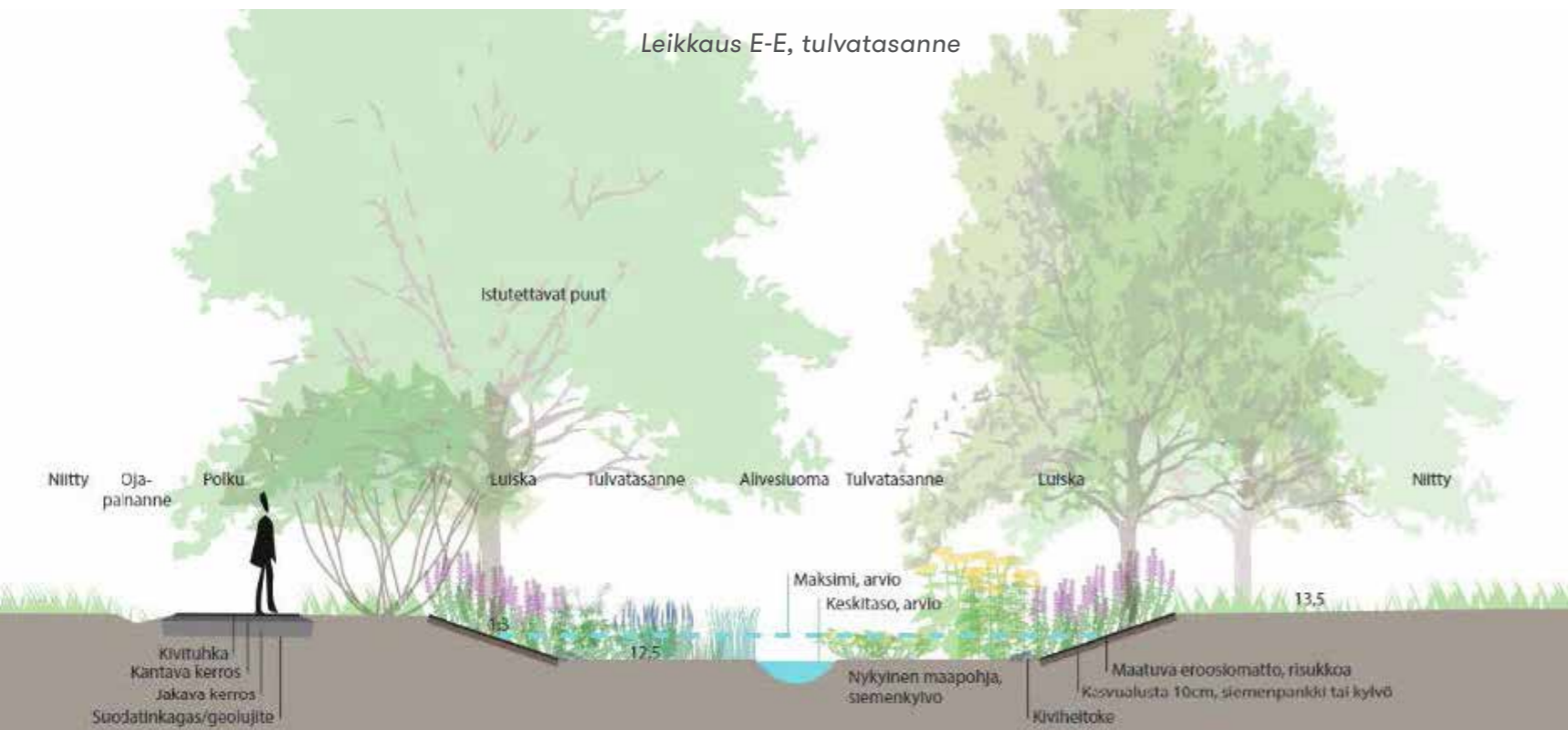
Kuva ylhäällä: Sandbackanojan ideasuunnitelma, puisto hulevesiuoman ympärille. © Vera Rantalainen

Leikkaus D:D, Sandbackanoja

Leikkaus E-E, tulvatasanne

Kehittämisehdotukset:

Viheralueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

1. Aukioiden, kävelykatujen, raittien ja katu ympäristön kehittäminen vihreämmiksi ja hulevesiä viivytäväksi on Tikkurilan alueella keskeistä tonttivistä lisäksi. Asematietä ollaan kehittämässä kävelykaduksi ja Tikkuraittia tullaan peruskorjaamaan.
2. Tikkurilassa on vähän viheralueita, joten Tikkurilan ja Viertolan pikkupuistojen muodostama kokonaisuus on keskeinen osa viherverkostoa. Tikkurilan ja Viertolan pikkupuistoja kehitetään monipuolisemmiksi ja luonnon monimuotoisuutta tukeviksi. Katso tarkemmin sivulla 54.
3. Jokiniemen kampusalueella kompensoidaan avoimien alueiden menetystä kasvikatoin ja hulevesikasvillisuuden avulla.
4. Yleiskaavassa varattiin lisää virkistysaluetta Tikkurilan arboretumin laajennusta varten Koivuhaassa. Alue on asemakaavassa määritelty pääosin maatilojen talouskeskusten korttelialueeksi. Arboretumin laajennus on tarpeen suunnitella ja asemakaava muuttaa yleiskaavan mukaisesti virkistysalueeksi.

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

5. Ekologinen runkoyhteys ja avoimen verkoston yhteys Helsingin niittyverkostoon. Yhteyden kehittäminen osana sekä puustoista että avointa verkostoa. Nurmialueita voidaan osittain muuttaa niityiksi.

Virkistysyhteyden kehittäminen:

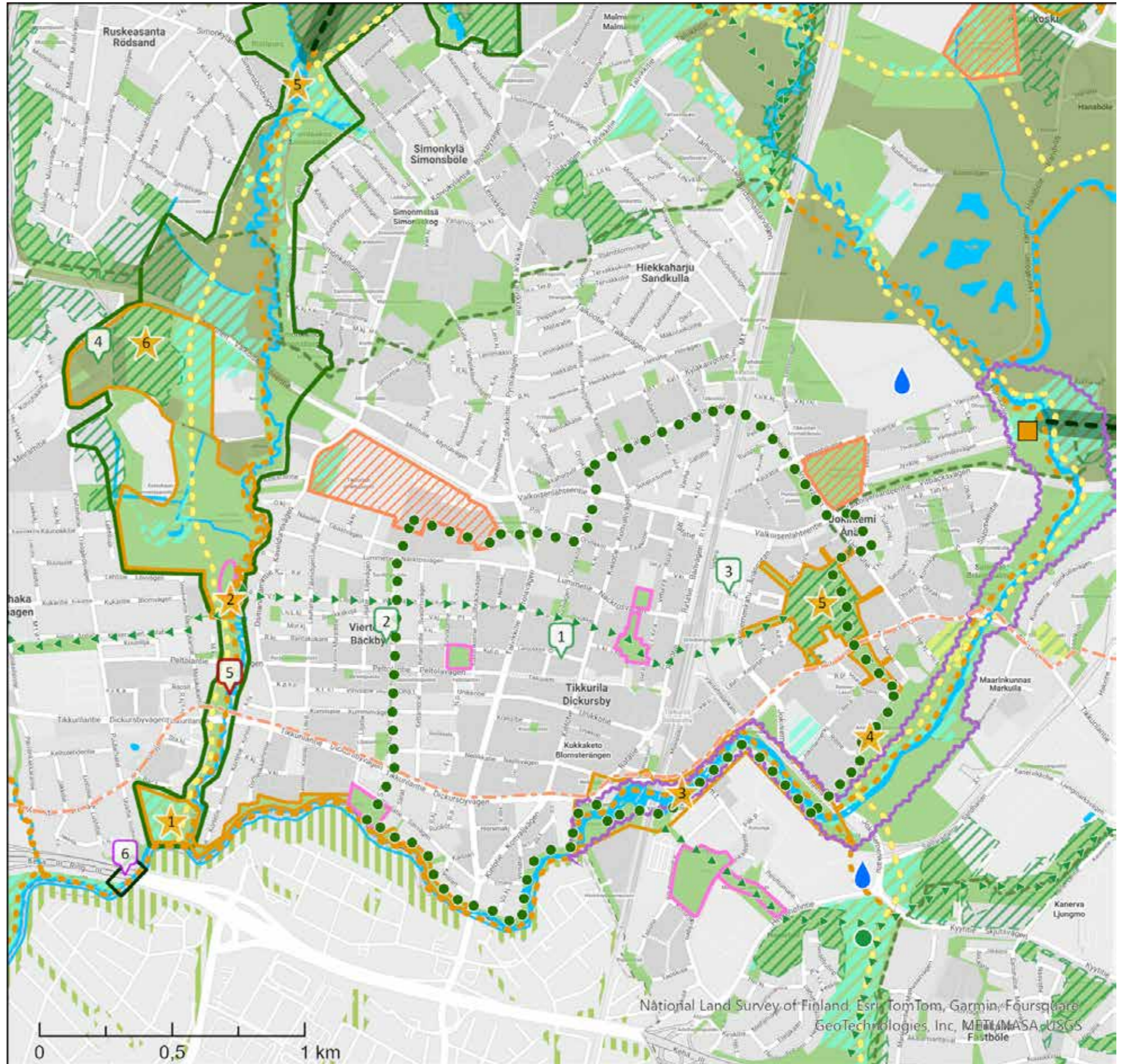
6. Keravanjoen varrella Kehä III:n alitus on merkitty yleiskaavan viher-yhteyden kehittämiskohdaksi. Sijainti on verkostossa tärkeä sekä ekologisen että virkistysyhteyden näkökulmasta. Alikulku on jo nykyisellään vesistön vieressä ja avara.

Virkistyskehä:

Virkistyskehä kiertää ja yhdistää Tikkurilan puistoja, palveluita ja jokirantaa. Virkistyskehältä on hyvät yhteydet laajemmille virkistysalueille.

Vetovoimakohteet:

1. Bäckbynpuisto
2. Kylmäojan puron rannat Tikkurilan keskuspuistossa
3. Keravanjoki ja Tikkurilankoski
4. Jokiniemen koelaitos
5. Winterinmäki
6. Koivuhaan arboretum

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen mukaan. Vantaan ratikan kaavarungossa (2023) ja Tikkurilan kaavarungossa (2023) on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

Keskuspuistot: Tikkurila-Korso keskuspuiston eteläosa

Kuva: Tikkurila-Korso keskuspuisto noudattelee Rekolanojan ja Kylmäojan laaksoja. Purolaaksoja yhdistävä kohta on Rekolanmetsässä. Diplomityö ”Tikkurila-Korso -keskuspuiston kehittämissuunnitelma”, Riikka Lauri 2022.

Tikkurila-Korso keskuspuisto on Vantaan läpi etelästä pohjoiseen kulkeva pääradan varren kaupunkirakennetta myötäilevä laaja ja jatkuva viheraluekokonaisuus. Se on seudullinen metsäinen ekologinen yhteys ja tärkeä virkistyspaikka alueen asukkaille.

Tikkurilan eteläistä keskuspuistoa kehitetään toiminnallisemmaksi. Päivitetystä viheralueiden palveluverkkosuunnitelmassa (2023) eteläosaan on osoitettu tapahtumanurmi ja alueleikkipaikka. Metsäistä ekologista yhteyttä vahvistetaan ja puuttuvia ulkoilureittejä toteutetaan. Avointen elinympäristöjen verkostoa kehitetään niittyjä perustamalla ja hoitamalla.

Kaupunginosapuistot

Bäckbynpuisto ja Viertolanranta, yhdistyy Helsingin puolen kaupunginosapuistoon Keravanjoen toisella puolella. Bäckbynpuistossa on kulttuuriympäristöarvoja ja avoimena säilytettäviä niittyalueita, jotka tukevat avoimia ekologisia yhteyksiä. Osa nurmialueiden reunoista voisi olla harvemmin leikattavaa niittyä. Viertolanrannassa on monipuolisia toimintoja. Ulkoilureitit rantojen molemmin puolin ovat suosittuja yhteyksiä.

Tikkurilanrannan kokonaisuuden koko ja rajaus tarkentuvat Väritehtaan kaavarunkotyön ja asemakaavoituksen myötä. Tikkurilanranta, Vernissanranta sekä Väritehtaanranta on kehitetty arkkitehtikilpailun pohjalta monipuolisiksi rantapuistoiksi.

Winterinmäki ja Jokiniemen puutarha -puisto muodostavat monipuolisen kokonaisuuden radan itäpuolelle. Winterinmäki on tärkeä lähimetsä alueen asukkaille sekä koululaisille ja päiväkodeille. Mäen poikki kulkee paljon käytetty ulkoilureittiyhteys. Mäki tulee säilyttää puustoisena ja kehittää reitistöä kulutuksen ohjaamiseksi. Jokiniemen puutarha-puistossa on leikkipaikka.

Tikkurilan keskuspuiston eteläosassa on laajoja laidun-, niitty- ja nurmialueita, hulevesien viivytystä sekä arboretum. Kehittämismahdollisuuksia alueella on mm. Tikkurilan arboretum laajennus, tapahtumanurmi, palstaviljely, alueleikkipaikka. Avoin ekologinen yhteys tulee ottaa kehittäessä huomioon.

Korttelipuistot

Kirjastopuistosta ja Esikkopuistosta kehitetään vehreä ja toiminnallinen akseli tiivistyvään Tikkurilan keskusta. Sinirikonpuisto on monipuolinen ja esteetön keskustapuisto Viertolassa. Sinirikonpuiston eteläpuolelle sijoittuvan Peltolantorin ja Sinirikonpuiston voisi kytkeä paremmin toisiinsa ja kehittää torista vehreämpää.

Tikkurilan ja Viertolan alueella on vähän asemakaavoitettuja viheralueita, joten alueen pikku puistojen muodostama verkosto on erityisen tärkeä säilyttää ja kehittää puistikoita monipuolisemmiksi ja luonnon monimuotoisuutta tukeviksi. Katso ideasuunnitelma sivulla 54.

” Arboretumin laajentaminen kuulostaa hyvältä. Se on tärkeä paikka niin ihmisille kuin eläimille. Siellä voidaan myös tarjota lapsille luontoelämyksiä. On myös ihanaa, kun Koiso tien läheisyydessä on joka kesä lampaista. Se on ihan täyden kympin juttu ja maisemanhoitoa parhaimmillaan.”

Kuva: Meiramipuiston kuluneet nurmialueet voisivat olla kukkaniittyjä.
© maalaus Anni Vuorikari

Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeet

Tikkurila – Hanaböle

Keravanjoki virtaa keskustan läpi. Joen varsia on kehitetty vuosien 2015-16 maisema-arkkitehtikilpailusta saakka. Kehitettävää aluetta laajennetaan pohjoiseen liittyen Tikkurilan väritehtaiden alueen muutokseen keskustamaisiksi asuinalueeksi. Samalla varmistetaan Keravanjoen ekologisen yhteyden jatkuvuus sekä kehitetään ulkoilureittiyhteyksiä ja mahdollisuuksia päästä veden ääreen.

Hanabölen peltoaukean eteläosassa uusien asuinalueiden rakentamisen myötä luodaan pelloille uutta reunavyöhykettä, hallitaan hulevesiä ja kehitetään joen rantaa puistomaisiksi.

Vantaan ulkoilureittien tavoitesuunnitelman reitit ovat lähtökohtana yhteyksien kehittämiseksi.

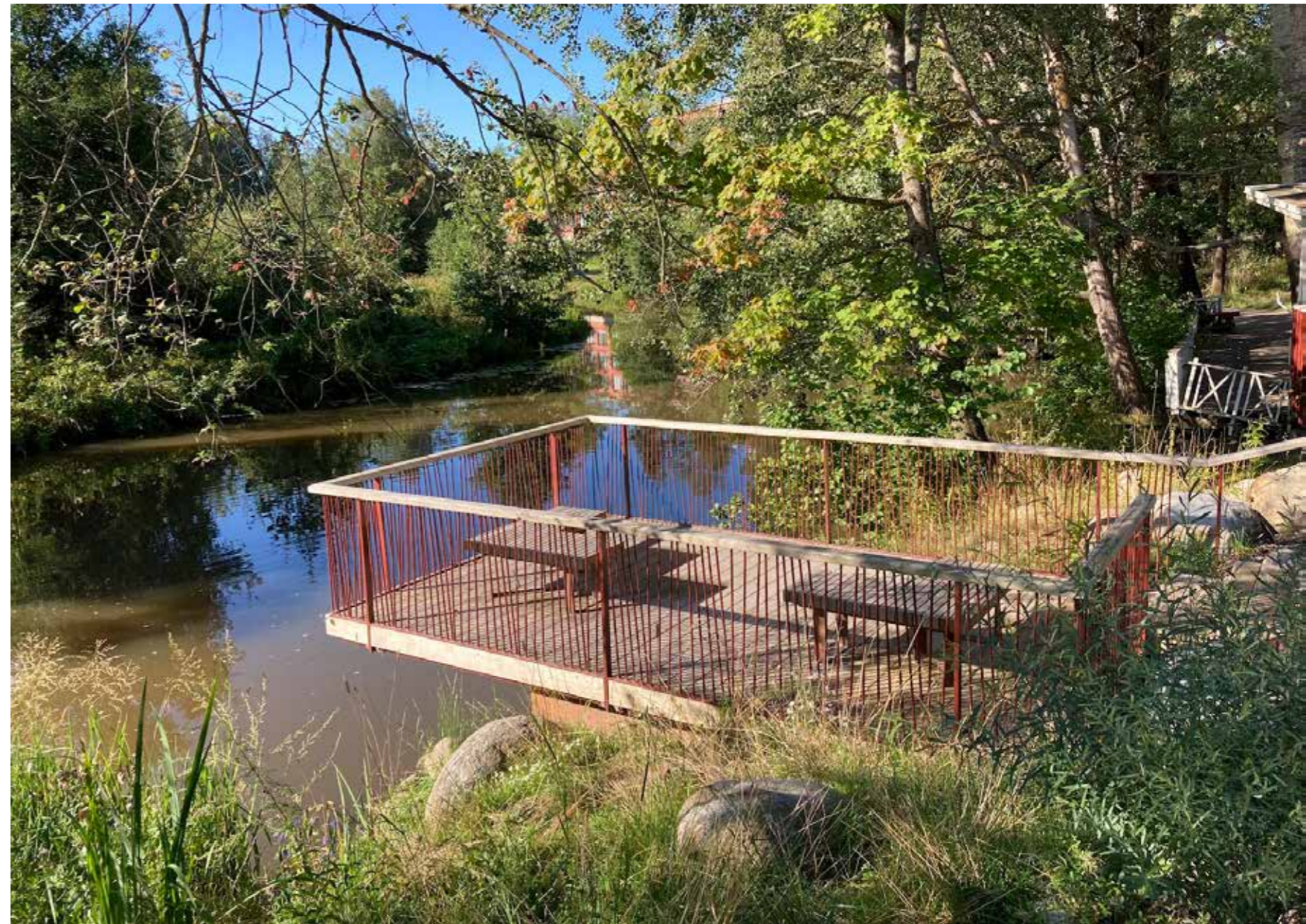
Tikkurilan urheilupuiston kehittämisestä on laadittu visio vuoteen 2050 saakka. Tavoitteena kehittää alueesta monipuolinen toiminnallinen alue, johon mahtuu niin yksityisiä kuin julkisiakin palveluja sekä kaupunkivihreää. Reittiyhteyksiä urheilupuiston läpi parannetaan. Kuvaote raportista.

Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä

Tikkurilan kaavarunkotyöhön (2023) linjattiin kehämäinen Tikkurilan, Viertolan, Hiekkaharjun ja Jokiniemen asuinalueita, virkistysalueita, kouluja, päiväkoteja, urheilupuistoja, kulttuurimaisemaa ja jokirantaa yhdistävä virkistysreitti. Viherkehää tuetaan katu- tai tonttivihreällä sekä niihin liittyvien puistojen vehreydellä. Ideoita on esitetty tarkemmin Tikkurilan kaavarunkotyössä.

Tikkurilan rannassa on mm. Suosittu Åvikin leikki-
paikka sekä oleskelulaitureita veden äärellä.

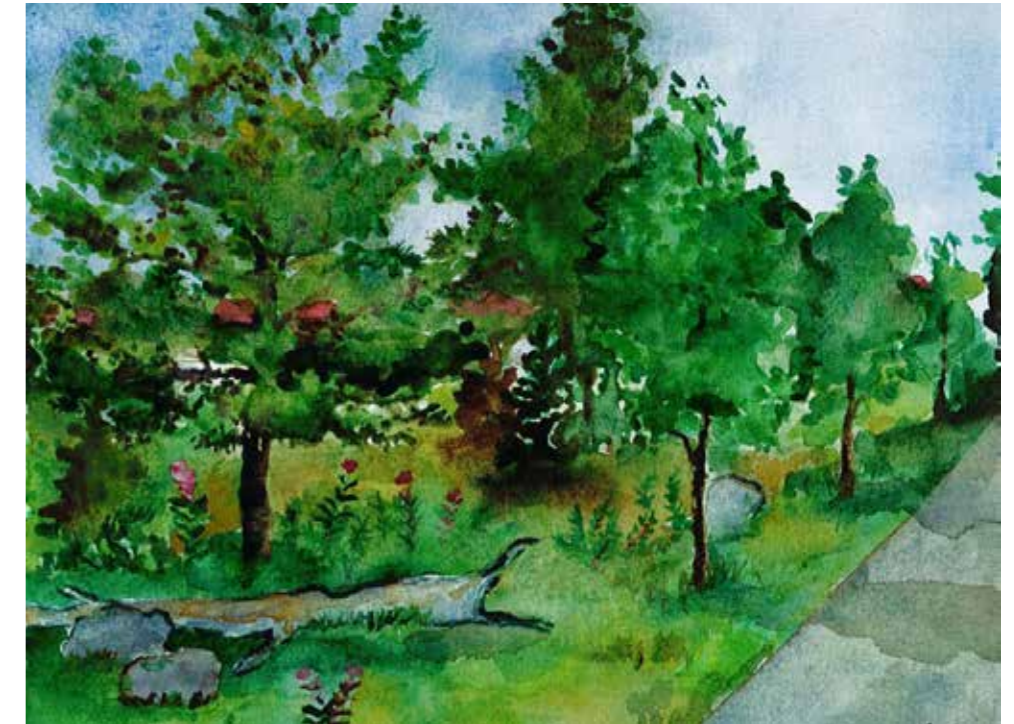

Tikkurilan ja Viertolan pikkupuistojen kehittämiskonsepti

- teemapuistot (Anni Vuorikari)

Tikkurilan ja Viertolan kaupunginosissa on vähän ja pieniä viheralueita suhteessa kaupunginosan pinta-alaan. Tikkurilan ja Viertolan kaupunginosien väestöä palveleva virkistysalueverkosto kehittyy pikkupuistojen, viherkatujen ja viherraittien varaan. Pikkupuistojen lähikäyttöpaine on nyt hyvin suuri ja se tulee lisääntymään, koska Tikkurilan keskustaan rakennetaan lisää asuntoja ja keskusta kasvaa voimakkaasti. Kun puistoja on vähän ja ne ovat pieniä, korostuu niiden kulutuskestävyys ja laadun tärkeys. Työssä tarkasteltiin 13 pikkupuistoa, käytiin läpi niiden nykytilaa sekä esitettiin kehittämideoita. Tikkurilan ja Viertolan pikkupuistot ovat keskenään erilaisia. Osassa on kunnostettu leikki- ja oleskelupaikkoja, mutta iso osa puistikoista on melko vaatimattomassa kunnossa. Osasta puistoista ei havaitse sen olevan julkista puistotilaa. Puistot näyttäytyvät helposti asuinrakennusten takapihojen jatkeena tai taloyhtiöiden omistamina leikkipaikkoina. Puistojen kasvillisuus on lähinnä nurmea ja puita, eikä kerroksellisuutta puistojen kasvillisuudessa ei juuri ole. Muutama puistoista erottuu korkeilla ja näyttävillä puilla, jotka tarjoavat varjon paikkoja.

Suunnittelun työkaluna oli erilaiset teemat kuten: puistot eri-ikäisille käyttäjille, kaupunkiviljely, metsäinen puisto, metsäpuutarha, taidepuisto, kukkivapuisto kuten perhosniitty tai perennapuisto, lähiliikunnan ja ulkokuntoilun puisto sekä hulevesitaskupuistot. Puistojen kasvillisuuden monimuotoisuutta voidaan tukea lisäämällä kerroksellisuutta, niityillä ja perennaistutuksilla sekä metsäisissä puistoissa lisäämällä lahopuita ja monilajisia istutuksia.

Kuvissa on esitetty ennen-jälkeen tilanne. Voikukanpuiston nurmea kehitetään niityksi ja kerroksellista kasvillisuutta sekä lahopuuta lisätään. Sinirikontien ja puiston reunaan on esitetty puuriviä. © Maalaus Anni Vuorikari)

Tikkurilan – Viertolan pikku puistot

1. Orvokkipuisto
2. Krassipuisto
3. Voikukanpuisto
4. Keltamopuisto
5. Savikkapuisto
6. Sauniopuisto
7. Koiruohonpuisto
8. Liljapuisto
9. Murattipuisto
10. Lauhapuisto
11. Kirvelipuisto
12. Virmajuurenpuisto
13. Kurjenpolvenpuisto

- Syötäväpuutarha
- Kukkiva puisto
 - Perhospuisto
 - Luonnonperennat
 - Kukkivat puut
- Metsäinen puisto
 - Varjometsä
 - Lähimetsä
 - Metsäpuutarha
- Lähiliikunnan taskupuisto
- Leikkipaikka
- Taidepuisto
- Hulevesipuisto

” Tikkurilasta puuttuu aito hoidettu puisto, jossa on kukkaistutuksia, polkuja, penkkejä ja isoja puita. Pieni alue, jossa on lähinnä leikkivälineitä ja nurmikkoa, ei ole sellainen puisto, jota tultaisiin kauempaakin katsomaan.”

” Hyvältä kuulostaa! Kirjastopuistoon ja kävelykadulle lisää puita!”

Kehittämisehdotukset:

Viheralueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

1. Korson keskustassa on vähän keskustapuistoja ja pientä kaupunkivihreää. Korson keskusta-aukioita, raitteja ja katu-ympäristöjä tulee kehittää vehreämmiksi ja hulevesiä viivyttäväksi.
2. Metsolanmäen puistoalueen kehittäminen toiminnallisesti ja kulun ohjaaminen säilytettävällä kalliometsäalueella

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

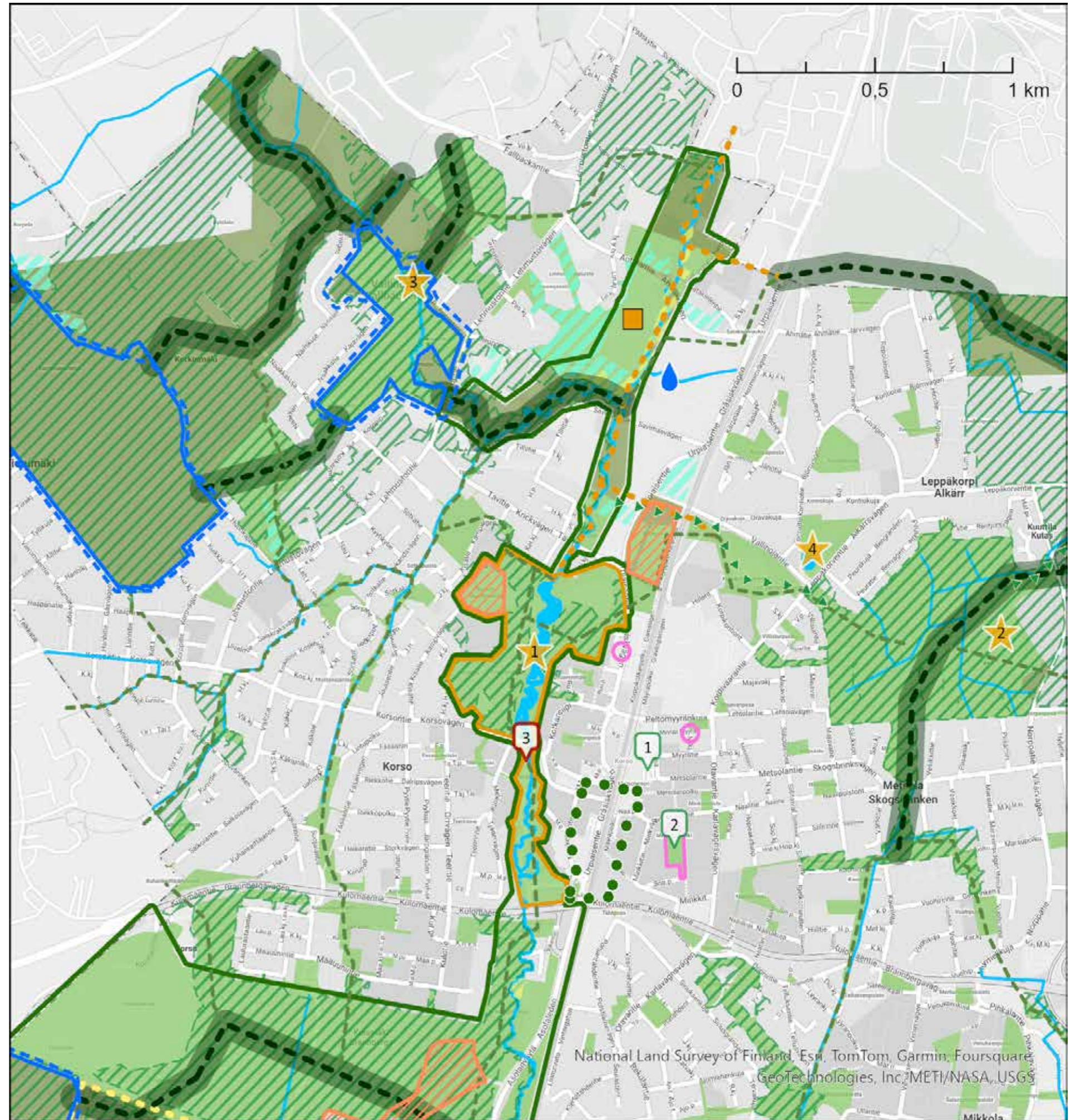
3. Rekolanojalle ei aikoinaan olla varattu riittävästi tilaa rakennettujen alueiden välissä. Jatkossa puro rantoineen on otettava paremmin huomioon. Erityisesti kaupunginosapuistossa varataan rannoille mahdollisimman paljon tilaa, jotta voidaan kehittää sekä monimuotoista kasvillisuutta että oleskelun mahdollisuuksia.

Vetovoimakohteet:

1. Ankkapuisto
2. Metsolansuo
3. Tussinkoski ja Vierumäen metsä
4. Leppäkorven uimapaikka

” Toivoisin, että Metsolansuota ei liikaa rakennettaisi, vaan luonnonmukaisuus säilytettäisiin.”

” Kyllä, lisää puita ja vehreyttä keskusta-alueelle!”

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen mukaan. Korson kaavarungossa (2023) on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

Kesksupuistot

Tikkurila-Korso keskuspuiston pohjoisosa

Keskuspuiston pohjoisimmassa osassa Vallinojan kaupunginosassa Vallinoja laskee Rekolanojaan. Ympäristö tulee muuttumaan, kun yleiskaavan mukaiset asuinalueet rakennetaan. Asuinalueiden rakentamisen yhteydessä on suunniteltava keskuspuiston pohjoisosa ja rakennettavan alueen ja puiston yhdistyminen toisiinsa. Uusi hulevesipuisto kerää, viivyyttää ja puhdistaa rakennettavan alueen hulevesiä ennen niiden johtamista puroon (ks. kuva alla oikealla). Avoimien elinympäristöjen yhteyttä voidaan kehittää perustamalla erilaisten niittyjen jatkuva ketju. Purovarren kasvillisuutta voidaan kehittää monimuotoiseksi ja vaihtelevaksi. Jo metsittyneiden entisten peltojen kohdalla voidaan kehittää monimuotoista lehtometsää.

Vallinojan eteläpuolella tullaan Ankkapuistoon, joka on kaupunginosa-puisto.

Pohjoisessa keskuspuisto jatkuu edelleen Keravan viherkaavan (2021) mukaisesti Rekolanojan vartta pitkin.

Kaupunginosapuistot

Ankkapuisto-Metsopuisto kokonaisuus muodostaa Korson keskustan läheisen kaupunginosa-puiston. Ankkapuisto on kunnostettu upeaksi kokonaisuudeksi reitteineen, oleskelupaikkoineen ja Rekolanojan lammet sekä padot on kunnostettu. Metsopuisto on luonnonmukaisempi osuus, jossa on tärkeää säilyttää puustoisuutta ja luonnonmukaisia rantoja sekä kehittää nurmialueelle niittyosuuksia.

Kuva: Ankkapuistoa näköalapaikalta kuvattuna © Eeva Eitsi

Korttelipuistot

Korsossa on keskeistä aukio- ja kävelykeskusta-alueen kehittäminen vehreäksi, koska puistoja on vähän ja ne ovat pieniä (alle 0,5 ha). Radan itäpuolella sijaitsevaa Metsolanmäkeä kehitetään alueen korttelipuistona, jossa on tavoitteena säilyttää pohjoista kalliometsäaluetta luontoaltistuspuistona ja ohjata kulkua uusin reitein. Eteläosaa kehitetään toiminnallisempaan.

Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä

Korson kaavarunkotyössä (Vantaan kaupunki ja Tengbom Oy, 2023) on tuotu esiin tarvetta kehittää keskusta-alueen vehreyttä sekä saavutettavuutta radan molemmin puolin. Työssä esitettiin kaupunkirakenteen sisäinen kävelykehä, jota korostettaisiin mm. istutuksin ja hulevesiaiheihin. Vehreyttä on tarpeen lisätä aukio- ja katutilojen täydennysrakentamisen ja peruskorjauksen yhteydessä sekä julkiseen tilaan rajautuvalla tontti-vihreällä. Monihyötyisiä katu- ja aukiotiloja sekä niiden vaatimia tilantarpeita tuleekin jatkossa tarkentaa asemakaavoituksesta sekä peruskorjaussuunnittelua varten.

Kuva: Metsolanmäellä voidaan ohjata kulkua esim puutasoin. Viereisen päiväkodin lapset saavat luontokosketusta ja voivat syödä eväitä metsikön siimeksessä. © maalaus Anni Vuorikari

Havainnekuvakuva Vallinojan uuden asuinalueen hulevesipainanteesta ja puurakenteisesta reitistä tulvatilanteessa. Diplomityö "Rekolanojan viheralueet hyvinvoinnin lähteenä kaupunkiympäristössä." © Camilla Lindroth-Vanhala 2018.

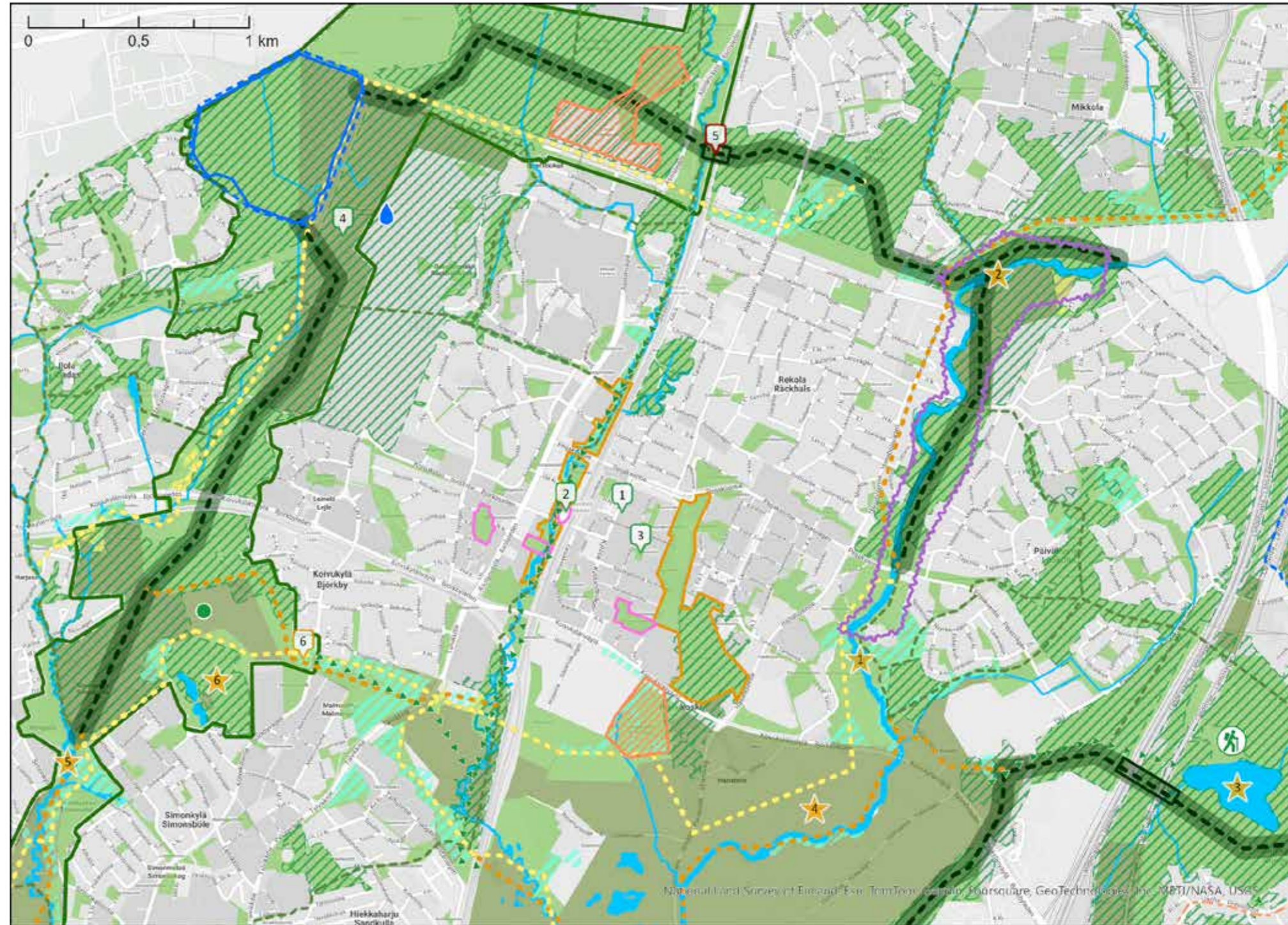
Kehittämisehdotukset:

Kaupunkivihreään tai viheralueeseen liittyvä:

1. Koivukylän - Havukosken katu- ja torialueiden ja raittien kehittäminen vehreinä ja mahdollisuuksien mukaan hulevesiä viivyttävinä.
2. Nykyistä taksiaukiota ja Koivukylän puistotietä kehitetään puisto- maisena shared space-tilana ja Rekolanojaa otetaan paremmin esiin (Ks. ideasuunnitelma sivulla 59).
3. Havukosken kulttuurihistoriallisia ominaispiirteitä tuetaan mm. raittien peruskorjauksen yhteydessä istuttamalla ja säilyttämällä ajalle ominaista kasvillisuutta. (Ns. metsäpihoilla säilytetään metsäinen ilme ja ns. kompaktipihoilla ajalle ominaiset aiheet ja muotokieli.)
4. Virkistysaluetta tulisi kehittää ulkoilureittiverkosta parantamalla ja Kylmäojan itähaaraa luonnonmukaistamalla. Luvussa Tikkurila-Korso keskuspuiston keskiosa on selitetty tarkemmin, miten.

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

5. Ekologisen yhteyden kehittämistarve pääväylästä ja maakunnallinen viheryhteystarve. Rautatien yli rakennettava vihersilta lieventäisi rautatien aiheuttamaa estevaikutusta. Tarve on parantaa myös ihmisten virkistysyhteyksiä (ulkoilureitti ja latu). Vihersillasta on laadittu esiselvitys (Ks. sivulla 38).
6. Yleiskaavan runkoyhteys Kylmäojan ja Rekolanojan välillä. Avointen elinympäristöjen jatkumo. Yhteyttä kehitetään puustoisten ja avointen alueiden mosaiikkina. Avoimuuden säilyttäminen Malminiitynpuistossa. Simonkylänpuiston maisemapeltojen monimuotoisuuden lisääminen monipuolistamalla viljelykiertoa. Kohde soveltuu kukkivien maisema kasvien viljelykiertoon (Itä- ja Keski-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma 2018).

Vetovoimakohteet:

1. Hanabölenkoski
2. Matarinkoski (ks. luonnos s. 48)
3. Kuusijärvi
4. Hanabölen kulttuurimaisema
5. Ristisillanpuiston lammet
6. Möskärinmäki

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen mukaan. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

”Vihersilta rautatien yli parantaisi/laajentaisi alueen ulkoilureittejä huomattavasti”

Keskuspuistot

Tikkurila-Korso keskuspuiston keskiosa

Keskuspuisto on seudullinen metsäinen ekologinen yhteysalue.

Elmon urheilupuistoa ollaan parhaillaan rakentamassa. Elmon pohjoispuolella säilytetään ekologinen poikittaisyhteys itään. Urheilupuiston hulevesiä viivytetään useissa hulevesiaiheissa ja osassa tulee olemaan laadullista hallintaa ennen Rekolanojaan johtamista.

Kulokukkula on vielä toistaiseksi maatäyttöalueena, mutta täytön loputtua alue muokataan virkistyskäyttöön. Kukulalle on suunniteltu mm. pyöräilyrataa, jolloin muu alue voi säilyä avoimen verkoston osana.

Rekolanmetsästä on yleiskaavassa varattu rakentamiseen osa. Kaikki yleiskaavassa virkistykseen varattu maa ei ole kaupungin omistuksessa. Rakennettavan alueen ja keskuspuiston välinen reuna on muodostettava maisemallisia lähtökohtia hyödyntäen. Yleiskaavan mukaisten asuinalueiden toteuttamisen yhteydessä on asemakaavoitettava ja suunniteltava myös virkistysaluetta. Kartalle merkitty uusi hulevesipuisto Rekolan Isoniitun alueella liittyy Kylmäojan itähaaraan.

Kylmäojan itähaaran uomaa on suoritettu jo 1800-luvulla. Valuma-alueelle on tulossa lisää rakentamista, mikä vaikuttaa uomaan päätyvän veden määrään ja laatuun. Ekologisista ja maisemakuvallisista syistä uoma olisi syytä palauttaa lähemmäs alkuperäistä tilaansa eli luonnonmukaistaa. Puron suoriksi kaivetuille osuuksille voidaan palauttaa mutkittelua ja sallia puron tulviminen.

Virkistysalueen ulkoilureittiverkostoa tulisi kehittää. Kylmäojan luonnonmukaistaminen ja uusi hulevesipuisto mahdollistavat pääsyä veden äärelle pitkospuita tai siltoja pitkin.

Karttaan merkitty avoimena kehitettävä ekologinen yhteys voi muuttaa sijaintiaan ja kohentua arvonitkykeskittymäksi. Hulevesipuiston ja Kylmäojan uuden uoman yhteyteen voidaan palauttaa ja perustaa niittyjä. Jos sähköjohdot joskus kaivetaan maan alle, voi sähkölinjakäytävän antaa paikoin metsittyä.

Kaupunginosapuistot

Rautkallion kaupunginosapuisto on monipuolinen toiminnoiltaan ja kalliometsäalueiltaan. Siihen rajautuu erilaisia palveluja, kuten koulu, päiväkotit, nuorisotila ja palvelutalo. Laaksossa on alueleikkipaikka, hiekkakenttä, tekonurmikenttä, tenniskenttiä ja koulun piha. Tavoitteena on kehittää kokonaisuutta eri-ikäisille sopivaksi olohuoneeksi. Koulun pihaa tulee kehittää peruskorjauksen yhteydessä monipuolisemmaksi ja liikkuun kannustavaksi sekä vehreäksi.

Rekolanojan laakso on kapea kaupunginosapuisto, jossa on virtaavaa vettä ja pieniä koskipaikkojakin. Rekolanojaa seuraileva ulkoilureitti on suosittu. Rekolanojan laakso on yleiskaavan ekologista runkoyhteyttä. Puistossa on päiväkotit ja Ojalehdon leikkipaikka. Leikkipaikan yhteyteen on Viheralueiden palveluverkkotyössä ehdotettu ulkokuntoilupaikkaa. Koivukylän aseman ja Rekolanojan välissä olevaa taksiaukiota on ideoitu diplomityössä (Camilla Lindroth, 2018, ks kuva seuraavalla sivulla). Työssä on ehdotettu taksiaukiosta shared space-tilaa, joka jatkuisi Koivukylän puistotien yli sekä Rekolanojan ottamista paremmin esiin.

Joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeet

Matari

Matarin ja Päiväkummunrannan virkistysalueen kehittämisessä on tavoitteena luontoarvojen ja virkistyskäytön yhteensovittaminen. Nykyisiä reittejä ja polkuja hyödynnetään reitistön kehittämisessä. Taustalla on Vantaan tavoitereittisuunnitelma. Kulkua ja kulumista ohjataan nykyisten polkujen pinnoitteita kunnostamalla. Kosteisiin kohtiin ehdotetaan pitkos-puita. Matarin koskelle on ideoitu näköalapaikka puutasoineen. Kasvatuskusikkaa voidaan ennallistaa puulajistoa monipuolistamalla ja aukkoisuudella. Itäosaan on yleiskaavassa varattu rakentamisalue, asemakaavassa tutkitaan, miten sovitetaan maisemaan. Tavoitteena on toteuttaa alue vehreänä ja alueen ominaispiirteet huomioon ottaen.

Kuva: Rautkallion laaksoon sopisi hyvin syötävä puutarha ja kaupunkiviljelyä esim Vårbackan vanhan rakennuksen pihapiiriin.
© maalaus Anni Vuorikari
Kartta: Matarin ja Päiväkummunrannan virkistysalueen kehittämisideoita

Hyödynnetään ja kehitetään nykyistä polkuverkostoa

Rantapolku, leveys max 0,5 m, säily nykytilassaan + opastaulut luontoarvoista

Joukonsilta

Ulkoilupolku, nykyinen leveys vaihtelee n. 0,5-2,0 m. Kunnostettavan polun leveys max 1,0 m
- Kosteisiin kohtiin pitkospuut
- Pinnoitteen lisäys suojaamaan puiden juuria

Kunnostettava pikku silta

Kehitettävä niitty (esim. köyhdyttäminen niittämällä ja niittojäte pois)

Istutuskusikkometsikön ennallistaminen (esim aukkoisuutta, muitakin puulajeja voisi istuttaa, esim jaloja lehtipuita sekä vastaavia kuin länsipuolen metsässä; pihlajaa, leppää, vaahteraa)

Valaistu ulkoilureitti + latu -tarve

Nykyinen valaistu ulkoilureitti + latu

Ojan muotoilu ja hyödyntäminen hulevesien viivytykseen

Mäntyjen ja lakialueen säilyttäminen

Korttelipuistot

Ojalehdonpuisto Rekolanojan laaksossa on tärkeä kokoava keskusta-
puisto radan länsipuolella. Muita länsipuolen korttelipuistoja; Kinesman-
puisto. Radan itäpuolella Havukoskella on mm. Peltoniemenpuisto, jossa
leikkipaikka ja hiekkakenttä, mutta myös puustoisuutta. Puistoa tulee ke-
hittää ja monipuolistaa alueen ajalliset ominaispiirteet huomioon ottaen
(1970-luvun lähiö/kulttuuriympäristökohde).

Havainnekuva aukion, Koivukylän puistotien ja puronvarren suunnittelu-
ratkaisusta (Diplomityö ”Rekolanojan viheralueet hyvinvoinnin lähteinä
kaupunkiympäristössä.” Camilla Lindroth-Vanhala 2018.)

Olevia korttelipuistoja, joissa on paljon nurmea ja joitakin puita,
voidaan kehittää monipuolisemmiksi istuttamalla kukkivia pikku
puita ja pensaita sekä kukkaniittyä. Eri aikaan kukkivat kasvit tu-
kevat myös luonnonmonimuotoisuutta. (Maalaus Anni Vuorikari)

Portit luontoon

Kuusijärvi

Kuusijärven kehittämissuunnitelma ”Kuusijärvi Sipoonkorven portiksi” valmistui vuonna 2016. Suunnitelman jälkeen tavoitteita on viety laajalti kohti toteutusta. Kuusijärvellä ympäristöä on kehitetty ja ulkoilureittejä sekä siltayhteys kansallispuistoon on toteutettu.

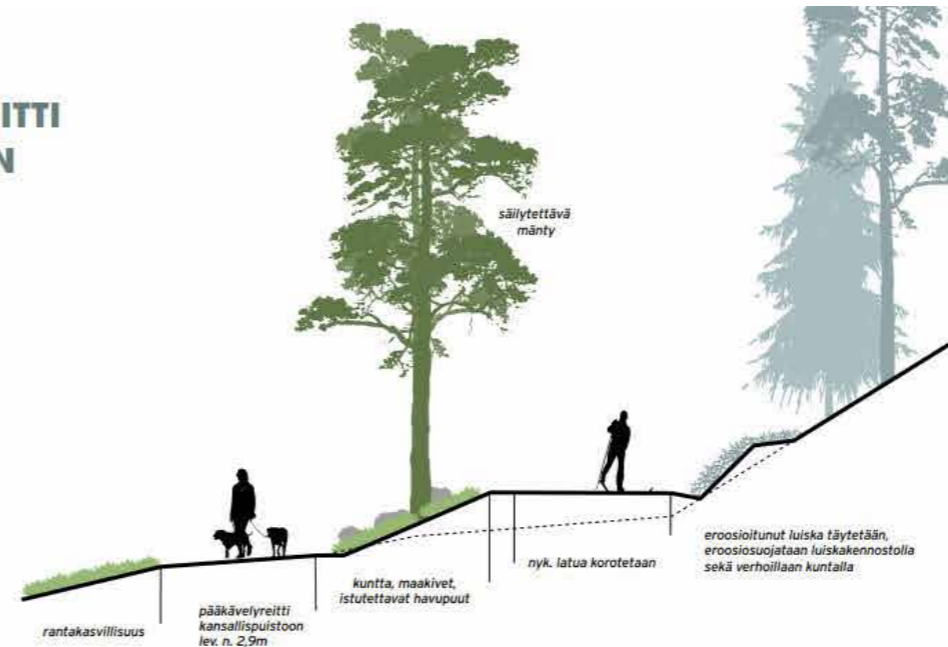
Kuva vasemmalla: Sudentassun siltaa pitkin pääsee Kuusijärveltä Sipoonkorven kansallispuistoon.

© Vantaan aineistopankki

Kuva alla: Kuusijärven yleissuunnitelma, © LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 2019

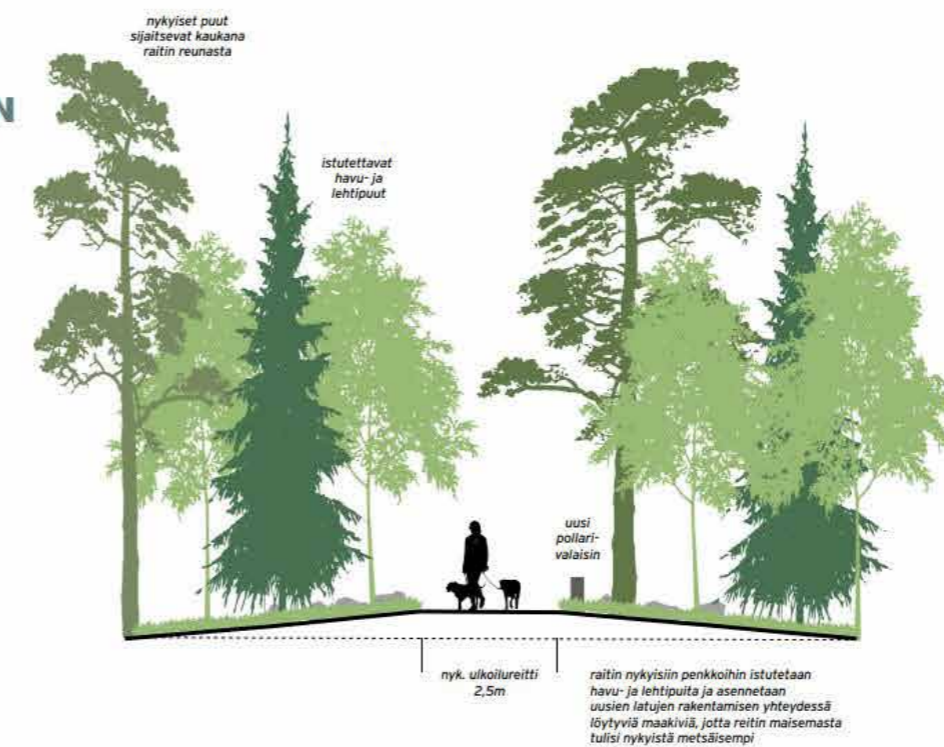
LATU / PÄÄKÄVELYREITTI KANSALLISPUISTOON 1:100

PERIAATELEIKKAUS B-B'

PÄÄKÄVELYREITTI KANSALLISPUISTOON 1:100

PERIAATELEIKKAUS C-C'

Viheralueeseen tai kaupunkivihreään liittyvä:

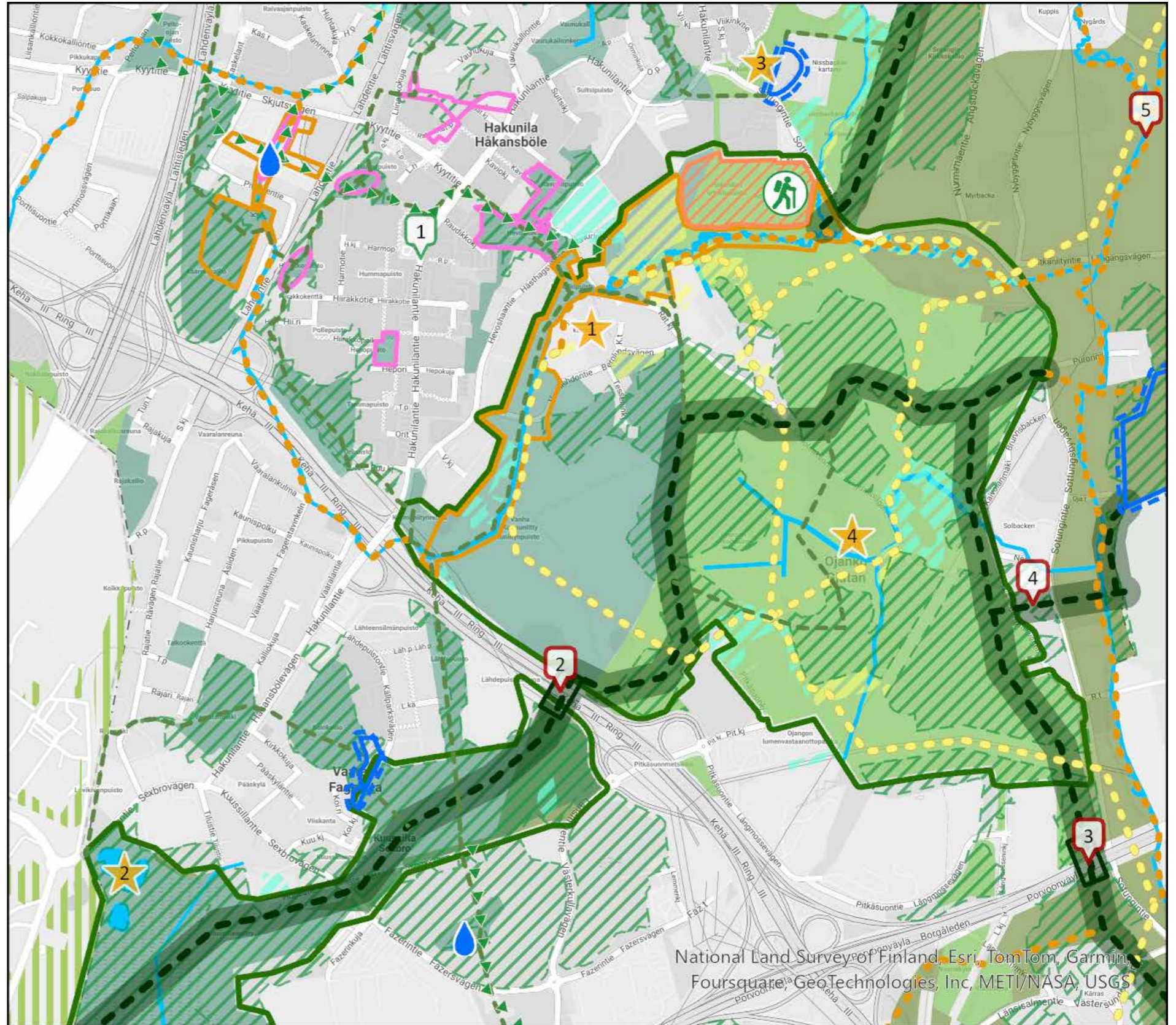
1. Hakunilanraitin aukioita ja raittia kehitetään uudisrakentamisen tai peruskorjauksen yhteydessä vihreämmiksi mm. monipuolisen kasvillisuuden ja tonttivilhreen avulla

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

2. Ekologisen runkoyhteyden ja virkistysyhteyden kehittämistarve pääväylästä. Maakunnallinen viheryhteystarve. Kevyenliikenteen sillan korvaaminen vihersillalla parantaisi ekologisen yhteyden toimivuutta sekä lähdepuiston ja Slättmossenin luo-alueiden kytkeytyneisyyttä muihin laajoihin metsäalueisiin. Vihersilta olisi sekä ihmisten että eläinten käytössä.
3. Ekologisen yhteyden kehittämistarve Porvoonväylällä. Vihersilta lievittäisi Porvoonväylän estevaikutusta metsäiseen ekologiseen runkoyhteyteen.
4. Ekologinen runkoyhteys ja paikallinen yhteys yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella. Olemassa oleva puusto kannattaa säästää.
5. Luontoarvoiltaan tärkeitä purovesistöistä muodostuva ekologinen runkoyhteys (Rantalainen 2013). Puron ennallistamista voidaan tutkia,

Vetovoimakohteet:

1. Håkansbölen kartano puistoinen
2. Vaaralan lammet
3. Nissbackan rauniopuisto
4. Ojangan ulkoilualue

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen mukaan. Vantaan ratikan kaavarungossa (2023) ja Hakunilan keskustan kaavarungossa (2017) on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

0 0,5 1 km

” Molemmat vihersillat loistava juttu, toivottavasti ne myös tehdään ”

Kuva: Kormuniitynojaan on padottu lampi, joka toimii hulevesien viivyttyksessä ja laadullisessa hallinnassa. Taustalla näkyy lammaslaidun. © Eeva Eitsi

Hakunilan keskuspuisto Ojangosta Vaaralan lammille

Hakunilan keskuspuisto kytkee Ojangon ulkoilualueen Vaaralan virkistysalueisiin. Seudullisesti se on osa viheraluekokonaisuutta, jossa Helsingin Viikki-Kivikko-vihersormi alkaa Vanhankaupunginlahdelta ja yhdistyy tätä kautta Sipoonkorven kansallispuistoon. Hakunilan keskuspuisto on monipuolinen kokonaisuus, jossa on sekä kulttuuriympäristö-, luonto- että virkistyskäyttörajoja. Håkansbölen kartano puistoineen, Poni-Haka hevoslaitumiseen, lammaslaidun, Kormuniitynoja lampineen, kehitteillä olevat Vaaralan lammet sekä lukuisat ulkoilureitit ja ladut tarjoavat elämyksiä ja virkistystä asukkaille ja kauempaakin tuleville ulkoilijoille.

Hakunilan keskuspuistoon liittyvää Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuisto-kokonaisuutta ollaan kehittämässä. Kehittämistyössä etsitään monialaisesti kaupungin sisäistä tavoitetilaa ja alueen kehittämisen periaatteita. Tavoitteina on tuoda monipuolinen kokonaisuus paremmin esiin ja saavutettavaksi mm. reitistöä ja opastusta kehittämällä. Suunnitteilla on myös uusi ulkoilureittiyhteys Hakunilan urheilupuistosta Sipoonkorpeen.

Kuva: Hakunilan keskustan laajennusalueen kokoavana aiheena toimii Kormuniitynoja, joka otetaan putkesta esiin virtaamaan. Oleskelua ohjataan veden äärelle. Uusi vesiaihe tukee myös siniverkostoa. © MAANLUMO

Kaupunginosapuistot

Kormuniitynojan laakson kokonaisuus tarjoaa viehättävän, vehreän reitin mutkittellevaa ojaa ja sen lampia seurailleen. Kormuniitynojan laaksoon rajautuu Håkansbölen kartano puistoineen, lammaslaidun, urheilupuisto sekä muita palveluja kuten uimahalli, päiväkotia ja koulu. Viheralueiden palveluverkon päivityssuunnitelmassa on alueelle varattu mm. Alueleikkipaikka. Reitistöä ja opastusta tullaan kehittämään.

Hakunilan uuden keskustan kaupunginosapuisto tarkentuu suunnittelun edetessä. Tavoitteena kehittää houkutteleva hulevesipuisto uuden asuinalueen keskeiseksi aiheeksi. Kormuniitynoja otetaan esiin putkesta. Hulevesipuisto tukee osaltaan ekologistia yhteyksiä. Osa Käärmekalliota on rajattu mukaan tulevaan kaupunginosapuistoon. Kallioalueella on tarvetta kulunohjaukselle esim. portain ja puutasoin.

Korttelipuistot

Hepupuisto on Hakunilanmäen monipuolinen alueleikkipaikka ja keskustapuisto. Hepupuistoon liittyvää aukiota tulee kehittää vehreänä keitaana. Ratsumiehenpuisto sijoittuu keskeisesti Kyytitien pohjoispuolelle. Hevoshakaravurinpuisto on pitkänomainen kuusivaltainen puistometsäkokonaisuus, joka toimii lähimetsänä ja luontoaltistuspuistona. Kulkua tulee ohjata kulumisen välttämiseksi.

Kuva: Alueleikkipaikka voisi olla eri-ikäisille suunnattu ja liikuntaan houkutteleva vehreä tapaamispaikka. © Anni Vuorikari

Portti luontoon ja kulttuurimaisemaan

Hakunilan urheilupuisto

Hakunilan keskusta tulee pääsemään raideliikenteellä ja sieltä parannetaan yhteyksiä sekä opastusta kulttuurimaisemaan, hiihtämään, urheilemaan ja kansallispuistoon. Hakunilan urheilupuistosta on suunnitella ulkoilureitti Sipoonkorpeen.

Kuva alhaalla: Sipoonkorvessa on tarve ohjata kulkua esim. pitkospuin.
Kuva oikealla: Hakunilan urheilupuistossa järjestetään kansallisen tason hiihtokilpailuja

Kuva alhaalla oikealla: Sotungin kulttuurimaisemaa.

© Vantaan aineistopankki

Kaupunkivihreään tai viheralueisiin liittyvä:

1. Aukion kehittäminen share space -tilaksi ja vehreämmäksi.
2. Kuntopuistoa ollaan kehittämässä toimintoiltaan ja kasvillisuudeltaan monipuolisemmaksi

Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä:

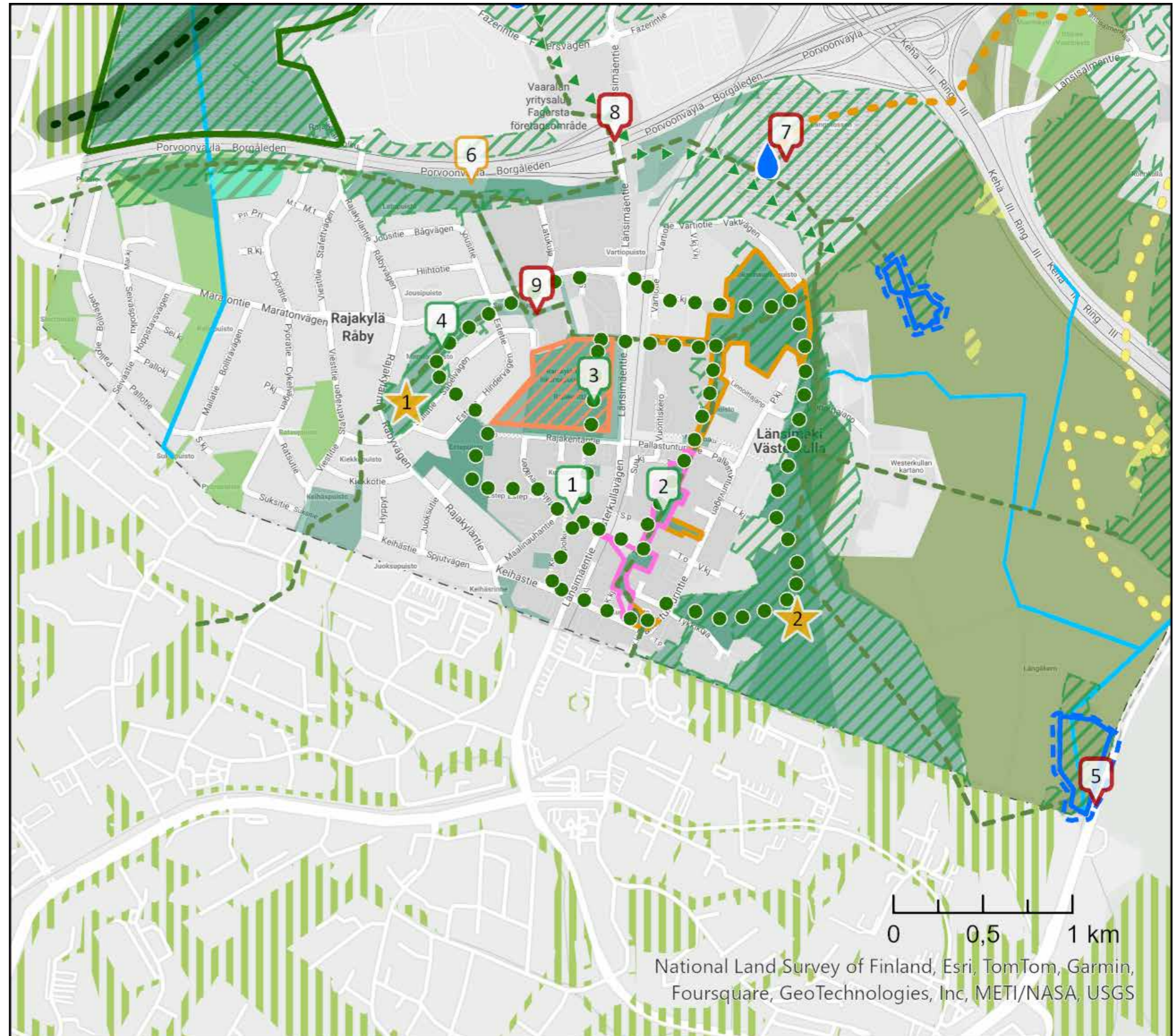
3. Kuntoilun kehä - kävelylenkin kehittäminen esim. opastamalla.
4. Kallioiden ketju - muinaismuistopolun kehittäminen, otetaan huomioon paikallinen metsäinen yhteys kulkua ohjaamalla.

Ekologiseen verkostoon liittyvä:

5. Ekologisen yhteyden kehittämistarve pääväylästäöllä.
6. Liikenneviheralue kaupungin omistamalla ja hallinnoimalla maalla. Pientaren ekologisen laadun parantaminen on mahdollista esimerkiksi hoitamalla sitä niittynä.
7. Yleiskaavassa Långmossenin räme on varattu asuinalueeksi. Jatkosuunnittelussa on otettava ekologiset yhteydet huomioon ja huolehdittava niiden kytkeytyneisyydestä. Ydinmetsäalueen kautta kulkee paikallisia puustoisia yhteyksiä. Ratikan kaavarungossa (2023) metsään johtaa viherketju.
8. Ekologisen yhteyden kehittämistarve pääväylästäöllä.
9. Länsimäen metsä- ja puustoista verkostoa kannattaa vahvistaa kehittämällä metsäalueiden välille uusi puustoinen yhteys.

Vetovoimakohteet:

1. Maratonpuisto ja pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet
2. Myllymäen viheralue ja pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet

Merkintöjen selite on sivulla 41. Viheralueet on esitetty voimassa olevien kaavojen ja Länsimäen kaavarungon (2022) mukaan. Vantaan ratikan kaavarungossa (2023) ja Länsimäen kaavarungossa on esitetty tarkemmin tavoitteita kaupunkivihreälle. Asemakaavan muutoksissa viheralueet voivat muuttua.

Kaupunginosapuistot

Kuntopuisto-Kurupuisto-Juoksuhaudanpuisto –kokonaisuus muodostaa Länsimäen kaupunginosapuiston. Kuntopuisto on Länsimäen keskeinen läpikulkupuisto, jossa on myös toimintoja, kuten leikkipaikka ja torialue. Kuntopuistoon Kurupuiston kautta liittyvä Juoksuhaudanpuisto on asukkaiden, koulun ja päiväkotien lähimetsä. Kuntopuistoon on ideoitu mm. Seniorikuntolupaikkaa ja Juoksuhaudanpuistoon on varattu yhteiskäyttöreitti (ulkoilureitti ja latu) ulkoilureittien tavoitesuunnitelmassa.

Korttelipuistot

Kuntopuisto on Länsimäen keskustapuisto, jota ollaan kehittämässä asukkaiden toiveiden mukaisesti toiminnallisesti monipuolisemmaksi. Maalinauhantien muodostama aukio liiketilan edustalla kaipaa kehittämistä vehreämmäksi shared space –tilaksi.

Kaupunkirakenteen sisäinen virkistyskehä

Länsimäen kaavarunkotyössä (2022) on esitetty kahta sisäistä virkistyskehää: kuntoilun kehää sekä kallioiden ketjua. Kuntoilun kehä hyödyntää olevia sisäisiä raitteja ja puistoja sekä Rajakylän liikuntapuistoa ja sen tavoitteena on esteetön reitti, joka kannustaa kaiken ikäisiä liikkeelle. Kuntopuiston kohdalle, reitin varrelle on ehdotettu seniorikuntolupaikkaa. Kallioiden ketju tuo esiin muinaisjäännöksiksi luokitellut RKY-kohteet eli I maailmansodan aikaiset puolustusrakenteet Länsimäessä ja Rajakylässä. Myllymäen kallioalueelle on toteutettu opastettu juoksuhaudoista kertova puistokokonaisuus. Kallioiden ketju yhdistäisi muut kallioalueet polkuineen lenkiksi. Kehittäminen edellyttää vuoropuhelua museoviranomaisen kanssa. Kallioiden ketjun reitit sekä opastus tulee suunnitella yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Kuva ylhäällä: I Maailmansodan puolustusrakenteiden yli on toteutettu siltoja.
Kuva vasemmalla: Kuntoreitti on keskeinen yhteys Länsimäessä.
© Vantaan aineistopankki

6.5 Viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden ohje SAAVU

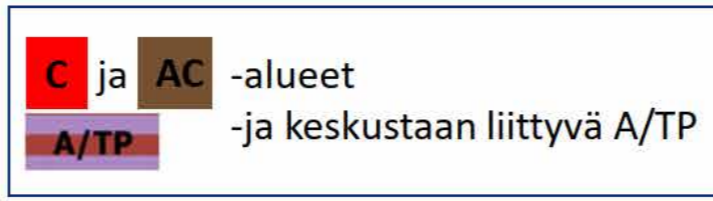
Viheralueiden saavutettavuus- ja mitoitusohjeella vastataan tarpeeseen säilyttää riittävä määrä hyvin saavutettavia viheralueita kaupunkia tiivistettäessä. Ohje mittaa sitä, miten ihmiset pääsevät virkistäytymään vehreisiin ympäristöihin. Viher- ja virkistysalueiden saavutettavuus- ja mitoitusohje SAAVU on osa Viherrakenteen kehityskuvan VIVAn kokonaisuutta. Viheralueiden saavutettavuus- ja mitoitusohje SAAVU valmistui kuitenkin jo vuonna 2023 ja merkittiin tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle 5.9.2023.

Yleiskaavassa on esitetty viheralueverkosto ja määrätty viheralueiden riittävydestä ja saavutettavuudesta. Tiivistyvillä keskusta-alueilla tulee säilyttää tai kehittää julkista vehreää ulkotilaa ja puistoja ja asuinalueilla säilyttää tai kehittää riittävästi virkistysalueita. Keskusta-alueilla on eri mitoitusohje kuin asuinalueilla. Keskusta-alueilla vaaditaan tiheimmin pienialaista kaupunkivihreää, koska julkisia viheralueita ja vehreitä pihatiloja henkeä kohti on vähemmän kuin asuinalueilla. Kuitenkin viheralueet voivat olla pienempiä kuin muualla, koska keskustoissa tarvitaan tilaa moneen tarpeeseen.

Yleiskaavayksikön Kestävä kaupunki -tiimi vastaa ohjeen käytöstä ja kehittämisestä. Tekemiseen ja tulkintaan tarvitaan viheralan ja kaavoituksen asiantuntemusta. Ohjetta käytetään kaavarungoissa ja laajoissa asemakaavoissa, tai kun kajotaan viheralueisiin. Analyysit tehdä paikkatietoina.

Lähtökohta-analyysi tehdään tarvittaessa kaavoitetuista viheralueista ohjeen mukaan. Suunnittelua ohjaava analyysi tehdään asemakaavan tai kaavarungon tms. luonnosaineistosta siten, että varmistetaan viheralueiden riittävyys ja saavutettavuus.

SAAVU-ohjetta voidaan hyödyntää monissa eri mittakaavoissa ja eri tarkkuustasoilla. Tarkemmin tutkittaessa saavutettavuusvyöhykkeet piirretään reittejä pitkin ja pienen kaupunkivihreän osalta otetaan laskentaan mukaan katuvihreä ja tonttien julkiseen ulkotilaan aukeava vihreä.

Yleiskaava 2020

Viheralue tai virkistysalue

Pieni kaupunkivihreä

Pieni virkistysalue

Iso virkistysalue

Laaja viheraluekokonaisuus

Etäisyys kodista

150 m (3 min kävely)

400 m (6 min kävely)

800 m (12 min kävely)

1000 m (15 min kävely)

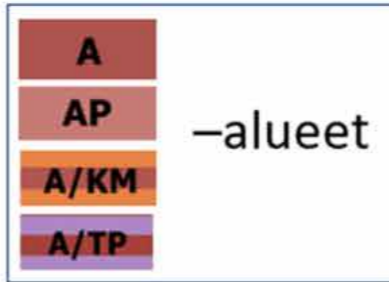
Viheralueen tai virkistysalueen koko

Vähintään 100 m²

Vähintään 0,5 ha

Vähintään 6 ha

Vähintään 18 ha

Yleiskaava 2020

Virkistysalue tai viheralue

Lähipuisto tai lähimetsä

Laaja viheralue

Etäisyys kodista

300 m

700 m

Virkistysalueen tai viheralueen koko

Vähintään 1 ha

Vähintään 10 ha

- Jos analyyseissä ilmenee tarve alle 1 ha puistojen säilyttämiselle/täydentämiselle, ne otetaan mukaan lähipuistokategoriaan

Kuvat: Viher- ja virkistysalueiden minimikoko ja etäisyys kotoa.

6.6 Vihertehokkuus pihojen vehreyden ohjaajana

Vihertehokkuudella tarkoitetaan kasvillisuuden peittämisen ja muun sadevettä läpäisevän pinnan määrää suhteessa tarkasteltavan alueen pinta-alaan. Vihertehokkuuden merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumisessa korostuu kaupunkien tiivistyessä. Kasvillisuus ja läpäisevät pinnat vähentävät tulvariskiä, sitovat hiilidioksidia, viilentävät rakennetun ympäristön lämpösaarekkeitä ja lisäävät kaupunkitilan viihtyisyyttä ja terveysvaikutuksia.

Vihertehokkuus-menetelmän avulla luodaan luonnon monimuotoisuutta tukevia, vihreitä ja viihtyisiä asuinympäristöjä tiivistyvään kaupunkiin. Sen avulla varmistetaan riittävä kasvullinen ja läpäisevä pinta-ala tonteilla. Vantaan kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä kestävän kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen mukaisia suunnitteluperiaatteita, kuten vihertehokkuuden laskenta. Julkisten viher- ja katualueiden kasvillisuuden lisäksi tarvitaan tonttien kasvillisuutta riittävän viherrakenteen muodostumiseen.

Asemakaavoituksessa on linjattu 1.9.2020, että kaikissa asemakaavoissa tarkistetaan vihertehokkuuden toteutuminen. Kaavamääräyksellä tuetaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) tavoitteiden mukaista ekologisesti kestävästä kehityksestä, ympäristöarvoista ja Vantaan resurssiviisauden tiekarppia.

Vihertehokkuusluku on tähän käyttökelpoinen käsite, sillä se kehittyy joustavasti ajan kanssa, eikä sido rakennuslupavaiheen toteutusta tiettyihin ratkaisuihin, jotka vanhenevat ajan kuluessa. Vihertehokkuuden laskentaa käytetään muissakin kaupungeissa Suomessa ja ulkomailla. Tarvittaessa vihertehokkuusmääräys sisällytetään myös poikkeamislupaan.

Valtuusto teki aloitteen vuonna 2019 vihertehokkuuden käytöstä asemakaavoituksessa ja rakennuslupien myöntämisessä. Aloitteeseen annetun vastauksen mukaan rakennuslupajaosto valvoo tämän toteutumista samalla tavalla kuin muidenkin kaavamääräysten toteutumista.

Vantaalla valmistellaan rakennusjärjestyksen päivitystä. Tavoitteena on saada vihertehokkuus-menetelmä mukaan uuteen rakennusjärjestykseen. Siten se koskisi kaikkia alueita, eikä vain niitä, joille tehdään uusi asemakaava.

Kuva ylhäällä oikealla: Kasvikatot voivat tukea luonnon monimuotoisuutta.

Kuva alhaalla oikealla: Kivistön sadepuutarha on vihreä ja hulevesiä viivytävä keidas pihapiirissä.

© Eeva Eitsi

Kasvikattoselvitys ja suositukset

Vantaalla on tehty vuosina 2020–2022 kasvikattoselvitys, jossa pohditaan, miten kasvikattoja voitaisiin hyödyntää erityisesti Vantaalla. Kasvikattoselvitys täydentää ja tukee vihertehokkuuden saavuttamista.

Kasvikatot parantavat vihertehokkuutta, sillä ne lisäävät vettä läpäisevää ja sadevettä pidättävää pinta-alaa. Vantaan kaupungin tavoitteena on, että kattokasvillisuutta käytetään erityisesti uusissa ja tiivistyvissä kaupunkikeskuksissa sekä kaikilla alueilla, joilla kasvullista maata ja vettä läpäisevää maapintaa on vähän. Kasvikattoselvityksessä suositellaan luonnonmonimuotoisuutta tukevia kasvikattoja, kuten niitty- ja ketokattoja.

Vantaan hulevesiohjelman mukaan hulevedet käsitellään ja hyödynnetään ensisijaisesti syntypaikallaan. Kasvikaton kasvualustan paksuus ja rakenne sekä kasvillisuustyyppi ja kerroksellisuus vaikuttavat sadeveden pidättymiseen.

Kattokasvillisuudella tarkoitetaan katolla olevaa kasvillisuutta. Kasvillisuuden ja sen tarvitseman kasvualustan valinta vaikuttaa katon kantavuusvaatimukseen ja muihin ominaisuuksiin. Kasvikattojen suunnittelu vaatii monialaista yhteistyötä. Sopivan kattokasvillisuustyyppin valintaan vaikuttavat muun muassa katon kaltevuus ja kantavuus, paikan tuulisuus ja valoisuus sekä katon käyttötarkoitus ja toivottava hoitotarpeen taso. (Vantaan kasvikattoselvitys 2022.)

7 Viherrakenteen kehityskuvan jälkeen

Vihreä ja Virtaava Vantaa (VIVA) – viherrakenteen kehityskuvassa esitetyt asioita toteutetaan asemakaavoissa ja viheralueiden suunnittelussa sekä kunnossapidossa.

Viher- ja virkistysalueiden toteuttamisesta linjataan tarkemmin **yleiskaa- van toteuttamisohjelmassa TOTO:ssa**. Pääsääntöisesti virkistysalueiksi kaavoitetut alueet toteutetaan hankkimalla ne kaupungin omistukseen, ei kuitenkaan sellaisia virkistysalueita, joilla virkistyspalvelua tarjoaa jokin yksityinen taho, kuten golfkentät tai ratsastustallit.

Vuosina 2024-2025 Vantaa on mukana yhteistyöhankkeessa ”**ARVO – viherrakenteen arviointi ja vahvistaminen kaupunkien maankäytön suunnittelussa**”. Hankkeessa laaditaan alueellisen vihertehokkuuden laskuri. Pyrkimyksenä on tuottaa monimuotoista ja ekosysteemipalveluja tuottavaa viherrakennetta tiivistyville kaupunkialueille.

Vantaalle laaditaan luonnon **kokonaisheikentymättömyyden malli**, jonka avulla kyetään sovittamaan yhteen kaupungin kannalta välttämättömien hankkeiden toteuttaminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen niin, että hankkeiden aiheuttamat haitat luonnolle kyetään ensisijaisesti välttämään tai lieventämään sekä viime kädessä korvaamaan vastaavien luontoarvojen tuottamisella toisaalla. Kokonaisheikentymättömyys saavutetaan, kun luonnolle koitua haitta on hyvitetty täysimääräisesti. **Ekologisen kompensaation** avulla voidaan tuottaa hyvittäviä luontoarvoja lisäämällä ja suojelemalla luonnon monimuotoisuutta toisaalla.

Diplomityönä Aalto-yliopistoon laaditaan **esimerkkisuunnitelma ja ohjeita monihyötyisen ja monimuotoisen kaupunkivihreän suunnitteluun**. Työssä tutkitaan, mitkä tiedossa olevat tavat viherrakenteen vahvistamiseen ovat parhaita käytäntöjä Vantaalle. Työ sijoittuu asemakaavoituksen ja katujen ja viheralueiden suunnittelun rajapintaan.

Hakunilan keskuspuiston alueella Hakunilan urheilupuistossa ja Ojanguossa on meneillään **Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuiston kehittämis-työ**.

VIVA:ssa on esitetty ideasuunnitelmia viheralueille. Niiden toteutuskelpoisuuden arvioinnista, edelleen kehittämisestä ja toteuttamisesta vastaa pääosin Kadut ja puistot -palvelualue (KAPU). Väylien vihersilloista ja alikuluista vastaa pääosin valtio.

Viherrakenteen kehityskuva VIVA:n sisältöä viedään soveltuvilta osin **resurssiviisauden tiekarttaan (ympäristövahti)**. Sitä kautta ehdotettujen toimenpiteiden edistymistä seurataan.

Yhteistyötä naapurikuntien kanssa jatketaan ja kehitetään. Vantaan viherverkko liittyy Helsingin vihersormiin Vantaan- ja Keravanjoen laaksoissa, Mätäojan laaksossa ja Viikki-Kivikko vihersormen kohdalla. Ekologisten verkostojen jatkuvuudesta on huolehdittava ja ulkoilureittiverkostoja kehitettävä yhteistyössä. Östersundomissa ratkotaan viheralueverkoston kysymyksiä yleiskaavoihin liittyen. Keravanjoen laakso ja Tikkurila-Korso -keskuspuisto jatkuvat pohjoisessa Keravalle. Sipoon, Espoon ja Tuusulan suuntaan rajoilla on laajoja viheraluekokonaisuuksia.

Muita mahdollisia tulevia suunnittelukohteita ja vetovastuu:

- Petikon luontovirkistysalueen yleissuunnitelman päivittäminen/ Kadut ja puistot -palvelualue (KAPU) viheralueiden suunnittelu
- Kivistön keskuspuiston suunnittelu/ideatasoinen suunnittelu kaupunkirakenne ja ympäristö (KARA) -palvelualue, kestävä kaupunki -tiimi, yleissuunnittelu KAPU viheralueiden suunnittelu
- Vihersiltaa edullisempi viihtyisä kulkureitti Kivistön asemalta ja keskustasta kohti Petikon luontovirkistysaluetta/ideatasoinen suunnittelu KARA kestävä kaupunki -tiimi tai Kivistön asemakaava tiimi, yleissuunnittelu KAPU
- Koulujen ja päiväkotien metsäpihat/Kiinteistöt ja tilat -palvelu- alueen toimitilajohtaminen yhteistyössä asemakaavoituksen ja Kestävä kaupunki -tiimin kanssa
- Tikkurilan arboretumin laajennus/KAPU viheralueiden suunnittelu ja asemakaavan muutos, asemakaavoitus
- Löydöspuisto Mätäojan laaksossa/KAPU viheralueiden suunnittelu
- Avointen elinympäristöjen verkoston vahvistaminen uusiin ja kunnostettujen niittyjen avulla/KARA kestävä kaupunki -tiimi, asemakaavoitus (mm. kasvikatot), KAPU viheraluesuunnittelu ja viheralueiden kunnossapito
- Metsä- ja puustoisien verkoston vahvistaminen puustoistutuksilla huonosti kytkeytyneiden metsäalueiden välillä ja pitkien ja kapeiden yhteyksien varrella/KARA kestävä kaupunki -tiimi, asemakaavoitus, KAPU suunnittelu
- Ekologisten verkostojen vahvistaminen katualueilla: avointen elinympäristöjen lajiston huomioiminen istutuksissa ja katupuissa, ekologiset yhteydet kaupungin katualueilla, keskustojen katualueiden vehreys /KAPU kadunsuunnittelu, kunnossapito
- Ekologisen verkoston tavoitetilan täydentäminen aluekohtaisten karttojen ulkopuolelle ja koko tavoitellun verkoston vieminen kartta- palveluun/KARA kestävä kaupunki -tiimi
- Puroihin liittyvien nousuesteiden nykytilan selvittäminen ja niihin liittyvät tarvittavat toimet / Vesihuollon yleissuunnittelu
- Yhteistyö valtion kanssa: ekologisten yhteyksien vahvistamisen väylien kunnostuksen ja tiehankkeiden yhteydessä

8 Lähteet ja kirjallisuus

Aviapoliksen kaavarunko. Vantaan kaupunki 2016.

Aviapoliksen lentokenttäkaupungin suunnitteluperiaatteet. Veromies ja ”Pohjois-Pakkala” -selvitys 053100 19.3.2024. Vantaan kaupunki 2024.

Ervasti, Sanna ja Holstein, Markus. Vantaan metsänhoidon periaatteet 2017–2030. Vantaan kaupunki, Kuntatekniikan keskus, Viheralueyksikkö, 2017.

Green City -ohjeisto - terveellinen asuttava kaupunki (2012). Michelle de Roo Niek Roozen ja Mark Long. Helsinki 2012. https://www.vyl.fi/site/assets/files/1430/green_city_ohjeisto_web-1.pdf

Haahtela, T., Laatikainen, T., Alenius, H., Auvinen P., Fyhrquist N., Hanski I., von Hertzen L., Jousilahti P., Kosunen T. U., Markelova O., Mäkelä M. J., Pantelejev V., Uhanov M., Zilber E., Vartiainen E. (2015). Hunt for the origin of allergy—comparing the Finnish and Russian Karelia. Clin. Exp. Allergy, 45.

Hakunilan keskustan laajennus, katu- ja puistosuunnittelun yleissuunnitelma asemakaavoitusta varten 2021-22, A-insinöörit ja Maanlumo maisema-arkkitehdit.

Hakunilan keskustan kaavarunko 091600. Anttila & Rusanen arkkitehdit, Ramboll ja Vantaan kaupunki 2017.

Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma. VISTRA osa II. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016.

Hirvonen, Jukka. 2023. Ympäristöasenteet pääkaupunkiseudulla 2022. Tutkimuksia 2023. Helsingin kaupunki, kaupunkikanslia, kaupunkitietopalvelut.

HSY 2021. Selvitys pääkaupunkiseudun hiilinieluista – ja –varastoista, loppuraportti. Simosol Oy, Ramboll Oy ja Tapio Oy.

Hui, N., Parajuli, A., Puhakka, R., Grönroos, M., Roslund, M., Vari, H., Selonen, V. A. O., Yan, G., Siter, N., Nurminen, N., Oikarinen, S., Laitinen, O., Rajaniemi, J., Hyöty, H., & Sinkkonen, A. (2019). Temporal variation in indoor transfer of dirt-associated environmental bacteria in agricultural and urban areas. Environment International, 132.

Huttunen, Johanna (2023). Vantaan ekologiset verkostot. Metsä- ja puustoinen verkosto, avointen biotooppien verkosto ja siniverkosto. Vantaan kaupunki. 2024.

Janatuinen, A. 2010–2011. Vantaan virtavesiselvitys. Vantaan kaupunki, Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö, Ympäristökeskus.

Keravan viherkaava (VK2) 2021. Kaavaselostus ja kaavakartat.

Kestämätön käy kalliiksi: 10 teesiä kestävään talouteen. Sitra 2013. https://media.sitra.fi/2017/02/24044539/Kestamaton_kay_kalliiksi.pdf

Kivistön keskustan kaavarunko. Vantaan kaupunki 2021.

Korson keskustan kaavarunko (2023). Vantaan kaupunki ja Tengbom Oy, 19.9. 2023.

Kulttuuriympäristö. Museovirasto <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto>. Luettu 6.3.2024.

Kuusijärvi Sipoonkorven portiksi – Kuusijärven kehittämissuunnitelma. 091400 Kuusijärvi-Sipoonkorpi –selvitys. Vantaan kaupunki, Kuusijärvi-työryhmä 9.5.2016.

Kuusijärven yleissuunnitelma (2019). Vantaan kaupunki, LOCI maisema-arkkitehdit Oy, AVANTO arkkitehdit Oy, LDC Lighting Design Collective, Sipti Infra Oy, WSP Finland Oy. Vantaan kaupunki 8.8.2019.

Kyytinen, Anna (2019). Purokäytävien mitoituseriaatteet. Vantaan kaupunki 2019.

Lauri, Riikka (2022). Tikkurila-Korso keskuspuiston kehittämissuunnitelma. Diplomityö. Aalto-yliopisto, taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, arkkitehtuurin laitos, maisema-arkkitehtuurin tutkinto-ohjelma.

Liikkuva Vantaa - Vantaan liikkumisohjelma (2023). Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala, liikunnan palvelualue. Vantaan kaupunki 12/2023.

Lindroth-Vanhala, Camilla (2018). Rekolanojan viheralueet hyvinvoinnin lähteinä kaupunkiympäristössä -diplomityö. Aalto yliopisto.

Lohman, Elise (2015). Helsingin seudun viherkehä – mahdollisuuksien toimintaympäristö. Uudenmaan liiton julkaisuja E 151. 2015.

Luontopohjaiset ratkaisut. Sitra. <https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasato/luontopohjaiset-ratkaisut/> Luettu 11.3.2024.

Länsimäen kaavarunko 091700. Vantaan kaupunki 12.10.2021.

Maatalouden kannalta hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Uudellamaalla. Uudenmaan liiton julkaisuja E 115 – 2011. Uudenmaan liitto 2011.

Martinlaakson kehityskuva (2015). Kehityskuvareportti nro 014200, 19.1.2015. Vantaan kaupunki / Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu.

Muukka, Laura ja Mäkynen, Anne (4/2005). Kulttuurimaisemaselvitys. Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu C7:2005.

Myyrmäen kaavarunko (2019). Myyrmäen kaavarungon selostus nro 014400. vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelulautakunta 25.2.2019.

Mäkelä I., Selonen, V.A.O., Soininen, L., Roslund, M., ym.. (2023). Bacterial diversity of white clover *Trifolium repens* leaves is reduced in areas associated with high human activity. Käsikirjoitus.

Mäkynen, Anne (2017). Vantaan viherrakenneselvitys. Vantaan kaupunki (8/2017), yleiskaavoituksen julkaisuja YK0038. 79 s.

Neuvonen, M., Lankia, T., Kangas, K., Koivula, J., Nieminen, M., Sepponen, A.-M., Store, R. & Tyrväinen, L. 2022. Luonnon virkistyskäyttö 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 41/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 112 s.

Ojala, Anna (2018). Vantaan ekologiset yhteydet. Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja 2019:1

Paloniemi Riikka, Tiitu Maija, Viinikka Arto, Vikström Suvi ja Furman Eeva (2017). Luonto edistämään terveyttä myös kaupungissa. Näkökulmia ympäristöpolitiikkaan. SYKE policy brief, Suomen ympäristökeskus 24.8.2017.

Parajuli, A., Hui, N., Puhakka, R., Oikarinen, S., Grönroos, M., Selonen, V. A. O., Siter, N., Kramna, L., Roslund, M., Vari, H., Nurminen, N., Honkanen, H., Hintikka, J., Sarkkinen, H., Romantschuk, M. L., Kauppi, M., Valve, R., Cinek, O., Laitinen, O. H., Rajaniemi, J., Hyöty, H. & Sinkkonen, A. (2020). Yard vegetation is associated with gut microbiota composition. The Science of the Total Environment, 713.

Pasanen, Tytti (2019). Everyday Physical Activity in Natural Settings and Subjective Well-Being - Direct Connections and Psychological Mediators. Tampere 2019.

Petikon luontovirkistysalueen yleissuunnitelma. Vantaan kaupunki 2009.

Porkka, M., Virkki, V., Kumm, M. 2023. Tutkimus: Maapallon rajat tulleet vastaan – jo kuusi yhdeksästä yhdeksästä rajasta ylitetty. Tutkimus: Maapallon rajat tulleet vastaan – jo kuusi yhdeksästä planetaarisesta rajasta ylitetty | Aalto-yliopisto Luettu 13.12.2023

Hietanen, P. ja Laurila C. Vantaan purotalkkarit – Loppuraportti 2022. Vantaan kaupunki 8/2022.

Raivio, J., Heinonen, J. (2023). Varhaiskasvatuksen pihasuunnittelun tavoitteet. Vantaan kaupunki.

Rantalainen, S., Juopperi, S. & Jäntti-Hasa, P. 2013: Vantaan pienet virtavedet. Tarkastelu purokunnostuksia, suojelua ja maankäytön suunnittelu varten. Luonnon. – Vantaan kaupunki, ympäristökeskus.

Rantalainen Vera (9/2019). Vantaan viljelypalstaselvitys. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja, 6.9.2019. 21 s.

Rantalainen Vera (2022). Aviapolis-keskuspuiston sininen selkäranka. Diplomityö, Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu arkkitehtuurin laitos, maisema-arkkitehtuurin tutkinto-ohjelma.

Rantanen M., K. Ruosteenoja, S. Luhtala, M. Virman, H. Pellikka, S. Polade, Ruuhela R. ja A. Luomaranta. 2023. Ilmastonmuutos pääkaupunkiseudulla.

Rappe, Erja (2019). Viherympäristöt ja puutarhat terveyden ja hyvinvoinnin edistäjinä. Teoksessa Yli-Viikari A & Ylilauri M. (toim.) Kohti luonnollista hyvinvointia. Näkökulmia luontoperustaisen toiminnan kehittämiseen. Levon-instituutti. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/8172/978-952-476-861-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Richardson, K., Steffen, W., Lucht, W., Bendtsen, J., Cornell, S. E., Donges, J. F., ... & Rockström, J. (2023). Earth beyond six of nine planetary boundaries. *Science Advances*, 9(37), eadh2458. Earth beyond six of nine planetary boundaries | Science Advances

Ruuhela, R., A. Votsis, J. Kukkonen, K. Jylhä, S. Kankaanpää, and A. Perrels, 2021: Temperature -Related Mortality in Helsinki Compared to its surrounding regions over two decades, with special emphasis on intensive heatwaves. *Atmosphere*, 12, 46. <https://doi.org/10.3390/atmos12010046>.

Sinkkonen, Aki (2021). Miten viheralueratkaisuilla ennaltaehkäistään allergioita ja muita kansantauteja ja lisätään hyvinvointia? Esitys seminaarissa: Hyvinvointia ja hyötyjä urbaanista biotaloudesta osa 2” Luonnonvarakeskus 25.5.2021.

Tammisto, Petra (2021). Ulkoilureittien tavoitesuunnitelma. Vantaan kaupunki 03/2021.

Tikkurilan kaavarunko. Vantaan kaupunki 2023.

Uusimaa-kaava 2050 – uudenlainen maakuntakaava. Uudenmaan liitto. Helsinki 2023.

Vallinoja, Mirja (2020). Vantaan viheryhteyksien kehittämiskohteita. Vantaan kaupunki.

Vallinoja Mirja (2022). Kosken partaalla – Vantaankosken historian ja nykytilanteen selvitys ja yleissuunnitelma. Vantaan kaupunki 2022.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, Uusimaa. Ympäristöministeriö ja SYKE. VAMA 2021.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Museovirasto. https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=2117. Luettu 5.4.2024.

Vantaan kaupunki (2022). Innovaatioiden Vantaa – kaupunkistrategia 2022-2025. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan%20kaupunkistrategia%202022-2025.pdf>

Vantaan kaupunki (2021). Vantaan yleiskaavan 2020 (YK0048) selostus 25.1.2021. 203 s.

Vantaan kaupunki (2021). Tikkurilan urheilupuiston yleissuunnitelma – kehittämissisio 2050.

Vantaan kaupunki (2020). Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset. Vantaan kaupunki, Vantaan kaupunginmuseon julkaisuja. 60 s.

Vantaan kaupunki (11/2018). Vuorovaikutusraportti II, yleiskaavakyselyn tulokset. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 19.11.2018.

Vantaan kaupunki (2018). Vantaan luontohyödyt. Selvitys ekosysteemi-palveluista yleiskaavatyön taustalle. Vantaan kaupunki, WSP Finland Oy.

Vantaan kaupunki (1/2018). Yleiskaava 2020: tavoitteet. Vantaan kaupunki, yleiskaavoituksen julkaisuja 22.1.2018. 40 s.

Vantaan kaupunki (2018). Vantaan tulevaisuuskuvat. Kaupunkilaisten näkemyksiä strategiatyöhön. Vantaan kaupunkisuunnittelun julkaisuja 2017-2018.

Vantaan kaupunki (2014). Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamalli – perustietoa suunnittelijoille ja rakentajille. Vantaan kaupunki, kuntatekniikan keskus 2014.

Vantaan kaupunki (2023). Hulevesiohjelma. Vantaan kaupunki.

Vantaan kaupunki (2016). Vantaan virtavesien kehittämissperiaatteet. Purojen ja jokien Vantaa 2016.

Vantaan kaupunki (2009). Liikuntapaikkasuunnitelma vuosille 2009-2025. Vantaan kaupunki, vapaa-aika ja asukaspalvelut, liikuntapalvelut 16.3.2009.

Vantaan kaupunki (1993). Vantaan maisemarakenne ja maankäyttö. Vantaan kaupunki yleiskaavaosasto 3.11.1993 julkaisu C16:93.

Vantaan kaupunki ja Ramboll Finland (2023). Luontoposiitivinen Vantaa 2030 -toimintasuunnitelma.

Vantaan kasvikkoselvitys. Vantaan kaupunki 2022.

Vantaan ratikan kaavarunko YK 0049 (2023). Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelulautakunta 17.1.2023.

Vantaan viheralueohjelma 2011 – 2020. Vantaan kaupunki, Viheralueyksikkö. C1:2012.

Vantaan resurssiviisauden tiekartta. Valtuustokausi 2021–2025. Kaupunginvaltuuston hyväksymä 28.2.2022

Viheralueiden palveluverkko 2023-2032. Vantaan kaupunki ja Ramboll 2023.

ViherKARA-verkosto (2013). Kaupunkiseutujen vihreän infrastruktuurin käsitteitä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 39/2013.

Vihreä ja merellinen Helsinki 2050. VISTRA osa 1: lähtökohdat ja visio. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2013:4.

ViherKARA välillä Haxberginkallio-Kiertotähdenpuisto. Esiselvitys 2021. Vantaan kaupunki ja Ramboll.

VANTAAN EKOLOGISET VERKOSTOT

Metsä- ja puustoinen verkosto,
avointen biotooppien verkosto ja
siniverkosto

Johanna Huttunen 2023

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO 3

Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet 3

Selvitykseen liittyvät strategiat ja lainsäädäntö 3

Käsitteitä 6

Vantaan viherrakenne ja lajisto..... 6

VANTAAN EKOLOGINEN VERKOSTO 8

Toimivan ekologisen verkoston edellytykset..... 9

Kytkeytyneisyys 9

AINEISTO JA MENETELMÄT 12

Paikkatietoaineistot ja selvitykset 12

Luontoarvorasteri 14

Pisteytys 14

Jokien ja lampien luokittelumenetelmä 19

VANTAAN EKOLOGISEN VERKOSTON NYKYTILA 22

Metsä- ja puustoisien verkoston nykytila..... 23

Metsä- ja puustoisien verkoston osat 23

Metsä- ja puustoisien verkoston yhteydet ja
kytkeytyneisyys..... 27

Luontoarvojen jakautuminen metsä- ja puustoisessa
verkostossa..... 35

Avointen biotooppien verkoston nykytila..... 49

Avointen biotooppien verkoston osat ja laadullinen
tarkastelu 50

Avointen biotooppien verkoston yhteydet rakenteellinen
tarkastelu 58

Siniverkoston nykytila..... 61

Siniverkoston osat ja rakenteellinen tarkastelu 62

Siniverkoston laadullinen tarkastelu..... 66

Purot ja joet ekologisina yhteyksinä 71

VANTAAN EKOLOGISEN VERKOSTON

TULEVAISUUSTARKASTELU..... 74

Ekologisen verkoston tavoitetila..... 75

Yhteyksien mitoituksesta 76

Metsä- ja puustoisien verkoston tulevaisuustarkastelu 79

Metsä- ja puustoisien verkoston kehitystarpeet nykytilan
perusteella 79

Metsä- ja puustoinen verkosto suhteessa yleiskaavan
maankäyttöön 88

Avointen biotooppien verkoston tulevaisuustarkastelu	94
Avointen biotooppien verkoston kehitystarpeet nykytilan perusteella.....	94
Avointen biotooppien verkosto suhteessa yleiskaavan maankäyttöön.....	96
Siniverkoston tulevaisuustarkastelu	99
Siniverkoston kehitystarpeet nykytilan perusteella	99
Siniverkosto suhteessa yleiskaavan maankäyttöön	100
Ekologisen verkoston kehittämisen keinot	103
Avointen biotooppien verkoston kehittämisen keinot	103
Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen keinot	118
Siniverkoston kehittämisen keinot	125
Ekologinen verkosto katusuunnittelussa	130
Avointen biotooppien verkosto katuympäristössä.....	130
Metsä- ja puustoinen verkosto katuympäristössä.....	134
6 JATKOTYÖSUOSITUKSIA	138
Luontoselvitykset ja luontotyyppikartoitukset.....	138
Paikkatietoaineistot	138
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	139
8 LÄHTEET	141

LIITE 1: LUONTOARVORASTERIN PISTEYTYS

Luonnonsuojelulain kohteet ja muut arvokkaat elinympäristöt.....	150
Lajikohteet	151
Muut monimuotoisuutta tukevat ominaisuudet.....	152

LIITE 2. KÄYTETYT PAIKKATIETOAINIESTOT JA PAIKKATIETOTARKASTELUIHIN LIITTYVÄT SELVITYKSET

153

Julkaisija

Vantaan kaupunki

2/2024

Tekstit: Johanna Huttunen

Kuvat: Johanna Huttunen ellei toisin mainita

JOHDANTO

Selvityksen lähtökohdat ja tavoitteet

Toimiva ekologinen verkosto on edellytys monimuotoiselle luonnolle. Laajat ja laadukkaat ydinalueet ja niiden väliset yhteydet mahdollistavat lajien elämisen, lisääntymisen ja liikkumisen. Kaupunkiympäristössä haasteena on maankäytönmuutospaineiden ja ekologisen verkoston yhteensovittaminen.

Vantaan ekologisen verkoston tarkennus -selvityksessä tarkastellaan Vantaan ekologista verkostoa sen osien eli metsä- ja puustoisien verkoston, avointen biotooppien verkoston ja siniverkoston kautta. Selvityksen tarkoituksena on kokonaiskuvan muodostaminen Vantaan ekologisista verkostoista sekä kehittämistarpeiden ja -ehdotusten määrittely kaavoituksen tueksi. Selvitys tarkentaa Vantaan ekologiset yhteydet -selvitystä (Ojala 2018).

Selvityksen laatimisesta vastasi ympäristösuunnittelija Johanna Huttunen, ja työn ohjausryhmään kuuluivat ympäristösuunnittelijat Anna Ojala ja Jarmo Honkanen Vantaan ympäristökeskuksesta sekä johtava maisema-

arkkitehti Laura Muukka, yleiskaavasuunnittelija Paula Kankkunen ja ympäristösuunnittelija Ville Selonen kaupunkisuunnittelusta.

Selvitykseen liittyvät strategiat ja lainsäädäntö

Yksi Vantaan strategian kuudesta painopistealueesta on resurssiviisas ja hiilineutraali Vantaa. Sen pohjalta on luotu strategiaa toteuttava ohjelma, Resurssiviisauden tiekartta, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Yksi Resurssiviisauden tiekartan kuudesta kaistasta on Monimuotoinen luonto. Vantaan ekologisen verkoston tarkennus -selvitys liittyy erityisesti tämän kaistan tavoitteisiin. Myös Yhdyskuntarakenne ja liikkumien -kaistan tavoitteet tähtäävät kestävään maankäyttöön ja luontoarvojen turvaamiseen.

Yksi Monimuotoinen luonto -kaistan tavoitteista on luonnon monimuotoisuuden lisääminen, suojelu ja vahvistaminen suunnitelmallisesti, ja sen keinoihin sisältyy muun muassa ekologistia verkostoja koskevan suunnitelman laatiminen, jossa tarkastellaan metsä-, niitty- ja siniverkostoja

kokonaisvaltaisesti ja etsitään keinoja niiden kehittämiseksi ja toiminnan vahvistamiseksi.

Kaistan toinen tavoite on toimien vahvistaminen metsä- ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi, ja siihen sisältyy esimerkiksi metsäverkostorakenteen ja kattavien ekologisten yhteyksien huomioiminen kaupunkisuunnittelussa.

Vesistöjen luonnontilaisuuden ja monimuotoisuuden parantamisen keinoja ovat esimerkiksi riittävän tilan varaaminen purokäytävälle uusien alueiden suunnittelussa, jotta puro voisi mutkitella ja elää luonnonmukaisesti. Kattavan avoimien alueiden verkoston varmistaminen taas vaatii muun muassa aktiivisia toimia monimuotoisten avoimien elinympäristöjen säilyttämiseen ja lisäämiseen, niittyjen pinta-alan lisäämistä, niitty-ympäristöjen monimuotoisuuden lisäämistä ja avoimien alueiden verkoston selvittämistä.

Vantaan 11.1.2023 voimaan tulleessa yleiskaavassa pyritään vahvistamaan ekologista verkostoa monimuotoisuuden ja toimivien ekosysteemien turvaamiseksi. Uudessa yleiskaavassa on määritelty uusia luonnonsuojelualuevarauksia, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä (luo) alueita ja luonnon ydinalueita

toisiinsa kytkeviä ekologisia runkoyhteyksiä. Viherrakenteen kehityskuva VIVA tarkentaa yleiskaavassa esitettyä viheralueverkostoa ja viherrakenteen sisältöä.

Ekologista verkostoa ja viheryhteyksiä tarkastellaan yleispiirteisesti myös maakuntakaavassa. Se ohjaa kuntatasoisten tarkempien suunnitelmien laadintaa niin, että yhteyksien laatu ja sijainnit tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa laajuuden pysyessä maakunnallisen tason yhteytenä.

Kaupunkien maankäyttöä ohjaa myös valtio- ja EU-tason lainsäädäntö. Kesäkuussa 2023 voimaan tulleen uuden luonnonsuojelulain tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistäminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen, kansalaisten luonnontuntemuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen ja luonnontutkimuksen edistäminen.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteena on, että Euroopan biologinen monimuotoisuus alkaa elpyä vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen tiimoilta strategiaan liittyy useita

velvoitteita ja tavoitteita jäsenmaille. Näistä kolme liittyy luonnonsuojelualueverkostoon. Tavoitteena on suojellun maa- ja meripinta-alan nostaminen vähintään 30 prosenttiin, tiukan suojelun piiriin kuuluvien luonnonsuojelualueiden osuuden kasvattaminen vähintään kolmasosaan EU:n suojelualueista mukaan lukien kaikki luonnontilaiset ja vanhat metsät ja kaikkien suojelualueiden hoidon tehostaminen.

(Ympäristöministeriö n.d.). Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi Suomella on erityinen vastuu suojella boreaalisia metsiä. Suomessa esimerkiksi METSO-ohjelma tukee tavoitteiden saavuttamista.

Monimuotoisuuden suojeleminen kaupunkiympäristössä on osa kestävästä kehityksestä. YK:n kestävä kehityksen tavoitteista erityisesti kaksi liittyy tämän selvityksen teemoihin.

Yhdestoista tavoite on nimeltään Kestävät kaupungit ja yhteisöt, ja sen alatavoitteisiin kuuluu esimerkiksi hankkeiden tehostaminen maailman kulttuuri- ja luontoperinnön suojelemiseksi. Tavoitteista viidennestoista, Maanpäällinen elämä, tavoite on “suojella ja palauttaa ennalleen maaekosysteemejä, edistää niiden kestävä käyttöä sekä pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen”.

Kuva 1. Kelopuu ja kalliomaisemaa Vestrassa.

Käsitteitä

Ekologisella verkostolla tarkoitetaan luonnon ydinalueista ja niiden välisistä yhteyksistä muodostuvaa verkkomaista kokonaisuutta. **Luonnon ydinalueet** ovat erityisen laajoja tai luontoarvoiltaan tärkeitä alueita. Ydinalueet ja muut verkoston osat muodostavat ydinalueiden välille eri tasoisia **ekologisia yhteyksiä**.

Eri elinympäristötyypit muodostavat omat verkostonsa osana ekologista verkostoa. **Metsäverkosto** muodostuu metsäisistä ydinalueista ja yhteyksistä. Tässä selvityksessä tarkastelussa on **metsä- ja puustoinen verkosto**, joka kattaa metsien lisäksi myös metsiin kuulumattomat puustoiset alueet kuten puustoistutukset ja muut rakennetun ympäristön puustoiset alueet.

Avointen biotooppien verkostoon kuuluvat avoimet elinympäristöt kuten niityt ja joutomaat. Myös avoin verkosto muodostuu arvokohteista ja niiden välisistä yhteyksistä. Verkoston tarkastelussa on mukana myös verkostoa tukevat avoimet elinympäristöt.

Siniverkosto muodostuu vesistöistä ja pienvesistä sekä niiden rantavyöhykkeistä.

Vantaan viherrakenne ja lajisto

Vantaan viherrakenteelle tyypillistä on metsä- ja peltomaan suuri määrä. Pääasiassa Länsi-Vantaalle sijoittuvaa peltoalaa on tällä hetkellä noin 4 000 ha. Suurin osa peltomaisemasta kuuluu kulttuurihistoriallisesti merkittäviin ympäristökokonaisuuksiin.

Vantaan laajat metsäalueet, Petikko-Vestran alue sekä Sipoonkorven kansallispuisto, sijoittuvat kaupungin itä- ja länsirajojen tuntumaan ja jatkuvat Espooseen ja Sipooseen. Nämä seututasolla merkittävät viheralueet ovat tärkeä osa Uudenmaan ekologisia yhteyksiä (Uudenmaan liitto 2015). Espoon, Sipoon ja Nurmijärven laajoihin metsäalueisiin yhdistyvät Pohjois-Vantaan metsät ovat tärkeitä yhteyksiä maakunnallisella ja paikallisella tasolla (Ojala 2018). Metsät ovat suurimmaksi osaksi lehtomaisia tai tuoreita kangasmetsiä. Myös suurin osa luonnonsuojelualueista keskittyy itäisten ja läntisten laajojen metsäkokonaisuuksien alueelle.

Lentokenttä ja Vantaan sijainti suhteessa muihin pääkaupunkiseudun kaupunkeihin ovat tehneet Vantaasta merkittävän liikennekeskuksen. Sen vuoksi Vantaata halkovat useat pääväylät, jotka pirstovat kaupungin viherrakennetta ja luovat esteitä ekologiin yhteyksiin.

Vantaalla tavataan useita luontodirektiivin lajeja. Länsi-Vantaan metsissä elää liito-orava (*Pteromys volans*), jonka elinalueet tunnetaan Vantaalla hyvin kattavan kartoitustyön ansiosta (Ramboll 2022). Saukkoa (*Lutra lutra*) tavataan todennäköisesti koko Vantaan alueella suurimpien jokien varsilla. Vantaalla tavataan yleisesti myös useita luontodirektiivin lepakkolajeja, kirjojokikorentoa (*Ophiogomphus cecilia*), vuollejokisimpukkaa (*Unio crassus*) ja kirjoverkkoperhosta (*Euphydryas maturna*). Viitasammakon (*Rana arvalis*) elinalueita löytyy sekä Itä- että Länsi-Vantaalta. Paikoittaisesti esiintyviä luontodirektiivilajeja ovat lummelampikorento (*Leucorrhinia caudalis*), sirolampikorento (*L. albifrons*), ja täplälampikorento (*L. pectoralis*). (Ramboll 2020).

Vantaalla tavataan myös erittäin uhanalaiseksi luokiteltuja lajeja, kuten halavasepikkää (*Hylocharis cruentatus*), sääskenvalkkua (*Malaxis monophyllos*), purtojuurisurviaiskoita

(*Nemophora cupriacella*), ketosukkulakoita (*Scythris laminella*) ja sauramomykerökoita (*Metzneria santolinella*). Erittäin uhanalaiseksi luokitellun lahokaviosammalen (*Buxbaumia viridis*) tila on Vantaalla hyvä.

Kuva 2. Vuollejokisimpukoita. Kuva: Reetta Ljunberg.

VANTAAN EKOLOGINEN VERKOSTO

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista ja niitä yhdistävistä ekologisista yhteyksistä (Väre & Krisp 2005). Ekologiseen verkostoon kuuluu myös ydinalueita tukevia alueita (Väre & Krisp 2005). Luonnon ydinalueilla on useita tunnistettuja luontoarvoja tai ne ovat laajoja metsäalueita, joiden koko alueelle haitallinen reunavaikutus ei yllä. Luonnon ydinalueita yhdistää eri tasoiset yhteydet, ja myös ydinalueet toimivat yhteyksinä. Maakunnallisen tason yhteydet muodostuvat laajoista yhtenäisistä luontoalueista, kun taas paikalliset yhteydet voivat olla katkonaisempia ja muodostua eri elinympäristötyypeistä.

Vantaalla ydinalueet ovat pääasiassa metsiä, joita yhdistää sini- ja viheryhteydet, mutta siihen kuuluu myös avoimia elinympäristöjä kuten niittyjä. Ekologisen verkoston ydinalueita ovat luonnonsuojelualueet ja -varaukset ja luonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeät (luo) alueet. Nämä alueet muodostavat Vantaan suojelualueverkoston. Ydinalueita ovat myös laajojen yhtenäisten metsäalueiden metsäydinalueet, joiden koko alueelle haitallinen reunavaikutus ei yllä.

Yleiskaavan runkoyhteydet yhdistävät ekologisen verkoston ydinalueita.

Ekologinen verkosto voidaan tarkastelun helpottamiseksi jakaa osaverkostoihin. Verkoston osia ovat esimerkiksi metsä- ja puustoinen verkosto, avointen biotooppien verkosto ja siniverkosto. Eri verkostot poikkeavat toisistaan lajistoltaan ja siksi tässä selvityksessä verkostoja tarkastellaan erillään.

Metsä- ja puustoisien verkoston tarkastelussa tarkastellaan ekologisen verkoston puustoisia ydinalueita ja muita puustoisia ympäristöjä. Avointen biotooppien verkoston erillistarkastelussa ydinalueita vastaavat niittykeskittymät, jotka muodostuvat verkoston arvokohteista. Niiden väliset yhteydet ovat muita verkoston osia kuten niittyjä ja avoimia tai puoliavoimia tukialueita.

Erillistarkastelusta huolimatta jako on keinotekoinen, sillä elinympäristötyyppi voi kuulua useaan eri verkostoon. Yhteen verkostoon kuuluva osa voi toimia toisen verkoston tukialueena, ja toisaalta jokin alue voi toimia tukialueena useammassa verkostossa. Moni laji tarvitsee elinkiertonsa aikana useita erityyppisiä elinympäristöjä.

Toimivan ekologisen verkoston edellytykset

Ekologisen verkoston ja sen toiminnan kannalta tärkeitä tekijöitä ovat ydinalueiden koko, laatu ja kytkeytyneisyys sekä elinympäristötyyppien vaihtelu. Jotta ekologinen verkosto toimii käytännössä, sitä asuttavien eläinten on voitava löytää alueella ravintoa ja suoja- ja pesäpaikkoja. Maankäyttö voi heikentää ekologisen käytävän toimintaa, vaikei se toimisi esteenä kululle.

Lajimäärä ja -monimuotoisuus ovat verrannollisia alueen kokoon (ks. Väre ja Krisp 2005). Metsäalueen koon pienentyessä vähenee ensin petojen määrä, mikä voi johtaa piennisäkkäiden määrän liialliseen kasvuun ja siten häiritä ekosysteemin toimintaa (ks. Väre ja Krisp 2005). Lajiston monimuotoisuus ylläpitää koko lajiyhteisön resilienssiä eli kykyä selviytyä hetkellisestä häiriöstä. Suuret metsäalueet ovat metsien lajeille tärkeitä myös siksi, että reunavaikutus ei ulottuisi koko metsän alueelle. Reunavaikutus voi ilmetä vielä 250 m metsän reunasta (Söderman ja Saarela 2011). Suurempi alue vähentää myös ihmisten läsnäolosta koituvaa häiriötä. Habitaatin laadun ja koon merkitys korostuu avointen

biotooppien verkostossa, jolle tyypillinen lajisto ei liiku pitkiä välimatkoja.

Habitaatin monimuotoisuus eli elinympäristötyyppien vaihtelu ekologisessa verkostossa on edellytys monimuotoiselle lajistolle. Osa lajeista tarvitsee eri elinympäristöjä elämänkiertonsa eri vaiheissa, jolloin elinympäristöjen vaihtelu on tärkeää. Esimerkiksi jotkin avointen biotooppien lajit tarvitsevat puustoisia elinympäristöjä lisääntymiseen. Toisaalta metsät ja puustoiset alueet voivat toimia myös esteenä avointen biotooppien välillä.

Kytkeytyneisyys

Elinympäristön laadun, koon ja elinympäristötyyppien vaihtelun lisäksi toimivan ekologisen verkoston edellytys on alueiden välinen kytkeytyneisyys. Ydinalueiden kytkeytyneisyys mahdollistaa liikkumisen niiden välillä ja siten esimerkiksi geenien siirtymisen ja sopivan populaatiokoon säilymisen. Elinympäristöjen pirstaloituminen on uhka ekologisen verkoston kytkeytyneisyydelle.

Ekologisen verkoston kytkeytyneisyyttä tulee tarkastella useilla eri tasoilla ja eri lajiryhmien näkökulmasta. Alueet ovat

rakenteellisesti kytkeytyneitä, kun ne sijaitsevat riittävän lähellä toisiaan ilman, että alueiden välillä on fyysistä estettä, kuten liikenneväylää tai muuta ihmisperäistä tai luonnollista estettä. Tietyn lajiryhmän näkökulmasta rakenteellisesti kytkeytynyt alue ei välttämättä ole kuitenkaan toiminnallisesti kytkeytynyt, jos esimerkiksi kasvillisuudessa tapahtuvat muutokset eivät vastaa lajin vaatimuksia. Vastaavasti kaukanakin toisistaan olevat rakenteellisesti kytkeytymättömät alueet voivat olla esimerkiksi lentokykyiselle lajille toiminnallisesti kytkeytyneitä.

Lajin vaatimukset alueiden väliselle kytkeytyneisyydelle riippuvat sen tavasta liikkua ja levittäytyä. Jos laji vaeltaa pitkiä matkoja, sille tärkeää on yhteyksien rakenteellinen kytkeytyneisyys ja leveys. Jos laji liikkuu lyhyitä matkoja kerrallaan, ravinnon ja suoja- ja lepopaikkojen löytymisen tärkeys korostuu. Jos taas laji leviää lisääntymisen kautta, tärkeintä on, että habitaatti vastaa lajin vaatimia elinolosuhteita. (Aziz ja Rasidi 2014).

Kytkeytyneisyys voi edesauttaa lajien sopeutumista ilmastonmuutokseen silloin, kun se mahdollistaa liikkumisen eri lämpötilaisten alueiden välillä (McGuire ym. 2016; Nuñez ym. 2013). Tällöin lajit voivat ilmaston lämmitessä siirtyä

lämpötilagradientin mukana ja jatkaa elämistä niille soveltuvassa lämpötilassa. Paikallisen tason kytkeytyneisyys ei tätä mahdollista, vaan elinympäristöjen kytkeytyneisyydestä on huolehdittava myös maakunnallisella ja valtakunnallisella tasolla.

Uudenmaan laajoista ekologisista verkostoista kaksi, Kirkkonummen-Nuuksion verkosto ja Sipoonkorven verkosto, sijaitsevat osittain Vantaan alueella (Jalkanen ym. 2018). Maakunnalliset yhteydet ovat laajoja ja suhteellisen katkeamattomia metsäisiä kokonaisuuksia. Niiden kautta vaeltavat lajit pääsevät liikkumaan pitkiäkin matkoja. Kirkkonummen-Nuuksion verkosto yhdistyy lännessä Myyrmäen ja Kivistön suuralueiden metsiin. Idässä Sipoonkorven verkosto ulottuu Hakunilan suuralueelle. Myös Vantaanjoki ja Keravanjoki sivuhaaroineen toimivat maakunnallisina yhteyksinä.

Yleiskaavan runkoyhteydet yhdistävät metsä- ja puustoisien verkoston ydinalueita toisiinsa. Maakunnallisiin yhteyksiin verrattuna ne voivat olla alueellisesti kapeampia tai katkonaisempia. Etenkin uusissa kaavoissa runkoyhteydet on kuitenkin pyrittävä säilyttämään laajoina ja yhtenäisinä alueina. Runkoyhteydet sisältävät vaihtelevia elinympäristöjä

kuten metsäbiotooppeja, puuttomia elinympäristöjä ja virtavesiyhteyksiä (Ojala 2018).

Paikalliset yhteydet täydentävät runkoyhteyksiä kytkien paikallisesti tärkeitä metsä- ja puustoisia alueita ja toisinaan myös arvokkaampia metsäalueita paikallisesti muuhun verkostoon. Paikalliset yhteydet voivat koostua myös esimerkiksi puuriveistä ja -ryhmistä eli maakunnallisia yhteyksiä ja runkoyhteyksiä vaatimattomammista puustoisista elementeistä.

Avointen biotooppien kytkeytyneisyydelle ei ole yhtä vakiintuneita raja-arvoja kuin metsä- ja puustoisille alueille. Koska avointen biotooppien tyypillinen lajisto koostuu pääasiassa hyönteisistä, niiden ei tarvitse olla rakenteellisesti kytkeytyneitä ollakseen toiminnallisesti kytkeytyneistä. Avointen biotooppien hyönteislajien lentoetäisyydet vaihtelevat suuresti, minkä vuoksi eri alueet näyttäytyvät niille kytkeytyneinä (Anttola 2017). Osa pölyttäjistä lentää vain 200–300 m matkoja, kun taas toiset voivat lentää muutaman kilometrin. Yleistäen voidaan ajatella, että avoimet elinympäristöt ovat kytkeytyneitä, kun ne ovat korkeintaan muutaman sadan metrin päässä toisistaan ja niiden välillä ei ole merkittäviä esteitä, kuten metsää tai tiiviisti rakennettuja

alueita. Toisaalta muutokset kasvilajistossa voivat tehdä rakenteellisesti kytkeytyneestä avointen biotooppien verkostosta toiminnallisesti kytkeytymättömän joillekin lajeille (Kaitila 2005). Vaikka avointen biotooppien lajiston näkökulmasta habitaatin laatu korostuu suhteessa elinympäristöjen kytkeytyneisyyteen, on myös kytkeytyneisyys tärkeää geenivirran mahdollistamiseksi.

Toimivan ekologisen verkoston edellytykset

- Elinympäristöjen on oltava riittävä kokoisia, laatuisia ja toisiinsa kytkeytyneitä
- Riittävän kokoisella alueella haitallinen reunavaikutus ei yllä koko alueelle
- Elinympäristön koko on yhteydessä lajiston monimuotoisuuteen
- Kytkeytyneisyys voi olla rakenteellista tai toiminnallista
- Toiminnallinen kytkeytyneisyys riippuu tarkasteltavasta lajiryhmästä ja sen tavasta liikkua ja levittäytyä
- Avointen biotooppien verkoston, metsä- ja puustoisien verkoston ja siniverkoston tyypillinen lajisto eroaa liikkumis- ja levittäytymistavoiltaan

AINEISTO JA MENETELMÄT

Vantaan ekologisen verkoston tarkennus -selvitys perustuu pääosin paikkatietotarkasteluihin. Selvitystä varten on tehty maastotöitä, joiden tavoitteena oli aineiston päivittäminen joidenkin avointen elinympäristöjen luontotyyppien osalta.

Paikkatietoaineistot ja selvitykset

Aineisto on rajattu valmiiksi käytössä oleviin aineistoihin. Aineistoja on käytettävissä olevan ajan puitteissa tarkennettu ja ajantasaistettu esimerkiksi muuttuneiden rajausten ja uhanalaisuusluokitusten osalta. Selvitystä varten ei ole tehty uusia luontoselvityksiä.

Metsä- ja puustoisien verkoston ja avointen biotooppien verkoston rakenteellisten tarkastelujen pohjana käytettiin päivitettyä viherrakenneaineistoa (Mäkynen 2017), sillä se on johdonmukainen koko Vantaan alueella. Viherrakenneaineisto päivitettiin vuoden 2021 ortoilmakuvan (HSY) ja viistoilmakuvien perusteella. Aineistoa kannattaa päivittää tulevaisuudessa huomattavasti tarkemmin, mutta tässä yhteydessä tarkempi päivitys ei ollut käytettävissä olevan ajan

puitteissa mahdollista. Raportin loppuun on koottu aineiston päivittämistä koskevia suosituksia.

Tasoista on pääasiassa poistettu alkuperäisen aineiston valmistumisen jälkeen rakennettuja ja päällystettyjä alueita. Metsämaata ja puustoista suomaata kuvaaviin tasoihin kuuluvat alueet, joiden puustoisuus on vähentynyt esimerkiksi hakkuiden takia, mutta joiden käyttötarkoitus ei ole muuttunut, on säilytetty metsä-/suoalueina, jos ne ovat yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M) tai retkeily- ja ulkoilualueella (VR) ja poistettu, jos ne ovat asuinalueella (A), tuotanto- ja varastotoiminnan alueella (TY) tai monipuolisella työpaikka-alueella (TP).

Metsä- ja puustoisien verkoston tasot kattavat melko hyvin metsäalueet, mutta kaupunkiympäristön pienemmät puustoiset elementit pitkälti puuttuvat aineistosta. Osaan metsäkuviosta sisältyy päällystettyjä teitä, kuten myös alkuperäisessä viherrakenneaineistossa, jossa niiden ei katsottu vähentävän metsäalueiden yhtenäisyyttä merkittävästi. Kuvioiden rajaamisen tarkkuus vaihtelee aineiston sisällä hieman esimerkiksi juuri teiden osalta.

Vähäpuustoisia kallioalueita ei erotettu metsämaasta omaksi tasokseen ja siksi ne sisältyvät metsä- ja puustoiseen verkostoon eivätkä avointen biotooppien verkostoon. Rantakasvillisuus-taso jaettiin puustoiseen rantakasvillisuuteen ja avoimeen tai puoliavoimeen rantakasvillisuuteen.

Viherrakenneselvitysaineiston lisäksi avointen biotooppien verkoston lähtöaineistona on käytetty Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmaa (2017) ja Itä- ja Keski-Vantaa peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmaa (2017), Maanmittauslaitoksen maastotietokannan aineistoa ja Vantaan luontotietoaineistosta.

Luontotietoaineistoa on päivitetty ja tarkennettu maastokäyntien perusteella. Käytettyjen aineistojen laajuus vaihtelee. Esimerkiksi Pellot ja niityt –selvitykset kattavat Vantaan kaupungin omistaman maa-alan, kun maastotietokannan aineisto kattaa koko Vantaan alan. Aineistot poikkeavat myös laadultaan. Esimerkiksi Maastotietokanta ja Pellot ja niityt –aineisto poikkeavat elinympäristöjen luokittelultaan hieman toisistaan, sillä esimerkiksi niityn määritelmä ei näissä aineistoissa ole täysin

vastaava. Viherrakenneaineistossa taas niittyjä ei ole erotettu omaksi ryhmäkseen.

Pellot ja niityt –selvitys ja maastokäynteihin perustuvat Luontotietoaineiston kohteet ovat luokittelussa ensisijaisia. Ristiriitaisissa tapauksissa Maastotietokannan luokittelu priorisoidaan suhteessa viherrakenneaineiston luokitteluun, sillä Maastotietokantaa päivitetään tiheämmin ja se kattaa niityt koko Vantaan alueelta.

Ekologisten verkostojen tarkasteluissa hyödynnettiin Vantaalla toteutetuissa luontoselvityksissä syntyneitä aineistoa. Vantaalla tehdyissä luontoselvityksissä tuotettu paikkatietoaineisto on kerätty yhteen Kestävä kaupunki -karttapakettiin. Aineistoa hyödynnettiin etenkin luontoarvorasterissa ja vesistökohteiden laadullisessa luokittelussa. Lajistoa koskevaa aineistoa päivitettiin tämän selvityksen yhteydessä. Kääpäkohteiden ja huomionarvoisten kasvien uhanalaisuusluokitukset on päivitetty vastaamaan vuoden 2019 uhanalaisuusarviointia ja vuoden 2020 alueellista uhanalaisuusarviointia. Lintuaineiston uhanalaisuusluokituksia ei ole päivitetty. Aineiston päivittämistä on syytä jatkaa, ja raportin lopussa on annettu päivittämiseen liittyviä suosituksia.

Koska luontoselvityksiä toteutetaan usein asemakaava- ja kaavarunkotöiden yhteydessä, ne keskittyvät tietyille alueille eivätkä koko Vantaalle. Aineiston epätasaisuuden vaikutus tuloksiin pitää huomioida luontoarvojen jakautumista tarkastellessa.

Siniverkoston laadullista tarkastelua varten Sitowise toimitti luontoarvojen pisteytykseen ja omaosuuksien luokitteluun liittyvää aineistoa, jotta tässä selvityksessä syntyvä aineisto ja Pienvesiselvityksen päivityksessä syntyvä aineisto olisivat yhteen sopivia. Siniverkoston lähtöaineistona käytettiin Vantaan karttapalvelun pienvedet-aineistoa, luontotietoaineistoa ja HSY:n maanpeiteaineistoa.

Tarkempi aineistolistaus on liitteenä (liite 1).

Luontoarvorasteri

Metsä- ja puustoisien verkoston nykytilan tarkastelun tukena on tässä selvityksessä käytetty luontoarvorasteria. Sen toteutuksessa on sovellettu Espoon ympäristökeskuksen Espoon ekologisen verkoston nykytila -selvityksessä käyttämää arvorasteritarkastelua (Rönneberg ym. 2021). Arvorasteri on hyvä tapa visualisoida verkoston laatua ja sen

arvokkaimpien alueiden sijoittumista. Monia luontoarvoja sisältävät ydinalueet korostuvat tarkastelussa, mutta lisäksi siitä saa tietoa ydinalueiden välisten yhteyksien laadusta. Se auttaa priorisoimaan laadullisesti arvokkaimmat yhteydet, jotka tulisi ensisijaisesti säilyttää ja jossa yhteyksiä kannattaa erityisesti kehittää.

Tarkastelu perustuu alueiden pisteyttämiseen niiden luontoarvojen mukaan. Metsä- ja puustoisien verkoston luontoarvoja tarkastellaan kolmen kategorian kautta, jotka ovat suojellut ja muut arvokkaat elinympäristöt, lajikohteet ja muut monimuotoisuutta tukevat ominaisuudet. Lisäksi alue saa pisteitä vesipistekerroksesta, jos se on vesistön tai pienveden välittömässä läheisyydessä. Kunkin kategorian sisällä on luokkia, joista saa tietyn määrän pisteitä sen mukaan, miten arvokkaita luokat ovat suhteessa toisiinsa. Alueen saamat pisteet eri kategorioissa lasketaan yhteen. Luontoarvorasteri muodostuu yhteispistemäärän perusteella.

Pisteytys

Ryhmittelyssä ja pisteytyksessä on sovellettu Espoon ekologisen verkoston nykytila -selvitystä, jossa pisteytys perustuu työryhmän yhteisarvioon ja tasot on suhteutettu

toisiinsa vertautuviksi asiantuntija-arvion perusteella. Myös tässä selvityksessä käytettyyn pisteytykseen on päädytty ympäristösuunnittelijoiden yhteistyön kautta.

Suojellut alueet ja muut arvokkaat elinympäristöt ovat luonnonsuojelualueita ja -varauksia, Natura 2000 -verkoston alueita, luo-alueita, luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilailla suojeltuja luontotyyppejä, suojeluohjelmien kohteita, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppejä tai muita arvokkaita luontokohteita. Natura 2000 –verkoston kohteiden ja suojelualueiden kohdalla on tehty oletus, että ne sisältävät merkittäviä luontoarvoja riippumatta siitä, onko alueilla tehty luontoselvityksiä.

Lajikohteet ovat direktiivilajien ja vanhan luonnonsuojelulain erityisesti suojeltujen lajien elinympäristöjä, arvokkaita lintualueita ja -havaintoja, uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien havaintoja, perhosalueita ja hyönteisten monimuotoisuusalueita. Tarkastelussa eniten pisteitä saavat luontodirektiivin direktiivilajit, vanhan luonnonsuojeluasetuksen mukaiset erityisesti suojellut lajit, ja luonnonsuojelulla (vanha luonnonsuojelulaki 47 §, uusi luonnonsuojelulaki 77 §) suojellut lajien esiintymispaikat.

Luontodirektiivin direktiivilaji liito-orava (*Pteromys volans*) liikkuu puusta toiseen liitämällä, ja on siksi riippuvainen toimivista puustoisista yhteyksistä. Vaarantuneeksi luokiteltu liito-orava pesii vanhoissa kolopuissa, ja sen suurimpia uhkatekijöitä on vanhojen metsien ja lahoppuun väheneminen metsien pirstoutuessa ja metsien rakenteen muuttuessa (SYKE 2022a). Myös toista luontodirektiivin lajia, viitasammakkoa (*Rana arvalis*), uhkaa elinalueiden häviäminen. (SYKE 2022b). Vantaalla tavataan pohjanlepakkoa, vesisiippaa, korvayökköä ja viiksisiippaa (viiksisiippalajit). Lepakot ovat tiukasti suojeltuja direktiivilajeja, ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltuja. Pohjanlepakko-, viiksisiippa-, vesisiippa- ja korvayökkökannat ovat Suomessa elinvoimaisia, mutta niiden piilo- ja saalistusalueiden hävittämistä tulee välttää maankäytön suunnittelussa. (SYKE 2022c, SYKE 2022d, SYKE 2022e, SYKE 2022f).

Suojellut alueet ja muut arvokkaat elinympäristöt ja lajikohteet kuvaavat todennettua monimuotoisuutta. Muut ominaisuuskohteet kuvaavat ominaisuuksia, joiden tiedetään vaikuttavan positiivisesti luonnon monimuotoisuuteen. Vanhoilla luonnontilaisilla metsillä on korkea lahoppuupotentiaali, jota voi arvioida puuston keskimääräisen

iän ja järeän puun määrän avulla. Luonnontilaiselle metsälle ominaista on kasvupaikalle tyypillinen puulajikoostumus, elävän puuston kerroksellisuus ja vaihtelevuus sekä talousmetsään verrattuna suurempi lahopuun määrä (Kotiaho ym. 2021; Esseen ym. 1997). Vanhoilla talousmetsillä on siis huomattavasti heikompi lahopuupotentiaali. Luontoarvorasterissa on huomioitu vain puuston ikä eli siinä ei eritellä vanhoja luonnontilaisia metsiä ja muita vanhoja metsiä.

Puuston ikää kuvaavana aineistona on käytetty Metsäkeskuksen hila-aineistoa ja Vantaan ForestKIT-aineistoa. Metsäkeskus huomauttaa laserinventointina kerätyn aineiston laadun osalta, että "puuston ikä on vaikein tunnus, koska laserinventointi perustuu pääosin puuston näkyviin piirteisiin ja samankokoisten metsiköiden ikä voi vaihdella kymmeniäkin vuosia. Usein puuston ikä on kuitenkin verrannollinen sen kokoon, joten tieto puuston iästäkin on tavallisesti oikean suuntainen."

Vanhalle metsälle on useita eri määritelmiä (Kotiaho ym. 2021). Suomen luontopaneeli on EU:n biodiversiteettistrategiaan peilaten käyttänyt vanhan metsän rajana Etelä-Suomessa metsämailla havupuuvaltaisissa metsissä 120 vuotta ja lehtipuuvaltaisissa 100 vuotta (Kotiaho

ym. 2021). FAO käyttää Karvosen (2000) määritelmää, jonka mukaan Suomessa metsä on vanha metsä, kun se ylittää taloudellisen kiertojen (regular cycle) 20 vuodella. Luontoarvorasterissa puusto on ryhmitelty kolmeen ryhmään sen mukaan, onko puusto vähintään 80-vuotiasta, vähintään 100-vuotiasta vai vähintään 120-vuotiasta. Ryhmä saa sitä korkeamman pistemäärän, mitä vanhempaa puusto on.

Muiden monimuotoisuutta tukevien ominaisuuksien tasolla ei erikseen pisteytetä metsän luonnontilaisuutta, mutta luonnontilaisuus tulee osaltaan huomioiduksi Natura-alueiden kautta. Myös luonnontilaisuudelle on useita määritelmiä (Kotiaho ym. 2021). Biodiversiteettisopimuksen mukaan luonnontilainen metsä on käsittelemätön metsä, joka kehittynyt luonnon häiriöiden ja prosessien seurauksena, riippumatta sen iästä. FAOn määritelmä on hieman rajatumpi. Se määrittelee, että luonnontilaisessa metsässä ei ole näkyvissä ihmistoiminnan jälkiä ja sen luontaiset prosessit eivät ole merkittävästi heikentyneet (FAO 2020). Natura 2000 –strategia noudattaa FAOn määritelmää.

Tasot vertautuvat pisteytykseltään toisiinsa. Lähtökohtana on, että monimuotoisuuden kannalta merkityksellisintä on alueen laatu ja pinta-ala, ja siksi nämä ominaisuudet korostuvat

pisteetyksessä suhteessa esimerkiksi lajihavaintojen pisteetykseen. Tasoissa on otettu huomioon, mitkä ryhmät voivat olla päällekkäisiä, ja mitkä ovat tiedon päällekkäisyyden vuoksi toisensa poissulkevia. Vesiympäristöt on huomioitu vesipistekerroksena, eli niiden läheisyys tuo lisäarvoa ekologisen verkoston alueille. Arvokkaat vesiluontokohteet sisältyvät luontotyyppikohteisiin.

Suojelualueet ja muut arvokkaat elinympäristöt -tason kohteet ovat toisensa poissulkevia. Esimerkiksi luonnonsuojelualueilla on todennäköisesti tehty vähemmän selvityksiä verrattuna alueisiin, joita ei ole suojeltu. Ryhmien päällekkäisyys johtaisi suojeltujen alueiden suhteellisen arvon aliarvioimiseen. Jos alueella on useita ryhmän ominaisuuksia, se saa pisteet arvokkaimman ryhmän mukaan. Lajiston monimuotoisuutta kuvaavassa ryhmässä aineistot voivat olla päällekkäisiä. Jos lajikohteet ovat päällekkäisiä, alueen pistemäärä on niiden yhteenlaskettu pistemäärä. Suojellut alueet ja muut arvokkaat elinympäristöt -ryhmä, Lajikohteet -ryhmä, Muut monimuotoisuutta tukevat ominaisuudet -ryhmä ja vesipistekerros voivat kaikki olla päällekkäisiä.

Suojellut alueet ja muut arvokkaat elinympäristöt

- 2 pistettä: NATURA-alueet, luonnonsuojelualueet, luonnonsuojelualuevaraukset, luonnonsuojelulailla suojellut luontotyypit, metsälailla suojellut luontotyypit, vesilailla suojellut luontotyypit, maakunnallisesti arvokkaat virtavesikohteet
- 1,5 pistettä: METSO-kohteet, luo-alueet, LAKU-kohteet
- 1 piste: uhanalaiset ja silmällä pidettävät luontotyypit, selvitetty virtavesien arvokkaat luontokohteet, jotka eivät ole vesilakikohteita, paikallisesti arvokkaat virtavesikohteet
- 0,5 pistettä: muut arvokkaat luontokohteet
- 0,25 pistettä: ei luonnontilaiset lähteet

Lajikohteet

- 1 piste: direktiivilajien elinympäristöt, vanhan luonnonsuojelulain mukaiset erityisesti suojeltavat lajit
- 0,75 pistettä: metsä- ja kosteikkolintualueet
- 0,5 pistettä: uhanalaiset ja silmällä pidettävät lajit, MAALI-alueet
- 0,25 pistettä: perhosalueet ja hyönteisten monimuotoisuusalueet, petolintuhavainnot
- 0,125: lintuhavainnot

Muut monimuotoisuutta tukevat ominaisuudet

- 1 piste: metsäydinalueet eli vähintään 40 ha yhtenäiset metsäalueet, vähintään 120-vuotiaat metsäruudut ja -kuviot
- 0,75 pistettä: vähintään 100-vuotiaat metsäruudut ja -kuviot
- 0,5 pistettä: vähintään 80-vuotiaat metsäruudut ja -kuviot

Vesipistekerros

- 0,5 pistettä: rakentamaton suurten vesistöjen (järvet, lammet ja joet) rantavyöhyke 25 m säteellä vesistöstä, rakentamaton pienvesien (kosket, ojat ja purot) rantavyöhyke 10 m säteellä pienvedestä

Jokien ja lampien luokittelumenetelmä

Joet ja lammet luokiteltiin neliportaisen laadullisen luokittelun mukaan. Neliportainen luokittelu perustuu kohteen rantavyöhykkeen maankäyttöön ja sen luonnontilaisuuteen, kohteen rantavyöhykkeen luontoarvoihin, läheisiin suojelu- ja Natura 2000-verkoston alueisiin ja uoman luonnontilaisuuteen, jota kuvaa mutkaisuusindeksi. Luokittelussa sovellettiin Helsingin siniverkostoselvityksessä ja Vantaan pienvesiselvityksen päivityksessä käytettyä luokittelua. Pienvesiselvityksen samanaikaisen päivityksen vuoksi puroja ei otettu mukaan tämän selvityksen laadulliseen luokitteluun.

Ennen varsinaista analyysiä joet jaettiin uomaosuuksiin, joista kullekin analyysi tehtiin muista osuuksista riippumatta. Jokien uomaosuuksien päättämisen lähtökohtana oli analyysimenetelmä, jossa uomaosuudet päätetään vallitsevan maanpeitteen luonnontilaisuuden perusteella.

Aluksi eri maanpeitetyypit pisteytettiin niiden luonnontilaisuuden mukaan. Korkeimmat pisteet saivat lähimpänä luonnontilaista olevat maanpeitteet kuten metsä, ja matalimmat pisteet saivat vettä läpäisemättömät ja

voimakkaan ihmisvaikutteiset maanpeitteet. Aineistosta muodostettiin 1*1 m rasteriaineisto, joka luokiteltiin uudelleen pisteytyksen perusteella.

Uudelleenluokitellulle aineistolle laskettiin pikselikohtainen keskiarvo ympäröivältä 25 m metrin alueelta käyttäen *focal statistics* -työkalua. Uudet pikselikohtaiset arvot luokiteltiin neljään ryhmään, jotka olivat *suunnilleen* yhtä suuret havaintomäärältään. Uusien luokkien perusteella laskettiin pikselikohtainen tyyppiarvo eli yleisin lukuarvo 250 m etäisyydellä käyttäen *focal statistics* -menetelmää.

Alkuperäinen joen rantavyöhykettä kuvaava polygoni jaettiin analyysin tulosten perusteella uomaosuuksiin luokitusta tarvittaessa korjaten. Manuaalisia korjauksia jouduttiin tekemään melko paljon etenkin hyvin pitkien uomaosuuksien välttämiseksi. Kuhunkin uomaosuuteen liitettiin tieto sen luontoarvoista ja uomaosuus pisteytettiin sen mukaan. Uomaosuuksiin liitettiin myös tieto eri maanpeiteluokkien prosentuaalisista osuuksista sen alueella.

Jokien tapaan myös lampiin ja lammikoihin liitettiin tieto niiden 50 m puskurivyöhykkeen alueella olevista luontoarvoista, suojelualueista, LUO-alueista ja eri maanpeitetyyppien

prosentuaalisista osuuksista, ja kohteet pisteytettiin näiden tietojen perusteella.

Jokien uomaosuuksille laskettiin mutkaisuusindeksi, jossa uoman todellista pituutta verrataan laskennalliseen suoristettuun pituuteen. Laskennallinen suoristettu pituus saatiin tekemällä alkuperäisestä uomasta yleistys käyttäen ArcGIS pro:n Editing Toolsin Generalize-työkalua. Yleistykselle annettiin raja-arvo, joka määrittää suurimman sallitun etäisyyden alkuperäisestä uomasta. Raja-arvona käytettiin 10 m. Menetelmä on kuvattu Metsähallituksen (2019) Fresh Habit-hankkeessa ja sitä on käytetty mm. Espoon virtavesikartoituksessa 2020–2021.

Luokittelu laadullisiin luokkiin perustui ehtolauseisiin, jotka muodostettiin Sitowisen pienvesiselvitystä varten kehittämän luokittelupuun pohjalta.

Luontoarvojen pisteytys

- 2 pistettä: erityisesti suojeltavat, uhanalaiset, rauhoitetut ja direktiivilajit, huomionarvoisen lajin kasvupaikka
- 1 piste: uhanalainen luontotyyppi, arvokas suokohde, arvokas kallioperän kohde, arvokas kääpäkohde, arvokas kasvukohde, arvokas hyönteiskohde, arvokas lintustokohde, silmällä pidettävät lajit, luonnonmuistomerkki, liito-oravapuut, lintujen lisääntymisalueet
- -1 piste: vieraslajihavaintoja vuoden 2018 jälkeen

Laadullisten luokkien ominaisuudet

Luokka I

- Luonnontilaisen maanpeitteen osuus rantavyöhykkeellä on yli 75 % ja antropogeenisen maanpeitteen osuus on alle 15 %

Luokka II

- Rantavyöhykkeellä on Natura 2000- tai LS-alueita, mutta luonnontilaisen maanpeitteen osuus on alle 75 % tai antropogeenisen yli 15 % TAI
- Kokonaispisteytyksen z-arvo on yli 1, mutta luonnontilaisen maanpeitteen osuus on alle 75 % tai antropogeenisen yli 15 % TAI
- Luonnontilaisen maanpeitteen osuus rantavyöhykkeellä on yli 50 % ja vettä läpäisemättömän maanpeitteen osuus alle 20 %, mutta luokan I ehdot eivät täyty

Luokka III

- Luonnontilaisen maanpeitteen osuus rantavyöhykkeellä on alle 50 % tai vettä läpäisemättömän maanpeitteen osuus yli 20 %, mutta kuitenkin alle 30 % TAI
- Peltoalueiden osuus on yli 15 %

Luokka IV

- Vettä läpäisemättömän maanpeitteen osuus on yli 30 %

VANTAAN EKOLOGISEN VERKOSTON NYKYTILA

Vantaan ekologisen verkoston nykytilan tarkastelussa määritellään metsä- ja puustoisien verkoston, avointen biotooppien verkoston ja siniverkoston osat. Tarkastelussa on myös osien väliset yhteydet ja kytkeytyneisyys. Metsä- ja puustoisien verkoston nykytilaa tarkastellaan myös tunnettuihin luontoarvoihin peilaten luontoarvorasterin avulla. Avointen biotooppien verkostossa ekologisen, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot on huomioitu verkoston osien luokittelussa.

Metsä- ja puustoisien verkoston nykytila

Metsä- ja puustoisien verkoston osat

Tässä selvityksessä metsä- ja puustoisien verkoston osat on ryhmitelty pinta-alan perusteella (taulukko 1, kuva 5). Verkoston osien ryhmittelyssä ei ole huomioitu alueiden tunnettuja luontoarvoja. Verkoston ekologista nykytilaa on tarkasteltu luontoarvorasterin avulla, jossa on huomioitu muun muassa metsäalueiden koko ja suojelustatus. Ryhmittelyssä on sovellettu Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston ryhmittelyä.

Ryhmittelyn suurin yksikkö on ydinmetsä. Ydinmetsiä ovat yli 4 ha metsäiset alueet, joiden halkaisija on leveimmillään vähintään 100 m. Ekologisen verkoston ydinalueet eli suojelu- ja LUO-alueet ja vähintään 40 ha metsäydinalueet sisältyvät ydinmetsien ryhmään (kuva 4). Metsäydinalueiden yhteen laskettu pinta-ala Vantaalla on 4904,2 ha. Tämän lisäksi muita ydinmetsiä on yhteensä 2387,7 ha.

Yli 4 ha alueet, joiden halkaisija on alle 100 m ja alueet, joiden koko on 3–4 ha, kuuluvat metsien ja metsiköiden ryhmään. Metsien ja metsiköiden yhteen laskettu pinta-ala on 186,3 ha. Tätä pienemmät puustoiset alueet ovat metsiköitä. Verkostoon kuuluu myös puustoisessa tai urbaanissa ympäristössä sijaitsevia puurivejä ja -ryhmiä. Verkoston puustoisia tukialueita ovat esimerkiksi hautausmaat ja kartanonpuistot.

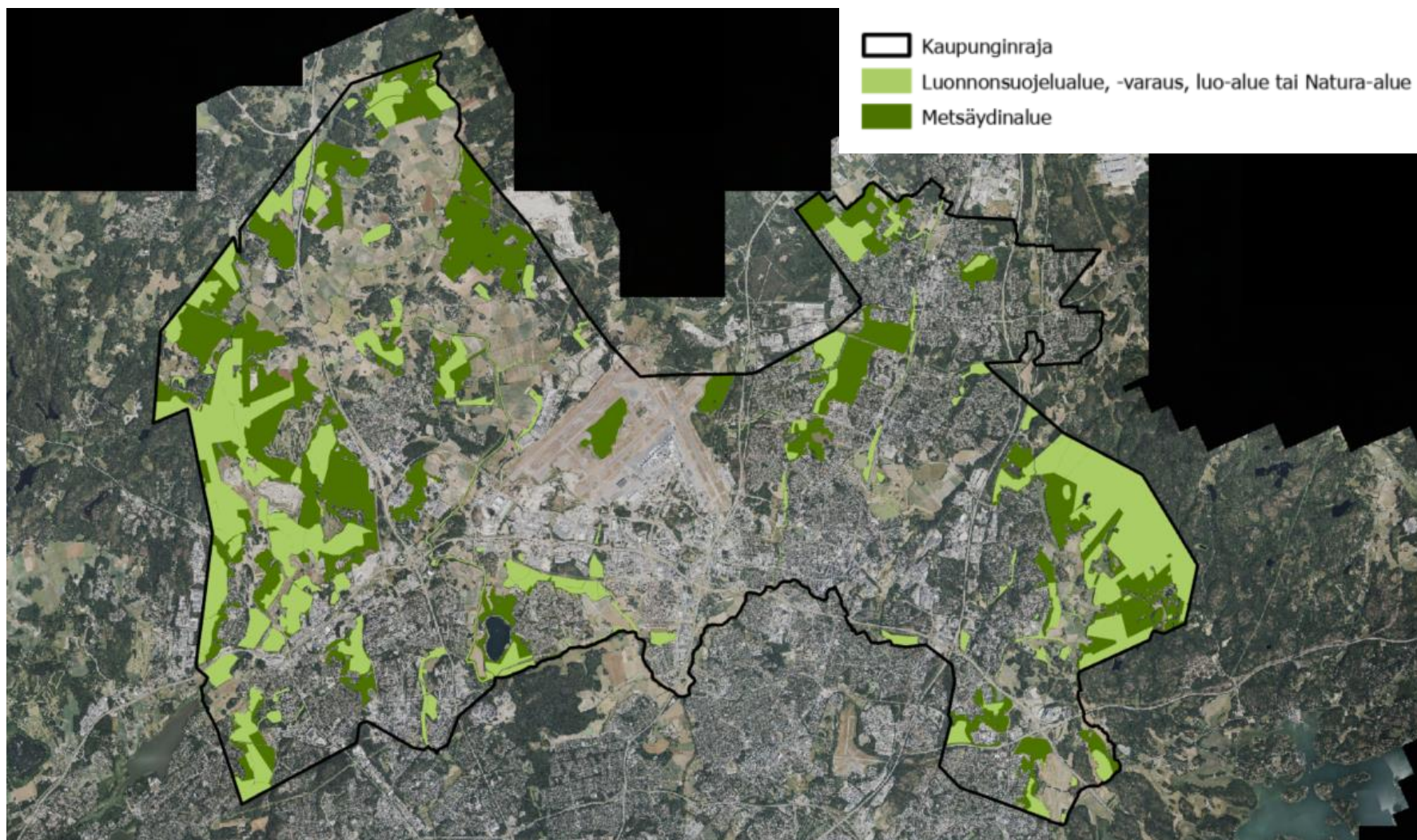
Ydinalue vastaa kooltaan Helsingin metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsää ja Helsingin metsäverkostotarkastelun merkittävää lähimetsää. Espoossa vastaava luku oli 5 ha. Helsingin selvityksessä alle 4 ha alueet ovat metsiä ja metsiköitä. Tässä selvityksessä alle 4 ha metsät on jaettu kahteen ryhmään: metsiin ja metsiköihin, joiden koko on välillä 3–4 ha ja metsiköihin, joiden koko on alle 3 ha. Kaupunkiolosuhteissa jo 3 ha metsäaluetta voidaan pitää merkittävänä metsäalueena (Helsingin kaupunki / Ympäristökeskus; Sito; Enviro, 2015).

Taulukko 1. Metsä- ja puustoisien verkoston osat ja niiden kuvaukset.

Verkoston osa	Kuvaus
Ydinmetsät	Vähintään 4 ha kokoiset puustoiset alueet, joiden halkaisija on vähintään 100 m
Metsät ja metsiköt	Vähintään 4 ha kokoiset puustoiset alueet, joiden halkaisija on alle 100 m 3–4 ha kokoiset puustoiset alueet
Metsiköt	Alle 3 ha kokoiset puustoiset alueet
Puurivit ja -ryhmät	Puistomaisessa tai urbaanissa ympäristössä

Kuva 3. Ydinmetsäaluetta ja poronjäkälä-sammalkalliota Vestrassa.

Kuva 4. Luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojelualuevarausten, Natura-alueiden ja luo-alueiden puustoisien osat sekä ydinmetsät eli nykytilassaan kaikki vähintään 40 ha kokoiset metsäiset alueet.

Kuva 5. Metsä- ja puustoisien verkoston alueet nykytilassaan luokiteltuna pinta-alaperusteisiin luokkiin.

Metsä- ja puustoisen verkoston yhteydet ja kytkeytyneisyys

Vantaalla metsä- ja puustoiseen verkostoon liittyvät yhteydet ovat paikallisia tai runkoyhteyksiä. Runkoyhteydet yhdistävät ekologisen verkoston ydinalueita, ja myös ydinalueet toimivat osana ekologisia yhteyksiä (kuva 6). Luonnonsuojelualueet, -varaukset ja luo-alueet ovat pääasiassa puustoisia.

Kuitenkaan kaikki runkoyhteydet eivät ole puustoisia, vaan mukana on myös virtavesiyhteyksiä ja mosaiikkimaisia eli vaihtelevista elinympäristötyypeistä muodostuvia yhteyksiä. Kaikkia runkoyhteyksiä ei ole tarkoituksen mukaista kehittää täysin puustoisina. Lähtökohtaisesti ekologisen yhteyden tulee kuitenkin edustaa samaa luontotyyppiä kuin ydinalueet, joita se yhdistää. Puustoiset runkoyhteydet kulkevat pääasiassa ydinmetsien kautta, mutta etenkin tiiviisti rakennetuilla alueilla ne voivat kulkea myös metsien ja metsiköiden kautta.

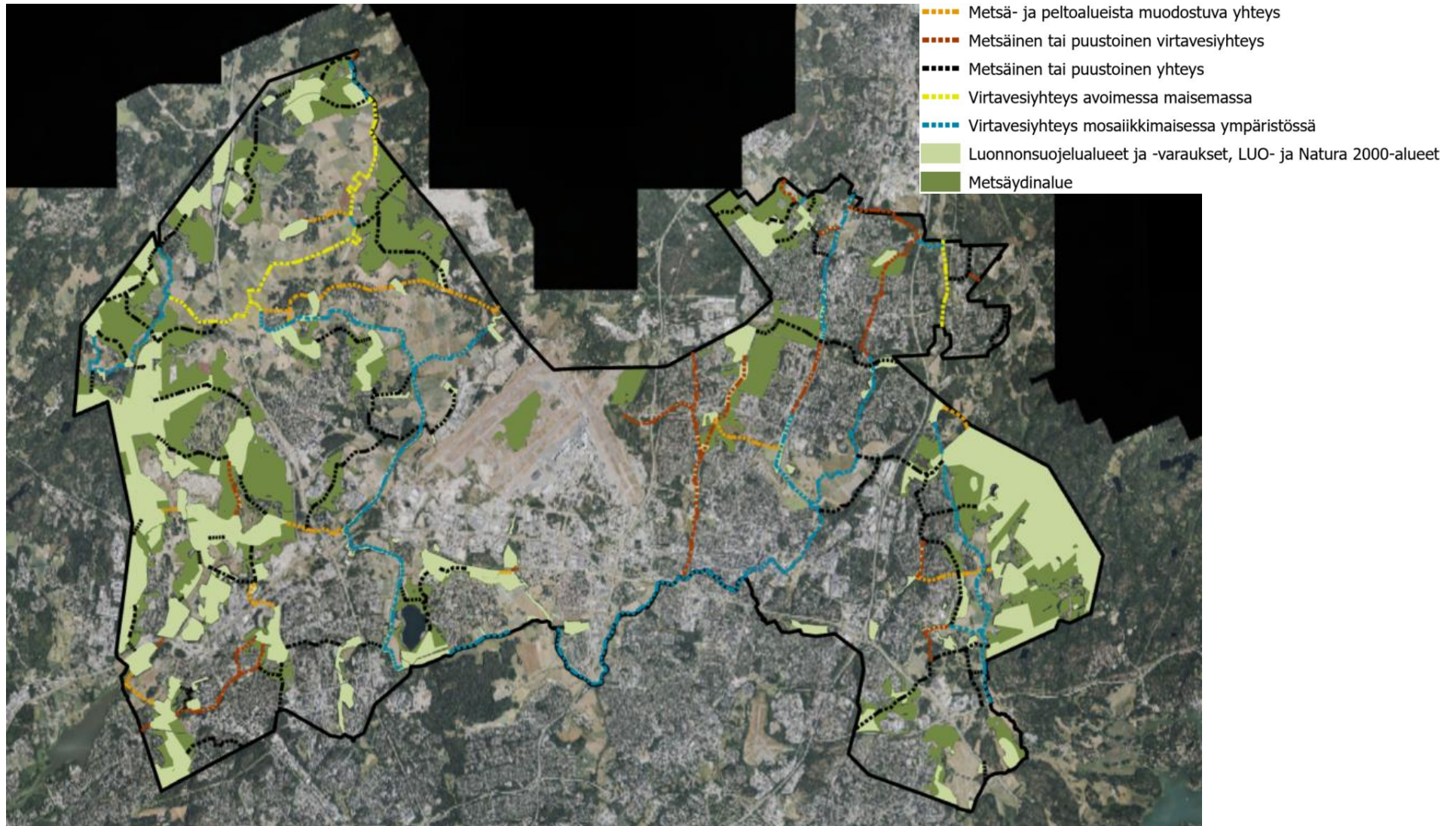
Runkoyhteyksiä täydentävät paikalliset yhteydet.

Runkoyhteydet toimivat yhteyksinä myös paikallisella tasolla. Tämän selvityksen yhteydessä on tarkennettu metsä- ja puustoisen verkoston ydinmetsiä yhdistäviä paikallisia yhteyksiä sekä nykytilassa (kuva 9) että myöhemmin

verkoston kehittämisen näkökulmasta. Paikalliset yhteydet muodostuvat ydinmetsien lisäksi pienemmistä metsistä, metsiköistä, puuriveistä ja -ryhmistä. Jopa yksittäisillä puilla voi olla merkitystä paikallisella tasolla. Yhteydet voivat verkoston osien lisäksi kulkea myös puustoisten tukialueiden kuten hautausmaiden, kartanopuistojen ja puustoisten pientaloalueiden kautta. Myös paikallisiin yhteyksiin sisältyy vaihtelevia elinympäristötyyppejä, mutta metsäalueiden välisiä yhteyksiä tulee kehittää pääsääntöisesti puustoisina.

Seudullisessa mittakaavassa on huomioitava myös maakunnalliset yhteydet, jotka liittyvät metsäydinalueita toisiinsa ja mahdollistavat lajien liikkumisen maakunnallisella tasolla. Laajojen yhtenäisten metsäalueiden lisäksi, myös Vantaanjoen jokivarsi toimii maakunnallisena yhteytenä.

Lentokentän aluetta lukuun ottamatta ekologisen verkoston ydinalueisiin kuuluvat metsäydinalueet ovat kytkeytyneet verkostoon kokonaan tai osittain puustoisella runkoyhteydellä vähintään yhdessä ja yleensä useammassa suunnassa (kuva 6). Itä-Vantaalla metsäydinalueiden väliset yhteydet ovat usein puustoisia virtavesiyhteyksiä. Osa suojelualueista ei ole kytkeytynyt verkostoon runkoyhteyksin, jos ne ovat esimerkiksi pääväylien välittömässä läheisyydessä (kuvat 7 ja 8).

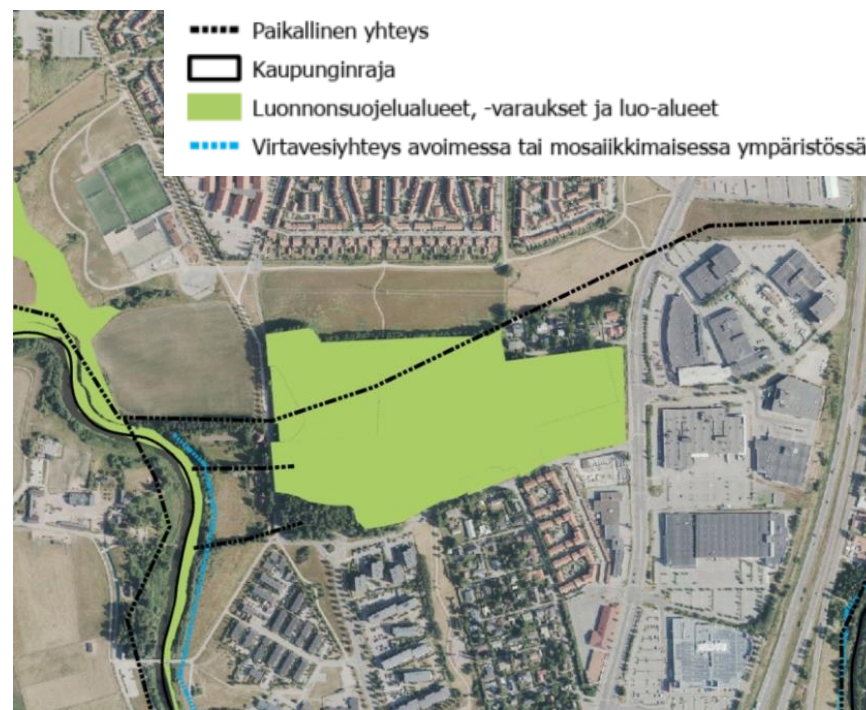

Kuva 6. Yleiskaavan ekologiset runkoyhteydet yhdistävät luonnonsuojelualueita ja -varauksia ja luo-alueita. Länsisalmessa runkoyhteys näyttää katkeavan. Alueella on olemassa metsäinen yhteys, mutta sinne ei ole osoitettu yleiskaavan runkoyhteyttä, koska alueella on voimassa vuoden 2007 yleiskaava.

Osa suojelualueverkoston alueista on kytkeytynyt metsä- ja puustoiseen verkostoon vain vaihtelevista elinympäristötyypeistä muodostuvien runkoyhteyksien ja paikallisten yhteyksien kautta. Esimerkiksi Kalkkikallion luonnonsuojelualue ja Käärmevallion luo-alue ovat kytkeytyneet vain paikallisiin yhteyksiin, johtuen niiden sijoittumisesta rakennettujen alueiden keskelle (kuva 7). Tammiston luonnonsuojelualueeseen liittyy puuriveistä muodostuvia ja avoimessa ympäristössä kulkevia paikallisia yhteyksiä (kuva 8).

Kuva 7. Kalkkikallio (SL), Käärmevallio (LUO) ja niihin liittyvät paikalliset yhteydet.

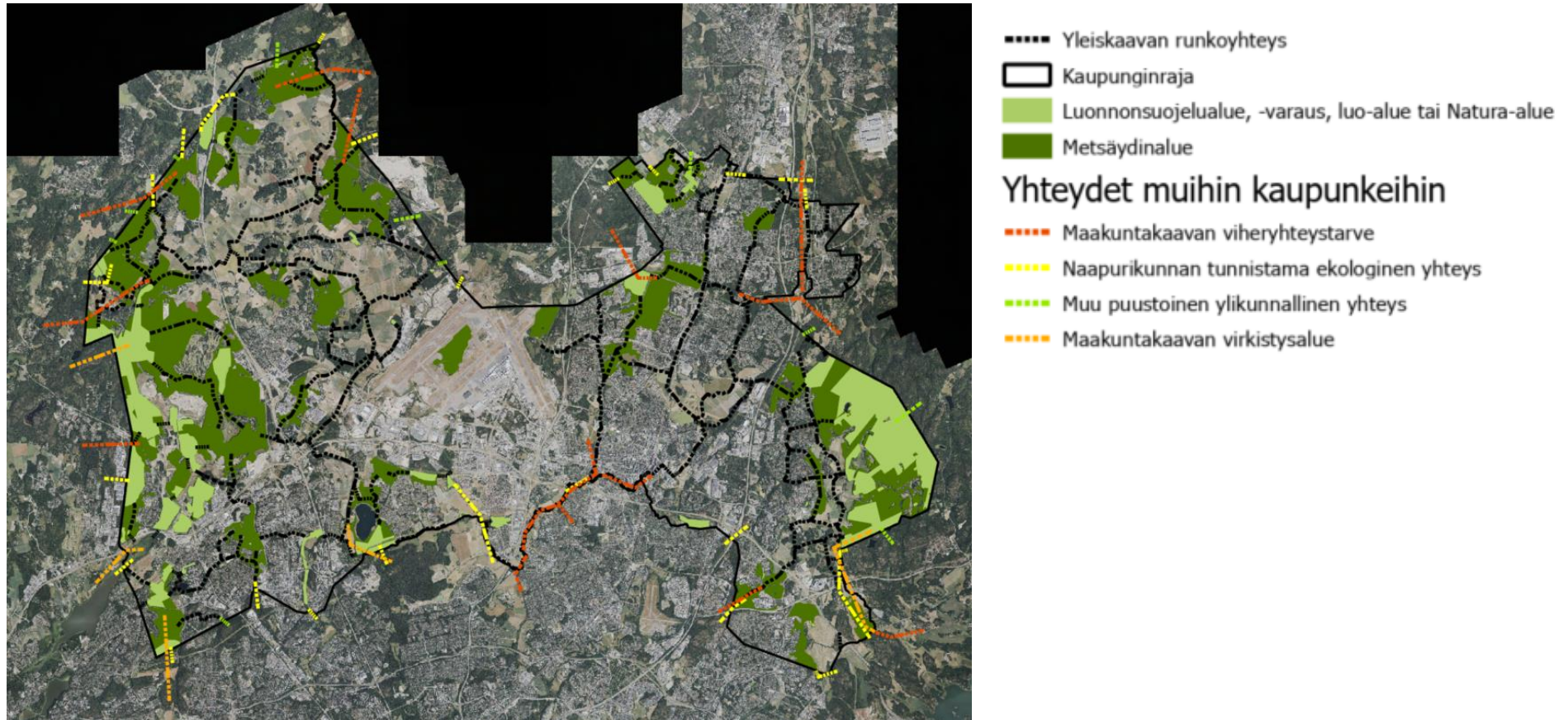

Kuva 8. Tammistossa sijaitseva luonnonsuojelualuevaraus, siihen liittyvät paikalliset yhteydet.

Ydinmetsät ovat pääosin kytkeytyneet verkostoon vähintään paikallisilla yhteyksillä, mutta etenkin tiiviisti rakennetuilla alueilla on myös varsinaisten yhteyksien ulkopuolisia ydinmetsiä (kuva 9). Metsäalueet ovat kytkeytyneet naapurikaupunkien metsiin (kuva 10). Osa ylikunnallisista yhteyksistä on maakunnallisen tason yhteyksiä.

Kuva 9. Metsä- ja puustoisen verkoston osat ja niiden välillä kulkevat paikalliset yhteydet nykytilassa.

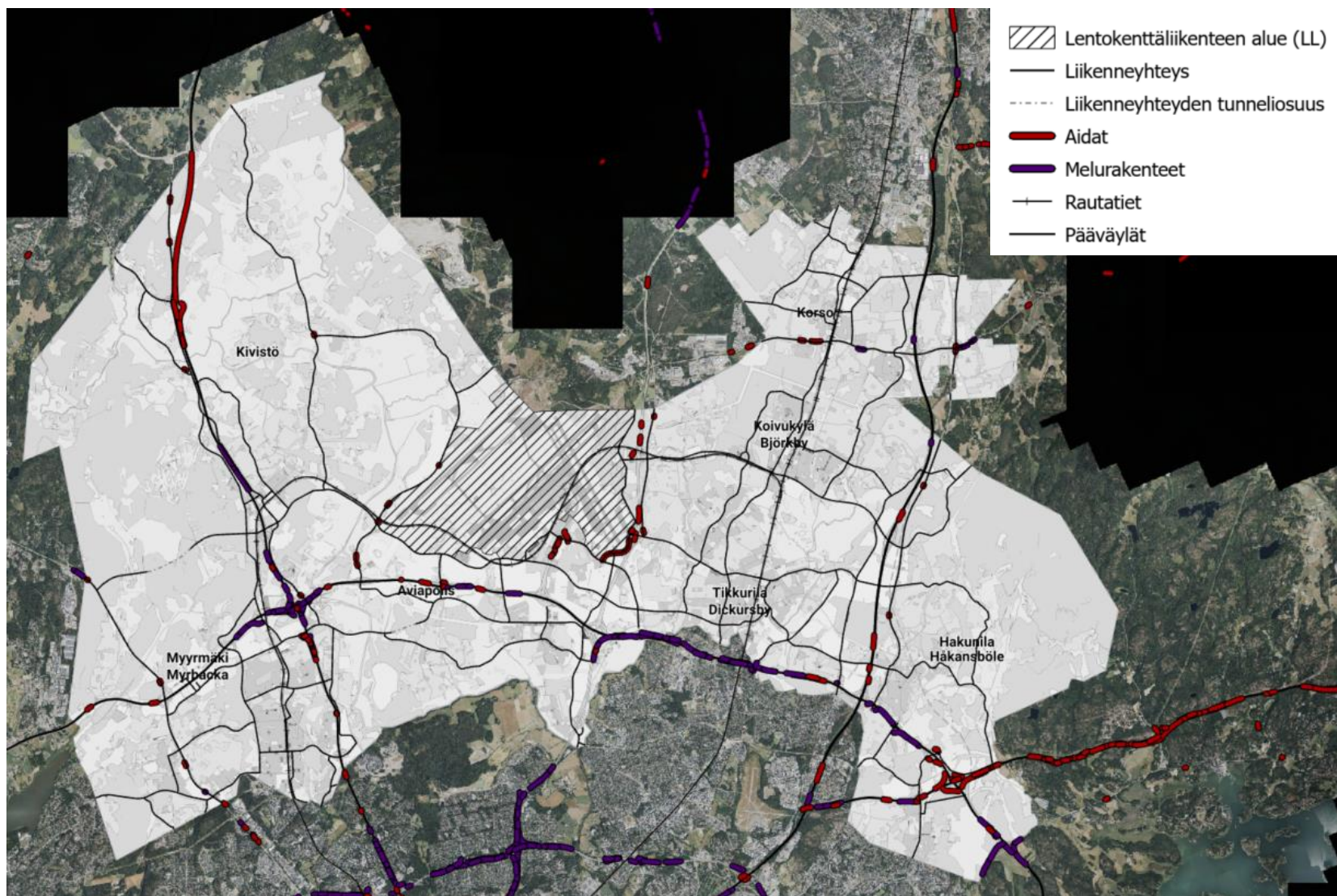

Kuva 10. Maakuntakaavan viheryhteystarpeet ja virkistysalueet ovat Uudenmaan voimassa olevien maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmästä 13.3.2023. Naapurikuntien tunnistamat ekologiset yhteydet ovat kuntien kaavoihin ja selvityksiin perustuvia yhteyksiä, jotka löytyvät myös Vantaan ekologiset yhteydet -selvityksestä (Ojala 2018). Espoon yhteyksien osalta tietoja on päivitetty vastaamaan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan luontoarvojen verkostoa (liitekartta 3, 15.11.2021). Muita lähteitä ovat (Lammi & Routasuo 2014, Lammi & Vauhkonen 2014, Hirvensalo 2014, Sipoon yleiskaava 2025, Tuusulan yleiskaava 2040, Helsingin uusi yleiskaava; Kaupunkikaava 14.06.2016, Östersundomin yhteinen yleiskaava, tarkistettu yleiskaavaehdotus 19.06.2018).

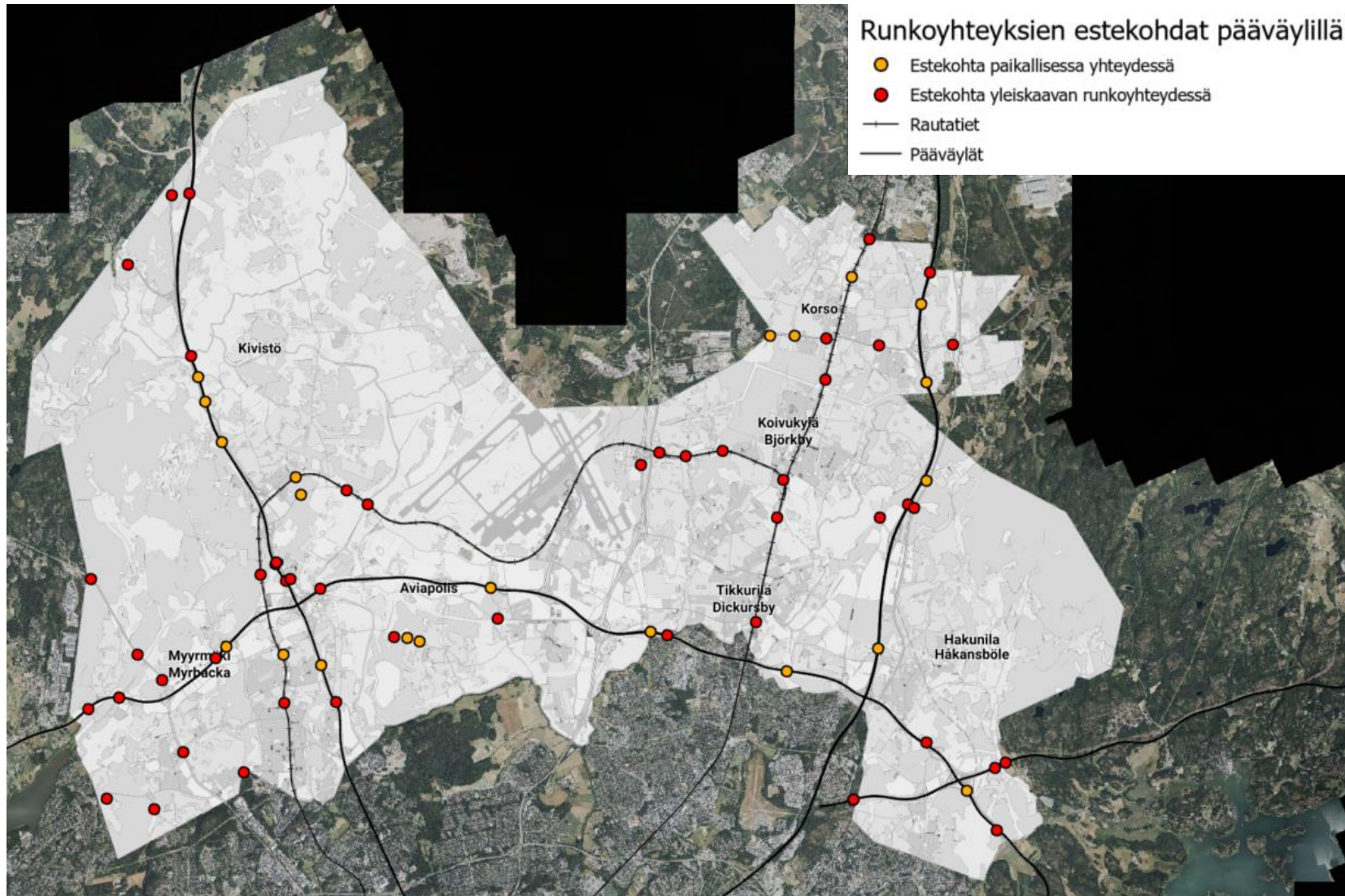
Sekä runkoyhteyksiin että paikallisiin yhteyksiin liittyy estekeitä. Liikkumista rajoittavat esimerkiksi liikenneväylät, aidattu lentokentän alue ja tiiviisti rakennetut alueet. Myös liikenneväyliin liittyvät aitarakenteet toimivat esteenä liikkumiselle (kuva 11). Pääväylät ja aitarakenteet leikkaavat ekologisia runkoyhteyksiä useissa kohdissa (kuva 12).

Teiden aiheuttama estevaikutus on lajikohtaista, ja se riippuu tarkasteltavan lajin liikkumis- ja levittäytymistavasta (esim. Kirk ym. 2023, Jaeger ym. 2005). Yleisesti ottaen moottoriväylät ja pääkadut luovat merkittävän esteen eläinten liikkumiselle (Krisp 2003). Osalle lajeista kuitenkin jo paljon pienemmät väylät aiheuttavat merkittävää haittaa. Esimerkiksi jo yli 5 m leveät tiet luovat liikkumisesteen sammakoille ja matelijoille

(Kirk ym. 2023, Shepard ym. 2008). Pölyttäjähönteisille estevaikutus syntyy yli 10 m leveistä teistä (ks. Kirk 2023). Estevaikutus syntyy joko siitä, että laji välttää tien ylittämistä tai tien ylittämistä johtuvasta suuremmasta kuolleisuudesta. Eläimet välttävät liikenneväyliä pääasiassa kolmesta syystä: melun, tien pinnan ja autojen takia. Lisäksi vaikuttavat herkkyys tien leveydelle ja liikenteen määrälle. (Jaeger ym. 2005). Liikenteelle herkimpiä lajeja ovat sammakkoeläimet ja matelijat, jäniseläimet, lepakot ja siili (Niemi 2007). Myös suuret nisäkkäät ja siipiensä kokoon suhteutettuna painavat tai suurireviiriset linnut ovat alttiita liikennekuolemille (Rytwinski ja Fahrig 2015). Ekologisen verkoston ja liikenneverkoston risteyskohdat luovat riskin myös ihmisten liikenneturvallisuudelle.

Kuva 11. Yleiskaavan (2020) tie- ja katuverkko sekä rautatiet, aidat ja melurakenteet (Väylävirasto). Myös aidattu lentokenttäalue on este kulkemiselle.

Kuva 12. Ekologiset yhteydet risteävät pääväylien, rautateiden ja aitarakenteiden kanssa useassa kohdassa ja osoittavat myös ekologisen verkoston kehittämiskohtia.

Luontoarvojen jakautuminen metsä- ja puustoisessa verkostossa

Luontoarvorasterin tulokset näyttävät, miten tunnetut luontoarvot jakautuvat puustoisten alueiden kesken (kuva 13). Tuloksia tarkastellessa on huomioitava, että rasteri kuvaa vain tunnettuja luontoarvoja. Mikäli alue on saanut korkeat pisteet, se on ekologisesti arvokas. Matalat pisteet saaneella alueella voi olla luontoarvoja, joita ei ole selvitetty.

Korkeimmat alueen saamat yhteispisteet olivat 6,25. Yli 5,25 pistettä saaneita alueita oli vain vähän ja ne sijaitsevat Silvolanmetsän, Pitkälän rinteiden ja Pitkälän länsiosan luonnonsuojelualueilla Ylästössä, Soltorpin luonnonsuojelualueella Hämeenkylässä, Timmermalmin luonnonsuojelualueella Askistossa, Vestran ja Herukkapuron luonnonsuojelualueilla sekä niiden eteläpuolisessa luonnonsuojelualuevarauksessa Petikossa, Keimolassa ja Vestrassa, Karhusuo – Tyttömäen luonnonsuojelualuevarauksessa Petikossa ja Myllymäessä, Pelinimetsän luo-alueella Petikossa, Kolokallion luonnonsuojelualuevarauksessa ja Josvaholman luonnonsuojelualuevarauksessa Riipilässä. Myös yli 4,25

pistettä saaneista alueista valtaosa sijaitsi luonnonsuojelu-, luo- ja Natura-alueilla.

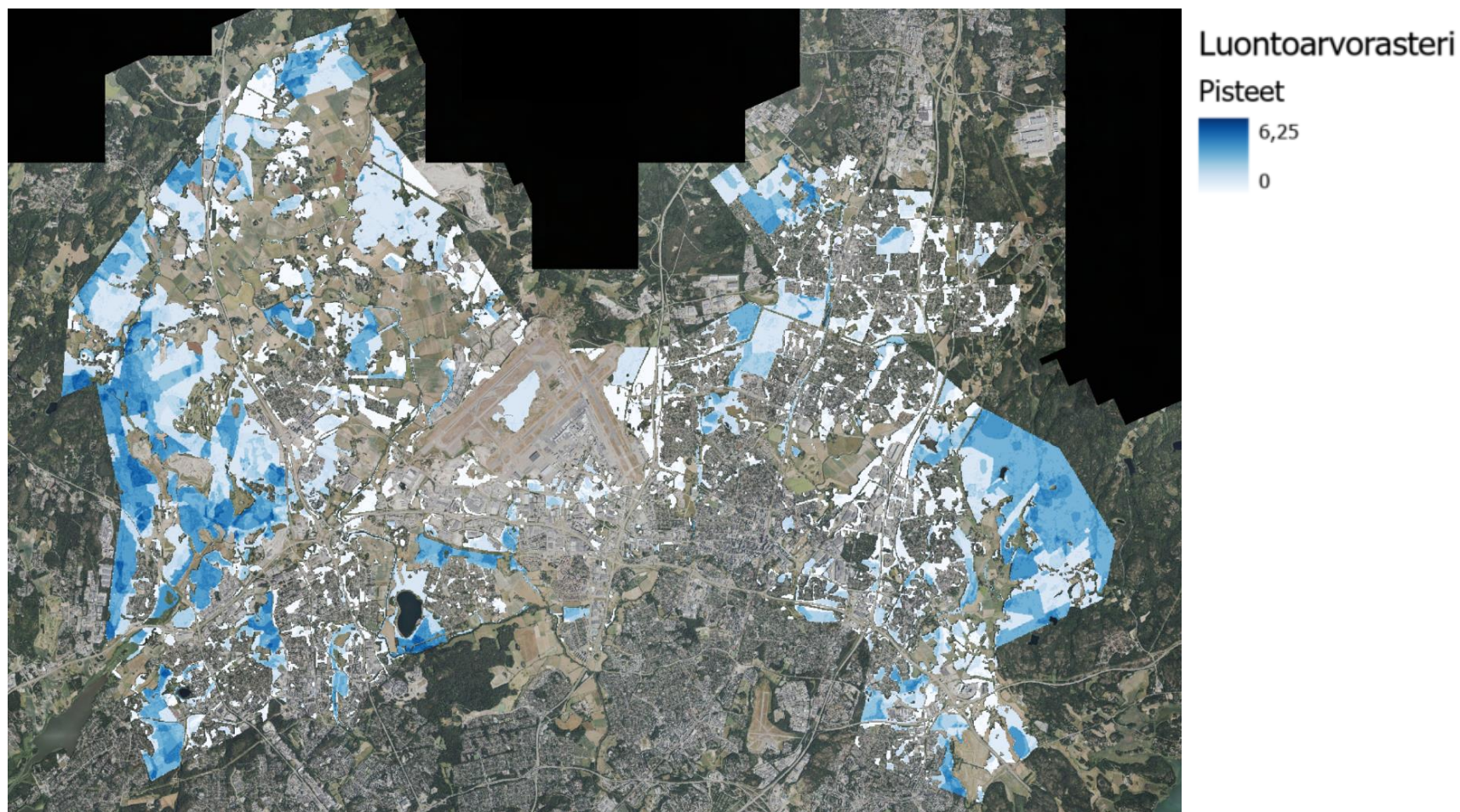
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten, luo-alueiden ulkopuoliset yli 5,25 pistettä saaneet alueet sijoittuvat Ringin peltoaukean noronvarsilehtoon, Vehkalan vanhan metsän lehtolaikkuun ja Petaksen arvometsän korpialueelle. Yli 4,25 alueita löytyy myös Ringin peltoaukean pohjoispuolen runsaslahopuustoisesta metsästä, Ringin peltoaukean pohjoispuolen rinnelehdosta, Ringin peltoaukean runsaslahopuustoisesta metsästä, Vehkalan vanhasta metsästä, Petaksen arvometsästä (mm. ruohokorpi ja tuore kangas), Turvetien eteläpuolen lehdosta, Högkullan korpilaidusta, Asolan metsän pohjoisreunan kosteasta lehdosta ja Vierumäenmetsän kosteista lehdoista ja tuoreista kankaista. Alueet ovat vaihtelevan kokoisia – etenkin Asolan metsässä kyse on hyvin pienestä alueesta. Luonnonsuojelu-, luo- ja Natura-alueiden ulkopuoliset korkean luontoarvon kohteet on ympyröity karttakuvaan (kuva 14). Alueet sijoittuvat runkoyhteyksien ja suojelualueiden, -varausten ja luo-alueiden läheisyyteen.

Suojelualueet ja muut arvokkaat elinympäristöt -ryhmän arvokkaimpia kohteita löytyy niin Itä-, Länsi- kuin Keski-

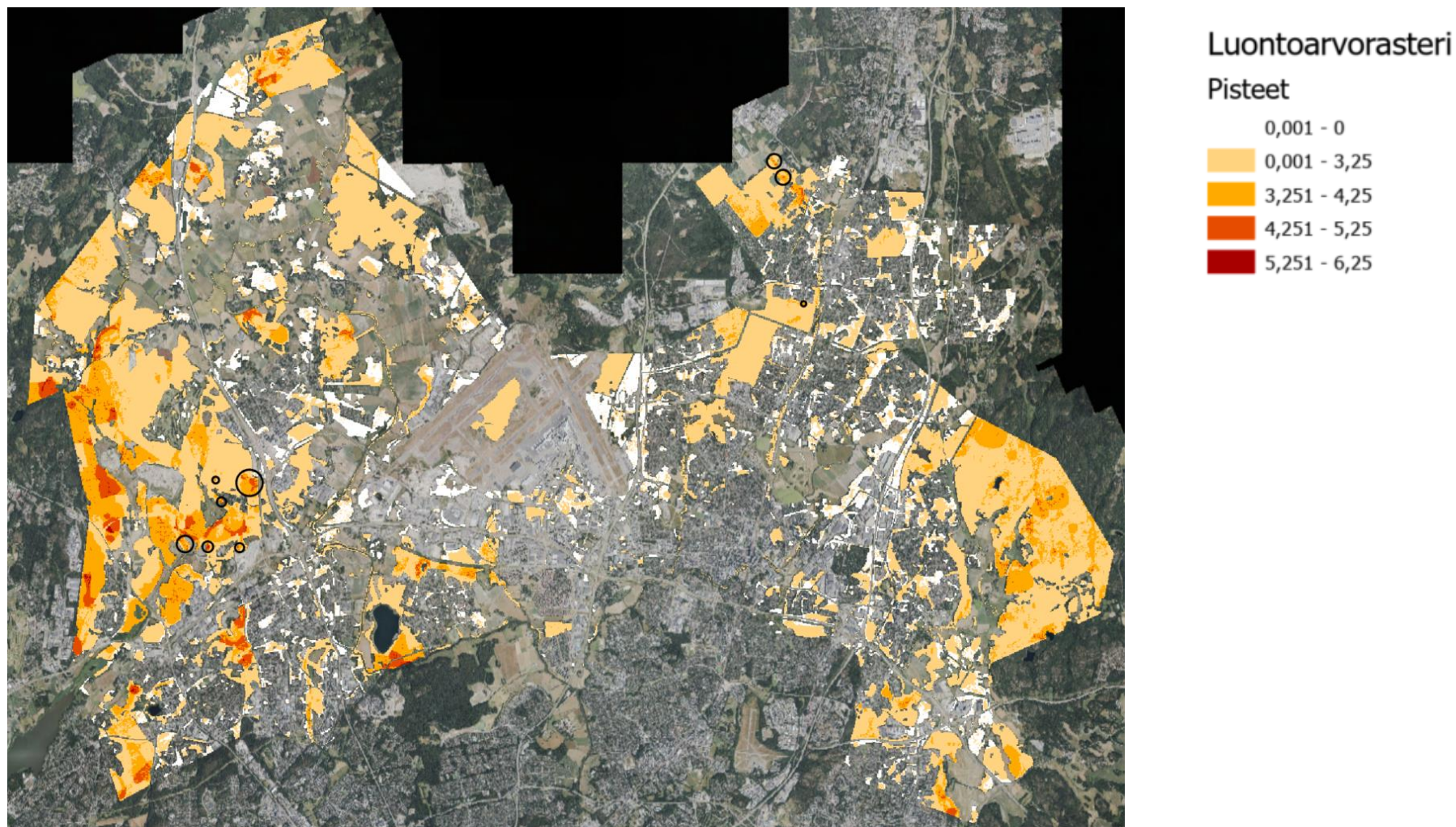
Vantaalta (kuva 15). Odotetusti tuloksissa korostuvat laajat metsäydinalueet ja suojelualueet. Myös Raappavuori korostuu tuloksissa.

Arvokkaimmat lajikohteet painottuvat Länsi-Vantaalle ja Ylästään, joissa myös liito-oravan elinympäristöt sijaitsevat (kuva 16). Korkeimmissa pisteissä näkyy vahvasti myös

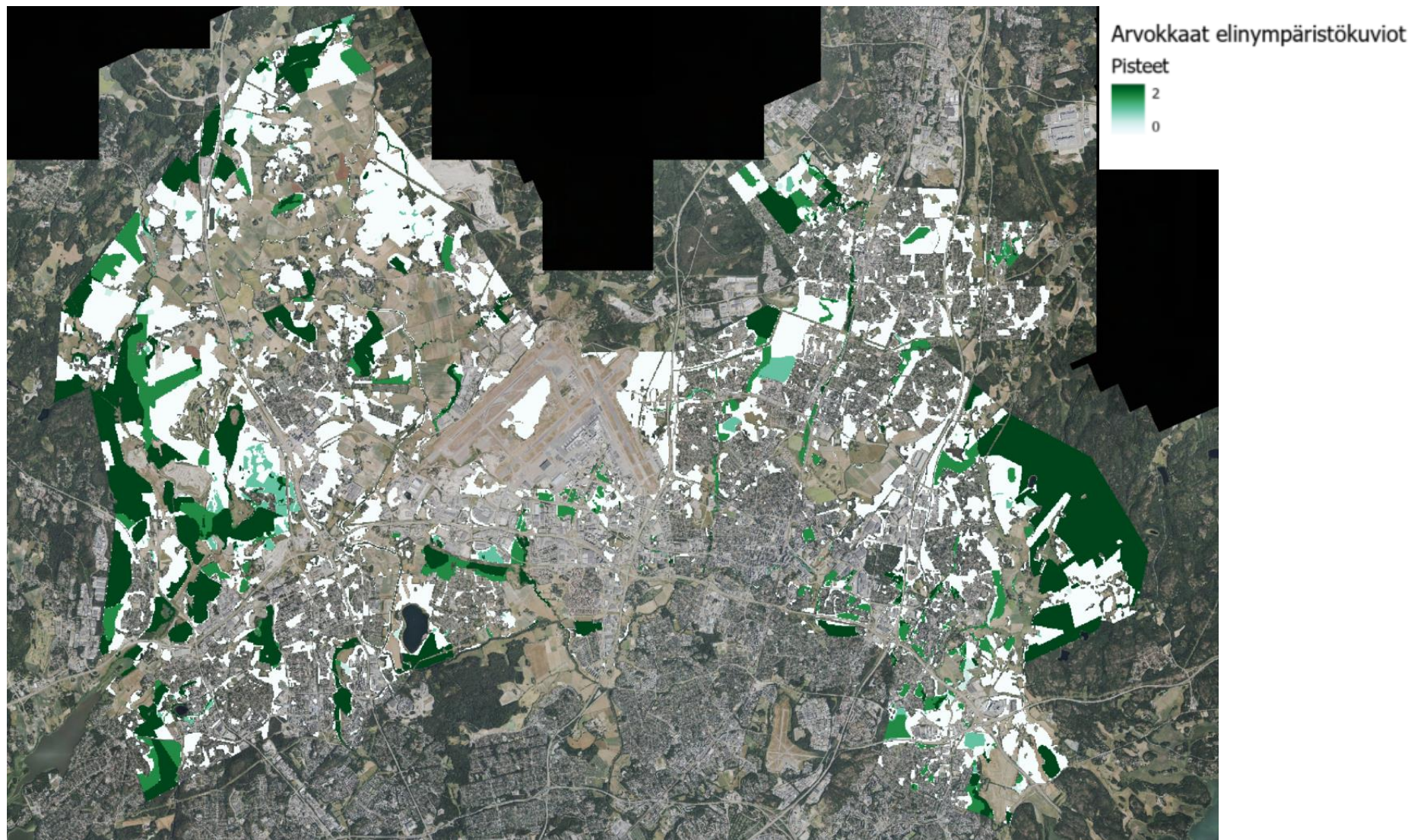
arvokkaiden lintukohteiden vaikutus sekä Pitkäjärven seudulla viitasammakon esiintyminen. Toisaalta lajikohteisiin liittyy myös epävarmuutta, sillä lähtöaineisto ei ole yhtä kattavaa koko Vantaan alueella. Siksi tuloksissa todennäköisesti painottuvat alueet, joilla on tehty eniten lajistonselvityksiä.

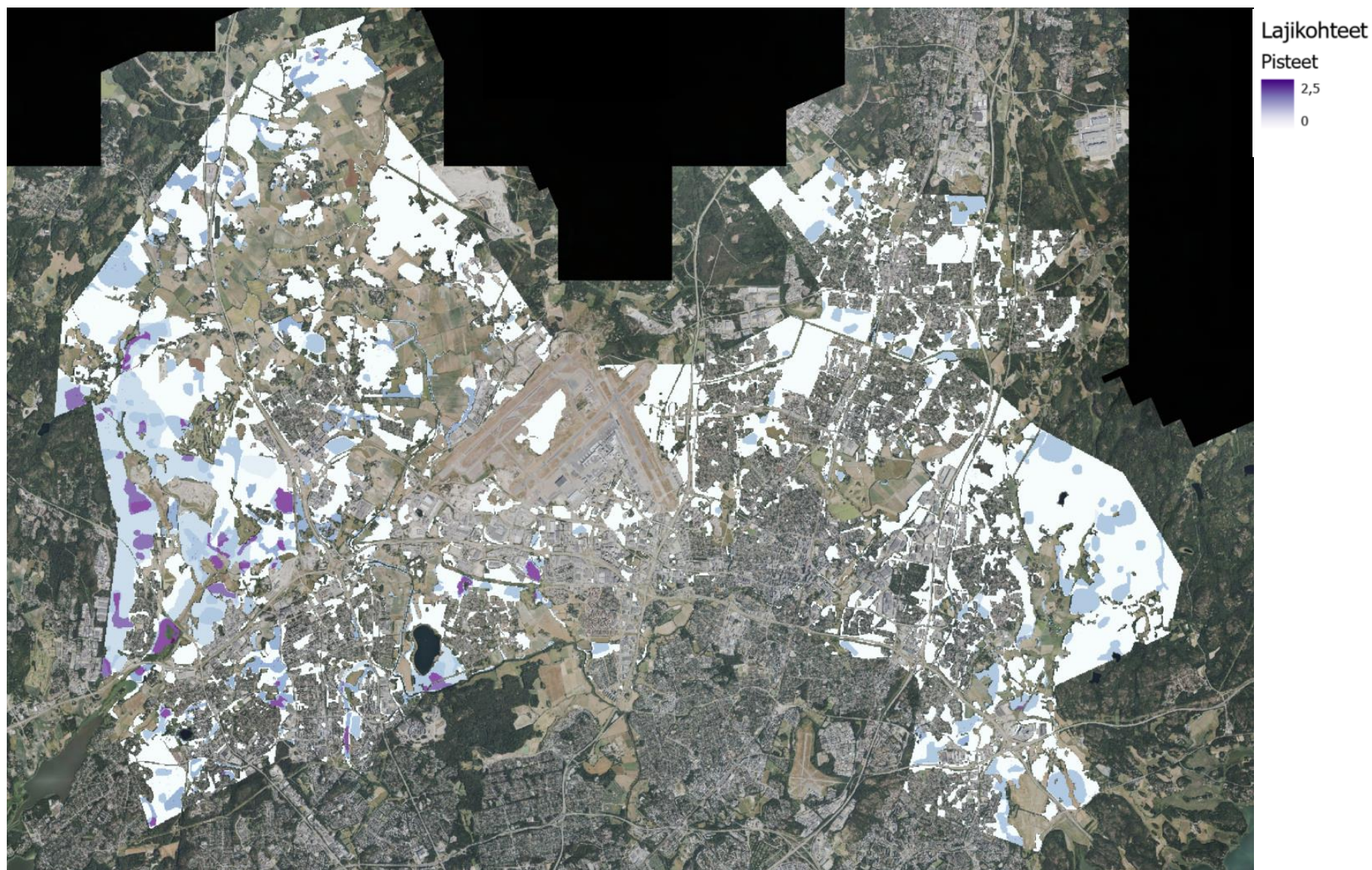
Kuva 13. Kaikki luontoarvorasteriin valitut luontoarvot ja niiden jakautuminen. Mitä tummempi väri on, sitä enemmän alueella on elinympäristötyyppeihin, lajistoon, muihin monimuotoisuutta tukeviin ominaisuuksiin tai veden läheisyyteen perustuvia tunnettuja luontoarvoja. Luontoarvorasterin väri on venytetty minimi- ja maksimiarvojen välille.

Kuva 14. Ympyröidyt alueet kuvaavat luonnonsuojelualueiden ja -varausten, luo-alueiden ja Natura-alueiden ulkopuolisia yli 4,25 pistettä saaneita alueita. Luontoarvorasterin väritys määräytyy manuaalisen luokittelun mukaan.

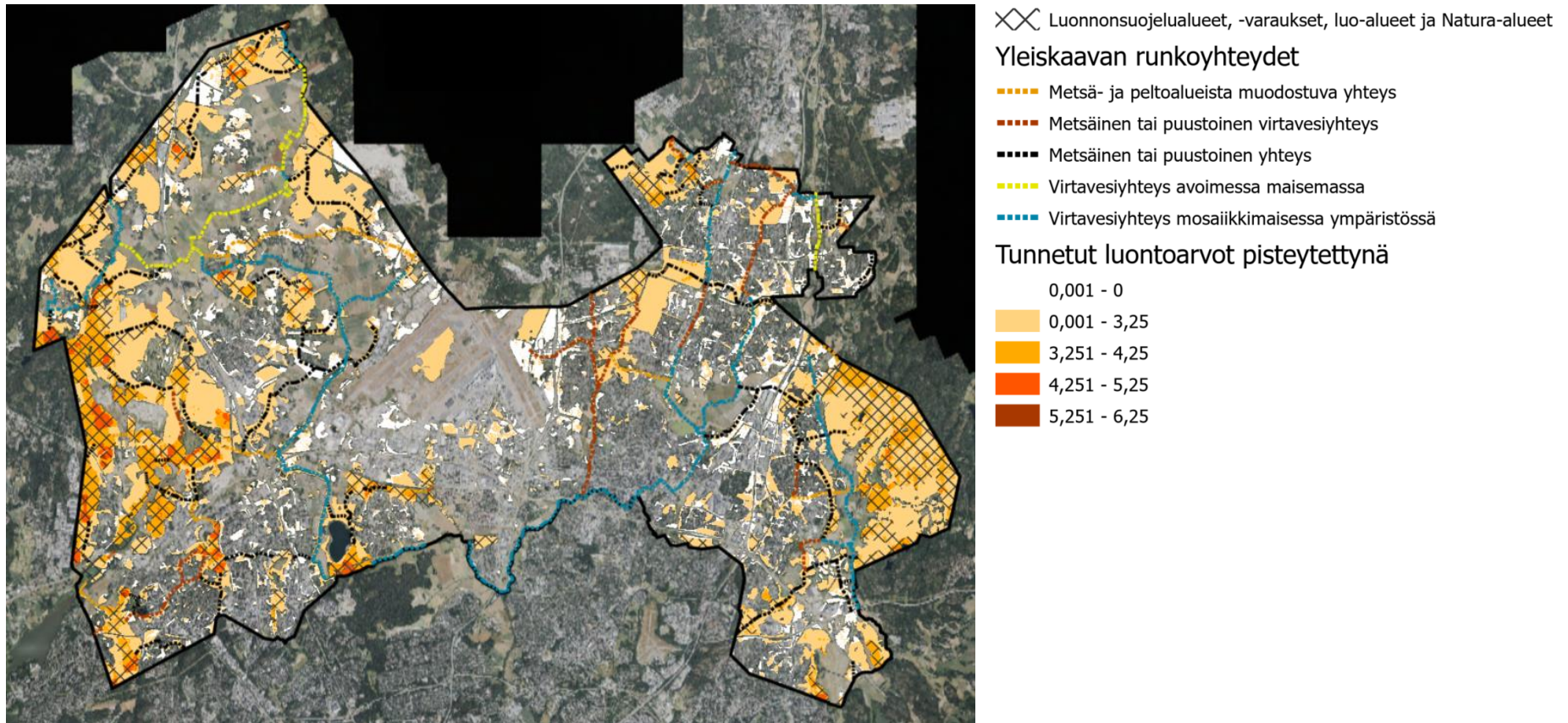
Kuva 15. Luontoarvorasterin suojellut alueet ja muut arvokkaat elinympäristökuviot. Luontoarvorasterin väri on venytetty minimi- ja maksimiarvojen välille.

Kuva 16. Luontoarvorasterin arvokkaat lajikohteet. Luontoarvorasterin väri on venytetty minimi- ja maksimiarvojen välille.

Tunnetut luontoarvot suhteessa ekologisiin yhteyksiin

Runkoyhteydet kulkevat arvokkaiden luontoalueiden välillä, ja alueet toimivat myös itse ekologisina yhteyksinä. Valtaosa luontoarvorasterissa korkeat pisteet saaneista alueista sijaitsee luonnonsuojelualueilla, -varauksissa ja luo-alueilla (kuva 17).

Kuva 17. Yleiskaavan runkoyhteydet suhteessa luontoarvojen jakautumiseen metsä- ja puustoisessa verkostossa.

Vantaan länsirajalla sijaitsevat metsäiset suojelu- ja luo-alueet muodostavat yhden metsäisten ekologisten yhteyksien päälinjoista (Ojala 2018). Päälinja kytkeytyy Linnaisissa Helsingin metsäverkostoon ja pohjoisessa Riipilässä Nurmijärven verkostoon. Vantaan ja Nurmijärven välinen yhteys on Uudenmaan maakuntakaavan mukainen viheryhteystarve (kuva 18). Myös Linnaisten ja Askiston välinen yhteys on maakuntakaavan viheryhteystarve (kuva 19). Petikossa ja Vestrassa viheryhteystarpeet jatkuvat Espooseen (kuva 19).

Länsi-Vantaan luo- ja luonnonsuojelualueiden jatkumon muodostamalle metsäisen yhteyden päälinjalle sijoittuu paljon tunnettuja luontoarvoja. Valtaosa luontoarvorasterin yli 4,25 pistettä saaneista alueista eli parhaan kahden pisteen alueista sijoittuu Länsi-Vantaan metsäydinalueisiin ja erityisesti Askisto-Petikko-Vestra-alueelle, Syväojaan ja Reunaan. Rajatorpantie, Kehä III, Vihdintie, Klaukkalantie, Hämeenlinnantie ja Hämeenlinnanväylä aiheuttavat yhteyksiin katkoksia.

Toinen Länsi-Vantaalle sijoittuva pohjoiseteläsuuntainen metsäisen yhteyden päälinja kulkee Raappavuoren kautta Vehkalan mäen ja Karhusuon/Tyttömäen kautta Keimolan ja

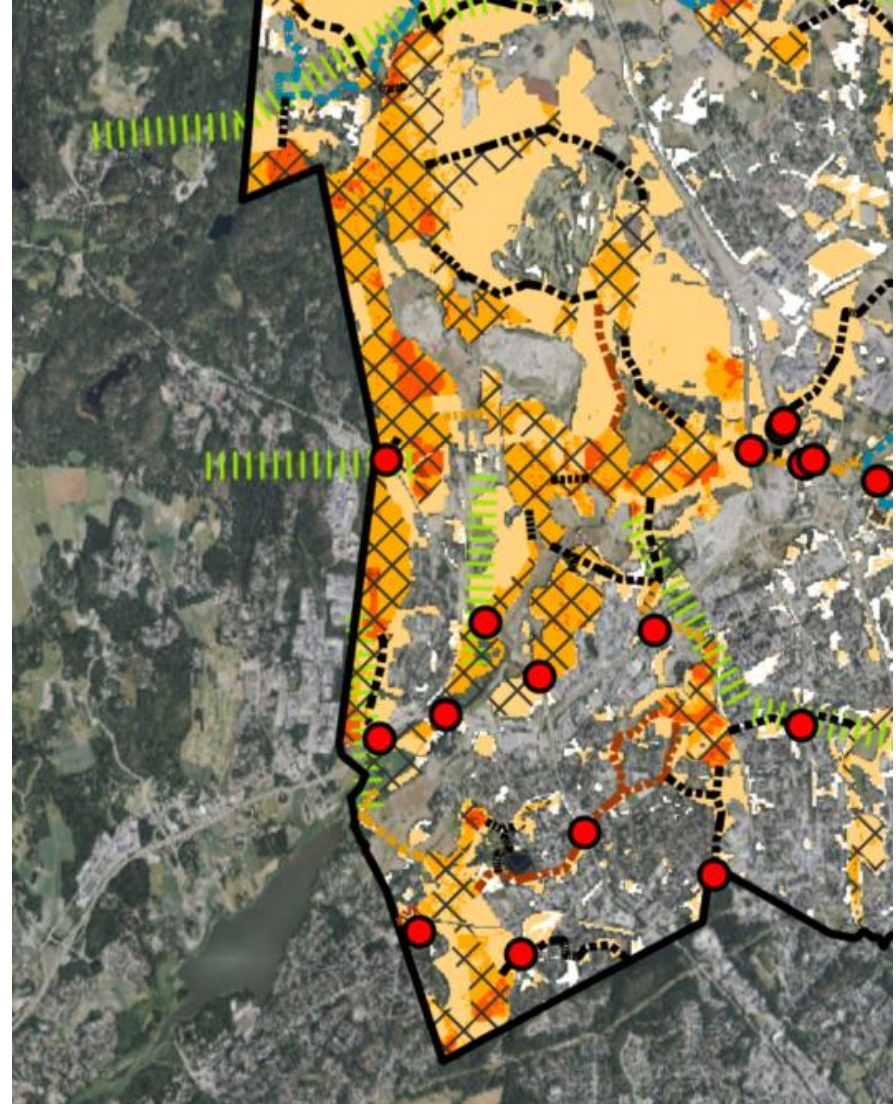
Vestran luonnonsuojelualueille yhdistyen sen länsipuoliseen päälinjaan (kuva 19). Karhusuo/Tyttömäki-alueella on myös maakuntatason viheryhteystarve. Yhteydessä on katkos Kehä III:n kohdalla. Petaksessa yhteyteen kuuluu erityisen arvokkaita suojelualueiden ulkopuolisia metsäalueita.

Askisto-Petikko-Vestra-alueelle sijoittuu myös itä-länsisuuntaisia, pohjoiseteläsuuntaisten yhteyksien välille sijoittuvia metsäisten yhteyksien päälinjoja ja yleiskaavan runkoyhteyksiä, joihin kuuluu ekologisesti arvokkaita alueita.

Kuva 18. Reunan ja Syväojan alueella on paljon tunnettuja luontoarvoja. Pääväylät aiheuttavat ekologisiin yhteyksiin esteitä.

Kuva 19. Askisto-Petikko-Vestra-alueen metsät ovat Vantaan mittakaavassa luontoarvoiltaan erityisen rikkaita.

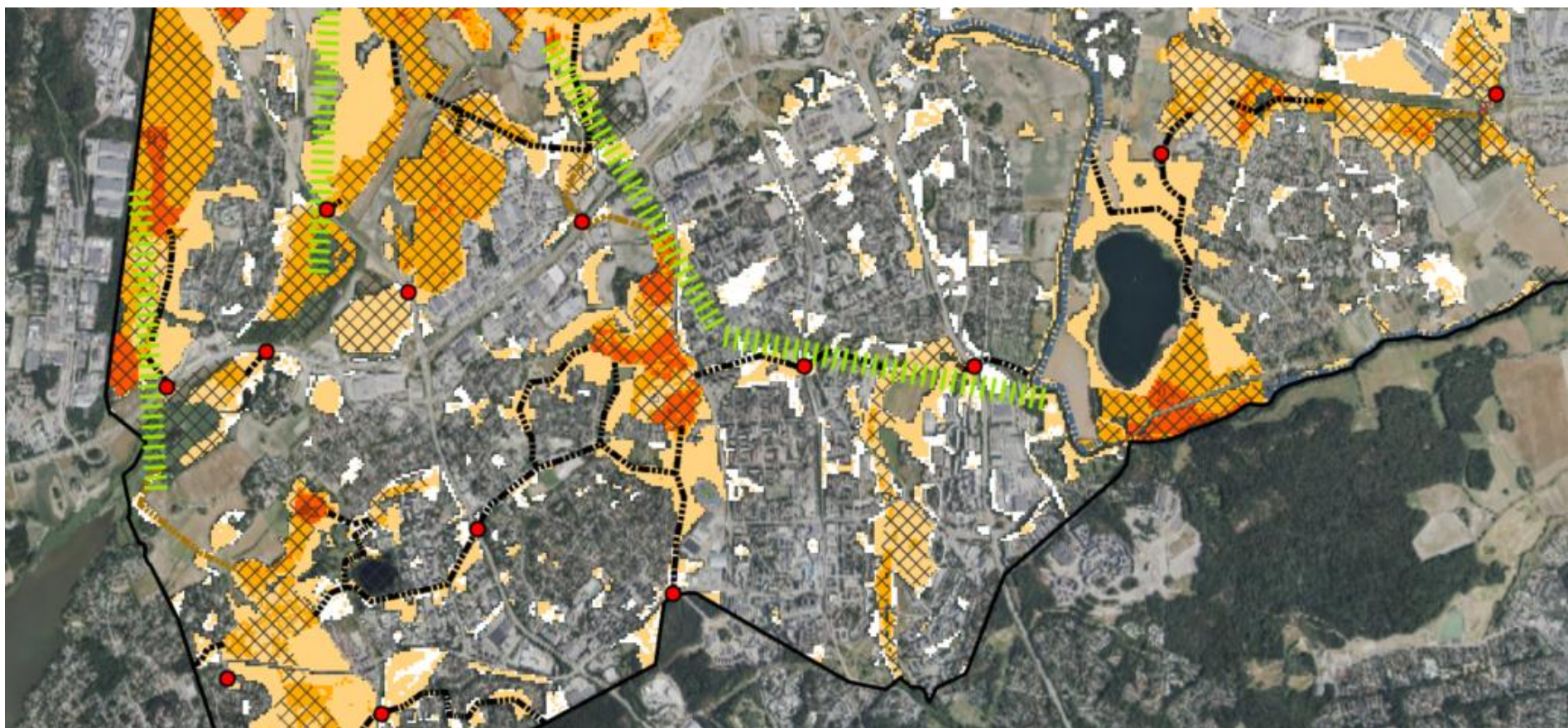
Raappavuoren kautta kulkee myös itä-länsisuuntainen paikallisesti tärkeä yhteys, joka lännessä kulkee Furumossen – Tuomelan ja Soltorpin luonnonsuojelualueiden kautta ja idässä yhdistyy ydinmetsäalueen ja Mätäojan kautta Vantaanjokeen ja Hakansuonkallioihin (kuva 20).

Raappavuoren itäpuolella yhteys on osa maakunnallista viheryhteystarvetta. Yhteyden varrella tunnetut luontoarvot sijoittuvat pääasiassa luonnonsuojelualueiden ja -varausten alueelle. Alueen runkoyhteydet toteutuvat usein liian kapeina, ja ympäröivä maankäyttö häiritsee yhteyden toimintaa.

Seutulassa ja Lapinkylässä maakunnallinen viheryhteystarve mukailee Vantaanjokea. Seutulassa sijaitsee myös luonnonalueiden muodostama ekologisesti arvokas metsäinen kokonaisuus, joka kytkeytyy metsä- ja puustoiseen

verkostoon eteläpuolella metsäisellä runkoyhteydellä, jossa on esteitä Hämeenlinnanväylän ja rautatien kohdalla.

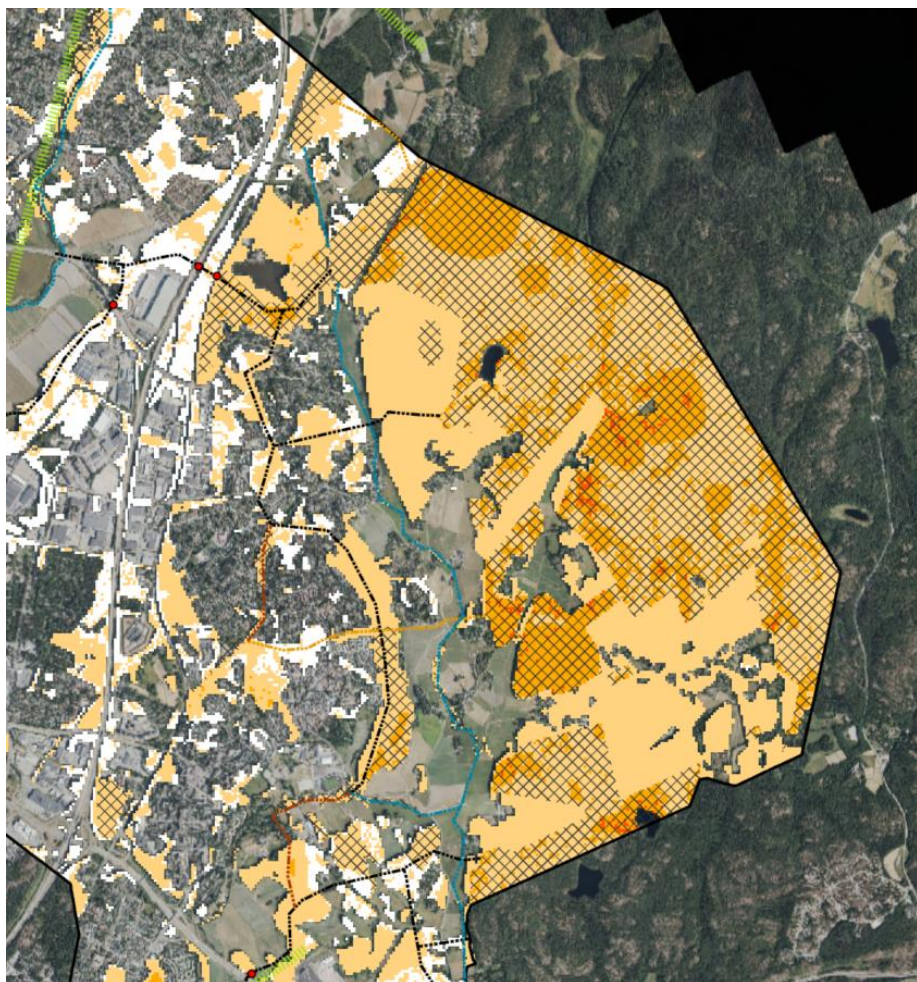
Yksi metsäisten yhteyksien päälinjoista sijaitsee Ylästössä, jossa Hakasuonkallioiden luonnonsuojelualuevaraus, Hagakärrsbergetin ja Sarkaniitty - Peltovuorenmetsän ja Tuulensuunpuiston luonnonalueet sekä Blåbärkärrsbergetin ja Krakanpuiston luonnonsuojelualueet kytkeytyvät ydinmetsän kautta Silvolanmetsän ja Pitkäkosken luonnonsuojelualueisiin ja Helsingin metsäverkostoon (kuva 20). Alueet muodostavat ekologisesti arvokkaan kokonaisuuden, joista löytyy muun muassa maakunnallisesti arvokas metsälintualue, liito-oravan ydinalue, luonnonsuojelulain tarkoittama kostea lehto ja tuore kangas ja METSO-kohde. Yhteydessä on katkos Ylästöntien ja Tuupakantien kohdalla.

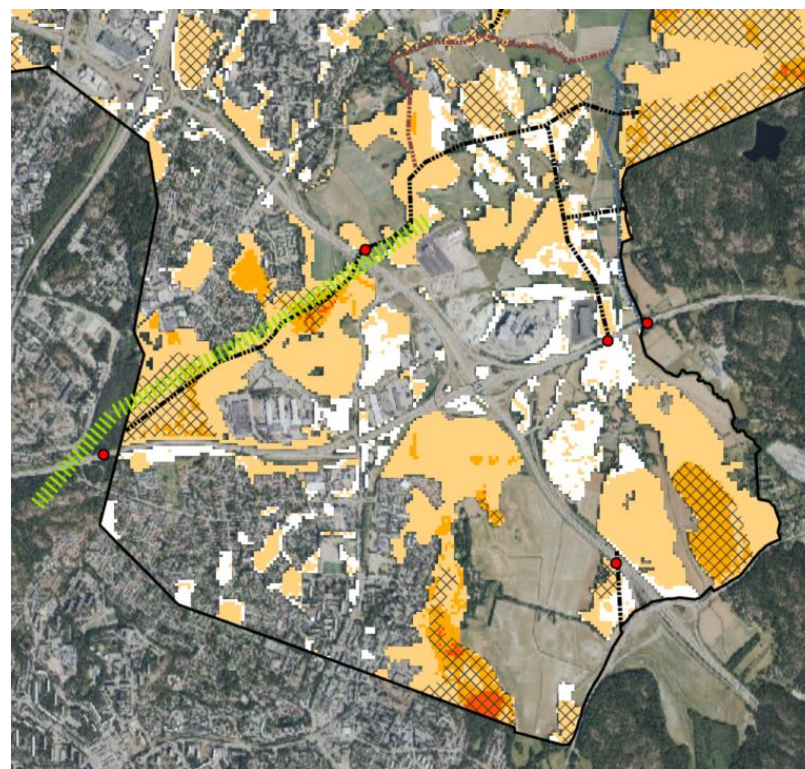
Kuva 20. Myyrmäen suuralueeen kautta kulkee kaksi maakunnallista viheryhteystarvetta ja yksi itä-länsi-suuntainen paikallisesti tärkeä runkoyhteys. Yhteyksissä on katkoskohtia Kehä III:n, Vihdintien ja rautatien kohdalla. Ylästön alueen luonnonsuojelualueilla, -varauksilla ja luo-alueilla on paljon tunnettuja luontoarvoja. Ekologisessa yhteydessä on katkos Ylästöntien ja Tuupakantien kohdalla.

Vantaan itäisin metsäisen yhteyden päälinja kulkee Länsimetsän ja Sipoonkorven kansallispuiston kautta ja jatkuu Sipooseen. Länsisuunnassa metsäisen yhteyden päälinjan ja ekologisen runkoyhteyden esteenä toimii Landenväylä (kuva 21). Etelässä yhteys kytkeytyy Helsingin verkostoon Länsimetsän kautta (kuva 22). Yhteydessä on katkos Porvoonväylän kohdalla. Flatbergetin kohdalla yhteys haarautuu ja kulkee luo-alueiden ja muiden ydinmetsien kautta Slåttmossenin luo-alueelle ja yhdistyy Helsingin metsäverkostoo. Uudenmaan maakuntakaavassa metsäisen yhteyden kohdalle on osoitettu viheryhteystarve. Yhteydessä on katkos Kehä III:n ja Porvoonväylän kohdalla. Myös Myllymäen luo-alue on arvokas metsäalue ja metsäinen yhteys.

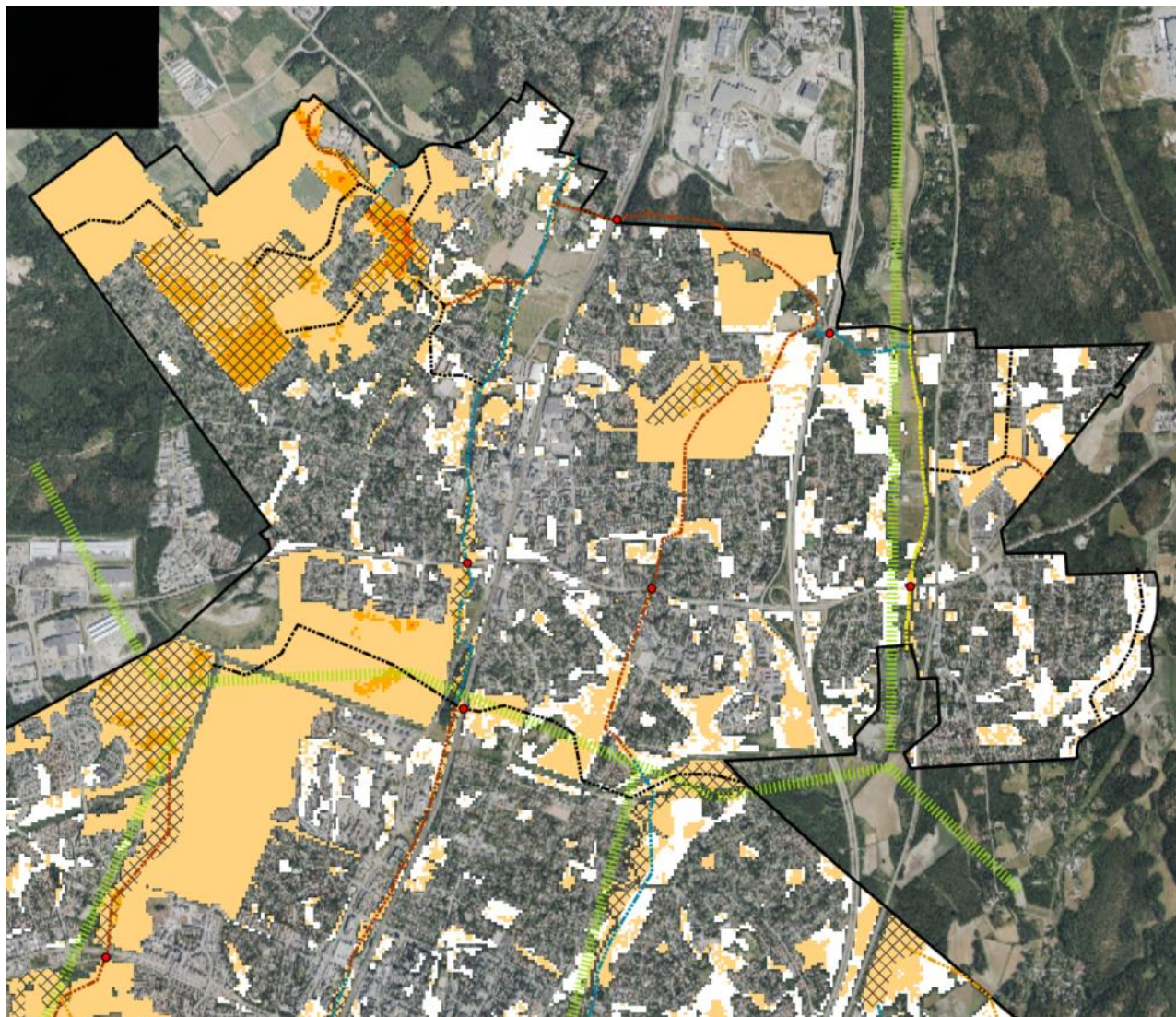
Kulomäessä metsäisten ekologisten yhteyksien päälinjat kulkevat Rauno ja Liisa Ruuhijärven metsän, Korkinmetsän ja Tussinkosken luonnonsuojelun kautta (kuva 23). Etenkin Tussinkosken luonnonsuojelun alue on tunnetuilta luontoarvoiltaan arvokas. Tuusulan puolelle jatkuva metsäinen virtavesiyhteys kulkee luontoarvoiltaan erityisen arvokkaiden kosteiden lehtojen ja kankaiden kautta, jotka eivät kuitenkaan ole luonnonsuojelun, -varauksen tai luo-alueen alueella. Nikinmäessä sijaitsee Tuusulan kautta kulkeva pohjoiseteläsuuntainen metsäisen yhteyden päälinja, joka ei tunnetuilta luontoarvoiltaan ole kuitenkaan Vantaan parhaimmistoa. Jokivarressa taas sijaitsee maakunnallinen viheryhteystarve.

Kuva 21. Sipoonkorven kansallispuisto on laaja ydinalue ja toimii myös tärkeänä metsäisenä ekologisena yhteytenä, ja sillä on tunnettuja luontoarvoja. Sipoonkorvesta länteen lähtee metsäinen ekologinen yhteys Kustaa III puiston kautta.

Kuva 22. Slättmossen-Vaarala-Ojanko-Sipoonkorpi on metsäinen runkoyhteys ja maakunnallinen viheryhteystarve, jonka varrella on tunnettuja luontoarvoja. Yhteydessä on Kehä III:n aiheuttama este kohta. Pääväylät aiheuttavat este kohtia myös Länsimetsän ja Myllymäen kautta kulkeviin metsäisiin yhteyksiin. Länsimetsän alueella on voimassa vuoden 2007 yleiskaava, jossa ekologisia yhteyksiä ei ollut vielä merkintänä, ja tämän vuoksi ekologinen yhteys näyttää katkeavan.

Kuva 23. Kulomäen metsät muodostavat metsäisen ekologisen yhteyden, joka jatkuu myös Tuusulan puolelle. Ruskeasanta-Ilo-la-Asola-Korso-välillä sijaitsee metsäisiä luonnonsuojelu- ja luo-alueita, jotka muodostavat pohjoiseteläsuuntaisen ekologisen yhteyden. Koivukylänväylä aiheuttaa yhteyteen estekohdan. Itä-länsisuunnassa rautatie aiheuttaa metsäiseen ekologiseen yhteyteen estekohdan.

Avointen biotooppien verkoston nykytila

Avointen biotooppien verkostoa tarkastellaan laadullisesta ja rakenteellisesta näkökulmasta. Laadullisessa tarkastelussa avointen biotooppien verkoston osat määritellään niiden ekologisen, maisemallisen ja kulttuurisen arvon perusteella sekä sen perusteella, mikä niiden rooli on verkostossa. Rakenteellisessa tarkastelussa määritellään verkoston arvokeskittymät ja osien väliset yhteydet.

Tarkastelussa on sovellettu Helsingin kaupungin Perinnekedoista kaupunkiin – Helsingin niittyverkoston kehittäminen -selvityksen (2021) laadullista ja rakenteellista luokittelua. Erona Helsingin selvitykseen niittyverkoston sijaan tarkastelussa on avointen biotooppien verkosto. Luokittelua on mukautettu sopimaan käytettävissä olevaan aineistoon ja Vantaan avointen biotooppien verkostoon.

Kuva 24. Ahdekaunokkeja Tikkurilan keskuspuistossa.

Avointen biotooppien verkoston osat ja laadullinen tarkastelu

Arvokohteet

Tässä selvityksessä arvokohteilla tarkoitetaan ekologisesti, kulttuurisesti ja maisemallisesti arvokkaita niittyjä ja muita avoimia elinympäristöjä. Määritelmä mukailee “Perinnekeidoista kaupunkiin – Helsingin niittyverkoston kehittäminen” -julkaisua. Kyseisessä julkaisussa ekologisesti arvokkailla kohteilla tarkoitetaan mm. arvoniittyjä, perinnemaisemia, niitylajiston kannalta arvokkaita kasvikohteita ja luontotyyppisiä, suojelualueiden niittyjä ja muita tiedossa olevia kallioketoja ja arvokkaita niittyjä. Maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkailla niityillä tarkoitetaan kohteita, jotka sijoittuvat maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta arvokkaille alueille kuten valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille, RKY-alueille tai linnoitusalueille. Mallia on otettu myös Espoon ekologisen verkoston nykytila –julkaisusta. Espoon tarkastelussa arvoniityt on rinnastettu muiden hoitoluokkien niittyihin, ja suojellut niityluontotyypit on katsottu omaksi ryhmäkseen.

Avointen biotooppien verkoston arvokohteita ovat arvoniityt, luonnonsuojelualueilla, luonnonsuojelualuevarauksen alueilla, luo-alueilla ainakin osittain sijaitsevat niityt sekä maastotöiden perusteella arvokkaiksi todetut perinnebiotoopit. Tällä tavalla määritellyjä arvokohteita on 123 kappaletta ja 147,2 ha.

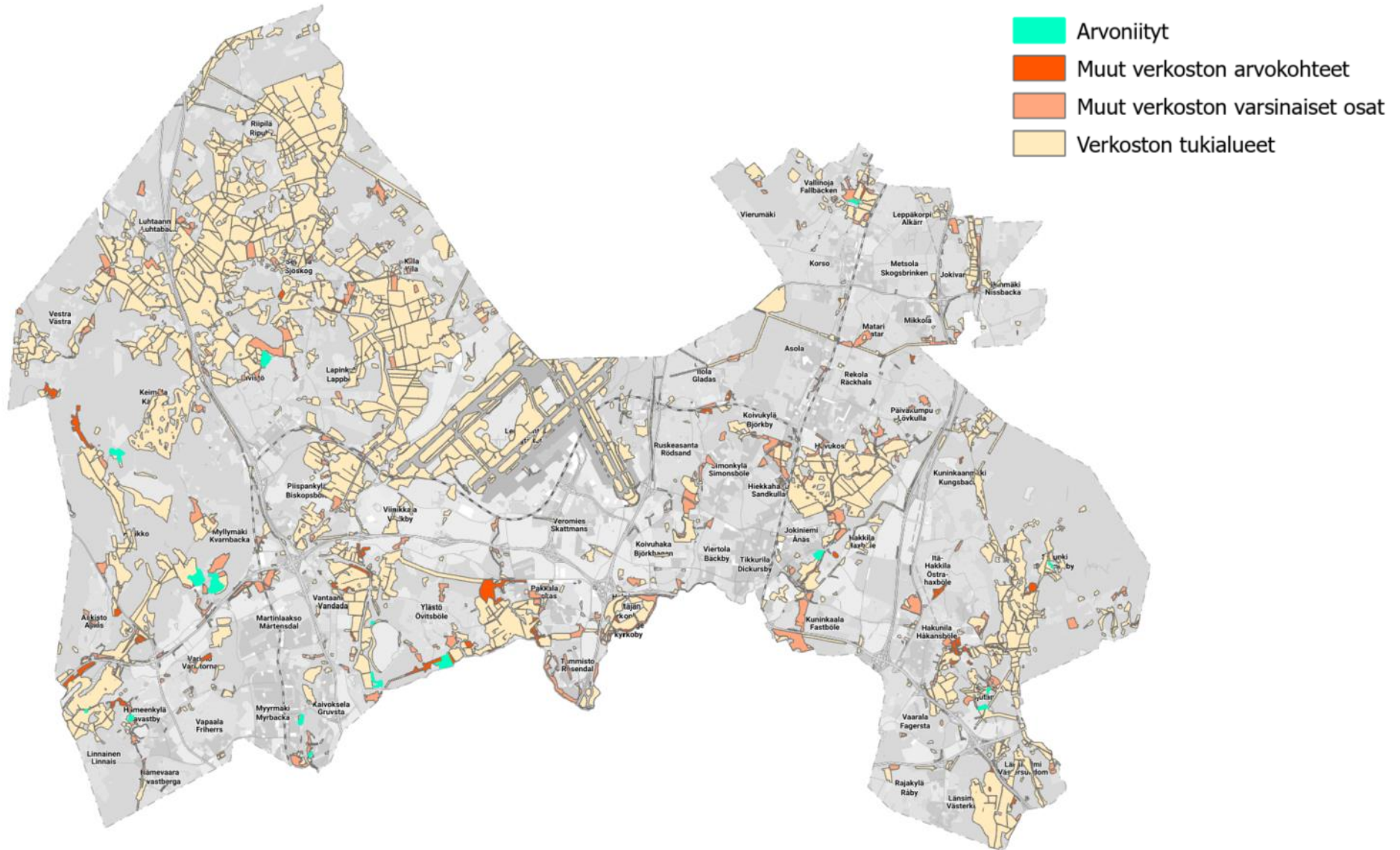
Itä- ja Keski-Vantaan (2017) sekä Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmissa (2017) on tunnistettu 15 arvoniittyä, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 41,8 ha (kuva 25). Arvoniittyjen hoito on ollut vähäistä, sillä niitä ei ole tunnistettu omiksi kohteikseen ennen Peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmaa. Hoidon myötä niittyjen odotetaan elyvän ja kasvilajilajiston monipuolistuvan. Länsi-Vantaan kohteista Vehkalanniitty on kehittämissuunnitelmassa nostettu esiin poikkeuksellisen arvoniittykohteena, sillä lähes puuttomana ja paahteisena ruderaattina se on erinomainen elinympäristö monille kasvi- ja hyönteislajeille. Yhdessä Hoorikin arvoniittyjen kanssa, se muodostaa arvoniittykeskittymän. Itä- ja Keski-Vantaan kohteista aiemmin tunnistettuja kohteita ovat Muinaispuisto ja Tuupakanmäki. Peltojen ja niittyjen kehittämissuunnitelman teon aikana Tuupakanmäki oli ainoa kohde, josta niittojäte kerättiin pois. Skoängenin alueella sijaitsee selvitysten ainoa laidunnettu perinnebiotooppi. Tulevaisuudessa osasta maisemaniittyjä

(hoitoluokka B3) voi hoidon myötä kehittyä uusia arvoniittyjä. Osa arvoniityistä sijoittuu luonnonsuojelu- ja luo-alueille.

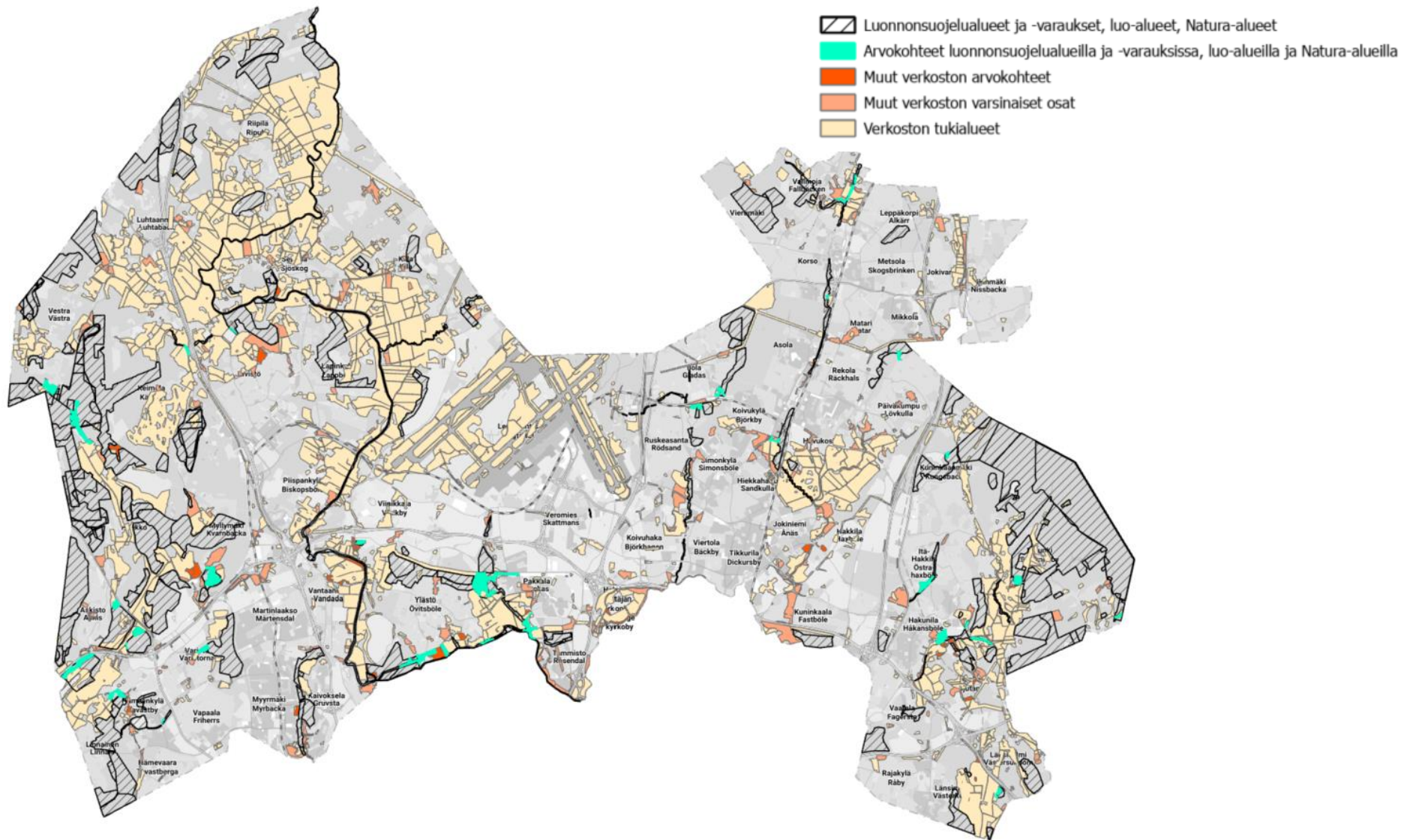
Selvityksen yhteydessä Vantaan luontoaineiston arvokkaisiin avoimiin kohteisiin tehtiin maastokäyntejä niiden nykytilan selvittämiseksi ja perinnebiotooppien uhanalaisuusluokituksen mukaisen luontotyypin määrittämiseksi. Maastokäyntien perusteella kolme kohdetta todettiin avointen biotooppien verkostoon sopiviksi arvokohteiksi. Krakanojan niitty on luontotyypiltään sisävesien korkeakasvuinen rantaniitty, ja se sijaitsee osaksi luonnonsuojelualuevarauksen alueella. Luo-alueella sijaitseva Tuupakan keto on karu kallioketo. Syyrakin keto on ekologisesti arvokas karu kallioketo ja tuore niitty. Kakolanmäen kallioketo on Uudenmaan perinnemaisemat -selvityksessä (Pykälä & Bonn, 2000) luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Myös Stenkullan kallioketo on ekologisesti arvokas kohde. Maastokäyntien yhteydessä kohteille määriteltiin myös hoitosuosituksia esimerkiksi taimien poiston suhteen.

Muista niityistä ekologisesti arvokkaiksi katsotaan ne kohteet, jotka sijoittuvat ainakin osittain luonnonsuojelu-, luonnonsuojelualuevaraus- tai luo-alueille (kuva 26). Maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkailla niittyalueilla tarkoitetaan niittyjä, jotka sijoittuvat Vantaan yleiskaavan maisemallisesti ja kulttuurisesti erityisen arvokkaalle kyläalueelle (kuva 27). Maisemallisesti ja kyläkuvallisesti arvokkaat alueet on määritelty Kulttuurimaisemaselvityksessä (Muukka ja Mäkynen 2005). Museoviraston muinaisjäännöksiä ja kulttuuriperintökohteita ei huomioida tässä selvityksessä.

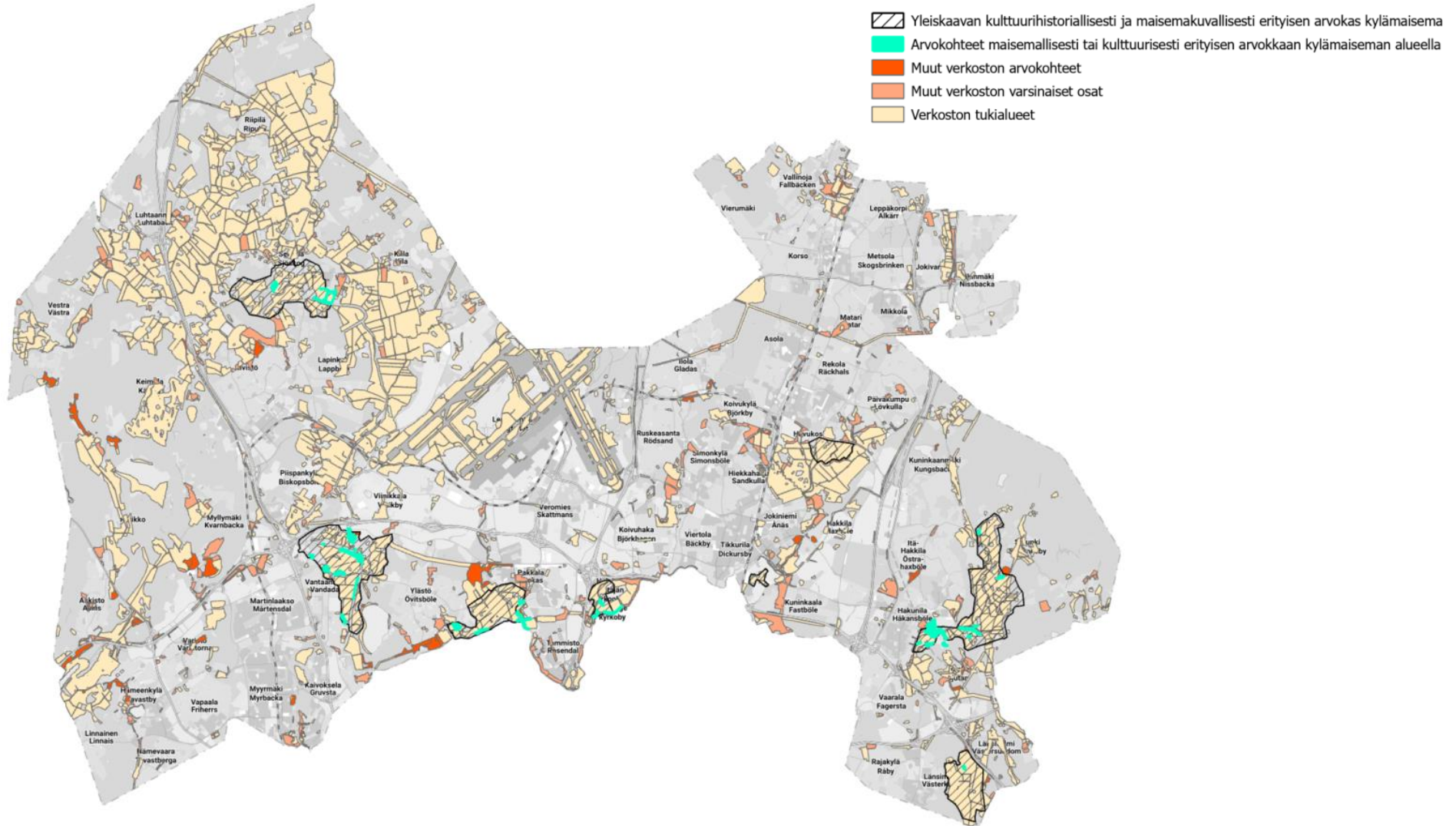
Maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkaat kohteet eivät vastaa Helsingin Perinnekehoista kaupunkiiniittyihin -selvitystä, jossa maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkaisiin niittyihin sisältyvät ne niityt, jotka sijoittuvat valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle maisema- tai kulttuuriympäristön alueelle, RKY-alueelle tai muinaisjäänösrekisterin kiinteälle muinaisjäänökselle tai muulle kulttuuriympäristökohteelle. RKY-alueet kuitenkin sisältyvät suurimmaksi osaksi myös Vantaan yleiskaavan maisemallisesti ja kyläkuvallisesti erityisen arvokkaisiin alueisiin.

Kuva 25. Avointen biotooppien verkoston osat. Arvoniityt (B5) on luokiteltu verkoston arvokohteiksi.

Kuva 26. Suojeluverkoston alueelle sijoittuvat avoimet elinympäristöt.

Kuva 27. Yleiskaavan maisemallisesti ja kulttuurisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueelle sijoittuvat avoimet biotoopit.

Muut verkoston varsinaiset osat

Avointen biotooppien verkoston muita osia ovat ne käyttöniityt (B2), maisemaniityt ja laidunalueet (B3) sekä avoimet alueet ja näkymät (B4), jotka eivät kuulu arvokohteisiin. Myös osa maastossa tarkistetuista kohteista on verkoston varsinaisia osia.

Verkoston tukialueet

Avointen biotooppien verkoston tukialueet voidaan jakaa avoimiin ja puoliavoimiin tukialueisiin. Avoimia tukialueita ovat maisemapellot (B1), erityisalueet (E) eli käytännössä palstaviljelyalueet, viljelykäytössä olevat viljelymaat, joutomaat, golf-kentät, puuton suomaa, voimalinja-aukeat suomaille ja voimalinja-aukeat metsäisillä alueilla. Avoimiin tukialueisiin kuuluvat myös Pellot ja niityt –selvityksen 0-alueet eli hoitoluokituksen ulkopuoliset alueet, A- ja A3-alueet eli käyttöviheralueet. Luokituksen ulkopuolisia alueita ovat Länsi-Vantaalla sijaitsevat Pyymosan pellot, Askin puistikko ja Koukkuniitty.

Peltojen ja niittyjen hoidon kehityssuunnitelmassa todetaan, että maisemapeltojen tarkoitus on rikastuttaa maisemakuvaa ja auttaa säilyttämään kosketus oman alueen viljelykulttuuriin. Näkymä vaihtelee vuodenajan ja viljeltävien kasvien mukaan. Erityisesti reunavyöhykkeillä voi olla myös ekologista merkitystä. Palstaviljelyalueet tukevat mesipistiäisten runsautta ja monimuotoisuutta. Viljelymaiden merkitys tukialueina riippuu viljeltävistä lajeista ja viljelytavasta. Verkoston lajien näkökulmasta viljelykasveina kannattaa suosia hyönteispölytteisiä lajeja, jotka toimivat ravinnonlähteinä pölyttäjille. Reunavyöhykkeet ovat usein itse viljelyaluetta monimuotoisempia.

Joutomaat ovat monimuotoisia elinympäristöjä, joilla kasvillisuus pääsee kehittymään luontaisesti hoidon puuttuessa tai ollessa vähäistä. Joutomaiden pitäminen osana avointen biotooppien verkostoa on kaupungeissa haastavaa, sillä ne syntyvät alueille, joita ei ole kaavoitettu viheralueiksi. Joutomaat tukevat monimuotoisuutta parhaiten sukkession alkuvaiheessa ja avointen biotooppien verkoston kannalta ne olisikin paras säilyttää avoimina. Johtoaukeiden merkitys tukialueina riippuu alueiden kasvillisuudesta ja hoitokäytännöistä. Alueista voi niiden luontaisesta kasvillisuudesta riippuen oikealla hoidolla kehittää

niittylajistolle sopivia elinympäristöjä. Voimalinjojen kasvusto raivataan 5–8 vuoden välein (Fingrid 2020). Golf-kentillä monimuotoisuus ilmenee lähinnä kenttien reuna-alueilla. Hoidolla voi vaikuttaa kentän ekologiin arvoihin. Puuttomat suot eli nevat ja letot ovat niin kosteita elinympäristöjä, ettei alueilla kasva puita.

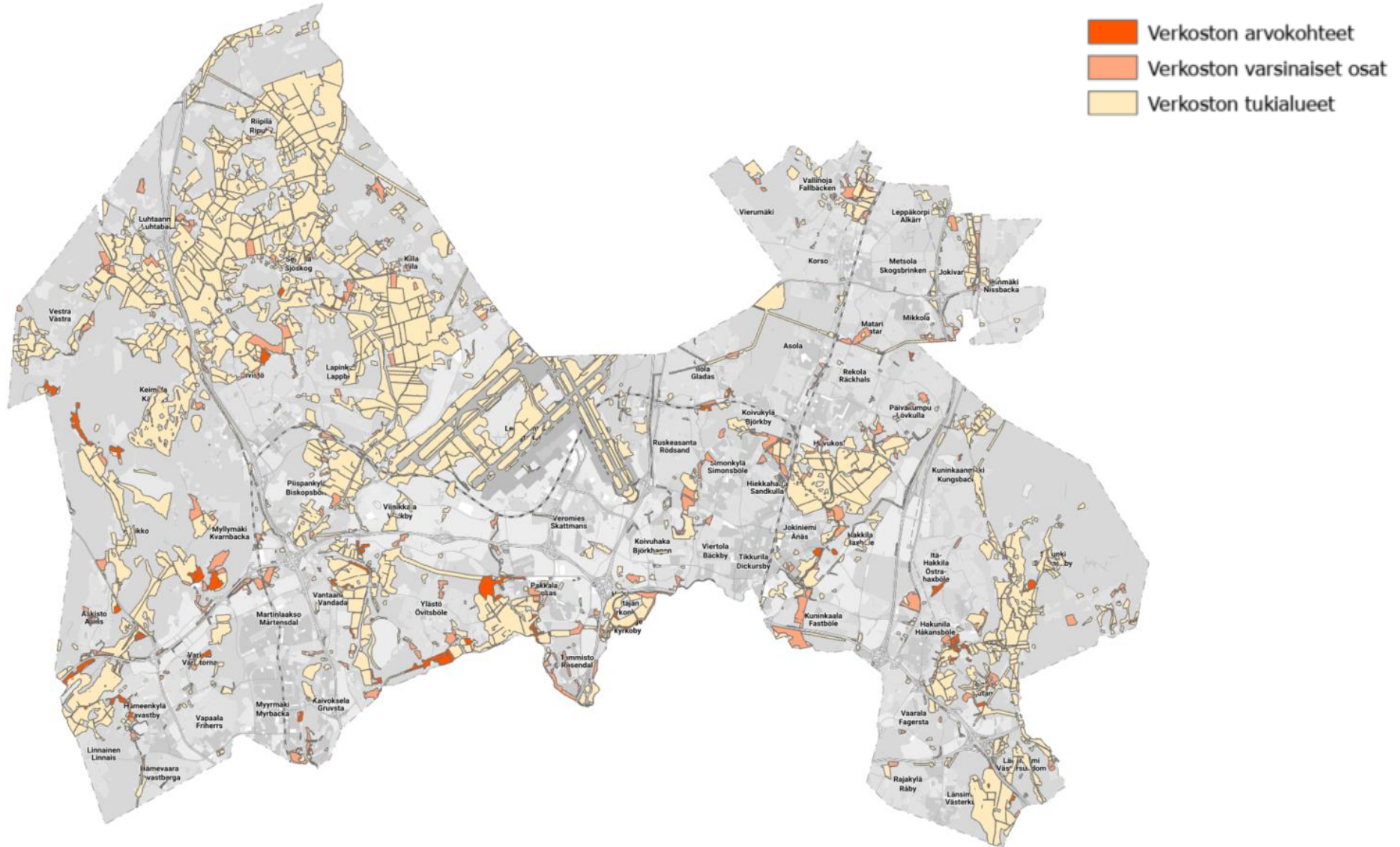
Puoliavoimia tukialueita ovat pensoittuvat viljelymaat, kartanopuistot sekä avoin ja puoliavoin rantakasvillisuus. Samat alueet toimivat tukialueina myös metsä- ja puustoisessa verkostossa.

Kalliota ei ole eroteltu metsämaasta - ne ovat siis tässä tarkastelussa osa metsä- ja puustoista verkostoa eivätkä avointen biotooppien verkostoa lukuun ottamatta muutamaa maastossa tarkistettua kallioketoa. Myöskään esimerkiksi ruovikoita tai kesantopeltoja ei ole erotettu omana ryhmänään. On myös huomioitava, että vaikka erityyppisiä verkostoja voidaan tarkastella erillään, niiden välillä on todellisuudessa paljon vuorovaikutuksia ja eri elinympäristötyypit voivat toimia osana useampia verkostoja. Esimerkiksi puustoisuudeltaan vaihtelevat jokien ja purojen rannat ovat elinympäristöjä, jotka voivat kuulua niin metsä- ja puustoiseen verkostoon, avointen biotooppien verkostoon kuin siniverkostoonkin (ks. Perinnekedoista kaupunkiin – Helsingin niittyverkoston

kehittäminen). Avointen biotooppien lajisto myös hyötyy ja jopa on riippuvainen elinympäristöjen mosaiikkimaisesta vaihtelusta.

Kuva 28. Avointen ja puustoisten biotooppien vuorottelua Jokiniemenkadun ja Keravanjoen välissä.

Kuva 29. Avointen biotooppien verkoston arvokohteet, muut varsinaiset osat ja verkoston tukialueet.

Avointen biotooppien verkoston yhteydet rakenteellinen tarkastelu

Helsingin niittyverkostoselvityksessä on määritelty, että jos korkeintaan 500 m etäisyydellä arvokohteesta on yli 6 ha arvokohteita, kyseessä on niittykeskittymä. Tässä selvityksessä avointen biotooppien verkoston arvokeskittymälle käytetään samaa määritelmää.

Arvokeskittymät on muodostettu niin, että arvokohteille on muodostettu 250 m puskurit ja mikäli toisensa leikkaavien puskurien alueella on yli 6 ha arvokohteita, ne muodostavat yhdessä arvokeskittymän (kuva 30).

Verkoston osien väliset yhteydet on jaettu arvokeskittymien ja arvokohteiden välillä kulkeviin jatkuviin yhteyksiin ja näitä täydentäviin, mahdollisesti kehitettäviin katkonaisiin yhteyksiin ja yhteysalueisiin. Jatkuvat yhteydet kulkevat verkoston varsinaisten osien tai tukialueiden kautta (kuva 30). Niihin ei sisälly yli 200 m katkoskohtia tai esteenä toimivia alueita kuten tiheitä metsiä tai tiheästi rakennettuja alueita. Katkonaiset yhteydet ovat verkoston osien välisiä yhteyksiä, joissa on katkoskohtia eli yhteyden osat ovat yli 200 m etäisyydellä toisistaan tai niiden välillä on esteenä toimiva alue. Verkoston rakenteen nykytilan yleispiirteisessä tarkastelussa on

huomioitu myös yhteydet naapurikaupunkeihin.

Arvokeskittymällä tulee olla yhteys ainakin kahteen muuhun keskittymään, jotta verkosto ylipäätään muodostuu.

Arvokeskittymät sijoittuvat Lounais-Vantaalle lukuun ottamatta muista irrallaan Hakunilan ja Ojangon rajalla sijaitsevaa keskittymää. Muualla Vantaalla arvoniityt eivät muodosta arvokeskittymiä vaan sijaitsevat melko kaukana toisistaan.

Arvokeskittymät sijaitsevat usein yleiskaavan (2020) maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueella. Niitä on vähemmän siellä, missä tällaisia alueita ei ole. Itä-Vantaalla verkoston alueet ovat huonommin kytkeytyneitä. Alueiden välinen etäisyys vaihtelee noin parista sadasta metrillä pariin kilometriin.

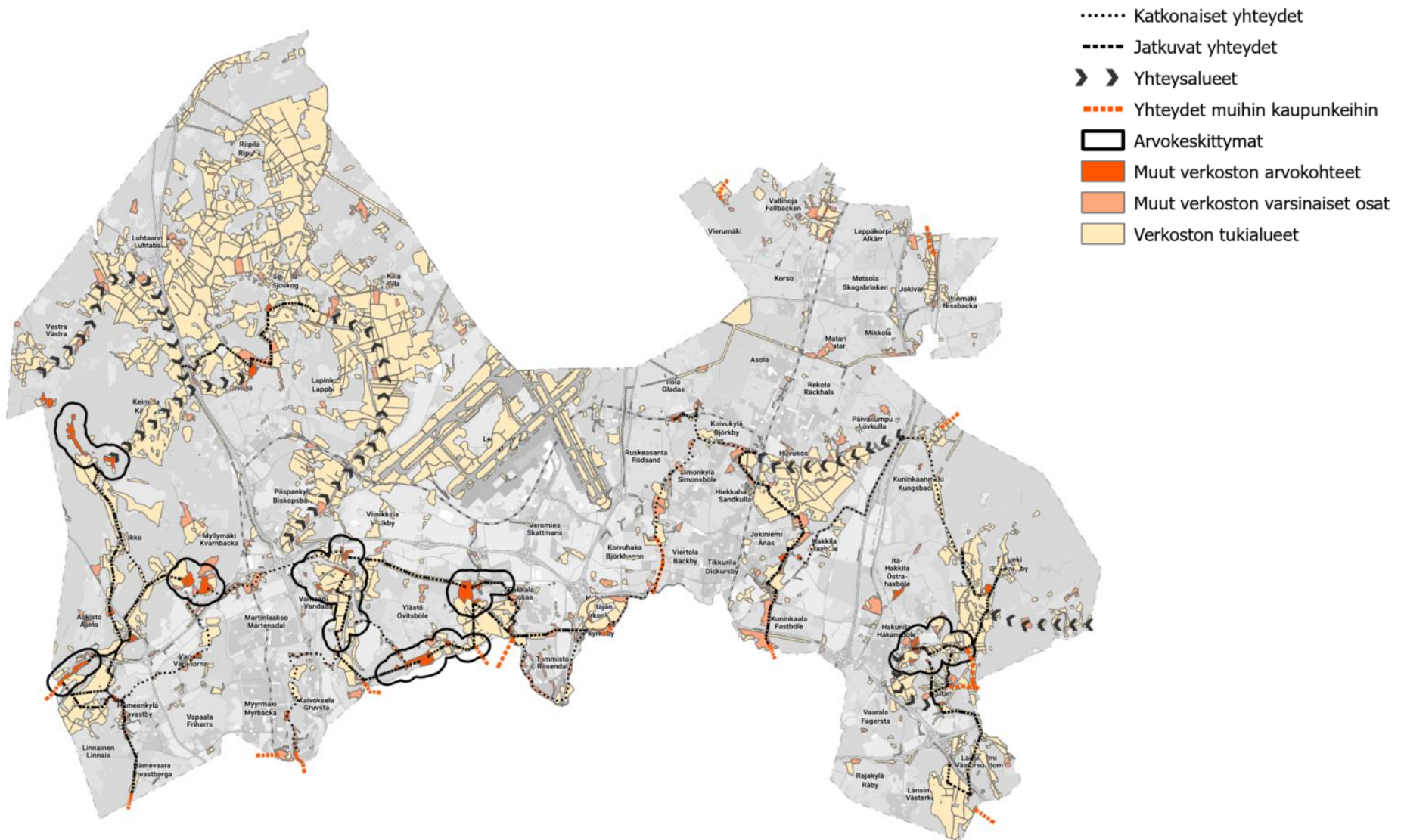
Keimola-Petikon arvokeskittymä muodostuu luonnonsuojelualueella ja Natura-alueella osittain sijaitsevista niityistä ja arvoniitystä. Arvokeskittymä on kytkeytynyt jatkuvalla tukialueiden kautta kulkevalla yhteydellä Myyrmäen suuralueen kahteen muuhun arvokeskittymään. Vehkalanmäen ja Hoorikin arvoniityt (B5) muodostavat 14,5 ha Myllymäki-Petikon arvokeskittymän. Vehkalanmäen arvoniityt sijaitsee luo-alueella. Askisto-Hämeen kylän arvokeskittymän avoimet biotoopit sijaitsevat luonnonsuojelualuevarauksen

alueella. Myös näiden arvokeskittymien välillä on jatkuva yhteys.

Aviapoliksen suuralueella sijaitsee kolme arvokeskittymää. Ylästönrannan 5,7 ha arvoniitty muodostaa kahden yleiskaavan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueelle sijoittuvan niityn kanssa Ylästön arvokeskittymän. Arvokeskittymään kuuluu myös maisemaniitty, josta osa sijoittuu Silvolan metsän luonnonsuojelualueelle. Pakkala-Ylästön arvokeskittymän muodostaa 11 ha kokoinen Tulkinpuisto, joka on maisemaniitty ja sijaitsee suurimmaksi osaksi Sarkaniityn ja Peltovuoren metsän luo-alueella. Osa maisemaniitystä ulottuu Krakanpuiston luonnonsuojelualueelle. Kolmas keskittymä muodostuu Vantaanlaakson, Viinikkalan ja Ylästön alueelle useammasta pienestä niitystä, joilla on maisemallisia ja kulttuurisia arvoja. Maakunnallisesti arvokkaan Tuupakan kedon lisäksi keskittymään kuuluu kuusi kulttuurihistoriallisesti ja maisemakuvallisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueelle sijoittuvaa maisemaniittyä ja yksi avoin näkymä (Pykälä & Bonn 2000) sekä Silvolan arvoniitty. Arvokeskittymät ovat kytkeytyneet toisiinsa jatkuvien yhteyksin. Hoorikin ja Vehkalanmäen niittykeskittymän ja Vantaanlaakso-Viinikkala-Ylästö-keskittymän välillä on katkonainen yhteys.

Hakunilan suuralueella on yksi arvokeskittymä, johon kuuluu ekologisesti, maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkaita niittyjä. Hakunila-Sotunki-Ojangon arvokeskittymä ei ole kytkeytynyt muihin arvokeskittymiin, mutta sen läheisyydessä on keskittymien ulkopuolisia arvokohteita.

Avoimia yhteyksiä haittaa paitsi elinympäristöjen katkonaisuus, myös liikenneväylät. Läheiset niittykeskittymät sijoittuvat usein eri puolille pääväyliä. Vaikka keskittymät olisivat lähellä toisiaan, niiden välillä saattaa kulkea esteenä toimiva monikaistainen liikenneväylä.

Kuva 30. Arvokeskittymät ja arvokeskittymien ja muiden arvokohteiden väliset jatkuvat avoimet yhteydet.

Siniverkoston nykytila

Siniverkostoa tarkastellaan rakenteellisesta ja laadullisesta näkökulmasta sekä osana koko ekologista verkostoa.

Rakenteellisessa tarkastelussa määritellään verkoston osat.

Rakenteelliseen tarkasteluun kuuluu myös kytkeytyneisyyden ja esteiden tarkastelu. Laadullisessa tarkastelussa verkoston osia arvioidaan vesialueiden ja niiden rantavyöhykkeen luonnontilaisuuden ja luontoarvojen perusteella. Siniverkostoa tarkastellaan osana koko ekologista verkostoa peilaamalla sitä muihin ekologiin verkostoihin ja ekologiin yhteyksiin.

Tarkasteluun sisältyvät virtavedet ja vesistöt, joissa on vettä ympäri vuoden. Puroja pienemmät virtavedet, norot eivät sisälly tarkasteluun, sillä ne kuivuvat säännöllisesti. Tästä huolimatta noroilla on merkitystä esimerkiksi muihin virtavesiin päätyvän kiintoaineksen ja ravinteiden määrän kannalta. Noro on vesilain suojelema vesiluontotyyppi. Myös lammikot ovat tyypillisesti kausikuivia, mutta paikkatietopohjaisen tarkastelun perusteella niitä voi olla haastavaa erottaa lammista.

Kuva 31. Eläinten jälkiä Vantaanjoen jäällä.

Siniverkoston osat ja rakenteellinen tarkastelu

Siniverkoston voi jakaa uomaverkoston, joka muodostuu virtavesistä sekä seisoviin altaisiin, joissa vesi ei virtaa ainakaan jatkuvasti. Uomaverkoston kuuluvat joet ja purot, jotka eroavat toisistaan vesilain määritelmän mukaan valuma-alueen perusteella. Myös ojat eli kaivetut uomat ovat osa uomaverkosta. Vantaan jokien valuma-alueet on esitetty taulukossa 2. Seisovia vesiä ovat järvet ja lammet, joilla ei ole virallista kokorajoja. Tässä selvityksessä lammet on jaettu pieniin ja suurin sen mukaan, ovatko ne alle vai yli 1 ha. Lammet voivat olla kytkeytyneitä uomaverkoston. Verkoston osat ja niiden määrittelyperusteet on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 2. Vantaan jokien valuma-alueet.

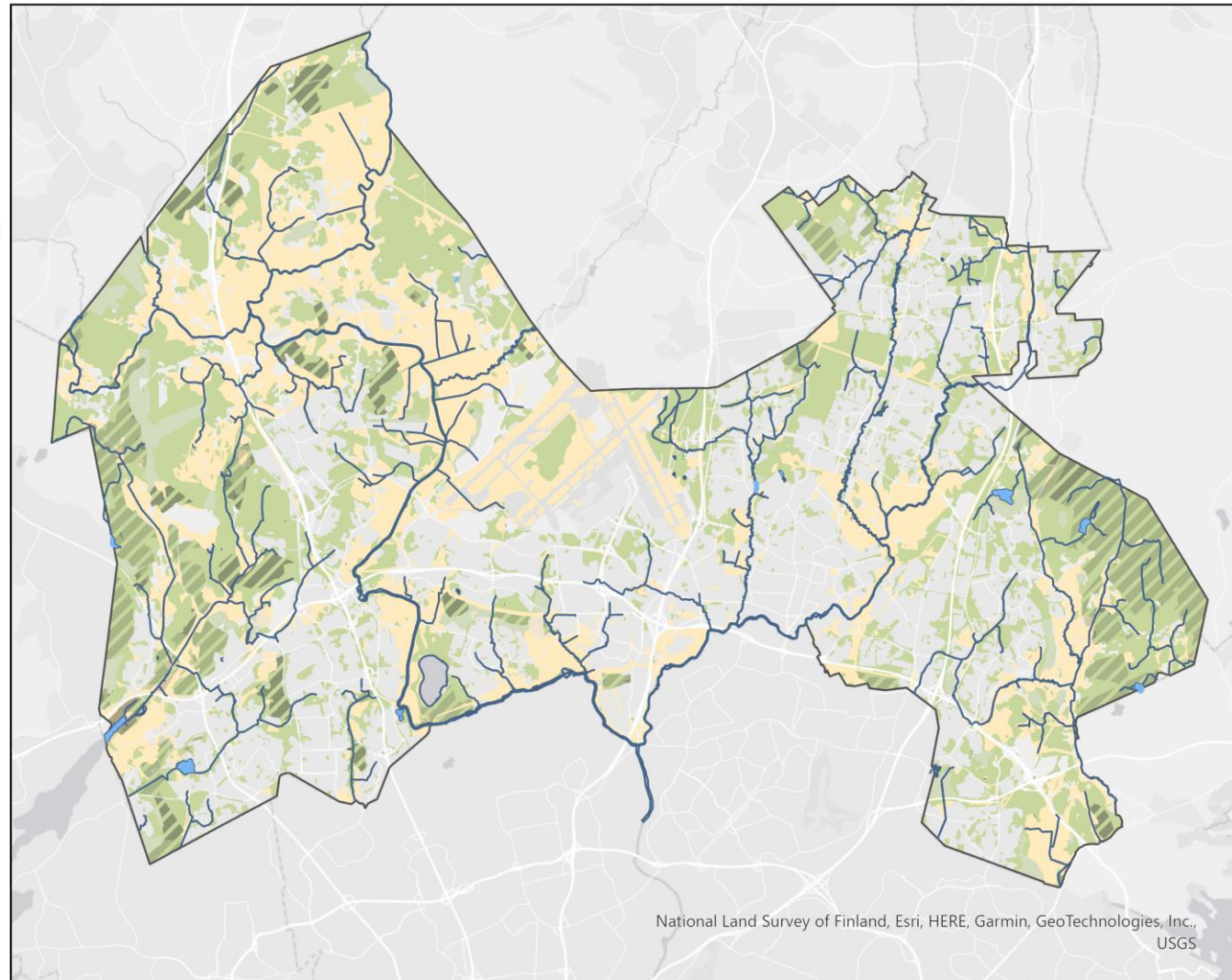
Joki	Valuma-alue
Vantaanjoki	1 680 km ²
Keravanjoki	395 km ²
Lepsämäenjoki	213 km ²
Luhtajoki	155 km ²

Taulukko 3. Siniverkoston rakenteellinen luokittelu.

Verkoston osa	Määrittelyperuste
Joet	Valuma-alue vähintään 100 km ²
Purot	Valuma-alue korkeintaan 100 km ²
Isot lammet	Yli 1 ha
Pienet lammet	Alle 1 ha

Tarkastelu perustuu Vantaan olemassa oleviin paikkatietoihin. Purot tunnistettiin Pienvesikohteet-aineistosta, jonka pohjana on käytetty Vantaan pienvesiselvitystä (FCG 2008–2009) ja täydennetty selvityksen ulkopuolelle jäävien Vantaanjoen, Keravanjoen ja Silvolan tekojärven osalta. Aineistoa täydennettiin vesilain tarkoittama puro -aineistolla, jonka kohteet on määritelty Vantaan virtavesiselvityksessä (Janatuinen 2010–2011). Luontoaineiston Lammet ja lammikot -aineistoa täydennettiin Vesistokohteet-aineiston lammilla ja järvillä. Uomaverkosto, lammet ja lammikot on esitetty kuvassa 32. Osa lammista on yhteydessä uomaverkoston. Näitä ovat ainakin Varistonjoaan liittyvä Lammaslampi, Bisanojoaan liittyvä Bisajärvi ja Kuusijärvenojoaan liittyvä Kuusijärvi.

- Pieni lampi tai lammikko (alle 1 ha)
- Suuri lampi tai järvi (yli 1 ha)
- Purot ja joet
- Luonnonsuojelualuevaraus
- Luonnonsuojelualue
- Luo-alue
- Avointen biotooppien verkosto ja sen tukialueet
- Metsä- ja puustoinen verkosto

Kuva 32. Vantaan Uomaverkosto, lammet ja lammikot.

Kytkeytyneisyys ja kytkeytyneisyyden esteet vesieliöstölle

Verkoston eheys on tärkeää myös siniverkostossa, jotta sitä asuttava lajisto voi siirtyä elinympäristöstä toiseen.

Siniyhteydet toimivat usein yhteyksinä myös viheralueiden välillä. Kytkeytyneisyyden tarkastelussa on huomioitava sekä vesistö että sen rantavyöhyke.

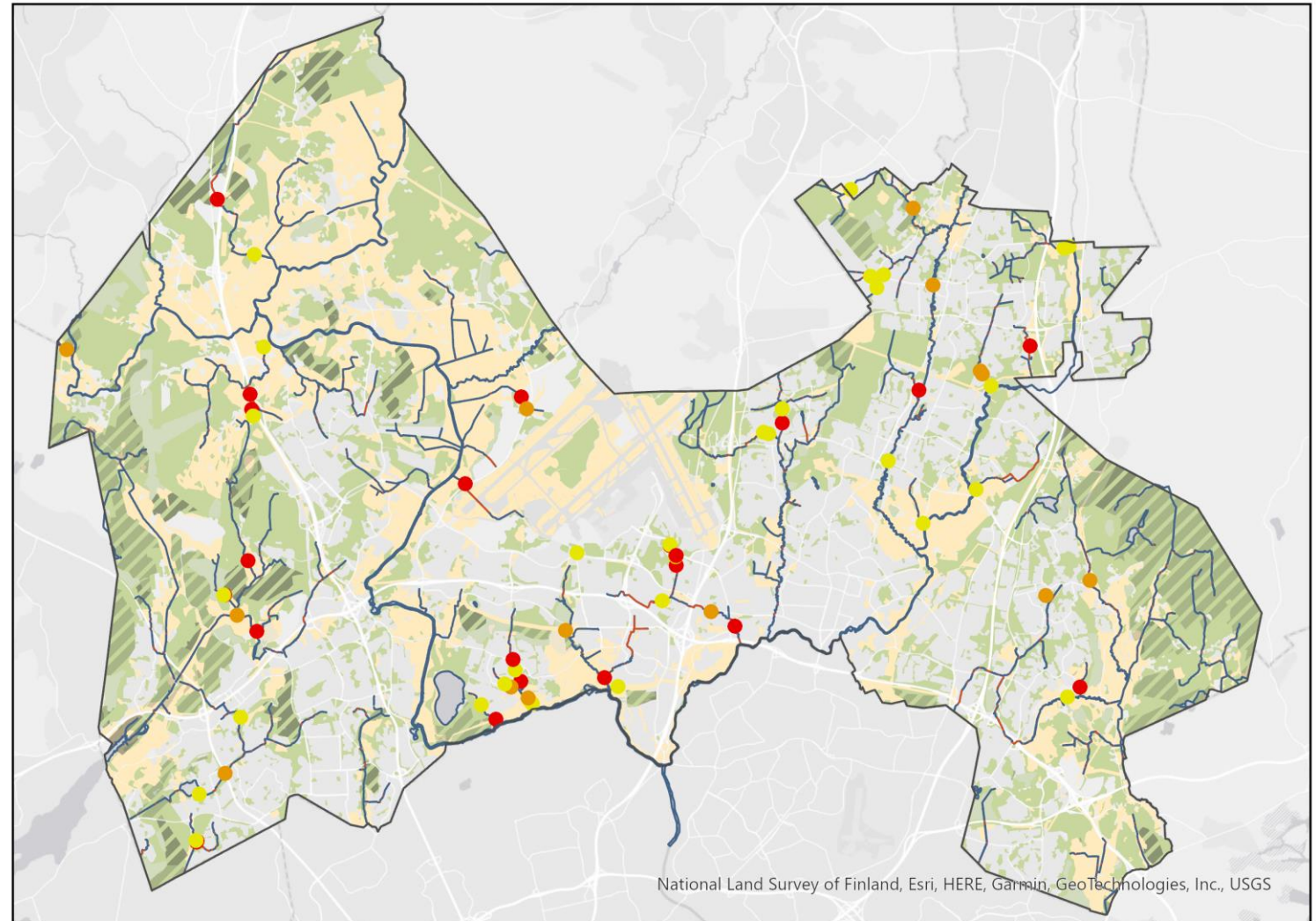
Vantaan puroihin liittyvät vaellusesteet ovat useimmiten tierumpuja, patoja ja putkituksia. Lisäksi esteenä voivat toimia rytöpadot, louhikot, kalliopaljastumat ja ristikot. Puroihin liittyvien nousuesteiden sijainteja on esitetty kuvassa 33.

Tierummut estävät kalojen ja simpukoiden liikkumisen, jos ne ovat liian korkealla, veden virtaus on liian nopeaa, vesi on liian matalalla tai rummun yhteyteen on kertynyt esteenä toimivaa materiaalia. Rummut voivat toimia esteenä myös maata pitkin liikkuville lajeille, jos maayhteyttä ei ole jätetty. Maata pitkin

liikkuville eläimille putkitetut osuudet voivat olla yhteyden katkoskohtia, sillä putkitetut osuudet sijaitsevat tavallisesti teiden kohdalla ja voimakkaasti rakennetussa ympäristössä. Patojen ja voimakkaan virtauksen aiheuttamaa estevaikutusta voidaan lievittää luonnonmukaisten ja teknisten kalateiden avulla. Kuitenkin myös kalatiet voivat toimia vaellusesteenä, jos niihin pääsee kertymään roskaa ja muuta materiaalia. Niiden kunnosta ja huoltamisesta on siis huolehdittava.

Esteet voivat olla myös lainvastaisia, sillä vesilain mukaan esteellinen vesistöylitysrakenne on luvanvarainen, eikä se saa aiheuttaa luonnontoininnan vahingollista muuttumista, vaarantaa kalakantoja tai purouoman tai Lapin maakunnan ulkopuolisen noron luonnontilaa.

- Merkittävä noususte
- Osittainen noususte
- Täydellinen noususte
- Rumpu
- Pienvedet
- ▨ Luonnonsuojelualuevaraus
- ▨ Luonnonsuojelualue
- Luo-alue
- Avointen biotooppien verkosto ja sen tukialueet
- Metsä- ja puustoinen verkosto

Kuva 33. Puroihin liittyviä eri tasoisia noususteitä, joiden sijainteja ja toimenpide-ehtotuksia on kartoitettu Vantaan virtavesiselvityksessä (Janatuinen 2010–2011).

Siniverkoston laadullinen tarkastelu

Purojen laadullinen luokittelu neljään ryhmään tehdään Pienvesiselvityksen päivityksen yhteydessä. Tässä selvityksessä vastaava luokittelu on tehty joille, lammille ja lammikoille (kuva 34).

Luokittelu perustuu kohteiden rantavyöhykkeiden luontoarvoihin ja maankäyttöön ja rantavyöhykkeillä sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin, -varauksiin ja Natura-alueisiin. Myös noususteiden ja vieraslajien negatiivinen vaikutus on huomioitu luokittelussa. Jokien uomaosuuksille laskettu mutkaisuusindeksi ei tuottanut tuloksia, joka juuri erottaisi uomaosuuksia toisistaan, joten sitä ei huomioitu luokittelussa. Luokittelussa huomioidut tekijät ovat kuvattu tarkemmin Menetelmät-kappaleessa.

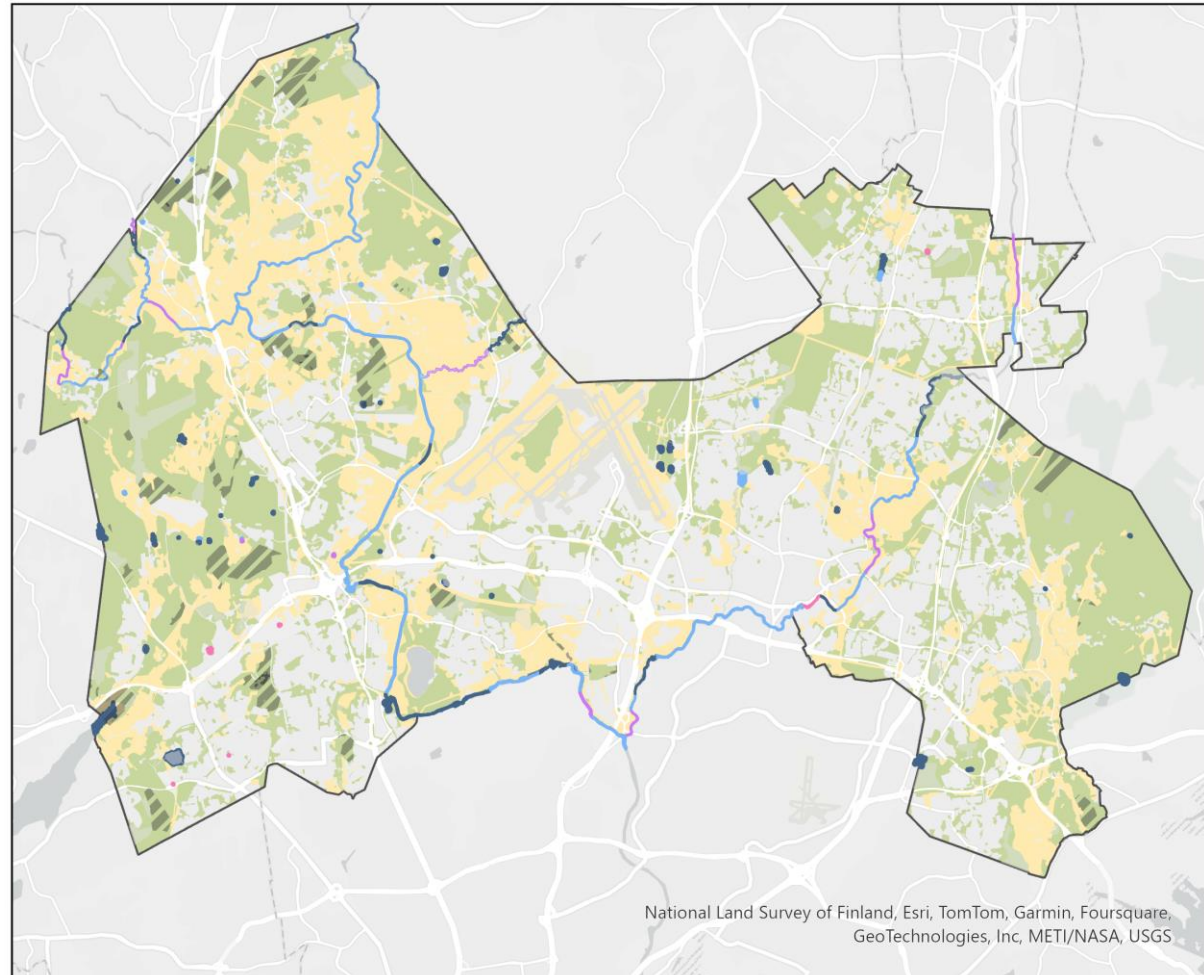
Myös haitalliset vieraslajit vaikuttavat negatiivisesti siniverkoston elinympäristöjen laatuun. Niillä on vaikutusta sekä elinympäristön fyysisiin ominaisuuksiin että sen lajistoon. Esimerkiksi jättipalsamin valtaamat elinympäristöt ovat alttiita

eroosiolle, koska 1-vuotisen palsamikasvuston juuristo ei pysty sitomaan maata kuten monivuotinen kasvillisuus. Eroosion myötä veteen päätyvä kiintoaineis voi olla uhka kutusorakoille ja kuoriutuville kalanpoikasille. Vantaan Purotalkkarit ovat useana vuonna kartoittaneet haitallisen vieraslajin jättipalsamin esiintymispaikkoja ja tehneet torjuntaa (kuva 35).

Vantaan purovesistöjä on aiemmin luokiteltu luontoarvojen perusteella edellisen pienvesiselvityksen yhteydessä vuonna 2011 (kuva 36).

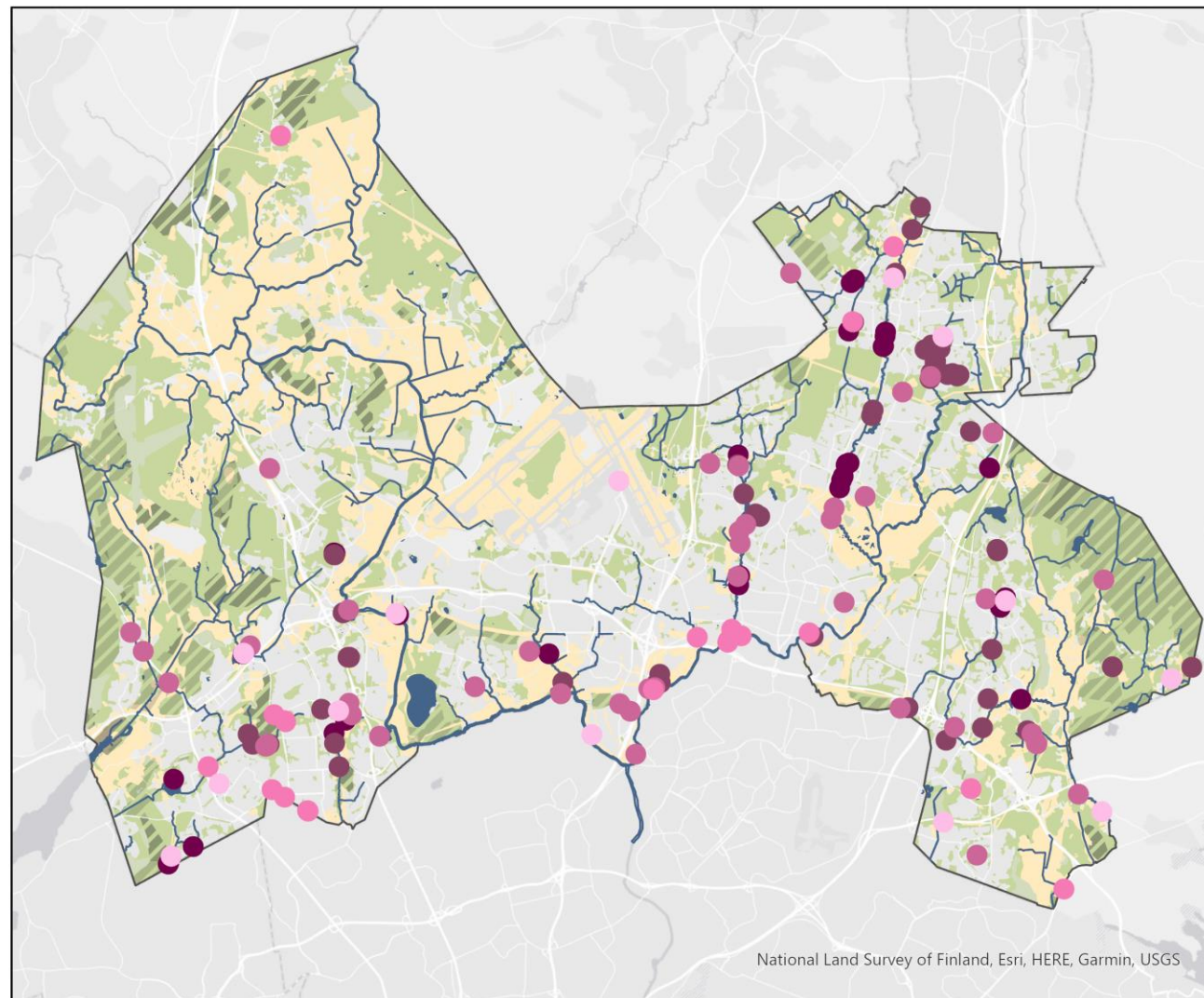
Tulosten mukaan valtaosa jokien uomaosuuksista kuuluu luokkaan II, mikä johtuu pitkälti peltomaan suuresta määrästä. Jokiin kuuluu kuusi uomaosuutta, joiden luokitus on III johtuen peltomaan suuresta osuudesta puskurivyöhykkeellä. Tikkurilantien varrella Keravanjoen uomaosuus kuuluu luokkaan IV, sillä sen puskurialueella on enemmän vettä läpäisemätöntä pintaa kuin muilla uomaosuuksilla.

- Luonnonsuojelualuevaraus
- Luonnonsuojelualue
- Luo-alue
- I Luonnontilaisen tai sen kaltaisen ympäristön lampi
- II Luonnonympäristön lampi
- III Muokatun ympäristön lampi
- IV Voimakkaasti muokatun ympäristön lampi
- I Luonnontilaisen tai sen kaltaisen ympäristön jokiuoma
- II Luonnonympäristön jokiuoma
- III Muokatun ympäristön jokiuoma
- IV Voimakkaasti muokatun ympäristön jokiuoma
- Metsä- ja puustoinen verkosto
- Avointen biotooppien verkosto ja sen tukialueet

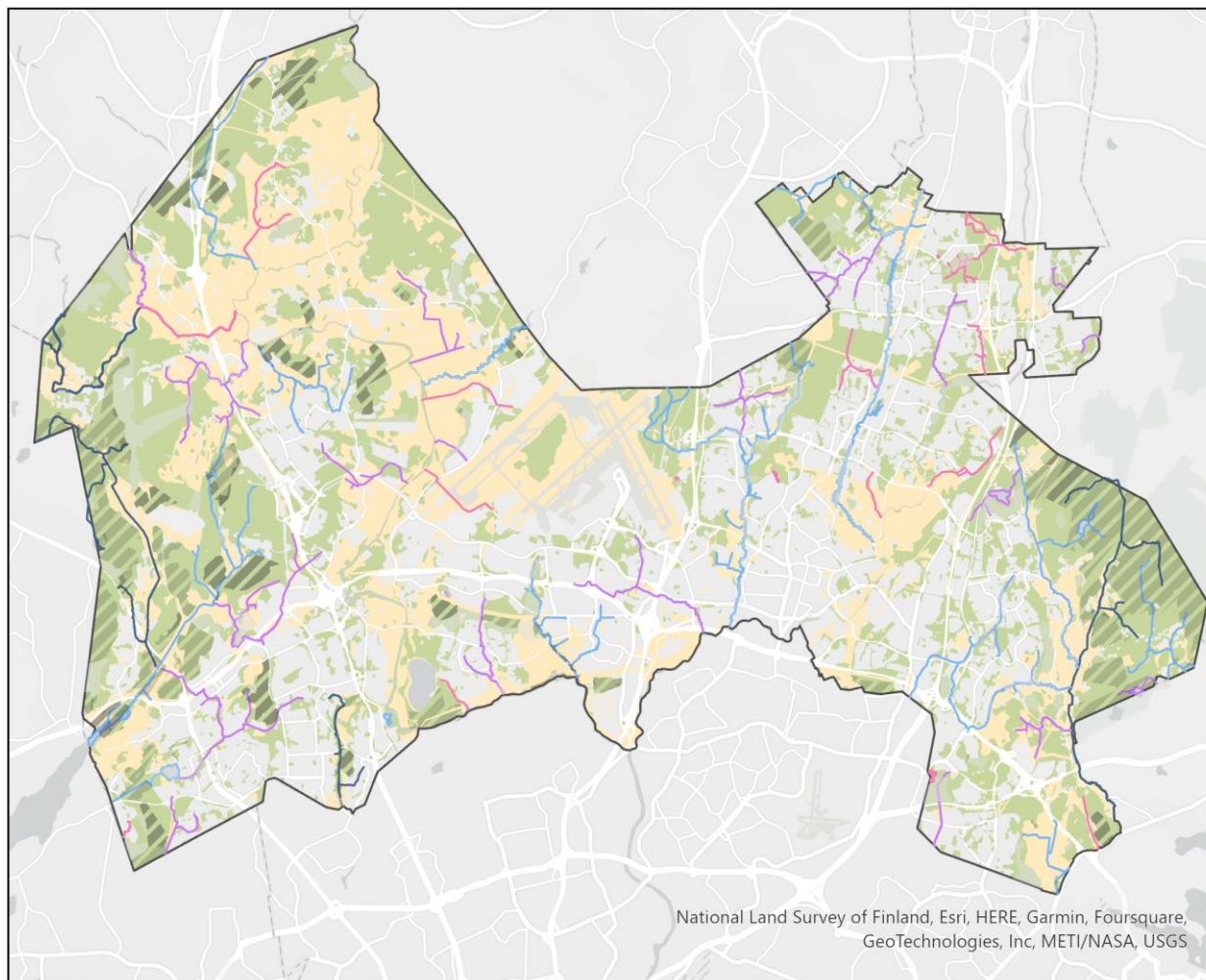
Kuva 34. Joet, lammet ja lammikot luokiteltuna neljään laadulliseen luokkaan. Luokka I kuvaa luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista kohdetta. Luokka IV kuvaa voimakkaasti muokattua kaupunkiympäristön kohdetta.

- Jättipalsamihavainto vuonna 2022
- Jättipalsamihavainto vuonna 2021
- Jättipalsamihavainto vuonna 2020
- Jättipalsamihavainto vuonna 2019
- Jättipalsamihavainto vuonna 2018
- Lammet, lammikot ja muut veden täyttämät altaat
- Purot ja joet
- ▨ Luonnonsuojelualuevaraus
- ▨ Luonnonsuojelualue
- Luo-alue
- Avointen biotooppien verkosto ja sen tukialueet
- Metsä- ja puustoinen verkosto

Kuva 35. Pienvesiin ja jokiin liittyvät jättipalsamihavainnot vuodesta 2018 alkaen. Havainnot ovat Vantaan Purotalkkareiden kartoittamia.

- Purokohteessa ei tunnettuja luontoarvoja
- Purokohteessa erittäin merkittäviä luontoarvoja
- Purokohteessa merkittäviä luontoarvoja
- Purokohteessa luontoarvoja
- ▨ Luonnonsuojelualuevaraus
- ▨ Luonnonsuojelualue
- Luo-alue
- Avointen biotooppien verkosto ja sen tukialueet
- Metsä- ja puustoinen verkosto

Kuva 36. Purovesistöjen luokittelu luontoarvojen mukaan vuoden 2009 tilanteen perusteella (Pienvesiselvitys 2008–2009).

Lammet ja lammikot huomiottiin myös metsä- ja puustoisien verkoston luontoarvojen tarkastelun yhteydessä, kun luonnontilaisten ja sen kaltaisten lampien katsottiin lisäävän metsäalueen ekologista arvoa luontoarvorasterissa.

Luontoarvorasterissa huomioituja kohteita oli neljä. Näistä uomaverkoston kytkeytyneitä ovat Lammaslampi, Gumböle träsk ja Odilampi. Lampien laadullisessa luokittelussa kaikki neljä lampea luokiteltiin luokkaan I.

Uomaverkoston kytkeytynyt luo-alueella sijaitseva Lammaslampi on luonnontilainen sekä arvokas linnustoalue, jonka puskurivyöhykkeellä on pääasiassa luonnonbiotooppeja, mutta myös rakennettua ympäristöä (kuva 37). Sillä on merkittäviä tunnettuja luontoarvoja (Pienvesiselvitys 2008–2009). Lammaslammelta on tuoreita jättipalsamihavaintoja.

Osittain Sipoonkorven kansallispuiston luonnonsuojelualueella sijaitsevan Gumböle träskin rantavyöhyke on luonnontilainen ja sillä on tunnettuja luontoarvoja (Pienvesiselvitys 2008–2009).

Puoliksi luonnonsuojelu- ja Natura-alueella sijaitsevan Odilammen koko rantavyöhyke on metsää.

Luo-alueella sijaitsevan Tuupakan lammen rantavyöhyke on neljästä lammesta muokatuin, sillä siihen sisältyy voimajohtoaukeaa ja piha-aluetta.

Kuva 37. Lammaslampi ja sen rantavyöhykettä kuvaava 50 metrin puskurialue.

Purot ja joet ekologisina yhteyksinä

Puro- ja jokivarret ovat tärkeitä elinympäristöjä ja yhteyksiä myös muiden verkostojen lajeille. Ne ovat ekologisen verkoston osia, joissa eläimet ja kasvit voivat lisääntyä ja joita pitkin ne voivat liikkua, levittäytyä ja kulkeutua.

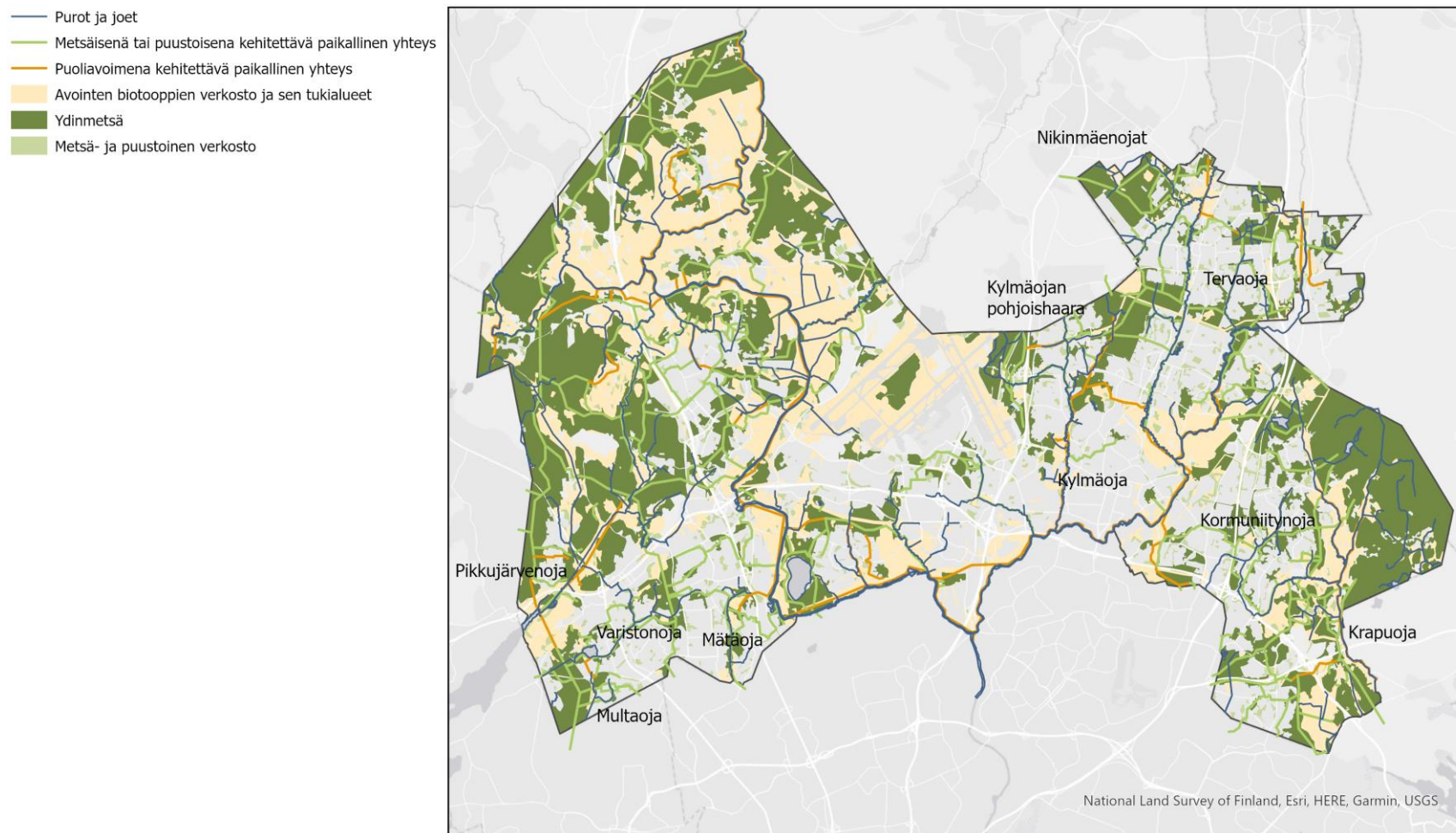
Osa puroista ja joista on merkitty yleiskaavaan runkoyhteyksinä. Esimerkiksi Kylmäoja, Tervaoja ja Pikkujärvenoja ovat tärkeitä metsäalueita kytkeviä yhteyksiä, jotka on merkitty yleiskaavaan runkoyhteyksinä. Varistonoja sijaitsee Furumossen – Tuomelan luonnonsuojelualueen, Lammaslammien luo-alueen ja Kolokallion – Raappavuorten välillä ja osa siitä kuuluu myös maakunnalliseen viheryhteystarpeeseen. Myös luonnonsuojelualueella sijaitsevat Nikinmäenojat on merkitty yleiskaavaan runkoyhteydeksi. Krapuoja on peltoalueilla sijaitseva puustoinen runkoyhteys, jolla on merkittäviä luontoarvoja (Rantalainen 2013).

Runkoyhteyksien lisäksi monet purot toimivat paikallisina yhteyksinä metsäisten alueiden välillä (kuva 38). Myyrmäen suuralueella ydinmetsien väliset puustoiset yhteydet ovat

Varistonojan tapaan usein purovarsia. Esimerkiksi Mätäojan purovarsi on suhteellisen luonnontilainen metsäinen paikallinen yhteys. Sen lisäksi Mätäoja on myös yksi Vantaan tärkeimmistä luontoarvoja sisältävistä purovesistöistä (Rantalainen 2013). Myös Multaoja kytkee metsäalueita yhteen.

Hakunilassa Kormuniitynoja toimii paikallisena yhteytenä ydinmetsäalueiden ja luo-alueiden kuten Sotungin Kirkkokallion ja Brandtsinmäkien välillä. Kormuniitynojan meanderoiva alajuoksu on paikallisesti arvokas savikkoalueen perkaamaton puro, johon kuuluu sekä kulttuurivaikutteista, että metsäistä purouomaa (Janatuinen 2014).

Siihen, toimiiko siniyhteys käytännössä ekologisena yhteytenä myös metsäisen verkoston lajeille, vaikuttaa esimerkiksi rantavyöhykkeen mitoitus ja ympäröivä maankäyttö. Yhteys toimii, kun se on tarpeeksi leveä ja suojaista eikä ympäröivä maankäyttö ja ihmistoiminta aiheuta liian suurta häiriötä. Puron rooli ekologisena yhteytenä on vähäisempää voimakkaasti muokatussa ympäristössä, jossa ihmisperäinen häiriö on suurta verrattuna luonnontilaiseen ympäristöön.

Kuva 38. Puro- ja jokivarret toimivat usein yhteyksinä myös metsä- ja puustoiseen verkostoon kuuluvien alueiden välillä. Esimerkiksi Varistonoja, Mätäoja, Tervaoja, Kormuniitynoja ja Kylmäoan pohjoishaara yhdistävät ydinmetsiä. Ympäröivältä maankäytöltään luonnontilaisimpia ovat yleensä purot, joiden rantavyöhykkeellä on luo- ja luonnonsuojelualueita, kuten esimerkiksi Pikkujärvenoja, Lammaslammen länsipuolen puro, Bisanoja, Nybyggetinoja ja Gumböle träskiin liittyvät purot.

Vantaan uusissa kaavoissa puron kummallekin puolelle suositellaan jätettävän 30 m suojavyöhyke (Kyytinen 2019). Mitoitussuositus on kompromissi erilaisten purokäytävään ja maankäyttöön kohdistuvien tavoitteiden välillä. Eliöstön kannalta tätä reilusti leveämpi vyöhyke olisi parempi. Lukuisten eri tutkimusten keskiarvo uoman eliöstön kannalta sopivalle purokäytävän leveydelle on sadan metrin luokkaa (Environmental Law Institute 2003).

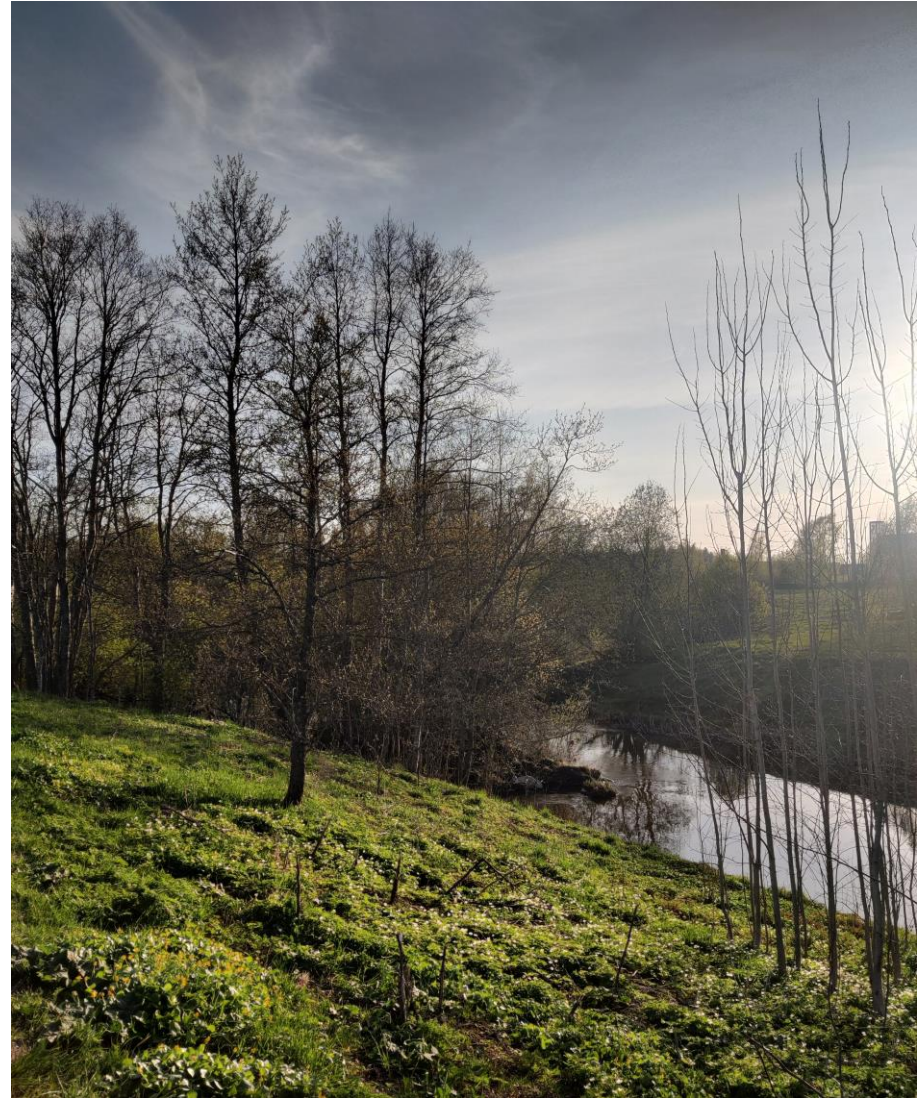
Ekologisen verkoston runko- tai paikallisina yhteyksinä toimivien purojen ja ojien ympäröivä maankäyttö 30 m puskurialueella vaihtelee luonnontilaisesta tai sen kaltaisesta voimakkaasti muokattuun maankäyttöön. Luonnontilaisinta ympäristöä edustavat Lammaslammen länsipuolinen puro, joka virtaa Furumossen – Tuomelan luonnonsuojelualueen läpi, Pitkäjärvenoja, joka sijaitsee Pitkäjärven ja Pikkujärven ja Kakolanmäen luonnonsuojelualueilla ja Sipoonkorven kansallispuiston luonnonsuojelualueella kokonaan tai osittain sijaitsevat Nybyggetinoja, Gumböle träskiin liittyvät purot ja Bisanoja (kuva 38). Myös Myyrmäen kaupunkikeskustan ja kaupunkikeskustan asuinalueen itäpuoleisella luonnonsuojelualueella sijaitsevan Mätäojan rantavyöhyke on maankäytöltään luonnontilaista tai sen kaltaista.

Putkitukset vähentävät purojen merkitystä ekologisina yhteyksinä, sillä usein niihin liittyy vettä läpäisemätöntä ja voimakkaan antropogeenistä maankäyttöä. Putkitetut osuudet ja rummut sijaitsevat useimmiten liikenneväylien kohdalla, mutta putkitettuja osuuksia on myös yleiskaavan kaupallisten palveluiden alueella (KM) ja asumisen ja työpaikkojen alueilla (A/TP).

Muun muassa yleiskaavan kaupunkikeskustan asuinalueen, kaupallisten palveluiden alueen ja asumisen ja työpaikkojen alueella sijaitseva Kirkonkylänojan ympäristö on voimakkaimmin muokattu. Siihen liittyy myös pitkäkö putkitettu osuus. Kirkonkylänojan ympäristö on voimakkaasti muokattu myös 10 m puskurilla tarkasteltuna eli sen puskurivyöhykkeellä yli 20 % pinta-alasta on vettä läpäisemätöntä. Olemassa olevan kasvipeitteisen ja vettä läpäisevän maankäytön säilyttäminen on tärkeää, mikäli yhteyden toimivuus maata pitkin liikkuvien lajien kannalta halutaan turvata. Kirjonkylänoja on vuonna 2013 luokiteltu yhdeksi Vantaan tärkeimmistä luontoarvoja sisältävistä purovesistöistä (Rantalainen 2013).

Ympäröivän maankäytön perusteella negatiivisesti erottuu myös pääosin yleiskaavan tuotanto- ja varastotoiminnan

alueella sijaitsevat Maarukanoja ja Viinikkalanoja. Myös Viinikkalanojalla on merkittäviä luontoarvoja (Rantalainen 2013). Maarukanojalla sen sijaan ei ole tunnettuja luontoarvoja (Rantalainen 2013).

Kuva 39. Keravanjoen rantavyöhykettä.

VANTAAN EKOLOGISEN VERKOSTON TULEVAISUUSTARKASTELU

Tulevaisuustarkastelussa määritellään kunkin verkoston kehitystarpeet niiden nykytilan tarkastelun perusteella. Verkostoja peilataan voimassa olevien yleiskaavojen yhdistelmään, minkä perusteella tunnistetaan ekologisen verkoston osat ja yhteydet, jotka sijaitsevat yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella.

Nykytilaan perustuvien kehitystarpeiden ja maankäytön muutospainoiden perusteella määritellään verkostokohtaisia kehittämiskeinoja ja -suosituksia asemakaavoituksen, katu- ja puistosuunnittelun sekä kaavarunkotöiden tueksi.

Taustalla maisemaniitty Kyrkoåkern yleiskaavan maisemallisesti tai kulttuurihistoriallisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueella Helsingin pitäjän kirkonkylässä.

Ekologisen verkoston tavoitetilä

Ekologisen verkoston tavoitetilassa toimivan ekologisen verkoston edellytykset toteutuvat. Keskeisiä tekijöitä ovat elinympäristöjen laatu eli ekologinen tila, elinympäristöjen koko ja määrä sekä niiden välinen kytkeytyneisyys. Tärkeää on myös elinympäristöjen ja arvokohteiden monipuolisuus. Käytännössä tavoitteena on Vantaan ekologisen verkoston nykyisen rakenteen säilyttäminen ja verkoston vahvistaminen rakenteellisesti ja laadullisesti kehitystarpeet huomioiden.

Muodostaakseen verkoston, ydinalueiden tulee olla kytkeytyneitä toisiinsa vähintään kahdella eri suuntaisella yhteydellä. Useampi yhteys tekee verkostosta vahvemman. Metsä- ja puustoisessa verkostossa ydinalueiden välistä kytkeytyneisyyttä paikallisilla yhteyksillä pyritään edistämään. Yhteyksien tulee olla rakenteeltaan ja ominaispiirteiltään tarkoituksen mukaisia. Niiden tulee olla riittävän leveitä ja yhtenäisiä. Parhaassa tapauksessa ekologinen yhteys edustaa samaa elinympäristötyyppiä kuin ydinalueet, joita se yhdistää.

Ekologisen verkoston tavoitetilassa...

erilaiset elinympäristöt ja arvokohteet ovat edustettuina.

elinympäristöt ovat hyvin kytkeytyneitä.

Ekologisen verkoston rakenne säilytetään ja sitä vahvistetaan esimerkiksi runkoyhteyksien kapeikkokohdissa, avointen elinympäristöjen arvokeskittymien välillä ja liito-oravan yhteyksien kehitettävissä kohdissa. Uusissa kaavoissa runkoyhteyksille varataan riittävästi tilaa.

elinympäristöjä on riittävästi ja ne ovat tarpeeksi suuria.

Elinympäristöt ja runkoyhteydet pyritään säästämään riittävän kokoisina, jotta ne pystyvät tarjoamaan niiden lajiston tarvitsemat resurssit ja haitallisen reunavaikutuksen määrä minimoituu.

elinympäristöjen ekologinen laatu on hyvä.

Arvokohteet säästetään ja muiden kohteiden ekologista laatua pyritään kehittämään.

Yhteyksien mitoituksesta

Ekologiset yhteydet voivat olla rakenteeltaan jatkuvia tai askelkivittyyppejä (Uudenmaan liitto 2015). Ekologisen yhteyden ihanneleveyttä ei voi yksiselitteisesti määrittellä, sillä sopivan leveys riippuu muun muassa maaston ominaisuuksista, yhteyden sijainnista suhteessa ydinalueisiin ja muuhun maankäyttöön sekä siitä, minkä lajin tai lajiryhmän näkökulmasta yhteyttä tarkastellaan (esim. Lammi ym. 2016). Eläinten käyttämät kulkureitit taas vaihtelevat esimerkiksi vuodenaikojen välillä sekä ravinnon saatavuudesta, häiriötekijöistä ja säästä riippuen (Lammi ym. 2016). Toisaalta yhteyksien mitoituksella voidaan myös ohjata eläinten kulkua halutuille alueille kaupungin sisällä: taajamassa ja haja-asutusalueella pyritään edistämään erilaisten lajien liikkumista ja leviämistä. Yhteyden mitoituksessa onkin kiinnitettävä huomiota siihen, mitä lajia tai lajiryhmää yhteyden halutaan palvelevan.

Katusuunnitteluun liittyviä mitoitusohjeita löytyy kappaleesta 5.5. Ekologinen verkosto katusuunnittelussa.

Puustoiset yhteydet

Yhteyden leveys vaikuttaa eläinten liikkumiskäyttäytymiseen. Asutuksen lähellä 100 m metsän reunasta, eläinten liikkuminen vastaa liikkumista puutarhamaisilla omakotitaloalueilla. 200 m päässä liikkuminen vastaa liikkumista puistossa tai metsässä. (Väre & Krisp 2005). Reunavaikutus voi yltää jopa 250 m etäisyydelle metsän reunasta. Itä-Uudenmaan ekologisen verkoston tarkastelussa maakunnallisen runkoyhteyden vähimmäisleveytenä pidettiin 500–1000 m (Väre 2009). Tällöin yhteyteen jää alueita, joille reunavaikutus ei yllä. Käytännössä tällaiset alueet ovat laajoja useamman kunnan alueelle sijoittuvia metsäkokonaisuuksia kuten kansallispuistoja. Leveä yhteys mahdollistaa hirvieläinten ja suurpetojen liikkumisen. Taajamassa maakunnallinen yhteys voi olla tätä kapeampi, sillä hirvieläimet ja suurpedot eivät ole toivottuja näille alueille, ja toisaalta lajisto on jossain määrin tottunut ihmisten läsnäoloon. Väre ja Krisp (2005) ovat määritelleet taajamassa sijaitsevan maakunnallisen yhteyden ohjeelliseksi leveydeksi 250–300. Maakunnallisen yhteyden kapeikkokohdan minimileveys on 100 m. Yhteys ei kuitenkaan saa kapeikkokohdassa olla leveyttään pidempi (Väre ja Rekola 2009, Väre 2009).

Vantaan yleiskaavan runkoyhteyden tavoite-minimileveys on 100 m. Esimerkiksi Lammi ym. (2016) ovat todenneet, että paikalliset ekologiset yhteydet tulisi säilyttää vähintään 100 m levyisinä. Tässä yhteydessä paikallisen yhteyden määritelmä poikkeaa tässä selvityksessä käytetystä paikallisen yhteyden määritelmästä, ja se vastaakin enemmän runkoyhteyttä.

Kapeita paikallisia yhteyksiä tarvitaan yhdistämään laajempia yhteyksiä ja muita lajistolle tärkeitä alueita. Paikallisille yhteyksille ei ole olemassa tarkkoja minimileveys-suosituksia, mutta ne toimivat sitä paremmin mitä leveämpiä ne ovat. Kuitenkin jo yksittäiset puut voivat olla hyödyllisiä silloin, kun leveän yhteyden toteuttaminen ei ole mahdollista. Esimerkiksi liito-orava voi käyttää liikkumiseensa tarvittaessa puuryhmiä. Puustoisien yhteyden jatkuvuus liito-oravan elinalueilla on tärkeää. Kun puut ovat vähintään 10 m korkeita, liito-orava pystyy vaivatta liitämään 20–30 m aukko-kohtien yli (Ahopelto ym. 2021). Liito-oravan lähtökorkeuden ja liitomatkan suhdeluku on 1:3 eli maaston topografian ollessa sopiva, liito-orava pystyy liitämään lähtöpuun korkeuteen nähden kolminkertaisen matkan. Aikuiset liito-oravanaaraat eivät ylitä avoimia alueita (Nieminen 2017). Yhteyksinä toimii varsinaisen elinympäristön eli järeän kuusisekametsän lisäksi myös nuoret, kuitenkin yli 10 m korkeat metsät sekä riittävän

puustoiset tukialueet kuten puistot. Liikkuminen pesä- ja ruokailupaikkojen sekä asuinmetsiköiden välillä on tyypillistä liito-oravalle. (FCG 2020.) Elinympäristörajausten minimikokona on pidetty 5–10 ha (Ramboll 2016), mutta alueen ominaisuuksista riippuen koko voi olla selvästi pienempikin (FCG 2020). Ydinalueita kuuluu elinympäristöön yksi tai useampi (FSG 2020). Ydinalueen tavoitekoko on 1–2 ha (FCG 2020, Ramboll 2016).

Avoimet yhteydet

Avointen yhteyksien toiminnallinen kytkeytyneisyys poikkeaa puustoisista yhteyksistä lajiston vuoksi. Lyhyen lentomatkan pölyttäjähönteisten näkökulmasta verkoston alueet voivat olla korkeintaan 200–300 metrin päässä toisistaan ollakseen kytkeytyneitä. Tavoitetilassa avointen biotooppien verkoston osat ovat yli hehtaarin kokoisia ja toisiinsa hyvin kytkeytyneitä. Kuitenkin avointen biotooppien kohdalla elinympäristön laatu korostuu suhteessa alueiden kytkeytyneisyyteen. Siten myös varsinaisen verkoston ulkopuolisia arvokohteita tulee vahvistaa ja vaalia.

Purokäytävät

Purokäytävälle on tutkimuksissa osoitettu vaihtelevia suositusleveyksiä sen mukaan, mikä purokäytävän tavoite on. Yli 150 tieteellisen tutkimuksen keskiarvo suositeltavalle purokäytävän minimileveydelle uoman eliöstön kannalta on 801,5 m. Kapeiden puronvarsikäytävien on havaittu olevan lajistoltaan heikentyneitä (Selonen ym. 2013, Lees ym. 2008). Kalaston kannalta käytävän tulisi olla vähintään 30 m. Purokäytävän toimintojen kannalta kapeampikin mitoitus olisi riittävä. Esimerkiksi keskiarvo eroosioaurioiden ehkäisemiseen riittävälle purokäytävälle on Environmental Law Institutin koosteen mukaan 30,5 m (Environmental Law Institute 2003).

Purokäytävien mitoitukseen on annettu ohjeistusta Purokäytävien mitoitusperiaatteissa (Kyytinen 2019). Suosituksissa on otettu huomioon Environmental Law Institutin koosteen mitoitus-suositukset eri toiminnoille sekä Fischer & Fischenichin (2000) tutkimuksessa määritellyt leveysarvot. Mitoitusohjeen mukaan uusilla kaava-alueilla purouoman kummallekin puolelle tulee jättää vähintään 30 m rakentamaton vyöhyke. Vanhoilla kaava-alueilla riittävää tilaa

ei ole aina varattu. Vanhoilla kaava-alueilla suojavyöhykkeen suositusleveys on vähintään 10 m.

Ekologisten yhteyksien mitoituksesta

Ekologisen runkoyhteyden minimileveys on 100 m.

Liito-oravan yhteyden katkoskohdan ei tule olla yli 20–30 m.

Jatkuvan avoimen yhteyden osien välimatkan ei tule olla yli 200–300 m.

Puruoman kummallekin puolelle on suositeltavaa jättää uusilla kaava-alueilla vähintään 30 m suojavyöhyke ja vanhoilla kaava-alueilla 10 m suojavyöhyke

Metsä- ja puustoisien verkoston tulevaisuustarkastelu

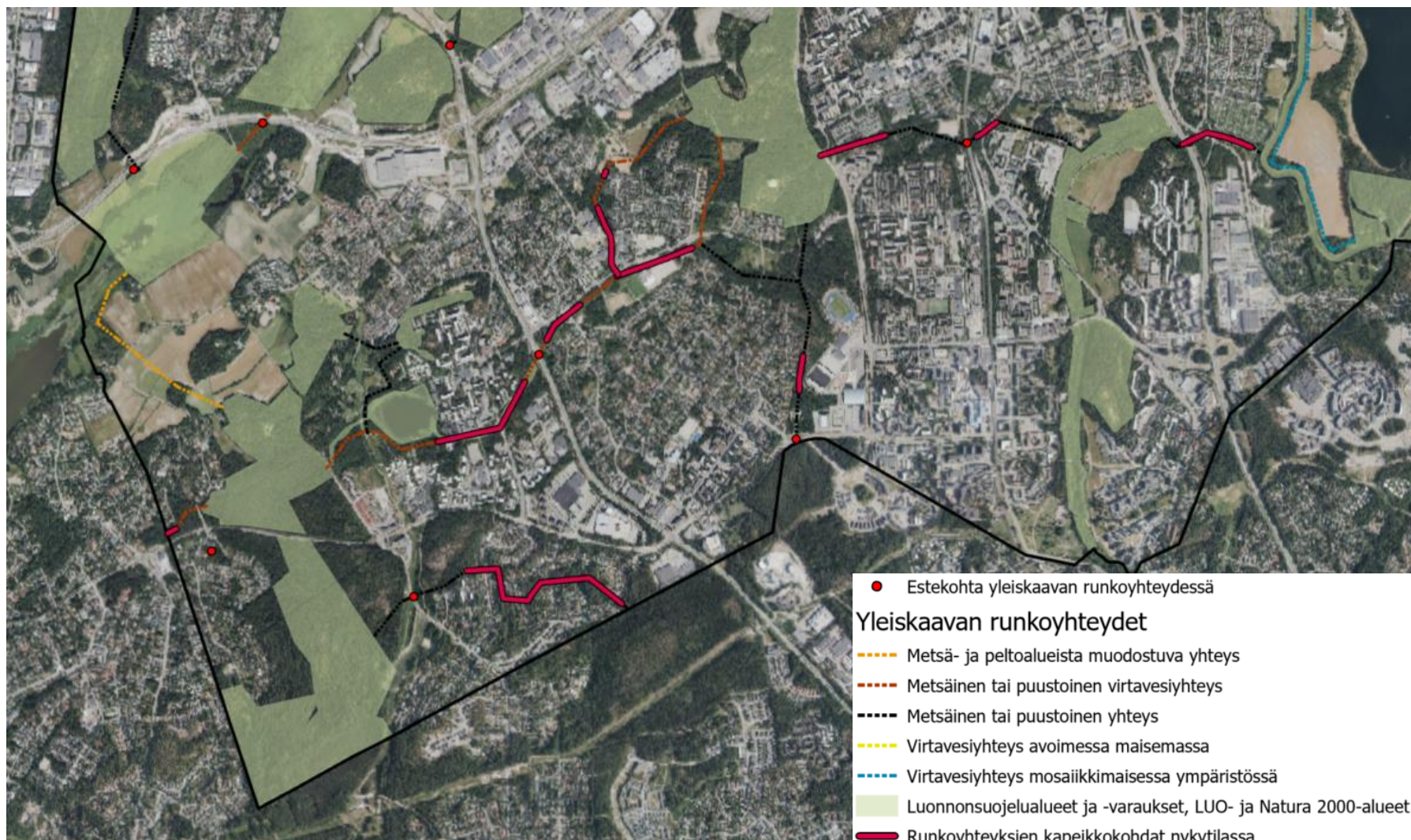
Nykytilan perusteella metsä- ja puustoisessa verkostossa on kehitystarve silloin, jos ydinalueiden välisten erisuuntaisten yhteyksien määrä ei ole riittävä, yhteys on liian kapea, puustoisena kehitettävässä yhteydessä oleva puustoisuuden katkoskohta aiheuttaa esteen yhteyttä käyttävän lajiston liikkumiselle tai kun yhteydessä on esimerkiksi liikenneväylän aiheuttama este kohta. Ekologisessa runkoyhteydessä on kehitystarve silloin, kun se ei vastaa yhteydelle asetettua tavoiteleveyttä.

Yleiskaavaan peilaten kehittämistarve syntyy siitä, että yleiskaavan maankäyttö uhkaa heikentää verkoston toimintaa esimerkiksi heikentämällä ydinalueiden kytkeytyneisyyttä verkostoon, aiheuttamalla katkoskohtia puustoiisiin yhteyksiin tai vähentämällä arvokkaiden metsäalueiden pinta-alaa.

Metsä- ja puustoisien verkoston kehitystarpeet nykytilan perusteella

Yleiskaavan ekologisen runkoyhteyden minimitavoiteleveys on 100 m, mutta etenkin tiiviisti rakennetuilla asuinalueilla se ei aina toteudu. Tiiviisti rakennettujen alueiden läpi kulkevia runkoyhteyksiä on esimerkiksi Myyrmäen, Hakunilan ja Korson suuralueilla (kuvat 40, 41 ja 42).

Kapeikoissa yhteyksiä kannattaa pyrkiä leventämään esimerkiksi asemakaavan muutosten tai katujen ja puistojen suunnittelun yhteydessä. Mikäli yhteyttä ei voi leventää, kapeikkokohdissa on kiinnitettävä erityistä huomiota puuston ja rakentamattoman maa-alan säilyttämiseen esimerkiksi jo rakennettujen kiinteistöjen pihilla. Lisäksi kapeikkokohtaa voi täydentää sen läheisyydessä kulkevilla paikallisilla yhteyksillä.

Kuva 40. Yleiskaavan runkoyhteyksien kapeikko- ja estekohtia Myyrmäen tiiviisti rakennetulla suuralueella.

Kapeikkokohdan sijainti kartalla on suuntaa antava.

Kuva 41. Kapeikko- ja estekohtia yleiskaavan runkoyhteysissä Hakunilan suuralueella.

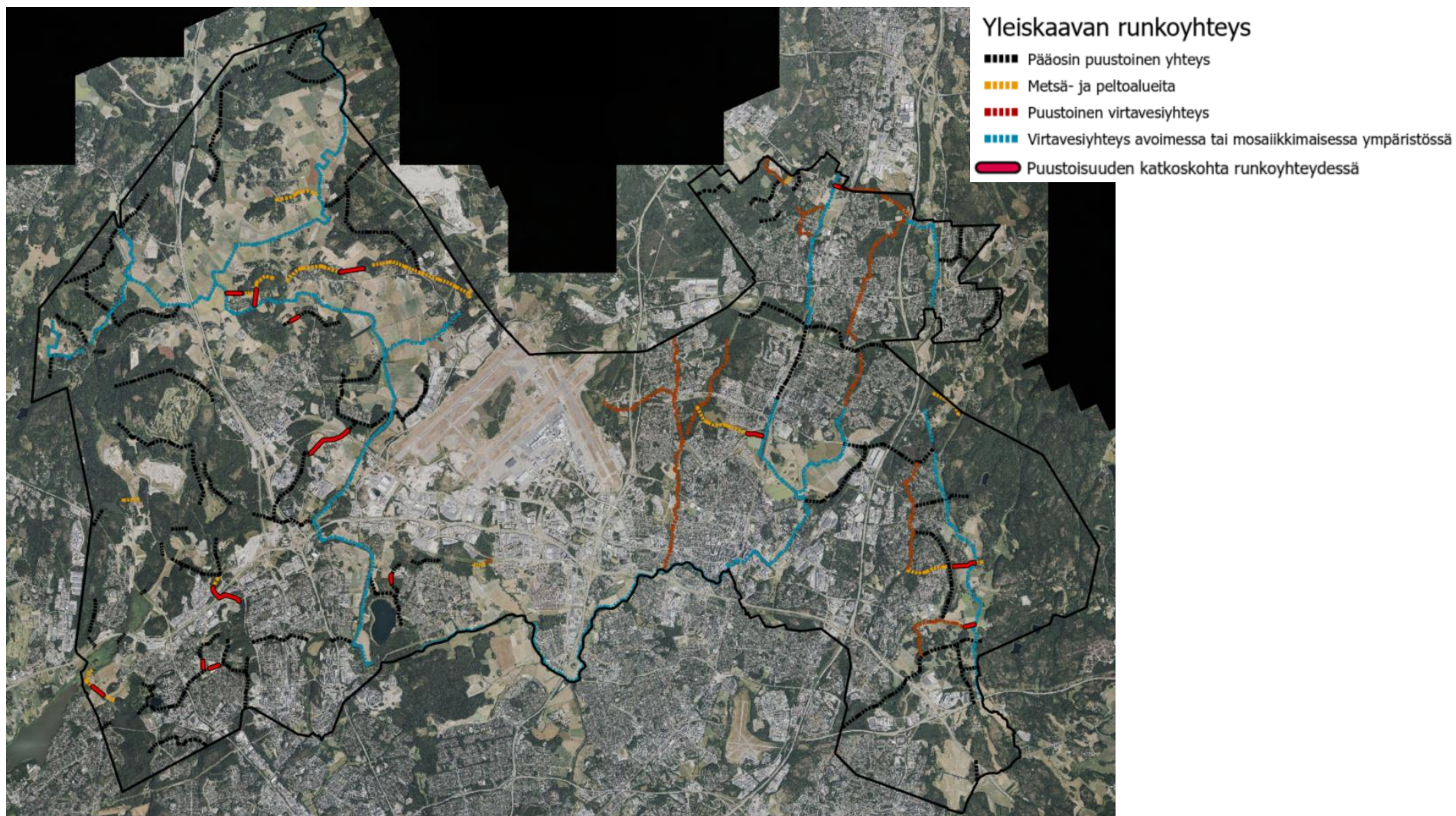
Kuva 42. Kapeikko- ja estekohtia yleiskaavan runkoyhteysissä Korson suuralueella.

Karkeasti yleistäen, metsäalueet voidaan mieltää kytkeytyneiksi, kun niiden etäisyys toisistaan on korkeintaan 100 m eikä niiden välillä ole merkittäviä fyysisiä esteitä, kuten leveitä liikenneväyliä. Tarkasteltaessa runkoyhteyksien välistä kytkeytyneisyyttä 50 m puskurin avulla huomataan, että verkostossa on laskennallisia katkoskohtia (kuva 43). Kaikkia yhteyksiä ei ole tarkoituksenmukaista kehittää puustoisina, mutta mosaiikkimaisten yhteyksien puustoisuutta ei tule myöskään vähentää. Virtavesiyhteyksien tapauksessa kasvillisuuden kehittämisen tarpeet puustoisuuden ja avoimuuden osalta on arvioitava tapauskohtaisesti. Laskennallisten katkoskohtien lisäksi huomiota on kiinnitettävä puustoisten yhteyksien estekohtiin, joita on käsitelty kappaleessa Metsä- ja puustoisen verkoston yhteydet ja kytkeytyneisyys (kuvat 11 ja 12).

Katkoskohtiin on kiinnitettävä erityistä huomiota alueilla, joiden lajisto on riippuvainen jatkuvasta puustoisesta yhteydestä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Länsi-Vantaalla liito-oravan elinympäristössä riittävän korkuisen puustoisen

yhteyden jatkuvuus on erityisen tärkeää. Liito-oravan liidon pituus riippuu yksilöstä, puiden korkeudesta ja maaston korkeuseroista. Yleistäen liito-orava pystyy lentämään 20–30 m aukkojen yli (Ahopelto ym. 2021). Kehitettävät liito-oravayhteydet ovat tavallisesti katkoksia puustoisessa yhteydessä tai puusto on niin matalaa, ettei se sovi liito-oravayhteydeksi. Tällöin kehitettävän yhteyden alueelle kannattaa tilanteesta riippuen istuttaa puurivi tai -ryhmä tai säästää mahdolliset olemassa olevat puut ja antaa niiden kasvaa riittävän korkuiseksi. Poikkeuksena on voimalinja-aukeat, jotka on turvallisuuden vuoksi pidettävä avoimina ja joiden hoitoon ja sijoitteluun kaupunki ei välttämättä pysty vaikuttamaan.

Arvokkaissa kulttuurimaisemissa on otettava huomioon maiseman kulttuurihistorialliset ja maisemakuvalliset arvot. Jos puustoistutuksia suunnitellaan, on selvitettävä maiseman historiaa ja suljettuja ja avoimia maisematiloja sekä näkymiä, ja tehtävä suunnitelma siten, että sekä luonnon että kulttuuriympäristön arvoja vaalitaan.

Kuva 43. Runkoyhteyksien puustoisuuden katkoskohdat 50 m puskurin ja ilmakuvan avulla tarkasteltuna. Avoimessa ja mosaiikkimaisessa ympäristössä sijaitsevien virtavesiyhteyksien puustoisuuden katkoskohtia ei ole huomioitu. Mosaiikkimaisia

yhteyksiä ei ole tarkoituksen mukaista kehittää täysin puustoisina, mutta puuston säilymiseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota katkoskohtien yhteydessä. Katkoskohtien sijainti on suuntaa antava.

Metsäisenä ja puustoisena kehitettäviin runkoyhteyksiin liittyviä kehitystarpeita suuralueittain

Kivistön suuralue

1. Linnan metsä (LUO) – Sotilaskorven pohjoinen kallio (LUO) -yhteys sijaitsee osittain yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella. Asemakaavassa yhteydelle on tehtävä riittävän leveä viheraluevaraus.
2. Metsäisenä kehitettävää Kivistön keskusta-alueella sijaitsevaa runkoyhteyttä on ehdotettu siirrettäväksi Kivistön kaavarungossa. Mikäli kaavarungossa ehdotetun, uuden sijainnin mukaisen runkoyhteyden puustoisuutta lisätään, se voi tulevaisuudessa korvata yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella olevan kehitettävän liito-oravan yhteyden.
3. Parolanmäen metsät – Koivupään metsät -yhteydelle ei ole sen yleiskaavan mukaisessa sijainnissa varattu riittävästi tilaa yleiskaavassa, joten riittävästä viheraluevarauksesta on huolehdittava asemakaavoituksessa.

4. Parolanmäen metsät – Koivupään metsät -yhteyteen liittyy kehittämistarve sekä Hämeenlinnanväylän että kehäradan kohdalla.

Aviapoliksen suuralue

5. Vaihtelevista elinympäristötyypeistä muodostuva Blåbärkärrsbergen (SL) – Ruutinkoski-Krakanoja (SL) -yhteys sijaitsee osittain avointen biotooppien verkoston arvokohteessa, jonka kohdalla on myös liito-oravan yhteyden kehittämiskohta. Arvokohde on suurialainen, joten se ei kärsi puustoisuuden lisäämisestä liito-oravan yhteyden katkoskohdassa.

Myyrmäen suuralue

6. Hämevaaran ekologinen yhteys on tärkeä paikallinen puustoinen yhteys ja tärkeä säilytettävä liito-oravan kulkuyhteys (Ramboll 2016), jossa on liito-oravan yhteyden kehittämiskohta Viputien kohdalla.
7. Hämevaaran runkoyhteys toteutuu osittain yleiskaavan runkoyhteyden minimileveyttä kapeampana, ja siksi alueen muulla puustoisuudella myös

kaavoitettujen viheralueiden ulkopuolella on merkitystä yhteyden tukena.

8. Linnaisten metsät ja Raappavuoren metsät yhdistävä puustoinen runkoyhteys toteutuu yleiskaavan minimiä kapeampana yleiskaavan A-alueiden välisellä yleiskaavan viheralueella (VL) ja A-alueella sekä Luhtitien varrella VU-alueella. Puustoisuuden säilymisestä kapeikkokohdissa tulee huolehtia, ja puustoisuutta kannattaa pyrkiä lisäämään etenkin Vihdintien kohdalla ja Luhtitien varrella, joissa on myös liito-oravan yhteyden kehittämistarve (Ramboll 2016).
9. Linnaisten metsät ja Raappavuoren metsät yhdistävässä runkoyhteydessä on Vihdintien aiheuttama estekohta.
10. Puustoisena kehitettävässä virtaveteen liittyvässä Varistonniityt – Varistonoja – Pellaksenoja –yhteydessä on liito-oravan yhteyden kehittämiskohta (Ramboll 2016), jossa puustoisuutta kannattaa lisätä. Yhteys on yleiskaavan runkoyhteyden minimileveyttä kapeampi, joten olemassa olevan rakentamattoman kasvipeitteisen alueen säilymisestä on huolehdittava. Yhteyden varrella on pohjanlepakon

elinympäristö, joten puronvarsikuusikko tulee säilyttää valaisemattomana (Vasko 2022).

11. Myyrmäen lehto (LUO) – Viherpuisto – Jokiuomanpuisto – Mätäoja (SL) –yhteydessä on liito-oravan yhteyden kehittämiskohtia, joissa puustoisuutta kannattaa lisätä. Myös tässä yhteydessä on yleiskaavan runkoyhteyden minimileveyttä kapeampi kohta, jota ei tule heikentää entisestään.
12. Myyrmäen lehto (LUO) – Viherpuisto – Jokiuomanpuisto – Mätäoja (SL) –yhteydessä on Hämeenlinnanväylän ja kehäradan aiheuttamat estekohtat.
13. Kehä III:n aiheuttamia estekohtia on myös metsäisissä Pitkäjärvi – Österbacken (SL) ja Pitkäjärvi – Pikkujärvi – Kakolanmäki (SL) -yhteyksissä.

Tikkurilan suuralue

14. Kylmäojan ja sen ympäristön muodostama ekologinen runkoyhteys palvelee metsä- ja puustoisien verkoston lisäksi avointen biotooppien verkostoa, mikä kannattaa huomioida alueen kehittämisessä.

Hakunilan suuralue

15. Ojanko – Kormuniitynoja – Krapuoja –yhteys on yleiskaavan rakentamista sallivan maankäyttö-aluevarauksen alueella sijaitseva metsäinen virtavesiyhteys, jossa on kapeikkokohta.
16. Saagapuisto – Riimumäki – Sipoonkorven kansallispuisto -yhteys on paikallisesti tärkeä metsä- ja pelto-alueista muodostuva yhteys, jossa on kapeikko-kohta, ja se sijaitsee yleiskaavan rakentamista sallivan maankäyttöaluevarauksen alueella.
17. Honkametsä – Itä-Hakkilanpuisto-yhteys ja siitä etelään jatkuva runkoyhteys ovat metsäisiä virtavesiyhteyksiä ja niissä on useita kapeikkokohtia.
18. Paikallisesti tärkeässä Sipoonkorven kansallispuisto – Oravanmäen metsät -yhteydessä on kapeikko-kohta yleiskaavan AP-alueella.
19. Hanabölen pellot – Kuusijärvi – Palokallio (SL) -yhteydessä on Lahdenväylän ja Lahdentien aiheuttamat estekohtat. Estekohtaan kannattaa harkita vihersiltaa (kuva 45).
20. Myös Kehä III ja Porvoonväylä aiheuttavat metsäisiin runkoyhteyksiin estekohtia Hakunilan alueella. Myös Porvoonväylän kohdalle kannattaa harkita

vihersiltaa. Östersundomin ehdotetussa yleiskaava-suunnitelmassa (6/2018) vihersiltoja ehdotettiin myös Kehä III:n yli Vantaan ja Helsingin rajan tuntumaan.

21. Paikallisesti tärkeässä arvokkaista rinnelehdosta ja karuista kalliometsistä muodostuvassa Itä-Hakkilanpuisto – Teerimäki – Riimumäki – Kyrkberget (LUO) -yhteydessä on kapeikkokohta yleiskaavan AP-alueella.
22. Slåttmossen – Vaarala – Ojanko – Sipoonkorpi -yhteydessä on Kehä III:n aiheuttama katkoskohta. Yhteys on myös maakunnallinen viheryhteystarve, joten se kannattaa priorisoida uusien vihersiltojen rakentamisessa.

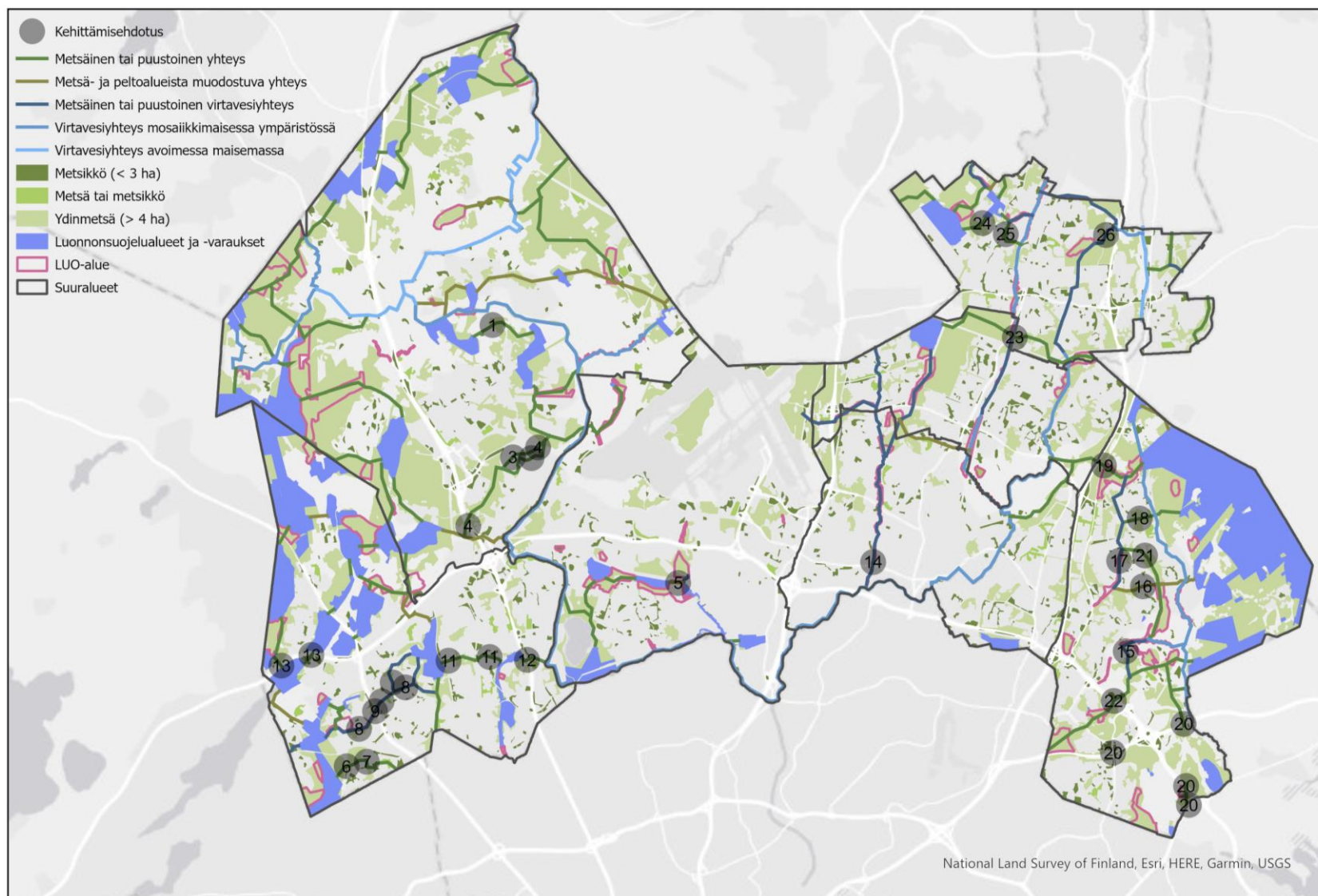
Koivukylän suuralue

23. Kylmäojankorpi ja Kylmäoijanmetsä (SL) – Matarinkoski (LUO) -yhteydessä on estekohta pääradan kohdalla. Yhteys on maakunnallinen viheryhteystarve, joten se kannattaa priorisoida uusien vihersiltojen rakentamisessa.

Korson suuralue

24. Vierumäenmetsä (SL-varaus) – Tussinkoski (SL) - yhteys on minimisuositusta kapeampi yleiskaavan AP-alueiden välillä VL-alueella, joten kaavoitettujen viheralueiden ulkopuolista kasvillisuutta kannattaa mahdollisuuksien mukaan säilyttää.
25. Tussinkoski (SL) – Rekolanoja (eteläinen) – yhteydelle ei ole varattu riittävästi tilaa yleis- tai asema-kaavassa.

26. Rekolanoja – Metsolansuo – Oljemarkinmetsä – Keravanjoki -yhteys on metsäisenä kehitettävä puroyhteys. Yleiskaavan A-alueiden välisellä viheralueella (VL) yhteys toteutuu minimitavoitetta kapeampana, ja siinä on pääradan aiheuttama este kohta.

Kuva 44. Edellä esitetyt puustoiisiin runkoyhteyksiin liittyvät kehittämisehdotukset kartalla.

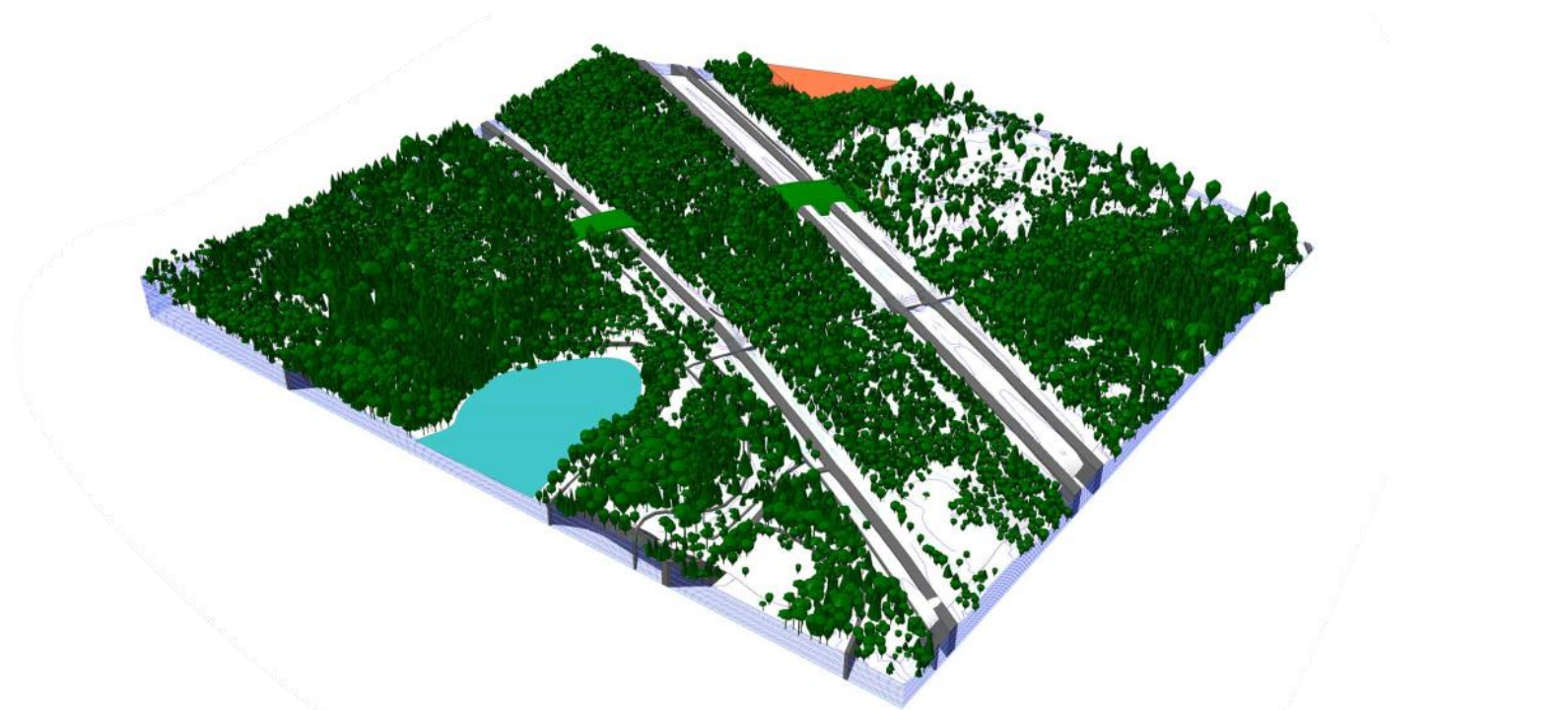
Leikkaus etelästä pohjoiseen

Erikoiskuljetusreitti,
korkeus >7 m

Lahdenväylä

Lahdentie

Kevyenliikenteenväylä

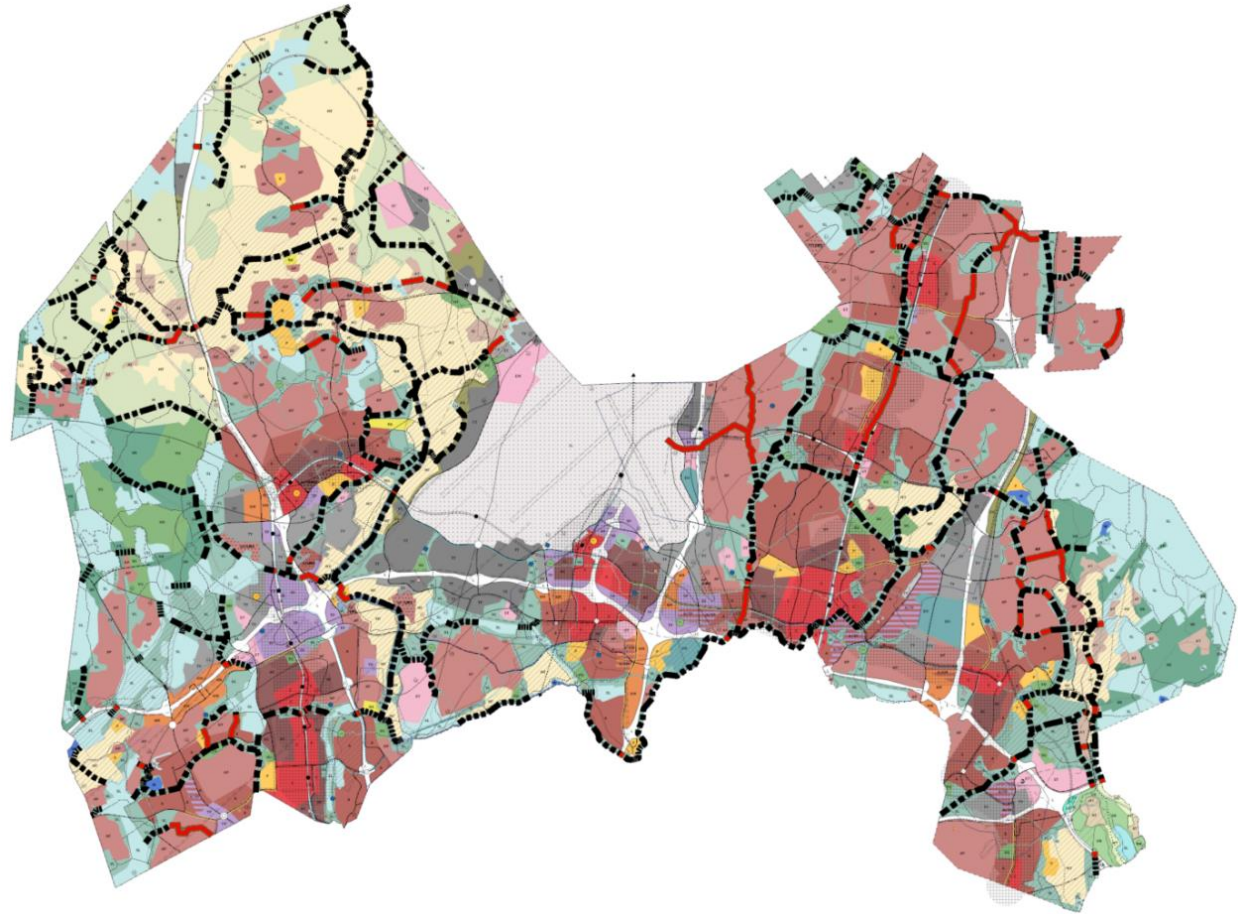

Kuva 45. Mirja Vallinojan on kesätyössään Vantaan viheryhteysien kehittämiskohteita (2020) esitellyt Kuusijärven vihersiltojen ideasuunnitelman.

Metsä- ja puustoinen verkosto suhteessa yleiskaavan maankäyttöön

Runkoyhteydet sijaitsevat pääasiassa yleiskaavan viheralueilla. Toisinaan ne kuitenkin sijaitsevat rakentamista sallivan maankäyttövarauksen alueella (kuva 46).

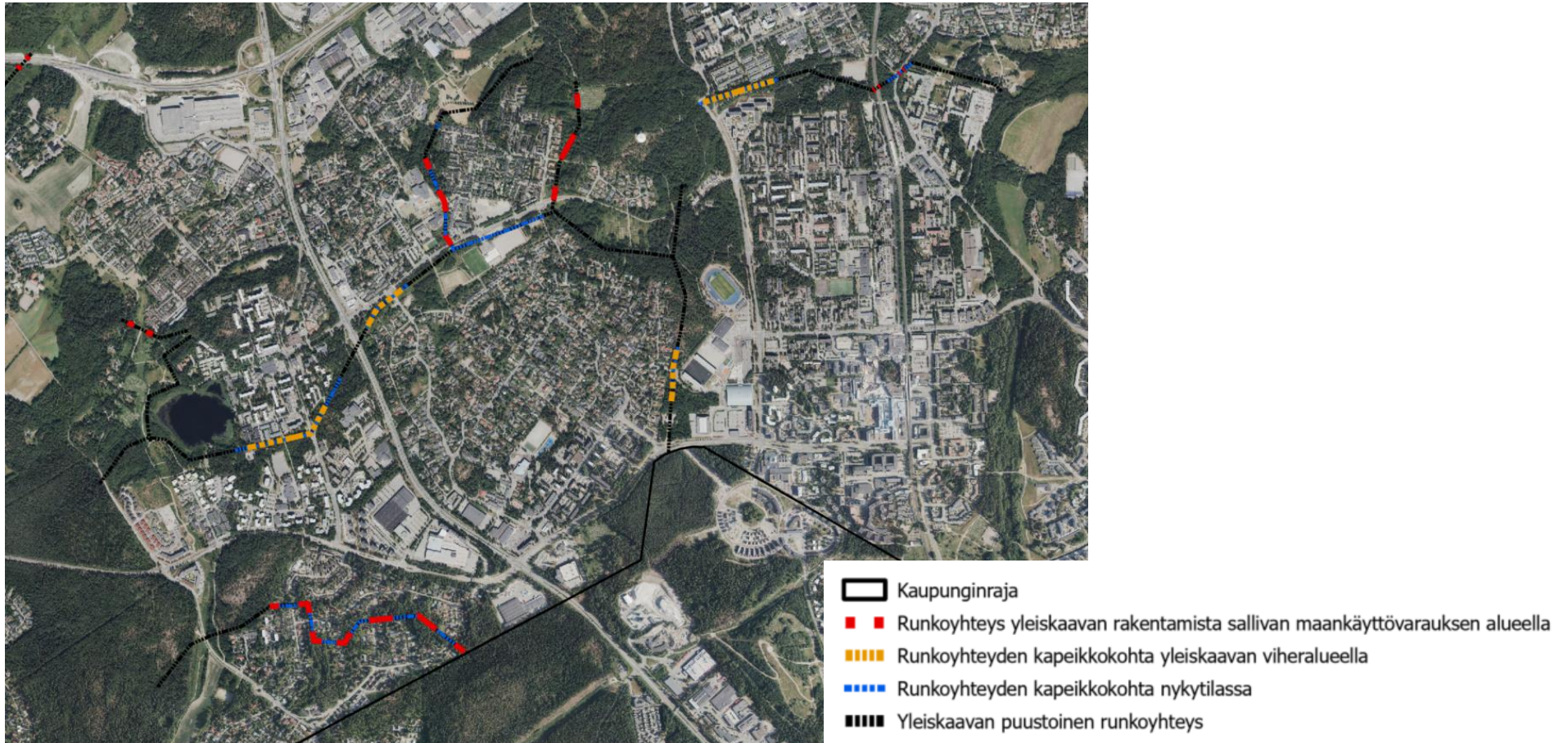
Yleiskaavan viheralueita ovat maa- ja metsätalousvaltainen alue (M), maatalousvaltainen alue (MT), urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU), suojaviheralue (EV), lähivirkistysalue (VL), retkeily- ja ulkoilualue (VR), luonnonsuojelualue (SL), hautausmaa-alue (EH) ja vesialue (W).

Kuva 46. Mustalla katkoviivalla kuvattujen runkoyhteyksien päälle on merkitty punaisella kohdat, jossa runkoyhteys kulkee yleiskaavan rakentamista sallivan maankäyttövarauksen alueella.

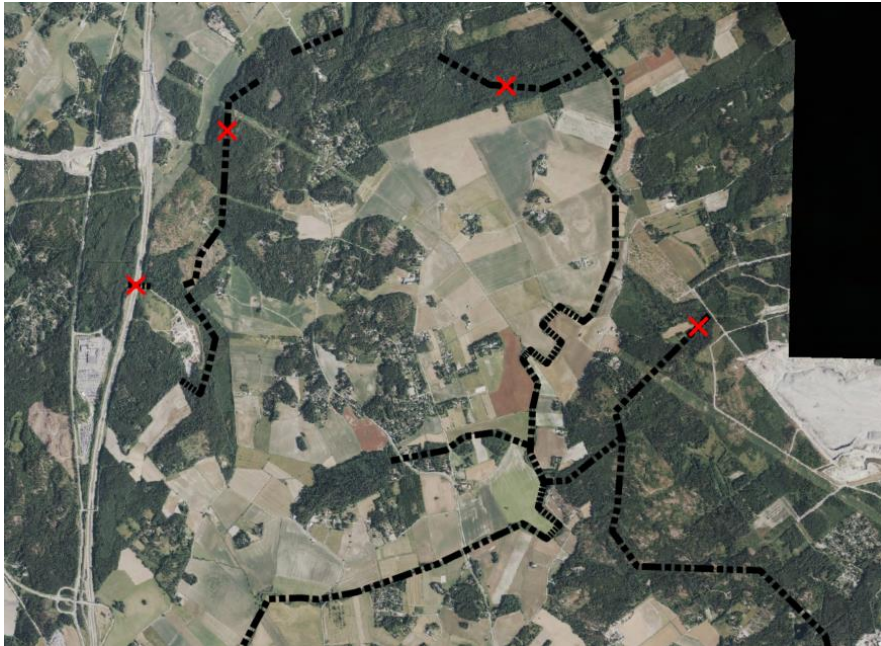
Esimerkiksi Hämevaarassa yleiskaavan ekologinen runkoyhteys kulkee yleiskaavan AP-alueella ja Vapaalan ja Variston rajan tuntumassa P- ja A-alueilla (kuva 47). Asemakaavassa on näiden runkoyhteyksien kohdalla

viheraluevaraus, mutta ne ovat reilusti kapeampia kuin runkoyhteyden minimileveyssuositus. Tavoitelevyydet eivät aina toteudu myöskään yleiskaavan viheralueilla.

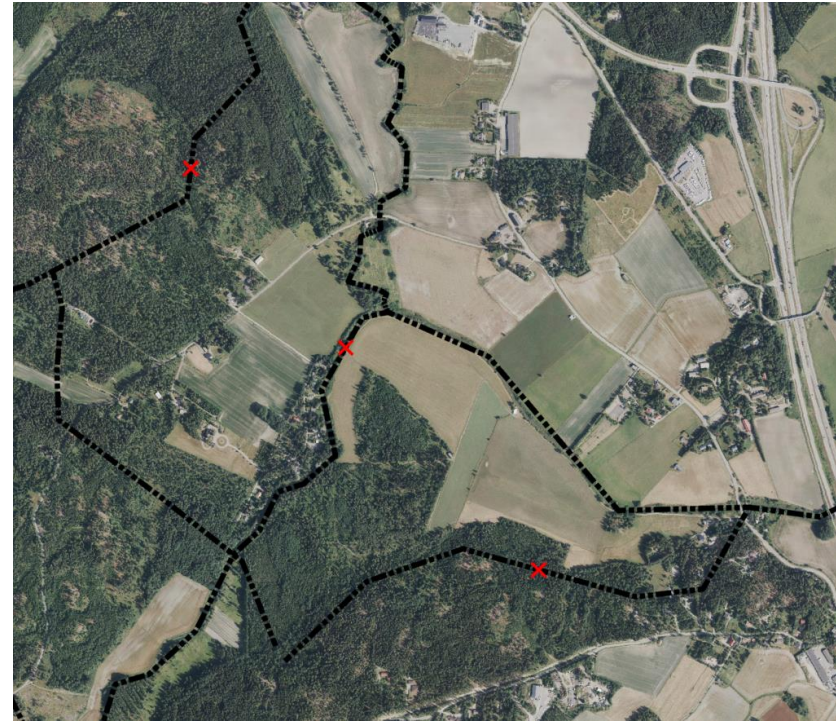

Kuva 47. Hämevaarassa, Vapaalassa ja Varistossa osa runkoyhteyksistä sijaitsee yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella, ja toteutuvat usein liian kapeina. Myöskään viheralueella sijaitsevat yhteydet eivät aina ole riittävän leveitä.

Rakentaminen uusilla alueilla voi heikentää ekologista verkostoa pirstaloimalla elinympäristöjä ja katkaisemalla ekologisia yhteyksiä. Maantie 152:lle tehty maankäyttövaraus ja Vestra-Keimolan raskaan raideliikenteen maankäyttövaraus kulkevat useassa kohdassa runkoyhteyden läpi (Kuvat 48 ja 49). Lisäksi ne risteävät maakunnallisen yhteyden ja liito-oravayhteyksien kanssa.

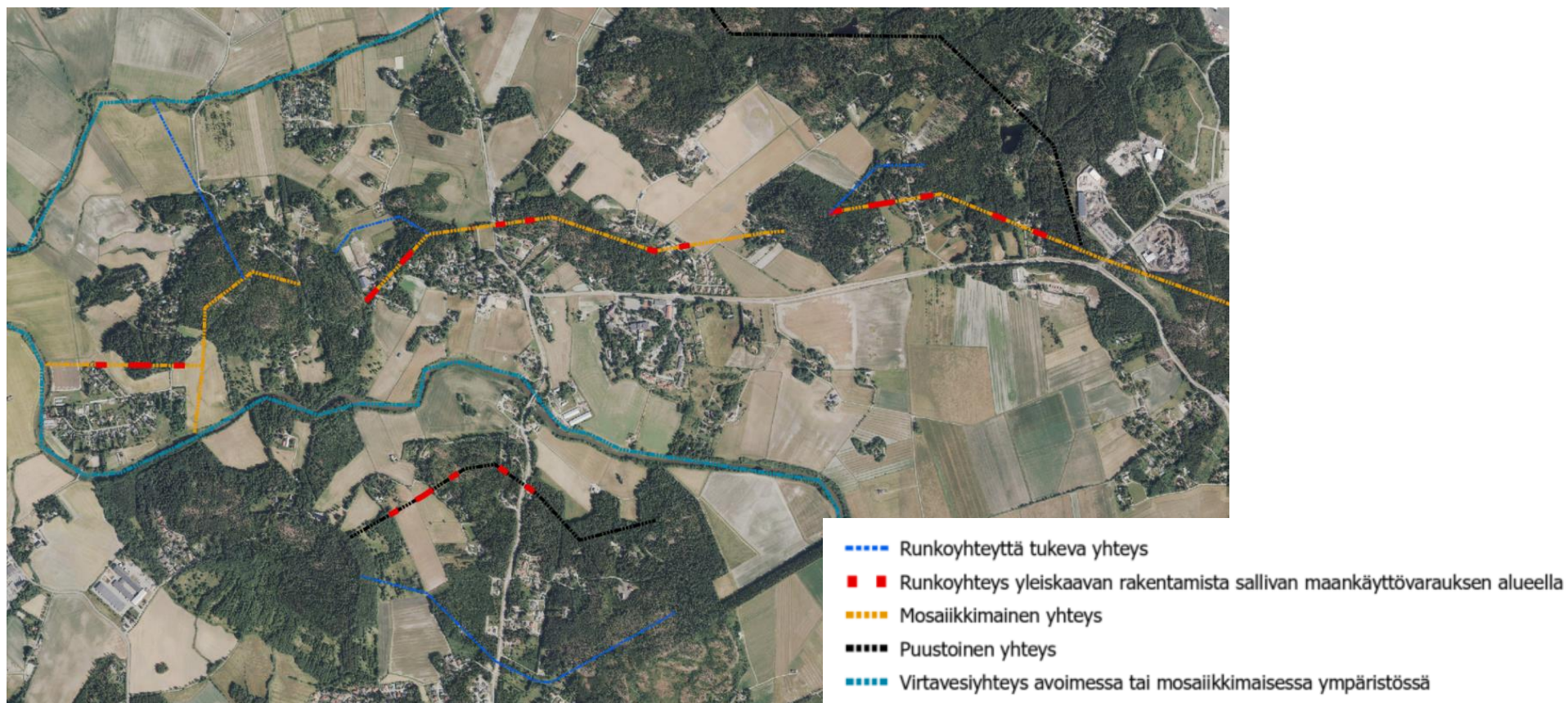
Kuva 48. Maantie 152 tulee risteämään yleiskaavan runkoyhteyden kanssa useassa kohdassa.

Kuva 49. Vestra-Keimolan raskaan raideliikenteen varaus leikkaa runkoyhteyden kolmessa kohdassa.

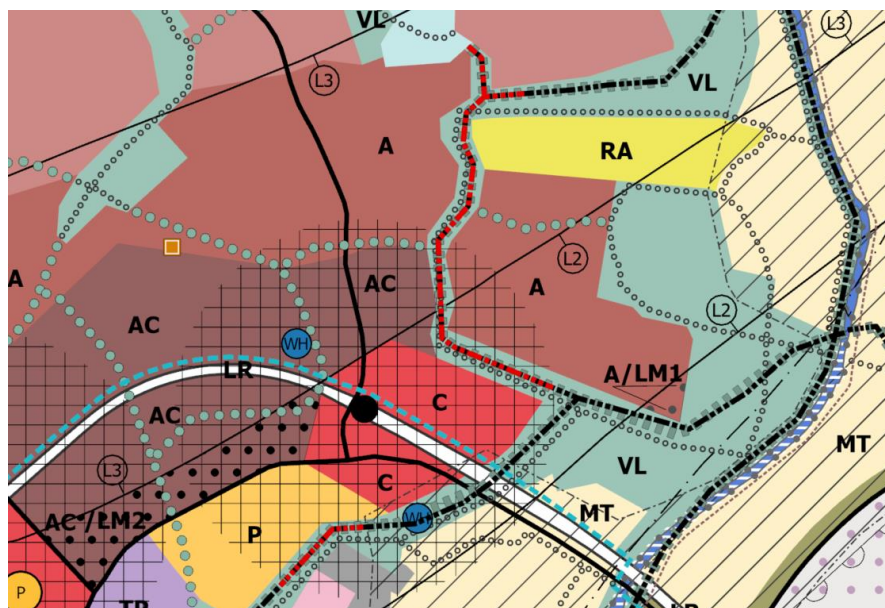
Seutulassa kehitystarve syntyy siitä, että runkoyhteys kulkee useassa kohdassa yleiskaavan rakentamattomien AP- ja AT-alueiden kautta ja voi siten tulevaisuudessa heikentyä näillä

alueilla. Alueella on vaihtoehtoisia ja täydentäviä yhteyksiä (kuva 50).

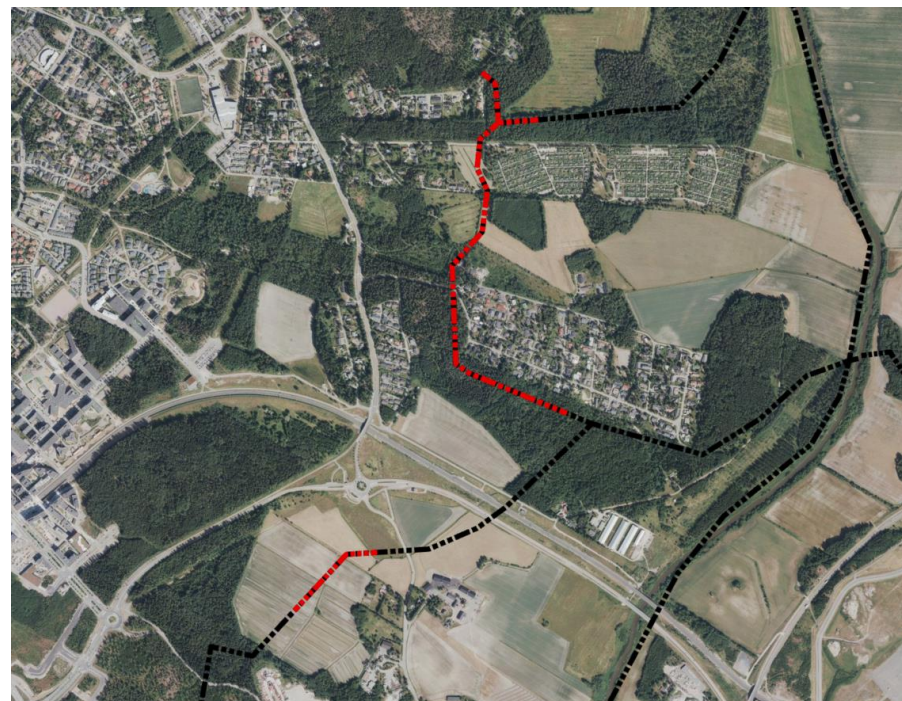

Kuva 50. Seutulan alueella runkoyhteys kulkee useassa kohdassa rakentamista sallivalla alueella (AP ja AT). Sinisellä on merkitty vaihtoehtoisia kehitettäviä ja runkoyhteyttä tukevia yhteyksiä, jotka kulkevat pääsääntöisesti viheralueilla (MT, VL ja SL) ja joskus myös rakentamista sallivalla alueella (AP ja AT). Kaikki yhteydet eivät sovellu nykytilassaan liito-oravayhteyksiksi.

Vaikka runkoyhteys kulkisi rakentamista sallimattoman maankäytön alueella, sille ei välttämättä ole aina varattu riittävästi tilaa, kuten Myyrmäen suuralueen esimerkki osoitti (kuva 47). Kivistön keskustan kaavarunkoalueella runkoyhteys kulkee yleiskaavan VL-alueella, mutta varaus on runkoyhteyden minimileveyden suositusta kapeampi (kuvat 51 ja 52).

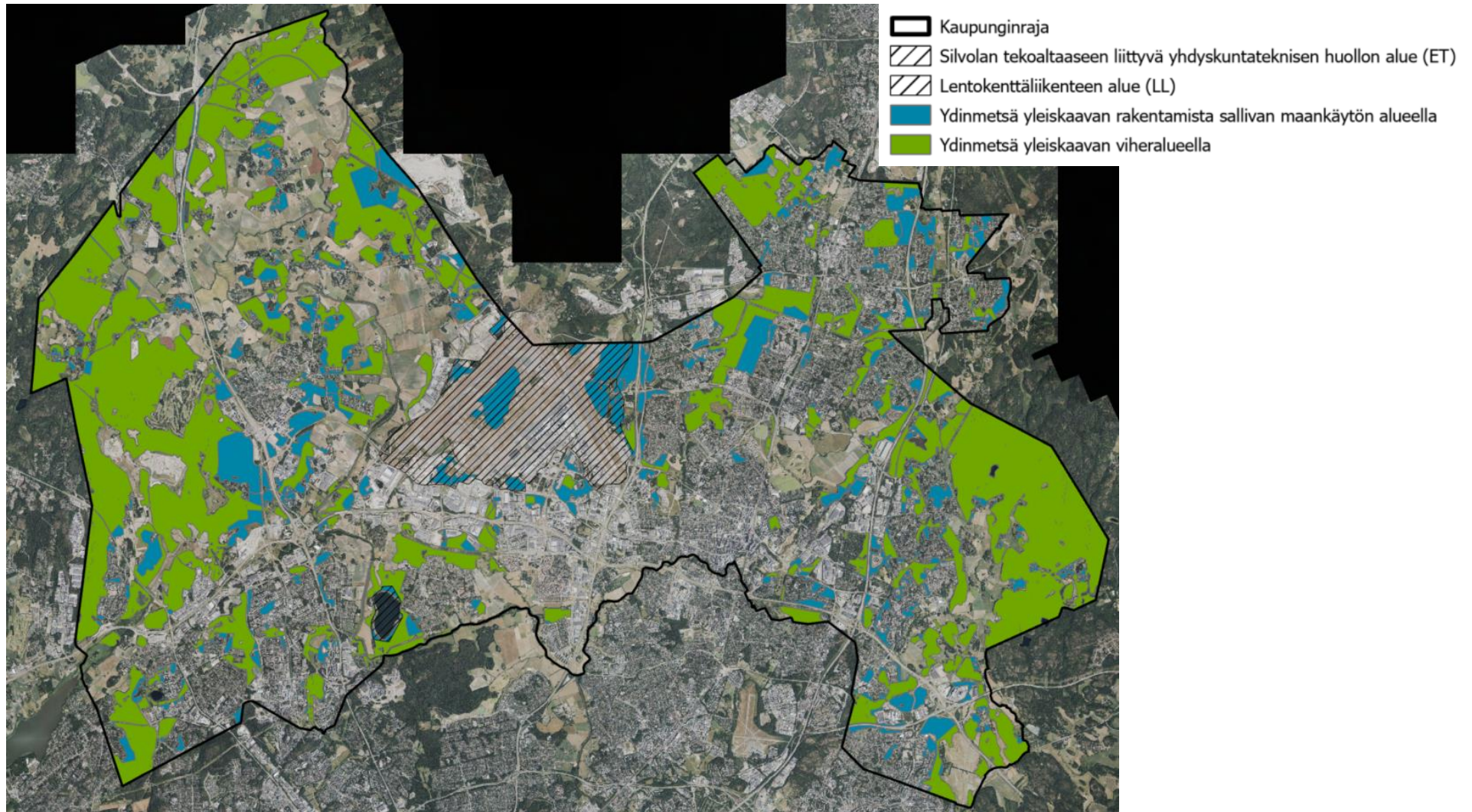

Kuva 51. Kivistön keskustassa yleiskaavan VL-alue on runkoyhteyden minimileveyttä kapeampi. Kuvaan on merkitty punaisella runkoyhteyden kohdat, joissa leveyden minimisuositus ei toteudu.

Kuva 52. Kivistön keskustan ekologinen runkoyhteys on esitetty kuvassa mustalla ja kohdat, joissa ei yleiskaavassa ole riittävästi viheraluevarausta, on merkitty punaisella.

Runkoyhteys tulee asemakaavassa toteuttaa mahdollisimman leveänä. Esimerkiksi AC-alueella on nykyisin vanhaa metsää ja liito-oravan elinympäristö, joka kannattaa säilyttää.

Kuva 53. Osa ydinmetsäalueista sijoittuu yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueelle. Näistä alueista osassa voi olla asemakaavataso viheraluevaraus. Aidattu lentokenttäliikenteen alue ja Silvolan tekojärveen liittyvä yhteiskuntateknisen huollon alue on korostettu kartassa viivoituksella.

Avointen biotooppien verkoston tulevaisuustarkastelu

Avointen biotooppien verkoston kehittämisen tavoitteena on avointen elinympäristöjen ekologisen laadun parantaminen ja verkoston kytkeytyneisyyden lisääminen. Huomiota kannattaa kiinnittää erityisesti arvokeskittymien ja arvokohteiden väliseen kytkeytyneisyyteen. Avoimia elinympäristöjä voidaan pitää kytkeytyneinä, kun ne sijaitsevat korkeintaan muutaman sadan metrin etäisyydellä toisistaan. Avointen elinympäristöjen lajien liikkumat välimatkat vaihtelevat tyypillisesti parista sadasta metristä muutamaan kilometriin. Lajien kannalta tärkeintä on kuitenkin elinympäristön laatu ja koko. Verkoston kehittämisessä on huomioitava myös sen virkistys-, maisemallinen ja kulttuurinen arvo.

Avointen biotooppien verkoston kehitystarpeet nykytilan perusteella

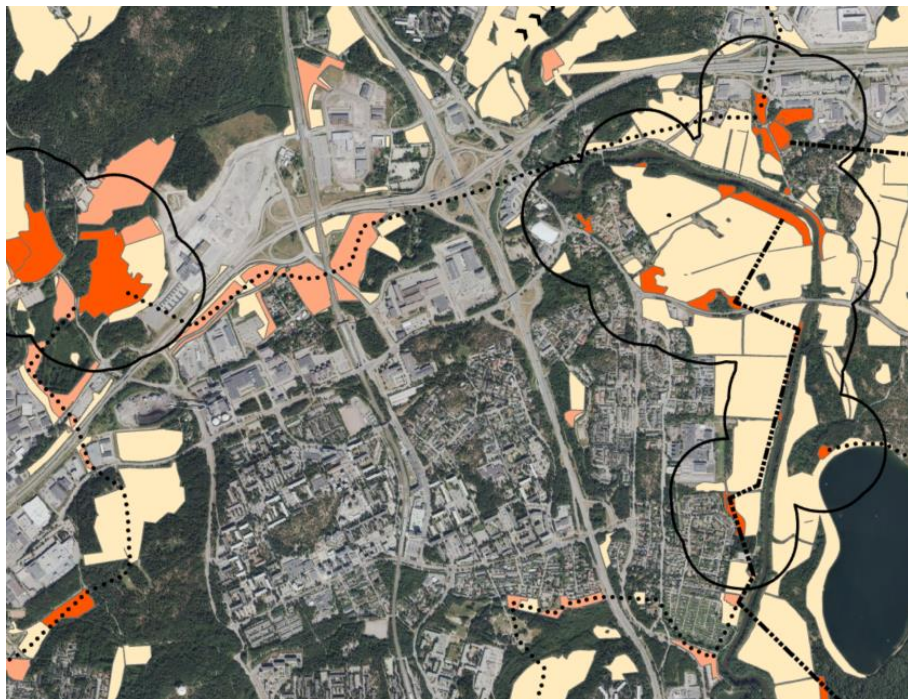
Vantaan avoimet biotoopit eivät muodosta koko kaupungin kattavaa verkostoa. Verkosto on vahvin Aviapoliksen ja Myyrmäen suuralueilla, missä sitä kannattaakin vaalia.

Arvokeskittymien ulkopuoliset arvokohteet kytkeytyvät verkostoon usein katkonaisten yhteyksien kautta, ja myös jatkuvissa yhteyksissä on toisinaan katkoskohtia. Arvokeskittymistä ja arvokohteista tulisi lähteä vähintään kaksi jatkuvaa yhteyttä. Petikko-Myllymäki-arvokeskittymästä lähtee yksi jatkuva yhteys ja kaksi katkonaista yhteyttä. Varistoon johtavan katkonaisen yhteyden kehittäminen parantaisi myös Variston arvokeskittymien ulkopuolisen arvokohteen kytkeytyneisyyttä. Vantaanlaakso-Viinikkala-Ylästö-arvokeskittymään johtavan katkonaisen yhteyden kehittäminen parantaisi arvokeskittymien välistä kytkeytyneisyyttä (kuva 54).

Hakunilan suuralueen avoimet elinympäristöt ovat heikosti kytkeytyneet Vantaan muuhun verkostoon (kuva 55). Yhteyden säilymisestä kannattaa huolehtia, ja kytkeytyneisyyttä Tikkurilan ja Koivukylän suuralueisiin kannattaa vahvistaa kehittämällä alueiden välistä pitkää ja polveilevaa yhteyttä tai vaihtoehtoisia yhteyksiä esimerkiksi liikenneviheralueilla.

Laajan mittakaavan kytkeytyneisyyden edistämistä tärkeämpää on kuitenkin varsinaisten yhteyksien ulkopuolisten arvokohteiden tukeminen paikallisesti riittävällä elinympäristöjen koolla ja laadulla. Seutulän alueella ei ole arvokeskittymää, mutta sen nykyisten arvoniittyjen yhteyteen

on mahdollista kehittää arvokeskittymä, mikäli Katriinanpellosta tulee tulevaisuudessa arvonittu hoitotoimien myötä.

Kuva 54. Petikko-Myllymäen arvokeskittymän ja Vantaanlaakso-Viinikkala-Ylästön arvokeskittymän välistä kytkeytyneisyyttä kannattaa kehittää. Myös Vantaanlaakso-Viinikkala-Ylästö-keskittymästä lähtevässä ensisijaisessa yhteydessä on katkoskohta.

Kuva 55. Hakunilan ja Sotungin avoimet biotoopit ovat kytkeytyneet muuhun verkostoon heikosti, pääasiassa tukialueiden kautta kulkevan pitkän ja polveilevan yhteyden kautta.

Avointen biotooppien verkosto suhteessa yleiskaavan maankäyttöön

Arvokeskittymien arvokohteet tai niiden puskurivyöhykkeet sijaitsevat usein osittain yleiskaavan rakentamista sallivilla alueilla, kuten asuin- ja työpaikka-alueilla (kuva 56).

Kaupunkikeskustan alueilla ja kaupunkikeskustan asuinalueilla ei sijaitse lainkaan tunnettuja arvokohteita. Kivistön keskustan kehittämisessä kannattaa kuitenkin huomioida sen läpi kulkeva katkonainen avoin yhteys. Aviapoliksen kaupunkikeskustan alueelle sijoittuu arvokohteiden välinen jatkuva avoin yhteys. Avoimen verkoston tarpeet kannattaa huomioida kehitettävillä keskusta-alueilla niin, että askelkiviä on riittävän tiheästi.

Ylästön kolmeen arvokeskittymään kuuluvat arvokohteet sijaitsevat osittain yleiskaavan asuinalueilla (A), pientalovaltaisilla asuinalueilla (AP), ja tuotanto- ja varastotoiminnan alueella (TY). Lisäksi yhteen kohteeseen sisältyy yhdyskuntateknisen huollon alue (ET). Usein yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella on kuitenkin asemakaavan viheraluevaraus. Yksikään arvokohteista ei jää kokonaan voimassa olevien viheraluevarausten ulkopuolelle.

Hämeenkyllän arvokeskittymän niittyjä sijaitsee yleiskaavan AP-alueella. Petikko-Vestra-Keimola-alueen keskittymän arvokohteet sijaitsevat osittain AP-alueella.

Hakunilan arvokeskittymän kohteista osa sijaitsee yleiskaavan A- ja P-alueilla, mutta näistä suurin osa on viheralueita voimassa olevassa asemakaavassa ja Vantaan ratikan kaavarungossa. Kuitenkin yksi niitty sijaitsee kokonaan yleiskaavan rakentamista sallivalla alueella, joka ratikan kaavarungossa on P-aluetta. Kohde on luokiteltu arvoniityksi, koska se sijaitsee yleiskaavan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti erityisen arvokkaalla kyläalueella. Viheralueilla sijaitsevien arvokohteiden pinta-ala ylittää arvokeskittymän määritelmän mukaisen 5 ha alarajan.

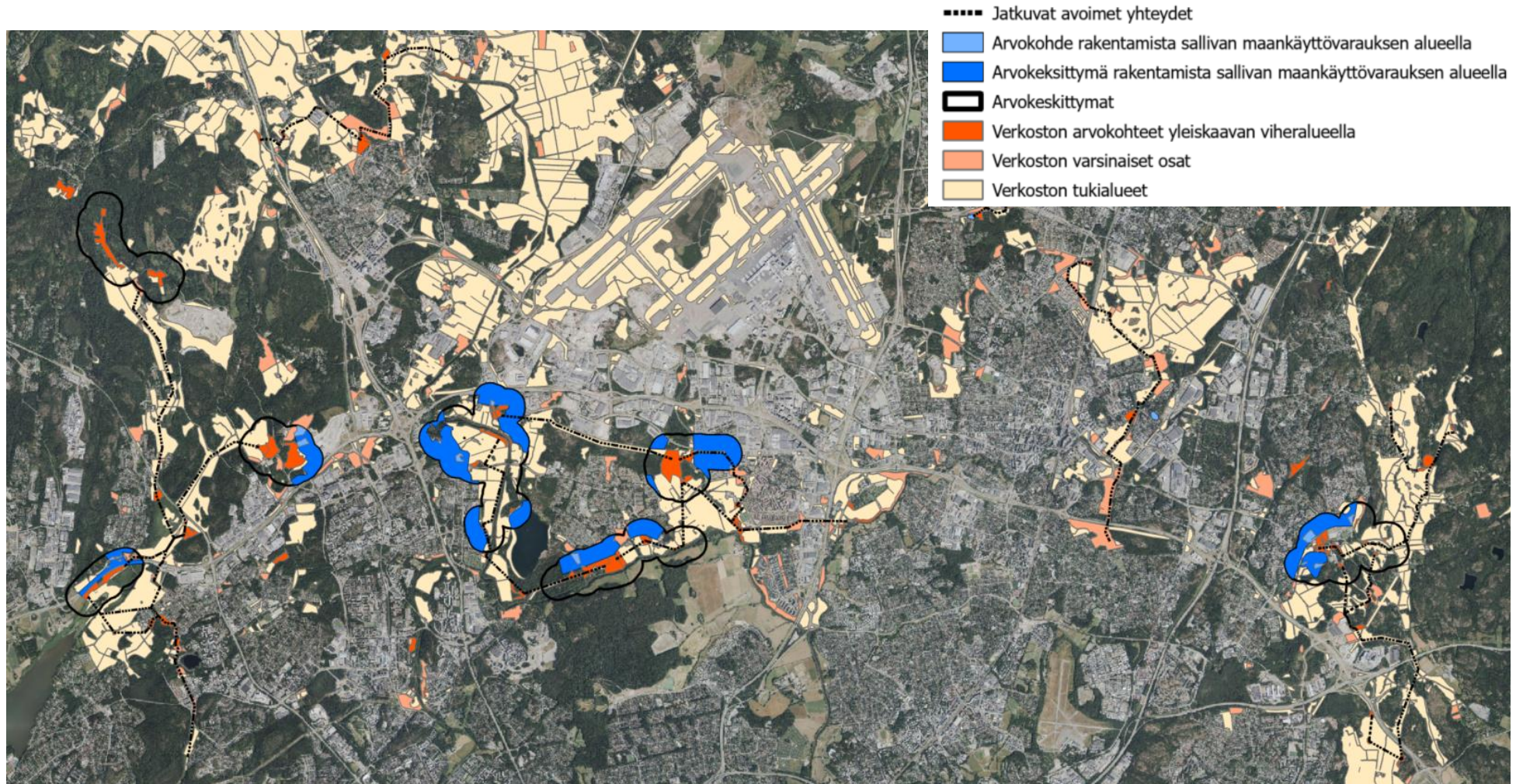
Myös arvokeskittymien ulkopuoliset arvokohteet sijaitsevat toisinaan rakentamista sallivan maankäytön alueella. Hakunilassa keskittymien ulkopuolisia arvokohteita sijaitsee yleiskaavan AT-alueella.

Yleiskaavassa on osoitettu myös useita mahdollisia uusia viljelypalstoja. Erityisesti katkonaisten yhteyksien kohdalle ja pienialaisten arvokohteiden yhteyteen suunnitellut palstat

tukisivat avointa verkostoa. Palstat kannattaa sijoittaa mieluummin verkoston tukialueille, eli ensisijaisesti ekologisesti heikkolaatuisemmille alueille, eikä verkoston varsinaisiin osiin.

Valtaosa avoimen verkoston alueista sijaitsee kaavoitetuilla viheralueilla. Myös verkoston osista ja tukialueista muodostuvat avoimet yhteydet sijaitsevat usein viheralueilla.

Viheralueiden kehittämiseen liittyy kuitenkin usein myös muita kuin ekologista laatuun liittyviä tavoitteita, kuten virkistysarvoihin liittyviä tavoitteita. Ekologisen verkoston ja viheralueverkoston tavoitteet kannattaakin pyrkiä sovittamaan yhteen. Ekologisen laadun kehittäminen lisää usein esimerkiksi esteettisiä arvoja.

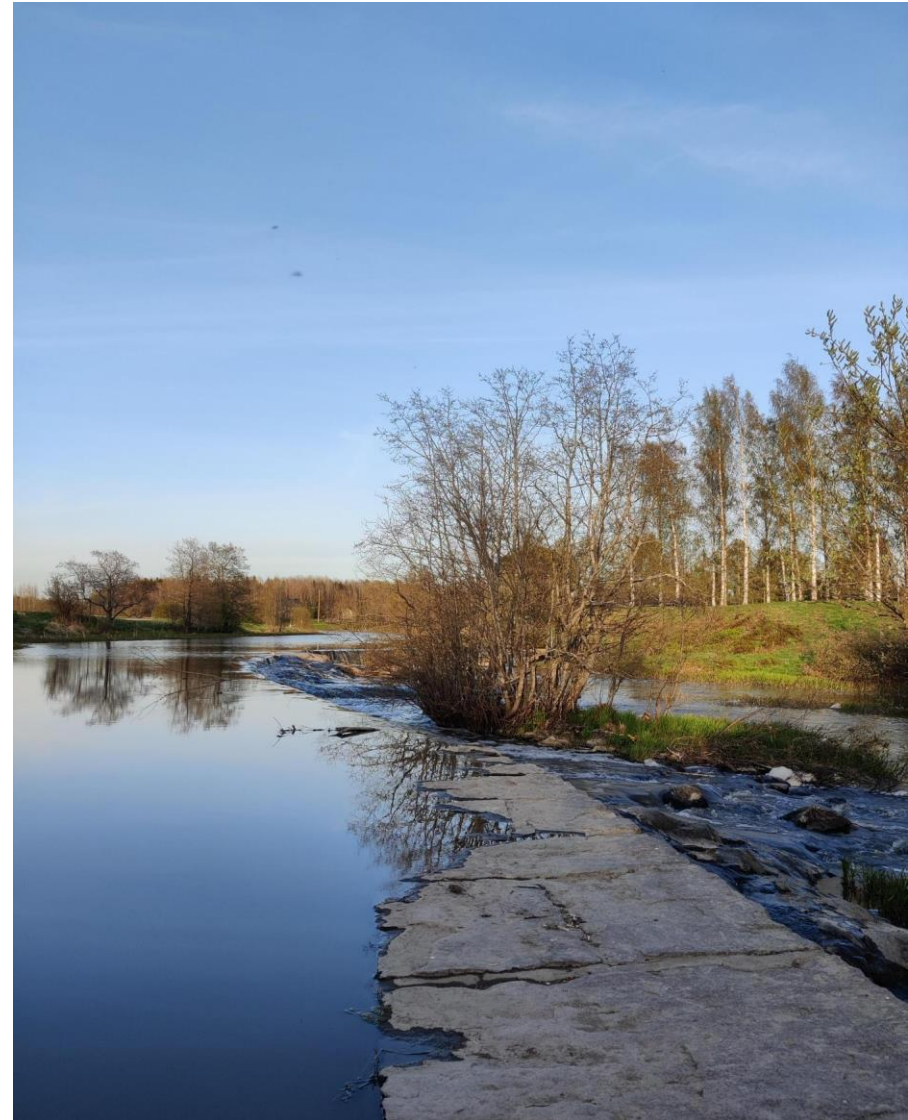

Kuva 56. Osa arvokohteista sijaitsee yleiskaavan rakentamista sallivan maankäytön alueella. Rakennettavilla alueilla voidaan tukea ja vahvistaa arvokeskittymiä. Jos alueelle tulee laajoja kattopintoja, olisi niiden hyvä olla keto- tai niittykattoja. Asuinalueilla pihojen kukkiva, monilajinen kasvillisuus tukee arvokeskittymää.

Siniverkoston tulevaisuustarkastelu

Siniverkoston kehitystarpeet nykytilan perusteella

Siniverkoston nykytilaan perustuvat kehitystarpeet liittyvät esimerkiksi vaellus- ja noususteiden purkamiseen, uomien ja suojavyöhykkeiden luonnontilaistamiseen ja puro- ja jokikäytävien ekologisen laadun parantamiseen esimerkiksi vieraslajien poistamisen ja luontaisen kasvillisuuden lisäämisen avulla. Uomaverkoston rantavyöhykkeen maankäyttöön tulee kiinnittää huomiota viljelymailla, joiden alueelle sijoittuu merkittävä osa Vantaan puroista ja joista. Kehittämistarpeita ja keinoja on käsitelty Siniverkoston kehittämisen keinot -kappaleessa.

Kuva 57. Keravanjoen Kirkonkylänkoski.

Siniverkosto suhteessa yleiskaavan maankäyttöön

Vantaan tunnetut virtavesien arvokkaat elinympäristöt sijaitsevat pääosin kaavoitetuilla viheralueilla. Paikallisesti arvokas Petaksen puronotko, joka luontotyypiltään on havumetsävyöhykkeen kangasmaiden latvapuro (Janatuinen 2010–2011), sijaitsee kuitenkin yleiskaavan tuotanto- ja varastotoiminnan alueella ja liikennealueella. Alueelle ei ole tehty asemakaavaa. Myös Pytinojan luo-alue sijaitsee yleiskaavan kaupunkikeskustan asuinalueella (kuva 58).

Kuten siniverkoston nykytilan tarkastelussa kävi ilmi, rantavyöhykkeeltään voimakkaimmin muokatut purot sijaitsevat usein esimerkiksi yleiskaavan tuotanto- ja varastotoiminnan alueella, kun taas ympäröivältä maankäytöltään luonnontilaisimmat purot sijaitsevat kaavoitetuilla viheralueilla. Myös rakentamista sallivan maankäytön alueella pitäisi pyrkiä riittävän kokoiseen ja laatuiseen rantavyöhykkeeseen.

Alueilla, joissa vettä läpäisemätöntä pintaa on paljon, on kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan myös siniverkoston ekologisen laadun ja lajiston näkökulmasta, sillä hulevedet voivat vaikuttaa negatiivisesti veden laatuun ja siten

lajistoon. Toisaalta hulevesien hallintaa voidaan kehittää myös niin, että sillä on positiivinen vaikutus puroympäristön lajiston elinmahdollisuuksiin.

Puroja sijaitsee myös Vantaan kehittyvillä keskusta-alueilla tai niiden läheisyydessä. Myyrmäessä ja Martinlaaksossa Varistonoja on osa metsäistä runkoyhteyttä ja sijaitsee keskusta-alueiden välisellä yleiskaavan viheralueella. Yleiskaavassa puron toisella puolella ei ole riittävää suojavaikuttavuutta, mutta asemakaavaan on varattu tilaa suojausvillisuudelle. Yhteyttä kehitetään puustoisena, ja se on myös maakunnallinen viheryhteystarve. Hämeenkylläntien pohjoispuolella Multaoja ja sitä ympäröivä metsäalue toimii luontaisena paikallisena yhteytenä metsäalueiden välillä. Hämeenkylläntien eteläpuolella uoma on voimakkaasti muokattu ja osa siitä jää kaavoitettujen viheralueiden ulkopuolelle.

Kivistön keskusta tulee muuttumaan tulevaisuudessa voimakkaasti. Koivupäänoja sijaitsee yleiskaavan kaupunkikeskustan asuinalueella (AC), joka on toistaiseksi rakentamatonta metsää. Koivupäänojan luonnollinen reitti katkesi jo kehäradan rakentamisen yhteydessä, kun radan pohjoispuolella vedet johdettiin hulevesiviemäreissä

Murrospuiston viivytyksaltaan kautta Koivupäänojan. Radan eteläpuolella Koivupäänoja virtaa vanhassa uomassaan nykyisellä metsäalueella, joka on myös osa paikallista puustoista yhteyttä.

Kivistön jo tiiviiksi rakennetulla asuinalueella Pekinojalla on merkitys ekologisten yhteyksien kannalta, sillä yksi pääuoman eteläisistä sivuhaaroista ja siihen liittyvä asemakaavan viheralue on ainoa pientalovaltaisen alueen (AP) läpäisevä viheralue. Pääuoma ja toinen eteläinen sivuhaara sijaitsevat yleiskaavan viheralueilla.

Aviapoliksen kaupunkikeskustan alueella pienvedet kuten Kirkonkylänoja on lähes kokonaan putkitettu. Yleiskaava kaupunkikeskustan asuinalueella asemakaavan VP-alueella Kirkonkylänoja virtaa avouomassa, kunnes se kaupallisten palveluiden alueella (KM) siirtyy taas putkeen. Asumisen ja työpaikkojen alueella uoma kannattaa säilyttää avouomana. Voimakkaasti muokatussa ja kehittyvässä Aviapoliksessa on vain vähän metsäisiä ekologisia yhteyksiä. Puroihin liittyviä luontaisia paikallisia yhteyksiä kannattaisi vaalia myös metsäisen verkoston lajien kannalta. Puron merkitystä paikallisena yhteytenä metsä- ja puustoisien verkoston lajeille

vähentää sen voimakkaasti muokattu ympäristö ja kapea suojavaohyke.

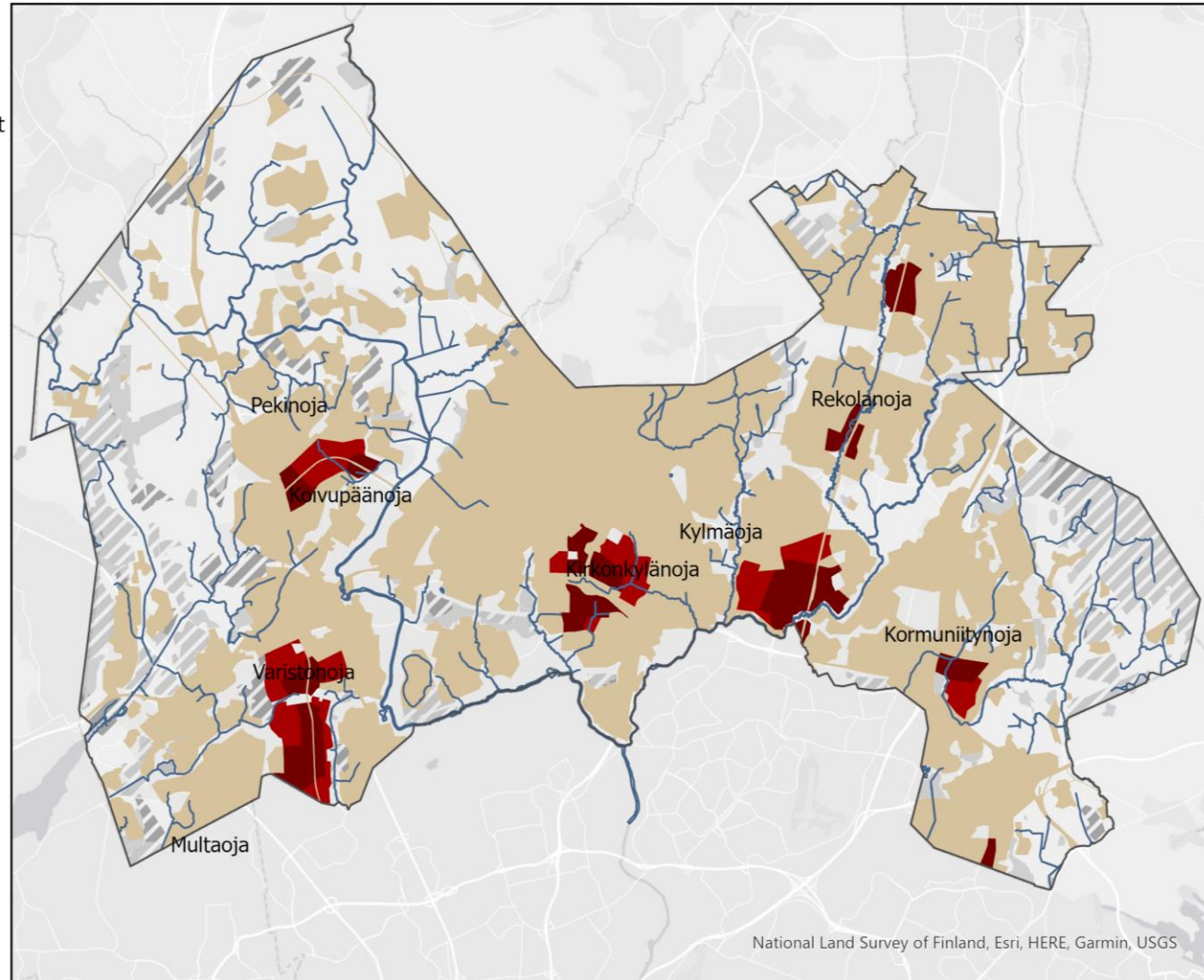
Hakunilan kaupunkikeskustan alueella Kormuniitynoja on suurelta osin putkitettu, mutta putkitukseen ei liity tunnettuja nousuesteitä. Pisin putkitettu osuus sijaitsee voimassa olevan asemakaavan rakennusalan alueella, joka on nykyisin pääasiassa parkkipaikkaa. Ratikan kaavarungossa alue on monimuotoisen asumisen alue ja keskusta-alue. Aluetta kehitettäessä kannattaa tarkastella mahdollisuutta purkaa putkitus ja palauttaa uoma-avouomaksi, sekä mitoittaa purovarsii niin, että se voi jatkossa palvella myös metsä- ja puustoisien verkoston lajeja ekologisenä yhteytenä.

Rekolanoja virtaa Koivukylän kaupunkikeskustan alueen läpi. Purovarsii toimii yhteytenä myös metsä- ja puustoisien verkoston lajeille, ja se on merkitty yleiskaavaan runkoyhteydeksi.

Tikkurilan kaupunkikeskustan alueella ei ole puroja, mutta se rajautuu etelässä Keravanjokeen ja lännessä Kylmäojaan. Keravanjoen rantavyöhykkeen voimakkaimmin muokatut osuudet ovat Tikkurilan kaupunkikeskustan alueen rajalla. Myöskään Länsimäen ja Korson kaupunkikeskustan alueilla ei

ole puroja. Korson kaupunkikeskustan alue rajautuu
Rekolanojaan.

- Uomaverkosto
- Kaupunkikeskustan asuinalue (AC)
- Kaupunkikeskustan alue (C)
- Muut yleiskaavan rakentamista sallivat alueet
- ▨ Luonnonsuojelualuevaraus
- ▨ Luonnonsuojelualue
- Luo-alue

Kuva 58. Uomaverkosto ja yleiskaavan rakentamista sallivat alueet.

Ekologisen verkoston kehittämisen keinot

Tässä selvityksessä ekologista verkostoa tarkastellaan sen osaverkostojen kautta, mutta jako on keinotekoinen. Osaverkostojen tyypillisille lajeille elinympäristöjen kytkeytyneisyys on tärkeää, ja siksi osien tarkastelu erillään on hyödyllistä. Toisaalta alueiden jakautuminen osien välillä ei ole yksiselitteistä; sama alue voi kuulua useampaan eri verkostoon. Myös osa lajeista tarvitsee useampaan eri verkostoon kuuluvia alueita elinkiertoensa eri vaiheissa. Siksi habitaattien mosaikkimainen vaihtelu on tärkeää. Esimerkiksi Kivistön perhosalueella tavattu häiveperhonen (*Apatura iris*) viihtyy sekä puoliavoimilla niityillä että valoisissa lehtimetsissä. Ekologista verkostoa kannattaa kehittää myös yhdessä muun viherrakenteen kanssa. Käyttöviheralueet voivat toimia yhteyksinä verkostojen ydinalueiden välillä. Suunnittelussa tulee huomioida eri verkostoille tyypillisten lajien tarpeet.

Yleiskaavan runkoyhteyksistä puustoiset yhteydet ja puustoiset virtavesiyhteydet tulee säilyttää ja niitä tulee vahvistaa kapeikko- ja katkoskohdissa leventämällä yhteyksiä

ja täydentämällä niitä paikallisilla yhteyksillä. Yhteyksiä tulee pyrkiä vahvistamaan myös estekohtien kuten liikenneväylien yhteydessä. Puustoisuuden jatkuvuudesta on huolehdittava etenkin liito-oravan elinalueilla. Runkoyhteyksiä ja metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsiä tulee kytkeä yhteen paikallisten yhteyksien avulla. Ekologisen verkoston ydinalueiden taas tulee olla kytkeytyneitä runkoyhteyksin.

Avoimessa verkostossa pyritään säilyttämään arvokeskittymien väliset ensisijaiset yhteydet ennallaan. Tavoitetilassa arvokeskittymä on yhteydessä toisiin arvokeskittymiin vähintään kahdessa suunnassa ensisijaisilla yhteyksillä. Arvokeskittymien ja niiden ulkopuolisten arvokohteiden välisiä katkonaisia yhteyksiä pyritään täydentämään askelkivillä, ja toissijaisia yhteyksiä kehitetään mahdollisuuksien mukaan ensisijaisiksi yhteyksiksi niiden ekologista laatua parantamalla.

Avointen biotooppien verkoston kehittämisen keinot

Avointen biotooppien verkostossa elinympäristön laadun ja koon tärkeys korostuvat suhteessa kytkeytyneisyyteen laajalla alueella. Esimerkiksi perhosten suuri liikennekuolleisuus

vähenee habitaatin koon kasvaessa, kun niiden ei tarvitse liikkua resurssien perässä pieneltä laikulta toiselle (Anttola 2017). Avoimet elinympäristöt kannattaakin säilyttää vähintään 1 ha kokoisina ja paikallisesti hyvin kytkeytyneinä sekä pyrkiä kasvattamaan etenkin pienialaisten arvokohteiden ja niiden yhteydessä olevien verkoston muiden alueiden kokoa. Kehittämisen lähtökohtana on olemassa olevien elinympäristöjen säilyttäminen ja niiden laadun parantaminen, sillä uusien elinympäristöjen kuten niittyjen asuttaminen vie aikaa (Toivonen 2023). Myös niityn kehittyminen täyteen kasviloistoonsa vie aikaa.

Elinympäristöjen kytkeytyneisyydellä on merkitystä pitkällä aikavälillä geenien siirtymisen kannalta. Lyhyellä aikavälillä avointen elinympäristöjen hyönteislajien on päästävä liikkumaan niiden tarvitsemien resurssien välillä. Vantaalla avointen biotooppien verkosto on osin katkonainen eikä siitä muodostu yhtenäistä kokonaisuutta. Verkoston täydentäminen uusilla avoimilla elinympäristöillä kuten uusniityillä on tärkeää kytkeytyneisyyden lisäämiseksi. Liikennekuolleisuudesta huolimatta liikenneviheralueita kannattaa hoitaa osana avointen biotooppien verkostoa tai sen tukialueita, sillä nauhamaisina ympäristöinä ne kytkevät elinympäristöjä

toisiinsa. Myös junanvarsien pientareilla voi olla potentiaalia avoimina tukialueina.

Perustettaessa uusia niittyjä tai kunnostaessa umpeenkasvaneita avoimia alueita niityiksi sopivissa sijainneissa, kannattaa huomioida missä ne lisäävät verkoston kytkeytyneisyyttä tai tukevat huonosti kytkeytyneitä arvoalueita. Tällaisia kohtia ovat arvokohteiden ja arvokeskittymien välille osoitetut katkonaiset yhteydet ja yhteydet, jotka koostuvat pääasiassa tukialueista. Jos avointen biotooppien verkoston osat ovat yli 200 m päässä toisistaan, niiden välillä on askelkiven tarve. Myös niittykeskittymien välisiä ensisijaisia yhteyksiä voi vahvistaa uusniittyjen avulla.

Niittyjen lisäksi avointen biotooppien verkostoa voi täydentää muillakin avoimilla elinympäristöillä. Ruderaatit eli joutomaat voivat olla pölyttäjille jopa niittyjen veroisia elinympäristöjä. Toisaalta niiden säilyttäminen kaupungeissa on haastavaa, sillä ne ovat väliaikaisia elinympäristöjä, jotka eivät yleensä synny kaavoitetuille viheralueille. Joutomaiden säilyttäminen niiden sukkessiovaiheen ajan tukisi kuitenkin kaupunkien pölyttäjäyhteisöjä. Suhteellisen häiriöttömästi ja spontaanisti kehittyvä kasvillisuus tarjoaa pölyttäjille ravintoa ja

suojapaikkoja. Joutomaiden avoimuus säilytetään tarvittaessa niittämällä.

Avoimista tukialueista erityisesti kaupunkiviljelmät, kuten viljelypalsta-alueet, siirtola- ja yhteisöpuutarhat, ovat pölyttäjille arvokkaita paikkoja. Yleiskaavassa (2020) on osoitettu useita paikkoja uusille kaupunkiviljelmille. Näiden toteuttamisella voisi olla positiivinen vaikutus pölyttäjien runsauteen sekä sijoittelusta riippuen verkoston kytkeytyneisyyteen. Toisinaan uuselinympäristöillä on rooli katoavien elinympäristöjen korvaajina. Monimuotoisuudelle tärkeät paahteympäristöt ovat vähentyneet ja siksi korvaavat paahteiset elinympäristöt, kuten päätieverkoston yhteydestä löytyvät läpäiseville maalajeille sijoittuvat maaleikkaukset, voivat olla tärkeitä avoimia uuselinympäristöjä. Väylävirasto on selvittänyt tällaisia elinympäristöjä, ja niistä yksi sijoittuu Hämeenlinnanväylän varrelle Tammistoon ja yksi Lahdenväylän varrelle.

Tiiviisti rakennetussa ympäristössä kasvikatot voivat toimia askelkininä. Kasvikatot eivät korvaa maassa olevia habitaatteja, mutta ne voivat tukea verkostoa. Niiden merkitys tunnetaan vielä verrattain huonosti (Toivonen 2023). Kasvikatot soveltuvat erityisesti paahteisten ympäristöjen ja ketojen lajistolle (Mesimäki ym. 2020: Mayrand & Clergeau

2018). Aurinkoisuutensa vuoksi kasvikatot saattavat suosia voimakkaan lämpöhakuisia lajeja (Hofmann & Renner 2018) sekä mesipistiäisistä erityisesti generalisteja ja maanpinnan yläpuolella pesiviä lajeja (Toivonen 2023: Hofmann & Renner 2018, Jacobs ym. 2023) - siis kaupungille muutenkin tyypillistä lajistoa (Buchholz & Egerer 2020, Goulson ym. 2008). Tuulisuuden, korkeuden ja mahdollisen eristyneisyyden vuoksi kasvikatot eivät sovellu kaikille pölyttäjille. Lajisto kannattaa kuitenkin valita paikallisten olosuhteiden mukaan: Onko katto varjoisassa vai aurinkoisessa paikassa? Miten vesi virtaa katolla? Katolle voi ajan myötä päätyä vieraslajeja, jotka on poistettava. Kasvi- ja hyönteislajien lisäksi kasvikatot voivat tarjota ravintoa lepakoille ja linnuille ja toimia lintujen levähdys- ja pesäpaikkoina (Mesimäki ym. 2020: Parkins & Clark 2015; Partridge & Clark 2018).

Olemassa olevien verkoston alueiden ja tukialueiden ekologisen laatua voidaan parantaa kasvillisuusvalintojen ja hoidon avulla. Hyönteisten näkökulmasta alueen arvoa lisäävät myös pesäpaikat, kuten paljas kivennäismaa ja lahopuu. Pölyttäjäystävällinen kasvillisuus tarkoittaa pölyttäjien ravintokasvien suosimista ja pölyttäjille haitallisten tai hyödyttömien lajien välttämistä, kasvillisuuden suunnittelemista niin, että se tarjoaa pölyttäjille ravintoa koko

kauden ajan sekä hoidon ajoittamista oikein. Yleistäen, monivuotiset ja kotoperäiset lajit sopivat pölyttäjien ravinnoksi yksivuotisia ja vierasperäisiä lajeja paremmin (Lowenstein ym. 2018, Garbuzov ym. 2017), vaikkei vierasperäisten lajien vaikutus pölyttäjäyhteisöihin olekaan yksiselitteinen (Toivonen 2023). Suunnittelussa kannattaa kuitenkin suosia kotoperäisiä lajeja ja täydentää niitä harkiten vierasperäisillä lajeilla. Puutarhakasveissa kannattaa suosia yksinkertaisia kukkia, sillä jalostuksessa kerrotut terälehdet korvaavat heteet eivätkä kerrotut kukat siksi tarjoa pölyttäjille ravintoa.

Usein pölyttäjien runsaus kaupunkien viheralueilla selittyy vain muutamalla kasvilajilla (Toivonen 2023), vaikka pölyttäjähönteisillä voi olla hyvinkin tarkkoja vaatimuksia ravintokasveille esimerkiksi morfologisten ominaisuuksien vuoksi. Erityisesti sarjakukkaiskasvit ovat tärkeitä, sillä ne soveltuvat ravinnoksi monenlaisille pölyttäjille (Toivonen 2023:

Blackmore & Goulson 2014, Deguines ym. 2016, Lowenstein ym. 2019). Toivonen (2023) on kirjallisuuskatsauksessaan nimennyt erityisen hyväksi pölyttäjäkasveiksi apilat, kissanmintut, mäkimeiramin ja punalätvan sekä kaupungeissa vähemmän käytetyt ruusuruohon, purtojuuren ja ahdekaunokin. Puilla on etenkin keväällä ja alkukesästä roolipölyttäjien ravinnonlähteenä. Alkukesästä kukkivia pölyttäjille ravintoa tarjoavia puita ovat esimerkiksi raita, tuomi, vaahtera, pihlaja ja pajut. Alkukesästä ravintoa tarjoavat hedelmäpuut. Hedelmä- ja marjapuista hyötyvät myös esimerkiksi linnut. Keskikesällä kukkiva metsälehmus tarjoaa pölyttäjille ravintoa, mutta puistolehmuksen tiedetään aiheuttavan kimalaisten kuolemia. Pölyttäjäystävällinen hevoscastanja voi olla altis taudeille ja tuholaisille (Turun kaupunkipuulinjaus).

Taulukko 4. Pölyttäjäystävällisiä ruoho- ja puuvartisia Suomen luonnonkasveja. Tiedot on koottu Luontoportti-sivustolta (2023), Helsingin kaupunkikasvioppaasta ja Suomen kimalaiset -teoksesta (Parkkinen ym. 2018).

Ruohovartinen laji tai lajiryhmä	Kukinta-aika	Käyttötarkoitus	Pölyttäjälajiryhmä
ruoholaukka <i>Allium schoenoprasum</i>	kesä-heinäkuu	katualueille soveltuva	Perhoset
ahdekaunokki <i>Centaurea jacea</i>	heinä-elokuu	dynaamisiin istutuksiin soveltuva	Mesipistiäiset, perhoset
mäkimeirami <i>Origanum vulgare</i>	heinä-syyskuu	dynaamisiin istutuksiin soveltuva	
ketoneilikka <i>Dianthus deltoides</i>	kesä-elokuu	katualueille soveltuva	
verikurjenpolvi <i>Geranium sanguineum</i>	kesä-heinäkuu	katualueet, dynaamiset istutukset	
ketoruusu ruoho <i>Knautia arvensis</i>	heinä-elokuu	katualueet, dynaamiset istutukset	Mesipistiäiset, perhoset
päivänkakkara <i>Leucanthemum vulgare</i>	kesä-syyskuu	dynaamisiin istutuksiin soveltuva	Perhoset
kangasajuruoho <i>Thymus serpyllum</i>	heinä-elokuu	katualueille soveltuva	Mesipistiäiset, perhoset
maitohorsma <i>Chamaenerion angustifolium</i>	kesä-elokuu		Kimalaiset
apilat <i>Trifolium</i> sp.			
kissanmintut <i>Nepeta</i> sp.			mesipistiäiset, perhoset
Punalatva <i>Eupatorium cannabinum</i>			mesipistiäiset, perhoset
Puuvartinen laji tai lajiryhmä			
Raita <i>Salix caprea</i>	huhti-toukokuu	suolaa sietävä	mesipistiäiset, perhoset
Tuomi <i>Prunus padus</i>			mesipistiäiset, perhoset
Metsävaahtera <i>Acer platanoides</i>		katupuuksi soveltuva	
Kotipihlaja <i>Sorbus aucuparia</i>	kesä-heinäkuu	katupuuksi soveltuva	mesipistiäiset, perhoset
Paljakkapaju <i>Salix glauca</i> var. <i>callicarpaea</i>		liikennealueille soveltuva	
Villapaju <i>Salix lanata</i>		liikennealueille soveltuva	

Hoitotoimenpiteissä on huomioitava toimenpiteiden valinta, intensiivisyys ja ajankohta. Niittämällä hoidettavien alueiden niiton suunnittelu on pölyttäjien kannalta tärkeää. Niittoväli kannattaa pitää pitkänä, jotta kasvit ehtivät kukkimaan ja niitto pitää ajoittaa kukinnan jälkeiseen aikaan eli ainakin osalla alueesta loppukesään tai syksyyn. Alkukesästä voidaan kuitenkin toteuttaa valikoivaa niittoa haittalajien siementämisen estämiseksi. Myös liian runsaana kasvavien monivuotisten lajien puhdistusniitto tehdään alkukesästä. Liikenneväylien pientareilla on otettava huomioon myös liikenneturvallisuus: pientareiden tienpuoleinen reuna voidaan niittää aiemmin tai eri aikaan kuin loput pientareesta (Toivonen 2023; Phillips ym. 2020). Tienpientareiden kasvillisuuden hoidolla voi olla vaikutusta pientareiden rooliin turvapaikkoina ja käytävinä pienille nisäkkäille (Galantino ym. 2022). Korkean kasvillisuuden suojassa liikkueissa, niiden ei tarvitse ylittää tietä yhtä usein.

Myös voimajohtoaueita voidaan hoitaa niittämällä. Ylästön alueella niittykeskittymien välillä on voimajohtoauekan kautta kulkevia jatkuvia yhteyksiä. Etenkin niittymäisten voimalinja-aukeiden ylläpitoa kannattaa kehittää niittyjen hoidon suuntaan.

Puistoissa osa nurmialueista voidaan kehittää niityiksi hoitoa muuttamalla tai viherrakentamisen keinoin pölyttäjien ravinnoksi ja ihmisten silmän iloksi. Puistojen niityt voivat olla perennaniittyjä eli monivuotisia niittyjä tai yksivuotisia kylvöniittyjä. Myös nurmen niittovälin pidentäminen, myöhäistäminen ja niittämättömien alueiden jättämisestä on pölyttäjille iloa. Leikkuukorkeuden nostaminen mahdollistaa kukkivien kasvien säilymisen myös leikkuun jälkeen. Pitkäksi jätetty nurmi myös sietää paremmin kuivuutta. Myös heinätön matalakasvuinen perennanurmi on vaihtoehto lyhyeksi leikatulle nurmelle.

Nurmityyppi valitaan käyttötarkoituksen mukaan. Käyttönurmen pitää kestää kulutusta ja siksi se ei voi olla yhtä monimuotoinen kuin suoja- ja vaihettumisviheralueen nurmi. Käyttöviheralueella voi kuitenkin rajata alueita käyttötarkoituksen mukaan niin, että matala ja kulutusta kestävä sekä korkeampi ja monimuotoisempi nurmi vaihtelevat. Myös luiskakaltevuus vaikuttaa siihen, miten nurmea voidaan hoitaa.

Taulukko 5. Avointen biotooppien verkoston kehittämisen keinoja kohdeympäristöittäin.

Avointen biotooppien verkosto

Kehittämistarve	Kehittämiskeino
Alueelle ei muodostu varsinaista avointen biotooppien verkostoa, koska elinympäristöt ovat kaukana toisistaan tai niitä on vain vähän	<p data-bbox="638 347 1108 582">Avointen elinympäristöjen luominen verkoston osiksi ja askelkiviksi</p> <ul data-bbox="1153 347 2004 790" style="list-style-type: none"> • Uusniittyjen perustaminen etenkin olemassa olevien verkoston osien läheisyyteen • Umpeenkasvaneiden ennen avoimien alueiden kunnostaminen niityiksi • Askelkivien lisääminen tiiviisti rakennetuille alueille ja katko-naisten yhteyksien varrelle • Niittyjen perustaminen katoille ja kansipihoille • Uudet kaupunkiviljelmät eli viljelypalsta-alueet, siirtola-, ja yhteisöpuutarhat • Tiiviisti rakennetussa ympäristössä askelkivinä toimivat kasvikatot • Pölyttäjäystävälliset kukkaistutukset, pensaat ja puut • Esimerkiksi uusniittyjen perustaminen nurmialueille <p data-bbox="638 582 1108 750">Avointen tukialueiden lisääminen verkoston osien väliseksi askelkiviksi</p> <p data-bbox="638 750 1108 853">Avointen tukialueiden muuttaminen verkoston varsinaisiksi osiksi</p> <p data-bbox="638 853 1108 922">Väliaikaiset avoimet habitaatit</p>
Alueella ei ole arvokeskittymää, koska arvokohteita ei ole tai niitä on vain vähän ja harvassa	<p data-bbox="638 922 1108 1053">Avointen biotooppien verkoston osien kehittäminen arvokohteiksi</p> <ul data-bbox="1153 853 2004 1053" style="list-style-type: none"> • Joutomaiden säästäminen ja avoimuuden ylläpitäminen niittämällä • Maisemaniittyjen kehittäminen arvoniityiksi • Kohdekohtaisten hoitosuosituksen toteuttaminen, kuten metsittymisen ja vieraslajien leviämisen estäminen ja laiduntamisen lisääminen
Verkoston ekologista laatua alueella halutaan kehittää	<p data-bbox="638 1053 1108 1359">Avointen biotooppien verkoston tukialueiden laadun parantaminen</p> <ul data-bbox="1153 1053 2004 1359" style="list-style-type: none"> • Hyönteispölytteisten viljelykasvien suosiminen viljelymailla, esim. härkäpapu, rypsi, rapsi, kumina, tattari, apilat, mansikka, omena, puutarhavadelma, herukat ja pensasmustikka • Pölyttäjiä huomioiminen viljelytapojen valinnassa • Viljelymaiden hoitamattomien laikkujen ja kukkivien kaistojen lisääminen • Pölyttäjiä huomioiminen maisemapeltojen kasvien valinnassa

Pölyttäjien huomioiminen kasvivalinnoissa ja kasvillisuuden suunnittelussa

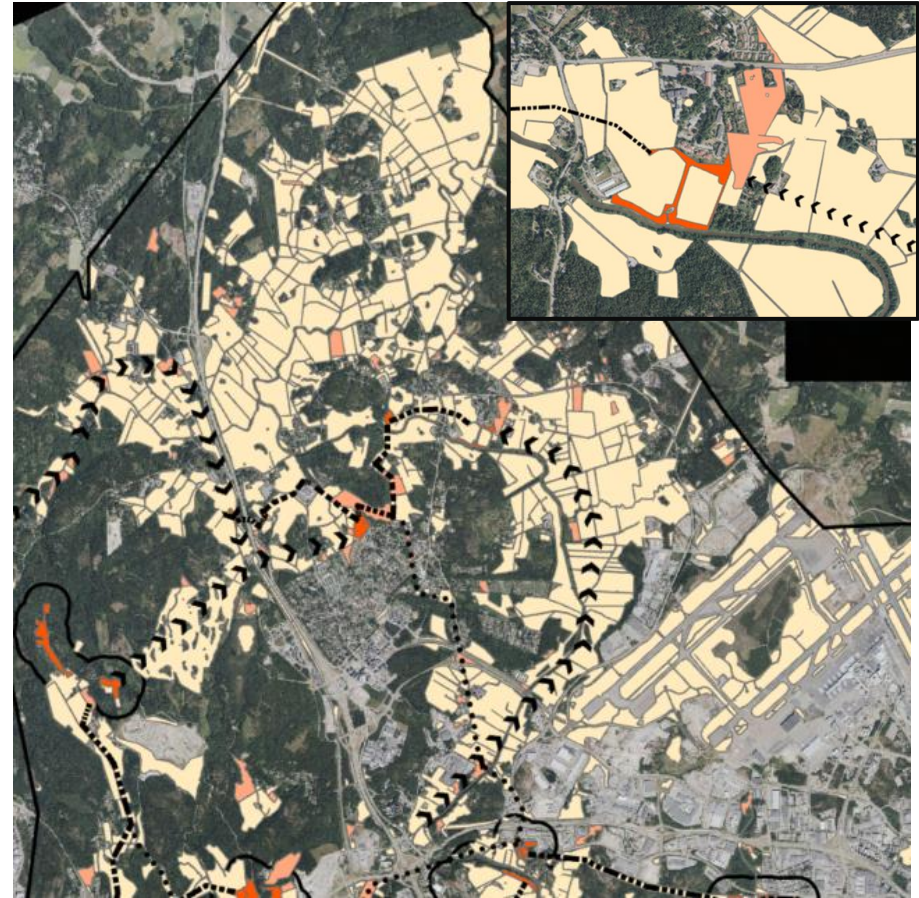
Avointen elinympäristöjen lajiston huomioiminen puustoisilla alueilla

- Niittämällä hoidettavien alueiden niittovälin pidentäminen tai niiton myöhäistäminen, niittämättömien alueiden jättäminen ja niittojätteen pois kerääminen
- Niittyjen perustaminen maisemoinnin yhteydessä
- Nurmikoiden muuttaminen kokonaan tai osittain niityksi tai tapettinurmikoiksi
- Nurmialueilla leikkuuvälin harventaminen tai leikkuukorkeuden nostaminen ja leikkaamattomien alueiden jättäminen
- Voimajohtoaukeiden ylläpidon kehittäminen
- Joutomaiden säästäminen ja niiden avoimuuden säilyttäminen niittämällä
- Golf-kenttien reuna-alueiden hoitaminen niittyinä
- Vieraslajien ja puutarhakarkulaisten poistaminen golf-kentiltä
- Avointen elinympäristöjen avoimuuden säilyttäminen poistamalla puuntaimia
- Lahopuun säästäminen viheralueilla kuten puistoissa
- Pölyttäjien ravintokasvien suosiminen esim. sarjakukkaiskasvit
- Monivuotisten ja kotoperäisten lajien suosiminen
- Yksinkertaisten puutarhakasvien suosiminen
- Kasvillisuuden suunnittelu niin ettei se kuki yhtäaikaisesti
- Pölyttäjätystävällisten puiden suosiminen katuympäristössä
- Pölyttäjille vahingollisten puiden välttäminen katuympäristössä

Esimerkkejä kehittämiskeinojen soveltamisesta

Kivistön suuralueella ei ole arvokeskittymää, koska arvokohteita on vähän ja ne ovat kaukana toisistaan (Kuva 59).

Tähän kehittämistarpeeseen vastaava kehittämiskeino on parantaa verkoston varsinaisten osien ekologista laatua olemassa olevan arvokohteen yhteydessä niin, että alueelle voi kehittyä arvokeskittymä. Seutulän arvoniityn lähellä olevasta, osittain yleiskaavan maisemallisesti tai kulttuurisesti erityisen arvokkaan kylämaiseman alueella sijaitsevasta Katriinanpellosta voisi hyvällä hoidolla kehittyä arvoniitty. Tällöin alueelle syntyisi arvokeskittymä. Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmassa (2017) Katriinanpellon hoitotoimenpiteiksi on määritelty lupiin poistaminen niittomurskauksella ja avoimuuden säilyttäminen.

Kuva 59. Avoimet elinympäristöt Kivistön suuralueella.

Tunnettuja arvokohteita on vähän, ja ne ovat kaukana toisistaan. Yleiskaavan pientaloalueen suunnittelun yhteydessä on tutkittava, miltä osin Katriinanpelto voidaan säilyttää. Jäljelle jäävästä niitystä voidaan kehittää arvoniitty.

Hakunilan suuralueen avoimet elinympäristöt ovat yhteydessä Vantaan muihin avoimiin elinympäristöihin pääasiassa vain tukialueiden kautta kulkevan pitkän ja katkonaisen yhteyden kautta (Kuva 60). Alueelle ei siis muodostu varsinaista verkostoa, koska elinympäristöt ovat kaukana toisistaan tai niitä on vain vähän. Yleiskaavassa Päiväkummun peltoja on varattu pientaloalueeksi. Pientaloalueen suunnittelun yhteydessä tulisi samalla suunnitella alueen läpi kulkeva niitty-yhteys. (Kuva 61).

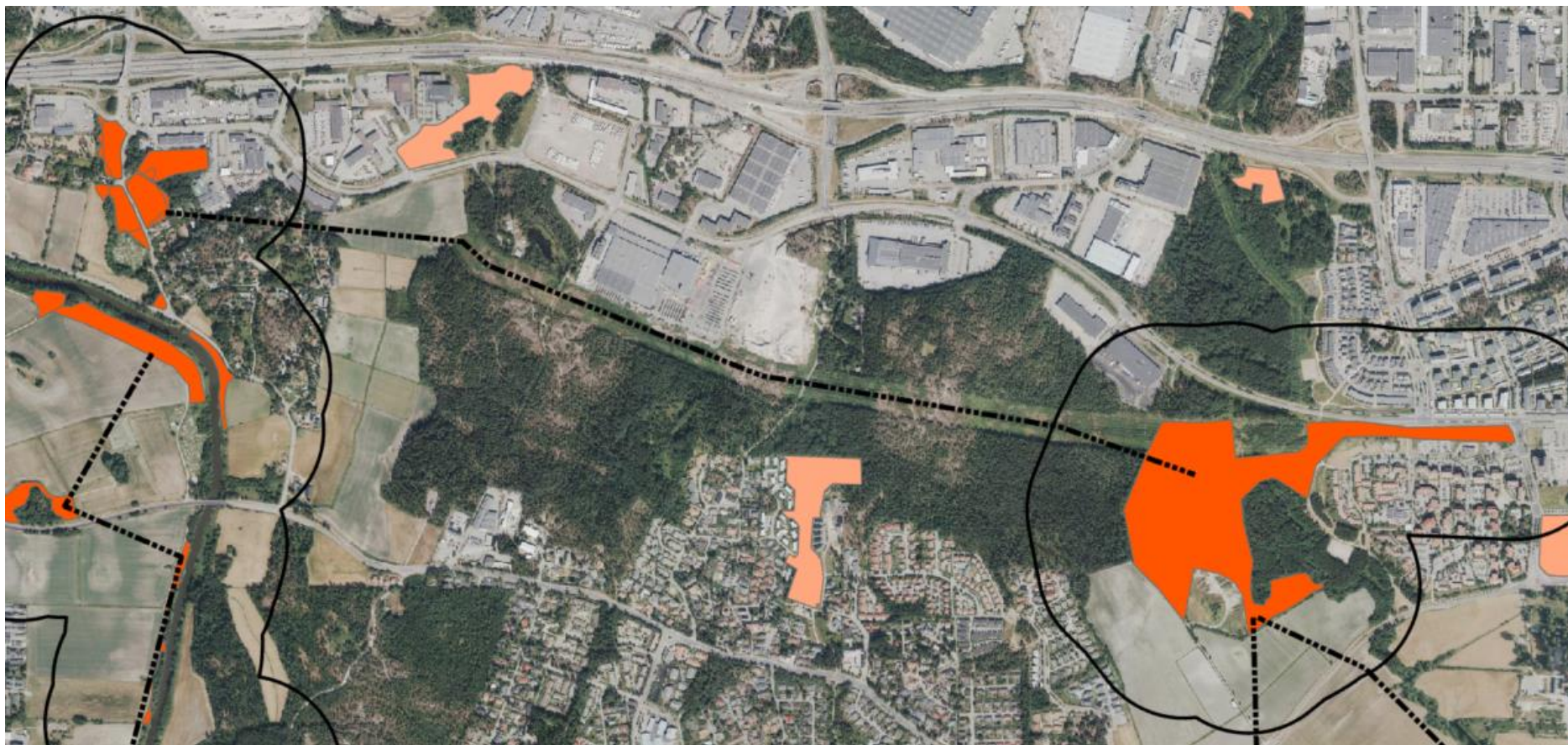

Kuva 60. Avoimen yhteyden huomioiminen pientaloalueen suunnittelussa tukisi verkoston osien välistä kytkeytyneisyyttä. Viivan sijainti on suuntaa antava.

Kuva 61. Hakunilan avoimet biotoopit yhdistyvät muuhun verkostoon pääasiassa katkonaisen yhteyksien kautta.

Ylästössä ja Viinikkalassa sijaitseva arvokeskittymien välinen ensisijainen yhteys kulkee tukialueiden kautta (Kuva 62). Tukialueena toimivan voimalinja-aukean hoitaminen niittämällä vahvistaisi yhteyttä, mikäli hoitotapa sopii alueen kasvillisuuteen.

Kuva 62. Arvokeskittymien välinen yhteys kulkee pääasiassa voimajohtoaukean kautta.

Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen keinot

Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen lähtökohta on olemassa olevien elinympäristöjen säilyttäminen ensisijaisesti, sillä ne tukevat puustoisten ympäristöjen lajeja uuselinympäristöjä paremmin. Se on myös hiiliviisasta, sillä istutetut puut toimivat hiilen lähteinä ennen kuin ne noin 14 vuoden jälkeen muuttuvat hiilen sitoiksi (Havu ym. 2022). Olemassa olevien puiden säästäminen on myös rahan säästämistä, sillä puiden istuttaminen on kallista. Istutetut puustoiset ympäristöt ovat tärkeitä alueilla, joissa alkuperäisiä elinympäristöjä ei enää ole ja puustoisessa verkostossa on katkos- ja kapeikkokohtia. Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen keinot vaihtelevat myös sen mukaan, onko kyse olemassa olevien alueiden kunnostamisesta vai verkoston suunnittelusta kaavoituksen yhteydessä. Esimerkiksi katupuita on vaikea lisätä kehitettävään yhteyteen jälkeenpäin ja niille pitääkin varata riittävästi tilaa jo suunnitteluvaiheessa. Maankäytön muutosten ekologisiin yhteyksiin kohdistamat negatiiviset vaikutukset tulee tunnistaa ennalta, ja näitä vaikutuksia on pyrittävä lieventämään jo suunnitteluvaiheessa.

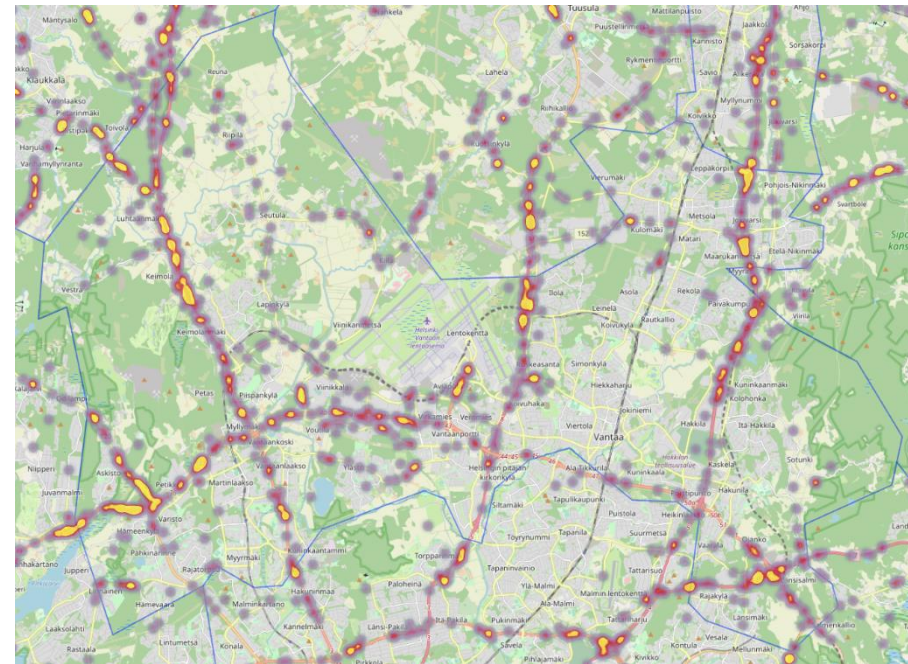
Liikenneväylän aiheuttaman estevaikutuksen lievittämiseen on erilaisia keinoja. Keino valitaan sen mukaan, minkä lajien ja lajiryhmien liikkumista alueella halutaan edistää. Yleisesti ottaen kannattaa huomioida erityisesti niiden lajien kulkureitit, joilla on korkea liikennekuolleisuus, suuri elinpiiri yksilö- ja populaatiotasolla ja joiden liikkumista liikenneinfrastruktuuri erityisesti vaikeuttaa (Väre ym. 2002).

Eläinten liikkumista väylien yli ja ali voidaan helpottaa erilaisilla kulkurakenteilla. Sorkkaeläimille ja keskikokoisille pedoille paras ratkaisu erilaisista rakenteista on vihersillat, ja ne soveltuvat lähes kaikille eläimille hyvin (Niemi 2021, Väre ym. 2003). Vihersiltojen rakentaminen on kallista, joten niiden sijoittaminen on suunniteltava huolellisesti ja sen on perustuttava tietoon eläinten käytössä olevista reiteistä, jotta mahdollisimman moni laji pystyy hyödyntämään niitä. Erityyppiset vihersillat eroavat toisistaan kokoluokaltaan ja kasvillisuudeltaan. Maisemasillat ovat vihersilloista leveimpiä ja kasvillisuudeltaan saumattomimmin ympäristöönsä sulautuvia. Hirvieläinkolarien sijoittuminen ja hirvien kulkureitit antavat osviittaa siitä, missä kulkurakenteille olisi tarvetta, mikäli hirvieläinten liikkumista alueella halutaan edistää. Vaihtoehtoisesti kulkemista voidaan ohjata hirviaidoilla. Vihersillat voidaan muokata myös liito-oraville sopiviksi, mutta

kestää aikaa ennen kuin puusto on kasvanut riittävän korkeaksi. Suunnittelussa on muistettava, että maisemasillan ensisijainen tarkoitus on palvella eläinten kulkuyhteytenä. Toiminnallisesta näkökulmasta tiealueen yli kulkevan viherkannan minimileveyden tulee olla 50 m, joskin se voi hieman kaventua keskiosasta (Väre ym. 2003; Väre suullinen kommentti Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:lle 8.3.2009). Kasvillisuudessa tulee suosia paikallisia luonnonkasveja, ja istutettujen kasvien tulee visuaalisesti sulautua saumattomasti ympäröivään kasvillisuuteen (Väre 2003).

Jotkin eläinryhmät, kuten sammakkoeläimet, käyttävät mieluummin alikulkuja (Niemi 2021). Eläinalikulut soveltuvat useimpien eläinten kulkureiteiksi (Väre 2003). Alikulun käyttökelpoisuus riippuu mitoituksista. Hirven kannalta riittävä korkeus on 4,6–4,9 m ja leveys 25 m (Erävuori ym. 2019). Alikulku kannattaa rakentaa vesistön yhteyteen, koska silloin se palvelee useamman lajin tarpeita (Erävuori ym. 2019). Vaikka etenkin petoeläimet usein välttävät ihmisten kohtaamista, voi myös virkistysalikululla olla rooli muun lajisten eläinten kulkureiteinä, sillä niiden käyttö ajoittuu usein eri ajankohtaan kuin ihmisten. Esimerkiksi hirvien liikkumiseen vaikuttaa enemmän alikulun koko kuin ihmisen aiheuttama häiriötekijä (Clevenger ym. 2003, Väre ym. 2003). Ekologisesti

maanvarainen yhteys on siltaa parempi (Erävuori ym. 2019). On huolehdittava siitä, että alikulun välittömään läheisyyteen istutettava kasvillisuus liittyy saumattomasti ympäröivään kasvillisuuteen, ja pääsee kehittymään luonnollisesti (Väre ym. 2003).

Kuva 63. Hirvieläinkolarien sijoittuminen vuosina 2018–2022. Lähde: Riistakeskus 2018–2022, toteuttaja: Ramboll Oy.

Suuret eläimet voivat etsiä sopivaa tienylityspaikkaa laajaltakin alueelta, mutta pienet ja hitaasti liikkuvat eläimet eivät tätä tee (Niemi ym. 2007). Pienempien nisäkkäiden, jyrtsijöiden,

hyönteissyöjien, sammakoiden ja matelijoiden liikkumista voidaan helpottaa myös pienemmillä ja edullisemmilla kulkurakenteilla, kuten pieneläinputkilla. Pieneläinputket sopivat pienille pedoille, päästäisille, myyrille, hiirille ja sammakkoeläimille (Jarvis 2019, Matos ym. 2017, Väre ym. 2003). Niitä kannattaa sijoittaa paikkoihin, joissa ei ole tarvetta tai mahdollisuutta helpottaa hirvieläinten (ja suurpetojen) liikkumista. Pieneläinputkien toteuttamista kannattaa harkita liikenteen rakennushankkeiden yhteydessä. Esimerkiksi Raide-Jokerin rakentamisen yhteydessä ekologisen runkoyhteyden kohdalle rakennetaan pieneläinputki.

Kulkurakenteiden sijoittamisessa on huomioitava, että jos kasvillisuus on pitkältä matkalta samanlaista, vakiintuneita kulkureittejä ei välttämättä muodostu. Kulkurakenteen yhteydessä eläinten liikkumista sen läheisyydessä voidaan rajoittaa ja siten ohjata kulkua halutulle reitille. Uusien rakenteiden sijoittamisen yhteydessä on arvioitava myös niistä koituvat mahdolliset haittavaikutukset kuten pullonkaulailmiö. Esimerkiksi pieneläintunneleita on asennettava n. 30 metrin välein eläintihentymien alueella, ja kasvillisuutta hoidettava niin, että tunneleita käyttävät eläimet pääsevät suojassa kulkemaan niiden välillä (Väre ym. 2003).

Suurin osa keskikokoisista ja pienikokoisista lajeista voi käyttää liikkumiseensa myös vesistösiltojen alikulkuja (Väre ym. 2003). Alikulut kannattaakin aina suunnitella niin, että siltarakenteen ja vesistön väliin jää rakentamaton alue eli niin sanottu jätkänpolku, jota pitkin eläimet pääsevät liikkumaan. Toisaalta alikulut kannattaa mahdollisuuksien mukaan sijoittaa juuri vesistöjen yhteyteen, jotta ne palvelevat mahdollisimman monen lajin tarpeita. Pienet pedot ja jäniseläimet liikkuvat talvisin myös rumpuja pitkin (Väre 2003). Rumpuihin voi tehdä myös kuivahyllyjä, joita pitkin eläimet pääsevät liikkumaan.

Lintujen ja lepakoiden kuolleisuutta voidaan vähentää niiden lentokorkeutta korottavien istutusten avulla (Väre 2003). Muiden kuin hirvieläinten liikennekuolemista on saatavilla vain vähän, jos lainkaan tietoa. Pienten ja keskikokoisten selkärankaisten eläinten liikennekuolemista Vantaan tarkastelluilla, vilkasliikenteisillä ja suhteellisen luonnontilaisten elinympäristöjen läpi kulkevilla tieosuuksilla oli lintujen osuus 70 % vuonna 1989 (Manneri 2002). Nisäkkäiden osuus oli 21 %, sammakoiden ja käärmeiden (9 %) (Manneri 2002). Varovaisuusperiaatteen mukaisesti voidaan todeta, että kuvaillun kaltaisessa ympäristössä lentokorkeuden ohjaaminen voisi vähentää eläinkuolemia herkimmän lajiryhmän eli lintujen kohdalla.

Länsi-Vantaalla esiintyvän liito-oravan elinympäristöjä ja kulkureittejä on selvitetty kattavasti. Myyrmäki-Kivistö-Ylästön liito-oravaselvityksessä (Ramboll Oy 2016) ja Luoteis-Vantaan liito-oravaselvityksessä (Ramboll Oy 2018) on määritelty kehitettävät liito-oravayhteydet. Liito-orava on riippuvainen jatkuvasta puustoisesta yhteydestä, sillä liito-oravanaaraat eivät liiku avoimessa ympäristössä (Ramboll Oy 2022).

Riittävä yhteyden puuston korkeus on 10 metriä. Esimerkiksi Espoossa Länsiväylällä on kokeiltu hyppytolppia liito-oravayhteyksien katkoskohdissa, mutta niiden toimivuudesta ei ole varmuutta. Myös puiden latvuston korkeudessa kulkevia köysirakenteiden soveltumista kulkureiteiksi norfolkinpussiliito-oravalle (*Petaurus norfolcensis*) on tutkittu (Soanes ym. 2017).

Taulukko 6. Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen keinoja.

Metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen keinovalikoima

Kehittämistarve	Kehittämiskeino	
Liikenneväylän aiheuttama katkoskohta	Liikenneväylän aiheuttaman estevaikutuksen lievittäminen kulkurakenteilla	Vihersillat ja alikulut Muut kulkurakenteet Olemassa olevien ylikulkujen kehittäminen vihersilloiksi
	Liikenneväylän aiheuttaman estevaikutuksen lievittäminen kasvillisuudella	Puustoisuuden lisääminen väylän molemmin puolin puuriveillä ja -ryhmillä Pientareiden kulkureitteinä toimimisen mahdollistaminen sopivalla hoidolla Kasvillisuuden lisääminen väylän keskialueella liikenneturvallisuus huomioiden
Runkoyhteyttä tai maakunnallista yhteyttä ei voida toteuttaa riittävän leveänä	Kaventumien täydentäminen	Kapeikkokohdan täydentäminen puuriveillä- ja ryhmillä Puuryhmien istuttaminen yhteyden varrelle
	Yhteyden vahvistaminen paikallisilla yhteyksillä	Yhteyden muodostaminen useammasta kapeasta yhteydestä
Metsä- ja puustoisien verkoston vahvistaminen rakennetulla alueella tai yhteystarve tiiviisti rakennetulla alueella	Paikallisten yhteyksien lisääminen	Metsien ja metsiköiden kytkeminen esimerkiksi puurivien ja –ryhmien avulla
	Puuttomien yhteyksien puustoisuuden lisääminen	Paikallisten yhteyksien puustoisuuden lisääminen puustoistutuksilla tai monikerroksellisella kasvillisuudella
	Virkistysyhteyksien ja kevyenliikenteen väylien kehittäminen yhdessä ekoyhteyksien kanssa	Aluemaiset ja osin puustoiset yhteydet, joiden alueella virkistysyhteys tai kevyen liikenteen väylä kulkee

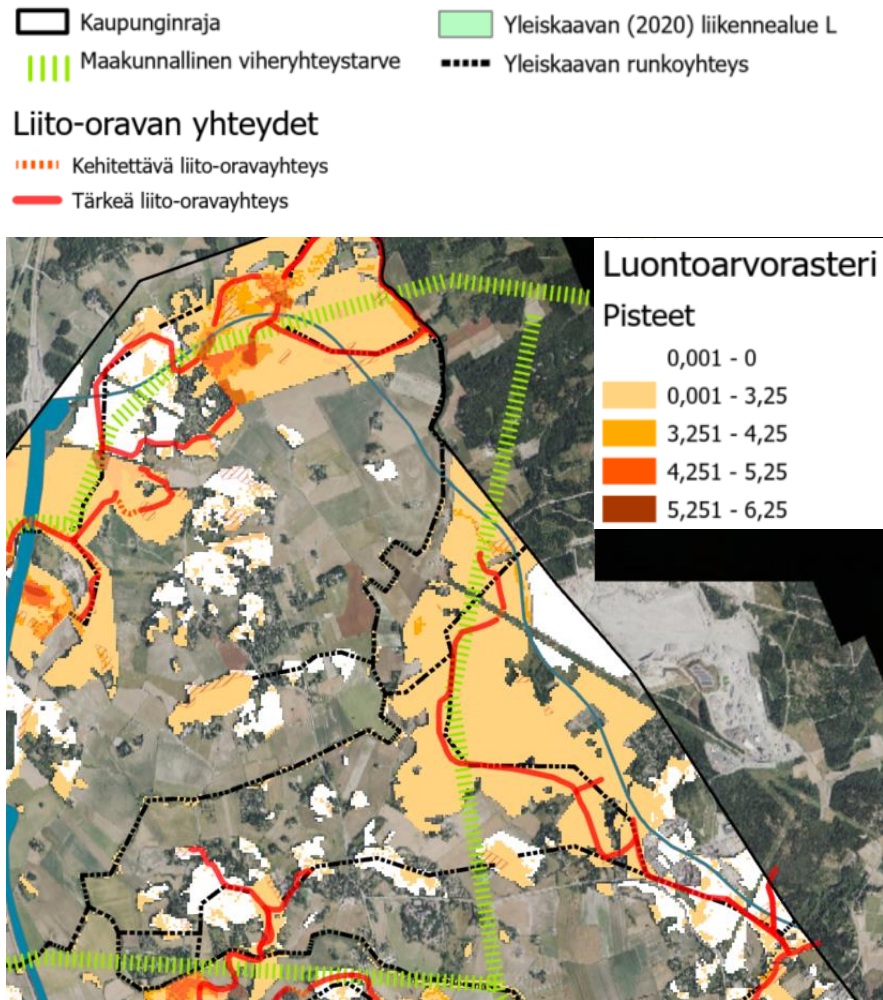
Esimerkkejä kehittämiskeinojen soveltamisesta

Riipilässä ja Kiilassa kehittämistarve syntyy yleiskaavan rakentamista sallivasta maankäyttövarauksesta. Maantie 152 yleiskaavavaraus kulkee arvokkaiden luontokohteiden Kesämetsän ja Josvaholman poikki (Kuva 64). Kesämetsä sijaitsee luo-alueella ja Josvaholmassa on luonnonsuojelualuevaraus. MT 152 risteää yleiskaavan runkoyhteyden kanssa viidessä kohdassa, joista kaksi on myös maakuntakaavan viheryhteystarpeita. Yksi yhteyksistä on Vantaanjoen Natura-alue. Mt 152 kulkee myös kuuden tärkeän liito-oravayhteyden läpi sekä yhden liito-oravan ydinalueen läpi.

Kuten hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa on todettu, tärkeimpiä keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseen ovat maisemasillat ja meluntorjunta. Maisemasillojen toteuttaminen on tärkeää ekologisten yhteyksien jatkuvuuden turvaamiseksi. Ekologisesta näkökulmasta meluidat taas on huomioitava esteinä eläinten liikkumiselle. Aluevaraussuunnitelmassa maantienvareille on osoitettu neljä maisemasiltaa, joista kolme olisi Vantaalla ja yksi Tuusulassa. Maisemasilta on useimmille eläimille soveltuva kulkurakenne. Myös lepakoiden tiedetään hyödyntävän vihersilloja (Bhardwaj ym. 2020). Ajan myötä

vihersilloista voi kehittyä myös liito-oravayhteyksiä. Verkoston rakenteellisesta näkökulmasta maisemasillojen sijoittaminen maakunnallisten yhteyksien kohdalle sekä vesistöjen yhteyteen voisi olla viisasta. Purojen kohdalle rakennettaviin tierumpuihin voi lisätä kuivahyllyn, jota pitkin pienet eläimet pääsevät kulkemaan myös kesäisin. Liito-oravan kannalta tärkeää on jatkuvan riittävän korkuisen puustoisien yhteyden säilyttäminen, jonka aukkokohtat ovat korkeintaan 20–30 m.

Luhtitien varrella Variston ja Vapaalan rajalla kehittämistarve syntyy siitä, ettei runkoyhteyden leveys vastaa minitavoitelevyettä (Kuva 65). Luhtitien myötäinen yhteys on tärkeä liito-oravayhteys (Ramboll 2016). Varistonjoaan ja Pellaksenojoaan liittyvä yhteys on kehitettävä liito-oravayhteys (Ramboll 2016). Kehitettävää liito-oravayhteyttä kannattaa runkoyhteyden kapeikkokohdassa vahvistaa puustoistutuksilla. Runkoyhteyden ja maakunnallisen yhteyden kaventumassa eli Luhtitien suuntaisella osuudella yhteys kannattaa koostaa useammasta paikallisesta yhteydestä ja vahvistaa niitä puuttomissa ja kapeissa kohdissa puustoistutuksilla.

Kuva 64. MT 152 yleiskaavavaraus kulkee arvokkaiden luontokohteiden läpi ja ekologisten yhteyksien läpi.

Kuva 65. Luhtitien varrella kulkee ekologinen puustoinen runkoyhteys. Runkoyhteys on esitetty kuvassa mustalla. Sen vertikaalinen osuus on myös maakunnallinen yhteys ja liito-oravan kulkuyhteys. Yhteyksien kapeikkokohdat on esitetty punaisella. Täydentävät paikalliset yhteydet on esitetty oranssilla.

Siniverkoston kehittämisen keinot

Siniverkoston kehittämistarpeet liittyvät estekohtiin ja kohtiin, joissa verkostoa halutaan kehittää laadullisesti. Siniverkostoa koskevat kehittämisen keinot voivat liittyä myös esimerkiksi hulevesien hallinnan kehittämiseen, jonka yhteydessä voidaan tukea purouoman lajistoa.

Esteenä toimivat turhat rakenteet (rummut, ristikot) ja louhikot kannattaa poistaa ja tarvittaessa korvata sillalla. Tierummun yhteydessä veden korkeutta voidaan nostaa kynnystämällä sen alapuolta. Virheellisesti asennetut tierummut tulee asentaa uudelleen.

Esteenä toimivan padon voi korvata tekokoskella. Jos vaellusesteen aiheuttaa padon voimakas virtaus, kalatiestä voi olla apua. Rytöpadoista ja tukkeutuvista rakenteista kannattaa pitää kirjaa, jotta niitä voidaan huoltaa riittävästi.

Purojen putkitetut osuudet sijaitset yleensä teiden kohdalla, jolloin purovartta pitkin kulkevan eläimen kannalta yhteydessä on este jo tien vuoksi. Mikäli putkitettu osuus kuitenkin sijaitsee alueella, jota on tulevaisuudessa mahdollista kehittää vehreämmäksi, kannattaa myös putkitus avata avouomaksi.

Puron, joen ja puro- tai jokivarren ekologista ja fysikaalista laatua voidaan kehittää palauttamalla sitä luonnollisempaan tilaan lisäämällä suoristetun uoman mutkaisuutta ja suojaavaa kasvillisuutta. Tällöin asemakaavassa on varattava kunnostamiselle riittävästi tilaa.

Vieraslajeja on Vantaalla torjuttu järjestämällä vieraslajitalkoita. Kaupunkilaiset voivat myös itse kitkeä vieraslajeja, jos maastossa on tähän riittävät opastukset ja paikka kitketylle kasvijätteelle. Siementen avulla lisääntyvien vieraslajien kuten jättipalsamin torjunta kannattaa aloittaa puron latvaosista, joista siemenet leviävät puroa pitkin eteenpäin. Vieraslajien torjunnan oikea ajoittaminen on tärkeää, sillä liian myöhään ajoitettu torjunta voi jopa edesauttaa lajin leviämistä. Siementen avulla lisääntyvän lajin torjunta pitää ajoittaa aikaan ennen siementen kypsymistä.

Siniverkoston lajisto kannattaa huomioida myös hulevesien hallinnan kehittämisessä. Hulevesien hallinnalla on merkitystä vedenlaadun ja siten lajiston elinolosuhteiden kannalta, sillä hulevesien aiheuttama ylivirtaama kuljettaa vesistöihin kiintoainesta ja haitta-aineita, mikä heikentää vedenlaatua ja vesielinympäristön laatua. Hulevesirakenteilla kuten avouomilla ja viivytysaltailla voi tukea tai laajentaa purouoman

lajiston elinympäristöä, kun huomioidaan rakenteiden kasvillisuus ja virtausolosuhteet.

Siniverkoston kehittämisen keinovalikoima

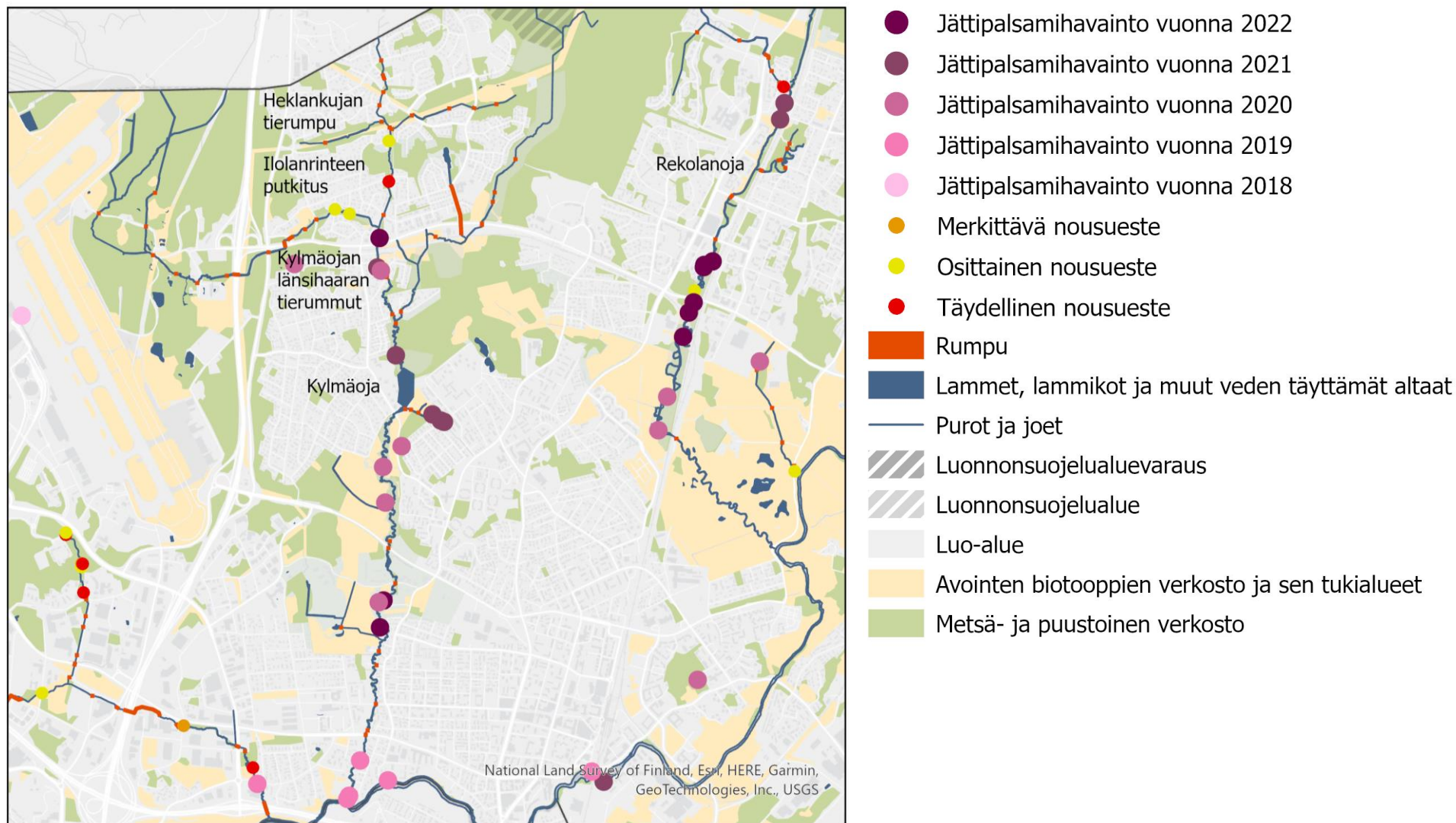
Kehittämistarve	Kehittämiskeino	
Vaelluseste	Turhan rakenteen poistaminen	Tierummun poistaminen Putkituksen avaaminen avouomaksi Louhikon avaaminen
	Rakenteen korvaaminen tai asentaminen uudelleen	Rummun uudelleenasettaminen Rummun korvaaminen sillalla
	Vaellusesteen poistaminen muokkaamalla ympäristöä	Vedenpinnan nostaminen kynnystämällä
Heikko ekologinen tai fyysikaalinen laatu	Esteen lievittäminen uuden rakenteen avulla Laadun parantaminen	Kalatien rakentaminen Putkituksen avaaminen avouomaksi Luontaisen suojaavan kasvillisuuden lisääminen rantavyöhykkeellä Mutkaisuuden lisääminen suoristetussa uomassa
Liian kapea purokäytävä	Purokäytävän leventäminen ja negatiivisten vaikutusten lieventäminen	Uoman poikkileikkauksen muokkaus Erosiosuojaus
Vieraslajit	Vieraslajien oikeanaikainen torjunta	Keinon valinta torjuttavan lajin mukaan
Hulevesien hallinta	Luontopohjaiset hulevesien hallinnan ratkaisut	Esimerkiksi tulvakosteikot, kaksitasouomat, viivytysaltaat

Esimerkkejä kehityskohteista ja kehittämiskeinojen soveltamisesta

Kylmäoja ja Rekolanoja rantavyöhykkeineen toimivat paikallisina yhteyksinä metsäisten elinympäristöjen välillä. Molempien purojen varrelta on kartoitettu viime vuosina jättipalsamiesiintymiä (kuva 66). Jättipalsamia kannattaa torjua järjestämällä talkoot tai mahdollistamalla omatoiminen vieraslajin torjunta. Hentojuurinen jättipalsami irtoaa helposti vetämällä. Laajat esiintymät voi torjua niittämällä, ja keräämällä niittojäte pois. Torjunta on tehtävä keväällä ennen siementen kypsymistä. Torjuminen kannattaa aloittaa puron latvaosista eli esimerkiksi Kylmäojan tapauksessa sen kolmen latvahaaran yhtymäkohdan lähetyviltä.

Kylmäojassa ja Rekolanojassa on myös nousuesteitä. Kylmäojan pohjoishaarassa Ilolanrinteen putkitus aiheuttaa täydellisen nousuesteen, ja sitä onkin ehdotettu avattavan avouomaksi. Heklankujan tierumpu aiheuttaa osittaisen vaellusesteen ja sen alapuoli kannattaa kynnystä. Länsihaarassa on kaksi tierummun aiheuttamaa osittaista nousuestettä, jotka kannattaa korvata silloilla. (Janatuinen 2010–2011).

Vantaanjoen varrella, Vantaankoskella on pato, joka vaikeuttaa kalojen kulkemista eli muodostaa vaellusesteen. Padossa on kaksi aukkoa, joista toisessa on kalatie. Toisessa aukossa virtaus on niin voimakasta, että se estää nousun osalla kaloista (Stenholm 2008, 2010, Karppinen 2010 ks. Vantaan virtavesiselvitys 2010–2011). Sopiva kehittämiskeino on kalatien rakentaminen myös toiseen aukkoon ja tarvittaessa olemassa olevan kunnostaminen.

Kuva 66. Kylmäojaan ja Rekolanojaan liittyviä vieraslajihavain-
toja ja noususteitä.

Ekologinen verkosto katusuunnittelussa

Ekologisen verkoston näkökulmasta katuympäristöä voidaan tarkastella ainakin kahdesta eri näkökulmasta. Toisaalta katuverkosto aiheuttaa ekologisen verkoston pirstoutumista ja yhteyksien katkonaisuutta. Toisaalta katuvihreä voi toimia verkoston tukialueena tai jopa verkoston varsinaisena osana. Katusuunnittelussa on huomioitava molemmat näkökulmat. Ekologista verkostoa on katusuunnittelussa tarkasteltava eri verkostojen näkökulmasta. Suunnittelussa tulee tunnistaa verkostojen kehitystarpeet ja osat, joihin suunniteltava katu liittyy.

Avointen biotooppien verkosto katuympäristössä

Katuvihreällä voi olla tärkeä rooli osana avointen biotooppien verkostoa sekä verkoston varsinaisena osana että tukialueena. Alueita on pinta-alallisesti paljon, joten niiden merkitys voi olla suuri. Nauhamaisen muodon ansiosta ne voivat luontevasti toimia yhteyksinä avointen elinympäristöjen välillä. Pientareiden hoidolla on suuri merkitys sen kannalta, mikä on niiden rooli avoimessa verkostossa. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen mukaisia katualueiden avoimia viheralueita ovat käyttöniityt (RAMS: A2, ABC: B2),

maisemaniityt (A3, B3) ja avoimet alueet (A4, B4).

Katuympäristössä voi olla myös rakennettuja viheralueita eli toimintaviheralueita (RAMS: R2, ABC: A2), käyttöviheralueita (R3, A2) ja suoja- ja vaihettumisviheralueita (R4, A3).

Vantaalla katuympäristön niityille ei ole määritetty omia kunnossapitoluokkia, jotka eroaisivat muiden avointen alueiden kunnossapitoluokista.

Avointen biotooppien verkoston osien luokittelun mukaisesti piennarniityistä käyttöniityt, maisemaniityt ja avoimet alueet ovat verkoston varsinaisia osia. Piennarniityihin voisi kuulua myös verkoston ekologisesti, kulttuurisesti tai maisemallisesti arvokkaita arvokohteita, joiden kasvillisuudelle ominaista on luonnonkasvit ja luontainen kasvillisuus. Tällaisia kohteita ei kuitenkaan ole Vantaalla tunnistettu. Peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmassa on tunnistettu myös 21 Länsi-Vantaalla sijaitsevaa A- tai A3-luokituksen viheraluetta (ABC-luokitus), jotka on luokiteltu avointen biotooppien verkoston tukialueiksi. Kaikkia katuympäristön avoimia elinympäristöjä ei ole luokiteltu hoitoluokkiin.

Katuympäristön niittyjä tulee vaalia. Uusia niittyjä voi perustaa joko istuttamalla tai hoitoa muuttamalla. Niittyjen perustaminen vähentää hoitokustannuksia verrattuna tiheästi hoidettavaan

viheralueeseen. Kuivat niityt vaativat vähemmän hoitoa kuin rehevät. Vieraslajien torjunta on kuitenkin tarvittaessa tärkeää. Luiskaistutuksissa on huomioitava rinteen ilmansuunta ja paahteisuus ja valittava kasvillisuus sen mukaan. Soveltuva kasvillisuus riippuu myös kasvualustan ravinnearvoista. Kasvualustaa voidaan muokata ravinteisuudeltaan haluttuun suuntaan sekoittamalla maa-aineksia keskenään. Uusia niittyjä voi perustaa esimerkiksi peruskunnostuksen yhteydessä. Pölyttäjien tukemisen kannalta pientareiden niittäminen olisi hyvä tehdä vain kerran vuodessa loppukesästä tai syksyllä. Liikenneturvallisuuden vaatiessa piennar voidaan niittää tienpuoleiselta luiskalta ja jättää niittämättä toiselta. Laajat liikenneviheralueet sopivat maisemaniityiksi.

Avointen biotooppien verkosto voidaan huomioida myös silloin, kuin katuviheralueilla halutaan vahvistaa metsä- ja puustoista verkostoa puustoistutuksin. Tällöinkin kenttäkerros voidaan jättää niittykasvillisuudelle eli pyrkiä monikerrokselliseen kasvillisuuteen. Puulajivalinnoissa voidaan suosia pölyttjäystävällisiä lajeja. Katuympäristö on kasveille vaativa kasvuympäristö. Lajien täytyy kestää liikenteen aiheuttamaa viimaa ja ilmaan nousevia epäpuhtauksia. Niiden pitää myös sietää korkeaksi

kohoavaa lämpötilaa etenkin asfaltin läheisyydessä. Lisäksi kasvien on selvitävä talvesta, jolloin katualueita suolataan ja lunta kasataan pientareille. Lumen kasaamisen yhteydessä kasvien päälle siirtyy myös hiekotushiekkaa. Myös rajattu kasvialusta on haaste kasveille, sillä se altistaa kuivuudelle ja vaikeuttaa kasvien välisen juuriston syntymistä ja siten vähentää niiden toisiaan tukevaa vaikutusta. Katuympäristöön sopivat nopeasti peittävät ja kestävät ruohovartistet kasvit. Liian herkästi leviävät lajit eivät sovi katuympäristöön.

Katuympäristöön voi perustaa myös dynaamisia istutuksia, jotka jäljittelevät luonnon kasviyhdyksuntia, joissa kukinta tapahtuu eriaikaisesti ja eri kerroksissa. Dynaaminen kasvillisuus lisää muun lajiston monimuotoisuutta ja voi toimia tukialueena sekä metsä- ja puustoiselle että avointen biotooppien verkostolle. Kasvillisuus on suunniteltava huolellisesti, jotta se kehittyy toivotulla tavalla eikä esimerkiksi yksi laji runsastu ajan myötä liikaa tai leviä hallitsemattomasti. Suunnittelussa on huomioitava paitsi dynaamisiin istutuksiin soveltuvat lajit, myös lajien väliset vuorovaikutukset. Ensimmäisten vuosien aikana dynaaminen istutus vaatii paljon hoitoa ja resursseja sekä hyvää lajituntemusta hoitavalta taholta, jotta esimerkiksi mahdollisesti harvinaisetkin uudet lajit osataan säilyttää. Sopivat lajit sallimalla istutuksesta voidaan

saada kestävä. Esimerkkejä dynaamisiin istutuksiin ja katualueille soveltuvista ruohovartisista lajeista ovat maanpeittokerrokseen sopivat jalokurjenpolvi (*Geranium hybrid*), verikurjenpolvet (*Geranium sanguineum*), rönsyleimu (*Phlox stolonifera*) ja mirrinminttu (*Nepeta x faassenii*), sesonkiteemakerrokseen sopiva tarhakurjenpolvi (*Geranium x magnificum*) ja sesonkiteema- tai täyttökerrokseen sopiva ketoruusuruoho (*Knautia arvensis*) (Helsingin kaupunkikasviopas 2020).

Liikennealueita, joilla on kehittämispotentiaalia avointen biotooppien verkoston kannalta kaupungin mailla

Kehä III pientareet Kalkkikallion vieressä Kuninkaalassa
Kehä III pientareet Pitkäsuontien varrella Ojangossa
Pääväylien liittymien viheralueet kuten Heidehofintien ja Kehä III:n liittymä
Piennar Keimolanmäentien varrella

Katuvihreälle on varattava suunnittelussa tarpeeksi tilaa, eikä siitä saa aiheutua vaaraa kuten liukkaita tai näköestettä

liikenteelle esimerkiksi risteys- ja kadunylityskohtien näkymäalueilla. Avoimelle katuvihreälle kuten niitylle tai maanpeitekasveille varattu tila vaikuttaa siihen, millaisia hoitotoimenpiteitä alueella voidaan käyttää. Leveällä pientareella osa alueesta voidaan jättää niittämättä.

Taulukko 7. Katuympäristöön sopivia pölyttäjien ravintokasveja. Lähde: Helsingin kaupunkikasviopas 2020.

Katuympäristöön sopivia pölyttäjikasveja

ruoholaukka (*Allium schoenoprasum*)
syyskaunosilmä (*Coreopsis verticillata*)
ketoneilikka (*Dianthus deltoides*)
verikurjenpolvi (*Geranium sanguineum*)
peittokurjenpolvi (*Geranium x cantabrigiense*)
ketoruusuruoho (*Knautia arvensis*)
hopeatoppo (*Koeleria glauca*)
mirrinminttu (*Nepeta x faassenii*)
rönsyleimu (*Phlox stolonifera*)
harmaa-ajuruoho (*Thymus praecox*)
kangasajuruoho (*Thymus serpyllum*)
mäkitervakko (*Viscaria vulgaris*)

Taulukko 8. Yhteenveto avointen biotooppien verkoston tukemisen keinoista katusuunnittelussa.

Avointen biotooppien verkoston tukeminen katusuunnittelussa

- Katualueiden niittyjen vaaliminen ja uusien niittyjen perustaminen
 - Niittyjen perustaminen viherrakenteen keinoin
 - Niittyjen perustaminen hoitoa muuttamalla
- Muut monimuotoisuutta lisäävät toimet katuviheralueilla
 - Nurmialueiden leikkuukorkeuden nostaminen, leikkaamatta jättäminen tai leikkuun myöhäistäminen
 - Raitioteiden toteuttaminen viherraitteina eli nurmi- ja paahdeympäristöjen kasvien avulla
 - Monimuotoisuutta tukeva dynaaminen kasvillisuus
 - Kerroksellinen kasvillisuus
 - Pölyttäjätasoiset perennaistutukset
 - Kovan pinnan muuttaminen kasvulliseksi, läpäiseväksi tai puoliläpäiseväksi
 - Leikkuussa tulevan kasvimateriaalin jättäminen paikalleen hiilensidonnan ja kasvien ravinnonkierron tehostamiseksi, kun se sopii hoidon tavoitteisiin
 - Hyönteisystävälliset rakenteet, kuten maakiviryhmät ja lahoppuaidat istutusten lomassa
- Pölyttäjätasoiset kasvivalinnat
 - Rajoitetaan pölyttäjille haitallisten lajien kuten puistolehmuksen (*tilia x europaea*) käyttöä
 - Vältetään kasveja, jotka eivät tarjoa pölyttäjille ravintoa, kuten pitkälle jalostetut ja kerrotut kukat
 - Suositetaan pölyttäjien ravintokasveja
- Huomioidaan kasvivalinnoissa ilmastonmuutos
 - Monimuotoinen lajisto ja kasvillisuuden suunnittelu Santamourin mallin mukaan
 - Tautiensietokyky
 - Ilmasto-olosuhteisiin sopeutuminen
 - Kotoperäiset lajit
 - Kotimaisten kantojen suosiminen

Metsä- ja puustoinen verkosto katu ympäristössä

Taajametsiä (ABC: C) eli viheralueuokituksen mukaisia katu ympäristön puustoisia alueita on Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelmassa (2017) tunnistettu 44 kappaletta. Katu ympäristön puustoisia elementtejä ovat myös puurivit ja -ryhmät ja pienet metsät ja metsiköt. Katualueiden puut voivat toimia paikallisina puustoisina yhteyksinä tai niiden osina. Katusuunnittelussa voidaan vahvistaa tai täydentää olemassa olevia puustoisia runkoyhteyksiä ja paikallisia yhteyksiä sekä vahvistaa yhteyksien este kohtia.

Katuvihreä tulee suunnitella yhdessä muun katualueen suunnittelun kanssa. Puustoistutusten suunnitteleminen varhaisessa vaiheessa on tärkeää, sillä puita ei aina ole mahdollista istuttaa jälkeempään niiden tilavaatimusten takia. Katupuille on varattava riittävästi tilaa joka ulottuvuudessa sekä maan päällä että alla. Juuristo tarvitsee tilaa maan alla leveys- ja syvyys suunnassa. Kasvualueen tilavuus vaikuttaa esimerkiksi puun vedensaantiin. Maanalaisen infran ja sen kaivualueen tulee ulottua riittävän kauas juuristosta. Latvus tarvitsee tilaa suhteessa rakennusten julkisivuihin,

liikenneväyliin ja raideliikenteeseen. Myös puiden välille pitää jättää riittävästi tilaa.

Vantaan kasvillisuuden käytön periaatteiden (2016) mukaan katupuulle varataan vähintään 3,5 m levyinen kaista. Kasvualueen syvyydeksi riittää metri, mutta maanalainen tekniikka tulee huomioida. Kasvualueesta vaikuttaa tilan tarpeeseen. Kasvillisuuden käytön periaatteiden mukaan kantavaa kasvualueita pitää tiiviissä kaupunkirakenteessa olla vähintään 25 m³ yhtä puuta kohden. Kantavan kasvualueen leveyden tulee olla vähintään 3 m ja syvyyden 1–1,5 m puuta kohden. Myös Helsingin kaupungin Katutilan mitoitusohjeen (Saarikko 2014) ja Kadun suunnittelun ohjeiden (SKTY n.d.) mukaan isokokoinen katupuu tarvitsee vähintään 25 m³ kasvualueen kivetyllä tai asfaltoidulla alueella. Taulukkoon 9 on koottu katupuiden mitoitukseen liittyviä suosituksia.

Ekologisesti mitoitusohje on vaatimaton. Esimerkiksi männyn (*Pinus sylvestris*) juurien tiedetään levittäytyvät 18 metriin (Saari ym. 2005). Monille puille pätee, että niiden juuriston säde on 1–1,5 kertainen puun korkeuteen nähden (Day ym. 2010) tai 2–3 kertainen latvuksen leveyteen nähden. Syvyys suunnassa juuristo ei tarvitse yhtä paljon tilaa, sillä juuret harvoin kasvavat syvälle muun muassa matalan

happipitoisuuden takia. Kantavassa kasvualustassa tukirakenne vie osan kasvualustasta, mikä vähentää vettä pidättävän maan määrää. Ihmistoiminta kuten infrastruktuuri puun juurien läheisyydessä vaikuttaa negatiivisesti puun terveyteen verrattuna luonnonmukaiseen ympäristöön (ks. Watson ym. 2014). Maan päällystäminen katupuiden ympärillä ei ole suositeltavaa, sillä se vaikeuttaa kasvualustan biologista toimintaa ja vähentää hapen pääsyä maaperään.

Silloin kun puille on tarve, mutta ei tarpeeksi tilaa, voidaan käyttää köynnöksiä. Jotkin puulajit, kuten mesi- ja siitepölykasvit marjaomenapuu (*Malus baccata* 'Street Parade'), pylväspihlaja (*Sorbus aucuparia* 'Erecta' ja 'Autumn Spire') ja metsälehmuslajikkeet *Tilia cordata* 'Erecta', 'Greenspire' ja 'Rancho' soveltuvat ahtaaseen katutilaan (Helsingin kaupunkikasviopas). Mainitut metsälehmuslajikkeet soveltuvat myös kantavaan kasvualustaan.

Tilan lisäksi puulajin valinnassa on huomioitava maaperän ominaisuudet ja ilmasto-olosuhteet. Esimerkiksi pölyttäjille ravintoa tarjoavista puista tarhaomenapuu ja kotipihlaja eivät välttämättä menesty savimaalla (Turun kaupunkipuulinjaus 2016).

Taulukko 9. Katutilan ja -puiden mitoittamiseen liittyviä suosituksia.

Katutilan mitoittamiseen liittyviä suosituksia

Vantaan kaupunkitilaohje

Kantava kasvualusta	> 25 m ³ , leveys 3 m, syvyys 1–1,5 m
---------------------	--

Helsingin kaupunkikasviopas (Saarikko 2014)

Isokokoinen katupuu kantavassa kasvualustassa	25 m ³
Isokokoinen katupuu täysmullassa	7–8 m ³

Turun kaupunkipuulinjaus

Puurivi pääkadun keskikaistalla	> 5 m
Puurivi pääkadun välikaistalla	> 3–6,5 m
Puurivi kokoojakadun kivetyllä välikaistalla kantavassa kasvualustassa tai nurmikolla	> 3 m
Puurivi tonttikadun välikaistalla	> 2,5 m

Katu2020 (SKTY)

Puilla istutettava kaista	> 3 m
Ajoradan tai pyöräkaistan reunan ja rungon välinen etäisyys	> 1,5 m
Raitiovaununlinjan ja rungon keskikohdan välinen etäisyys	> 6,5 m
Kasvualustakaistan leveys, kantava tai tavanomainen	> 3 m

Myös suolan sieto on huomioitava, jos katu suolataan talvella. Katupuuksi soveltuvia ja suolaa hyvin sietäviä puulajeja ovat muuan muassa vuorijalava (*Ulmus glabra*) ja kynäjalava (*Ulmus laevis*), jotka ovat myös Suomessa luonnonkasveja (Helsingin kaupunkikasviopas). Myös eri leppälajit (*Alnus* sp.) sietävät suolaa hyvin ja ovat myös mesi- ja siitepölykasveja sekä Suomessa luonnonkasveja (Helsingin kaupunkikasviopas).

Puurivejä ja -ryhmiä kannattaa uusien katujen suunnittelussa sijoittaa puustoisena kehitettävien yhteyksien kapeikko- ja katkoskohtiin ja kohtiin, joissa on tarve paikalliselle yhteydelle. Paikallisia yhteyksiä tulee rakentaa ydinmetsien ja runkoyhteyksien välille, ja näiden puuttuessa pienempien metsäalueiden välille. Paikalliselle yhteydelle on siis tarve esimerkiksi silloin, kun ydinmetsästä ei lähde riittävästi erisuuntaisia yhteyksiä. Katupuiden valinnassa ja sijoittelussa on huomioitava myös se, ettei niistä koidu haittaa turvallisuudelle tai yleiselle viihtyvyydelle. Esimerkiksi piikit, liukkaat lehdet ja maahan putoilevat marjat ja hedelmät voivat aiheuttaa tällaisia ongelmia.

Kuva 67. Kuriiritien varrella kasvillisuus on leikattu vain jalkakäytävän vierellä.

Taulukko 10. Metsä- ja puustoisien verkoston tukemisen keinoja katu ympäristössä.

Metsä- ja puustoisien verkoston tukeminen katusuunnittelussa

Puustoistutusten sijoittamisessa huomioidaan metsä- ja puustoisien verkoston kehittämistarpeet	<p>Runkoyhteyksien estekohtien tukeminen puustoistutuksilla</p> <p>Puustoisten runkoyhteyksien kapeikkokohtien täydentäminen puustoistutuksilla</p> <p>Heikkojen runkoyhteyksien koostaminen useammasta kapeasta yhteydestä luomalla uusia paikallisia yhteyksiä ja vahvistamalla olemassa olevia</p> <p>Paikallisten yhteyksien vahvistaminen puustoistutuksilla</p> <p>Paikallisten yhteyksien luominen ydinmetsien välille</p>
Puulaji valitaan sijainnin ja ympäristön ominaisuuksien mukaan	<p>Paikallisten yhteyksien luominen puustoisten runkoyhteyksien välille</p> <p>Tilavaatimukset</p> <ul style="list-style-type: none">• Tilan tarve riippuu puulajista ja kasvualustasta• Puun terveys ja elinikä riippuu tilasta ja ympäristön häiriötekijöistä• Ahtaaseen tilaan soveltuvat pylväsmäiset puut ja köynnökset <p>Avointen yhteyksien ja elinympäristöjen läheisyydessä kannattaa suosia pölyttäjävälisiä puita</p> <ul style="list-style-type: none">• Keväällä ja alkukesällä kukkivat raita, tuomi, vaahtera, pajut ja hedelmäpuut• Keskikesällä kukkii pihlaja• Loppukesällä kukkii metsälehmus <p>Puulajin valinnassa on huomioitava kasviterveys myös ilmastonmuutoksen edetessä</p> <ul style="list-style-type: none">• Lajin alttius kasvitaudeille <p>Suolan sietäminen (katujen suolaaminen talvella)</p> <p>Turvallisuus ja viihtyisyys (piikit, myrkyllisyys, liukkaat kasvin osat)</p> <p>Sotkeminen (hedelmät ja marjat)</p>

6 JATKOTYÖSUOSITUKSIA

Selvityksen yhteydessä nousi huomioita siitä, millainen tieto olisi tukenut selvityksen tekemistä, ja millainen tieto jatkossa tukisi Vantaan ekologisen verkoston parempaa tuntemusta ja sen vahvistamista.

Luontoselvitykset ja luontotyyppikartoitukset

Avointen biotooppien verkoston osia ei ole kartoitettu kattavasti maastossa eikä niiden luontotyyppiä tai hoitoluokkaa aina tunneta. Etenkin tämän selvityksen yhteydessä verkoston osaksi luettujen Maastotietokannan niittyjen kartoittaminen maastossa olisi hyödyllistä. Uuden luontotyyppitiedon valossa näiden kohteiden roolia verkoston osana voisi tarkentaa.

Osalla avointen biotooppien verkoston tukialueista voi olla potentiaalia kehittyä hoidon myötä verkoston varsinaisiksi osiksi. Tukialueiden kehityspotentiaalin selvittäminen maastotöiden perusteella voisi edesauttaa verkoston ekologisen laadun kehittämistä. Esimerkiksi voimalinja-

aukeiden luontotyyppin selvittäminen auttaisi oikeiden hoitotoimenpiteiden määrittelemisessä.

Lajistoselvitykset erityisesti avointen biotooppien osalta hyödyttäisivät avointen biotooppien verkoston nykytilan selvittämistä. Ajantasaisen tiedon perusteella arvokkaat hyönteis- tai kasvikohteet voisivat nousta avointen biotooppien verkoston arvokohteiden joukkoon. Nykyisin esimerkiksi hyönteiskohteita koskeva tieto on vanhaa eikä siis välttämättä vastaa nykytilaa.

Paikkatietoaineistot

Viherrakenneaineistoa on päivitetty tämän selvityksen yhteydessä käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tulevaisuudessa aineiston tarkkuutta kannattaa lisätä. Hyödyllisiä tarkennuksia olisivat esimerkiksi kallioketojen erottaminen metsämaasta ja pienipiirteisempien puustoisten elementtien, kuten puurivien ja -ryhmien tunnistaminen laajemmalla alueella.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vantaan strategian pohjalta laaditun Resurssiviisauden tiekartan Monimuotoinen luonto –kaistan tavoite on monimuotoisuuden lisääminen, suojelu ja vahvistaminen tavoitteellisesti. Tavoitteena on vahvistaa niin metsä-, niitty- kuin siniverkostoja. Tässä selvityksessä on määritelty näiden verkostojen kehitystarpeita sekä näihin liittyviä kehitysketjuja, joita soveltamalla kehitystarpeiden mukaisesti ekologista verkostoa voidaan vahvistaa.

Ekologisen verkoston luonnon ydinalueet ovat pääosin kytkeytyneitä toisiinsa, mutta niiden välisiin runkoyhteyksiin liittyy kehitystarpeita este- ja kapeikkokohdissa. Tällaisissa kohdissa runkoyhteyksiä tulee tukea ja vahvistaa kasvillisuuden ja rakenteellisten ratkaisujen avulla. Ekologisille runkoyhteyksille ei aina ole varattu yleiskaavassa riittävästi tilaa.

Paikalliset puustoiset yhteydet kytkevät metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsiä ja runkoyhteyksiä. Paikallisia puustoisia yhteyksiä on vahvistettava ja lisättävä metsä- ja puustoisien verkoston ydinmetsien välillä sekä ekologisten runkoyhteyksien puustoisuuden kapeikkokohdissa. Metsä- ja

puustoisien verkoston tunnetut luontoarvot sijoittuvat pääasiassa suojelualueille ja -varauksiin, luo-alueille ja Natura-alueille muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Näiden alueiden ulkopuolisia tunnetuilta luontoarvoiltaan erityisen arvokkaita metsä- ja puustoisien verkoston kohteita löytyy etenkin Keimolasta ja Myllymäestä. Osa arvokkaista alueista sijaitsee yleiskaavan rakentamista sallivan maankäyttövarauksen alueella. Ekologisen verkoston kehittämisessä tulisi pyrkiä tunnettujen arvokohteiden säilyttämiseen.

Avointen biotooppien verkostoon kuuluu ekologisesti, maisemallisesti ja kulttuurisesti arvokkaita kohteita. Kohteiden luontotyyppejä ei ole kartoitettu kattavasti ja siksi niiden ekologista arvoa ei tunneta riittävän hyvin, mikä hankaloitti verkoston nykytilan tarkastelua. Avointen biotooppien verkosto ei muodosta yhtä Vantaan laajuista kokonaisuutta vaan se painottuu Lounais- ja Länsi-Vantaalle. Paikoittain verkoston arvokohteita on vähän ja harvassa. Avointen biotooppien verkoston ekologista laatua, elinympäristöjen määrää ja arvokeskittymien välistä kytkeytyneisyyttä tulee kehittää.

Siniverkostolla on merkittävä rooli myös metsäisten alueiden kytkeytyneisyyden kannalta. Vantaalla monet tärkeät ekologiset yhteydet liittyvät virtavesiin.

Katu ympäristöllä on potentiaalia ekologisen verkoston vahvistamisen näkökulmasta, sillä katuviheralueita on määrällisesti paljon. Nauhamaisen muotonsa vuoksi katuverkoston viheralueet voivat luontevasti toimia yhteyksinä etenkin avointen elinympäristöjen välillä. Katuviheralueiden rooli ekologisen verkoston osana riippuu alueiden hoidosta.

Vantaalla on tarve uudelle luontotiedolle. Erityisesti avointen elinympäristöjen luontotyypit pitäisi kartoittaa. Lajistoa koskeva tieto on usein vanhentunutta tai pitäisi päivittää.

8 LÄHTEET

Ahopelto, L., Lundgren, L., Kostianen, A., Peltola, K., Laita, A., Mäkelä, A., Väänänen, M., Perätie, T., Ruohomäki, A. 2021: Liito-oravan huomioiminen kaupunkisuunnittelussa. Hyvien käytäntöjen opas. – Metsähallitus, Espoon kaupunki, Jyväskylän kaupunki ja Kuopion kaupunki. 108 s.

Anttola, A.-M. 2017: Helsingin niittyverkosto – Analyysi ja kehittämissuunnitelma. Diplomityö.

Aziz, H., Rasidi, M. 2014: The role of green corridors for wildlife conservation in urban landscape: A literature review. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science.

Bhardwaj, M., Soanes, K., Lahoz-Monfort, J.J., Lumsden, L.F. & Ree, R. van der 2020: Artificial lighting reduces the effectiveness of wildlife-crossing structures for insectivorous bats. – *Journal of Environmental Management* 262:110313.

Blackmore, L., Goulson, D. 2014: Evaluating the effectiveness of wildflower seed mixes for boosting floral diversity and bumblebee and hoverfly abundance in urban areas. *Insect Conserv. Divers.* 7, 480– 484

Buchholz, S., Egerer, M. H. 2020: Functional ecology of wild bees in cities: towards a better understanding of trait-urbanization relationships – *Biodiversity and Conservation* 29: 2779–2801.

Clevenger, A., Waltho, N. 2003: Long-term, year-round monitoring of wildlife crossing structures and the importance of temporal and spatial variability in performance studies. US

Davis: Road Ecology Center.

Day, S., Wiseman, E., Dickinson S., Harris, R. 2010: Tree Root Ecology in the Urban Environment and Implications for a Sustainable Rhizosphere. *Arboriculture & Urban Forestry* 36(5): 193–205.

Deguines, N., Julliard, R., de Flores, M., Fontaine, C. 2016: Functional homogenization of flower visitor communities with urbanization. *Ecol. Evol.* 6, 1967–1976.

Garbuzov, M., Alton, K. Ratnieks, F. 2017: Most ornamental plants on sale in garden centres are unattractive to flower-visiting insects. *PeerJ* 5:e3066.

Erävuori, L., Oksman, S., Suominen, H. 2019: Metsä- ja puustoinen verkosto. Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:5.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava. Luontoarvojen verkosto 2050, kaavakartan liitekartta 3. Piirustus 15.11.2021. Espoon kaupunkisuunnittelukeskus, Yleiskaavayksikkö.

Esseen P.A., Ehnström B., Ericson L., Sjöberg K. 1997: Boreal forests. Ecological Bulletins 46: 16–47.

FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). 2020. Global Forest Resources Assessment 2020: Terms and Definition. Forest resources assessment working paper 188. <https://www.fao.org/3/I8661EN/i8661en.pdf>.

FCG Finnish Consulting Group Oy 2020: Vantaan Kivistön ja Vantaan puiston liito-oravaselvitys. Raportti. Vantaan kaupunki.

FCG Planeko Oy 2009: Vantaan pienvesiselvitys. Vantaan kaupunki.

Fingrid 2020: Naapurina voimajohto.

https://www.fingrid.fi/globalassets/dokumentit/fi/julkaisut/fingrid_naapurina_voimajohto_2020.pdf

Galantino, A., Santos, S., Eufrazio, S., Silva, C., Carvalho, F., Alpizar-Jara, R., Mira, A. 2022: Effects of roads on small-mammal movements: Opportunies and risks of vegetation management on roadsides. Journal of Environmental Management 316: 115272.

Goulson, D., Lye, G., Darvill, B. 2008: Decline and conservation of bumble bees. Annual Review of Entomology 53, 191–208.

Havu, M., Kulmala, L., Kolari, P., Vesala, T., Riikonen, A., Järvi, L. 2022: Carbon sequestration potential of street tree plantings in Helsinki. Biogeosciences 19: 2121–2143.

Helsingin kaupunki / Ympäristökeskus (Sito, Enviro) 2015: Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostonselvitys.

<https://www.hel.fi/static/ymk/lso.html>

Helsingin kaupunkikasviopas, n.d. Helsingin kaupunki. Viitattu 18.7.2023. Verkkosivu. <https://kaupunkikasviopas.hel.fi/>

Helsingin uusi yleiskaava, Kaupunkikaava 14.06.2016.

Teemakartta Virkistys- ja viherverkosto 2050.

Hirvensalo, J. 2014: Ekologiset yhteydet ja viheralueverkosto Espoossa. Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 1/2014. <https://www.espoo.fi/download/noname/%7BA0250C64-6513-45DB-9A58-A1AC942D1781%7D/45685>

Hofmann, M., Renner, S. 2018: Bee Research of Green Roofs in Asia, Europe, and North America.

<https://www.greenroofs.com/2018/03/07/bee-research-on-green-roofs-in-asia-europe-and-north-america-by-michaela-hofmann-and-susanne-s-renner/>

Itä- ja Keski-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma 2018. WSP Finland / ProAgria Etelä-Suomi / MKN Maisemapalvelut.

Jacobs, J., Verheyde, F., Dekoninck, W., De Smedt, P., Van Dijck, T., Beenaerts, N., Artois, T. 2023: The importance of green roofs in urban macroinvertebrate biodiversity: a case study in Antwerp, Belgium. Research Square.

Jaeger, J., Bowman, J., Brennan, J., Fahrig, L., Bert, D., Bouchard, J., Charbonneau, N., Frank, K., Gruber, B., Tluk

von Toschanowitz, K. 2005: Predicting when animal populations are at risk from roads: an interactive model of road avoidance behavior – Ecological Modelling 185 (2-4): 329-348.

Jalkanen, J., Moilanen, A., Toivonen, T. 2018: Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella. Uudenmaan liiton julkaisu E 194.

Jarvis, L., Hartup, M., Petrovan, S. 2019: Road mitigation using tunnels and fences promotes site connectivity and population expansion for a protected amphibian. European Journal of Wildlife Research 65, 27.

Kaitila, J. 2005: Paahdeympäristöjen perhosista. Teoksessa: Paahdeympäristöjen ekologia ja uhanalaiset lajit. From, S. (toim.) Suomen ympäristö 774, Suomen ympäristökeskus s. 86.

Karvonen, L. 2000: Guidelines for Landscape Ecological Planning. Forestry Publications of Metsähallitus 36.

Kirk, H., Soanes, K., Amati, M., Bekessy, S., Harrison, L., Parris, K., Ramaldo, C., van der Ree, R., Threlfall, C. 2023: Ecological connectivity as a planning tool for the conservation of wildlife in cities. MethodsX 10: 101989.

Krisp, J. 2003: Modeling and Visualizing Ecological Barriers for Urban Areas in Finland.

Kotiaho, J., Ahlviik, L., Bäck, J., Hohti, J., Jokimäki, J., Kallio, K. P., Ketola, T., Kulmala, L., Lakka, H.-K., Lehikoinen, A., Oksanen, E., Pappila, M., Sääksjärvi, I., Peura, M. 2021: Metsäluonnon turvaava suojelun kohdentaminen Suomessa. Suomen luontopaneelin julkaisuja 4/2021.

Kyytinen, A. 2019: Purokäytävien mitoituspäätökset 2019. Vantaan kaupunki.

Lammi, E. & Routasuo, P. 2014: Ekologiset yhteydet Klaukkalan alueella. Enviro Oy.
http://www.nurmijarvi.fi/filebank/11832-Klaukkalan_ekologiset_yhteydet_valmis.pdf

Lammi, E., Routasuo, P., Vauhkonen, M., Hagner-Wahlsten, N. 2016: Ekologisten yhteyksien selvitys Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa varten. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisuja 6/2016. Ympäristösuunnittelu ENVIRO.

Lees, A., Peres, C. 2008: Conservation Value of Remnant Riparian Corridors of Varying Quality for Amazonian Birds and Mammals. Conservation Biology 22(2): 439-449.

Lowenstein, D., Matteson, K., Minor, E. 2019: Evaluating the dependence of urban pollinators on ornamental, non-native, and 'weedy' floral resources. Urban Ecosystems 22: 293–302. LuontoPortti, n.d. NatureGate Promotions Finland OY. Viitattu 18.9.2023. Verkkosivu. luontoportti.com

Länsi-Vantaan peltojen ja niittyjen hoidon kehittämissuunnitelma 2018: WSP Finland / ProAgria Etelä-Suomi / MKN Maisemapalvelut.

Vauhkonen, M. 2014: Keravan luontoselvitys 2014. Enviro Oy.
<https://www.kerava.fi/Documents/Asuinymp%20rist%20b6%20ja%20rakentaminen/Kaavoitus/Keravan%20luontoselvitys%202014.pdf>

Manneri, A. 2002: Pienten ja keskikokoisten selkärankaisten liikennekuolleisuus Suomessa. Tiehallinnon julkaisut 26/2002.

Matos, C., Petrovan, S., Ward, A., Wheeler, P. 2017: Facilitating permeability of landscapes impacted by roads for

protected amphibians: patterns of movement for the great crested newt. PeerJ 5:e2922.

Mayrand, F., Clergeau, P. 2018: Green roofs and Green Walls for Biodiversity Conservation: A Contribution to Urban Connectivity? Sustainability 10(4), 985

Mesimäki, M., Jauni, M., Kyrö, K., Hager, M., Lettojärvi, I., Niemi-Kapee, J., Suonio, T., Lehvävirta, S. 2020. Mattila, H. (toim.), Elämän verkko – Lajirunsausta katoille – voiko luonnon monimuotoisuutta rakentaa? Gaudeamus Oy, s. 178–195

McGuire, J., Lawler, J., McRae, B., Theobald, D. 2016: Achieving climate connectivity in a fragmented landscape. PNAS 113 (26) 7195–7200.

Muukka, L., Mäkyne, A. 2005. Kulttuurimaisemaselvitys. Vantaan kaupunki.

Mäkyne, A. 2017. Vantaan viherrakenneselvitys. Vantaan kaupunki.

Niemi, M., Grenfors, E., Martin, A., Nummi, P., Tanner, J. 2007: Tie tappaa – mihin eläimille tarkoitetut kulkureittiratkaisut kannattaa rakentaa? Suoimen Riista 53: 89–103.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* [Linnaeus 1758]). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. s. 48–55. Suomen Ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö. 278 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>

Norton, B., Bending, G. Clark, R., Corstanie, R., Dunnett, N., Evans, K., Grafius, D., Gravestock, E., Grice, S., Harris, J., Hilton, S., Hoyle, H., Lim, E., Mercer, T., Pawlett, M., Pescott, O., Richards, J., Southon, G. & Warren, P. (2019). Urban meadows as an alternative to short mown grassland: effects of composition and height on biodiversity. Ecological Applications 29(6).

Nuñes, T., Lawler, J., McRae, B., Pierce, D., Krosby, M., Kavanagh, D., Singleton, P., Tewksbury, J. 2013: Connectivity Planning to Address Climate Change. Conservation Biology 27(2), 407–416.

Ojala, A. 2018: Vantaan ekologiset yhteydet. Vantaan kaupunki.

Partridge, D., Clark, J. 2018: Urban green roofs provide habitat for migrating and breeding birds and their arthropod prey. PLoS ONE 13(8): e0202298.

Parkins, K., Clark, J. 2015: Green roofs provide habitat for urban bats. Global Ecology and Conservation 4: 349–357.

Parkkinen, S., Paukkunen, J., Teräs, I. 2018: Suomen kimalaiset. Docendo.

Perinnekeidoista kaupunkiin – Helsingin niittyverkoston kehittäminen 2021: Sitowise Oy / INARO Oy.
Kaupunkiympäristön julkaisu 2021:22.

Phillips, B.B., Wallace, C., Roberts, B.R., Whitehouse, A.T., Gaston, K.J., Bullock, J.M., Dicks, L.V., Osborne, J.L. 2020: Enhancing road verges to aid pollinator conservation: A review. Biol. Conserv. 250, 108687.
<https://doi.org/10.1016/j.biocon.2020.108687>

Pykälä, J., Bonn, T. 2000: Uudenmaan perinnemaiset/Ängar, hagmarker och skogsbeten i Nyland. Suomen ympäristökeskus & Uudenmaan ympäristökeskus.

Ramboll 2016: Myyrmäen-Kivistön-Ylästön alueen liito-oravaselvitys 2016. Vantaan kaupunki.

Ramboll 2020: Yleiskaavaehdotuksen luontovaikutusten arviointi. Vantaan yleiskaava 2020.

Ramboll 2018. Luoteis-Vantaan liito-oravaselvitys 2017–2018. Vantaan kaupunki.

Ramboll 2022: Vantaan liito-oravan suojelusuunnitelma. Vantaan kaupunki.

Rytwinski, T., Fahrig, L. 2015: The Impacts of Roads and Traffic on Terrestrial Animal Populations. Teoksessa Handbook of Road Ecology. Chapter 28. edit. van der Ree, R., Smith, D., Grilo, C. Wiley Online Library.

Rönnerberg, M., Ahopelto, L., Lähteenmäki, T. 2021: Espoon ekologisen verkoston nykytila 2021.
<https://espoo.oncloudos.com/kokous/2021317-5-55731.PDF>

Saari, S., Campbell, C., Russell, J., Alexander, I., Anderson, I. 2005: Pine Microsatellite Markers Allow Roots and Ectomycorrhizas to Be Linked to Individual Trees. *The New Phytologist* 165(1): 295-304.

Saarikko, J. & työryhmä. 2014. Katutilan mitoitus – Suunnitteluohjeet Helsingin kaupungille.

Kaupunkisuunnitteluviraston ja Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2014:5.

Selonen, Ville A. O. & Kotiaho, Janne S. (2013). Buffer strips can pre-empt extinction debt in boreal streamside habitats. *BMC ecology* 13(1):24.

Shepard, D., Kuhns, A., Dreslik, M., Phillips, C. 2008: Roads as barriers to animal movement in fragmented landscapes. *Animal Conservation* 11 (4): 288–296.

Sipoon yleiskaava 2025, 18.11.2008.

https://www.sipoo.fi/easydata/customers/sipoo/files/2011/keke/yleiskaavat/syk2025/syk2025_lainvoimainenkho.pdf

SKTY (Suomen kuntatekniikan yhdistys) n.d. Kadun suunnittelun ohjeet. Verkkosivu. Viitattu 18.9.2023.

<https://katu2020.info/2020/>

Soanes, K., Taylor, A., Sunnucks, P., Vesk, P., Cesarini, S., van der Ree, R. 2017: Evaluating the success of wildlife crossing structures using genetic approaches and an experimental design: Lessons from a gliding mammal. *Journal of Applied ecology* 55(1).

Söderman, T. & Saarela, S.-R. 2011: Kestävät kaupunkiseudut. Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi. Suomen ympäristökeskus.

Sehrt, M., Bossdorf, O., Freitag, M., & Bucharova, A. (2020). Less is more! Rapid increase in plant species richness after reduced mowing in urban grasslands. *Basic and Applied Ecology*, 42, 47–53.

Sitowise 2023: Vantaan pienvesiselvityksen päivitys. Kaupunkipurojen luonnontila ja muuntuneisuus.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022a. Liito-orava. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. Päivitetty 30.11.2022.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022b. Viitasammakko. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. Päivitetty 30.11.2022.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022c. Pohjanlepakko. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. Päivitetty 30.11.2022.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022d. Viiksisiippa. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. Päivitetty 30.11.2022.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022e. Vesisiippa. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. Päivitetty 30.11.2022.

SYKE (Suomen ympäristökeskus) 2022f. Korvayökkö. Syken lajiesittelyt. www.ymparisto.fi/luontodirektiivilajiesittely. **Päivitetty 30.11.2022.**

Toivonen, M. 2023: Pölyttäjien tukemisen keinot kaupungeissa – kirjallisuuskatsaus. Suomen ympäristökeskus.

Turun kaupunkipuulinjaus. Turussa käytettävät ja kokeiltavat puut; lajit, joiden käytössä rajoituksia https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files//liite_4._puulajit_joiden_kaytossa_rajoituksia_uusi.pdf

Tuusulan yleiskaava 2040. Viheralueet ja -yhteydet ja luontoarvot -kartta. https://www.tuusula.fi/attachments/text_editor/24144.pdf

Uudenmaan liitto 2015: Viherrakenteen kehityskuva. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 139. https://www.uudenmaanliitto.fi/files/15473/Viherrakenteen_kehityskuva_4._vaihemaakuntakaava._E_139_-_2015.pdf

Uudenmaan liitto 2016: Uudenmaan viherrakenteen analysointi Zonation-menetelmällä. Kohdekuvaukset. 236 s. Saatavilla: <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/01/Uudenmaan-viherrakenteen-analysointi-Zonation-menetelmalla.pdf>

Vantaan kasvillisuuden käytön periaatteet 2016. Vantaan kaupunki.

Vantaan yleiskaava 2020. 11.1.2023.

<https://www.vantaa.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkisuunnittelu/kaavoitus/yleiskaavoitus/vantaan-yleiskaava-2020>

Vasko, V. 2022. Vantaan Ulkoniityn asemakaava-alueen lepakkoselvitys vuonna 2022. Faunatican raportteja 43/2022.

Virolainen, K., Tuominen, V. & Laurén, T. (2004). Kukkiniitty. Perustajan opas. Tammi.

Väre, S. & Rekola, L. 2007: Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana Uudellamaalla. Uudenmaan liiton julkaisuja E 87. Helsinki. 53 s.

Väre, S., Krisp, J. 2005: Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu.

Watson, G., Hewitt, A., Custic, M., Lo, M. 2014. The Management of Tree Root Systems in Urban and Suburban Settings II: A Review of Strategies to Mitigate Human Impacts. *Arboriculture & Urban Forestry* 40(5): 249–271.

Kyytinen suullinen kommentti Helsingin

luonnonsuojeluyhdistykselle viherkansien mitoituksesta 2009: https://www.sll.fi/app/uploads/sites/72/2020/03/Kivikonlaajennus_helsy_220309.pdf

Ympäristöministeriö n.d. EU:n biodiversiteettistrategia. Verkkosivu. Viitattu 5.7.2023. <https://ym.fi/eu-n-biodiversiteettistrategia>

Östersundomin yhteinen yleiskaava, tarkistettu kaavaehdotus 19.06.2018

https://www.hel.fi/hel2/ksv/ostersundom/Liite_1_Tarkistettu_yleiskaavaehdotus_19062018.pdf

LIITE 1: LUONTOARVORASTERIN PISTEYTYYS

Luonnonsuojelulain kohteet ja muut arvokkaat elinympäristöt

- Natura-alueet 2 p
- Luonnonsuojelualueet 2 p
- Luonnonsuojelualuevaraukset 2 p
- Luonnonsuojelulain 10 § tarkoittamat suot 2 p
- Luonnonsuojelulain 10 § tarkoittamat lehdot 2 p
- Luonnonsuojelulain 10 § tarkoittamat kankaat 2 p
- Luonnonsuojelulain 29 § tarkoittamat lehdot 2 p
- Luonnonsuojelulain 24 § tarkoittamat lehdot 2 p
- Metsälain tarkoittamat suot 2 p
- Metsälain tarkoittamat lehdot 2 p
- Metsälain tarkoittamat kankaat 2 p
- Vesilain tarkoittamat suot 2 p
- Vesilain tarkoittamat lehdot 2 p
- Vesilain tarkoittamat virtavedet 2 p
- Vesilain tarkoittamat lammikot 2 p
- Luonnonlammet 2 p
- Vesilain tarkoittamat norot 2 p (10 m puskurilla)
- Ratikan kaavarunkoselvityksen luonnontilaisen kaltaiset norot 2 p (10 m puskurilla)
- Vesilain ja metsälain tarkoittamat lähteet ja lähteiköt 2 p (15 m puskurilla)
- Virtavesiselvityksen maakunnallisesti arvokkaat kohteet 2 p
- Virtavesiselvityksen valtakunnallisesti arvokkaat kohteet 2 p
- Virtavesiselvityksen luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kohteet 2 p
- Virtavesiselvityksen kohteet, jotka eivät ole luonnontilaisia 0,25 p
 - Grankullan tihkupintalähde, joka on mahdollisesti syntynyt ojituksen tuloksena
 - Tallimäentien pohjoinen putkitettu lähde
 - Variston tihkupintalähde
 - Ilolan ulkoilureitin tihkupintalähde
 - Kauniston tihkupintalähde
- LUO-alueet 1,5 p
- LAKU-kohteet 1,5 p
- METSO-kohteet (luokat I-II), suot 1,5 p
- METSO-kohteet (luokat I-II), lehdot 1,5 p
- METSO-kohteet (luokat I-II), kankaat 1,5 p
- Uhanalaiset luontotyypit, suot 1 p
- Uhanalaiset luontotyypit, lehdot 1 p
- Uhanalaiset luontotyypit, kankaat 1 p
- Silmällä pidettävät luontotyypit, lehdot 1 p
- Silmällä pidettävät luontotyypit, kankaat 1 p

- Ratikan kaavarunkoselvitysten arvokkaat luontokohteet 1 p
- Ratikan kaavarunkoselvityksen norot, jotka eivät ole luonnontilaisen kaltaisia 1 p
- Virtavesiselvityksen paikallisesti arvokkaat kohteet 1 p
- Luonnontilaisen kaltaiset purot 1 p
 - Bisajärven puro, Palo-oja/Kirkonkylänoja, Kylmä-oja, Kormuniitynoja, Itä-Hakkilanoja
- Lähteet ja lähteiköt, joille ei ole merkitty suojeluperustetta 1 p
 - Arvokkaita luontokohteita, joilla esimerkiksi kosteutta vaativia kasvilajeja
 - Ratikan kaavarunkoselvityksen kohteet, jotka eivät ole lakikohteita
 - Juha Kiiskin kohteet (2017)
- Muut arvokkaat luontokohteet, suot 0,5 p
 - Lammaslammen korttelialueen ruovikkoinen rantaluhta
- Muut arvokkaat luontokohteet, lehdot 0,5 p
 - Vierumäenmetsä
- Muut arvokkaat luontokohteet, kankaat 0,5 p
 - Vierumäenmetsän luontoselvityksen kohteet, jotka eivät ole METSO-kohteita

Lajikohteet

- Luonnonsuojelulain kohteet
 - Liito-oravan elinalueet 1 p
 - Liito-oravan ydinalueet 1 p

- Erityisesti suojeltavat lajit
 - Haavanhyytelöjäkälä 1 p
 - Halavasepikkä 1 p
 - Kalliosinisiipi 1 p
 - Viitasammakko 1 p
- Arvokkaat elinympäristöt
 - Uhanalaiset, silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset kääpäkohteet 0,5 p
 - Uhanalaiset, silmälläpidettävät, alueellisesti uhanalaiset ja rauhoitetut kasvikohteet 0,5 p
 - Silomuinaisjäkälä (*Juncus compressus*) 0,5 p
 - Haapariippusammal (*Neckera pennata*) 0,5 p
- Huomionarvoisen lajin kasvupaikka
 - Uhanalaiset ja silmällä pidettävät sammalet 0,5 p
 - Uhanalaiset ja silmällä pidettävät jäkälät 0,5 p
 - Arvokas hyönteiskohde
 - Uhanalaisia tai silmällä pidettäviä lajeja 0,5 p
 - Luontodirektiivin lajeja tai rauhoitettuja lajeja 1 p
 - Muut perhosalueet ja monimuotoisuuskohdet 0,25 p
 - Direktiivilajit, lepakot 1 p
 - Direktiivilajit, saukko 1 p
- Metsä-, ja kosteikkolinnustoalueet ja Ratikkaselvitysten lintualueet 0,75 p
- MAALI-alueet 0,5 p
- Lintupisteet 0,125 p
- Petolintupisteet 0,25 p

Muut monimuotoisuutta tukevat ominaisuudet

- Metsäydinalueet eli vähintään 40 ha yhtenäiset metsäkuviot 1 p
- Vanhat metsät
 - 80 v puusto 0,5 p
 - 100 v puusto 0,75 p
 - 120 v puusto 1 p
- Rakentamaton isojen vesistöjen rantavyöhyke (järvet, lammet, joet) 25 m 0,5 p
- Rakentamaton pienten vesistöjen rantavyöhyke (kosket, ojat, purot) 10 m 0,5 p

LIITE 2. KÄYTETYT PAIKKATIETOAINIESTOT JA PAIKKATIETOTARKASTELUI- HIN LIITTYVÄT SELVITYKSET

- HSY ortoilmakuva 2021
- HSY maanpeiteaineisto 2021
- Väyläviraston avoimet rajapinnat
- Viistoilmakuvat 2019 (Vantaan karttapalvelu)
- Vantaan viherrakenne (Mäkynen 2015)
 - Aineistoa päivitetty vuoden 2017 ilmakuvan avulla Vantaan ekologiset yhteydet -selvitystä varten (Anna Ojala 2018)
 - Tämän selvityksen yhteydessä päivitetty 2021 ortoilmakuvan ja 2019 viistoilmakuvien perusteella
- Vantaan oma luontotietoaineisto
 - Eri selvityksistä koottu paikkatietoaineisto. Selvityksiä avattu jäljempänä.
 - Yleiskaavan runkoyhteydet
 - Paikalliset yhteydet
 - Natura-alueet
 - Luonnonsuojelualueet
 - Luonnonsuojelualuevaraukset
 - Luo-alueet
- Vantaan virtavesiselvitys 2010–2011 (Aki Janatuinen)

Luontoarvorasterin ja siniverkoston laadullisen luokittelun elinympäristökohteet

- Lehdot
 - Faunatica: Vantaan ratikan ja asemakaavojen luontoselvitykset 2020
 - Grankullan lähteikön ja purolaakson kasvillisuusselvitys, Ramboll 2020
 - Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021
 - Manninen, E. & Koskimies, P. 2022: Luontoselvitykset Vantaan Ylästössä vuonna 2022. – Faunatican raportteja 98/2022
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
 - Faunatica, Vantaan Smedsinmetsän asema-kaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Faunatica, Vantaan Vierumäenmetsän luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Selvitysten ulkopuoliset havainnot Vantaan luontoaineistossa
- Kangasmetsät
 - Faunatica: Vantaan ratikan ja asemakaavojen luontoselvitykset 2020

- FCG 2020: Vantaan Kivistön lahkaviosammal- ja luontotyypiselvitys
 - Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021. Digiaineisto: Arvokkaat luontotyypikohteet_2021 ja Arvokkaat luontotyypikohteet_2021_GK25
 - Manninen, E. & Koskimies, P. 2022: Luontoselvitykset Vantaan Ylästössä vuonna 2022. – Faunatican raportteja 98/2022
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
 - Faunatica, Vantaan Päiväkummun asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Faunatica, Vantaan Vierumäenmetsän luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Koivurinteen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Olli Manninen 2020
 - Selvitysten ulkopuoliset havainnot Vantaan luontoaineistossa
- Suot
 - Faunatica: Vantaan ratikan ja asemakaavojen luontoselvitykset 2020
 - FCG 2020: Vantaan Kivistön lahkaviosammal- ja luontotyypiselvitys
 - Grankullan lähteikön ja purolaakson kasvilisuusselvitys, Ramboll 2020
 - Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021
 - Manninen, E. & Koskimies, P. 2022: Luontoselvitykset Vantaan Ylästössä vuonna 2022. – Faunatican raportteja 98/2022
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
 - Faunatica, Vantaan Vierumäenmetsän luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Olli Manninen 2019
 - Selvitysten ulkopuoliset havainnot, erityisesti Vantaan ympäristökeskus 2015–2017, 2021
- Vesiluontokohteet
 - Faunatica, Vantaan Matarin alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Faunatica, Vantaan Vierumäenmetsän luontoselvitykset vuonna 2022

- Vantaan virtavesiselvitys (Janatuinen 2010-2011)
- Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021
- FCG 2020
- Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
- Olli Manninen 2017
- Juha Kiiski 2017
- Vantaan ympäristökeskus 2015, 2018, 2020
- Muut selvitysten ulkopuoliset havainnot Vantaan Luontotietoaineistossa

Luontoarvorasterin ja siniverkoston laadullisen luokittelun lajiaineistot

- Liito-orava
 - Myyrmäki-Kivistö-Ylästön liito-oravaselvitys, 2016; yhdenmukaistus 2019, Ramboll Oy
 - Vantaan liito-oravan suojelusuunnitelma, 2022, Ramboll Oy
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella

- Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
- Vantaan liito-oravan suojelusuunnitelmaan liittyvät maastoselvitykset, Ramboll 2021
- Vantaan liito-oravan suojelusuunnitelma, 2022, Ramboll
- Selvityksien ulkopuoliset havainnot Vantaan Luontoaineistossa
- Haavanhyytelöjäkälä
 - Kimmo Jääskeläinen 2018
- Kalliosinisiipi
 - Faunatica 2015, Kalliosinisiiven elinympäristöjen jatkoselvitys P-Vantaalla vuonna 2014
- Viitasammakko
 - J. Saarikivi 2018: Vantaan viitasammakkokartoitus, ISBN 978-952-443-614-4
 - Sitowise 2018: Maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä – Tuusulanväylä, aluevaarassuunnitelma. Viitasammakkoselvitys
 - Faunatica 2021
 - Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021
 -
- Halavasepikkä
 - Jyrki Muona: Halavasepikkä Pikku- ja Pitkäjärven alueella 2011
 - Ympäristökeskus 2011
- Kääpäkohteet

- Savola, K. & Wikholm, M. 2005: Vantaan kääpätkimä 2003/2004
 - Olli Manninen 2017
 - Keijo Savola 2006–2008, 2016—2017
 - Ida Korhonen 2021
- Jäkälät ja sammalet
 - Olli Manninen 2017
 - Kimmo Jääskeläinen 2017
- Huomionarvoisen kasvin esiintymä
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
 - Olli Manninen 2017
 - Vantaan ympäristökeskus 2020, 2022
- Petolintu
 - Solonen 2015
 - Ramboll 2021: Vantaan Kivistön linnusto- ja lepakkoselvitys
 - Vanhatalo, A., Koskimies, P., Manninen, E. & Vasko, V. 2022: Vantaan Smedsinmäen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022. – Faunatican raportteja 41/2022
 - Vantaan Koivurinteen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
- Muut linnut
 - Ramboll 2021: Vantaan Kivistön linnusto- ja lepakkoselvitys
 - Vantaan Kivistön linnusto- ja lepakkoselvitys. Faunatican raportteja 37/2021
 - Faunatica: Vantaan ratikan kaavarunko-alueen luontoselvitykset 2020–2021. Koosteraportti. Faunatican raportteja 38/2021
 - Vanhatalo, A., Koskimies, P., Manninen, E. & Vasko, V. 2022: Vantaan Smedsinmäen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022. – Faunatican raportteja 41/2022.
 - Vanhatalo, A., Koskimies, P., Manninen, E., Nieminen, M. & Vasko, V. 2022: Vantaan Vierumäenmäen luontoselvitykset vuonna 2022. – Faunatican raportteja 102/2022.
 - Manninen, E. & Koskimies, P. 2022: Luontoselvitykset Vantaan Ylästössä vuonna 2022. – Faunatican raportteja 98/2022
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Vantaan Koivurinteen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022

- Metsälinnustoalueet
 - Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021 Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021
 - Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Ramboll 2021: Vantaan Kivistön linnusto- ja lepakkoselvitys
 - Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
 - Faunatica, Vantaan Vierumäenmetsän luontoselvitykset vuonna 2022
 - Faunatica, Vantaan Matarin alueen luontoselvitykset vuonna 2022
 - Solonen, T. Päiväpetolintujen ja pöllöjen esiintyminen Vantaalla 2015
 - Kari Lindblom 2021
 - J. Honkala, Rengastustoimisto 2019
 - Jarmo Vihunen, Metsäsuunnitelma 2020
 - Ellermaa, M. Tringa 2011
 - Luontotutkimus Solonen Oy 2003
 - Muut selvitysten ulkopuoliset havainnot Vantaan Luontoaineistossa
- Lepakot
 - Faunatica 2021: Vantaan Kivistön linnusto- ja lepakkoselvitys
 - Myllytontin lepakkoselvitys FCG 2020
- Faunatica: Vantaan ratikan kaavarungon ja asemakaavojen luontoselvitys vuonna 2020
- Manninen, E., Koskimies, P., Nieminen, M., Vasko, V. & Kinnunen, J. 2022: Luontoselvitykset Petas-Tyttömäen alueella Vantaalla vuonna 2022. – Faunatican raportteja 74/2022
- Vanhatalo, A., Koskimies, P., Manninen, E. & Vasko, V. 2022: Vantaan Smedsinmetsän asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022. – Faunatican raportteja 41/2022
- Vasko, V. 2022: Vantaan Ulkoniityn asemakaava-alueen lepakkoselvitys vuonna 2022. – Faunatican raportteja 43/2022
- Makkonen, H., Koskimies, P., Nieminen, M. & Vasko, V. 2022: Vantaan Lammaslammen asemakaava-alueen luontoselvitykset vuonna 2022. – Faunatican raportteja 39/2022
- Saukko
 - Keiron saukkoselvitys 2016
 - Ympäristökeskus/Anna Ojala, Jarmo Honkanen 2018
 - Ympäristökeskus/Sinikka Rantalainen, Kimmos Jääskeläinen, Jarmo Honkanen 2017
- Mehiläispuuhari
 - Miikka Friman 2020

6 §

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2024-2025 / TeA

VD/4256/07.02.00.00/2024

TeA/JH/MHa/MI

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma on päivitetty vuosille 2024–2025. Osallisuussuunnitelmassa kuvataan toimenpiteitä, joiden avulla kaupunkiympäristön toimiala pyrkii lisäämään kaupunkilaisten ja ns. hiljaisten ryhmien osallisuutta kaupunkisuunnittelussa sekä muissa kaupunkiympäristön toimialan tehtäväalueeseen kuuluvissa asioissa.

Nykyiset toimialojen osallisuussuunnitelmat luotiin osana osallisuusstrategiateematyöskentelyä elokuun 2020 ja toukokuun 2021 välillä. Osallistuva Vantaa –ohjelman uudistaminen alkoi keväällä 2021 eli suunnitelmissa ei ole juuri voitu huomioida ohjelman tavoitteita.

Osallistuva Vantaa ohjelma hyväksyttiin maaliskuussa 2022 (KH 14.3.2022, § 14). Osallistuva Vantaa -ohjelmassa 2022–2025 osallisuus on kaupungin läpäisevänä ja toimintaa ohjaavana periaatteena, jota kehitetään, arvioidaan ja mitataan. Osallistuva Vantaa -ohjelmaa ja asukasosallisuuden kehittämistä koordinoimaan perustettiin osallisuuden koordinaatioryhmä.

Koordinaatioryhmän yhtenä tavoitteena on koordinoida toimialojen osallisuussuunnitelmien toteuttaminen. Vuonna 2023 osallisuussuunnitelmien tavoitteiksi asetettiin, että toimialojen osallisuussuunnitelmat toteuttavat Osallistuva Vantaa ohjelmaa. Lainaus Osallistuva Vantaa –ohjelmasta: ”Toimenpide: Selkiytetään toimialojen osallisuussuunnitelmien päivitysprosessit ja tavoitteena on viedä ne jatkossa toimielimien kuten lautakuntien käsittelyyn.

Osallistuva Vantaa -ohjelman neljä päätavoitetta ovat:

1. Vantaalaiset kokevat osallisuutta
2. Vantaalaiset ovat tyytyväisiä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiinsa.
3. Vantaan äänestysprosentti nousee kuntavaaleissa.
4. Asukasvuorovaikutuksen kanavat ovat tunnettuja.

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on jaoteltu viiteen teeman, jotka ovat:

1. Vahvistamme alueellista osallisuutta
2. Kokeilemme ja kehitämme osallisuuden digiratkaisuja
3. Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta
4. Kohtaamme ja käymme puntaroivaa keskustelua
5. Suora osallistuminen täydentää edustuksellista demokratiaa

Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma on päivitetty vuosille 2024–2025. Osallisuussuunnitelman keskeisimmät toimenpiteet tukevat Osallistuva Vantaa ohjelman toteutumista. Järjestämme asukkaille ja sidosryhmille monipuolisia tapoja saada tietoa ja osallistua vahvasti kaupunkisuunnitteluun. Kokeilemme alueellisten tilaisuuksien konseptia. Jatkamme digitaalisen osallisuustyökalujen käyttöä ja kehitystä kohti asukastiedon laajempaa hyödyntämistä paikkatietona suunnittelun tukena ja lähtöaineistona. Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta tarjoamalla enemmän selkokielistä viestintää ja lisäämme lapsinäkökulman hyödyntämistä. Jatkamme palvelualueiden kanssa osallisuusprosessien muotoilua ja lisäämme osaamista koulutuksilla.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2024–2025.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kaupunkiympäristön toimialan osallisuussuunnitelma 2024–2025

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

vuorovaikutusasiantuntija Milja Inkeroinen,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN OSALLISUUSSUUNNITELMA 2024–2025

1

Toimialan osallisuustyön nykytila ja tavoitetila

2

Osallistuva Vantaa ohjelman teemat ja tavoitteet.
Toimialan toimenpiteet

3

Muistilista vuorovaikutuksen suunnitteluun ja menetelmiä osallisuuden toteuttamiseen

OSALLISUUDEN NYKYTILA JA TAVOITETILA

Osallisuus tiedon saannista toimintaan

TIETO-OSALLISUUS

- Tieto-osallisuus tarkoittaa asukkaan oikeutta tiedon saamiseen ja tuottamiseen.
- Esimerkiksi viestintä eri kanavilla ja somessa, karttapalvelu sekä esittelytilaisuudet

SUUNNITTELUOSALLISUUS

- Suunnitteluosallisuus tarkoittaa asukkaan mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskevan toiminnan suunnitteluun ja kertoa mielipiteitään.
- Esimerkiksi asukasraatien, kyselyjen ja yhteiskehittämisen kautta.

PÄÄTÖSOSALLISUUS

- Päätösosallisuus tarkoittaa asukkaan mahdollisuutta osallistua päätöksen tekoon itseä tai vaikkapa omaa asuinalueaan koskevissa asioissa. Verrattuna suunnitteluosallisuuteen asukkaalla on enemmän valtaa.
- Esimerkiksi osallistuva budjetointi

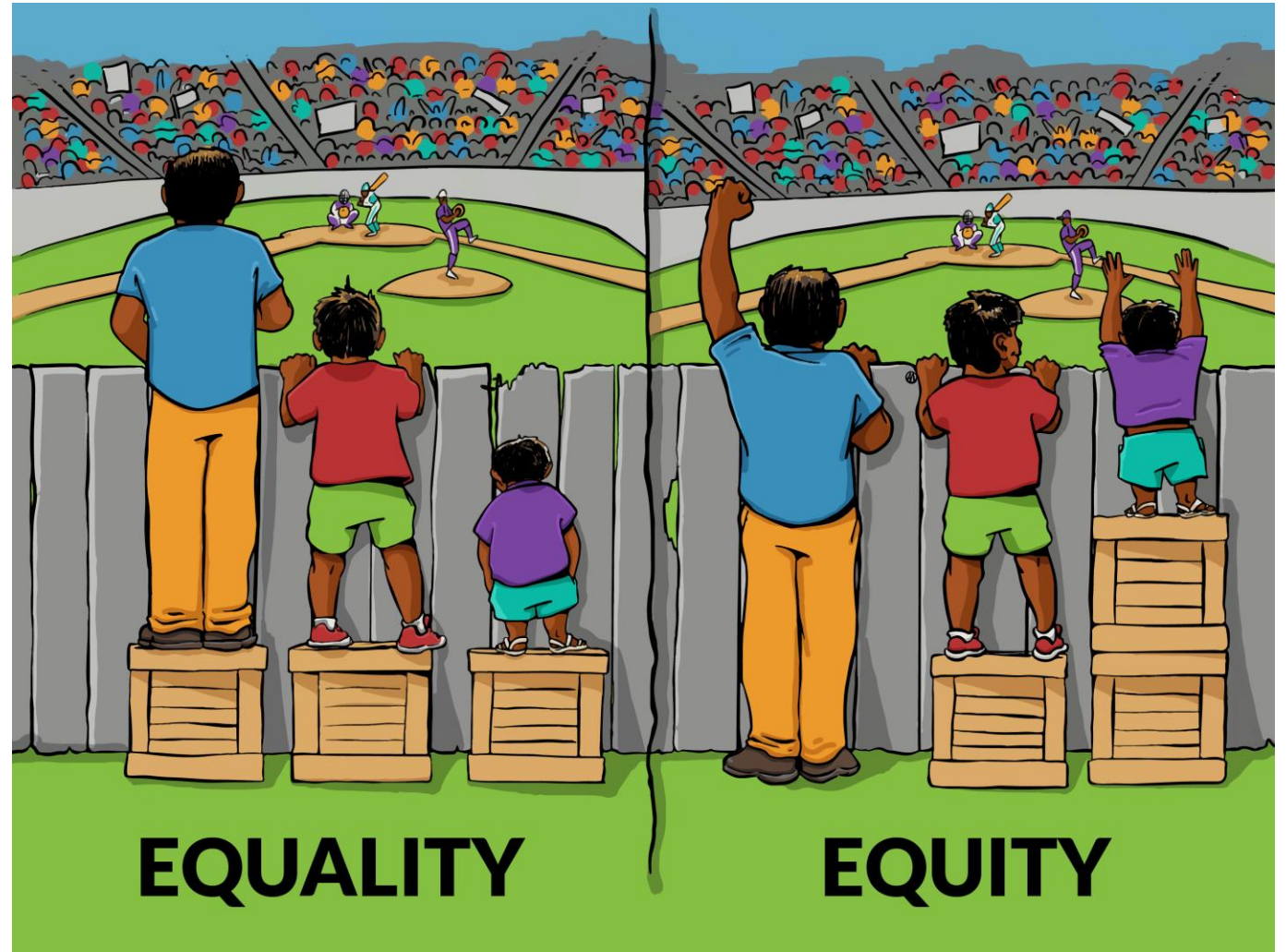
TOIMINTAOSALLISUUS

- Toimintaosallisuus tarkoittaa asukkaan mahdollisuuksia osallistua ja järjestää itse toimintaa kaupungissa.
- Esimerkiksi talkoot, puistokummitoiminta sekä asukkaiden järjestämät tapahtumat

Tarpeen mukaan jokaiselle

- Jotta yhä useampi saisi tietoa kaupungin palveluista ja useamman ääni tulisi kuulluksi kunnan kehittämisessä ja päätöksenteossa, vaatii heikosti edustettujen osallisuuden tukemisen toimia
- Kuva: Interaction Institute for Social Change | Artist: Angus Maguire

Kohderyhmät

Ensisijaisesti osallisuustyön kohderyhmänä ovat vantaalaiset asukkaat, asukasryhmät ja muut alueen käyttäjät mukaan lukien tilojen loppukäyttäjät.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia on myös luottamushenkilöillä, yrityksillä, järjestöillä ja yhdistyksillä.

Maan- ja kiinteistöjenomistajat ja -vuokraajat, talonrakentajat, kiinteistökehittäjät, rakennuttajat ja urakoitsijat voivat niin ikään vaikuttaa toimialalla tehtävään työhön.

Samoin yhteistyö muiden toimialojen ja palveluyksiköiden, konsulttien, konserniyhtiöiden, muiden kuntien, kuntayhtymien ja Kuntaliiton kuin myös maakunnan, seutukunnan ja valtion toimijoiden kanssa luo heille vaikuttamismahdollisuuksia.

Teemat ja aiheet

Kaupunkiympäristön suunnittelu, toteutus ja ylläpito

Palveluverkon
kehittäminen
(kaupunkiympäristön
osalta)

Kaavoitus

Asuminen

Toimitilojen
rakentaminen ja
peruskorjaus

Katujen
suunnittelu ja
rakentaminen

Liikenne ja
liikkuminen

Elinvoima
(kaupunkiympäristön
osalta)

Ympäristötietous
ja -vastuullisuus

Tonttijaot

Toimitilojen
olosuhteet ja
viihtyisyys

Puistojen,
leikkipaikkojen,
viheralueiden ja
metsien suunnittelu
ja rakentaminen

Lähiympäristön
viihtyisyyden
parantaminen

Kiinteistön-
muodostus

Palvelutilojen piha-
alueet

Urheilupuistojen,
ulkoilualueiden ja -
reittien suunnittelu
ja rakentaminen

Valaistus

Erilaiset
lupaprosessit

Sisäilma

Rakennetun
ympäristön
kunnossapito

OSALLISUUDEN RAKENNE, VASTUUT JA ROOLIT

Kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmä

Linjaa ja seuraa toimialan osallisuustyötä

Viestintä- ja vuorovaikutuspalvelut

Vastaa osallisuusviestinnästä sekä osallisuustyön koordinoinnista ja kehittämisestä
Koordinoi osallistuvaa budjetointia toimialalla

Tukee palvelualueiden osallisuustyötä, erityisesti kärki- ja avainhankkeiden sekä kriittisten hankkeiden osallisuus- ja vuorovaikutustoimenpiteitä sekä
Osallistuu kaupunkitasoisen osallisuustyön ja -työkalujen kehittämiseen

Viestintä- ja osallisuusryhmä

Tukee toimialan osallisuustyötä ja sen kehittämistä (esim. koulutusvinkit / tarpeet, hyvät käytännöt, osallisuusraportointi, osallisuussuunnitelman seuranta ja arviointi sekä
lapsiystävällinen kunta -työn edistäminen)

Palvelualueet

Vastaavat omien hankkeiden ja prosessien osallisuus- ja vuorovaikutustoimenpiteiden suunnittelusta, toteutuksesta, seurannasta ja arvioinnista

Ulkopuoliset tukipalvelut

osallisuuspalvelut ja muut kaupungin sisäiset tahot, pilviagentit, konsultit, mahdolliset muut tahot
LIITE: Kaupunkiympäristölautakunta 04.06.2024 / 6 s

Osallisuuden muodot ja menetelmät

Toimialallamme on käytössä erilaisia osallistumisen ja vaikuttamisen menetelmiä. Menetelmien käytössä pyritään monikanavaisuuteen esimerkiksi huomioimalla sekä kasvokkaiset että sähköiset osallistumismahdollisuudet.

Sopivat menetelmät valitaan hanke- ja prosessikohtaisesti. Lakisääteisissä prosesseissa menetelmät valitaan lainsäädännön asettamien raamien mukaisesti. Esimerkiksi Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä Katu- ja puistosuunnitelmien aloituskirje. Käytetyimpiä menetelmiä ovat verkkokyselyt sekä yleisötilaisuudet.

Asukkaat voivat osallistua eri rooleissa, kuten asiakkaina ja tiedonsaajina, palveluiden käyttäjinä ja kehittäjinä, asiantuntijoina, yhteisöjen edustajina sekä toiminnan järjestäjinä.

Informointi:
Uutiset, tiedotteet,
sosiaalisen median
kanavat

Osallistuva budjetointi,
talkoiden ja
omaehtoisen
toiminnan
mahdollistaminen,
palvelumuotoilu

Verkkokomentointi,
kyselyt, karttakyselyt,
jalkautuminen,
katugallup

Dialogiset menetelmät

Infotilaisuudet,
keskustelutilaisuudet,
työpajat, vierailut,
retket, neuvottelut

Tekoälyn
hyödyntäminen

OSALLISUUDEN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

- Seuraamme jatkuvasti osallisuustoimenpiteiden osallistujamääriä esimerkiksi kyselyihin vastanneiden sekä tilaisuuksiin osallistuneiden osalta. Nämä tiedot kokoamme vuosittain myös kaupunkitasoiseen osallisuusraportointiin.
- Keräämme osallistujilta palautetta osan osallistumismahdollisuuksista yhteydessä. Esimerkiksi osallistuvasta budjetoinnista kerätään palautetta. Kerättyjä arviointitietoja hyödynnetään tällä hetkellä vaihtelevasti osallisuusprosessien kehittämisessä.
- Saamme asukkailta paljon palautetta myös kaupungin palautekanavaa pitkin. Asiantuntijat pyrkivät huomioimaan palautteita työssään.
- Arkistoimme Astaan ja Mattiin lakisääteiset mielipiteet ja muistutukset.

- **Kaupunkitasoinen osallisuusraportointi**
- **Kaupunkitasoisen kuntalaiskyselyn tulokset ja niiden hyödyntäminen**
- **Asukasbarometrin tulokset ja niiden hyödyntäminen**
- **Osallisuussuunnitelman seuranta ja arviointi**
- **Palautepalvelun sekä tilaisuuksien ja osallisuustoimien palautteiden hyödyntäminen**

TEEMAT, TAVOITTEET, TOIMENPITEET

ROHKEA, RENTO JA VIIHTYISÄ VANTAA ON KESTÄVYYDEN EDELLÄKÄVIJÄ

Vantaan asukkaat kokevat osallisuutta omassa elämässään ja yhteenkuuluvuutta kaupunkiin ja lähiympäristöönsä. Heillä on yhteisöjä, joissa toimia ja tulla arvostetuiksi. He vaikuttavat aktiivisesti kaupunkiin ja yhteiskuntaan.

Päätavoitteet:

Vantaalaiset kokevat osallisuutta.

Vantaalaiset ovat tyytyväisiä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiinsa.

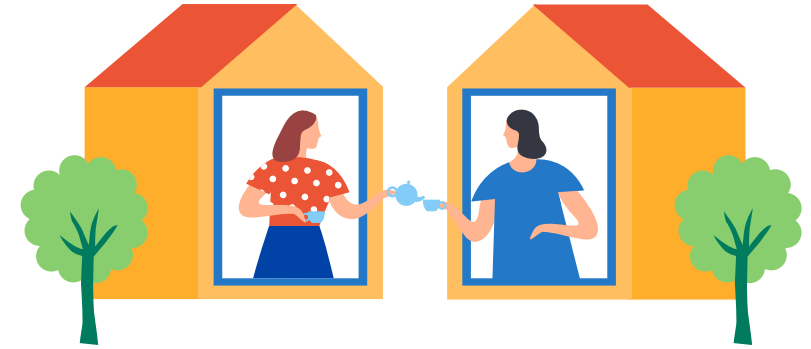
Vantaan äänestysprosentti nousee kunta-vaaleissa.

Asukasvuorovaikutuksen kanavat ovat tunnettuja.

#innovaatioidenvantaa

Teema 1: Vahvistamme alueellista osallisuutta

Kaupunkitasoiset tavoitteet

Tavoite 1: Paikallisempaa osallistumista yhteistyössä

Tavoite 2: Osallistuva budjetointi lisää asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia

Tavoite 3: Viestinnästä paikallisempaa

Tavoite 4: Kaupungin avoimet kohtaamistilat luovat osallisuutta

Tavoite 5: Omaehtoisen toiminnan tukeminen

Toimialan toimenpiteet

- Osallistuvan budjetointi työtavaksi
- Järjestämme erilaisia tilaisuuksia, kuten isommat alueelliset infotilaisuudet. Pilotoimme kaupunkiympäristön tilaisuudet konseptin

Mittarit:

- Alueelliset tilaisuudet konsepti kaupunkiympäristön toimialle. Pilotti tapahtuma ja palaute
- Osallistuvaan budjetointiin osallistuminen

Teema 2: Kokeilemme ja kehitämme osallisuuden digiratkaisuja

Kaupunkitasoiset tavoitteet

Tavoite 1: Käyttäjälähtöiset ja matalan kynnyksen osallistumisen digipalvelut

Tavoite 2: Edistämme digikokeiluja

Tavoite 3: Vuorovaikutteinen etäosallistuminen

Toimialan toimenpiteet

- Osallistuvavantaa.fi kyselytyökalun kehittäminen. Aukastieto paremmin paikkatietona suunnittelun lähtötietoaineistoksi
- Palautepalvelun kehittäminen
- Tekoäly avuksi vuorovaikutukseen
- 3D Kaupunkimallikokeilut merkittävässä hankkeissa (2025)

Mittarit: Kyselyiden määrä ja
toimenpiteiden määrä
Palaute

Teema 3: Kohtaamme ja käymme puntaroivaa keskustelua

Kaupunkitasoiset tavoitteet

Tavoite 1: Puntaroiva keskustelu vakiintunut osa päätösten valmistelua

Tavoite 2: Laadukkaan ja rakentavan keskustelun menetelmät käytössä palveluissa ja yhteiskehittämisessä

Toimialan toimenpiteet

- Koulutetaan henkilöstöä dialogisista menetelmistä ja hyödynnetään rakentavan keskustelun menetelmiä vuorovaikutuksessa

Mittarit: Koulutusten ja koulutettujen määrä

Teema 4: Tuemme hiljaisten ryhmien osallisuutta

Kaupunkitasoiset tavoitteet

Tavoite 1: Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen

Tavoite 2: Vieraskielisten osallisuuden vahvistaminen

Tavoite 3: Syrjäytymisvaarassa olevien osallisuuden tukeminen

Tavoite 4: Digiosallistumisen esteiden poistaminen.

Toimialan toimenpiteet

- Lapset ja nuoret ympäristönsä rakentajina toimintamallin kehittäminen palvelualueiden kanssa
- Selkokielen lisääminen toimialan viestinnässä.

Mittarit:

- Lasten ja nuorten näkökulman huomioiminen suunnittelussa. Suunnitteluprosessien määrä ja palaute
- Selkokielen käännökset uutisissa ja kyselyissä

Teema 5: Suora osallistuminen täydentää edustuksellista demokratiaa

Kaupunkitasoiset tavoitteet

Tavoite 1: Asukasvuorovaikutus on suunnitelmallista

Tavoite 2: Luottamushenkilöiden ja asukkaiden vuoropuhelu vahvistuu

Tavoite 3: Päätöksenteon avoimuuden lisääminen

Tavoite 4: Vaikuttamistoimielinten vaikuttavuus kasvaa

Toimialan toimenpiteet

- Lisäämme ja kehitämme henkilöstön osaamista koulutusten sekä osallisuusinfojen avulla
- Kuvaamme ja muotoilemme palvelualueiden ja -yksiköiden keskeisiä osallisuusprosesseja yhteistyössä henkilöstön ja asukkaiden kanssa

Mittarit:

- Koulutusten ja kouluttautuneiden määrä. Kpl/vuosi
- Osallisuusprosessien päivitykset palvelualueiden kanssa.

MENETELMÄT JA MUISTITILISTA OSALLISUUDEN TOTEUTTAMISEEN

Suunnittelun muistilista

1

Hankkeen / prosessin alussa

- Varaa heti alussa aikaa eri tahojen, kuten asukkaiden osallistumiselle.
- Mieti keitä suunnittelu koskee ja keitä tulisi ottaa työhön mukaan.
- Mieti, miten prosessi etenee. Missä työn vaiheissa on tärkeää tarjota osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja mitkä ovat osallistamisen tavoitteet?
- Mieti myös mitkä osallistamisen tavat tuottavat parhaimman tuloksen sekä kaupungin että asukkaan näkökulmasta.
- Mieti, ketkä voivat toimia kumppaneina.

2

Hankkeen / prosessin edetessä

- Valmistele hyvin erilaiset osallistamisen vaiheet ja tavat. Varaa valmisteluun aikaa.
- Viesti osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista hyvissä ajoin eri viestintäkanavissa.

3

Kunakin osallistamis- vaiheen jälkeen

- Muista aina dokumentoida järjestämäsi osallistumis- ja vaikuttamis- mahdollisuudet.
- Kerää palautetta osallistujilta.
- Pura tulokset ja materiaalit huolellisesti. Kerro osallistamisen tuloksista ja siitä, miten tulokset näkyvät suunnittelutyössä. Mieti jo prosessin alussa, miten tuloksia hyödynnetään. Huomioi kaupungin sisäinen viestintä sekä viestintä asukkaille ja luottamushenkilöille.
- Kirjaa osallistamisvaiheeseen osallistuneiden tiedot ylös raportointia varten.

4

Hankkeen / prosessin päättyessä

- Kerää hankkeen / prosessin aikana kertyneet aineistot ja tulokset yhteen paikkaan, josta ne on löydettävissä myös myöhemmin.

Tavoitteiden määrittäminen

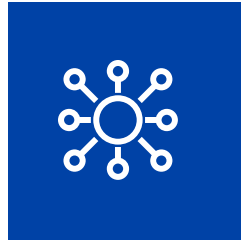

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia suunniteltaessa on tärkeä miettiä, miksi haluamme ottaa asukkaat mukaan suunnitteluun. Eri hankkeissa ja prosesseissa voi olla eri tavoitteita. Tavoitteet voivat olla myös erilaiset hankkeen tai prosessin eri vaiheissa. Alla esimerkkejä tavoitteista.

Tiedon jakaminen

Haluan jakaa asukkaille laajasti tietoa

Konsultointi

Haluan saada mielipiteitä ja erilaisia näkökulmia

Keskustelu

Haluan keskustella, jakaa ajatuksia ja oppia yhdessä

Yhteis-suunnittelu

Haluan suunnitella ja etsiä erilaisia ratkaisuja yhdessä

Jaettu päätöksenteko

Haluan antaa mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon

Toiminta

Haluan tarjota mahdollisuuden asukkaille toimia ja tehdä itse

Työkaluja digiosallistumiseen

Osallistuvavantaa.fi

Projektisivut

Kyselyt ja karttakyselyt

Kommentointi

Äänestäminen

Osallistuva budjetointi

Palaute- ja mielipidekyselyt

Osallistuvavantaa.fi:n kyselyt /webropol

Forms

Mentimeter (lisenssi kaupungilla)

Yhteistyöskentelyalustoja (mm. post-it-laput)

Miro (lisenssi katolla)

UrbanistAI (lisenssi katolla)

Googlen Docs, Slides ja Jamboard

Padlet

Mural

Whiteboard

Flinga

Osallisuuden menetelmäpankki ja jalkautuvan osallisuustyö tukipaketti

- Osallisuuden koordinaatio ryhmä on koonnut yhteen osallisuuden menetelmiä, joita voi hyödyntää osallisuuden ja asukasvuorovaikutuksen toteuttamisessa.
- Lapsiystävällinen kunta logosta tunnistat erityisesti lapsille ja nuorille sopivat menetelmät
- [Osallisuuden menetelmäpankki](#)
- [Jalkautuvan työn tukipaketti](#)

Tulevaisuuden muistelu

Kohderyhmä:	Asiakkaat tai yhteiskehittäminen
Kesto:	1 - 3 h riippuen ryhmän koosta
Monikielisyys:	Sovelтуuko käytettäväksi monikielisenä
Lisätietoa:	Lisätietoa Innokylästä
Näin toteutat:	

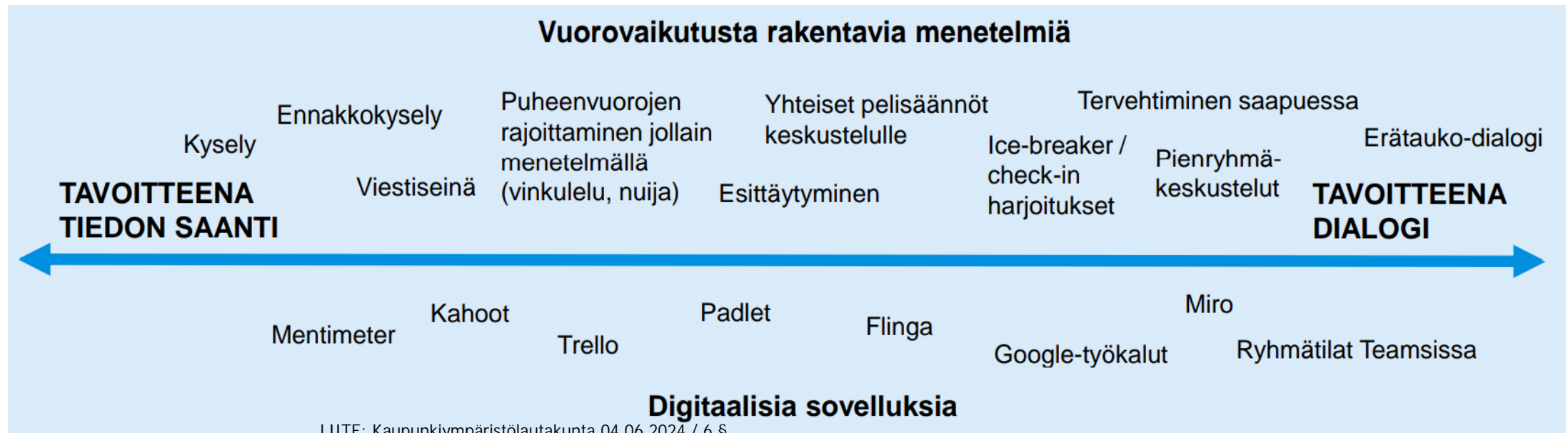
Tulevaisuuden muistelu on yhteistyömenetelmä, joka on kehitetty moniammatilliseen asiakastyöhön tavoitteena asiakkaan hyvän tulevaisuuden ennakointi. Menetelmä soveltuu asiakastyön lisäksi myös esimerkiksi verkostomaiseen kehittämistyöhön ja hanketyöhön. Menetelmässä nykyisyyttä lähestytään takautuvasti tulevaisuudesta käsin.

Menetelmässä jokainen osallistuja saa vuorollaan kertoa ajatuksiaan toivottavasta tulevaisuudesta sekä jakaa huoliaan. Lopuksi luodaan keskustellen etenemissuunnitelma ja sovitaan seuraavista askelista. Menetelmässä fasilitaattori esittää osallistujille kolme kysymystä, joista ensimmäisellä kartoitetaan toiveita tulevaisuudelle, toisessa pohditaan miten toivottuun tulevaisuuteen on päästy ja kolmannessa mietitään huolia ja niiden vähentämistä. Tarkemmat esimerkkikysymykset löydät [Innokylän](#) sivuilta.

Opas hybriditilaisuuksien toteuttamiseen

- Oppaassa vinkkejä ja käytäntöjä, jotta voit järjestää sujuvia ja vuorovaikutteisia hybriditilaisuuksia.
- [Osallistavat hybridit opas löytyy Intranetistä](#)

7 §

Virkasuhteisen ympäristötarkastajan vakanssin (000435) kelpoisuusvaatimuksen muuttaminen 10.6.2024 lukien / TeA

VD/3830/01.01.00.00/2024

TeA/SP/JVi

Voimassa olevan hallintosäännön 13 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen täyttäväksi kuuluvien sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista. Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen kelpoisuusvaatimuksista sekä kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualueen Ympäristöpalvelut-yksikköön sijoittuu virkasuhteinen ympäristötarkastajan vakanssi (000435). Vakanssin kelpoisuusvaatimuksena on ollut soveltuva ammattikorkeakoulututkinto tai vastaava aiempi tutkinto, kokemus ympäristönsuojelusta ja kunnallishallinnosta sekä hyvä suomen kielen ja tyydyttävä ruotsin kielen taito.

Ympäristötarkastajan tehtävään on laadittu uusi ajantasaistettu tehtäväkuvaus, minkä takia myös vakanssin kelpoisuusvaatimuksia on tarpeen muuttaa. Esitetään, että ympäristötarkastajan vakanssin (000435) kelpoisuusvaatimuksia muutetaan 10.6.2024 alkaen siten, että kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä suomen ja tyydyttävä ruotsin kielen suullinen ja kirjallinen taito sekä kokemus ympäristönsuojelutehtävistä.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään muuttaa 10.6.2024 alkaen Ympäristötarkastajan vakanssin (000435) kelpoisuusvaatimukseksi: Soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä suomen ja tyydyttävä ruotsin kielen suullinen ja kirjallinen taito ja kokemusta ympäristönsuojeluntehtävistä.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Toimialojen HR-palvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

ympäristöpalveluiden päällikkö Jari Viinanen, puh. 040 723 8353
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 §

Virkasuhteisen terveydensuojelutarkastajan vakanssin (500538) kelpoisuusvaatimuksen muuttaminen 1.8.2024 lukien / TeA

VD/3837/01.01.00.00/2024

TeA/SP/JVi

Voimassa olevan hallintosäännön 13 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen täyttäväksi kuuluvien sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan muiden virkojen kelpoisuusvaatimuksista. Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen kelpoisuusvaatimuksista sekä kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualueen Ympäristöpalvelut-yksikköön sijoittuu virkasuhteinen terveydensuojelutarkastajan vakanssi (500538). Vakanssin kelpoisuusvaatimuksena on ollut terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys ja alempi korkeakouluaste.

Terveydensuojelutarkastajan vakanssin (500538) tehtävää on päivitetty vastaamaan samaan tiimiin kuuluvien kahden muun terveydensuojelutarkastajan tehtäväkuvaan, minkä takia myös vakanssin kelpoisuusvaatimuksia on tarpeen päivittää. Esitetään, että terveydensuojelutarkastajan vakanssin (500538) kelpoisuusvaatimuksena 1.8.2024 alkaen on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys ja ylempi korkeakouluaste.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 8

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään muuttaa 1.8.2024 alkaen virkasuhteisen vakanssin terveydensuojelutarkastaja (500538) kelpoisuusvaatimukseksi: Terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys ja ylempi korkeakouluaste.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Toimialojen HR-palvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

ympäristöpalveluiden päällikkö Jari Viinanen, puh. 040 723 8353

9 §

Kaupunkiympäristölautakunnan toimivallan delegointi osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta ja vahingonkorvauksen myöntämisestä / TeA

VD/4227/00.01.01.02/2024

TeA/JH/KN/SR

Esitetään kaupunkiympäristölautakunnan päätösvallan delegointia siten, että Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 16 §:ssä 11 ja §:ssä 13 määrättyä päätösvaltaa siirretään kaupunkiympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 21.8.2023 Vantaan kaupungin hallintosäännön, joka astui voimaan 1.9.2023.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 16 §:n 11 mukaan lautakunnalla on alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan:

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta,
2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta.

Lautakunta voi siirtää 11 §:ssä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle tai toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 16 §:n 13 mukaan lautakunnalla on alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai sitä voidaan pitää korvausvelvollisena. Lautakunnalla on myös alaisensa toiminnan osalta oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä alaiselleen viranhaltijalle tai työntekijälle velvollisuudesta korvata kaupungille aiheutunut vahinko, ei kuitenkaan, jos asianosainen on korvausvelvollinen kuntalain tarkoittaman tilivelvollisuuden nojalla tai vahinko on aiheutettu tahallaan taikka törkeästä tuottamuksesta.

Lautakunta voi siirtää 13 §:ssä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle tai toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

Hallintosäännön luvun 16 §:ssä 11 ja §:ssä 13 määrättyä päätösvaltaa esitetään siirrettäväksi kaupunkiympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle, jonka virkatehtäviin toimivalta luonteeltaan sopii. Toimivallan siirtäminen talous- ja hallintojohtajalle selkeyttäisi ja nopeuttaisi hyvityspäätösten käsittelyä kaupunkiympäristön toimialalla.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) delegoida hallintosäännön luvun 16 § 11 mukainen päätösvalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle seuraavasti:

Talous- ja hallintojohtaja päättää kaupunkiympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta, ja
2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta

- b) delegoida hallintosäännön luvun 16 § 13 mukainen päätösvalta kaupunkiympäristön toimialan talous- ja hallintojohtajalle seuraavasti:

Talous- ja hallintojohtaja päättää kaupunkiympäristölautakunnan alaisen toiminnan osalta vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai sitä voidaan pitää korvausvelvollisena.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, puh. 043 826 8687
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

10 § Asemakaava ja asemakaavan muutos 161900, 16 Kaivoksela / Palotie / SP

VD/2285/10.02.04.00/2022
SP/TKA/SSO

Asemakaava käsittää täydennettävän pientaloalueen ja yritystontin. Alueella on suojeltava Palotie, suojeltavia rakennuksia ja arvopuita. Uutta rakennusoikeutta syntyy 4 624 k-m².

Asemakaava koskee kortteleita 16192–16194, osia kortteleista 16190, 16191, 16201 sekä katu- ja erityisalueita, kaupunginosassa 16 Kaivoksela.

Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 16201 sekä katu- ja erityisalueita.

Alue sijaitsee Vanhan Kaarelantien ja Helsingin rajan välissä ja käsittää Palotien, Palokujan, Laitilantien ja Laitilankujan sekä Yhtiönkuja 1–3.

Hakija

Vantaan kaupunki.

Maanomistus

Kaupunki ja yksityiset.

Valmistelu

Kaava on tehty kaupungin työnä, tie- ja katusuunnitelmien ja meluselvityksen osalta Ramboll.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa alueella on asuinalueita A ja liikenneyhteys Hämeenlinnanväylälle.

Alueella on vanhoja teitä, vpk:n talo, pientaloja ja teollisuuskiinteistö.

Asemakaava ja asemakaavamuutos

Alueelle osoitetaan nykyiseen rakentamiseen liittyen asuinrakennusten A, erillispientalojen AO, asuinpienalojen AP, rivitalojen AR, sekä teollisuus- ja varistorakennusten T korttelialueita, suojaviheralue EV ja näihin liittyviä katuja.

Uutta rakennusoikeutta syntyy 4 624 k-m², josta asumiseen 4 604 k-m², siitä kaupungille 2 090 k-m². Teollisuustontilla laajennetaan tontin käyttötarkoitusta palveluihin enintään 500 k-m².

Suurin kerrosluku on kaksi, paitsi teollisuustontilla kolme. AP-tonteilla sallitaan ullakkoasumista.

Rakennusperintökohteet Kaarelantaival (nyt Palotie), Vpk:n talo (1950), vanhimmat asuintalot (1931, 1951) sekä Yhtiönkujan kilometripylväs ja arvopuita suojellaan. Keltamataran esiintymispaikka säilyy Porraskallion suojaviheralueella.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Kaavaa laadittiin aluksi osana kaavaa 161800 Palotie ja Yhtiönkuja, mikä jaettiin kolmeksi kaavaksi 10.3.2022.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on tehty 27.1.2021 ja 3.4.2024 sekä erilliset kuulemiset 21.7.2021 ja 7.5.2024.

Kaavan vireille tulosta ilmoitettiin Vantaan Sanomissa.

Osallisille varattiin mahdollisuus lausua mielipiteensä ja suunnitella tonttejaan. Kaavasta järjestettiin Teams-kokous 16.3.2021 ja kiertokävely 17.4.2024. Mielipiteitä saatiin kaikkiaan 62. Ne ovat vastineineen kaavaselostuksessa.

Maanomistajien toiveet kaavaan on huomioitu mahdollisuuksien mukaan. Kerrostaloja ei kuitenkaan sallita voimassa olevan yleiskaavan mukaiselle asuinalueelle A, jolla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta, alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppisiä ja pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina.

Palokujan jatkamista jalankulkukatuna Palotielle vastustettiin. Se sijoittuu HSY:n johtorasittele ja lyhentää kävelyä Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkillä ja Myyrmäen keskustaan ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Palotielle on tulossa lisää asumista myös Helsingin puolelle.

Viranomaisneuvottelu

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu on pidetty 16.3.2021.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (Kv 18.6.2018 § 9, Kv 10.10.2022 § 7). Kaava tuottaa uutta asuntokerrosalaa 4 604 k-m², josta kaupungin maalle 2090 k-m².

Sopimus

Asemakaavaan ei liity maankäytösopimuksia.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 4.6.2024 päivätty asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus 161900, 16 Kaivoksela / Palotie,
- b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite

- Asemakaavaehdotus 4.6.2024
- Asemakaavan selostus 4.6.2024

Täytäntöönpano: ote kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

aluearkkitehti Timo Kallaluoto, p. 050 312 2132,
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

161900 PALOTIE

KAIVOKSELA

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen selostus,
joka koskee 4.6.2024 päivättyä asemakaavakarttaa nro 161900

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaava käsittää täydennettävän pientaloalueen ja yritystontin. Alueella on suojeltava Palotie, suojeltavia rakennuksia ja arvopuita. Uutta rakennusoikeutta syntyy 4 624 k-m².

Kaava-alueen sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

Asemakaava

kaupunginosa 16 Kaivoksela

korttelit 16192–16194, osat kortteleista 16190, 16191, 16201 sekä katu- ja erityisalueita.

Asemakaavamuutos

kaupunginosa 16 Kaivoksela

osa korttelia 16201 sekä katu- ja erityisalueita.

Alueen sijainti

Alue sijaitsee Vanhan Kaarelantien ja Helsingin rajan välissä ja käsittää Palotien, Palokujan, Laitilantien ja Laitilankujan sekä Yhtiönkuja 1–3.

Sisällys

1	Tiivistelmä	3
2	Lähtökohdat	4
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	13
4	Asemakaavan kuvaus	56
5	Asemakaavan toteutus	74

1. TIIVISTELMÄ

Kaarelan vpk:n talo, Palotie 5, on rakennusperintökohde ja alueen identiteettirakennus (1950). Talo on hyväkuntoinen. Autotallin ovet ja ikkunat on uusittu. Toiminta siirtyy tulevalle Myyrmäen paloasemalle. Lähimmät verrokkit ovat pieni Vantaan vpk (1909) ja iso Seutulan vpk (1930).

TKa 18.5.2024

[Asemakaavan tarkoitus](#) on kaavoittaa pientaloaluetta ja yritystontti.

[Alueella on](#) vanhoja teitä, pientaloja ja teollisuuskiinteistö.

[Yleiskaavassa](#) alueella on asuinalueita A ja liikenneyhteys Hämeenlinnanväylälle.

[Asemakaavassa ja asemakaavamuutoksessa](#) osoitetaan nykyiseen rakentamiseen liittyen asuinrakennusten A, erillispientalojen AO, asuinpienalojen AP, rivitalojen AR, sekä teollisuus- ja varastorakennusten T korttelialueita, suojaviheralue EV ja näihin liittyviä katuja.

Uutta rakennusoikeutta syntyy 4 624 k-m², josta asumiseen 4 604 k-m², siitä kaupungille 2 090 k-m². Teollisuustontilla laajennetaan tontin käyttötarkoitusta palveluihin enintään 500 k-m². Suurin kerrosluku on kaksi, paitsi teollisuustontilla kolme. AP-tonteilla sallitaan ullakkoasumista.

Rakennusperintökohde Kaarelantaival (nyt Palotie), Vpk:n talo (1950), vanhimmat asuintalot (1931, 1951) sekä Yhtiönkujan kilometripylväs ja arvopuita suojellaan. Keltamataran esiintymispaikka säilyy Porraskallion suojaviheralueella.

2. LÄHTÖKOHDAT

Kaava-alue lännestä.

Google earth 2024

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

Alueen yleiskuvaus

Alue on osa Hämeenlinnanväylään tukeutuvaa kaupunkirakennetta Vanhan Kaarelantien varrella. Kaivoksella on asuin- ja yritysalueita.

Luonnonympäristö

Kaava-alue sijaitsee pääosin Vanhan Kaarelantien itäpuoleisella mäellä, joka on pääosin hiekkapohjainen, mutta alueella on myös kalliopaljastumia. Vanha Kaarelantie seuraa vanhaa pellonreunaa, mutta nykyisin tien molemmat puolet on rakennettu. Palotien varrella kasvaa korkeita honkia ja koivuja, jotka rajaavat kapeaa vaihtelevan levyistä tietä. Vanhan Kaarelantien vieressä Porraskalliolla on pieni keltamatarasiintymä. Arvopuut on kartoitettu.

Kulttuurihistoriaa

Vanha Kaarelantie ja Yhtiönkuja ovat olleet vanhaa Nurmijärven maantietä, joka on yhdistänyt toisiinsa jo 1400-luvulla mainittuja kyliä. Kärbölen kylä mainitaan 1417 Magnus i Karisbola. Vanha kylänosa (1695 Gambelby) on sijainnut Helsingin Runonlaulajantiellä ja uusi kylänosa (1540 Nyby, 1695 Hussbacka) Vantaan Pohjois-Kaarelantiellä. Vuonna 1543 Kärbölebyssä oli 8 talonpoikaa.

Ennen Helsingin kaupungin siirtoa Vironniemelle 1640, maantie lienee alkanut meren rannalta Talista (1524 talleghe buw). Tie parannettiin 1917–1923 viertotieksi eli soratieksi Vantaankoskelle asti. 1938 alkaen 1950-luvun lopulle tie on ollut valtatie 3 Helsingistä Vaasaan.

Kuninkaan kartassa 1700-luvulla Palotie on vanha tie Kuninkaantammentielle ja edelleen Helsingin pitäjän kirkolle ja Laitilantie esiintyy Gamlakseen menevänä tienä. Senaatin kartassa 1870-luvulla näkyy asutusta myös kaava-alueella Vanhan Kaarelantien varrella.

Kaava-alue rajautuu Vanhaan Kaarelantiehen ja Helsingin kaupunkiin. Helsingin kaupungin raja siirtyi nykyiselle paikalleen 1946. Raja jakoi Kärbölen kylän kahteen osaan. Kaupunkiin liitettiin Södra Kärböle ja Helsingin maalaiskunnan puolelle jäi Norra Kärböle (1957 Pohjois-Kaarela).

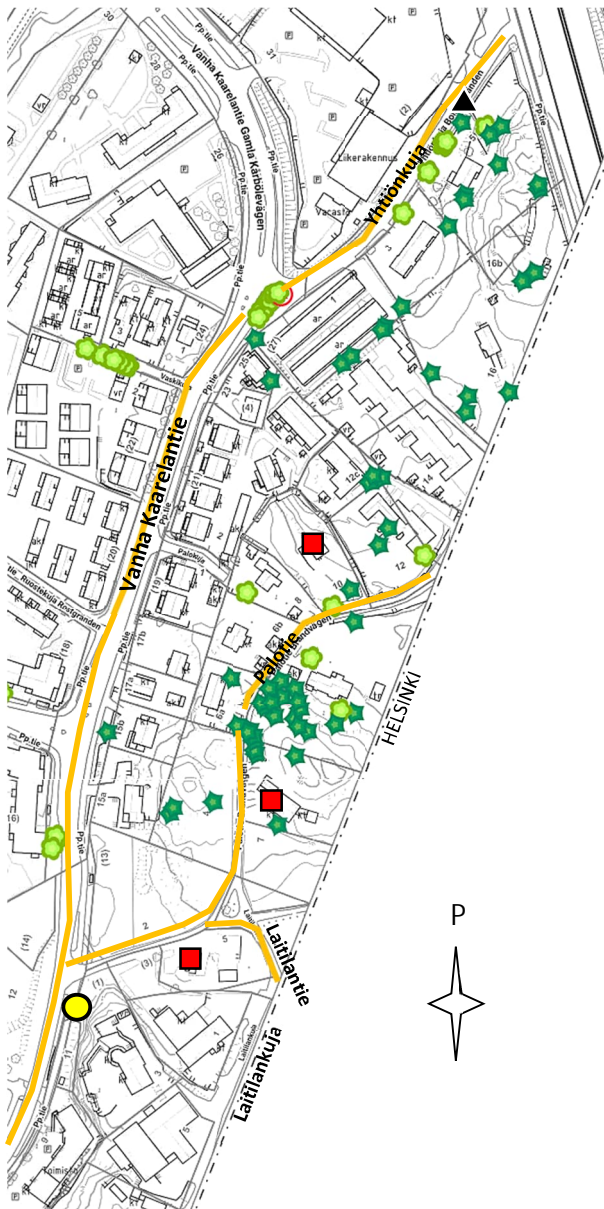
Pohjois-Kaarelan kylässä sijaitivat Abramsin ja Husbackan vanhat kantatalot sekä Jönsaksen talo 1700-luvulta. Abramsista lohkottiin Palotieltä 1920 Bergkulla, 1921 Enbacka ja loput tontit 1951.

Kuninkaan kartta 1785–1805. Vanhat kylät ja tiet.

Senaatin kartta 1870-luvulta. Asutusta.

Kulttuurihistorialliset kohteet ja luontokohteet

Palotiehen ja Vanhaan Kaarelantiehen liittyvät tontit kuuluvat Pohjois-Kaarelan kylään, Yhtiönkujaan liittyvät tontit Silvolan kylään. Kärbölen kylä mainitaan 1417 Karisbola. Sillböle mainitaan 1517 Selbuw, Sylbuw ja ssiji buw. Näiden välimaastossa on ollut myös 1556 Kätte böle, 1564 Kättby, jonka sijaintia ei tunneta. Nimien alkuosana on miehen nimi. Loppuosa -böle tarkoittaa uudistaloa.

Kaava-alueelta ei tunneta muinaisjäännöksiä.

Rakennusperintökohteet:

A. Tiet
Vanha Kaarelantie ja *Yhtiönkuja* ovat keskiaikaista Nurmijärven maantietä. Tie näkyy Broteruksen kartassa 1695/1711, mutta tien varrelta mainitaan kylä jo 1400-luvulla.

Palotie näkyy Fonseenin kartassa 1749 ja Kuninkaan kartassa 1776–1805, jolloin tie on mennyt Kuninkaantammentielle ja edelleen Helsingin pitäjän kirkolle.

Laitilantie näkyy Kuninkaan kartassa 1776–1805, jolloin tie meni Kärbölen vanhaan kylään (Gamlas) nykyiselle Runonlaulajantielle.

B. Rakennukset
Palotie 5, Kaarelan vpk:n talo, 1950.
Palotie 9, omakotitalo, 1951.
Palotie 10, omakotitalo, 1931.

C. Rakennelmat
Kilometripylväs, kivipaasi Yhtiönkujalla, 1938?

Luontokohteet: Keltamatara Palotie 1 kohdalla.

Arvopuut: Lehtipuu Havupuu

Palotie 10

Rakennusperintökohde vuodelta 1931. Alueen vanhin säilynyt talo, jota pidetään kauniina. Pieniruutuiset ikkunat ja ikkunaluukut on 1700-luvun arkkitehtuurin piirre, mutta rakennus muistuttaa saksalaista perinnetaloa (valkoiset seinät, vihreät luukut, punatiilikatto). Ikkunaluukut ovat maalattuja koristeita, joiden väri toistaa havupuiden väriä. Katolle on lisätty aurinkopaneeleja. TKa 18.3.2020

Palotie 9

Rakennusperintökohde vuodelta 1951. Malminkartanon agrologi ja Työteho-seuran professori Martti Sipilän talo, arkkitehti Pertti Luostarinen. Rakennusmateriaali siporex. Rakennuksessa on sodanjälkeiselle arkkitehtuurille tyypillisiä piirteitä ja tyypillinen väritys. TKa 17.5.2024

Rakennettu ympäristö

Alueella näkyy asutusta Senaatin kartassa 1872, mutta vanhin säilynyt rakennus on 1930-luvulta.

Kaava-alueella on 19 asuinrakennusta, sekä omakotitaloja että rivitaloja, vpk:n talo ja yksi teollisuusrakennus. Vanhan Kaarelantien länsipuolella on myös kerrostaloja.

Palotie 5, 9 ja 10, Vanha Kaarelantie, Yhtiönkuja, Palotie, Laitilantie ja kilometripylväs ovat kaupunginmuseon inventoimia rakennusperintökohteita, joilla on **paikallisia erityisiä arvoja**.

Vanha Kaarelantie – Yhtiönkuja on Nurmijärvelle ja edelleen Hämeenlinnaan menneen maantien varhaisia reittejä. Tie on tullut Pitäjänmäeltä Kaarelaan ja jatkunut Vantaankoskelle ja edelleen Klaukkalaan. Tien varrelta mainitaan kylä jo 1400-luvulla. Tie on ollut 1938 alkaen 1950-luvun lopulle valtatie 3 Vaasaan ja on tällä kohdalla sijainnut pellon reunassa. Yhtiönkuja on kuusi metriä leveä asfalttitie ja on säilyttänyt vanhan valtatie luonteensa. Yhtiönkuja 5:n tontilla on kilometripylväs, kivipaasi, joka näkyy pensasaidan takaa vain lehdettömänä aikana. Siitä on poistettu valtatie numero 3 ja kilometrilukemat, koska se ei ole enää liikennemerkki. Tästä eteenpäin tie on jäänyt Hämeenlinnenväylän alle ja on jatkunut pohjoiseen Kaivokselantielle. Vanha Yhtiönkuja on suojeltu asemakaavalla 161800 Yhtiönkuja (2022).

Palotie esiintyy Fonseenin kartassa 1749, lähtee Vanhalta Kaarelantieltä ja on jatkunut Vantaanjoen eteläpuolella Kuninkaantammentietä ja edelleen Tammistontietä Helsingin pitäjän kirkolle. Helsingin pitäjä mainitaan 1331, 1345 iure helsingonico (Helsingon oikeus). Palotie on ollut yhteys kirkolle myös pitäjän länsiosista (Konala, Mäkkylä, Kilo, Suurhuopalahti, Otsolahti). Tie on kapea ja on säilyttänyt hyvin vanhan linjauksen ja luonteensa. Alkupäässä paloaseman kohdalla on hyvät näkymät eri suuntiin. Palotien loppupää on Helsingin puolella, josta on ajoyhteyksiä Vantaan tonteille. Nyt Hämeenlinnenväylä katkaisee tien.

Hämeenlinnenväylä rakennettiin 1950-luvulla yksiajorataiseksi Nurmijärventieksi ja parannettiin 1980-luvulla kaksiajorataiseksi Hämeenlinnenväyläksi, jolla on eritasoliittymiä ja bussipysäkkejä.

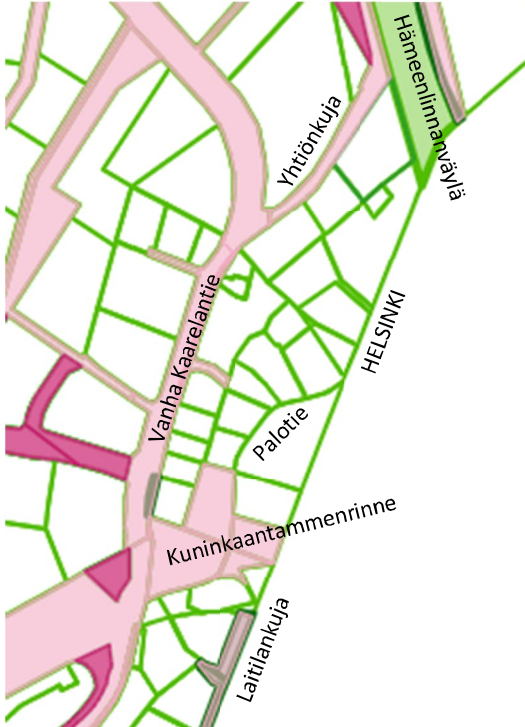
	Asuinrakennus.		Pelto.
	Liike-/toimistorak.		Kenttä.
	Teollisuusrak.		Kallio.
	Varasto		Suo.

Kaupunkirakenne.

	Kallio.		Siltti.
	Moreeni.		Savi.
	Hiekka.		Täytemää.

Maaperä.

	Suomen valtio / Uudenmaan ELY-keskus.
	Vantaan kaupungin kiinteistöt.
	Vantaan kaupungin määräalat.
	Yksityiset ja yhtiöt.

Maanomistus.

Palvelut

Kaivoksella on kaksi kauppaa, koulu ja kaksi päiväkotia. Ostoskeskuksessa ei ole kauppaa. Myyrmäen keskustaan on 1,3–1,8 km, sinne lyhyin kävely- ja pyörätie kulkee Vaskipellontietä pitkin.

Virkistys

Palotien päästä pääsee sillalla Helsingin puolelle Maria Wiikin puistoon ja siitä edelleen Keskuspuistoon. Vantaan puolella lähin virkistysalue on Mätäoanlaakso.

Liikenne

- Hämeenlinnanväylällä kulkee tällä kohdalla noin 52 500 ajon/vrk (2022). Tien molemmilla puolilla on kevyen liikenteen raitit.

- Kuninkaantammenrinne on kaavoitettu yhdyskaduksi Hämeenlinnanväylän eritasoliittymään ja Kuninkaantammenrinne. Ennuste on 5 100 ajon/vrk.

- Vanha Kaarelantie on kaupungin katu, jolla on jatkuva jalankulku- ja pyörätie kadun itäpuolella. Liikennemäärä on 7 000 ajon/vrk (2023).

- Yhtiönkuja ja Laitilankuja ovat tonttikatuja.

- Palotie ja Laitilantie ovat pääosin yksityisteitä. Palotielä on ulkoiljoita.

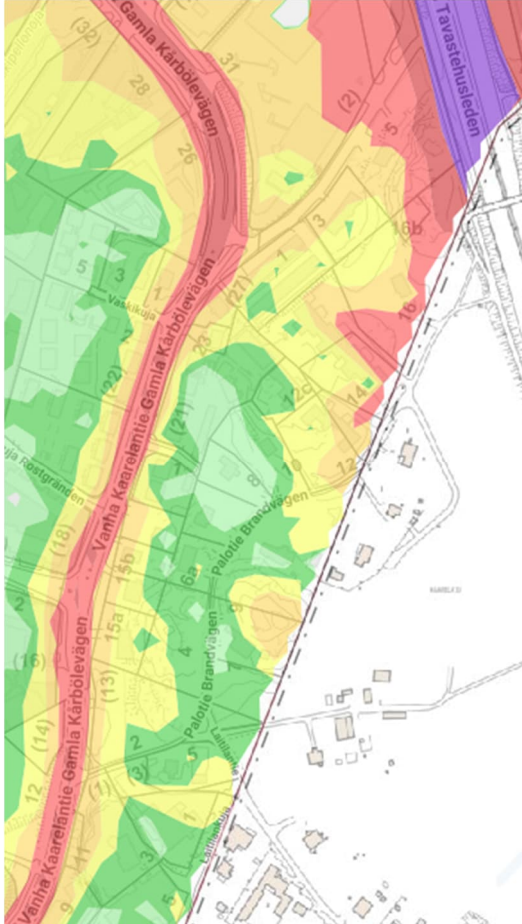
Valtio, Helsinki ja Vantaa ovat laatineet vuonna 2020 tie- ja katusuunnitelmaluonnokset Hämeenlinnanväylän parantamiseksi ja Kuninkaantammen eritasoliittymän rakentamiseksi (s. 56, 60, 64).

- Joukkoliikenne

Vanhaa Kaarelantietä kulkee runkobussilinja 30 Eira – Kamppi – Pitäjänmäki – Myyrmäki.

Hämeenlinnanväylällä on Palotien kohdalla Kamppiin ja Elielinaukiolle kulkevien bussien pysäkit.

Myyrmeen ja Malminkartanon rautatieasemille on 1,3–1,8 km.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

- Lentomelu

Kaava-alueen lentomelutaso Lden on 50–55 dB, mikä edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ja toimistoilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä.

- Tiemelu

Tiemelutaso Aeq, päivä 2021

45–50	65–70
50–55	70–75
55–60	yli 75 dB
60–65	

Vantaan ympäristökeskus 2021.

Tiemelun huomioon ottaminen

Tiemeluvyöhyke dB	Äänitasoero asunnoissa ΔL dB	Äänitasoero toimistoissa ΔL dB
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...55,9	30	25
50...54,9	30*	–

Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

*) YM asetus 796/2017.

- Pienhiukkaset

Asuinrakennuksen etäisyys ajoradan reunasta vuoden 2050 liikennemäärillä

	ajon/vrk	minimi m	suositus m
Hämeenlinnanväylä	86 200	60,3	150
Kuninkaantammenrinne	5 100	0,14	10,2
Vanha Kaarelantie	8 750	5,2	17,5

HSY, Ilmanlaatu maankäytön suunnittelussa, opas 2 / 2015: 21; ELY 2015

Tekninen huolto

Alueella on valmis kunnallistekniikka; vesi, viemäri, sähkö, osin myös tietoliikennekaapelit.

Vanhalla Kaarelantiellä on myös hulevesijohto ja kaukolämpö. Talot on liitetty HSY:n vesi- ja viemäriverkkoon. Vesi tulee Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta. Painetaso vaihtelee välillä +92.00 ... + 96.00. Laitilankujalle vesihuolto tulee Helsingin puolelta. Jätevedet johdetaan Vanhan Kaarelantien jätevedenpumppaamolle ja edelleen Suomenojan jätevedenpuhdistamolle. Yleisiä johtoja kulkee osin tonttien läpi.

Pintavedet johdetaan hulevesiviemäriin, jotka laskevat Vaskipellonojaan ja siitä Mätäojaan ja mereen. Mätäojaan johdetaan lisävetä Päijännetunnelista.

Alueella voidaan hyödyntää maalämpöä ja osin kaukolämpöä ja osin aurinkoenergiaa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT) on annettu

1. toimivista yhdyskunnista ja kestävästä liikkumisesta,
2. tehokkaasta liikennejärjestelmästä,
3. terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä,
4. elinvoimaisesta luonto- ja kulttuuriympäristöstä, luonnonvaroista ja
5. uusiutumiskykyisestä energiahuollosta. (VN 14.12.2017)

Tavoitteena on mm., että suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

=> *Asemakaava on tavoitteiden mukainen.*

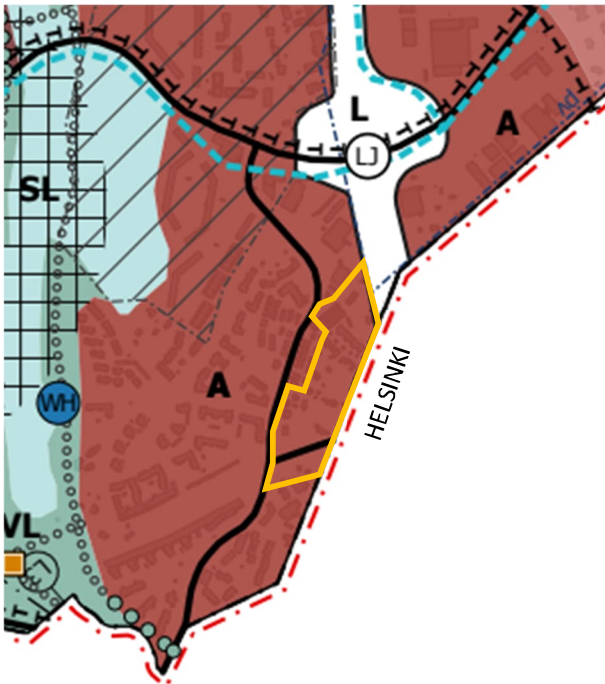

Maakuntakaava

Uusimaa 2050 -kaavan tavoitteena on ohjata kasvua kestävästi. Kaivoksela kuuluu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen. Kehä II on poistettu. (maakuntavaltuusto 25.8.2020, HHO 24.9.2021)

=> *Asemakaava on maakuntakaavan mukainen.*

	Pääkaupunkiseudun ydinvyöhyke.
	Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke.
	Keskustatoimintojen alue, keskus.
	Kaupan alue.
	Viheryhteystarve.
	Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä kohde.

Vantaan yleiskaava

Kasvu ohjataan nykyiseen rakenteeseen tiivistäen ja uudistaen. Alueelle on osoitettu asuinalueita A ja liikenneyhteys Helsinkiin. (Kv 25.1.2021)

=> *Asemakaava on yleiskaavan mukainen.*

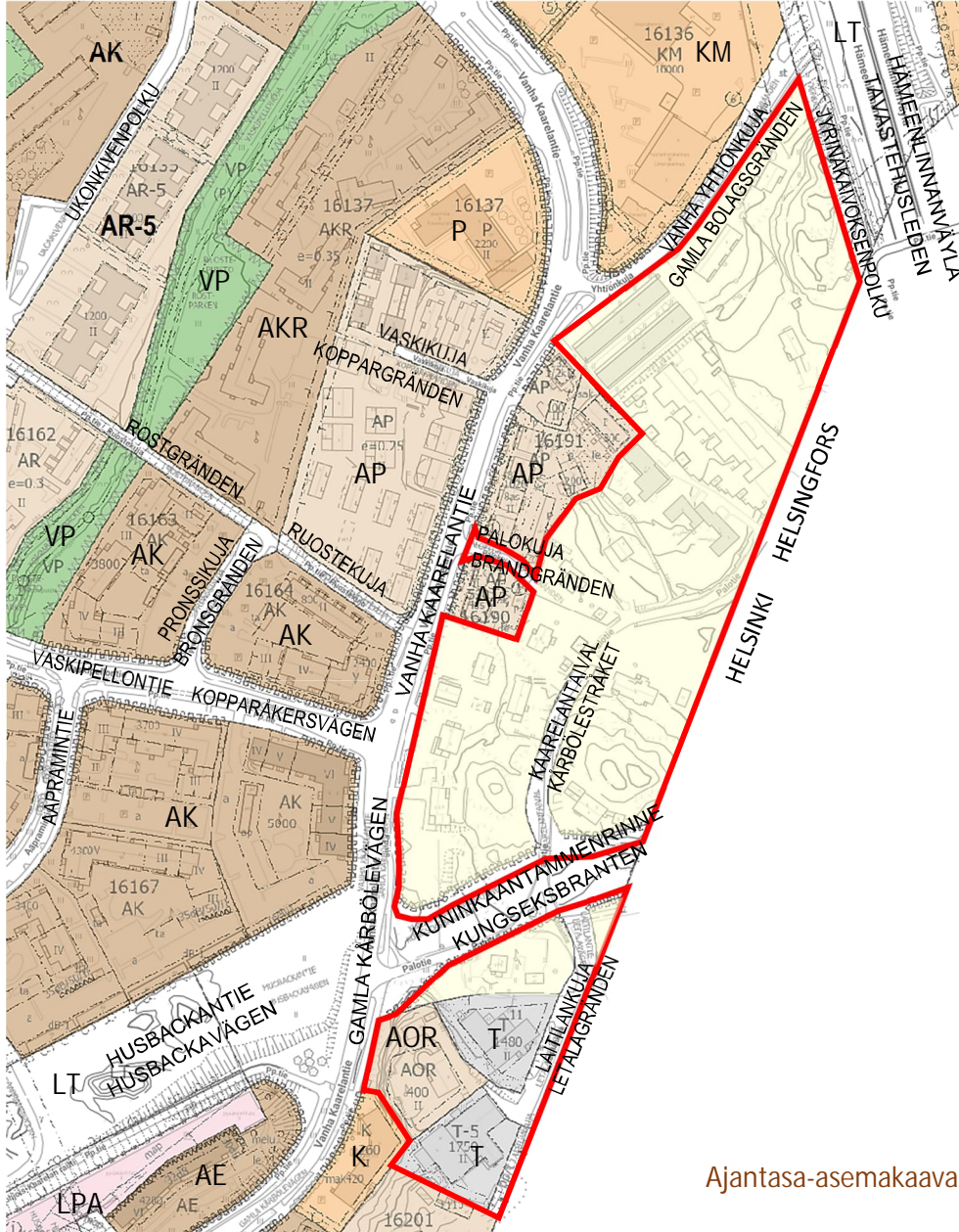
	Asuinalue.
	Liikennealue.
	Luonnonsuojelualue.
	Lähivirkistysalue.
	Arvokas kulttuuriympäristö.
	Liikenneyhteys.
	Tärkeä joukkoliikenteen vaihtopaikka.
	Joukkoliikenteen runkoyhteys.
	Ohjeellinen ulkoilureitti.
	Pyöräilyn baana.
	Pohjavesialue.
	Asemakaava-alueen sijainti.

Yleiskaavassa määrätään, että pientaloalueella A suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina.

Vantaan voimassa oleva asemakaava

Alue on pääosin asemakaavoittamaton. Alueella on voimassa seuraavat asemakaavat

- 160400 Kaarenmäki (SM 7.5.1976)
- 161500 Kaivoksela 6C (Kv 30.1.2006)
- 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022)

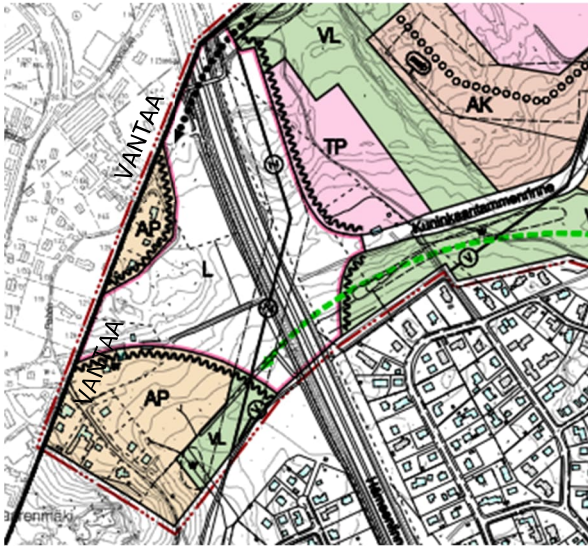

Ajantasa-asemakaava.

AE	Erityisasumisen korttelialue.	LT	Maantie.	KAARELA	Katu, kadunnimi.
AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.	P	Palvelurakennusten korttelialue.		
AKR	Asuinkerrostalojen ja rivitalojen korttelialue.	T	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.		
AOR	Rivitalojen tai erillisten pientalojen korttelialue.	VP	Puisto.		
AP	Asuinpienalojen korttelialue.		Asemakaavoittamaton alue.		
AR-5	Rivitalojen korttelialue.	16190	Korttelin numero.		
K	Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.	1480	Rakennusoikeus kerrosneliömetreinä.		
KM	Liikerakennusten korttelialue, jolle saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön.	e=0,25	Tontitehokkuus eli kerrosala / tontin ala.		
LPA	Autopaikkojen korttelialue.	II	Suurin kerrosluku roomalaisin numeroin.		
			Asemakaava-alueen rajaus.		

Vantaan karttoja, kaavoja ja paikkatietoja voi katsoa tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Helsingin kaavoitustilanne

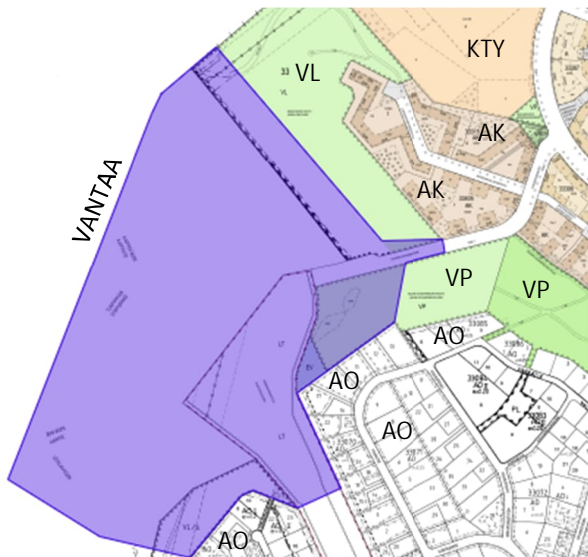
Helsingin Kuninkaantammen osayleiskaava 2008

Helsingin voimassa olevassa osayleiskaavassa Hämeenlinnanväylä ja Kuninkaantammen eritasoliittymä ovat liikennealuetta L. (Kvsto 4.6.2008)

AK	Kerrostalovaltainen asuntoalue.
AP	Pientalovaltainen asuntoalue.
L	Liikennealue.
TP	Työpaikka-alue.
VL	Lähivirkistysalue.
	Kevyen liikenteen yhteystarve.
	Viheryhteystarve.

Helsingin yleiskaava 2016 ei kumonnut osayleiskaavoja.

Katso tarkemmin: kartta.hel.fi

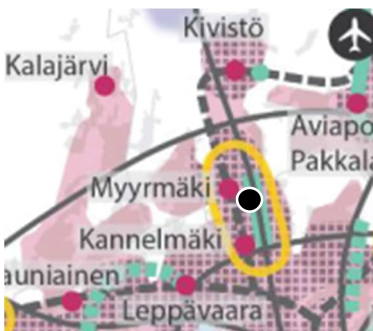

Helsingin ajantasa-asekaava

Vantaan rajalla on vireillä asemakaava Kaarela, Kuninkaantammen eritasoliittymä ja ympäristö.

AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.
AO	Erillispientalojen korttelialue.
KTY	Toimitilarakennusten korttelialue.
VL	Lähivirkistysalue.
VP	Puisto.
	Valmisteilla oleva asemakaava, osallistuminen ollut 4.6. – 25.6.2020, luonnosaineisto esillä 9. – 22.12.2020.

Katso tarkemmin: kartta.hel.fi

Helsingin seudun maankäyttö, asuminen ja liikenne, MAL 2023

Helsingin seutu on vuonna 2040 Euroopan kestävimmin kasvava ja ihmisläheisin metropolialue. Seutua kehitetään yhdyskuntarakenteeltaan monikeskuksisena metropolina. Investoinnit hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Pientaloasumista edistetään. (HSL ja HSYK 12.9.2023, Kv 13.11.2023)

	Ensisijainen maankäytön kehittämisvyöhyke		Liikennehanke 2024–2035
	Monipuolinen keskus		Kaupunki uudistusalue
	Asemakaava-alueen sijainti		

=> Asemakaava kuuluu ensisijaisesti kehitettävään vyöhykkeeseen ja Myyrmäen kaupunki uudistusalueeseen. Kaava edistää pientaloasumista.

Porraskallio Vanhan Kaarelantien ja Palotien kulmauksessa.

TKa 18.3.2020

Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset

Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen.

Tavoitteena on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys.

(Kv 18.6.2018, 10.10.2022)

Vantaan valtuustokauden 2022–2025 strategia

Vantaa on innovatiivinen, rohkea, rento ja viihtyisä, kestävyiden ja kiertotalouden edelläkävijä.

Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä

asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa. Haluamme säilyttää luontomme monimuotoisuuden. Vantaan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. (Kv 31.1.2022)

Vantaan kaupunkisuunnittelun tavoitteet 2024

Kaavoitetaan vuosittain uutta asuntokerrosalaa 247 300 k-m² (Kv 13.11.2023).

Kaavan strateginen tavoite: Pientalot.

=> *Asemakaava tuottaa uutta pientaloasumista 4 604 k-m², josta kaupungille 2 090 k-m² ja yksityisille 2 514 k-m².*

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot

Ei ole.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

Palotien loppupäässä on vanhan kylätien tunnelmaa.

TKa 17.5.2024

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA PÄÄTÖKSET

Kaavoitusohjelma

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.1.2021 § 8, kaavoitusohjelma 2021, kaava 161800 Palotie.
Kaupunkiympäristölautakunta 18.1.2022 § 8, kaavoitusohjelma 2022, kaava 161900 Palotie.
Kaupunkiympäristölautakunta 17.1.2023 § 6, kaavoitusohjelma 2023, kaava 161900 Palotie.
Kaupunkiympäristölautakunta 16.1.2024 § 6, kaavoitusohjelma 2024, kaava 161900 Palotie.

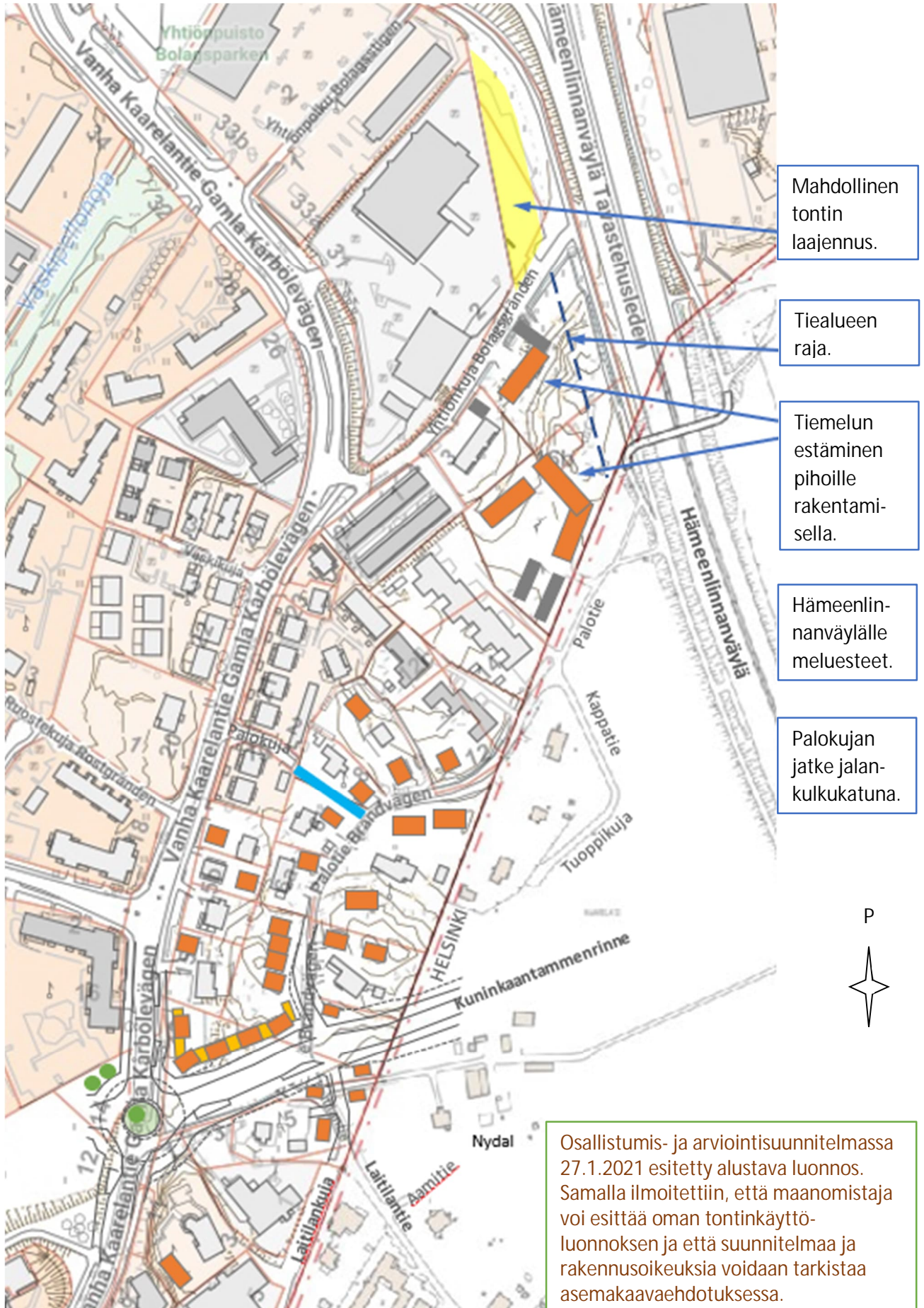
3.2 ASEMAKAAVAN OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

Osalliset

Kaavoituksessa osallisia olivat

- ne, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa: alueen ja naapurikiinteistöjen omistajat, haltijat ja asukkaat, kaupunginosan ja lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia, sekä
- ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea: Uudenmaan ELY-keskus, Uudenmaan liitto, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja Helsingin seudun liikenne HSL.

Ensimmäinen osallistuminen ja vuorovaikutus kaavaan 161800 Palotie ja Yhtiönkuja

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 27.1.2021 esitetyt alustavat luonnokset Palotie 16:n tontista.

A. Yksikerroksiset talot, harjakatto, ro. 104 + 496 = 600 k-m², 6 asuntoa, ei tarvita sopimusta.

B. Kaksikerroksiset talot, harjakatto, ro. 104 + 1396 = 1500 k-m², 12–15 asuntoa, tarvitaan sopimus.

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) julkaistiin internetissä, postitettiin osallisille ja jaettiin kaava-alueella 27.1.2021, tarkistettu OAS 5.2.2021, täydennys 1.3.2021, tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle 16.2.2021 ja 9.3.2021. Mielenpiteet ja tontinkäyttösuunnitelmat pyydettiin kirjaamaan 31.3.2021 mennessä.
- Kaavan vireille tulo ilmoitettiin Uutta Länsi-Helsinkiä Teams Live -tilaisuudessa 27.1.2021, Vantaan Sanomissa 13.2.2021 ja kaavoituskatsauksessa Vantaan asukaslehdessä 6.3.2021.
- Kaavan vaihe ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa Vantaan asukaslehdessä 5.3.2022.
- Kaavaa esiteltiin Myyrmäen alueen kehittämisillassa Teams Live -tilaisuudessa 16.3.2021 klo 17.00, jossa oli enimmillään 229 osallistujaa. Muuta yleisötilaisuutta ei järjestetty perustuen vallinneisiin koronapandemian rajoituksiin ja suosituksiin, koska yleisötilaisuuden järjestämiselle ei ollut lakiin perustuvaa pakottavaa syytä. Uudenmaan epidemiatilanne oli vaikea. Maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä yleisötilaisuuden järjestämistä.
- Aluearkkitehti oli tavattavissa puhelimitse varmimmin 17.2. klo 15–18, 8.–12.3. klo 16–17 ja 17.3.2021 klo 15–18 sekä sähköpostilla.
- Kaavan vaihe ilmoitetaan ja materiaali on luettavissa <https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/palotien-pientaloalue-tydentyy>
- Asemakaavoituksen kuulutukset julkaistaan www.vantaa.fi > Asuminen ja ympäristö > Kaavoitus ja maankäyttö > Ajankohtaiset kaavat > Kaupunkisuunnittelun kuulutukset https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/ajankohtaiset_kaavat/nahta_villa_olevat_kaavat/kaupunkisuunnittelun_viralliset_kuulutukset

Alustava luonnos Kuninkaantammenrinteen kohdalta osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa 27.1.2021.

Ensimmäisessä osallistumisessa kaavaan 161800 Palotie ja Yhtiönkuja saadut kysymykset ja mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen tämän kaava-alueen osalta

Tästä poistetut mielipiteet on käsitelty kaavoissa 161900 Yhtiönkuja (Kala 22.3.2022, Kh 11.4.2022, Kv 25.4.2022) ja 162000 Kuninkaantammenrinne (Kala 9.8.2022, Kh 22.8.2022, Kv 19.9.2022).

1. Yksityishenkilö, 1.2.2021 → Nro 10

"Hei, Olen saanut useampia yhteydenottoja otsikossa olevaan asemakaava suunnitelmaan. Ensiksi muutama yleinen toteamus asemakaavasta ja tavasta sen käynnistämässä. Yleiskaava hyväksyttiin valtuustossa 26.1. Heti seuraavana päivän toimitatte asiakirjat asukkailla sekä tieto suunnitelmista tulee puskista alueen maanomistajille. Olisin odottanut että ymmärrätte ja teillä on pelisilmää siitä että asukkaat voivat olla(ja ovat) pettyneitä siihen että yleiskaava hyväksyttiin niin että suunnitelmissa on pilata ja rakentaa tieliittymä idyllisen maiseman läpi. Siitä oli tehty yleiskaavassa muutospyyntöjä. Ei, vaan se oli heti laitettava liikkeelle. Toinen asia jonka puolesta olen puhunut. MIKSİ ETTE OTA yksityisiä maanomistajia mukaan suunnittelemaan näitä alueita etukäteen, kun se koskee heidän alueita. Heillä voi ja on varmasti ajatuksia näiden omistamiensa alueidensa tulevaisuuden suhteen. Kolmas asia, miten voitte tehdä asemakaava suunnitelmaa vaikka tuleva tieliittymä ei ole vielä hyväksytty tarvittavissa elimissä? Sitten alla kysymyspatteri tähän suunnitelmaan liittyen alueella olevilta asukkailta.

1. Onko tämä asemakaavan mahdollisten rakennusten paikkojen merkitseminen (oranssit palikat) kaavaan uusi tapa.
2. Pitääkö rakennusoikeus olla samansuuruinen kuin esitetty rakennusoikeus eli voiko sitä pienentää mahdollisesti suurentaa? Eli mikä on suurin/pienin rakennusoikeuskoefisientti [kerroin]?
3. Voiko AR-merkinnän vaihtaa esim AO-merkintään?

4. Koska sanotaan että tontinomistaja voi esittää oman tontinkäyttöluonnoksen ym pitääkö se olla ammattilaisen tekemä tai miten on ajateltu että maallikko ymmärtää ja osaa tämän?
5. Voiko tontin muodostaa kuntarajan ylitse eli Vantaan ja Helsingin puolella sijaitsevista osista?
6. Mitä edustaa Kaarelan VPK:n oranssi palikka, asuntoa tai muuta?"

=> *Asukkaat ovat toivoneet asemakaavaa, mutta Kehä II on estänyt asemakaavoitusta. Myös Hämeenlinnanväylän tiealue on pienentynyt, joten nyt saadaan parempi lopputulos. Tie- ja katusuunnitelmaluonnokset olivat jo olleet nähtävillä. Kaupunginhallitus on antanut lausunnon Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2021–2024 ja vastineet muistutuksiin. Yleiskaavassa on esitetty yhdyskatu. Lautakunta hyväksyi kaavoitusohjelman. Eritasoliittymä sijoittuu Helsingin puolelle. Kaavoituksesta tiedotettiin ensin asukkaille ja naapureille.*

Kaavoitus alkoi OAS:illa, jossa esitettiin alustava luonnos ja asukkailta pyydettiin omia tontinkäyttöluonnoksia, joten asukkaat otettiin heti mukaan suunnittelemaan aluetta.

Eri suunnitelmia voidaan valmistella yhtä aikaa. Helsingin puolella valmistellaan asemakaavaa, johon oli jo suoritettu osallistuminen. Tie- ja katusuunnitelmien tulee olla asemakaavan mukaisia.

1. *Alustavassa yleissuunnitelmassa oranssit palikat tarkoittivat uusia asuinrakennuksia.*
2. *OAS:issa ilmoitettiin, että rakennusoikeuksia voidaan muuttaa asemakaavaehdotukseen.*
3. *Voi olla AP, mutta Palotie 16:n ja Yhtiönkuja 5:n tonteilla rakentamisella on saatava riittävän alhainen melutaso (<55 dB) oleskelupihalle tai lasitetulle terassille tai lasitetulle parvekkeelle.*
4. *Aluearkkitehdille saattoi lähettää sähköpostia. Oli myös mahdollista käyttää ammattilaista.*
5. *Ei, eikä maanomistajat ole samat, eikä pientaloalueen kaavoitus ole vireillä Helsingin puolella.*
6. *Vpk:n tontilla oranssi palikka voi edustaa asuintaloa, uutta paloasemaa tai autotallia.*

2. As Oy Vantaan Professorinrinne, 2.2.2021 → Nro 2, 40

"Mielipiteemme Palokujan jatkeesta:

As. Oy Vantaan Professorinrinteen (Palokuja 1-2) puolesta esitämme, että Palokujan jatketta jalankulkukatuna ei tule toteuttaa. Nykyinen Palokuja päättyy orapihlaja- ja lauta-aitaan tonttimme ja Palotie 8:n väliin.

Palokujan pääty on talvella ainoa paikka, jonne kaupunki ja tonttimme huolto voivat kasata lunta talvella. Tällöin ajateltua Palokujan jatketta ei voisi edes käyttää läpikulkuna.

Mielestämme kulku pihamme läpi Palotielle on tarpeetonta, koska kulku Hämeenlinnan väylän bussipysäkillä ja kävelysillan yli väylän itäpuolelle sujuu Palotien ja Yhtiönkujan kautta sujuvasti.

Lisäksi toteamme, että kulku Palokujan jatkeen kautta Palokujalle polkupyörillä ja kävellen tulisi aiheuttamaan yöllistä rauhattomuutta ja mahdollisia vaaratilanteita pihalla leikkiville lapsille."

=> *Palokuja on katu eikä tontin pihamaata. Lumet tulee kasata omalle tontille. Kadulla oli myös iso multakasa 17.5.2024. Palokujan jatkeen perustelut, katso vastine nro 29.*

3. Yksityishenkilö, 2.2.2021 → Nro 32

"Sain eilen postissa OAS-suunnitelman / Palotie ja Yhtiönkuja. Se ei ole hyväksyttävissä ja sitä on korjattava ja täydennettävä seuraavista syistä:

1. Toisaalta sanotaan että alue on pääosin asemakaavoittamaton ja toisaalta sanotaan että rakennuskaavasta on tullut asemakaava. Hyvin epämääräisesti todettu asia. OAS:aan on korjattava mikä on mitään!

2. Lisäksi todetaan että Kuninkaantammen eritasoliittymä on välttämätön Kuninkaantammen rakentamisen johdosta. Ei asiaa voi eikä saa näin puolueellisesti ilmaista. On OSA:aan kirjoitettava kenen mielestä se on välttämätön, liikennesuunnittelijoidenko?

Lisäksi olisi reilua kertoa että Kuninkaantammessa ja sekä Helsingin että Vantaan puoleisilla pientaloalueilla asukkaat vastustavat voimallisesti uutta tielinjausta Vanhalle Kaarelantielle ja myös Kuninkaantammen eritasoliittymää.

Koska tiesuunnitelmista ei ole virallisia päätöksiä olisi viisainta toistaiseksi olla viemästä kaavaa eteenpäin ja yhdessä alueen asukkaiden kanssa (sekä Helsingin että Vantaan puolella) pohtia yhdessä miten asuinalue säilyttää viihtyisyytensä ja ominaispiirteensä parhaiten.

3. Kirjoitusvirheet paljastavat välinpitämättömyyttä ja asemakaava-alueen asukkaiden melkoista väheksymistä kun suunnitelmat tulevat aivan yllättäen heidän eteensä ilman kuulutuksia tms."

=> 1. Asemakaavoittamaton alue on esitetty ajantasa-asemakaavassa keltaisella (s. 10). Muulla alueella on voimassa asemakaava. Vanhasta rakennuskaavasta tuli lakimuutoksessa 1.1.2000 asemakaava ja se on nyt asemakaavoitettu tiealueeksi asemakaavalla 161900 Yhtiönkuja.

2a. Kaupunkiseutu kasvaa. Kuninkaantammen eritasoliittymä tarvitaan, koska Kaivoksen liittymä on yliuormitettu eikä sen laajempi kehittäminen ole mahdollista, sillä ympäristö on rakennettu. Myös Kuninkaantammen bussiliikenne (431 Elielinaukiolle) tarvitsee eritasoliittymää.

2b. Eritasoliittymä sijaitsee Helsingin puolella. Tiesuunnitelmaan ja Helsingin asemakaavaan on järjestetty omat osallistumisensa 2020. Mieli-piteet tähän asemakaavaan pyydettiin kirjaamoon.

2c. Eritasoliittymä sisältyy MAL-suunnitelmiin 2019 ja 2023. Vantaan kaupunginhallitus 19.10.2020 antoi lausunnon Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2021–2024. Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.1.2021 hyväksyi kaavoitusohjelman. Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 hyväksyi yleiskaavan, jossa on esitetty yhdyskatu Vanhalle Kaarelantielle. Asemakaavaa on laadittu asukkaiden kanssa osallistumisissa 2021 ja 2024.

3. Asemakaavoituksen alkaminen ilmoitettiin ensin kaava-alueen asukkaille ja naapureille. OAS postitettiin suomeksi ja ruotsiksi 27.1.2021 ja ruotsiksi korjattuna 28.1.2021. Kaavan vireille tulo ilmoitettiin myös internetissä 27.1.2021 ja Vantaan Sanomissa 13.2.2021.

4. Caruna Oy, 4.2.2021 → Nro 17, 39

"kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa."

5. Yksityishenkilö, 4.2.2021 → Nro 13, 26, 50

--- "Suunnitelman mukaan halutaan tiivistää aluetta kovasti ja rakentaa liittymä palotien läpi Kuninkaantammen, niin pitiän sekin rakentaa ensin ja sitten vasta miettiä miten sieltä liikutaan. Olen edelleen sitä mieltä että avaisivat Perhekunnantien jotta voisivat käyttää Kannelmäen liittymää. Toki näin saadaan Helsingin "city-vihreiden" ajatus kaupunkibulevardeista toteutettua. Ensin kehä I:en liittymä, sitten Kannelmäen, Kuninkaantammen ja Kaivoksen... kaikki pienessä sumpussa peräkkäin. Siitä syntyy sellainen sotku että nopeusrajoitus on laskettava 60km/h ja sehän taas antaa mahdollisuuden rakentaa taloja tiehen kiinni. Jos nyt Keskuspuistosta on vielä jotain jäljellä niin ei enään pitkään..."

Kysymyksiä: Jos hyväksyy uudet rakennusoikeudet pihallaan, onko pakko alkaa suunnitella taloja piha täyteen vai voiko antaa olla mikäli ei niitä halua? Tähän --- oli piirretty joku ilmeisesti rivitalo nykyisen kotini päälle, miksi?

- Jos en halua lisää rakennusoikeutta saati taloja pihalle, miten silloin toimitaan? Miten tämä kaikki vaikuttaa kiinteistöveroon? Jos hyväksyn rakennusoikeudet enkä myy rakennusmaata ... - Onko Vantaa jo niin "venäläinen" paikka että viedään lopulta vaikka väkisin alueet jos ei muuten saada alueita pilattua?

Haluaisitte yli 700m2 viedä pihaa tiealueeksi... kartalla ei kyllä näkynyt mitään siinä joten mistä on kyse ja mitä ajattelitte korvata alueesta?

- Tässä nyt jotain näin ensihätään, yritin kyllä soittaa mutta turhaan. Sitten toivon ettei näistä sovita mitään missään Teams-life- video-kokouksissa, jo se tuosta Palotien -Kuninkaantammen-rinteestä oli naurettavaa... Yritä nyt sitten jonkun chatti-palstan kautta kertoa ja vaihtaa näkemyksiä, ei sen puolen että mielipiteillä olisi mitään merkitystä mutta kuitenkin.

--- kotini on minulle kallisarvoinen paikka. Tähän on vuosien varrella sijoitettu paljon remotointiin ym.y.m... joten mieti omalle kohdalle miltä tuntuu kun laatikkoon yhtäkkiä ilmestyy moinen paperinivaska suunnitelmia mallia haluamme viedä kotisi. Sanottakoon näistä touhuista nyt mitä vaan mutta tällainen vie kyllä pohjan kaikesta, näin Ei mielestäni toimita mikäli halutaan edes jonkinlaisesta sivistysvaltiosta tässä puhua. Ymmärrän kyllä että Suomi on rakennettu täyteen tuolla Kehä III:n ulkopuolella ja tänne on pakko sulloa loput ja jos kartassa näkyy hiukan liikaa pihamaata niin siihen täytyy piirrellä rakennuksia, teitä ym. jotta viihtyisyys saadaan alueelta hävitettyä.

- Mielestäni Vantaa sahaa jo omaa oksaansa tällä liiallisella tiivistämisellä. Ihmiset on tänne aikoinaan muuttaneet väljyyden ja viihtyisyyden takia ja jotkut yrittävät sitä vieläkin, mutta tällaisilla toimilla viedään pohja tältä asialta. Näillä hinnoilla luulisi että voisi ikkunasta nähdä muutakin kuin naapuritalon seinän, mutta ei... esim. Ylästöä katsoessa herää kyllä ihmettelyä, valtavan kokoisia

Kuninkaantammen eritasoliittymän havainnekuva. Ajoyhteys vain Helsingin suuntaan. Ramboll 3.6.2020

[5. jatkuu] omakotitaloja jonka pihalle ei mahdu kuin puolet autosta eikä edes lumivaraa ole oman pihan lumelle... Mitä tässäkin oikein ajateltiin?

Jossain vaiheessa täällä käy kuin Espoossa... Ne jotka pystyvät lähtevät muualle ja jäljelle jää... paljon ongelmia."

=> Kehä II:n liittymää on suunniteltu 1960-luvulta asti. Kuninkaantammen eritasoliittymä sisältyy Helsingin osayleiskaavaan 2008 ja on tulossa Helsingin puolelle. Helsinki järjesti eritasoliittymän asemakaavaan osallistumisen ja tiesuunnitelmaluonnokset olivat nähtävillä 2020. Vantaan yleiskaavassa (2021) on esitetty yhdyskatu Hämeenlinnanväylälle.

Asemakaava ei pakota rakentamaan. Kiinteistö voidaan kaavoittaa myös nykyisen rakennuksen rakennusoikeudella. Kiinteistövero lasketaan rakennuksesta ja tontista.

Kiinteistöllä tiemelutaso ylittää 60 dB. Asuntopihan melutason tulee olla alle 55 dB, mitä on vaikea ratkaista erillispientaloilla. Meluselvityksen mukaan vaatimus kuitenkin täyttyy lasitetulla parvekkeella tai lasitetulla terassilla, joten erillispientalotkin ovat mahdollisia.

Tiealue perustuu tiesuunnitelmaluonnokseen ja tiealueen lunastaa valtio. Kevyen liikenteen raitti tulee jalankulkukaduksi, jonka lunastaa kaupunki. Tiealueessa on varauduttu Hämeenlinnanväylän kolmansiin kaistoihin luiskineen. Tiealue on huomattavasti supistunut siitä, mitä Kehä II olisi vaatinut. Asemakaavan tulee vastata tie- ja katusuunnitelmia.

Teams Live -tilaisuudessa ei sovittu mitään vaan esiteltiin Myyrmäen kehittämishankkeita ja myös tätä asemakaavaa. Mielenpitoet pyydettiin kirjaamoon ja niistä on keskusteltu.

Kotia ei viedä, kuten jos Kehä II olisi tullut, eikä kiinteistölle ei ole pakko rakentaa mitään. Asemakaavaan annetaan nykyinen rakennusoikeus 170 k-m² (katso mielipiteet 13, 26 ja 50). Hämeenlinnanväylän tiealue on hyväksytty asemakaavassa 161800 Yhtiönkuja ja Kuninkaantammenrinteen katu asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne.

Kaupunki kasvaa. Yleiskaava lähtee täydennysrakentamisesta, ei asutun kaupunkirakenteen laajentamisesta, jolloin voidaan säilyttää laajoja virkistys- ja luonnonsuojelualueita.

6. Yksityishenkilö, 8.2.2021 → Nro 34, 45, 51

"Itse taidan kuulua niihin harvoihin, joka on odottanut tätä kaavoitusta. Mutta tietenkin pieni huoli nousee tietyistä asioista. Osaatko ottaa kantaa muutamaan kysymykseen? Noin oletuksena -- haluaisi lohkoa tonttia ---. Tässä olisi muutama kysymys joka askarruttaa:

1. --- Tarkoituksena rakentaa kerrostaloja. Kieltäkö vuoden 2021 alussa hyväksytty Vantaan Yleiskaava tämän suunnitelman, olettamuksella että kerrostalot ovat yli 3 kerroksisia?

2. Mikäli Vantaan Yleiskaava ei tätä suoraan kiellä niin ---, hankkeen toteutuminen olisi hankalaa tai se pidentäisi kaavoitusprosessia?

3. Postissa saapuneen "Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman" mukaan yli 500km² rakennusoikeuden lisääntymisestä solmitaan maankäyttö Sopimus. Maankäyttö Sopimuksen mukaan haltija käytännössä osallistuu kunnallistekniikan rakentamisen kustannuksiin. Alustavan suunnitelman mukaan lisärakentaminen --- kohteessa on 500m² eli maankäyttö Sopimusta ei tarvitse tehdä?

4. Maankäyttö Sopimuksen mukaan jopa 50% arvonnoususta (tai muu vastaava sana) voidaan käyttää kunnallistekniikan jne. rakentamiseen. Onko mahdollista saada 600m² rakennusoikeutta ilman maankäyttö Sopimuksen kaltaisia arvonvähennyksiä tähän kaavaan?

5. Alustavan oman suunnitelman mukaan tontti lohkotaan kahteen tai kolmeen osaan. Miten maankäyttö Sopimusta sovelletaan tulevaisuudessa tässä tapauksessa, esimerkki

B ja C tontilla uudet haltijat, rakennusoikeutta yhteensä $150 \times 2 = 300 \text{m}^2$. Suunnitelman mukaan A tontille voidaan sijoittaa vielä yksi rakennus max 200m². Onko tulevaisuudessa haltijalla A mahdollista hakea lisärakennusoikeutta 200m² päälle sekä tontin lohkomista ilman maankäyttö Sopimusta? Onko tällaista "poikkeuslupaa" mahdollista myöntää 10-15 vuoden päästä tämän hetken tiedon mukaan (lisärakentaminen alueelle A ei tällä hetkellä ole toivottavaa ja maankäyttö Sopimus kuulostaa huonolta)

6. Millä tavalla tontin lohkomisen tulee ilmoittaa ja seuraako tästä jotain muuta kustannuksia kuin "normaalit" lohkomiskustannukset?

7. Vaikuttaako lohkomisen 500m² rakennusoikeuteen/maankäyttö Sopimukseen jollain tavalla?

8. Palotie 11 kohdalla tontin koko pienenee 4600m² → 4000m². Onko tämä käytännössä, että Palotien puolikas ja lisäojaa otetaan Vantaan käyttöön ja onko tästä "luovutuksesta" mahdollista saada korvausta?

9. Sisältyykö suunnitelmaan rakentaa hulevesiliittymiä niille jollei sitä ole Vantaan kaupungin piikkiin? Ehdotuksena että Palokujan jatkeen alle tällainen voisi sovitaa.

10. Palotie 11 osoitteessa oleva liiterirakennus (rakennus lähellä Helsingin rajaa) on tulossa tiensä päähän. Tuleeko tämän kohteen poisto ilmoittaa asemakaavatoivomuksessa ja vaikuttaako se jo olemassa olevaan rakennusoikeuteen? Mitä tämän kanssa tulee huomioida?

11. Onko mahdollista että Helsingin kaavoitus tuo mukanaan yhteyden --- nykyisen tontin läpi?

12. Tällä hetkellä haluaisimme jotain näistä vaihtoehtoisia. Lopullinen toivomus riippuu vastauksista."

A) Nykyinen alustava suunnitelma, lohkomisen, 2 uutta

- Lohkotaan tontista kaksi uutta tonttia
- Jätetään varaus rakentamiselle

B) Nykyinen suunnitelma, lohkomisen, 3 uutta

- Lohkotaan tontista kolme uutta tonttia.

=> 1. Yleiskaava sallii vain pientalojen kaavoitusta. Maanomistajat saattoivat jättää kaavaan omia tonttisuunnitelmiaan, jotka arvioitiin ja joista osallistettiin naapurit.

2. Kaavaan saattoi jättää mielipiteitä. Kaavan nähtävillä olon aikana voi jättää muistutuksen.

3. Kiinteistölle tulee lisärakentamista 500 k-m², mikä ei edellytä sopimusta.
4. Jos uutta rakentamista tulisi 600 k-m², niin maankäyttökorvaus tulisi 100 k-m² osalta.
5. Maankäytösopimus tehdään nykyisestä kiinteistöstä. Asemakaavassa osoitetaan rakennusoikeus ja rakennusalat. Tonttia ei voida kaavoittaa ilman rakennusoikeutta. Jos 500 k-m² ylittyy myöhemmin, tulee silloin maksaa maankäyttökorvaus ylittävän rakennusoikeuden osalta.
6. Asemakaava ei sisällä tonttijakoa, jonka voi tehdä halutulla tavalla myöhemmin.
7. Lohkominen ei vaikuta sopimuskorvaukseen.
8. Katualueesta lunastamisesta ja korvauksesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 94, 104 ja 105 §:issä. Kiinteistön uusi pinta-ala on digitaalisessa mittauksessa 4 559 m².
9. Uutta kunnallistekniikkaa ei rakenneta. Hulevesiä on viivytettävä tontilla.
10. Liiteri sisältyy rakennusoikeuteen. Uutta rakentamista saa ilman sopimusta 500 k-m².
11. Ei. Katu jatkuu Helsingin puolelle ja Helsinki voi kaavoittaa vain omaa puoltaan.
12. Kiinteistölle kaavoitetaan kolme uutta asuinrakennusta. Kaava on laadittu vaihtoehdon B pohjalta. Asemakaavaan merkitään myöhemmin pyydetty lisärakennusoikeus 500 k-m² (katso mielipide nro 34).

7. Yksityishenkilö, 9.2.2021
Ilmoitus virheestä kiinteistön pinta-alasta.

=> Tuleva tontti on 2 817 m² (digitaalinen mittaus kaavakartasta). Rakennusoikeus 700 k-m², josta nykyinen 320 k-m² ja uutta 380 k-m², tonttitehokkuus $e = 0,25$. Tästä kolme vaihtoehtoa:

A. Puolitoistakerroksiset talot.

B. Kaksikerroksiset talot.

C. Talot pienemmillä tonteilla.

8. Toyota Tsusho Nordic Oy, 10.2.2021
[Koskee maakauppaa.]

=> Maakauppa on hyväksytty kaavassa 161800 Yhtiönkuja.

9. Helsingin kaupunki, 11.2.2021 → Nro 16

"Vantaan Palotien alueen naapurissa Helsingin puolella on vireillä Kuninkaantammen eritasoliittymän ja ympäristön asemakaava ja asemakaavan muutos. Kaavalla mahdollistetaan eritasoliittymän rakentaminen Hämeenlinnanväylälle ja siihen liittyvän yhdyskadun (Kuninkaantammenrinne) rakentaminen liittymästä Vantaan rajalle. Kadun jatkaminen Vanhalle Kaarelantielle edellyttää asemakaavoitusta Vantaan puolella, joten asemakaavan 161800 vireilletulo on kokonaisuuden kannalta hyvä asia.

Helsingin puolella osa lähialueen kiinteistöistä liittyy nykyiseen ja rakennettavaan katuverkkoon kaupungin rajan yli. Vastaavasti Palotien ja Yhtiönkujan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan osa Vantaan puolelle suunnitteilla olevasta rakentamisesta liittyy katuverkkoon Helsingin puolelta. Alueen kehittäminen ja täydennysrakentaminen edellyttävät tiivistä yhteistyötä kaupunkien välillä. Tähän mennessä tehty yhteistyö on ollut erinomaista.

Helsingin kaupungilla ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan huomautettavaa."

=> Kuninkaantammenrinne on hyväksytty kaavaan 162000 Kuninkaantammenrinne.

10. Yksityishenkilö, 15.2.2021 → Nro 1

"Yhdystien tarpeesta Kaarelan suuntaan olemme eri mieltä ja sen olemme myös yleiskaava prosessissa ilmoittaneet. Toki siellä hyväksytty. En ymmärrä miksi ajatamme ison määrän autoja kylän läpi, vaan kehittäisimme kaivokselan tietä ympyrällä jne. Edelleen olen sitä mieltä että huonosti ajoitettu heti yleiskaavan hyväksynnän jälkeen. En usko ja kokemuksesta tiedän ettei nuo ehdotukset hevillä muutu, mitä olette sinne yksityisten tonteille suunnitelleet. Tämän takia nämä asukkaat ovat todella epäröiviä tuon suhteen. Nouseeko kiinteistövero näiden palikoiden takia? Tässä tärkeässä asiassa olisi syytä löytää mahdollisuus järjestää yleisötilaisuus. Teams ei riitä."

=> *Kaivokselan risteys on ylikuormitettu eikä kiertoliittymä riitä liikennemäärille. Kuninkaantammenrinne on hyväksytty yleiskaavassa (Kv 25.1.2021) ja asemakaavassa 162000 (Kv 19.9.2022).*

Rakennusoikeus oli tarjous, jota ei ollut pakko ottaa vastaan. Asemakaavaratkaisut on tehty maanomistajien kanssa tonteittain. Kiinteistöveroa peritään tontista ja rakennuksesta.

Yleisötilaisuutta ei järjestetty koronarajoitusten ja suositusten vuoksi. Pakottavaa lakisäätöistä syytä ei ollut, koska maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä yleisötilaisuuden järjestämistä. Kaavaan saattoi jättää mielipiteitä suullisesti ja kirjallisesti. Kirjaamoon pyydettiin ilmoittamaan, haluaako rakennusoikeutta vai ei. Järjestetty kiertokävely 17.4.2024.

11. Kaarelan VPK - Kårböle FBK, 18.2.2021 → Nro 42, 47

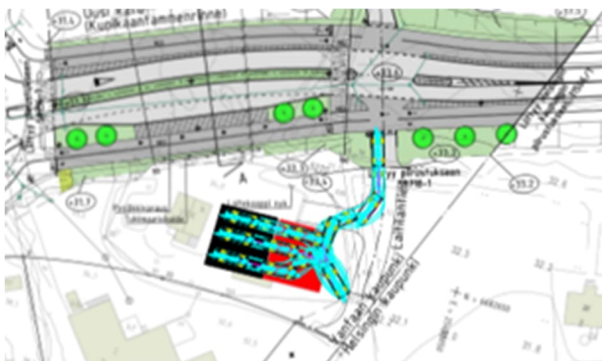
--- "Meillä on edelleen suuri tarve uudelle korkeammalle autotallille ja 40 vuoden odottelun jälkeen näyttää jo hieman valoisammalta. ---

- Haluamme purkaa tontilla olevan nykyisen vanhan mädän varastorakennuksen jotta saisimme käyttöön enemmän rakennusoikeutta. Onko tuo 207 neliö maksimi neliömäärä tai voiko siihen saada jotain poikkeuslupaa?"

- "Uusi rakennus pitäisi olisi noin 15,5-16 metriä leveä ja 12-13m pitkä, eli noin 186-205neliöä. Saadaanko tontille mahtumaan tällaista rakennusta? Tähän tarvitsisimme hieman teidän apua. Liitteenä on kartta mihin olemme pirtäneet näkemyksen sijainnista. Talliin tulisi 3 ovea ja nuolet osoittavat ovien suunnat. Liitteenä myös kuva Sottungsby fbkn asemarakennuksesta (110 neliöä) joka on lähes samanlainen mitä me haluaisimme rakentaa hieman isompana ja ilman tornia."

- "Vaikuttaako vanhan paloasema rakennuksen suojelu jotenkin tontin muuta rakentamista? Muiden rakennusten ulkonäköön tai vastaavaan?"

=> *Autotalli olisi mahtunut hyvin tontille, ja sille olisi voitu kaavoittaa 205 k-m2. Tonttiliittymä Kuninkaantammenrinteelle poistuu, koska katu sijoittuu leikkaukseen ja tälle kohdalle varataan tila bussipysäkille. Ajouratarkastelulla paloauto ei mahdu kääntymään tontilla, jos ovet avautuvat länteen tai pohjoiseen. Sen sijaan paloaseman autotalli voisi avautua suoraan Laitilantielle. Asemakaavaan on saatu kaupunginmuseon kannanotot (nro 28 ja 48). Myöhemmin Kaarelan VPK pyysi asuntorakentamista (nro 47).*

Vpk:n tontti, paloauton (8 m) ajourat lännessä...

... ja pohjoisesta.

Pirjo Salo 1.4.2021

Yllä tutkitut ajourat eivät mahdu tontille eivätkä toimi hälytyksessä. Jatkossa tontilta ei voi ajaa suoraan Kuninkaantammenrinteelle. Siksi paloasemalta lähtö tulisi järjestää Laitilantielle, jonka liikenne on vähäistä. Kaarelan vpk on siirtymässä tulevalle Myyrmäen paloasemalle.

12. Neljä kirjettä, yhteensä 24 yksityishenkilöä, kirjattu 22.2.2021
Fyra brev, tillsammans 24 privata personer, registrerad 22.2.2021

"Vaatimus keskeyttää ja siirtää asemakaavan suunnittelemisen ---

Me tämän Kaivoksen 161800 asemakaavasuunnittelun keskeyttämisen vaatimuksen allekirjoittaneet perustamme näkemyksemme seuraavasti:

1. Yksittäisille tontinomistajille asemakaavalla on suuri merkitys ja siksi se vaatii perusteellisen analyysin eri asemakaavavaihtoehtojen seurauksista. Joissakin tapauksissa on apua haettava ammattitaitoisilta arkkitehteilta ja juristeilta parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi. Lisäksi on vaikeaa erityisesti riskiryhmiä ajatellen vastaanottaa ja käsitellä informaatiota ja saada perusteellinen kuva suunnittelusta koronaepidemian aikana.
2. Tiesuunnitelma nk. Kuninkaanrinne, joka on ainoastaan suunnitelmavaiheessa ilman oikeusvaikutteisia päätöksiä sisältyy Kaivoksen asemakaavaan 161800 eikä siksi voi olettaa lopulliseksi. Tässä vaiheessa asemakaavalla päättäminen asuntojen sijoittelusta tiesuunnitelman ympäristössä on ennen aikaista.
3. Nk. Kuninkaanrinteen ympäristövaikutusten arviointi on tekemättä ja maastoon korkealle sijoittuvalla tiesuunnitelmalla Helsingin kaupungin alueella on pitkälle menevät vaikutukset myös Kaivoksella 161800 kaava-alueelle kaikkine ympäristöhaittoineen, nykyhetkellä niin viihtyisään ja rauhalliseen alueeseen."

=> 1. Aluearkkitehtiin saattoi ottaa yhteyttä ja hän laati tontinkäyttöluonnoksia. Aikaa annettiin kaksi kuukautta. Järjestetty myös toinen osallistuminen 3.4.–6.5.2024.

2. Kuninkaantammenrinne on hyväksytty Vantaan yleiskaavaan 2021 ja asemakaavaan 2022. Tie- ja katusuunnitelmaluonnokset on laadittu tie- ja katualueiden rajojen määrittämiseksi. Tie- ja katusuunnitelmien hyväksyminen edellyttää asemakaavaa myös Helsingin puolelle.

3. Tie- ja katusuunnitelmat eivät edellytä YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Asemakaavaselostukset sisältävät asemakaavan merkittävien vaikutusten arvioinnin. Kuninkaantammenrinne sijoittuu Vantaalla leikkaukseen.

"Yrkande för att avbryta och uppskjuta detaljplaneringen ---

Vi undertecknade till detta yrkande önskar att detaljplaneringen av Gruvsta 161800 avbryts omedelbart. Vårt yrkande baseras vi på följande grunder:

1. För enskilda tomtägare är detaljplanen av stor betydelse och den kräver därför en grundlig analys av följderna av olika detaljplanealternativ. I vissa fall krävs anlåtande av yrkeskunniga arkitekter och jurister för att nå bästa resultat. Dessutom är det svårt speciellt med tanke på riskgruppernas möjligheter att motta och bearbeta information och få en grundlig bild av planeringen under coronaepidemin.

2. Vägplanen den sk Kungseksbranten som endast är i planeringsstadium utan beslut med laga kraft ingår i Gruvsta detaljplan 161800 och kan därför inte beaktas som ett reellt slutlig alternativ. Att i detta skede fastställa planering för husbyggen kring vägplanen är förhastat.
3. Miljökonsekvensbedömningen av den sk Kungseksbranten har inte gjorts och den enligt planerna högt belägna vägen på Helsingfors stads område har otvivelaktigt långtgående konsekvenser med tillkommande miljöolägenheter också för Gruvsta detaljplaneområde 161800, på det för tillfället trivsamma och lugna området."

=> 1. Områdesarkitekten har kunnat kontaktas och han har utarbetat tomtplaner. Tidsfristen har varit två månader. Organiserat också andra deltagande 3.4.–6.5.2024.

2. Kungseksbranten anges i Vanda generalplan 2021 och detaljplanen 2022. Väg- och gatuplaner har utarbetats för att bestämma gränserna för väg- och gatuumråden, men fastställandet av vägplanen förutsätter en detaljplan också i Helsingfors.

3. Väg- och gatuplaner förutsätter ingen miljökonsekvensbedömning i enlighet MKB-lagen (lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning). Detaljplanbeskrivningarna innehåller en arkivering av de betydande effekterna av detaljplanen. Kungseksbranten ligger i en skärning i Vanda.

13. Yksityishenkilö, 24.2.2021 → Nro 5, 26, 50

"Pari asiaa jäi vielä hiukan askarruttamaan, eli kuka on valtio? Onko olemassa nimeä tai osoitetta kehen voisi olla yhteydessä koskien lunastusta --- ja millä aikataululla..ym..mitään lisäkaistoja ollaan tuskin heti rakentamassa vai onko vielä paljonkin yllätyksiä tulossa mistä emme tiedä?

Mikäli ei nyt halua lisätä rakennusoikeutta, onko sitä mahdollista esim. 10vuoden päästä saada vai onko tämä nyt joko tai juttu?

Mikäli ei halua rakennusoikeutta tarkoittaako se että aluetta voidaan lunastaa pienempään hintaan jos sellaiseen päädytään?

ollaan saatu suhteellisen erillaisia lausuntoja paljonko kiinteistövero nousisi/neliö rakennusoikeutta, verotoimisto sanoi ettei nouse ollenkaan ennenkuin on rakennettu jne. joten tämä hiukan sekavaa vielä, mutta osaatko arvioida jos esim vero olisi nyt 1000e/vuosi niin jos lisätään 500m2 rakennusoikeuden mihin sitten päädyttäisiin??

Olisiko mahdoton ajatus lykätä koko suunnitelmaa tämän koronan ajan?? On aika haastavaa kokoontua edes naapureiden kanssa pohtimaan tätä juttua joten miksi tämä kiire nyt??"

=> Tieluettua hallinnoi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Osallistumisessa tiealueeseen sisällynyt kevyen liikenteen raitti on jo asemakaavoitettu jalankulkukaduksi, jonka lunastaa kaupunki.

Haluttaessa nyt voidaan kaavoittaa vain nykyisen talon rakennusoikeus 170 k-m2. Myöhemmin on mahdollista hakea asemakaavamuutosta, mutta silloin tarvittavat selvitykset laatii hakija. Rakennusoikeutta ei saa lisätä poikkeamisluvalla (HHO H3771/2022, 28.6.2022).

Vieressä luonnos, kuinka kiinteistölle olisi voitu rakentaa 500 k-m2 nykyinen rakennus säilyttäen. Tämä olisi edellyttänyt joitakin muutoksia nykyiseen rakennukseen.

Kaavaan merkitään myöhemmin pyydetty nykyinen rakennusoikeus 170 k-m2 (mielipide nro 50).

Kiinteistöverotukseen vastaa verotoimisto.

Tie- ja katuluonnokset ja asemakaava ovat tarpeen tie-

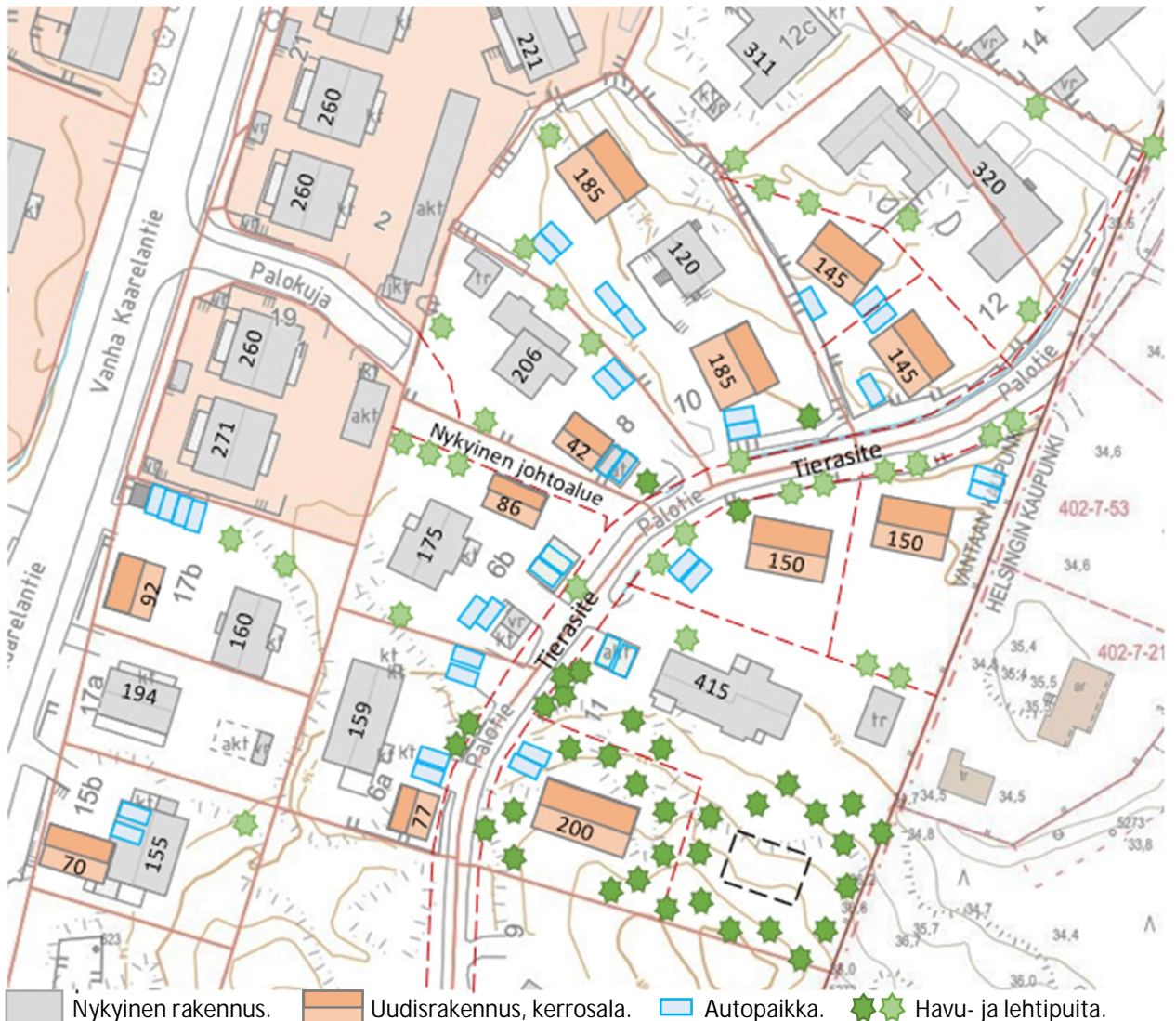
ja katualueiden määrittämiseksi, vaikka hankkeet toteutettaisiin myöhemmin. Asemakaavaa on laadittu yhtä aikaa Helsingin kanssa. Vahvistettavien tie- ja katusuunnitelmien tulee olla asemakaavan mukaisia. Kaupunginhallitus 19.10.2020 lausui, että Kuninkaantammen eritasoliittymä on välttämätön ja Vantaa on varautunut Kuninkaantammen eritasoliittymän toteuttamisen yhteydessä rakentamaan katuyhteydet Vanhalle Kaarelantielle.

Valtion yhteyshenkilö tiealueen lunastamisesta: Uudenmaan ELY-keskus, Sami Mankonen.

Jalankulkukadun lunastamisesta: Vantaan kaupunki, Jorma Hopponen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman täydennys 1.3.2021

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman täydennyksessä 1.3.2021 esitetyt rakentamismahdollisuudet alueen keskiosaan. Tontin lisärakentaminen tuli hyväksyä ilmoittamalla siitä kirjaamoon.

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) täydennys julkaistiin internetissä, postitettiin osallisille ja jaettiin kaava-alueella 1.3.2021, tiedoksi kaupunkisuunnittelulautakunnalle 9.3.2021. Mielipiteet ja tontinkäyttösuunnitelmat pyydettiin kirjaamoon 31.3.2021 mennessä.
- Aluearkkitehti oli tavattavissa sähköpostilla, ja puhelimitse varmimmin 8.–12.3. ja 17.3.2021.
- Kaavaa esiteltiin Myyrmäen alueen kehittämisillassa Teams Live -tilaisuudessa 16.3.2021 klo 17.00. Muuta yleisötilaisuutta ei järjestetty perustuen valitseviin koronapandemian rajoituksiin ja suosituksiin ja koska yleisötilaisuuden järjestämiselle ei ole lakiin perustuvaa pakottavaa syytä. Uudenaan epidemiatilanne oli vaikea. Maankäyttö- ja rakennuslaki ei edellytä yleisötilaisuuden järjestämistä.
- Kaavan vaihe ilmoitetaan ja materiaali on luettavissa <https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/palotien-pientaloalue-taydentyy>

14. Yksityishenkilö, 1.3.2021

"Pyydän poistamaan tämän ehdotuksen kokonaan alustavasta luonnoksesta johtuen näistä vastineista:

1. Palokujalla oleva yhtiö Professorinrinne on pieni yhtiö. Vastustan turhaa jalankulun jatkeen rakentamista, koska taloyhtiömme muuttuu tämän jälkeen levottomammaksi. Jo nyt useasti pihoillemme "eksyy" ulkopuolisia ihmisiä ja valitettavasti olemme keskellä päivää todistaneet pyörävarkauksia suoraan ulko-oviemme edestä. Meillä ei ole ulko-ovien edessä suoraan sisävarastoa tai vastaavaa rakennusta mihin esim. pyörät ohjattaisiin luontevasti. Tämä houkuttelee lisää mahdollisia varastamisia, jos kyseinen tie rakennetaan.
2. Yhtiöllämme ei ole muuta paikkaa ajaa talvella lumikinokset kuin suoraan yhtiömme eteen, joka olisi siis luonnoksessa Palokujan jatke jalankulkuväyläksi. Alla kuvat, kuinka ahdas yhtiömme on jo nyt, kun lunta on tullut. Mihin lumet aurataan tämän jälkeen? Tiloja ei ole pihallamme ollenkaan muuta kuin tämä kohta mihin oltiin Palokujan jatke ajateltu.
3. Kyseinen jatke on tarpeeton, koska esim. Hämeenlinnan väylälle pääsee kätevästi kahta eri reittiä kävellen erittäin helposti. Tämä ei ole ollut kertaakaan "ongelma" yhtiömme asukkaille, vaan luontainen kulkureitti.

Tässä olisi vielä kuvat Palokujan suunnalta antamaan osviittaa miten lumet on aurattu. Muuta kohtaa ei yhtiön pienuuden takia ole lumelle:"

=> 1. Asuntopihat voi rajata porteilla, varastoja voi laajentaa ja autokatoksia voi laajentaa pyörävarastoin. 2. Lumia ei saa kasata tontilta kadulle. 3. Jalankulkukatu tarvitaan yhteydeksi Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkille ja Myyrmäen keskusta ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Myös Helsingin puolelle kaavoitetaan asumista. Kadun jatkeella on HSY:n vesi- ja viemärijohtoja ja johtorasite. Katso vastine nro 29.

15. Asunto Oy Kaarviita, 2.3.2021 → Nro 33, 36

"tiedustelen taloyhtiön puolesta paria vaihtoehtoa koskien ko. kaavaehdotusta. Kyse on siis --- tontista, jolle on ehdotettu viimeisimmässä kaavaehdotuksessa lisärakennusoikeudeksi 2 x 145 neliötä, eli tontista lohkottaisiin kaksi uutta tonttia.

A) Tilanne on tällä hetkellä se, ettei lisärakentamista haluta aivan lähivuosina, eli lisää rakennusoikeutta ei haluta ja tontti säilyisi nykyisellään ilman lohkonomia.

B) Kuitenkin seuraavan noin 10 vuoden kuluessa on tarkoitus myydä kiinteistö siten, että paritalo myydään purkukuntoisena ja ostaja hankkii vain maapohjan uudisrakentamista varten.

Kysymys onkin, voiko kaavoituksessa ottaa jotenkin huomioon tämän purkamissuunnitelman B ja lohkoa valmiiksi neljä tonttia suurimmalla mahdollisella rakennusoikeudella?

Entä vaikuttaako tonttijaon toimittamisen ajankohta kustannuksiin? Eli jos nykyinen kaavaehdotus vahvistettaisiin ja samalla tontista lohkottaisiin kaksi uutta, eroaisivatko lohkomiskustannukset merkittävästi siitä, että kymmenen vuoden kuluttua vaihtoehdon A tontti lohkottaisiin neljäksi?

Kustannuksilla on merkitystä sikäli, että rakentamattoman maan kiinteistövero on huomattavasti korkeampi kuin rakennetun, ja sen vuoksi yhtiössä ei ole juurikaan halua kaavoittaa lisätontteja vain odottelemaan vuosia myöhemmin tapahtuvaa rakentamista. Toki jos lohkomiskuluissa syntyy merkittäviä eroja ajankohdan mukaan, asiaa pitää tarkastella siitakin kulmasta.

Vielä kysymys aikataulusta: onko antaa mitään arviota siitä, milloin uusi kaava voisi aikaisintaan tulla voimaan, jos se hyväksyttäisiin nopeimmalla mahdollisella aikataululla? Puhutaanko ensi vuoden alusta vai meneekö todennäköisesti kauemmas tulevaisuuteen? Ajankohta vaikuttaa siihen, milloin kiinteistöveroa pitäisi alkaa maksaa rakentamattomista tonteista.

Laitan taloyhtiön lopullisen kannan kaavoitusasiaan tiedoksi myös kirjaamoon 31.3. mennessä, kunhan saamme lisätietoja ja olemme keskustelleet asiasta tarkemmin.”

=> Lisärakennusoikeus on syytä osoittaa asemakaavassa, koska kaavamuutosta ei voida luvata etukäteen, se kestää, eikä rakennusoikeutta voi lisätä poikkeamisluvalla. Asemakaavan saa nyt ilmaiseksi. Nyt on tehty myös meluselvitys.

Kiinteistöveroa peritään sekä rakennuksesta että tontista. Tonttijako voitaisiin tehdä nyt kaavan yhteydessä, mutta silloin kiinteistövero peritään korotettuna rakentamattomista tonteista.

Kun koko tontille annetaan 700 k-m² rakennusoikeus (e = 0,25), ei synny tyhjää tonttia. Ajo- ja johtorasitteet sallivat lohkomisen neljäksi tontiksi kuten viereisessä kuvassa (MRA 37 §). Ostajat voivat

lohkoa ostamansa määräalat, jolloin tulee huolehtia rasitteista. Asemakaava voi tulla voimaan aikaisintaan vuonna 2025. Katso jäljempänä erillinen kuuleminen, nro 36.

16. Helsingin kaupunki, 5.3.2021 → Nro 9

”Helsingin kaupungilla ei ole asemakaavan 161800 osallistumis- ja arviointisuunnitelman täydennykseen (1.3.2021) huomautettavaa.”

17. Caruna Oy, 10.3.2021 → Nro 4, 39

”Kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa.”

18. Doventus Oy, 11.3.2021

[Koski asemakaavaa 161800 Yhtiönkuja.]

19. Yksityishenkilö, 16.3.2021

1. ”Vastustan edelleen Kuninkaantammen liittymän rakentamista. Kuninkaantammeen ei tarvita omaa liittymää aivan Kaivoksen liittymän kupeeseen, vaan jo olemassa olevaa Kaivoksen liittymää tulisi muuttaa niin, että Kuninkaantammen suuntaan on sujuvampi ajaa. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa eritasoliittymää kuvataan ”välttämättömänä”, mikä on mielestäni ihmisten ajatuksia johdattelevaa eikä totta. Kuninkaantammen oli tarkoitus olla ”autoton asuinalue”, jossa alueen sisällä pyöräillään tai kävellään paikasta toiseen. Silti tämän ”autottoman alueen” vuoksi olette valmiit pilaamaan vanhan ja viihtyisän alueen (Palotie) toisella puolella Hämeenlinnantietä vain sen vuoksi, että Kuninkaantammeen pääsisi sujuvammin autolla. Kyseenalaistan todella paljon Vantaan kaupungin arvoja. Huvittavaa on, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa yleiskaavamääräyksessä määritellään, että ”alueen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia”. Silti alueen viihtyisyys ei todellakaan kiinnosta asemakaavan suunnittelijoita, eikä liittymä paranna kävelyn tai pyöräilyn mahdollisuuksia.”

2. ”Mielestäni on törkeää, että Vantaalla ollaan valmiita hakkaamaan kaikki mahdolliset pienet metsäalueet ja muuttamaan ne asuinalueiksi ja teiksi. Palotien alue on juuri sen takia niin viihtyisä, että talojen välissä ja takana on puita ja tilaa. Nyt haluatte täyttää koko alueen taloilla. Palotiellä on tällä hetkellä kaksitoista asuttua taloa, mutta haluatte sinne rakennutettavan 24 lisää. Viereisille entisille pelloille on rakennettu jo suuri määrä kerrostaloja. Aluetta on tiivistetty jo muutenkin, mutta nyt toivotte, että viimeinenkin väljä omakotitaloalue saadaan rakennettua äärimmilleen täyteen. Palotiellä ja Laitilantiellä käy paljon kävelijöitä ja lenkkeilijöitä, koska alue on esteettisesti viihtyisä eikä ahtaanpaikankammos herättävän täyteen ahdettu. Mielpiteeni Palotie 16:n tontin (täyttämisen-) suunnitelmasta: ihmettelen, minne tontilla sijaitseva nykyinen talo on mennyt? Alustavan tontinkäytön luonnoksen vaihtoehtoista vähemmän huono on A, jos niistä on valittava.”

3. "Haluatte tuhota alueen myös lisäämällä jo entisestään kovaa liikennemelua rakentamalla sillan ja tien, joka kulkee alueen läpi. Vaikka suunnitelmassa Palotien liikennemelua pyritään vähentämään meluestein, onko suunnittelijoiden mielestä hyväksyttävää, että 2050 vuoden ennusteen perusteella nykyisistä 12 talosta seitsemän sijaitsee 55-60 desibelin alueella? Tällä hetkellä klo 10 arkipäivänä Palotiellä mitatut desibelilukemat ovat 60 desibelin luokkaa. Olemme toivoneet asiaan parannusta jo pitkään, mutta tulevaisuuden ennusteessa tilanne pysyisi samana. Jos liittymähanke toteutuu, mitä en todellakaan toivo, meluaidat on saatava sekä Hämeenlinnantien että eritasoliittymän puolelle. Hämeenlinnantien (ja mahdollisen uuden liittymän) meluaitojen suunnittelussa toivon otettavan huomioon sen, että alue ei kaipaa graffitiseiniä talojemme läheisyyteen – niitä on jo viereisellä kerrostaloalueella, koska tällaista artisteille aiheutuvaa kiusausta ei ole otettu huomioon naapuruston aidan suunnittelussa. Meluaidan eteen tulisi kasvattaa esim. tuijia tai muuta kasvustoa, etteivät spray-artistit pääse siihen käsiksi."

4. "Ja ihmettelen, mitä alueen kannalta tarkoittaa maininta yritysalueen täydentämisestä kaavoituksessa. Onko suunnitteilla lisää yritystontteja? "Alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan allittavaa lähialueen asukkaita palvelevaa kauppaa." Ainakaan päivittäistavara-kauppaa alue ei tarvitse. Lidl on kirjaimellisesti 550 m päässä Palotie 1:stä, S Market 800 m:n Alue on aiemmin ollut suhteellisen syrjäinen ja hiljainen. Toivon, että alue pyritään pitämään mahdollisimman rauhallisena ja turvallisena, mistä hyötyvät niin alueen asukkaat kuin teillä viihtyvät ulkoilijatkin."

=> *1. Kaivoksen eritasoliittymä sekä Vaskivuorentien / Kaivokselantien / Vanhan Kaarelantien risteys ovat jo nyt ylikuormittuneita ja kaupunkiseutu kasvaa. Yhdyskatu parantaa myös kävely- ja pyöräily-yhteyttä Vaskipellon ja Kuninkaantammen välillä. 2. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat yleiskaavan pääperiaatteita. Maltillisella tehokkuudella alueen viihtyisyys säilyy. Palotie 16:n lisärakennusoikeus on poistettu, joten nykyinen talo säilyy. 3. Uusi ramppi ja meluaita luovat meluesteen, mutta Palotien kaikilla tonteilla ei saavuteta alle 55 dB melutasoa eikä meluaidan korottaminen enää parantaisi melutilannetta. Kuninkaantammenrinne sijoittuu Vantaalla leikkaukseen. 4. Toyotan tontilla on autokauppa, joka on vähittäiskaupan suuryksikkö, mutta tontilla ei sallita päivittäistavara-kauppaa. Tontilla on käyttämättä rakennusoikeutta. Toyotan tontti on kaavoitettu asemakaavassa 161800 Yhtiönkuja (Kv 25.4.2022).*

20. Myyrmäen alueen kehittämisiltä, Teams Live -tilaisuus 16.3.2021

Tilaisuudessa oli enimmillään 229 osallistujaa. Kysymyksiä saatiin enakkoon 29 ja tilaisuudessa 224. Tähän asemakaavaan saadut kysymykset vastauksineen:

1. "Kaivoksen Palotien kohdalle suunnitteilla olevan eritasoliittymän rakentaminen. Onko otettu huomioon lähiasukkaille kohdistuvat terveyshaitat pakokaasut, autojen aiheuttamat rengaspölyt, melutasojen nousu jne. On kohtuutonta, kun näin jälkijunaan rakennetaan valtavyöliä tiheään valmiiksi rakennetulle alueelle. Eikö saavuteta sama lopputulos parantamalla jo olemassa olevia liittymiä."

=> *Kuninkaantammenrinteen ja Vanhan Kaarelantien liikennemäärillä pienhiukkasmaatimus täyttyy. Hämeenlinnanväylää vastaan rakennetaan 6 metriä korkea meluaita. Meluesteet ja uusi ramppi vähentävät melun ja pienhiukkasten leviämistä Palotielle, vaikka liikennemäärä kasvaa. Kuninkaantammenrinne sijoittuu Vantaan puolella leikkaukseen. Meluselvitys on jäljempänä. Kaivoksen eritasoliittymä ja katuristeys ovat jo nyt kapasiteettinsa ylärajalla.*

2. "Miten on mahdollista, että autofirma saa lisää maa-alueita ja yksityinen joutuu luovuttamaan? Ja taas yksityishenkilö luopuu maistaan liikenteen hyväksi"

=> *Tiealueen raja määritellään tiesuunnitelmassa. Hämeenlinnanväylän parantaminen ja leventäminen tarvitsee lisää tiealuetta nykyiseen tiealueeseen verrattuna. Toyotan kaavassa oli otettu huomioon Kehä II:n rinnakkaisrampit, joita ei tarvita, joten tonttia voitiin laajentaa. Myös yksityisiltä tarvittavat tiealueet ovat pienentyneet Kehä II:n tilatarpeeseen verrattuna.*

3. "Keneen pitäisi olla yhteydessä kun kaupungille taas pitäisi luovuttaa tiealuetta eli kolmas kerta ja laki sallii vain kerran?"

=> *Teitä ja katuja voidaan leventää useita kertoja, muuten liikennettä ei voitaisi kehittää.*

4. "Haluaisin kuulla meluaitasuunnitelmista jatkossa. Aikoinaan, noin 10 vuotta sitten on tehty suunnitelmat, mutta edistystä emme ole huomanneet. Koska meluaitoja aletaan rakentamaan?"

=> *Valtio rakentaa Hämeenlinnanväylän meluesteet tien parantamisen yhteydessä.*

21. Yksityishenkilö, 16.3.2021 → Nro 44

1. "Kiinteistöön oleellisesti kuuluva kiviaita tulee kaavoituksessa säilyttää."
2. "Kiviaidan säilyttämistä täydentävänä toimenpiteenä tulee kaavoituksessa määriteltävät tonttirajat sijoittaa kiviaidan ulkopuolelle. Kts. liitekuvassa esitetyt rajat rajapyykkien 5 – 30 – 6 sekä rajapyykkien 10 – 2 – 3 välillä."
3. "Tontin pohjoisosaan sijoitetun rakennuksen osalta on toivottavaa, että sitä koskeva rakennusala määritellään niin, että tontin kallioalue voidaan haluttaessa säilyttää."
4. "Kaavaehdotuksessa mainittu lisärakennusoikeus noin 370 k-m² on tontin kokoon ja piha-ympäristöön kohdistuviin odotuksiin nähden riittävä."

=> *1.–2. Kiinteistö vastaa lohkomiskarttaa 12.11.1921, joten kiviaita on rakennettu osin naapuritonttien puolelle. Kaavalla ei muuteta maanomistusta, vaan kiviaita pitäisi siirtää omalle tontille. Tierasite, joka sijaitsee kiviaidan ulkopuolella, osoitetaan katualueeksi. 3. Tonteille määritellään väljät rakennusalat. Kallio säilyy. 4. Nykyinen talo on rakennusperintökohde 120 k-m², joka suojellaan. Kaavaan lisätään rakentamista 370 k-m², jolloin rakennusoikeus on 490 k-m².*

22. Yksityishenkilö, 17.3.2021

"Omistan kiinteistön osoitteessa --- ja haluaisin tiedustella mahdollisuutta muuttaa tontin käyttötarkoitusta. --- Omistamaani tonttiin ollaan ilmeisesti liittämässä pientä palaa maata lisää, minkä myötä siihen syntyisi jonkinmoista lisärakennusoikeutta. Haluaisin tiedustella teiltä ensin, minkälaista muutosta mielestänne minun olisi järkevää hakea? Oma tahto olisi A1, kerrostalotontti 1,0:n tehokkuudella."

=> *Tontti on yleiskaavassa asuinaluetta A, jolla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä. Pientaloalueen rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina.*

Myöhemmin: --- "Kerrostalotontin voi unohtaa --- Onko mahdollista erottaa pientalotontti erikseen ja hakea siihen lisää rakennusoikeutta?"

=> *Palotie 3:n tontille saa 110 k-m² ja Laitilankuja 9:n tontille 50 k-m² rakennusoikeuden. Pienille tonteille ei mahdu isoja taloja.*

23. Yksityishenkilö, 19.3.2021

Kysymyksiä Hämeenlinnanväylän meluesteistä.

=> *Meluesteet on esitetty tiesuunnitelmassa. Aineisto löytyy googlolla: vt3 Kannelmäki Kaivoksela.*

24. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, HSL, 26.3.2021 → Nro 24

Vanhan Kaarelantien ja Kuninkaantammenrinteen pysäkkien mitoituksesta.

=> *Vanhan Kaarelantien ja Kuninkaantammenrinteen pysäkkien tilavaraukset on hyväksytty asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022).*

25. Uudenmaan ELY-keskus, 26.3.2021

[Koski asemakaavaa 161800 Yhtiönkuja.]

26. Yksityishenkilö, 28.3.2021 → Nro 5, 13, 50

1. "Mielestäni --- voisi vastaanottaa 300m² uutta rakennusoikeutta tulevaisuutta ajatellen, mikäli se ei velvoita rakentamaan tai aiheuta muita toimenpidevaatimuksia tulevaisuudessa. Tällä hetkellä en pysty kuvittelemaan pihalle rivi- saati muuta taloa mutta nykyään ei voi varmuudella sanoa mitä tulevaisuus tuo mukanaan."

2. "Suunnitelma, että pihalta lunastettaisiin (taas) n.700m² tiealueeksi, ei ole mielestäni mitenkään välttämätön. Oletan että asiasta ja alueen laajuudesta voidaan keskustella. Olen toki kuullut sellaistaikin ettei samasta syystä voisi useampaan kertaan lunastaa, mutta asiaa selvitetään."

3. "Mitä muuhun kaavaehdotukseen tulee, niin näkisin mielelläni että Kuninkaantammenrinne poistuisi suunnitelmista Vantaan osalta. On mielestäni aika ala-arvoista Helsingiltä ensin rakentaa asuinalue ja sitten vaatia Vantaata mukaan jotta saisivat yhteydet sinne, varsinkin kun Helsingin puolella on jo olemassa valmiit yhteydet. Perhekunnantien avaaminen muillekin kuin busseille olisi halvin ja paras ratkaisu mutta ei... joku poliittinen päätös estää tämän - Palotien asukkaat kärsikööt seurauksista sekä kaikki VT3:n autoilijat. Neljä liittymää (Kehä I, Kannelmäki, Kuninkaantammi ja Kaivoksela) olisivat liian lähellä - ei tule toimimaan, alueesta tulee valtava sumppu. Kuninkaantammenrinne ei muutenkaan sovi alueen ympäristöön ja toisi alueelle melua sekä päästöjä entistä enemmän, joten toivon että Vantaalla löytyisi rohkeutta sanoa Helsingille EI tässä asiassa. Liittymä lisäisi liikennettä myös Vanhalla Kaarelantiellä huomattavasti."

4. "Mitä kaavaan muuten tulee, toivon ettei aluetta rakenneta täyteen - se on mielestäni vihtyisiä niin kuin se on. Lisäksi toivoisin ettei aleta teiden nimiä vaihtamaan alueella. Olkoonkin jossain muuallakin saman nimisiä katuja, näin on ollut todella pitkään eikä siitä kummempaa haittaa ole ollut. Lähes jokaisesta puhelimesta tulisi löytyä 112 sovellus joka kertoo metrin tarkkuudella sijaintisi, joten hädän tullen apu kyllä löytää perille. Jos osoitteita aletaan vaihtamaan tietää se valtavasti töitä uuden osoitteen ilmoittamisesta niin virallisille kuin yksityisillekin tahoille. Ja jo nykyisin huonosti toimiva postin jakelu vaarantuisi kokonaan..."

=> 1. *Kaavaan annetaan nykyinen rakennusoikeus 170 k-m² (katso mielipide nro 50).*

2. *Hämeenlinnanväylän leventäminen on ratkaistu kaavassa 161800 Yhtiönkuja (Kv 25.4.2022).*

3. *Kuninkaantammenrinne on ratkaistu yleiskaavassa (Kv 25.1.2021) ja asemakaavassa 162000 (Kv 19.9.2022). Kaivoksen eritasoliittymä ja Vaskivuorentien / Kaivokselantien / Vanhan Kaarelantien risteys ovat jo nyt ylikuormitettuja ja kaupunkiseutu kasvaa.*

4. *Kaavaan tulee maltillinen tehokkuus, mikä säästää ympäristöä. Kadunnimen muutos tehdään pelastusvarmuuden vuoksi ja on hyväksytty asemakaavassa 161800 Yhtiönkuja (Kv 25.4.2022).*

27. Yksityishenkilö, 29.3.2021 → Nro 52

1. "Pitkän pohdinnan jälkeen olen tullut siihen päätökseen että --- vastaanottaa 400k-m² sillä varauksella että rakennusveloitetta ei ole ja jo olemassa oleva asuinrakennus säilyy ennallaan. Toivottavasti alueesta kaavam muutoksen myötä ei muutu epämuukavaksi lähiöksi."

2. "Kaupungille taas luovutettava maa-alue 648m² tiealueeksi ei ole välttämätön. Tästä asiasta toivon keskustelua. Olen kuullut että lain mukaan maata saisi ottaa ainoastaan kerran yksityisomistuksessa olevasta tontista (tämä olisi 4 kerta)."

3. "Kuninkaantammenliittymä on turha liittymä jolla on ympäristöhaitallisia vaikutuksia. Avatkaa Perhekunnantie autoliikenteelle. Miten poliittinen päätös voi vaikuttaa suunnitelmiin ja suunnitelijoihin? Vai onko se niin että Helsinki määrää tahdin ja Vantaa tanssii?"

=> 1. *Kiinteistölle ei lisätä rakennusoikeutta (myöhempi mielipide nro 52). Kaavaan tulee maltillinen tehokkuus, mikä säästää ympäristöä.*

2. *Kehä II:n tilavarauus on poistunut, jolloin tarvittava tiealue on pienentynyt. Tiesuunnitelmassa varaudutaan kolmansiin kaistoihin myös välille Kaivoksela – Klaukkala, jolloin nyt suunnitellut kolmannet kaistat jatkuvat pohjoiseen ja Kaivoksen liittymä tarvitsee uudet liittymiskaistat. Tietä voidaan leventää tarpeen mukaan useampaan kertaan, muuten liikennettä ei voitaisi kehittää. Yhtiönkujan asemakaava 161800 oli alueen ensimmäinen asemakaava. Maantien alueen lunastaa valtio. Kevyen liikenteen raitti merkitään jalankulkukaduksi, jonka lunastaa kaupunki.*

3. *Kuninkaantammenrinne perustuu Helsingin osayleiskaavaan (2008), Helsingin seudun MAL-suunnitelmiin (2019, 2023), Vantaan yleiskaavaan (2007, 2021) ja hyväksytyyn asemakaavaan 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022). Kaivoksen eritasoliittymä ja Vaskivuorentien / Kaivokselantien / Vanhan Kaarelantien risteys ovat jo nyt ylikuormitettuja ja seutu kasvaa.*

28. Vantaan kaupunginmuseo, 30.3.2021 → Nro 48, 62

"Alueella ei ole todettu kulttuuriympäristöön liittyviä erityisiä maisemallisia arvoja, eikä sieltä tunneta käytettävissä olevien tietojen perusteella muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä.

Kaava-alueella sijaitsee useita inventoituja rakennusperintökohteita, joiden suojeluperusteet on selvitettävä kaavatyön yhteydessä. Rakennuskohteita on kolme kappaletta: Palotie 5:ssä sijaitsee 1950-luvulla rakennettu Kaarelan entinen vapaapalokunnan rakennus, Palotie 9:ssä sijaitsee myös 1950-luvulla rakennettu asuintalo ja Palotie 10:ssä sijaitsee 1930-luvulla rakennettu omakotitalo. Rakennuskohteet ovat inventoitu Vantaan modernin rakennusperinnön inventoinnin osana.

Kaava-alueella on myös arvokkaita tielinjauksia. Palotie esiintyy jo Kuninkaankartastossa 1700-luvun lopulla. Se on läntisin osa reittiä, joka johtaa Kaarelasta Hakuninmaan kautta Vantaanjoen eteläpuolta Haltialaan ja joen yli Tammistontielle ja siitä edelleen Helsingin pitäjän kirkonkylän eteläpuolelle. Tiellä voi olla pidempikin historia sillä Kaarela (Kårböle) mainitaan asiakirjoissa ensimmäisen kerran jo vuonna 1417 ja Helsingin pitäjän kirkonkylällä on vähintään yhtä pitkä historia. Tie on säilyttänyt Palotien kohdalla vanhan luonteensa ja linjauksensa, vaikka Hämeenlinnanväylä katkaiseekin yhteyden Haltialaan.

Yhtiönkuja kuuluu yhdessä Vanhan Kaarelantien kanssa kokonaisuuteen, joka on ollut Hämeenlinnaan suuntautuneen tien varhaisia reittejä. Tie on merkitty Kuninkaankartastoon ja nykyisellä paikallaan se on kulkenut ainakin 1800-luvun lopulta lähtien. Tie on tullut Konalan suunnasta Kaarelaan ja siitä se on edelleen jatkunut Martinkylän kautta Vantaanlaaksoon. Tie on kulkenut Keimolan ja Luhtaanmäen kylien kautta kohti Klaukkalaa. Vanhan tiereitin nykyinen tiestö on seuraava: Vanha Kaarelantie, Yhtiönkuja, Kaivokselantie, Vanha Nurmijärventie, Nybackankuja, Kauppalaivurintie, Vantaankoskentie, Vantaanpuistontie, Kivistönkorventie, Keimolantie, Luhtaanmäentie [, Kuhajoentie] ja Klaukkalantie. Yhtiönkujan varrella on säilynyt tiehistoriasta kertova kilometripylväs (Yhtiönkuja 5)

Kaikkien mainittujen kohteiden luokitustunnus on kaupunginmuseon kulttuuriympäristötietokannassa R2, mikä tarkoittaa, että kohteiden rakennusperintöarvot on todettu inventoinneissa merkittäviksi. Museon tavoitteena kaavatyöhön on selvittää tarkemmin näiden kolmen rakennuskohteen, kahden tiekohteen ja kilometripylvään suojeluperusteet ja siirtää mahdolliset suojelutarpeet kaavakartalle asianmukaisin suojelumerkinnöin sekä niihin liittyvin määräyksin. Suojeltavien rakennusten kohdalla tulee myös uudisrakentamisen määrää, massoittelua ja sijoittelua tontilla miettiä siten, että uudisrakentaminen ei heikennä vanhojen rakennusten suojeluperusteita. Näkymälinjat ja mittakaavallinen yhteneväisyys ovat tärkeitä huomioida."

=> *Historialliset tied merkitään suojelluksi tieksi tulevia uusia katuosuuksia lukuun ottamatta, jotka on hyväksytty jo asemakaavaan 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022). Yhtiönkujan kilometripylväs suojellaan. Vpk:n talo (Palotie 5) sekä Palotie 9:n ja 10:n asuinrakennukset suojellaan ja ne jäävät näkymään kaduille. Suojelukohteet on perusteltu edellä s. 3–6. Asemakaavassa käytetään kaupunginmuseon esittämiä suojelumääräyksiä. Alueella sallitaan maltillinen täydenysrakentaminen, mikä säilyttää ympäristöä.*

29. Yksityishenkilö, 31.3.2021

"Palokujan asukkaana ja pienen lapsen äitinä koen arvelluttavana suunnitelmana rakentaa kevyenliikenteen väylä vanhan omakotialueen tonttien ja meidän taloyhtiömme asukkaiden ikkunoiden edestä. Perusteiksi on mainittu helpottaa Helsingin suunnasta tulevaa jalankulkua ja pyöräilyä, vaikka jo nyt Vanhalle Kaarelantielle pääsee Hämeenlinnanväylän kevyenliikenteenväylältä kolmesta kohdasta: Palotien ja Yhtiönkujan kautta sekä Sorolantien kautta, Kaarelan koulun vierestä. Suunnitelman mennessä läpi jalankulkijat ja pyöräilijät, mahdollisesti myös skootterit tulisivat kulkemaan aivan meidän sekä taloyhtiömme --- asukkaiden keittiön ikkunan vierestä, samoin aivan naapuritonttien omakotitalojen vierestä, itse asiassa jopa lähes suoraan aidan läpi. On aivan eri asia rakentaa kevyenliikenteenväylä kerrostalojen vierestä kuin pientaloalueen läpi, jossa jalankulkijat näkevät suoraan ikkunoista sisään ja pääsevät myös helpommin pihoillemme.

Jo nyt Palokujalle eksyy päivittäin autoja, jotka ovat menossa Palotielle ja jotka joutuvat kääntymään ympäri pihassamme jatkuvasti, kun huomaavat ettei Palokujan läpi pääsekään. Jos Palo-

kujan jatkeeksi rakennetaan kevyenliikenteenväylä, sitä tulevat autoilijat jatkossakin erehtymään ajotieksi, liikennemerkkeistä huolimatta, ellei läpikulkua erikseen estettäisi esimerkiksi puomilla tai betoniporsaalla.

Vaikka meillä on taloyhtiön alueella jokaisella omat etu- ja takapihamme, leikkivät asukkaiden lapset myös yhteisellä pihalla, mukaan lukien Palokujan molemmin puolin pensasaitojen vieressä sekä Palokujan päädyssä. Jos kevyenliikenteen väylä rakennetaan ja siitä alkaa kulkemaan pyöräilijöitä ja skoottereita, on tämän taloyhtiön lasten ja aikuisten turvallinen liikkuminen alueella vaarassa, samoin Palotien omakotiasukkaiden. Postilaatikkomme sijaitsevat --- puolella, ja sinne joutuvat --- puolella asuvat asukkaat harppomaan kadun yli. Pelkästään pyöräliikenteen tulo Palokujalle aiheuttaisi vaaratilanteita. Pihaamme ei ole suunniteltu niin, että pitäisi varoa kevyttä liikennettä Palokujan molemmista suunnista. Joudumme jo Vanhalle Kaarelantielle liittyessä varomaan pyöräilijöitä.

Vanhan Kaarelantien varrella kaasutellaan harva se päivä autoilla ja skoottereilla, 40 km:n nopeusrajoituksesta piittaamatta, ja kevyenliikenteen väylällä kuljetaan kovaa pyörillä sekä sähköpyörillä. Vaskikujan kohdalla oleva hidaste aiheuttaa sen, että Malminkartanoon päin menevät autot kiihdyttävät lujaa hidasteen jälkeen ja tästä tulee kovaa meteliä, etenkin iltaisin. Jos tulevaisuudessa näitä ääniä tulisi myös Palokujalta Palotielle menevistä skoottereista, tästä aiheutuisi lisää melua Palotien ja Palokujan asukkaille. Tämä on aivan kestämätön tilanne jo nyt Vanhan Kaarelantien koko ajan lisääntyvän melun takia, ja tulevaisuudessa melua tulee vielä enemmän, jos Hämeenlinnanväylälle rakennetaan uusi liittymä Yhtiönkujan kautta.

Haluan tuoda esiin myös sen, että taloyhtiömme alueella on käynyt toistuvasti muun muassa pyörävarkaita, minkä vuoksi olemme itse rakentaneet portin takapihallemme. Asuntomme sijaitsee ---. Portin on rakentanut takapihalleen menevälle polulle myös ---, aikoinaan samasta syystä. Meiltäkin varastettiin sähköpyörä vuonna 2018 ja vielä etupihaltamme. Monet taloyhtiömme asukkaista ovat asennuttaneet valvontakameroita piholleen samoista syistä. Uuden väylän myötä varkaat pääsisivät helposti myös Palotien omakotialueelle.

Asukasillassa mainittiin myös, että tämä yhteys olisi tärkeä päiväkotiin viemisiä ja

hakuja varten. Ihmettelen vain mihin tämä kommentti perustuu. Onko olemassa lukuja siitä, kuinka moni asukas tuo lapsensa Hämeenlinnanväylän ylittävän kevyenliikenteen sillan suunnasta Helsingin puolelta Vantaan kaupungin päiväkoteihin? Tietääkseni ainoa yksityinen päiväkoti seudulla on Touhula Vaskipellolla. Olisi hyvä tietää lukuja esimerkiksi siitä, kuinka moni tuo lapsiaan aivan toistensa vieressä sijaitseviin Solkikujan ja Jönsaksentien päiväkoteihin. Kaivokselassa on uusi, laajennettu päiväkoti Kaivokselan koulun vieressä. Sinne lapsen vieminen on luontevaa Yhtiönkujan vierestä kevyenliikenteen väylää pitkin. Havainnollistava kuva alueen päiväkodeista tässä alapuolella [yläpuolella], jossa päiväkodit on ympäröity punaisella värillä. Sinisellä on merkitty suunniteltu Palokujan jatke ja vihreällä nykyinen kevyt liikenne Kaivokselan puolelle Hämeenlinnanväylän suunnalta.

Taloyhtiömme lumenkasauspaikaksi on suunniteltu Palokujan pääty, ja erityisesti runsaslumisina talvina taloyhtiömme piha hukkuisi lumeen, ellei meillä olisi Palokujan päätyä, johon lumet voi kipata. Meillä ei ole muualla pihalla tilaa kasata lunta. Jos tämä viedään meiltä pois, taloyhtiömme

piha tulisi täyttymään lumesta runsaslumisina talvina. Tässä alla [vieressä] oleva kuva on otettu 15.1.2021 ja tämän jälkeen lunta tuli vielä tuohon verrattuna tuplamäärä. Kuvassa vasemmalla on jalkakäytävä, joka oli myös pois käytöstä tänä talvena lumen takia.

Jotenkin tuntuu siltä, että tässä on tehty suunnitelmia asumisviihtyvyyteen vaikuttavissa asioissa käymättä edes paikan päällä katsomassa tontteja ja ympäristöä. Vaikka jokin alue ei ole asemakaavoitettu, eivät kai suunnittelijat voi tehdä päätöksiä väylän tekemisestä alueen asukkaiden mielipiteiden yli? Jos suuri osa asukkaista vastustaa tätä kevyenliikenteenväylää, ei kai sitä voida rakentaa vastustuksesta huolimatta? Tuntuu muutenkin aivan järjenvastaiselta tämä koko suunnitelma rakentaa kevyenliikenteenväylä idyllisen omakotialueen tonttien läpi. Kaivokselassa on muutenkin vähän pientaloaluetta, ja nyt yhden sellaisen läpi rakennettaisiin kevyenliikenteenväylä.

YHTEENVETO

Näistä edellä mainituista lukuisista syistä vastustan Palokujan jatkamista kevyenliikenteenväylänä Palotielle omakotitonttien läpi. Tässä syyt vielä tiivistettyinä:

1. Kevyt liikenne pääsee edelleen hyvin kulkemaan Vaskipellontielle Palotien kautta ja Kaivokselan vanhalle puolelle Yhtiönkujan vierestä. En näe syytä rakentaa kevyenliikenteenväylää vanhan omakotialueen tonttien läpi.
2. Kevyt liikenne tuo mukanaan vaaratilanteita sekä taloyhtiömme pihalla leikkiville lapsille että autoilijoille.
3. Taloyhtiömme lumenkasauspaikka on Palokujan pääty.
4. Taloyhtiömme pihassa käy jo nyt varkaita, ja kevyen liikenteen väylän myötä he pääsevät helposti myös Palotien pihoille. Rauhattomuus alueella lisääntyisi.
5. Jos kevyen liikenteen väylällä sallitaan skoottereiden ajo, siitä aiheutuu taas lisää meluhaittoja alueen asukkaille."

=> Palokujan jatke sijoittuu johtorasitteelle HSY:n vesi- ja viemärijohtojen päälle. Se lyhentää kävelyä Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkillä ja Myyrmäen keskusta ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on kestävän kehityksen mukaista. Palotielle rakennetaan lisää asumista, myös Helsingin puolelle.

Palokuja on katu ja suunniteltu alun perin asemakaavassa 161500 (Kv 30.1.2006) ajokaduksi Palotielle asti, kuten oheinen havainnepiirros kaavaselostuksessa 30.11.2005 osoittaa. Rakennukset valmistuivat 19.5.2008, joten suunniteltu kadun jatkaminen on ollut taloyhtiön tiedossa. Palokuja olisi katuna tarpeeton pelkästään taloyhtiön tontteja varten.

Katu ei ole leikkiäpiha eikä lunta tai multaa saa kasata tontilta kadulle. Postilaatikat sijoitetaan nykyisin vain kadun toiselle puolelle.

Asemakaavalla ei voida vaikuttaa ihmisten käyttäytymiseen. Liikenne perustuu liikennesääntöjen noudattamiseen. Kaduilla saa kulkea kaikilla ajoneuvoilla.

Asuntojen ääneneristävyysvaatimukset vastaavat nykyistä ja tulevaa tiemelutasoa. Yhtiönkujalta ei tule ajoliittymää Hämeenlinnanväylälle.

Suunnittelija on käynyt paikalla. Katujen suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös yleinen etu. Kulkumuotojakauma kodin ja päiväkodin välisillä alle 2 km matkoilla on henkilöautolla 38 %, joukkoliikenteellä 6 %, polkupyörällä 16 % ja jalan 41 % (Tampere 2018). Matkan pituus ja liikenneyhteydet vaikuttavat kulkumuotojakaumaan.

30. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 31.3.2021 → Nro 49

Sähköverkko: "Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutos-ehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti."

Kaukolämpöverkko: "Ei huomautettavaa. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannusten osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti."

31. Yksityishenkilöt (4), 31.3.2021

"Kaavassa on alustavasti suunnitelma Palokujan jatkamisesta Palotielle tonttien --- kautta.

Jalankulkukadun toteuttaminen 5 metriä leveänä tulee vaatimaan merkittävästi tilaa molempien tonttien nykyisestä pinta-alasta. Tämä koskee erityisesti --- tonttia, joka on jo nyt varsin kapea.

Lisäksi katu kulkee varsin kapeasta tilasta kahden omakotitalon välistä ja siirtää läpikulkuliikennettä talojen edestä selkeästi molempien tonttien piha-alueille. Läpikulkuliikenne siirtyy huomattavasti nykyistä lähemmäksi asuinrakennuksia. Katu ei lyhennä merkittävästi kävelymatkaa esimerkiksi Vaskipellon uudelle asuinalueelle. Tämän lisäksi Vaskipellon suurin asuntomassa on toteutettu Palotiestä selkeästi etelämmäksi.

Katulinjauksen alle tulee jäämään isoja jalopuita, kuten tonteilla olevia vaahteroita ja suuri tammi.

Palokujan jatke lienee jääne kehä II:n suunnitelmassa, jossa jalankulkuteiden toteuttaminen Palotien ja Vanhan Kaarelantien risteykseen olisi ollut haastavaa. Nykyinen katusuunnitelma mahdollistaa hyvin toimivan jalankulkuliikenteen Palotie kautta Vanhalle Kaarelantielle ilman Palokujan jatketta.

Kadun toteuttaminen suunnitelman mukaan tulee vaikeuttamaan merkittävästi molemmille tonteille kaavassa annetun lisärakentamisoikeuden hyödyntämistä."

=> Palokujan jatke Enbackankuja sijoittuu HSY:n vesi- ja viemärijohtojen päälle johtorasitteelle, jossa ei saa olla puita eikä rakennuksia. Tonttien lisärakennusoikeus voidaan toteuttaa, kunhan huoneiden pääikkunoita ei sijoiteta vastakkain. Katso vastine nro 29.

32. Yksityishenkilö, 31.3.2021 → Nro 3

1. "Yleistä

Asemakaavaehdotus sijoittuu alueelle, joka on valtaosin pientalovaltaista aluetta ja joka on vuosikymmenten aikana orgaanisesti kehittynyt omaleimaiseksi ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi miljöökksi. Eri-ikäinen ja mittasuhteiltaan inhimillinen rakennuskanta muodostaa maisemakokonaisuuden, jonka täydennysrakentamista suunniteltaessa tulisi noudattaa hyvin tarkkaa harkintaa ja kohtuullisuutta. Asemakaavaehdotus ei kaikilta osin täytä MRL:ssä ja yleiskaavassa asetettuja vaatimuksia.

Vantaan yleiskaavassa asetetaan yleiseksi tavoitteeksi tiivistää olemassa olevia rakennettuja ympäristöjä. Tiivistäminen ei kuitenkaan voi olla toimintaa ohjaava ainoa tavoite, vaan yleiskaavassa samalla edellytetään, että alueiden kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa tulee parantaa kaupunkitilan viihtyisyyttä, turvata riittävät viheralueet. Olemassa olevien pientalo-alueiden uudis- ja täydennysrakentamisessa tulee vaalia alueen ympäristön arvokkaita ominaispiirteitä sekä rakentamisen tapoja.

MRL 5 §:n mukaisesti alueiden käytön suunnittelussa tulee edistää viihtyisän elinympäristön luomista ja vaalia rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvoja. Ehdotuksessa sinänsä tiedostetaan, että Vanha Kaarelantie, Palotie (erit. Palotie 5, 9 ja 10) ja Laitilantie ovat rakennusperintökohteita.

Konkreettisesti suunnitelmassa esitetyt rakennusoikeudet ovat kuitenkin ylimitoitettuja ja rakennuspaikat osin väärin kohdennettuja. Sen vuoksi täydennysrakentaminen on ehdotetussa muodossa juuri näiden alueiden kohdalla kaupunkikuvaa soveltumatonta.

Kaavan laadintaprosessi on leimannut kiire, eikä kaavoitusta ole riittävästi koordinoitu Helsingin puolella tapahtuvan tie- ja kaavasuunnittelun kanssa.”

2. ”Lisärakentaminen Palotiellä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman s. 7-9 on esitetty luonnos uusien rakennuspaikkojen ja rakennusoikeuksien jakautumisesta (oranssit kuviot). Ainakin nyt ehdotetussa muodossa Palotien 6a-6b ja 8 ja 10 kohdalle ehdotetut lisärakennukset ovat selvästi kohteeseen soveltumattomia ja esitetyt uudisrakennukset rikkoisivat kaupunkitilalle leimallisen sopusuhtaisen mittakaavan ja rakennukset peittäisivät nimenomaan kaupunkikuvallisesti arvokkaimmat kohteet, jotka ovat olennainen osa arvokasta ympäristökokonaisuutta. Palotien itäpuolen täydennysrakentamista koskeva ehdotus on huomattavasti tasapainoisempi ja ympäristön mittakaavaa kunnioittavampi.”

3. ”Kuninkaantammenrinteen ympäristö

Kaavaehdotuksen selvästi heikoin osa on Kuninkaantammenrinteen ympäristön esitetyt järjestelyt. Kaavassa on sijoitettu runsaasti rakennuksia Kuninkaantammenrinteen suunnitellun yhdyskadun läheisyyteen. Yhdyskatua suunnitellaan Hämeenlinnan väylältä Vanhalle Kaarelantielle. Suunnittelun (liikenne ja rakentaminen) painopiste on katulinjan sijainnin vuoksi Helsingin kaupungin puolella. Erityisesti tämän alueen osalta kaavoituksessa tulisi edetä kiinteämmässä yhteistyössä Helsingin kaupungin maankäyttöviranomaisten kanssa.

Välittömästi yhdyskadun pohjoispuolelle ketjuun sijoitettujen yksittäistalojen ryhmän kohdalla rakentamisessa ei ole otettu riittävästi huomioon liikennemelua. Suunnitelmia ja rakentamisen sijoittelua tulisi jatkovalmistelussa parantaa. Kuninkaantammenrinteen suunnitellun yhdyskadun eteläpuolelle jäävät suojeltavan VPK:n talon läheisyyteen merkityt rakennuspaikat ovat täysin epäonnistuneita. Tällä alueella ”täydennysrakentamisesta” tulisi kokonaan luopua. Erityisesti Laitilantie 9, 11 ja 12 kohdalle suunnitellut 142-170 m² kokoiset rakennuspaikat 50 m² rakennusoikeuksilla ovat jo kokonsa puolesta hyvin epätavallisia ja hyvän rakennustavan vastaisia. Esitettyjen rakennusoikeuksien järkevä taloudellinen hyödyntäminenkin on todennäköisesti mahdotonta.

Ehdotettu täydennysrakentaminen on myös selkeässä ristiriidassa maisemallisten ja kulttuuriarvojen kanssa. Rakennuspaikat istuvat kaupunkikuvallisesti äärimmäisen huonosti suojellun VPK:n talon ja Helsingin puolelle sijoittuvan Nydalin tilan yhdessä muodostamaan kulttuurimaisemaan, jonka säilyttäminen on Helsingin kaupungin tavoitteena.

Alue tulisi ainakin tässä vaiheessa jättää kokonaan lisärakentamisen ulkopuolelle, kunnes liikennesuunnittelu- ja kaavoitus on edennyt Helsingin puolella siihen pisteeseen, että kuntarajojen leikkauspisteenä oleva alue voidaan yhtenä kokonaisuutena järjestellä sekä Vantaan että Helsingin puolella sen ympäristöarvot turvaavalla tavalla.”

=> 1. Yleiskaava tähtää kaupunkirakeenteen tiivistämiseen ja täydentämiseen. Vastaavasti säilyy laajoja virkistysalueita. Aluetta täydennetään maltillisella tehokkuudella, joka säilyttää ympäristöä. Uudet talot sopivat vanhojen mittakaavaan. Vanhat tiet ja rakennusperintökohteet suojellaan. Palotien päästä pääsee Helsingin Maria Wiikin puiston kautta Keskuspuistoon. Kaavaan annetaan määräyksiä alueen keskeisistä yhteisistä piirteistä: kattokaltevuudesta ja julkisivuista.

Osallisille annettiin aikaa mielipiteiden antamiseen 2 kk, mikä on kaksin verroin asemakaavan nähtävillä oloon verrattuna. Asemakaavaa on laadittu yhdessä asukkaiden, Helsingin ja valtion kanssa ja kaavaan on sisältynyt MRL 66 §:n viranomaisneuvottelu.

2. Alue on kaavoitettu maanomistajien toiveiden mukaan. Nykyiset omakotitalot ovat 121–415 k-m² suuruisia ja uudet 42–185 k-m² suuruisia. Rakennusperintökohteet (Palotie 5, 9 ja 10) jäävät näkyviin kaupunkikuvassa. Palotie 10:n uutta taloa on käännetty niin, että vanha talo näkyy Palotielle. Palotien länsipuoliset omakotitontit kaavoitetaan samalla tehokkuudella kuin itäpuolisetkin.

3. Tiiviimpi rakentaminen Kuninkaantammenrinteen viereen on perusteltua tonttien keskeisen sijainnin ja Helsingin puolen suunnitelmien vuoksi. Kaavaan on tehty meluselitys.

Pienet tontit jäisivät muuten joutomaiksi, turhiksi katualueiksi. Niiden tonttitehokkuus on maltillinen ja tavanomainen, jolloin tontteille jää myös vihreää. Pienetkin talot ovat varsin yleisiä ja niille on hyvä kysyntä. Talot eivät ole erityisen pieniä, vaan 50–60 k-m² kokoisia ja niihin liittyy lasitettu kuisti tai lasitettu terassi. Ne muodostavat alueelle pienimittakaavaisen kylämäisen keskuksen Pohjois-Kaarelan sisääntulokohtaan.

Helsingin ja Vantaan yhteiset tie- ja katusuunnitelmaluonnokset ovat olleet yhtä aikaa nähtävillä; niiden hyväksyminen edellyttää voimaan tulleita asemakaavoja.

Helsingin puolelle Nydalin ja Storkensin tiloille ollaan kaavoittamassa tiiviimpää asutusta kuin Vantaalle (kuvat s. 68). Vantaan asemakaava ei estä Helsingin puolen asemakaavoitusta.

33. As Oy Kaarviita, 31.3.2021 → Nro 15, 36

"määritellään asemakaavaan rakennusoikeudeksi tuo 620 kerrosneliometriä, joka sisältää nykyiset rakennukset. Ei tehdä uutta tonttijakoa tässä vaiheessa, vaan säilytetään nykyinen."

=> *Koko tontille kaavoitetaan 700 k-m² (e = 0,25), katso jäljempänä erillinen kuuleminen nro 36.*

34. Yksityishenkilö, 31.3.2021 → Nro 6, 45, 51

"Alustava kaavaluonnos kelpaa meille --- osoitteessa. Eli 500m² uutta rakennusoikeutta, mahdollistaen kolme uutta asuinrakennusta.

Mikäli rakennusoikeutta tulee lisää toivoisimme tontin lohkomista. Tässä kaksi vaihtoehtoa: (keltaisella viivalla)"

"Tässä nyt on meille epäselvää että miten tarkasti tässä vaiheessa linjat pitää vetää ja mitä kustannuksia mistäkin koituu. Haluamme varmistaa että lohkontava tontti on yli 400m², sitä emme ilman mittausta osaa sanoa. Mitä tietoja Vantaa tarvitsee tässä vaiheessa kaavoitusta? Pitääkö esimerkiksi valita vaihtoehto A tai B."

=> *Kiinteistölle tulee uutta rakennusoikeutta 500 k-m². Tontit voi lohkoa kaavan voimaan tultua, jolloin kumpikin vaihtoehto on mahdollinen. Kaikki tontit ovat yli 700 m²:n suuruisia. Rakennusoikeus jaetaan tonteille myöhemmän mielipiteen nro 54 mukaisesti.*

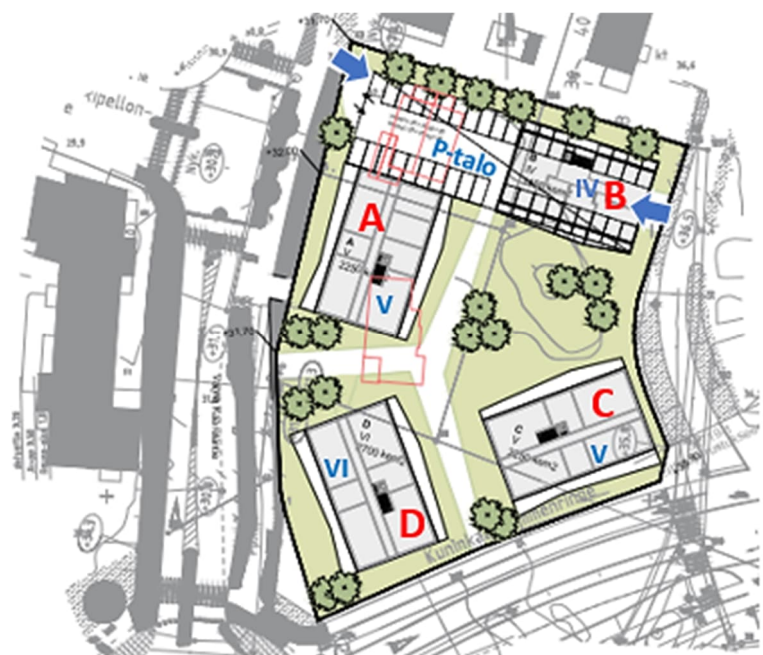
35. Yksityishenkilöt (4), 31.3.2021 → Nro 38, 55

--- "kiinteistöjen omistajina haluamme tuoda esiin mielipiteenämme asemakaavan alustavista luonnoksista Kuninkaantammenrinteen kohdalla seuraavaa:

Hämeenlinnanväylän sekä Palotien ja Yhtiönkujan asemakaavan laadinnassa tulisi ottaa Kuninkaantammen liittymän mahdollisuudet Kaarenmäen alueen maankäytön tiivistämiseen.

Kuninkaantammen liittymän ja sen jatkeen, Kuninkaantammenrinteen ja kiertoliittymän vyöhykkeen tulisi olla selkeästi kerrostalojen korttelialuetta (---), joita vastapäätä on jo nykyisin kerrostaloja. Vantaan kaupunki omistaa Palotien puoleiset kiinteistöt ---, jotka kaikki yhdistämällä saataisiin selkeä, uusi kerrostalokortteli Vanhan Kaarelantien uuden kiertoliittymän ja Kuninkaantammenrinteen kohdalle.

Liitteenä muutamia laatimiamme alustavia luonnoksia uudesta korttelista. Olemme valmiit neuvottelemaan kiinteistöjemme kaavoituksesta yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa.”

Vaihtoehto A
Neljä asuinkerrostaloa

Talo A	V	2 250 k-m ²
Talo B	IV+	1 450
Talo C	V	2 250
Talo D	VI	2 700
Yhteensä		8 650

+) Talon alla pysäköintitalossa on lisäksi kaksi kerrosta, joista alempi maan alla.

Tonttien pinta-ala yhteensä noin 5 600 m², tonttitehokkuus e = 1,54.

Autopaikat

- esitetty 1/120 => 72 ap
- normi 1/100 => 87 ap
- puuttuu 15 ap, joten kerrosalaa voisi olla vain 7 200 k-m²

Arkkitehtitoimisto Suunnitteluhuone Oy
2021

Vaihtoehto B
Kolme asuinkerrostaloa

Talo A	VI	3 200 k-m ²
Talo B	VI	3 200
Talo C	VI	3 200
Yhteensä		9 600

Tonttien pinta-ala yhteensä noin 5 600 m², tonttitehokkuus e = 1,71. Pysäköintitalossa on kaksi kerrosta.

Autopaikat

- esitys 1/120 => 84 ap
- normi 1/100 => 96 ap
- puuttuu 16 ap, joten kerrosalaa voisi olla vain 8 400 k-m², kerrosalaluokka IV-VI ja tonttitehokkuus e = 1,40.

Arkkitehtitoimisto Suunnitteluhuone Oy
2021

=> Alue on yleiskaavassa asuinalue A, jolla suurin sallittu rakennuskorkeus on kolme kerrosta. Alueelle saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppejä. Pientaloon rakennetta muuttavat asemakaavat tulee laatia riittävän laajoina kokonaisuuksina. Siksi alue kaavoitetaan pientalojen korttelialueiksi AO ja AP.

Vaihtoehto B on rakenteeltaan pienimuotoisempi ja siten parempi. Pysäköintitalo sijoittuisi aivan naapureiden omakotitalojen terassien eteen. Toinen ajoliittymä on esitetty suoraan pääkadulle. Pihan melusuojaus on puutteellinen.

Kaupunki omistaa alueesta suurimman osan. Pientalotontteina kukin tontti on toteutettavissa erikseen. AP-tontin ajoitusrajoitus ei koske yksityisiä tontteja.

Erillinen kuuleminen Palotie 12:n tontista

Asemakaavaa piirrettäessä ilmeni, että tulevan tontin koko on 2818 m². Siten tonttitehokkuudella $e = 0,25$ tontille voidaan osoittaa 700 k-m² rakennusoikeus. Kiinteistölle lähetettiin sähköposti 21.7.2021, johon pyydettiin vastaus 16.8.2021 mennessä.

36. Asunto Oy Kaarviita, 23.7.2021 → Nro 15, 33
"otamme vastaan 700 kerrosneliömetrin rakennusoikeuden."

Myöhästynyt mielipide

37. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY, 12.8.2021 → Nro 46, 60
"Kaivoksen eritasoliittymän kohdalla kulkee itä-länsisuunnassa tärkeä päävesijohto DN 1000. Koska asemakaavan toteuttaminen ja päävesijohdon läheisyydessä rakentaminen voivat aiheuttaa johdolle vaurioriskin, tulee suunnitella tarvittavat johdon siirto- ja suojaustoimenpiteet. Toimenpiteiden suunnittelusta, toteutuksesta ja kustannuksista tulee neuvotella HSY:n vesihuollon kanssa hyvissä ajoin ennen kaavan toteutusta.

Kyseiselle päävesijohdolle tulee tonteille tai muille yksityisille alueille merkitä vähintään 12 metriä leveä johtokuja. Kaavamääräyksenä tulee lisäksi mainita, että johtokuja-alueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita tai syväjuurisia pensaita.

Asemakaava Kuninkaantammenrinteen ja Vanha Kaarelantien kiertoliittymällä saattavat vaatia hulevesiverkoston laajentumista. Muilta osin aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Jatkosuunnittelussa tulisi esittää yleisen vesihuollon alustava suunnitelma ja määrä- ja kustannusarvio."

=> Kannanotto on lähetetty tiedoksi Uudenmaan ELY-keskukselle ja Väylävirastolle. Päävesijohto DN 1000 kulkee tämän kaava-alueen ulkopuolella. Yleisille alueille ei merkitä johtorasitteita, vaan johdot näkyvät kaupungin johtokartalla. Tonteille sijoittuu muita johtorasitteita. Tonteille annetaan mainittu kaavamääräys. Alueella on valmis kunnallistekniikka, joten vesihuollon esisuunnitelma ja kustannusarvio eivät ole tarpeen. Laitilankuja 1:n johdon siirtää maanomistaja.

Neuvottelut viranomaisten kanssa

Kaavan 161800 Palotie ja Yhtiönkuja suunnittelun yhteydessä neuvoteltiin asemakaavan tavoitteista Väyläviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Helsingin kaupungin kanssa Hämeenlinnan-väylän tie- ja katusuunnittelun yhteydessä vuonna 2020.

Kaavan 161800 MRL 66 §:n viranomaisneuvottelu 16.3.2021 Helsingin kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

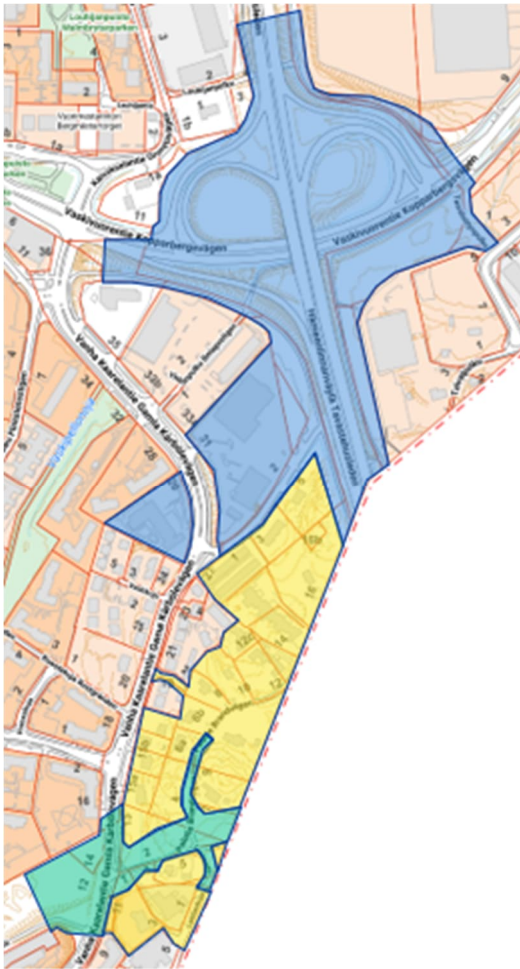
Kaavaan 161800 saatiin lausunnot Helsingin kaupungilta 14.2.2022, Uudenmaan ELY-keskukselta 15.2.2022 ja Vantaan kaupunginmuseolta 15.2.2022. Kaupunki antoi näihin vastineet, kaavaan 161800 Yhtiönkuja Kh 11.4.2022 ja kaavaan 162000 Kuninkaantammenrinne Kh 22.8.2022.

Uudenmaan ELY-keskukselle 29.11.2023 info kaavan 161900 Palotie aloittamisesta ja meluselvityksestä. Todettiin, että MRL 66 §:n viranomaisneuvottelu ei ole tarpeen.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön kanssa kokous 15.4.2024 kummankin kaupungin suunnitelmista. Todettiin, että MRL 66 §:n viranomaisneuvottelu ei ole tarpeen.

Uudenmaan ELY-keskukselta ja Helsingin kaupungilta pyydetään lausunnot.

Kaava-alueen jakaminen ja kaavoituksen jatkuminen

Asemakaava 161800 on jaettu kolmeksi kaavaksi:

161800 Yhtiönkuja

Sisältää Hämeenlinnanväylän, Yhtiönkujan, Yhtiönkuja 2 ja Vanha Kaarelantie 26. Ollut nähtävillä 12.1.–10.2.2022. Kaavaan jätetyt mielipiteet, lausunnot ja muistutukset on huomioitu jatkokäsittelyissä Kala 22.3.2022, Kh 11.4.2022, Kv 25.4.2022 hyväksytyt, tullut voimaan 5.7.2022.

161900 Palotie

Sisältää Palotien, Laitilantien, Laitilankujan, Vanha Kaarelantie 11–17b, Yhtiönkuja 1–5, tontit ja kadut. Osallistuminen kaavassa 161800 Yhtiönkuja 27.1.–31.3.2021.

Uusi osallistuminen kaavana 161900 Palotie 3.4.–6.5.2024 ja 7.5.–21.5.2024.

162000 Kuninkaantammenrinne

Sisältää Palotien, Laitilantien, Laitilankujan, Vanhan Kaarelantien ja uuden Kuninkaantammenrinteen katualueita. Alue on ollut osana kaavaa 161800 nähtävillä 12.1.–10.2.2022 ja kaavana 162000 nähtävillä 20.4.–19.5.2022. Käsittelyt Kala 22.3.2022, Kh 11.4.2022, Kala 9.8.2022, Kh 22.8.2022, Kv 19.9.2022 hyväksytyt, tullut voimaan 15.11.2022.

Kaava-alueen jakamisesta ilmoittaminen

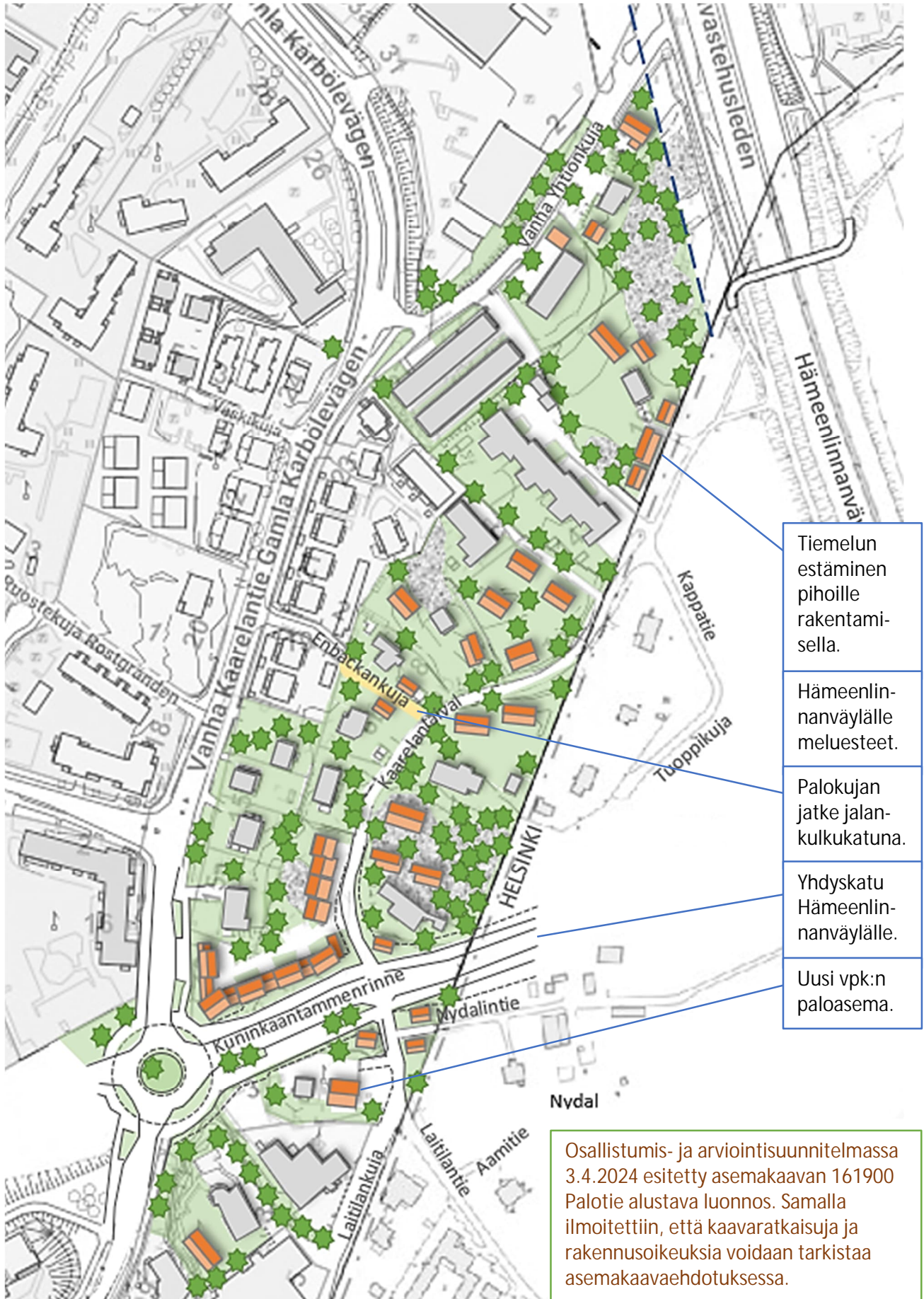
Nähtävillä olon jälkeen asemakaavan 161800 Palotie ja Yhtiönkuja pohjoisosa on käsitelty asema-kaavana 161800 Yhtiönkuja ja eteläosa asemakaavana 162000 Kuninkaantammenrinne. Tästä on ilmoitettu kaava-alueen maanomistajille ja naapureille kirjeellä ja internetissä kaavan sivulla 10.3.2022, Vantaan Sanomissa 12.3.2022, sekä lausuntojen ja muistutusten vastineissa 22.3.2022.

Kaavan 161900 Palotie vireille tulo

Kaavoitusohjelma kaupunkiympäristölautakunnassa 18.1.2022, 17.1.2023, 16.1.2024.

Ilmoittaminen kaavoituskatsauksessa Vantaan asukaslehdessä 5.3.2022.

Toinen osallistuminen ja vuorovaikutus kaavaan 161900 Palotie

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) julkaistiin internetissä, postitettiin osallisille ja jaettiin kaava-alueella 3.4.2024, tiedoksi kaupunkiympäristölautakunnalle 9.4.2024. OAS sisälsi asemakaavaluonnoksen. Mielipiteet pyydettiin kirjaamoon 6.5.2024 mennessä.
- Kaavan vireille tulo ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa verkossa 4.3.2024 ja Vantaan asukaslehdessä 13.3.2024 sekä Vantaan Sanomissa 10.4.2024.
- Asemakaavaluonnos oli nähtävillä kaavan kotisivulla 3.4. – 6.5.2024.
- Kävelykierrros alueella järjestettiin 17.4.2024, alkaen paloasemalta klo 17.00.
- Kaavan materiaali on luettavissa <https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/palotien-pientaloalue-taydentyy>
- Asemakaavoituksen kuulutukset julkaistaan www.vantaa.fi > Asuminen ja ympäristö > Kaavoitus ja maankäyttö > Ajankohtaiset kaavat > Kaupunkisuunnittelun kuulutukset https://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kaavoitus_ja_maankaytto/ajankohtaiset_kaavat/nahtavilla_olevat_kaavat/kaupunkisuunnittelun_viralliset_kuulutukset

Toisessa osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

38. Yksityishenkilö, 21.3.2024 → Nro 35, 55

"Onko kaupungilla jo omia tavoitteita Palotien alueen suhteen? Kaupunki omistaa minun naapurissani maata, ja vuoden 2021 OAS:ssa alueen täydennysrakentaminen on aika vähäistä. Kuninkaantammen liittymän ja Vanhan Kaarelantien risteys on ehdottomasti kerrostaloalueeksi soveltuvaa. Olisi hyvä, jos sinulla olisi aikaa tavata."

=> *Kaupungin tavoitteena on yleiskaavan toteuttaminen. Kaavaan on järjestetty osallistuminen 3.4. – 6.5.2024, tavattu 17.4.2024. Lisätty rakentamista korttelin 16190 eteläosaan.*

39. Caruna Oy, 4.4.2024 → Nro 4, 17

"Kaava-alueella ei ole Caruna Oy:n sähköverkkoa."

40. Asunto Oy Vantaan Professorinrinne, 8.4.2024 → Nro 2, 40

"Asemakaavan muutosta suunnitteleville !

Esitämme As. Oy. Vantaan Professorinrinteen hallituksen yksimielisen mielipiteen suunnitellun Palokujan jatkamisesta jalankulkukatuna (Enbackankuja) Palotielle (Kaarelantaival).

VASTUSTAMME KUJAN RAKENTAMISTA SEURAAVISTA SYISTÄ:

As. Oy. Vantaan Professorinrinne sijoittuu tonteille 16190 ja 16191 joiden välistä kulkee Palokuja. Palokuja päättyy vastapäisen Palotie 8:n omakotitalon ja yhtiömme väliseen aitaan.

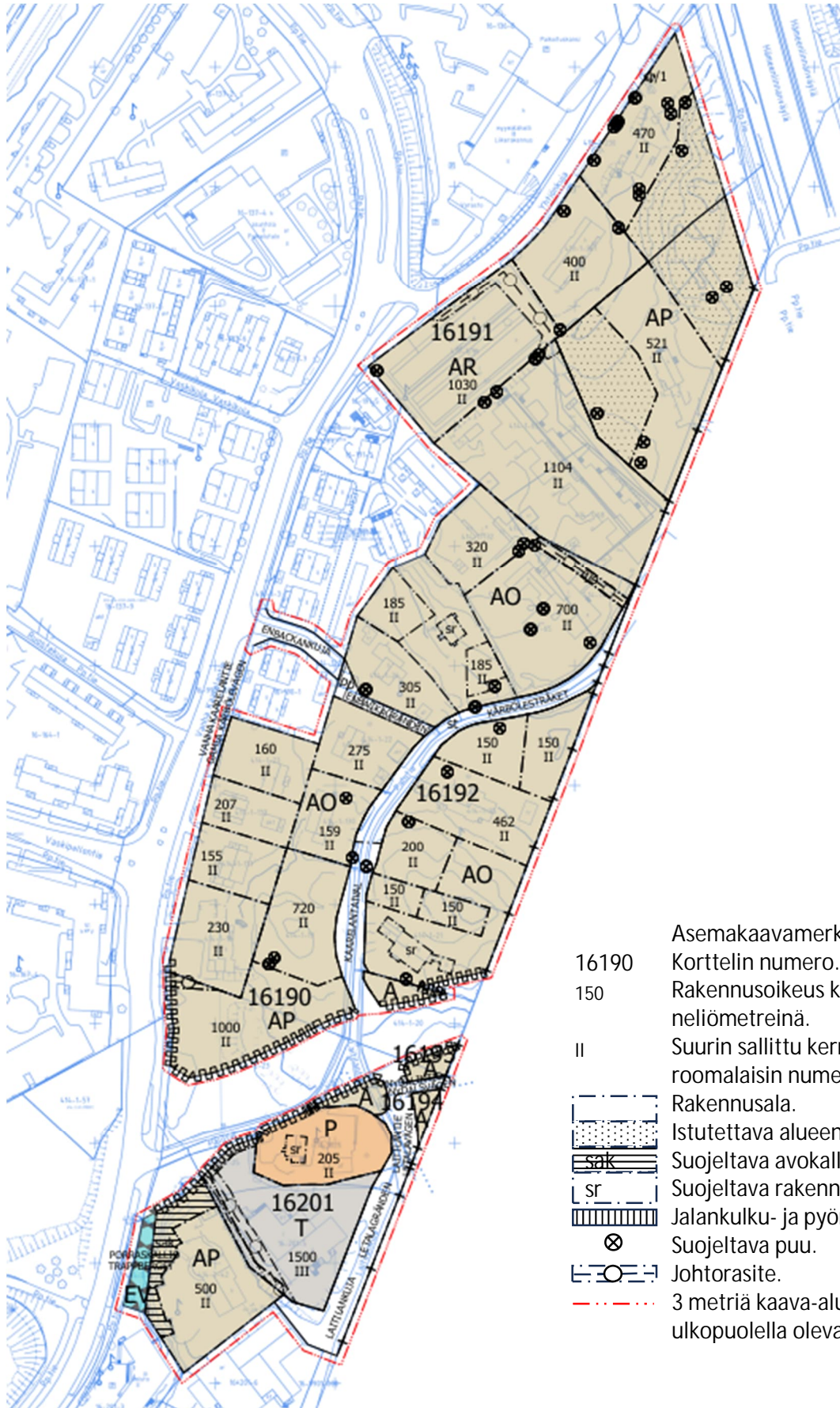
Palokujan pääty on talvikuukausina ainoa paikka, johon huoltoyhtiömme voi ajaa pihoilta auratut lumet ja Vantaan kaupunki Palokujalta auraamansa lumet. Tämä tarkoittaa, että suunniteltu jalankulkutie olisi lumikasan katkaisema talvikuukausina.

Kulku pihamme ja Palokujan kautta Palotielle on täysin tarpeetonta, koska kulku Hämeenlinnan tien bussipysäkeille ja kävelysillan yli tie itäpuolelle sujuu Palotien ja Yhtiökujan kautta sujuvasti.

Lisäksi toteamme, että yhtiössämme asuu runsaasti lapsiperheitä, jotka leikkivät pihalla ja kulkevat Palokuja 1:n ja 2:n talojen välillä leikkimässä muiden lasten kanssa. Uusi jalankulkukatu tulisi aiheuttamaan kävely-, polkupyörä- sähköpotkulauta- ja mopoliikennettä, joka vaarantaisi lasten leikkejä ja tulisi aiheuttamaan häiriöitä ja melua päivällä ja yöllä.

As. Oy. Vantaan Professorinrinteen hallituksen puolesta."

=> *Katso vastine nro 29.*

Asemakaavaaluonnos 3.4.2024, joka oli nähtävillä tarkemmin asemakaavan verkkosivulla. Luonnos sisälsi myös alustavia asemakaavamääräyksiä. Lisäksi esitettiin taulukko rakentamismahdollisuuksista tonteittain. Samalla ilmoitettiin, että kaavaratkaisu ja rakennusoikeuksia voidaan tarkistaa asemakaavaehdotuksessa.

41. Yksityishenkilö, 12.4.2024

"Esittäisin kysymyksen ja pienen ehdotuksen liittyen Palotien kaavaan 161800 liittyen.

Onko aikeissa muuttaa Palotie -> Kaarelantaival?

Olisiko mahdollista tarkastella Palotien nimenmuutosta sekaannusvaarasta johtuen? Helsingin puolelta parisen kilometriä etelään löytyy jo käytössä olevia nimiä (esimerkiksi Kaarelan raitti, Kaarelankulku, Kaarelankuja, Kaarelantie). Kaarelantaival kovasti muistuttaa noita Helsingin puolen nimiä, mikä saattaa aiheuttaa sekaannusta. Tie-sanana johdannaisten eroja eivät oikein niin suomen- kuin vieraskieliset henkilöt erota, jolloin raitti, kulku, kuja, tie ja taival herkästi sekoittuvat. Ruotsinkieliset nimet ovat vielä asia erikseen ja se saattaa sekoittaa asiaa enemmän.

Olisiko nimi Kaarelan Palotie mahdollinen? Tai vastaava noista Helsingin puolen nimistä oikeasti erottuva nimi? Historiallisesti Kaarelan Palotie olisi miellyttävä nimi, nyt kun aikeissa on suojella Kärböle FBK:n rakennus (paloasema)."

=> *Katu on keskiaikainen tie Kaarelasta Helsingin pitäjän kirkolle, jo kauan ennen paloasemaa. Ruotsalainen nimi Brandvägen viittaa enemmän palaneeseen maahan kuin paloasemaan. Uusi nimi on hyväksytty asemakaavaan 162000 Kuninkaantammenrinne (Nr 25.5.2021, Kv 19.9.2022).*

42. Kaarelan VPK, 16.4.2024 → Nro 11, 47

"Aiemmin on ollut puhetta uuden asemarakennuksen rakentamisesta tontille ja sellainen onkin nyt asemaakavasunnitelmaan piirretty. Palokunnan tilanne on kuitenkin nyt muuttunut, sillä Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on rakentamassa Myyrmäkeen uutta paloasemaa, johon tulee myös tilat sopimuspalokunnalle. Pelastuslaitoksen kanssa käytyjen keskustelujen perusteella tällä hetkellä näyttää siltä, että toimintamme muuttaa nykyiseltä asemalta Myyrmäkeen vuoden 2026 aikana.

Jos/kun toiminta siirtyy, on nykyisen paloasemarakennuksen ylläpito rahoitettava muilla kuin pelastuslaitoksen avustuksilla. Kysyisinkin, että onko mahdollista kaavoittaa palokunnan tontti (Palotie 5) niin, että se on tulevaisuudessa mahdollista lohkoa ja rakentaa tontille omakotitaloja (tehokkuus 0,25 tai 0,35)? Tonttien vuokraamisella tai myymisellä saisimme tarvittavia varoja kiinteistön ylläpitoon. Mikäli tämä onnistuu, voimmeko kenties myydä näitä tontteja omakotitaloja varten jo vuoden 2025 aikana, ennen kuin asemakaava on hyväksytty?

Näemme palokunnassa, että vaikka paloasemarakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas, hankaloitaisi suojelupäätös aseman kunnossapitoa ja mahdollisesti tontin myyntiä myöhemmässä vaiheessa. Tästä syystä yhdistyksemme tulee vastustamaan suojelua, teemme tämän kuitenkin erikseen kirjaamon kautta."

=> *Kaarelan paloasema on suojeltava rakennusperintökohde (118 k-m²), jota koskee MRL 54 §:n hävittämiskielto. Tontti voidaan muuttaa asuintontiksi.*

TKa 29.4.2024

Tontinkäyttökaavioita. Vpk:n tontin ala 1 521 m², rakennusoikeus 418 k-m², josta uutta 300 k-m², tonttitehokkuus e = 0,275. Paloasema jää näkyvään Kuninkaantammenrinteelle. Rakennusluvan saa vasta, kun asemakaava on voimassa. Tiedoksi vpk:lle 29.4.2024.

Palotien ja Laitilankujan risteys, Kuninkaantammenrinteen paikka. Taustalla Helsingin puolella Nydalins tila (talo 1910).

TKa 20.2.2022

43. Kiertokävely kaava-alueella, 17.4.2024 klo 17.00–18.55

Paikalla oli aluearkkitehti ja noin 30 osallista. Reitti Paloasema – Palotie – Hämeenlinnanväylä – Yhtiönkuja – Vanha Kaarelantie – Palotie. Keskusteltiin erityisesti vpk:n toiminnan siirtymisestä Myyrmäkeen, paloaseman suojelusta ja tontista, kerrostaloista, pikkutaloista, Kuninkaantammenrinteestä, melutilanteesta ja meluaidasta, maanomistajien rakentamistoiveista, Enbackankujan tarpeesta, Palotie 10:n talosta ja kiviaidasta, Palotien katualueesta ja ilmeestä, Palotie 16:n pihapiiristä, Yhtiönkuja 5:n uudistalosta, Yhtiönkuja 1 ja 3 autopaikkatarpeesta, Palokujan lumikasasta. Esitettiin myös koirapuistoa Palotie 2:n kohdalle.

=> *Mielipiteet pyydettiin lähettämään kirjaamoon.*

44. Yksityishenkilö, 24.4.2024 → Nro 21

"1) Palokujan jatkaminen pyöräily- ja jalankulkukatuna Palotielle ei mielestäni ole tarpeellista, sillä kevyt liikenne toteutuu riittävän hyvin pitkin nykyistä Palotietä. Toteutettuna katu myös rikkoo alueen yhtenäisyyttä, kutistaa omalta osaltaan alueen väljyyttä ja vähentää viheraluetta.

2) Kohteessa Palotie 10 oleva nykyinen rakennus ehdotetaan suojeltavaksi. Tulevaa tonttia kiertää kiviaita, joka on ilmiselvä osa noin sata vuotta sitten lohkottua tilaa ja on käsitykseni mukaan nykyistä rakennusta selvästi vanhempi. Kiviaidan säilyminen tulee kaavoituksen yhteydessä, rakennuksen tapaan säilyttää.

3) Kaavaehdotuksessa tontille sallitaan kaksi uutta asuinrakennusta. Pohjoisemman rakennuksen osalta ehdotan, että rakennuksen kattoharja voidaan haluttaessa rakentaa kohtisuoraan nykyisen rakennuksen harjaan verrattuna. Tällöin uuden rakennuksen pitempi sivu on likimain Palotien suuntainen ja näkymä rakennuksesta on Palotielle päin ei naapuritonttien autokatoksen ja takapihojen suuntaan. Uuden, eteläisemmän rakennuksen osalta ehdotan, että sen kattoharja voidaan rakentaa nykyisen rakennuksen kattoharjan suuntaiseksi.

4) Molempien uusien rakennusten kattokaltevuuden tulee yhdenmukaisuuden takia mielestäni olla nykyisen rakennuksen mukainen ja siten kaavaehdotuksessa määriteltyä jyrkempi eli 1:1,6"

=> *1. Palokujan jatkeella on jo johtorasite. Kadun jatkeesta katso vastine nro 29. 2. Kiviaita on rakennettu osin naapurien tonteille ja pitäisi siirtää omalle tontille. Tontti on lohkottu 1921, rakennus on vuodelta 1931. 3. Asemakaavassa ei määritellä katonharjan suuntaa. 4. Nostetaan kattokaltevuus AO-tonteille 1:2–1:1,5 sekä AP-tonteille 1:1,5–1:1 (vakiokattotuolit).*

45. Yksityishenkilö, 25.4.2025 → Nro 6, 34, 51

--- "Rahallisesti ja ajallisesti, onko parempi ehdottaa lohkomista tässä vaiheessa vai voiko sen tehdä tulevaisuudessa suht koht samaan hintaan. Olettavasti aikaa vie enemmän tulevaisuudessa. En oikein ymmärrä mitä kaikki kustannuksia lohkomisesta tulee, löytyykö tähän jotain vinkkiä miten tuo lasketaan?"

=> *Tämä asemakaava ei sisällä tonttijakoja.*

46. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, 29.4.2024 → Nro 37, 60

"Asemakaava-aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu Vanhalle Kaarelantielle, Palotielle ja Palokujalle. Liittyttävien johtojen kapasiteetit tulee tarkastaa jatkosuunnittelussa. Asemakaavotuksessa on huomioitava riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille. Johtokujal aluevarausten tarve tulee selvittää Palokujan jatkeelle ja asemakaavan muutoksen laatimisen johdosta muodostuvien uusien tonttien yleiseen vesihuoltoon kytkentää varten.

Yleisen vesihuollon jatkamisen tarve Palotiellä tulee tarkastella kustannusarvioineen kaavoituksen edetessä. Mikäli jatkosuunnittelussa todetaan, että asemakaavamuutos edellyttää yleisen vesihuollon siirtoa Palokujalla ja Yhtiönkujalla, tulee johtosiirrot suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa ja suunnitelmat hyväksyttävä HSY:llä."

=> *Vesimäärät kasvavat niin vähän, että vesijohtojen ja viemäreiden kapasiteetti riittää. Laitilankuja 1:n johdon siirtää maanomistaja. Muita johtoja ei tarvitse siirtää ja niille merkitään asemakaavaan johtorasitteet. Palokujan jatke on mitoitettu HSY:n johtorasitteen mukaiseksi.*

47. Kaarelan VPK, 30.4.2024 → Nro 11, 42

--- "Keskustelemme suojelupäätökseen ja kuntotarkastukseen liittyvistä asioista yhdistyksen hallituksessa ja olemme sitten lopputulemasta riippuen yhteydessä kaupunginmuseoon."

=> *Kaupunginmuseon lausunnot → nrot 28, 48.*

48. Vantaan kaupunginmuseo, 2.5.2024 → Nro 28, 62

--- "Nyt kuultavana olevan asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty kolmen inventoidun rakennuksen suojelua. Museo pitää kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvää tavoitetta hyvänä, mutta toteaa yhä, että kyseisten rakennusten ja kilometripylvään suojeluperusteet tulee tutkia riittävällä tarkkuudella kaavatyön aikana. Museon kulttuuriympäristötietokannassa olevat tiedot ovat puutteellisia muun muassa rakennusten alkuperäisyyteen ja kylän historiaan liittyen. Myös pihapiirit tulee huomioida osana rakennusten arvotusta.

Jos rakennuksilla todetaan suojeluperusteita ja ne päätetään suojella, on kaavassa huomioitava myös niiden kyläkuullinen arvo ja sen säilyminen. Suojeltavien rakennusten kohdalla tulee uudisrakennusten määrää, massoitteita ja sijoittelua tontilla miettiä siten, että uudisrakentaminen ei heikennä vanhojen rakennusten suojeluperusteita. Näkymälinjat ja mittakaavallinen yhteneväisyys ovat tärkeitä huomioida.

Kaava-alueella sijaitseva arvokas tielinjaus, Palotie, on läntisin osa reittiä, joka johtaa Kaarelasta Hakuninmaan kautta Vantaanjoen eteläpuolta Haltialaan ja joen yli Tammistontielle ja siitä edelleen Helsingin pitäjän kirkonkylän eteläpuolelle. Tie esiintyy kuninkaankartastossa 1700-luvun lopulla, mutta se saattaa olla vanhempikin. Kaarela (Kärböle) mainitaan asiakirjoissa ensimmäisen kerran jo vuonna 1417 ja Kaarelasta on varmasti johtanut tie Kirkonkylälle jo kylän alkuajoista asti. Näin ollen voi olla mahdollista, että linjaus on jopa keskiaikainen.

Palotie on säilyttänyt vanhan luonteensa ja linjauksensa. Alkupaästään paloaseman kohdalla on tieltä hyvät näkymät eri suuntiin. Palotie haarautuu Vanhalta Kaarelantieltä ja sen alkuperäinen suunta on ollut kohti Haltialaa Vantaanjoen etelärannalla. Nykyään Hämeenlinnanväylä katkaisee tämän yhteyden. Tien muut osat ovat Helsingin puolella. Museon näkökulmasta Palotien linjauksen säilyminen tulee turvata asemakaavassa tarkoituksen mukaisella suojelumerkinnällä ja määräyksellä."

=> *Kaupunginmuseon inventoimat rakennusperintökohteet merkitään suojelukohteiksi. Ne on perusteltu s. 3–6. Kaavassa käytetään kaupunginmuseon esittämiä suojelumääräyksiä.*

Palotie 5, 9 ja 10 ovat säilyttäneet julkisivunsa, ovat asuintaloja ja jäävät näkymään kaduille. Alueella sallitaan maltillinen täydennysrakentaminen, mikä säilyttää ympäristöä.

Kuninkaantammenrinne ja Kaarelantaipaleen eteläosa sijoittuvat leikkaukseen, joten nykyinen Palotie ei siltä osin säily. Ratkaisu on hyväksytty lainvoimaisessa asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022). Palotien pohjoisosa merkitään suojeltavaksi tieksi st. Palotie on ollut yhteys kirkolle myös pitäjän länsiosista (Konala, Mäkkylä, Kilo, Suurhuopalahti, Otsolahti). Helsingin pitäjä mainitaan 1331.

Kilometripylväs on muistomerkki valtatie 3:n vanhasta linjauksesta 1938–1950-luvun lopulle. Pylvästä on poistettu valtatie numero ja kilometrilukemat, koska se ei ole enää liikennemerkki. Katso vastine nro 59.

49. Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 2.5.2024 → Nro 30

Sähköverkko: --- "Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Asemakaavan alueelle on tarpeen osoittaa tilavaroja uusille muuntamoille. Vanha muuntamo M712 (Vanha Kaarelantie 9) on tulossa saneerausikään ja sen nykyiseen sijaintiin tulee osoittaa paikka uudelle muuntamolle. Toisen muuntamon paikkaa ehdotetaan Palotien varteen, Palotie 3. Molempiin kohteisiin halutaan vm- merkinnät kaavakartalle. --- Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti."

Kaukolämpö: "Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia --- . Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti."

=> *Neuvoteltu 3.5.2024. Vanha Kaarelantie 11:n muuntajalle esitetään nykyinen paikka, mikä säästää Porraskalliota. Palotie 3:n muuntajan paikka merkitään katualueeksi. Muuntajille tulee kaavaan vm-merkinnät.*

50. Yksityishenkilö, 2.5.2024 → Nro 5, 13, 26

"Katson, että kyseisellä tontilla ei ole tarvetta eikä halua lisätä rakennusoikeutta, sillä nykyinen rakennus palvelee tarpeitamme erinomaisesti."

=> *Tontille merkitään nykyinen kerrosala 170 k-m2.*

"Koskien Kuninkaanrinne-hanketta, haluan tuoda esille näkemykseni sen tarpeettomuudesta. Vaikka hanke on jo asemakaavoitettu jokin aika sitten, se ei automaattisesti tarkoita sen toteutumista. Mielestäni suunniteltu tiehanke kuitenkin vaarantaisi Palotien alueen kokonaisuuden kooltaan ja aiheuttaisi melua, joka haittaisi alueen asukkaita. Lisäksi liittymien lisääminen aiheuttaisi ruuhkia Hämeenlinnan väylälle. Mikäli Helsinki ei saa Kuninkaantammen tunnelia ja Perhekunnantietä asukkailleen, en näe tarvetta rakentaa uusia teitä Vantaan puolelle."

=> *Kuninkaantammenrinne on jo ratkaistu yleiskaavassa (2021) ja asemakaavassa 162000 (2022). Hankkeen toteutus sisältyy MAL-investointiohjelmahan 2024–2027 (MAL 2023, Kv 13.11.2023).*

"Lisäksi haluan kiinnittää huomiota jatkuvaan tiivistämiseen ja rakentamiseen Vantaalla. Toivoisin, että kaupunki hidastaisi hieman tahtia ja panostaisi olemassa olevien alueiden kunnostamiseen ennen uusien rakennusten aloittamista. Asukkaat arvostaisivat varmasti enemmän laadukasta ympäristöä ja palveluita määrän sijasta."

=> *Kasvavassa kaupungissa tarvitaan uusia asuntoja. Tiivistäminen ja täydentäminen ovat yleiskaavan pääperiaatteita, millä säästetään laajoja virkistysalueita. Alueen maltillinen täydentäminen säilyttää ympäristöä.*

"Meluste joka on ollut suunnitelmassa kymmeniä vuosia on hyvin tervetullut hanke. Se palvelee parhaiten tarkoitustaan jos se alkaa Kaivoksen liittymästä - Toyotan kohdalla edes nykyisen aidan korkuisena jotta rengasäänät vähenevät - ja jatkuu Kannelmäkeen asti. Meluste toimii parhaiten mikäli se rakennetaan Hämeenlinnanväylän ja jalkakäytävän väliin jotta jalkakäytävällä voisi kulkea ilman Hämeenlinnanväylän melua. Ei todellakaan ole mikään nautinto kulkea siinä tällä hetkellä ja varmaan ymmärrätte ettei joku Kuninkaantammenrinne paranna asiaa millään lailla, päinvastoin. Olen myös vakuuttunut siitä että Kuninkaantammen asukkaat ovat asiasta samaa mieltä. Hekin toivovat että metsäkaistale Kuninkaantammen ja Hämeenlinnanväylän välissä säilyy nykyisellään."

=> *Tiesuunnitelman luonnoksessa 9.12.2020 meluste sijoittuu tien ja raitin väliin.*

51. Yksityishenkilö, 5.5.2024

"AR, Rivitalojen korttelialueen (16191) autopaikkojen vähimmäismääräksi esitetty 1,3 ap/ asunto. Osoitteessa Yhtiönkuja 1 sijaitsee 12 asuntoa ja 14 autopaikkaa, eikä tontille mahdu niitä yhtään enempää. Autopaikkamääräksi kaavaan ehdotan 1 ap/asunto."

Yhtiönkujan nimimuutos? Mikäli Kauniainen ei muuta Yhtiönkujansa nimeä, (koska on vanhempi ja aikaisemmin nimetty) ja Yhtiönkuja pakosti(?) nimettävä uudelleen, niin esitan nimeksi Uusi Yhtiönkuja."

=> *Tarkistetaan autopaikkamääräksi nykyinen 1 ap/asunto. Yhtiönkuja on nimetty kaavassa 161800 Yhtiönkuja (Kv 25.4.2022), mutta nimiasiaa voidaan käsitellä vielä erikseen.*

52. Yksityishenkilö, 5.6.2024 → Nro 27, 52

"Pitkän pohdinnan jälkeen olen tullut siihen päätökseen että Palotie 16 jää sellaiseksi kun se on tänä päivänä. Tontille rakentaminen ei ole tällä hetkellä ajankohtaista. Kun se päivä tulee olen yhteydessä asianomaisiin.

=> *Kaavaan merkitään nykyisten asuin- ja talousrakennusten kerrosala 142 k-m2.*

Tontilla löytyy minun isän isoisän rakentama kivmuuri joka jäisi kaupungille luovutettavan maa-alueen, 648 m2 tiealueeksi, alle. Haluaisin että kohta satavuotiasta muuria suojeltaisiin turhilta teiltä ja kaivauksilta. Kevytliikenne mahtuu hyvin kävelysillan alle ja suunnitteilla olevat meluesteet voi rakentaa ajotien ja kevytliikennetien väliin. Myöskin tätä mieltä oli xxx. Niin on tehty Helsingin puolella Kehä 1:stä Kaarelantielle. Onko tämä ratkaisu liian vaikea Vantaan suunnittelijoille.

=> *Hämeenlinnanväylän tiealue ja raitti ovat jo asemakaavassa 161800 Yhtiönkuja (Kv 25.4.2022). Hämeenlinnanväylälle tarvitaan kolmannet kaistat, mikä siirtää myös Kaivoksen ajoramppia, kun tien levennys jatkuu Klaukkalan liittymään asti. Tiesuunnitelman luonnoksessa (2020) melu-aita on esitetty tien ja raitin väliin.*

Hämmästyksekseni "meidä kylän maamerkki" Kärböle Fbk, Kaarelan Vpk jäisi hoitoa ja käyttöä vaille toiminnan siirtyessä uusiin tiloihin Myyrmäkeen. Kuntokartoituksen myötä selviää missä kunnossa rakennus on. Käyttäjää löytyy varmasti jos vuokra on kohtuullinen. Esimerkiksi kerhotoimintaa, kokoustilaa tai askartelua varten. Yläkerrassa asui aikoinaan neljähenkinen perhe.

=> *Paloasemaa koskee maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n hävittämiskielto. Se säilyy asuntona.*

Kuninkaantammenliittymä on turha liittymä jolla on ympäristöhaitallisia vaikutuksia. Taas kerran, avatkaa Perhekunnantie autoliikenteelle tai vaikkapa bussitunneli niin "autoton" Kuninkaantammi pääsee liikkumaan."

=> *Kaivoksen eritasoliittymä ja Vaskivuorentien / Kaivokselantien / Vanhan Kaarelantien risteys ovat jo nyt ylikuormitettuja ja kaupunkiseutu kasvaa. Kuninkaantammenrinne on jo hyväksytty Vantaalle asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne (Kv 19.9.2022). Kuninkaantammenrinne tulee myös bussi 431 Elielinaukio – Kivistö. Perhekunnantie johtaisi liikennettä asuntoalueen läpi. Eritasoliittymä johtaa liikenteen pääväylälle. Eritasoliittymän kaavoittaa Helsinki.*

53. Yksityishenkilöt (2), 5.5.2024

"Asemakaavassa on suunnitelma Palokujan jatkamisesta Palotielle tonttien Palotie 6b (414-1-22) ja Palotie 8 (414-1-26) kautta.

Jalankulkukadun toteuttaminen muuttuneen linjauksen mukaan tulee vaatimaan merkittävästi tilaa tontin 414-1-22 nykyisestä pinta-alasta. Linjauksen seurauksena joudutaan purkamaan tontilla olevia rakennelmia ja poistamaan nykyisiä puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Jalankulkukatu kulkee varsin kapeasta tilasta kahden omakotitalon välistä ja siirtää läpikulkuliikennettä talojen edestä selkeästi molempien tonttien piha-alueille. Läpikulkuliikenne siirtyy huomattavasti nykyistä lähemmäksi asuinrakennuksia. Katu ei lyhennä merkittävästi kävelymatkaa esimerkiksi Vaskipellon uudelle asuinalueelle. Tämän lisäksi Vaskipellon suurin asuntomassa on toteutettu Palotiestä selkeästi etelämmäksi. Palokuja ei paranna julkisen liikenteen saavutettavuutta bussipysäkkien paikkojen vaihtuessa.

Palokujan jatke lienee jääne kehä II:n suunnitelmassa, jossa jalankulkuteiden toteuttaminen Palotien ja Vanhan Kaarelantien risteykseen olisi ollut haastavaa. Nykyinen katusuunnitelma mahdollistaa hyvin toimivan jalankulkuliikenteen Palotie kautta Vanhalle Kaarelantielle ilman Palokujan jatketta. Palokujan toteuttaminen ei ilmeisesti ole ollut minkään tahon toiveena, joten toteutus vain siksi, että se on aikoinaan kyseiseen paikkaan suunniteltu, on perusteeton.

Kadun toteuttaminen suunnitelman mukaan tulee vaikeuttamaan merkittävästi molemmille tonteille kaavassa annetun lisärakentamisoikeuden hyödyntämistä.

Kävelykierroksella 17.8. kierroksen vetäjä toi esille, että katualueiden suunnittelua ja linjauksia voidaan jatkossa määritellä siten, että alueen sallittu äänitaso on jopa 60 dB. Palotien uusinkin rakennuskanta on 2000-luvun taitteesta, jolloin rakennuksia ei ole suunniteltu vastaamaan näin korkeaa äänitasa. Tämä on otettava huomioon katulinjauksia ja melusteita suunniteltaessa."

=> *Palokujan jatke tulee HSY:n johtorasitteelle, jolla ei saa olla rakennuksia, raskaita rakenteita, puita eikä syväjuurisia pensaita. Yhteys lyhentää kävelyä Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkillä ja Myyrmäen keskusta ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Palotielle tulee lisää asumista, myös Helsingin puolelle. Siten Palokujan jatke on yleisen edun mukainen. Tehty meluselvitys. Katso vastine nro 29.*

54. Yksityishenkilöt (2), 5.5.2024 → Nro 6, 34, 45

"1. Ehdotetaan muutosta uuden rakennusoikeuden jakoon xxx. Yhteensä uutta rakennusoikeutta edelleen 500m² mutta jaettu eri tavalla.

2. Ehdotetaan että punaisella ja keltaisella merkattuja puita ei suojella osoitteessa Palotie 11.

Talon edessä oleva lehtipuu on huonokuntoinen ja puusta irtoavat oksat rikkovat jo nyt tiilikattoa. Havupuut kalliolla: Kalliolla olevien mäntyjen kunto on viimevuosina huonontunut ja niitä on jouduttu kaatamaan. Tämän alueen puuta voidaan omistajan toimesta suojella terveellä järjellä. Keltaisella merkitty mänty kasvaa vinoon eikä sen juuret tule kantamaan sitä että oksia on vain toisella puolella puuta.

3. Ehdotetaan että Enbackankuja nimistä kevyen liikenteen väylää ei rakennetta, koska tie ei merkittävästi lyhennä kävelymatkaa Myyrmäkeen, bussipysäkeille tai Vaskipuis-
toon."

=> 1. Rakennusoikeudet tarkistetaan eri rakennusaloille. 2. Maisema-arkkitehti 8.5.2024 inventoi puut ja merkitsi tontille 18 uutta arvopuuta. Männyllä on paalujuuri. 3. Enbackankujasta katso vastine nro 29.

55. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, 6.5.2024 → Nro 24

"Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymällä ei ole uutta lausuttavaa Kaivokselan Palotien asemakaavaluonnoksesta. HSL on antanut 26.3.2021 lausunnon Palotiestä. HSL haluaa osallistua kaavan ehdotusvaiheeseen."

56. Yksityishenkilöt (2), 6.5.2024 → Nro 35, 38

--- "kiinteistön omistajina haluamme tuoda esiin mielipiteemme Palotien OAS:sta ja siinä esitetystä asemakaavaluonnoksesta.

Oma kiinteistömme on rakennettu vuonna 1958, joten talomme ikkunoiden ja seinien äänieristys ei ole nykystandardien mukaista. Koemme jo nykyisen liikennemelun Vanhalla Kaarelantiellä haitalliseksi. Kuninkaantammenrinne -kadun ja kiertoliittymän toteuttaminen Vanhan Kaarelantien risteykseen saakka johtaa liikenteen huomattavaan lisääntymiseen tässä kohtaa."

=> Sekä nykytilanne (2021) että tiemelunnuste (2050) on länsijulkisivulla 55–60 dB, mikä edellyttää tavanomaista 30 dB ääneneristävyttä. Lentomelutaso Lden 50–55 dB edellyttää 32 dB ääneneristävyttä. Asuintalon ääneneristystä voidaan parantaa lisälaseilla tai ikkunoita vaihtamalla.

"Olemme aiemmin esittäneet kaavoittajalle, että Vanhan Kaarelantien risteyskeskuksen ja Kuninkaantammenrinteen risteysalueen vieressä oleva kortteli tulisi kaavoittaa kerrostalojen korttelialueeksi (AK) jo liikenteen melun lisääntymisen vuoksi. Tämä ehdotus koski Vantaan kaupungin omistamia kiinteistöjä --- sekä omistamaamme kiinteistöä --- ja naapurimme omistamaa kiinteistöä ---. Näiden kiinteistöjen alue sopisi mielestämme paremmin kerrostalojen korttelialueeksi.

Kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä yleiskaavassa Palotien kaava-alue on merkitty pientaloalueeksi (A), jossa suurin sallittu kerrosluku on III, ja jonne saa rakentaa ensisijaisesti erilaisia pientalotyyppisiä. Mielestämme risteysalue on kuitenkin portti vanhalle pientaloalueelle, joten se olisi perusteltua rakentaa tehokkaammin, minkä myötä saavutettaisiin myös parempi melusuojaratkaisu. Vanhan Kaarelantien vastapäisellä puolella on kerrostaloja, ja Kehä II:n varauksen vuoksi siellä on myös toteutettu melusuojaus. Yleiskaavan merkintä on tältä osin mielestämme puutteellinen eikä ota risteysalueen erityispiirteitä huomioon.

Olemme valmiita tutkimaan myös erilaisia pienkerrostalokortteliratkaisuja tarkemmin yhteistyössä Vantaan asemakaavoituksen kanssa. Kuninkaantammenrinteen kiertoliittymän viereen ei kuitenkaan ole syytä rakentaa luonnoksessa esitettyä vaatimatonta ketjutalo-townhouse -tyyppistä ratkaisua, vaan tontit on syytä rakentaa risteysalueen kohdalla tehokkaammin."

=> Esitetyt kerrostalot pientaloalueelle eivät ole lainvoimaisen yleiskaavan mukaisia. Rakentamisen tulee soveltua pientaloalueen kokonaisuuteen. Yleiskaavamääräykset ovat pohdittuja ja tuoreita. Kerrostaloehdotus on arvioitu (nro 35). Rivitalot toimivat melumuureina. Palotie 2 ja 4:n AP-tontteja on nyt tehostettu (e = 0,51), lisäksi sallitaan ullakkorakentamista. Tämä on pientalotontteille hyvä tehokkuus. Talot toimivat Pohjois-Kaarelan porttina. Myös Vanha Kaarelantie 15a tontille on esitetty toinen asuinrakennus. Kaikki tontit voidaan toteuttaa toisistaan riippumatta.

57. Yksityishenkilöt (2), 6.5.2024

"Kaavassa on alustavasti suunnitelma Palokujan jatkamisesta Palotielle tonttien Palotie 6b (414–1–22) ja Palotie 8 (414–1–26) kautta.

Jalankulkukadun toteuttaminen 5 metriä leveänä tulee vaatimaan merkittävästi tilaa molempien tonttien nykyisestä pinta-alasta. Tämä koskee erityisesti Palotie 8:n tonttia, joka on jo nyt varsin kapea.

Kadun toteuttaminen suunnitelman mukaan tulee vaikeuttamaan merkittävästi molemmille tonteille kaavassa annetun lisärakentamisoikeuden hyödyntämistä.

Rauhallinen omakotialue muuttuu levottomaksi. On todennäköistä, että tietä käyttävät huviliikkuajat, jotka eivät asu alueella mopot, potkulaudat ja pyörät. Tällä hetkellä nämä ovat lisääntyneet myös Palotielle ja ovat aiheuttaneet vaaratilanteita.

Palokujalla paritalojen elämä vaikeutuisi, taloissa asuu paljon lapsiperheitä ja lapset leikkivät niin kuin ovat tottuneet, vapaasti omilla piha-alueillaan sekä myös kääntöpaikalla. Lapset leikkivät eivätkä välttämättä huomaa kovaa ajavia pyöriä ja potkulautoja, jotka ajavat heidän pihapiirisään. Yksikin lapselle tapahtuva onnettomuus on liikaa.

Palokujan tonttien sekä Palotie 8 tontin välissä on korkea aita, joka korkeudellaan on mahdollistanut Palokujan tonttien lumenkasauksen talvisin. Miten kaupunki järjestää lumenkasauksen? Jos tie tulee, niin talvella se on todennäköisesti tukossa koska toista lumenkaatopaikkaa ei ole.

Alueella kasvavissa jalopuissa pesii kesäisin sepelkyyhkyjä, oravia ja erilaisia pikkulintuja. Pihalla liikkuu siiliä, ne ovat vähentyneet rakentamisen myötä.

Olemme rakentaneet pihapiirimme valmiiksi eläkepäiviä varten, piha on aidattu koirille ja tontin rajalla olevat isot tuijat antavat yksityisyyttä, rauhallista oleskelua pihalla niin ihmisille kuin myös koirille.

Väite että kevyenliikenteen väylä lyhentäisi matkoja tai että sitä on toivottu nopeampaan liikkumiseen ei pidä paikkaansa. Kukaan vakituisesti alueella asuvista ei ole toivonut ko väylää

kulkemiseen. Alueen asukkaat voivat liikkua edelleenkin vanhojen reittien mukaan. Kevyenliikenteenväylähanke on jäänne kehä 2 aikaisesta suunnittelusta.

Lopuksi voidaan vain sanoa, että kevyenliikenteen väylän rakentaminen sotii kaikkea tämän alueen kulttuuriarvoja, maisemallisia-arvoja ja luontoarvoja vastaan.”

=> *Tontilla on nyt HSY:n johtorasite, jolle ei saa rakentaa ja joka tulisi katualueeksi (56 m²). Kävelytie olisi 3 m leveä ja traktorilla kunnossapidettävä, sen molemmin puolin olisi 1 m lumitilat. Enbackankuja lyhentää kävelyä Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkille ja Myyrmäen keskustaan ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Palotielle tulee myös uutta asumista, myös Helsingin puolelle. Kääntöpaikka ei ole leikkipiha vaan katualuetta. Lumia voidaan viedä toiselle kasauspaikalle. Mainitut lajit eivät ole suojeltuja. Katso vastine nro 29.*

58. Asianajaja / yksityishenkilö, 6.5.2024

”Asemakaavaehdotus sijoittuu alueelle, joka on valtaosin pientalovaltaista aluetta ja joka on vuosikymmenten aikana orgaanisesti kehittynyt omaleimaiseksi ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi miljöökseksi. Eri-ikäinen ja mittasuhteiltaan inhimillinen rakennuskanta muodostaa maisemakokonaisuuden, jonka täydennysrakentamista suunniteltaessa tulisi noudattaa hyvin tarkkaa harkintaa ja kohtuullisuutta. Asemakaavaehdotus ei kaikilta osin täytä MRL:ssä ja yleiskaavassa asetettuja vaatimuksia. Kaava rakennusoikeuksineen ja tiealueen linjauksineen ei riittävällä tavalla turvaa Palotien ja Laitilantien ja VPK:n talon muodostamien kulttuurihistoriallisten ympäristöjen säilymistä.”

=> *Kaavaan tulee maltillinen rakennusoikeus, mikä säästää ympäristöä. Helsingin puolelle on suunniteltu vielä tiiviimpää rakentamista. Vpk:n talo suojellaan ja jää näkymään kadulle. Kuninkaantammenrinne sijoittuu leikkaukseen ja on jo hyväksytty yleiskaavassa (Kv 25.1.2021) ja asemakaavassa 162000 (Kv 19.9.2022) ja on tulossa myös Helsingin puolelle.*

”Kuninkaantammenrinteen suunnitellun yhdyskadun eteläpuolelle jäävät suojeltavan VPK:n talon läheisyyteen merkityt rakennuspaikat ovat itsessään epätarkoituksenmukaisia ja niihin esitetään rakentamista, joka olisi jopa kahden metrin etäisyydellä (!) kaavoittamattoman Nydalin alueen rajasta. Näiden rakennusalueiden välissä kulkevan Helsingin puoleista vielä kaavoittamatonta aluetta palvelevan Nydalintien katualueen leveys jäisi riittämättömäksi. Niiden osalta asuinrakennuksen rakennuspaikka tulisi joka tapauksessa keskittää pohjoisen puoleiselle tonttialueelle (16193) ja Nydalintien eteläpuolelle jäävällä alueella voisi olla sitä palveleva autotalli tai muu talousrakennus.”

=> *Pienet tontit olisivat joutomaata, jos niitä ei rakennettaisi. Helsingissä pienin tontti on 188 m², Espoossa 165 m². Nydalintie on nyt 2,7–3,8 m leveä, sen katualue on 5,0 m. Helsingin puolen suunnitelmien mukaan tie jää yhteydeksi vain Nydalin tilalle. Nydalintien eteläpuolella 130 m²:n tontille mahtuu hyvin kaksikerroksinen 50 k-m² suuruinen talo, joka vie tontista vain 25 m², jolloin pihaa on yli 100 m². Pienille tonteille ja taloille on kysyntää, koska kaikki eivät halua hoitaa isoa tonttia eikä rakentaa isoa taloa. Kahden metrin etäisyys ei estä naapurin rakentamista, kun huomioidaan pääikkunoiden sijoitus. Nydalintien eri puolilla on tonteilla eri maanomistaja.*

”Kuninkaantammenrinteen katualueen sijainti, leveys ja korkeusasema sekä tien yleisluonne jäävät kaavassa epäselviksi, vaikka kaava-alue rajautuu suoraan katualueeseen. Kaavaa ei tulisi saattaa valmiiksi, ennen kuin liikennesuunnittelu- ja kaavoitus on edennyt Helsingin puolella siihen pisteeseen, että kuntarajojen leikkauspisteessä oleva alue voidaan yhtenä kokonaisuutena järjestellä sekä Vantaan että Helsingin puolella sen ympäristöarvot turvaavalla tavalla.”

=> *Kuninkaantammenrinne sijoittuu Vantaalla leikkaukseen. Katua on suunniteltu yhdessä Helsingin kanssa ja siitä on tehty katusuunnitelmaluonnos 19.12.2020, joka on ollut nähtävillä 9.12. - 22.12.2020 ja on esitetty havainnekuviissa s. 56, 60 ja 64. Katu on jo hyväksytty Vantaalla asemakaavaan 2022. Helsingin puolelle Nydalin ja Storkensin tiloille on suunniteltu vielä tehokkaampaa rakentamista ja tiiviimpiä katutiloja (kuvat s. 68).*

Palotie 10:n suojeltava talo jää näkymään ajoportilta.

TKa 18.5.2024

[58. jatkuu]

”Vastaava kuntarajan molemmille puolille ulottuvan kahden erillisen kaavaprosessin ongelma on nähtävissä esitetyn kaavan itäpuolella sijaitsevien tonttien (16191) kohdalla. Tonttiliittymät näytetään olevan tarkoitus järjestää vielä kaavoittamattoman Storkensin alueen kautta.”

=> Palotie on keskiaikainen yleinen tie Helsingin pitäjän kirkolle, joka kulkee nyt osin Helsingin kaupungin puolella. Helsingin puolelta tonteille tulee nykyiset ajoliittymät. Päinvastoin Helsingin Storkensin tilalle on suunniteltu vielä tiiviimpää rakentamista, ja sen kaikki liikenne tulisi kulkemaan Vantaan Kaarelantaipaleen (nyt Palotien) kautta.

59. Uudenmaan ELY-keskus, 6.5.2024

”Uudenmaan ELY-keskus ei voi ilman selvityksiä ja kaavaselostusta ottaa kantaa kaavamääräysten riittävyyteen ja sisältöön, eikä siihen täytyvätkö asemakaavan sisältövaatimukset. Käytettävissä olevilla aineistoilla on esimerkiksi mahdotonta arvioida, onko alueen kulttuurihistoriallisia arvoja selvitetty riittävästi ja ovatko kaavamääräykset siltä osin riittäviä. ELY-keskus huomauttaa kuitenkin jo nyt, että selkeyden vuoksi suojeltavan rakennelman (sr-1) kohdemerkintä vaatii myös yksilöivän merkinnän selitekirjaimien lisäksi.”

=> Lain mukaan kaavan ei tule enää perustua riittäviin selvityksiin, vaan kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §).

Kaupunginmuseo on inventoinut rakennukset. Kaavan laatija on arvottanut 40 vuotta kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja tehnyt kulttuurihistoriallisia selvityksiä. Rakennusperintökohteet on perusteltu edellä s. 3–6 ja ne kaikki suojellaan. Niillä on paikallisia erityisiä arvoja, mutta ne eivät ole maakunnallisesti eivätkä valtakunnallisesti arvokkaita.

Asemakaavassa käytetään kaupunginmuseon esittämiä suojelumääräyksiä. Kaavamerkintä sr yksilöi kaavakartalla kolme rakennusta (Palotie 5, 9 ja 10), joita koskee sama kaavamääräys. sr/1-merkinnässä mainitaan kilometripylväs. Palotien alkuosan muutokset on jo hyväksytty asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne. Kaavaratkaisu sallii maltillisen täydennysrakentaminen, mikä säilyttää ympäristöä ja sovittaa uudet rakennukset massoiltaan nykyisiin. Enemmät selvitykset eivät vaikuttaisi suojeltaviin kohteisiin eikä niiden suojelun tasoon. Katso vastine nro 48.

Erillinen kuuleminen Palotie 2, 3, 5 ja Vanha Kaarelantie 15a tonteista

Erillisessä kuulemisessa 7.5.2023 esitetty havainnekuva.

Kuulemisalueen rajaus.

- Erillinen kuuleminen jaettiin kaava-alueella ja naapureille 7.5.2024 ja ilmoitettiin muille osallisille ja verkossa 8.5.2024. Mielipiteet ja tontinkäyttösuunnitelmat pyydettiin kirjaamoon 21.5.2021 mennessä.
- Aluearkkitehti oli tavattavissa sähköpostilla ja puhelimitse. Yhteydenottoja ei tullut.

Erillisessä kuulemisessa saadut mielipiteet

60. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, 17.5.2024 → Nro 37, 46

"Asemakaava-alueella palveleva vesihuolto on rakennettu Vanhalle Kaarelantielle, Palotielle ja Laitilankujalle. Rakennettujen vesihuoltolinjojen kapasiteetin riittävyys tulee tarkastaa jatkosuunnittelussa. Asemakaavoituksessa on huomioitava riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille sekä selvítettävä mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve. Yleiset vesihuoltolinjat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa yleiselle alueelle.

Yleisen vesihuollon jatkamisen tarve Laitilantielle tulee tarkastella kustannusarvioineen kaavoituksen edetessä. Mikäli jatkosuunnittelussa todetaan, että asemakaavamuutos edellyttää yleisen vesihuollon siirtoa Palotielle, tulee johtosiirrot suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa ja suunnitelmat hyväksyttävä HSY:llä. Tonttiluonnoksen perusteella Laitilankuja 1 tonttijohtoja tarvitsee mahdollisesti siirtää, mistä tulee sopia johtojen omistajan kanssa."

=> Alueella hyödynnetään nykyistä kunnallistekniikkaa. Vesimäärät kasvavat niin vähän, että vesijohtojen ja viemäreiden kapasiteetti riittää. Johdot sijoittuvat katualueille tai tonteilla on niille johtovaraukset. Maanomistaja sopii Laitilankuja 1:n johtojen siirrosta kustannuksellaan.

Vanhalla Kaarelantiellä kulkee sähkönivelbussi Myyrmäestä Eiraan.

TKa 17.5.2024

61. Yksityishenkilöt (2), 20.5.2024

"Vastustamme kokonaisuudessaan kaavaehdotustanne numero 161900.

1) Kuninkaanrinne nimistä tietä emme halua ollenkaan toteutettavaksi. Lisäätte sillä vain olennaisesti auto- ja muuta liikennettä Vanhan Kaarelantien ruuhkaisella alueella. Hämeenlinnantieltä on jo olemassaolevia hyviä yhteyksiä Kunikaantamme Perhekunnantietä ja Vaskivuorentietä käyttämällä ja tekemällä niihin tarvittavia muutoksia.

2) Emme halua teidän rakentavan yhtään lisää taloja Vanhan Kaarelantien ja Kaarelan vapaapalokunnan alueelle. Tällaisella lisärakentamisella viette vain alueen nykyisiltä asukkailta viimeisetkin pienet ulkoilualueet.

3) Jos ehdottamanne tiekaavoitus ja talonrakennukset toteutetaan, niin se sotkee koko kaavoitusalueen 161900 asumis- ja liikenneolot useammaksi vuodeksi. Kuka tällaista hullunmyllyä voisi hyväksyä naapurikseen?

Toivottavasti voitte vielä vaikuttaa, että tämä kaavaehdotus 161900 peruutetaan kokonaisuudessaan."

=> *1. Kunikaantammenrinne on jo hyväksytty asemakaavassa 162000 (Kv 19.9.2022).*

2. Kasvavassa kaupungissa tarvitaan asuntoja. Alue on yleiskaavassa asuntoaluetta. Yleiskaavan päätavoite on täydennysrakentaminen. Vaskipellossa on myös puistoja, kuten Mätäojanlaakson virkistys- ja luonnonsuojelualue. 3. Kaupungeissa rakentamisen häiriöt ovat tavanomaisia.

62. Vantaan kaupunginmuseo, 21.5.2024 → Nro 28, 48

"Museo on aiemmin esittänyt mielipiteensä Palotien asemakaava ja asemakaavan muutoksesta nro 161800, 30.3.2021 kirjatussa mielipiteessään (Dnro VKM/034/2021). Kyseinen asemakaava typistettiin tämän kuulemisen jälkeen koskemaan vain Yhtiönkujan ympäristöä. Museo antoi lausunnon Yhtiönkujan asemakaavaehdotuksesta (Dnro VKM/180/2021). Museo lausui lisäksi mielipiteensä asemakaavan nro 161900, Palotie, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (Dnro VKM/096/2024). Jota nyt kuultavana oleva osallistumis- ja arviointisuunnitelman täydennys koskee. Lausunnossa museo totesi, että "Jos rakennuksilla todetaan suojeluperusteita ja ne päätetään suojella, on kaavassa huomioitava myös niiden kyläkuvallinen arvo ja sen säilyminen.

Kaarelan vpk:n talossa on asunto. Kuninkaantammenrinne sijoittuu tällä kohdalla leikkaukseen. Taustalla Helsingin puolella Nydal.

TKa 20.5.2024

[62. jatkuu]

Suojeltavien rakennusten kohdalla tulee uudisrakennusten määrää, massoittelemia ja sijoittelua tontilla miettiä siten, että uudisrakentaminen ei heikennä vanhojen rakennusten suojeluperusteita. Näkymälinjat ja mittakaavallinen yhteneväisyys ovat tärkeitä huomioida.”

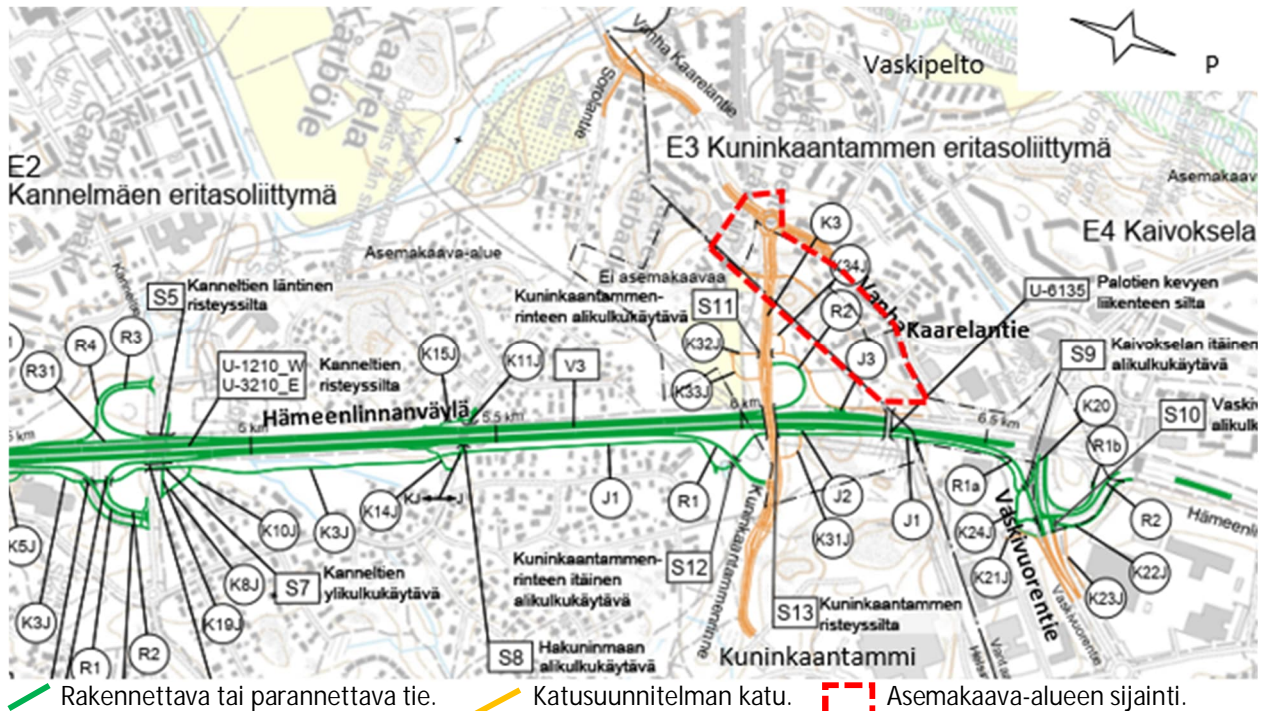
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmien täydennys koskee kaava-alueen 161900 eteläisimpiä tontteja, johon rakennusoikeuksien määrää tarkennetaan. Mahdollisesti kaavalla suojeltavia kohteita alueella on yksi, Kaarelan vapaapalokunnan talo. Palokunnan talo sijaitsee tällä hetkellä suhteellisen avoimessa maisemassa, koska sen pohjoispuolella sijaitseva Palotie 2 kiinteistö on rakentamaton. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa siihen on suunniteltu asuinpienalojen korttelialue, johon tulisi townhouse-tyyppistä rakentamista (AP-alue). Lisärakentamismahdollisuus on noin 1200 k-m² tonttitehokkuudella $e = 0,55$. Itse Palokunnantalon tontille (Palotie 5) ja sen viereiselle tontille (Palotie 3) suunniteltu rakennustehokkuus on pienempi ($e = 0,27-0,30$). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa olevassa luonnoksessa uudisrakennusten massoittelemat on hahmoteltu kartalle siten, että mahdollisesti kaavassa suojeltavalle rakennukselle jää tilaa ympärille. Palotien osuus tulee alkupäästään muuttamaan nykyistä huomattavasti leveämmäksi tieksi ja siten palokuntatalo tulee entistä paremmin näkyväksi, vaikka uusi katulinjaus (Kuninkaantammenrinne) tulee muuttamaan alueen luonnetta kokonaisuudessaan. Museo ei näe, että täydennyksessä esitetyt uusien rakennusten tehokkuudet vähentäisivät Palokunnantalon kaupunkikuvallista merkitystä.

Näin ollen museolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.”

=> *Kaarelan vpk:n talo suojellaan. Sen etupihaa on laajennettu (havainnekuvat s. 62, 74).*

[Kaavaratkaisun vaihtoehtoja](#) on esitetty edellä osallistumisen yhteydessä.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

Valtatie 3:n (Hämeenlinnanväylä) Kannelmäki – Kaivoksela tiesuunnitelman yleiskartta. Ramboll 21.1.2021

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavan tavoitteita ovat yleiskaavan mukainen pientaloalueen tiivistäminen ja täydentäminen sekä rakennuserintökohteiden suojeleminen.

Kaavaratkaisu

Asemakaavassa ja asemakaavamuutoksessa osoitetaan nykyiseen rakentamiseen liittyen asuinrakennusten A, erillispientalojen AO, asuinpientalojen AP ja rivitalojen AR sekä teollisuus- ja varistorakennusten T korttelialueita, suojaviheralue EV ja näihin liittyviä katuja.

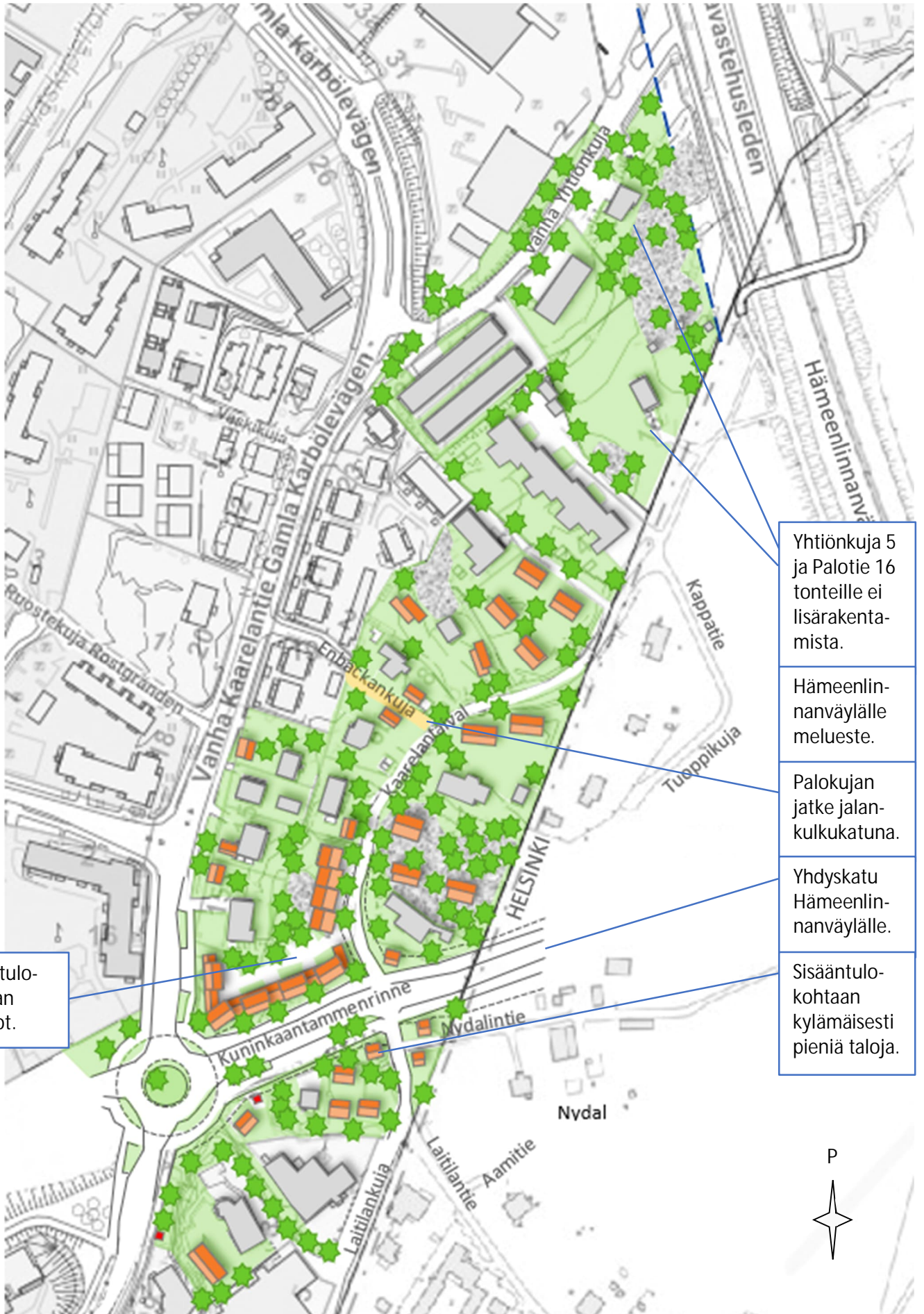
Rakentamismahdollisuuksia on tutkittu yhdessä asukkaiden kanssa. Asemakaava ei kuitenkaan sisällä kerrostalorakentamista, koska se ei ole yleiskaavan mukaista. Sen sijaan Kuninkaantammenrinteen pohjoispuolelle esitetään tehokasta rivitalorakentamista. Katualueista yli jääville joutomaille esitetään pienten omakotitalojen rakentamista. Tavoitteena on luoda alueelle vaihtelua.

Rakennuserintökohteet Vpk:n talo (1950), kaksi vanhinta asuintaloa (1931, 1951), Kaarelantaival (nyt Palotie) ja Yhtiönkujan kilometripylväs suojellaan. Laitilantielle ja Palotien alkuosalle ei tule suojelumerkintöjä merkittävien ja jo hyväksytyjen katumuutosten vuoksi.

Uutta rakentamista syntyy 4 624 k-m², josta asumiseen 4 604 k-m², siitä kaupungille 2 090 k-m². Teollisuustontilla laajennetaan tontin käyttötarkoitusta palveluihin enintään 500 k-m². Suurin kerrosluku on kaksi (II), paitsi teollisuustontilla nykyisen rakennuksen mukaan kolme (III). Kuninkaantammenrinteen pohjoispuolella AP-tonteilla sallitaan ullakotilojen käyttö asuintiloina.

Kaava-alueeseen aiemmin kuuluneet alueet

- Hämeenlinnanväylän parantaminen on hyväksytty asemakaavassa 161800 Yhtiönkuja.
- Kuninkaantammenrinteen yhdyskatu, Kaarelantaipaleen eteläosa ja Laitilantien osuus on hyväksytty asemakaavassa 162000 Kuninkaantammenrinne.

Sisääntulo-
kohtaan
rivitalot.

Yhtiönkuja 5
ja Palotie 16
tonteille ei
lisärakenta-
mista.

Hämeenlin-
nanväylälle
meluste.

Palokujan
jatke jalan-
kulkukatuna.

Yhdyskatu
Hämeenlin-
nanväylälle.

Sisääntulo-
kohtaan
kylämäisesti
pieniä taloja.

P

Asemakaavan havainnepiirros.

Kallaluoto 4.6.2024

Asemakaavaratkaisu tonteittain

Osoite	Kiinteistö	Rakennukset	Valmis vuosi	Tontin ala*		Rakennusoikeus**			Tehok- kuus e	Kaavaratkaisu
				Nyt m2	Uusi m2	Nyt k-m2	Uutta k-m2	Yht. k-m2		
Laitilankuja 1	16-201-5	Teollisuus- Talousrak.	1990 1991	2180	2610	1480 10	20	1500	0,57	T-tontti
Laitilankuja 3	414-2-42	Omakotitalo	1966	2866	2526	400	100	500	0,20	AOR => AP + katua
Laitilantie 9	414-2-25	–	–	x	130	0	50	50	0,38	A + katua
Laitilantie 11	414-2-23	–	–	x	190	0	50	50	0,26	A + katua
Laitilantie 12	414-2-25	–	–	x	268	0	60	60	0,22	A + katua
Palotie 2	414-2-23	–	–	3383	2338	0	1200	1200	0,51	AP, rivitalo, katua
Palotie 3, uusi Laitilankuja 1b	414-2-25	–	–	1259	364	0	110	110	0,30	AO + katua, muuntaja
Palotie 4	414-1-19	–	–	2441	1400	0	720	720	0,51	AP, rivitalo, katua
Palotie 5, uusi Laitilantie 10	414-18-6	Asuinrak. Autotalli	1950 1940	1597	1521	118 57	300 -57	418	0,27	AO + katua, paloase- man suoje- lu
Palotie 6a	414-1-130	Omakotitalo	2002	1085	954	159	0	159	0,17	AO + katua
Palotie 6b	414-1-22	Omakotitalo Talousrak.	2004 2004	1175	1056	175 14	86	275	0,26	AO + katua, Palotie ja Enbackankuja
Palotie 7	414-1-20	–	–	1283	238	0	60	60	0,25	A + katua
Palotie 8	414-1-26	Omakotitalo Talousr. + at	1953 1950	1110	1061	206 54	45	305	0,29	AO + katua, Palotie ja Enbackankuja
Palotie 9	414-1-21	Omakotitalo	1951	2201	2007	390	300	690	0,34	AO + katua, suoje- lu
Palotie 10	414-1-5	Omakotitalo	1931	2050	2089	120	370	490	0,23	AO + katua, suoje- lu
Palotie 11	414-1-25	Omakotitalo Talousrak.	1956 1959	4615	4559	415 47	500	962	0,21	AO + katua
Palotie 12	414-1-65 414-1-67	Paritalo	1967	2740 virhe!	2817	320	380	700	0,25	AO + katua, uudet rakennukset
Palotie 12c	414-1-66 414-1-132	Omakotitalo Talousrak.	1968	1210 virhe!	1162	311 8	1	320	0,28	AO
Palotie 14	414-1-63 414-1-68	Rivitalo Talousrak.	1966	4640	4594	987 117	0	1104	0,24	AR + katua
Palotie 16	414-1-2 414-1-47	Omakotitalo –	1961 –	5670 410	5397	142	0	142	0,10	AP + tiealueita, vain nykyiset rakennukset
Vanha Kaarelantie 11	414-2-5	Muuntaja	1988	251	284	0	0	0	0	EV + katua
Vanha Kaarelantie 15a	414-1-18	Omakotitalo	1958	1361	1355	230	110	340	0,25	AO + katua
Vanha Kaarelantie 15b	414-1-131	Omakotitalo	2005	900	900	155	70	225	0,25	AO
Vanha Kaarelantie 17a	414-1-133	Paritalo	2019	750	750	194 13	0	207	0,28	AO
Vanha Kaarelantie 17b	414-1-23	Omakotitalo	1953	1033	997	160	92	252	0,25	AO + katua
Yhtiönkuja 1	419-1-96	Rivitalot 2kpl	1974	2930	2888	1030	0	1030	0,36	AR
Yhtiönkuja 3	419-1-10 419-1-91	Rivitalo	1966	2090	1844	400	0	400	0,22	AR
Yhtiönkuja 5	414-1-230 M602	Omakotitalo	1958	4417	2939	170	0	170	0,06	AP + tiealueita, vain nykyiset rakennukset

A = Asuinrakennusten korttelialue. AO = Erillispientalojen korttelialue. AP = Asuinpientalojen korttelialue.
AR = Rivitalojen korttelialue. EV = Suojaviheralue. T = Teollisuus- ja varistorakennusten korttelialue.

*) Nykyiset pinta-alat ovat vanhoihin maanmittauksiin perustuvia rekisteritietoja. Uudet pinta-alat on laskettu asemakaavakartalta digitaalisesti ja ne tarkentuvat tontinmittauksissa. Tontin alasta on vähennetty katualue.

***) Uusi rakennusoikeus on laskettu uuden asemakaavatontin mukaisesti huomioiden talousrakennukset.

k-m2 = kerrosala.

Uutta rakentamista yhteensä 4 624 k-m2, josta asumista 4 604 k-m2, siitä kaupungin maalle 2090 k-m2.

Kaavaratkaisun perustelut

Asemakaava perustuu maakuntakaavaan (2020) ja yleiskaavaan (2021), tarkemmin s. 9.

Hämeenlinnanväylän tiealue ja Kuninkaantammenrinteen katualue, Kaarelantaipaleen eteläosa ja Laitilantie perustuvat valtatie 3 tie- ja katusuunnitelmaluonnoksiin (2021). Kehä II:n tiealuevarauksen poistuminen maakuntakaavasta (2020) ja yleiskaavasta (2021) mahdollistavat aiemmin suunniteltua kapeamman katualueen ja laajemmat korttelialueet.

Hämeenlinnanväylän parantaminen, Kuninkaantammen eritasoliittymä ja Kuninkaantammenrinne ovat välttämättömiä kaupunkiseudun kasvun, kasvaneen ja yhä kasvavan liikenteen vuoksi ja jotta Helsingin ja Vantaan yleiskaavojen mukainen maankäyttö voidaan toteuttaa.

Suojeltavat kohteet ovat Vantaan kaupunginmuseon inventoimia rakennusperintökohteita ja Vantaan ympäristökeskuksen inventoima arvokas kasvikohte. Vanhaa Kaarelantietä, Laitilantietä ja Kaarelantaipaleen (Palotien) alkuosaa ei voida suojella asemakaavan osuuksille tulevien merkittävien muutosten vuoksi. Kuninkaantammenrinne sijoittuu Vantaan puolella leikkaukseen, mikä aiheuttaa muutoksia myös risteäviin katuihin. Vastaavasti talot näyttävät sijaitsevan mäellä.

Asuintonttien rakennusoikeus on määritelty tonteittain siten, että kaavassa on huomioitu maanomistajien rakentamistoiveet ja nykyinen rakentaminen. Alueelle ehdotettu kerrostalotontti ei ole yleiskaavan mukainen. Muutoin maanomistaja on saanut valita, tekeekö maankäyttösopimuksen, vai rajoittuuko rakennusoikeuden kasvu enintään 500 k-m²:iin.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Alueen nykyistä rakennustapaa vastaavasti julkisivujen tulee olla omakotialueella väriykseltään vaaleita ja Kuninkaantammenrinteen varrella paloasemaan liittyen lämminsävyisiä. Kattokaltevuus on AO-tonteilla 1:2–1:1,5, A-tonttien pientaloissa 1:1,5 ja AP-tonttien rivitaloissa 1:1,5–1:1, mikä mahdollistaa myös ullakkorakentamista.

Maltillinen tonttitehokkuus (keskimäärin $e = 0,22$) säilyttää ympäristön arvoja.

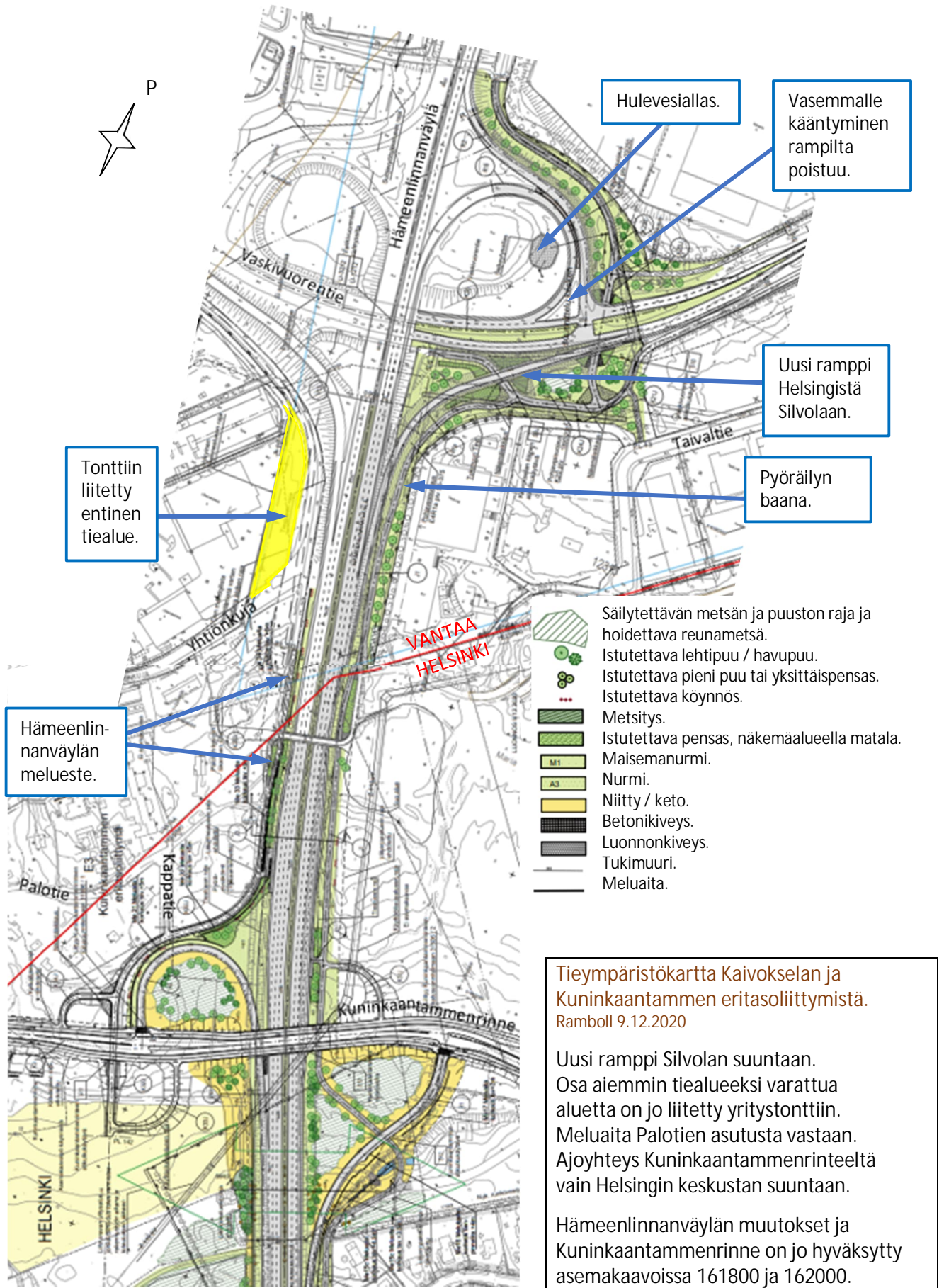
Tie- ja katumelua torjutaan tiesuunnitelman mukaisesti Hämeenlinnanväylän meluaidoilla, rakennusten sijoittelulla, harjakatoilla sekä lasitetuilla terasseilla ja lasitetuilla parvekkeilla. Meluaidan korkeus on Palotien kohdalla 5 metriä ja Palotien sillan pohjoispuolella 6 metriä.

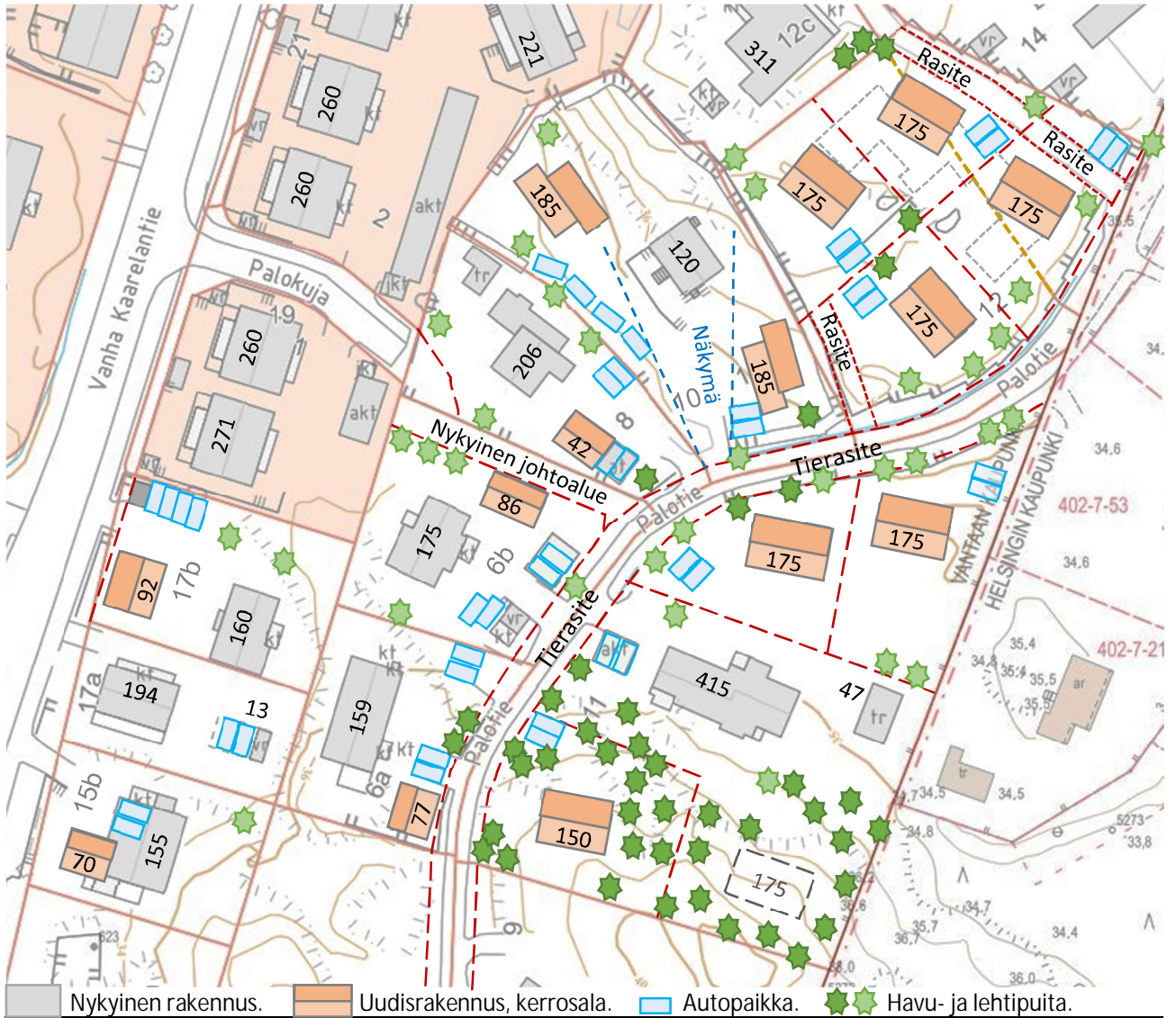
Hämeenlinnanväylän tiesuunnittelun tavoitteena on ollut, ettei nykyisillä oleskelupihoilla ylity 60 dB melutaso ennustetilanteessa vuonna 2050, kun Hämeenlinnanväylällä on meluesteet. Uusilla oleskelupihoilla, lasitetuilla parvekkeilla tai lasitetuilla terasseilla tulee kuitenkin toteutua alle 55 dB päivämelutaso.

Asuinrakennusten ääneneristävyysvaatimus lentomelua vastaan on vähintään 32 dB. Tämä vastaa Finavia Oyj:n niin sanottua uutta verhoikäyrää (2018), mikä kattaa erilaiset mahdolliset arvioidut tulevaisuuden lentomelutilanteet. Tämä täyttää myös tiemelun ääneneristävyysvaatimuksen, paitsi Kuninkaantammenrinteen ja Vanhan Kaarelantien varrella tarvitaan 35 dB:n ääneneristävyys. Aiemmin Hämeenlinnanväylän läheisille tonteille esitetty lisärakentaminen on maanomistajien pyynnöstä poistettu.

Tontit tulee rajata katua ja muita tontteja vastaan pensasaidoin. Puita on säilytettävä tai istutettava ja arvopuut suojellaan. Palotie 4:n tontilla yksi arvopuu (mänty) ei säily, mutta tälle tontille on istutettava yhdeksän uutta puuta. Vihertehokkuus on asuintonteilla 1,0–1,2. Kaupungin hulevesistrategian mukaisesti hulevedet on viivytettävä. Uusilla tonteilla ei saa käyttää asfalttipäällystettä.

Rakennusten ääneneristävydestä ja hulevesien viivyttämisestä määrätään rakennusjärjestyksessä. Uudessa rakentamislaissa (voimaan 1.1.2025) määrätään muun ohella myös hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen laskemisesta.

Havainnekuva keskialueen rakentamisesta. Uudet talot ovat kaavioita. Palotiestä tulee katu.

4.3 ALUEVARAUKSET

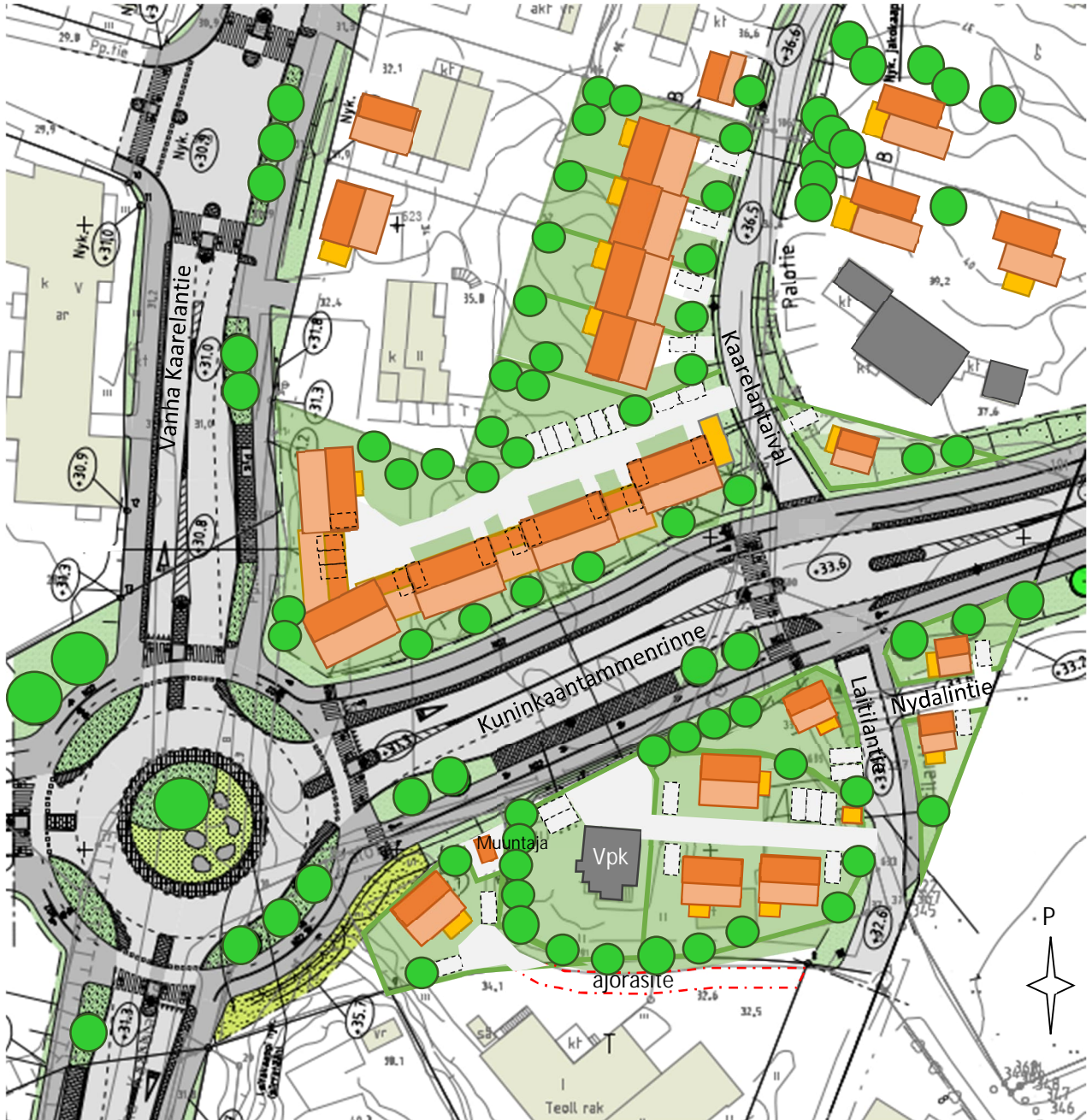
A, asuinrakennusten korttelialueet

Kuninkaantammenrinteen, Kaarelantaipaleen (Palotien) ja Laitilantien kulmauksiin jää joutomaita, jotka voidaan hyödyntää tonteiksi 50–60 k-m² suuruisille omakotitaloille, joille on kysyntää. Neljästä pikkutalosta muodostuu kylmäinen kokonaisuus Pohjois-Kaarelan sisääntuloa kohti. Katot ovat vaaleita, kaltevuus 1:1,5, julkisivut puuta ja lämminsävyisiä. Lasitetun kiustin tai lasitetun terassin melutason tulee olla alle 55 dB. Rakennuksilla tulee olla kiinteä perustus. Katujen luiskat ulottuvat tonteille, joten tontit saa rakentaa vasta, kun viereiset kadut on rakennettu.

AO, erillispientalojen korttelialueet

Nykyiset omakotikiinteistöt kaavoitetaan erillispientalojen korttelialueiksi AO, joille saa rakentaa yksiasuntoisia asuinrakennuksia, poikkeuksena nykyinen paritalo. Rakennusoikeus on tutkittu ja määritelty asukkaiden osallistumisessa ilmoittamien toiveiden mukaisesti. Kiinteistöt pienenevät tulevien katualueiden osalta, jotka ovat nykyisiä tie- ja johtorasitteita. Julkisivut ovat puuta ja vaaleita, kattokaltevuus on 1:2–1:1,5.

Kaarelan vpk:n tontti ja Laitilankuja 1:n laajennusalue merkitään erillispientalojen korttelialueeksi. Palokunnan toiminta siirtyy Myyrmäkeen rakennettavalle paloasemalle. Julkisivut ovat paloasemaan liittyen puuta ja lämminsävyisiä, katot tummia, kattokaltevuus 1:2–1:1,5.

Havainnekuva eteläosan rakentamisesta.

 Suojeltava rakennus.

AP, asuinpientalojen korttelialue

AP-alueille saa rakentaa omakotitaloja, paritaloja ja rivitaloja. Suurin kerrosluku on kaksi (II).

1. Kuninkaantammenrinteen pohjoispuolella katuja rajaavat townhouse-tyyppiset rivitalot, jolloin sisäpihan melutaso on alle 55 dB. Etelän ja lännen suuntaan voi rakentaa lasitettuja parvekkeita. Julkisivut ovat paikalla muurattua tiiltä. Julkisivuväriytyksen tulee olla lämminsävyinen ja sen tulee vaihdella asunnoittain, jolloin syntyy vaikutelma omakotitaloista. Myös kattoväri vaihtelee asunnoittain vaalean / tumman harmaa, kattokaltevuus 1:1,5–1:1. Ullakoille saa rakentaa asuintiloja ja ikkunalyhtyjä. Katuluiskat ulottuvat tonteille, joten tontti saa rakentaa vasta, kun viereiset kadut on rakennettu. Tonttitehokkuus $e = 0,51$ on pientalotonteille hyvä, esimerkiksi Tampereella Pispalassa tonttitehokkuus on $e = 0,50$.
2. Laitilankuja 3:n tontilla nykyinen rivitalojen ja erillisten pientalojen korttelialue AOR ajantasaistetaan asuinpientalojen korttelialueeksi AP. Kaavan sisältö säilyy samana. Tontti laajenee saman maanomistajan maalle, jota ei enää tarvita Kehä II:n teialueeksi. Samalla rakennusoikeus korotetaan 400 k-m²:stä 500 k-m²:iin.

Yhtiönkuja on ollut vanhaa Nurmijärven maantietä ja valtatieä 3 Vaasaan. TKa 18.3.2020
Tie on säilyttänyt vanhan leveytensä. Vasemmalla vanha kilometripylväs, joka suojellaan.

3. Palotie 16:n ja Yhtiönkuja 5:n tonteille ei haluttu lisää rakennusoikeutta, joten näille tonteille kaavoitetaan vain nykyinen rakennettu kerrosala. Tontinosat Hämeenlinnanväylää vastaan merkitään istutettaviksi alueiksi. Yhtiönkuja 5:n tontilla suojellaan vanha kilometripylväs.

AR, rivitalojen korttelialue

Nykyiset rivitalotontit Yhtiönkujalla kaavoitetaan rivitalojen korttelialueeksi nykyisin kerrosaloin ja nykyisin autopaikkamäärin (1 ap / asunto).

EV, suojaviheralue

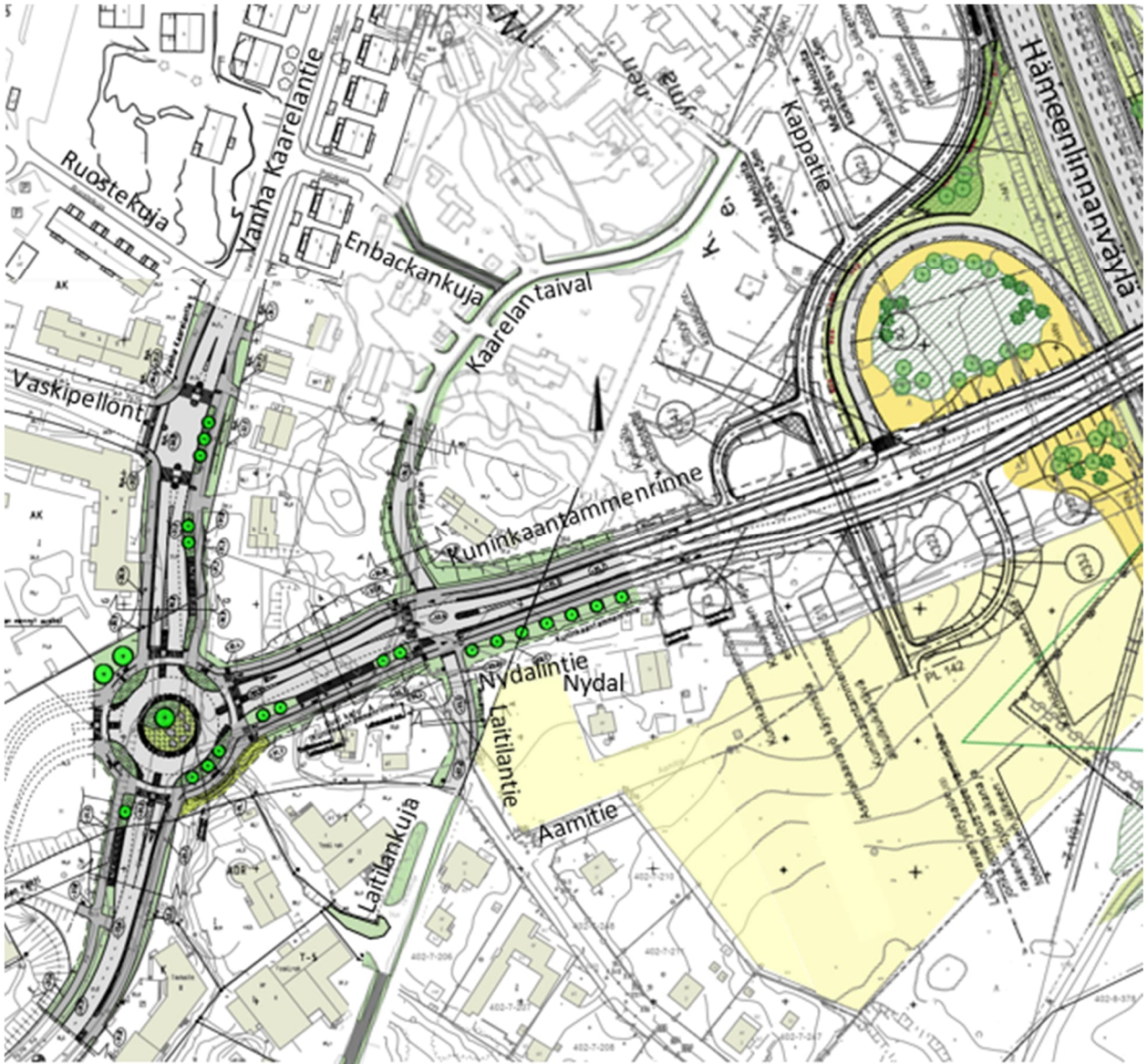
Porraskallio Vanhan Kaarelantien ja Kuninkaantammenrinteen (nyt Palotien) kulmauksessa, jossa on keltamataran esiintymä, erikoinen porrasmuotoinen avokallio ja Vantaan Energian muuntaja, muutetaan AOR-tontista suojaviheralueeksi EV, koska alueella ei ole rakennusoikeutta. Viereisellä AOR-kiinteistöillä on myös eri maanomistaja eikä aluetta ole lunastettu AOR-tonttiin 48 vuoteen (asemakaava SM 7.5.1976). Kaupungille syntyy lunastusoikeus suojaviheralueeseen.

T, teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue

Laitilankuja 1:n tontin nykyinen rakennusoikeus on 1 480 k-m². Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten rakennuksessa on kerrosalaa kellarissa 483 k-m², 1. kerroksessa 659 k-m², 2. kerroksessa 338 k-m² ja talousrakennuksessa 10 m², yhteensä 1 490 k-m², kaavaan pyöristettynä 1 500 k-m². Samasta syystä kerrosluvaksi muutetaan nykyisen kaksi (II) sijaan kolme (III).

Kaupungin lupapisteessä 11.3.2021 rakennukseen oli kysytty musiikkituloja 326 k-m², joten kaava sallii sijoittaa tontille liike- ja toimisto- ja harrastustiloja enintään 500 k-m² rakennusoikeudesta, ei kuitenkaan hotellitoimintaa. Tämä monipuolistaa kiinteistön käyttömahdollisuuksia ja voi tarjota palveluja asuntoalueelle. Tontille on esitetty 16 autopaikkaa asemapiirroksessa 20.11.1990 (1 ap / 94 k-m²). Pysäköintinormi tarkistetaan nykynormin mukaiseksi. Tontin pohjoisosaan merkitään nykyinen suojaistutusalue ja uusi ajorasite uudelle pientalotontille.

Samana maanomistajan omistama tontin pohjoispuolinen alue (Palotie 3), jota ei enää tarvita Kehä II:n liikennealueeksi, kaavoitetaan erillispientalojen korttelialueeksi AO (110 k-m²), ja alueelle sijoittuvan Vantaan Energian muuntajan paikka osoitetaan katualueeksi. Laitilantien itäpuolinen alue kaavoitetaan asuinrakennusten korttelialueeksi A (50 k-m²).

Kooste teiden ja katujen yleissuunnitelmaluonnoksista.

Ramboll 2020 & Salo & Kallaluoto 2021

Kadut

Kadut kaavoitetaan katujen yleissuunnitelmaluonnosten mukaisesti, mikä sisältää lumitilat.

Kuninkaantammenrinne on uusi katu Vanhalta Kaarelantieltä Hämeenlinnanväylän uudelle eritasoliittymälle, josta on yhteys vain Helsingin suuntaan, ja edelleen Kuninkaantammen. Katu rakennetaan nykyisen Palotien alkupään paikalle. Kadun molemmin puolin tulee jalkakäytävät ja yksisuuntaiset pyörätiet. Kadulle tulee bussipysäkkivaraus. Katu sijoittuu leikkaukseen ja luiskat ulottuvat osin kaupungin tuleville tonteille, joten tontit saa rakentaa vasta, kun katu on tehty.

Vanhan Kaarelantien ja Kuninkaantammenrinteen risteykseen rakennetaan kiertoliittymä.

Kaarelantaipaleen (nyt Palotie) alkuosaan tarvitaan mutka, jotta katu voi laskeutua Kuninkaantammenrinteelle, joka sijoittuu leikkaukseen. Katu merkitään suojelluksi tieksi siltä osin kuin taseus ei muutu. Katu jatkuu Helsinkiin, mitä kautta on jo nyt ajoliittymiä myös Vantaan tonteille. Katualueella ja tonteilla suojellaan nykyisiä mäntyjä, jotta kadun ikivanha luonne säilyy.

Laitilantie jatkuu Helsingin puolelle. Kuninkaantammenrinteen leikkauksen takia kadun Vantaan puoleinen osuus linjataan uusiksi. Palotien tonteille ajetaan jatkossa Laitilantieltä, koska Kuninkaantammenrinteelle ei saa tonttiliittymiä. Myös osoitteet annetaan Laitilantieltä ja Laitilankujalta.

Palotien alkuosa, jossa Kuninkaantammenrinne sijoittuu leikkaukseen.
Vanhalta Kaarelantieltä katsottuna syreenipensaat peittävät paloasemaa.

TKa 20.5.2024

Enbackankuja (nyt Palokuja) jatketaan jalankulku- ja pyörätienä Kaarelantaipaleelle (Palotielle). Alueella on HSY:n vesi- ja viemärijohtoja. Kadun leveys 5,0 metriä sisältää saman levyisen johtorasitteen, 3,0 metriä leveän jalankulkutien, joka aurataan traktorilla, ja 2 x 1,0 metrin lumitilat. Enbackankuja halkaisee 475 m pitkän korttelin. Jalankulkukatu lyhentää kävelyä Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkille ja Myyrmäen keskustaan ja toisaalta Vaskipellosta Keskuspuistoon. Myös Helsingin puolelle kaavoitetaan lisää asumista, jolloin yhteyden tarve kasvaa. Yhteys on siten yleisen edun mukainen.

Nydalintie vie Helsingin puolelle Nydalin tilalle, jonne rakennetaan uusi katu Aamitie. Nydalintie tarvitaan myös ajokaduksi Vantaan tonteille. Joka tapauksessa Nydalintietä ei voida katkaista ennen kuin Helsinki on kaavoittanut ja rakentanut Aamitien. Ratkaisu ei estä Nydalin nykyistä kulkua eikä sido Helsingin tulevaa kaavoitusta.

Tekninen huolto

Vesihuolto

Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi (HSY 12.8.2021), ja niiden kapasiteetti riittää tulevalle rakentamiselle.

Tonteilla kulkevat nykyiset yleiset johdot merkitään asemakaavaan johtorasitteina, paitsi Enbackankujan osalta jalankulkukaduksi.

Laitilankuja 1:n tontilla maanomistajan tulee sopia johtosiirrosta rakennushankkeen yhteydessä.

Hulevesien hallinta

Vantaan kaupunki on laatinut hulevesiohjelman 2009 ja hulevesienhallinnan toimintamallin 2014. Hulevesien viivytyksestä määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Vantaalla hulevesien hallinnan ensisijainen tavoite on estää rakentamisesta aiheutuva haitallinen hulevesivirtaamien kasvu. Hulevesiä viivytetään paikallisesti ja alueellisesti niin, että alueelta purkautuva virtaama säilyy nykytilanteen tasossa myös suunnitellun maankäytön toteuduttua.

Kaava-alueen hulevedet virtaavat Vaskipellonojan kautta Mätäojaan, johon lisätään vettä virtaaman lisäämiseksi Päijännetunnelista.

4.4 KAAVAN MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET

Vaikutukset kaupunkirakenteeseen

Kaupunkirakenne tiivistyy joukkoliikennevyöhykkeellä ja yleiskaavan asuntoalueella lähellä Kaivoksen ja Myyrmäen palveluja.

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Rakennusperintökohteet säilyvät lukuun ottamatta Palotien ja Laitilantien alkuosia, joita linjataan uudelleen Kuninkaantammenrinteen rakentamisen vuoksi. Asemakaavassa suojellaan vpk:n talo, kaksi asuintaltoa, Kaarelantaipaleen (Palotien) ennallaan säilyvä osuus ja Yhtiönkujan kilometripylväs. Vain huonokuntoinen Palotie 12 puretaan. Maltillinen tehokkuus säilyttää ympäristöä. Uutta rakentamista tulee etenkin Kuninkaantammenrinteen molemmin puolin ja Palotien varrelle.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Luonnonympäristöä tulee osin rakennetuksi, mutta lähes kaikki arvopuut ja suuri osa pihastutuksista säilyvät. Palotie 4:n tontilla menetetään yksi arvopuu (mänty), mutta istutetaan uusia puita. Kuninkaantammenrinne sijoittuu nykyisin avoimeen maastokohtaan ja sen tasaus aiheuttaa maastoleikkauksen. Kaavaan annetaan vihertehokkuusmääräyksiä ja puita suojelevia ja istutusmääräyksiä. Keltamataran esiintymispaikka ja portaikon muotoinen kallio säilyvät Porraskallion suojaviheralueella.

Liikenteelliset vaikutukset

Hämeenlinnanväylälle suunniteltu uusi Kuninkaantammen eritasoliittymä on välttämätön, jotta jo nyt ruuhkaisen Kaivoksen liittymän toimivuus voidaan turvata, kun liikenne kasvaa kaupunkiseudun kasvaessa. Kaivoksen eritasoliittymä vaatii nopeita parantamistoimenpiteitä liikenteen toimivuuden parantamiseksi. Samalla paranevat myös Vaskivuorentien / Kaivoksen / Vanhan Kaarelantien liittymän toimivuus, mikä vastaa Myyrmäen täydennysrakentamiseen.

Liikennemäärät

Tie- tai katuosuus	Nopeus km/h	2020*	Ennuste 2050*
Hämeenlinnanväylä Kannelmäki – Kaivoksela	80	58 800	86 200
Kuninkaantammenrinne vt3 – Vanha Kaarelantie	40	–	5 100
Vanha Kaarelantie Vaskivuorentieltä etelään	40	7 400	7 000
Vanha Kaarelantie Kuninkaantammenrinteeltä etelään	40	8 750	7 000
Kaarelantaival (Palotie)	30	60	222**

* Keskivuorokausiliikenne, Ramboll 1.10.2021.

** Sisältää myös arvioidun Helsingin puolelle tulevan rakentamisen. Suurin liikennemäärä on kadun eteläpäässä.

Hämeenlinnanväylän uusi tie- ja katusuunnitelma vie huomattavasti vähemmän maata, kuin mitä Kehä II:n vaatimat ramppi- ja eritasojärjestelyt olisivat vieneet. Myös Palotien kävelysilta säilyy. Hämeenlinnanväylän meluaita vähentää liikenteen aiheuttamia meluhaittoja asutukselle. Meluaita sijoittuu ajoradan ja jalankulku-pyörätien väliin.

Helsingin puolelle tulee Kaarelantaipaleen suuntainen kevyen liikenteen raitti Hämeenlinnanväylän viereen, jolloin Kaarelantaipaleella säilyy vanhan tien luonne eteläosaa lukuun ottamatta. Eteläosassa tien linjaus hieman muuttuu, koska Kuninkaantammenrinne sijoittuu leikkaukseen.

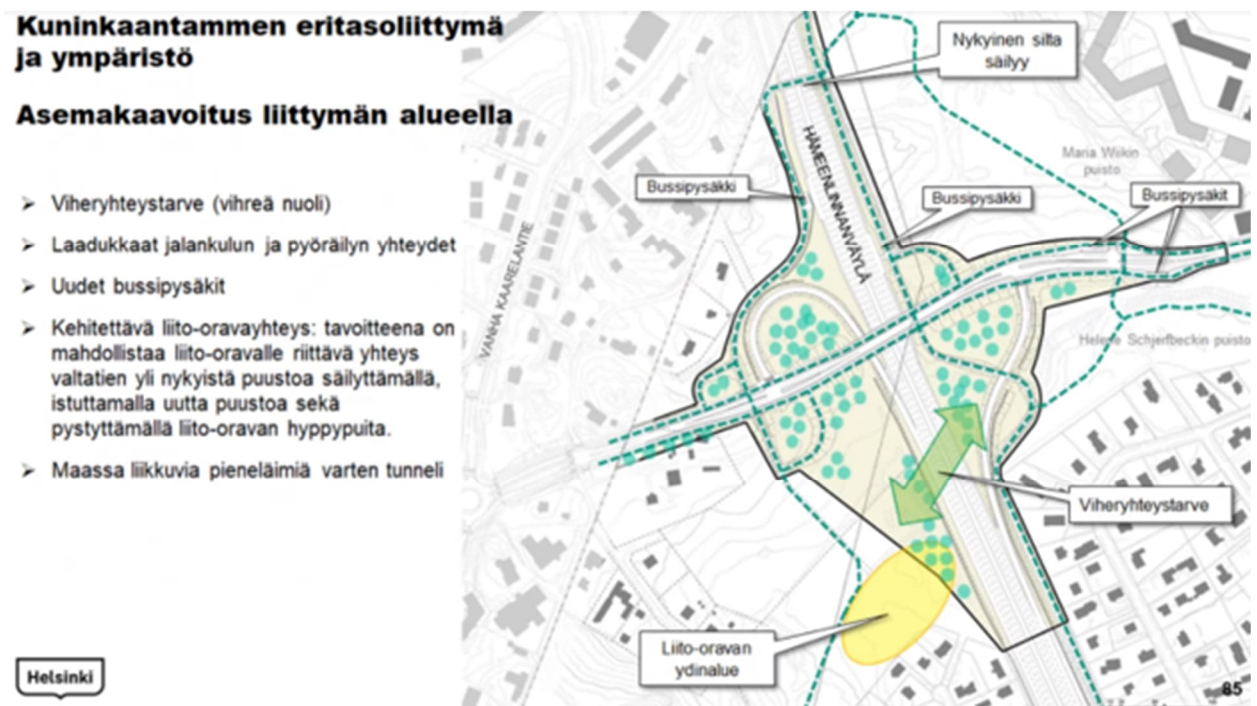
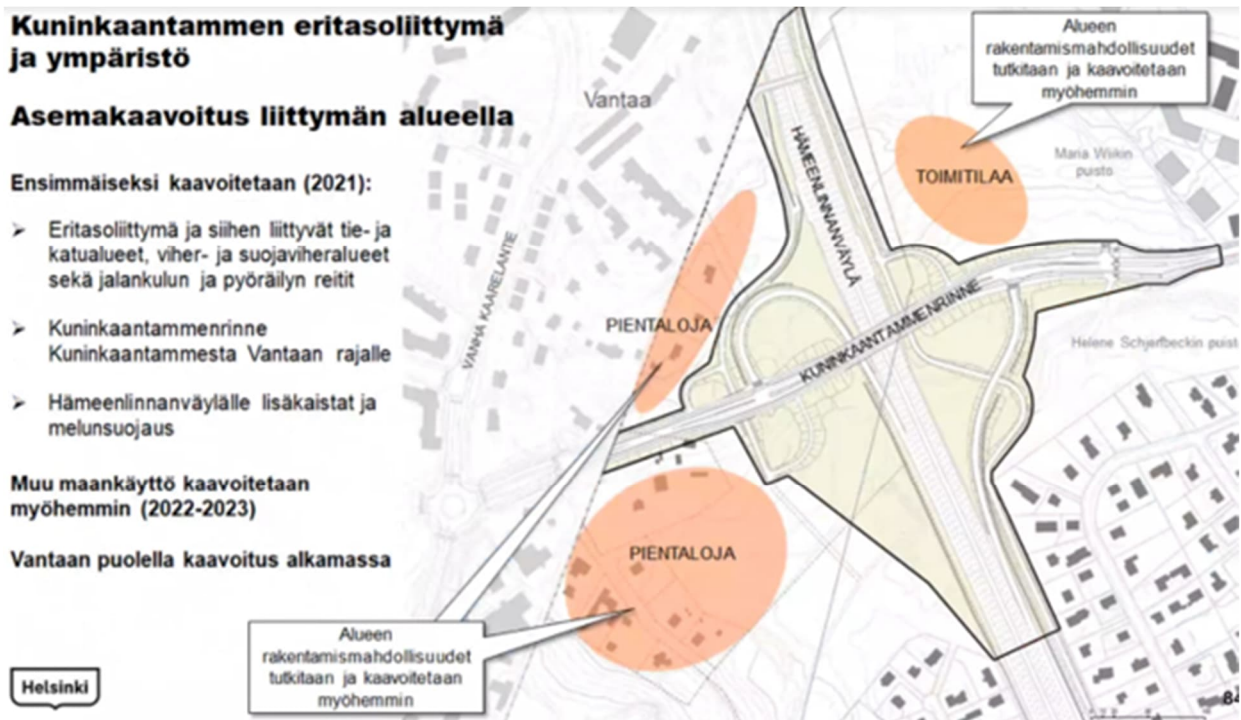
Enbackankuja halkaisee 475 m pitkän korttelin ja lyhentää kävely- ja pyörämatkoja Palotieltä päiväkotiin, kouluun, pysäkillä ja Myyrmäen keskustaan ja toisaalta Myyrmäestä ja Vaskipellosta Helsingin Maria Wiikin puistoon ja edelleen Keskuspuistoon. Palotielle tulee lisää asumista, myös Helsingin puolelle.

Kadut liittyvät saumattomasti Helsingin puolen tie- ja katusuunnitelmiin, mikä on tutkittu tie- ja katusuunnitelmien yhteisen laatimisen yhteydessä.

Suhde Helsingin puolen kaavoitukseen

Helsingin Kuninkaantammen osayleiskaavassa 2008 Hämeenlinnanväylä ja Kuninkaantammen eritasoliittymä ovat liikennealuetta. Lisäksi yleiskaavassa on esitetty pientaloalueita Vantaan rajaan vastaan. Ne liittyvät Vantaan pientaloalueisiin.

Helsinki laatii asemakaavaa Kuninkaantammen eritasoliittymää ja sen liikenne- ja katujärjestelyjä varten. Lisäksi tutkitaan maankäytön mahdollisuuksia liittymän ympäristössä. Yhteys Helsingin pientaloalueille kulkee Kaarelantaipaleen (Palotien) ja Laitilantien kautta, jotka jatkuvat Helsingin puolelle. Kaarelantaipaleelta on Helsingin kautta tonttiliittymiä myös Vantaan tonteille.

Suhde Helsingin puolen asemakaavasuunnitelmiin.

Uutta Länsi-Helsinkiä, Ulla Jaakonaho 27.1.2021

Helsingin kaupunki laatii puolelleen asemakaavaa Kuninkaantammen eritasoliittymä ja ympäristö, josta on järjestetty osallistuminen 4.6. – 25.6.2020, luonnosaineisto on ollut esillä 9. – 22.12.2020 ja MRL 66 §:n viranomaisneuvottelu on pidetty 18.8.2021.

Helsingin puoleisten maanomistajien luonnoksessa Kuninkaantammenrinne on piirretty sekä Helsingin että Vantaan puolelle. Helsingin Nydalin ja Storkensin tiloille on esitetty runsaasti rakentamista. Siinä myös Vantaan puolen rakentaminen on esitetty lähes sellaisenaan kuten sitä on käsitelty Palotien asemakaavan osallistumisessa 27.1. – 31.3.2021. Siten Vantaan ja Helsingin kaavasuunnitelmat ovat yhdenmukaisia. Kuitenkaan Palotieltä Yhtiönkujalle esitetty uusi katu nykyisten asuintonttien läpi ei ole Vantaalla mahdollinen.

'Haikaranlaakso' - tavoitteita ja ratkaisuperiaatteita

Maanomistajien luonnos Helsingin Nydalin ja Storkensin tiloille, pientalo- ja pienkerrostalorakentamista 10 750 k-m². Helsingin puolelle on esitetty tiiviimpää rakentamista kuin Vantaalle.

A-konsultit / Staffan Lodenius 10.8.2021

Sosiaaliset vaikutukset

Asemakaava vastaa kaupungin jatkuvaan kasvuun. Kuninkaantammenrinne yhdistää Kuninkaantammen kerrostaloalueen Vaskipeltoon ja Malminkartanoon. Kaava lisää mahdollisuuksia pientaloasumiseen. Rakentaminen tarjoaa työtä. Asuntorakentaminen lisää päivähoito- ja kouluikäisiä, mutta palvelutarjonta paranee kaupunginosan väestön vanhetessa. Myyrmäkeen Ojahaantielle valmistuu uusi peruskoulu ja liikuntahalli 2028. Alueelta on hyvät yhteydet eri oppilaitoksiin.

Resurssiviisaus

Maankäyttö: Asemakaava tiivistää kaupunkirakennetta ja hyödyntää nykyisiä tontteja, katuja ja kunnallistekniikkaa. Alue sijoittuu lähelle aluekeskusta ja liittyy nykyisiin palveluihin ja nykyiseen runkobussiliikenteeseen.

Materiaalit ja hiilijalanjälki: Hiilijalanjälkeen vaikuttavat erityisesti rakennusmateriaalit, kuljetukset, rakennuksen lämmitys ja sähkön käyttö. Asemakaava suosii ekonomisia ja kestäviä ratkaisuja, jolloin sekä rakentamisen että käytön aikainen hiilijalanjälki pysyy kohtuullisena.

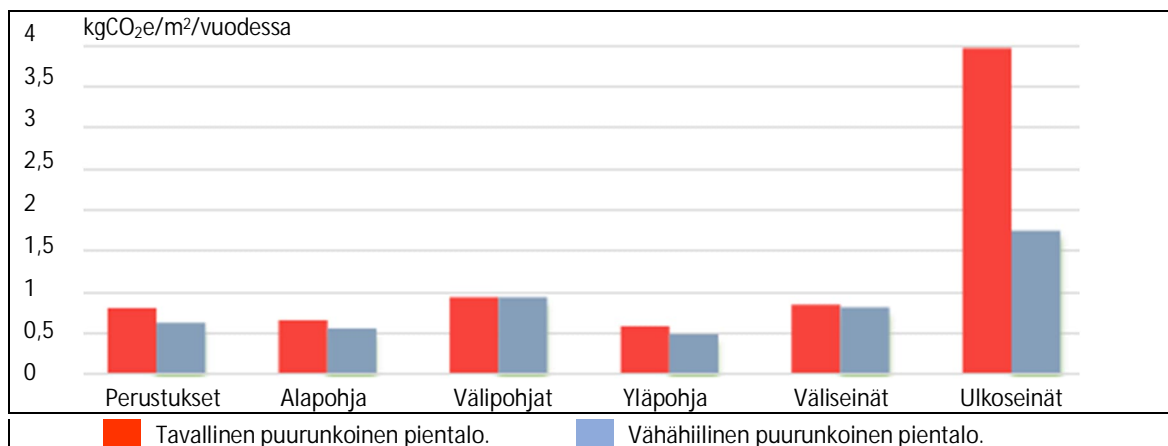
Vain Palotie 12:n heikkokuntoinen paritalo (1967) puretaan, kaikki muut rakennukset säilyvät. Tontit ovat rakennustoiminnalle riittävän tasaisia, jolloin vältetään täyttöjä.

Omakotitonttien osalta julkisivumateriaalina on puu. Se on uusiutuva ja oikein käytettynä pitkäikäinen ja toimiva materiaali. Puun käyttö pienentää rakentamisen hiilijalanjälkeä. Puurakennusosat toimivat pitkäaikaisina hiilivarastoina. Tonteilta tarvitsee kaataa vain yksi arvomänty.

Uusien townhouse-rivitalojen julkisivumateriaalina on tiili, kuten naapuritonteilla Vanhalla Kaarelantiellä. Tiili on erittäin kestävä ja helppohoitoinen materiaali. Tiili on huoltovapaa, kosteutta kestävä, ääntä eristävä, paloturvallinen ja energiatehokas. Tiilitalo tulee pitkällä aikavälillä kokonaiskustannuksiltaan puutaloa edullisemmaksi ja on siten edullisin julkisivuratkaisu.

Teollisuustontilla säilyy uudehko tiili- ja betonipintainen rakennus (1990).

Uudessa rakentamislaissa tulee pakolliseksi laskea uudisrakennusten hiilijalanjälki sekä ilmoittaa hiilikädenjälki, materiaaliseloste ja ilmastaselvitys (voimaan 1.1.2025).

Pientalojen hiilijalanjälki rakennusosittain.

Wsp 16.2.2024

Energia: Alueella voidaan käyttää maalämpöä sekä osin kaukolämpöä ja osin aurinkoenergiaa.

Vihertehokkuus ja hulevedet: Tonteilla täyttyy eri alueille määritelty vihertehokkuus. Hulevedet viivytetään. Päälysteinä käytetään läpäiseviä materiaaleja. Näistä määrätään asemakaavassa.

Elinkaari: Uuden rakentamislain mukaan (voimaan 1.1.2025) uudet rakennukset tehdään pitkäikäisiksi, monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi, helposti huollettaviksi ja korjattaviksi, siten, että rakennusosat ja -materiaalit voidaan käyttää uudelleen tai kierrättää, ja siten, että hyödynnetään mahdollisimman paljon kierrätettyjä materiaaleja. Rakennuksen kunnosta huolehditaan asianmukaisilla ja oikea-aikaisilla korjaus- ja huoltotoimilla.

Hämeenlinnanväylä Palotien sillalta pohjoiseen.

TKa 12.2.2022

Ilmastovaikutukset

Rakentaminen vaatii resursseja, sekä varoja että materiaaleja, mikä lisää rakentamisen aikaista hiilijalanjälkeä. Rakentaminen lisää kasvihuonekaasupäästöjä sekä rakentamisen että käytön aikana mm. lämmityksen ja liikenteen vuoksi. Vantaalla on kuitenkin jatkuva tarve uusille asunnoille. Asemakaava tukee resurssiviisautta sijoittamalla olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja joukkoliikenteen runkoyhteyksien varrelle. Liikkumisen helppous vähentää ajosuoritetta ja päästöjä. Vihertehokkuudella luodaan viihtyisää elinympäristöä ja toteutetaan kestävä kehityksen suunnitteluperiaatteita. Vihertehokkuus lisää vihreän ja läpäisevän pinnan määrää tontilla. Alueella voidaan hyödyntää hyvin maalämpöä, osin kaukolämpöä ja etelään suuntautuvilla kattolappeilla aurinkoenergiaa. Omilla tonteillaan kaupunki voi tontinluovutusehdoissa edellyttää kestävä kehitystä tukevia ratkaisuja, kuten A-energialuokkaa ja sähköautojen latauspisteitä.

- *Varautuminen ilmastonmuutokseen:* Ilmaston lämpeneminen lisää kasvillisuutta, se varjoisuutta. Arvopuita suojellaan. Kylmenemiseen ja lumien lisääntymiseen varaudutaan katujen lumitiloilla ja Ylästään kaavoitetulla lumen vastaanotto paikalla. Runsaisiin sateisiin varaudutaan hulevesien hallinnalla. Tulvavedet vähentävät lisäveden tarvetta Päijännetunnelista Mätäojaan.

Kaavan laajemmat vaikutukset

Yhdyskadun ja pientalorakentamisen laajemmat vaikutukset kaupunkirakenteeseen, liikenteeseen, palveluihin ja ilmastoon on tutkittu yleiskaavassa. Yleiskaava tarjoaa vähän asumisen laajentumisalueita, joten kaupunkirakennetta on tiivistettävä, mikä säästää laajoja viheralueita.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tie- ja katumelu

Hämeenlinnanväylän parantamisen yhteydessä meluntorjunta paranee huomattavasti Palotien alueella, kun Kaarelantaipaleen (Palotien) kohdalle rakennetaan 5–6 metriä korkea meluaita. Meluaidan korotus 8 metriin ei enää olennaisesti parantaisi melutilannetta.

Asemakaavassa sovelletaan Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 melutasojen ohjearvoja. Asemakaava on olevan asuinalueen täydennysrakentamista, jolloin päiväajan ohjearvo on 55 dB ja yöajan ohjearvo on 50 dB.

1. Nykytilanne, tie- ja katumu. Nykyinen meluntorjunta. Päiväajan klo 7–22 keskiäänitaso (Laeq) 2 m korkeudella maanpinnasta. Ramboll 11.5.2020

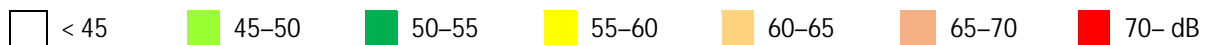
2. Ennustetilanne 2030, tie- ja katumu. Nykyiset liikennejärjestelyt ja nykyinen meluntorjunta. Päiväajan klo 7–22 keskiäänitaso (Laeq) 2 m korkeudella maanpinnasta. Ramboll 22.5.2020

3. Ennustetilanne 2050, tie- ja katumu. Tiesuunnitelman järjestelyt, vain nykyinen meluntorjunta (teoreettinen vertailutarkastelu). Päiväajan klo 7–22 keskiäänitaso (Laeq) 2 m korkeudella maanpinnasta. Ramboll 7.12.2020

4. Ennustetilanne 2050, tie- ja katumu. Tiesuunnitelman järjestelyt, suunniteltu meluntorjunta, tavoitteena ettei asuinrakennusten oleskelupihoilla ylity 60 dB melutaso. Päiväajan klo 7–22 keskiäänitaso (Laeq) 2 m korkeudella maanpinnasta. Ramboll 7.12.2020

Uudenmaan ELY-keskuksen oppaan 2/2013 Melun- ja värinätorjunta maankäytön suunnittelussa tavoitteena on, että melun ohjearvot täyttyisivät koko asumiseen varatulla alueella. Mikäli tähän ei ole mahdollista päästä, tulisi varmistaa, että ohjearvot alitetaan ainakin asuntojen piholla oleskeluun ja leikkiin tarkoitetuilla alueilla. Asuinrakennusten oleskeluparvekkeet ja terassit rinnastetaan ulko-oleskelualueisiin. Asemakaavassa määrätään lasitettujen kiestien, parvekkeiden tai terassien rakentamisesta.

Asuinrakennuksiin vaaditaan 32 dB:n ääneneristävyys, mikä kattaa lento- ja tiemelun, Kuninkaantammenrinnettä ja Vanhaa Kaarelantietä vastaan kuitenkin 35 dB. Hämeenlinnanväylään rajautuvat maanomistajat eivät halunneet lisärakentamista. Alle 55 dB päivämelutason vaatimus täyttyy joko oleskelupihalla tai lasitetulla parvekkeella tai lasitetulla terassilla. Vaatimukset täyttävät myös yöajan ohjearvot.

Tarkennettu tiemeluennuste ja täydennysrakentaminen vuodelle 2050, päivä.

- Meluaita
- Asuinrakennus
- Uusi rakennus

Äänitaso Aeq (dB)

- < 45
- 45–50
- 50–55
- 55–60
- 60–65
- 65–70
- 70–75
- 75–

Liikennemäärät ajon/vrk

Hämeenlinnanväylä
86 200

Vanha Kaarelantie
- Yhtiönkujan kohdalla
4 100

- Kuninkaantammenrinteeltä etelään
8 750

Kuninkaantammenrinne
5 100

Kaarelantaival (nyt Palotie)
225

Ramboll 1.10.2021

Vantaa 2.5.2024

Kaavaan on laadittu meluselvitykset sekä tietä että kaavaa suunniteltaessa (Ramboll tiesuunnitelmaan 11.5. – 7.12.2020, kaavaan 1.10.2021). Näiden tulos on sama.

Rakennusten ääneneristävyydestä ja hulevesien käsittelystä määrätään rakennusjärjestyksessä.

Pienhiukkaset

Hämeenlinnanväylän meluste rajoittaa sekä melun että pienhiukkasten leviämistä. Asuntojen minimietäisyydet katujen ajoratojen reunoista täyttyvät. Bussilinjaa 30 ajetaan sähköbusseilla.

Pienhiukkasmäärät ovat laskeneet sekä pitkällä aikavälillä että viime vuosina huomattavasti. Uudet autot ovat päästöttömiä 2035. Autojen keski-ikä on Uudellamaalla 10,7 vuotta (2023), joten autokanta on uusiutunut ennustevuonna 2050.

4.6 NIMISTÖ

Kylän nimi *Kaarela / Kårböle*, esiintyy 1417 Magnus i Karisbola. Helsingin puolella on kaupunginosa *Kaarela / Kårböle* (1990), Vantaan puolella kylä *Pohjois-Kaarela / Norra Kårböle* (1946).

Kaupunginosan nimi *Kaivoksela / Gruvsta* (1961) johtuu 1700-luvun rautakaivoksista. Ruotsalaisen nimen loppuosa -sta merkitsee paikkaa ja kaupunkia (stad).

Asemakaavan nimet:

Enbackankuja, Enbackagränden, 2005 Palokuja, Brandgränden, joka on myös Helsingissä (jo 1976). Uusi nimi pelastusturvallisuuden vuoksi läheisen tilan ja talon nimestä *Enbacka* (1921). (Nr 25.5.2021)

Kaarelantaival, Kårbölestråket, 1966 Palotie, Brandvägen, se Kaarelan vpk:n talon (1950) mukaan. Tie on mennyt Helsingin pitäjän kirkolle ja jatkuu yhä Helsingin puolelle. Espoossa on Palotie, Brandvägen, jossa on enemmän taloja. Päällekkäisiä kadunnimiä poistetaan pelastusturvallisuuden vuoksi. Uusi nimi *Kårbölen kylän* mukaan. Nimi on asemakaavassa 162000. (Nr 25.5.2021, Kv 19.9.2022)

Kuninkaantammenrinne, Kungseksbranten, nimetty Helsingissä 2006 Kuninkaantammentien (1957) varrella olevan vanhan tammen mukaan. Tarinan mukaan tammen istutti Ruotsin kuningas 1600- tai 1700-luvulla. Nimi on asemakaavassa 162000. (Nr 25.5.2021, Kv 19.9.2022)

Laitilankuja, Letalagränden, Helsingissä 1970, Vantaalla 1975. Katso seuraavaa.

Laitilantie, Letalavägen, Helsingissä 1957, Vantaalla 1975, vanhoista puuastioista ja niiden valmistuksesta. Laitila on ollut Lounais-Suomen tunnetuimpia puuastiapitäjiä.

Nydalintie, Nydalsvägen, tie menee Helsingin puolelle Nydalin tilalle (1927), jossa on asuinrakennus vuodelta 1910. (Nr 25.5.2021)

Porraskallio, Trappberget, kallion porrasmaisen muodon mukaan. (Nr 25.5.2021)

Vanha Kaarelantie, Gamla Kårbölevägen, ikivanhaa Nurmijärvelle ja Hämeenlinnaan mennyttä tietä. Tien merkitys kasvoi, kun Helsingin kaupunki siirrettiin 1640 Vanhastakaupungista Vironniemelle (Kruununhakaan), tosin kaupunkiin ei tullut aluksi tietä Vanhastakaupungistakaan. 1640 Lapinkylässä Landsvägen. 1938–1950-luvun lopulle valtatie 3 Helsingistä Vaasaan. Jo ennen 1946 Nurmijärventie, Nurmijärvivägen, 1959 Helsingissä Vanha Nurmijärventie, Gamla Nurmijärvivägen. 1964 asukkaiden ehdotuksesta nykyinen nimi *Kaivokselaan kylän* mukaan.

Havainnepiirros rakentamisesta Kuninkaantammenrinteen varrelle.

TKa 18.5.2024

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavaan ei liity maankäytösopimuksia.

Kaavamuutoksen toteutuksessa noudatetaan uutta rakentamislakia, joka tulee voimaan 1.1.2025. Rakentamislaisissa tulee pakolliseksi laskea uudisrakennusten hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki ja tehdä materiaaliseloste ja ilmastaselvitys, joten näistä ei tarvitse määrätä asemakaavassa.

Hämeenlinnanväylän parantaminen esiintyy Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelmassa vuosien 2024–2027 investointiohjelmassa (MAL 2023, s. 69).

Kaupunki lunastaa katualueet ja suojaviheralueen. Kaupungin omat tontit voidaan rakentaa vasta, kun viereiset kadut luiskineen on rakennettu. Tämä rajoitus ei koske yksityisiä maanomistajia.

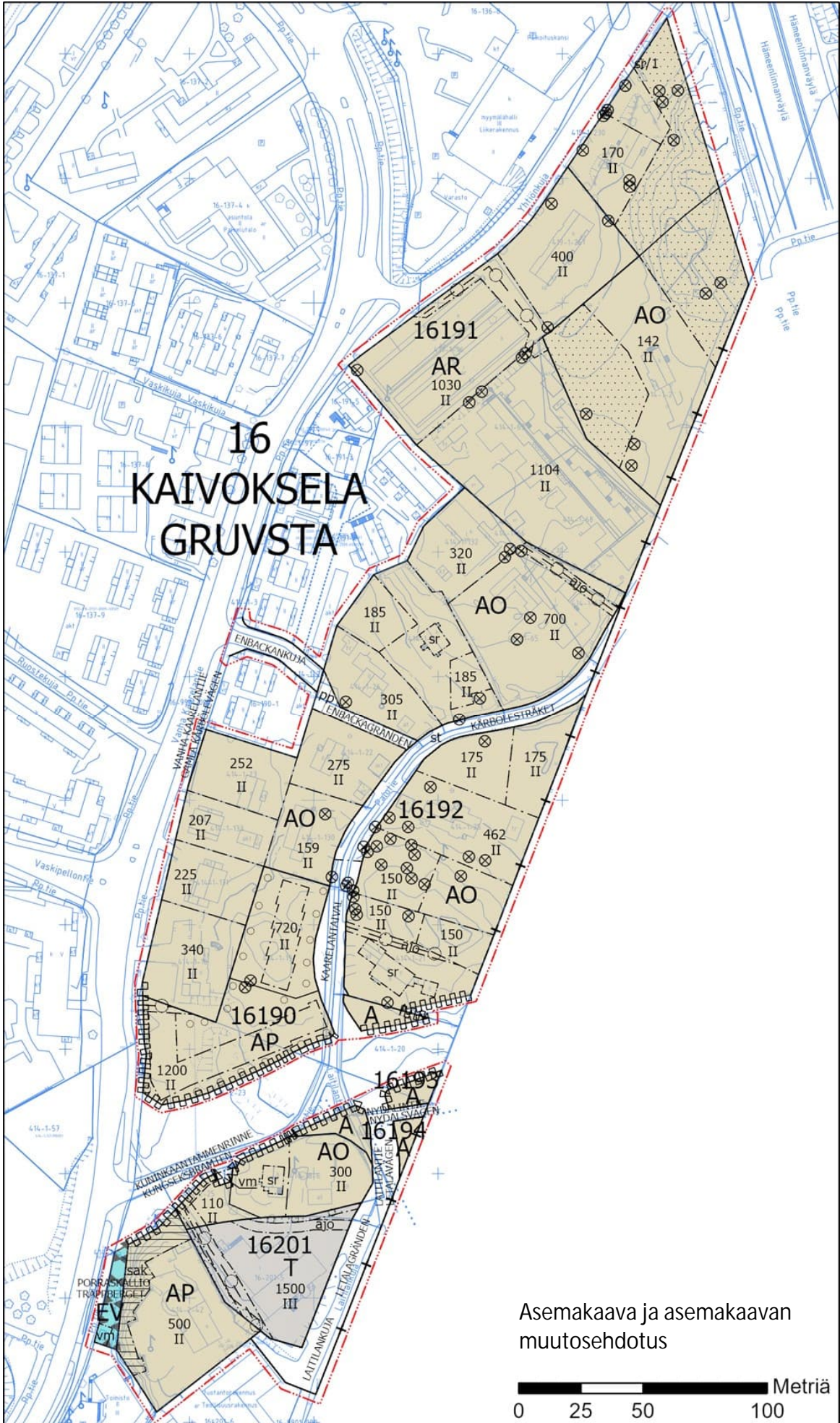
Kaavan valmisteluun osallistuneet		
Vantaan kaupunki		
Asemakaavoitus	asemakaavapäällikkö	Ilkka Laine
	aluearkkitehti	Timo Kallaluoto
	asemakaava-arkkitehti	Annakaisa Haanpää
	asemakaava-arkkitehti	Anna Hakamäki
	asemakaava-arkkitehti	Anders Hedman
	kaavoitusinsinööri	Mikko Järvi
	kaavatekninen koordinaattori	Marko Hoffren
Kiinteistöt ja tilat	tonttipäällikkö	Armi Vähä-Piikkiö
	tonttiasiamies	Jari Sainio
	kiinteistökehityspäällikkö.	Tomi Henriksson
	maankäyttöinsinööri	Juho Lumme
	maankäyttöinsinööri	Marja Hannikainen
	maanäyttökenttikko	Jorma Hopponen
	paikkatietoasiantuntija	Natalia Lindström
	lakimies	Heino Pitkänen
Kadut ja puistot	liikenteen alueinsinööri	Teemu Vihervaara
	liikenteen alueinsinööri	Aapeli Turunen
	liikenneinsinööri	Pirjo Salo
	liikennetietoasiantuntija	Suvi Rytönen-Halonen
	Alueinsinööri	Mikko Kettunen
	suunnitteluinsinööri	Henri Hyttinen
	suunnitteluinsinööri	Juuso Smolander
Rakennusvalvonta	lupa-arkkitehti	Timo Tamminen
Talous- ja hallintopalvelut	vuorovaikutusasiantuntija	Pia Tasanko-Lavinkainen
Yleiskaavoitus	yleiskaavapäällikkö	Mari Siivola
	johtava maisema-arkkitehti	Laura Muukka
	maisema-arkkitehti	Elina Ekroos
	yleiskaava-suunnittelija	Jonna Kurittu
	ympäristösuunnittelija	Jarmo Honkanen
Ympäristökeskus		
Helsingin kaupunki		
Jukka Tarkkala	Ulla Jaakonaho	Taina Toiviainen
Tiina Falck	Raimo Pakarinen	Olli-Pekka Aalto
Petra Rantalainen	Suvi Tyynilä	Ville Andersson
Väylävirasto		
Matti Ryynänen		
Uudenmaan ELY-keskus		
Juha Noeskoski	Arto Kärkkäinen	Tuomas Autere
Sami Mankonen	Eeva Kopposela	
Ramboll Finland Oy		
Lotta-Maija Salmelin	Topi Vuorio	Emilia Vainikainen
Maija Musto	Meri Lampinen	Annukka Kylmäla
Eeva Elmnäinen	Timo Korkee	Nico Id

Vantaa 4.6.2024

VANTAAN KAUPUNKI

Länsi-Vantaan asemakaavoitus

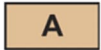
Timo Kallaluoto, aluearkkitehti
timo.kallaluoto@vantaa.fi, p. 050 3122 132

Kaava-alueen numero Planområdets nummer 161900	Päiväys Datum 4.6.2024
Vantaan kaupunki PALOTIE Kaupunginosa 16, Kaivoksela Asemakaava Korttelit 16192-16194 ja osat kortteleista 16190, 16191 ja 16201 sekä katu- ja erityisaluetta. Asemakaavan muutos Osa korttelia 16201 sekä katu- ja erityisaluetta. 1:2000	 Vanda stad BRANDVÄGEN Stadsdel 16, Gruvsta Detaljplan Kvarteren 16192-16194 och del av kvarteren 16190, 16191 och 16201 samt gatu- och specialområde. Ändring av detaljplanen Del av kvarteret 16201 samt gatu- och specialområde. 1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinrakennusten korttelialue.

Kullekin tontille saa rakentaa enintään yhden asunnon.

Rakennusoikeus on 60 k-m² kortteleissa 16192 ja 16201 sekä 50 k-m² kortteleissa 16193 ja 16194.

Suurin sallittu kerrosluku on kaksi.

Rakennuksissa tulee olla harjakatto, jonka kattokaltevuuden tulee olla 1:1,5.

Kattomateriaalin tulee olla vaaleanharmaa konesaumattu pelti.

Rakennuksissa tulee olla vaaleanharmaat avoräystäät.

Julkisivujen tulee olla peittomaalattua puuta ja lämminsävyisiä.

Äänenieristävyyden lento- ja tiemelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään 32 dB, Kuninkaantammenrinnettä vastaan kuitenkin 35 dB.

Asuntoon tulee liittyä lasitettu kuisti tai lasitettu terassi, jossa ei ylitetä päiväohjearvoa 55 dB. Enintään 15 k-m² kuistin saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Rakennuksilla tulee olla kiinteä perustus.

Rakennuksen saa sijoittaa katurajaan ja vähintään 2,0 metriä naapurialueen rajasta.

Katujen luiskat saa ulottaa tontille. Tonttia ei saa rakentaa ennen kuin viereiset kadut on rakennettu.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 1,0.

Tontti tulee rajata pensasaidalla.

Asfalttipäällystettyä ei saa käyttää.

Hulevedet on viivytettävä.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap / asunto.

Autopaikat saa sijoittaa peräkkäin.

Asuinpientalojen korttelialue.**AP-korttelia 16190 koskevia asemakaavamääräyksiä:**

Asuinrakennus on rakennettava kiinni rakennusalan katualueen puoleisiin rajoihin.

Rakentamiseen on käytettävä rakennusalan koko pituus.

Rakennuksissa tulee olla harjakatto, jonka kattokaltevuuden tulee olla 1:1,5–1:1.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för bostadshus.

På varje tomt får byggas högst en bostad.

Byggrätten är 60 m²-vy i kvarteren 16192 och 16201 samt 50 m²-vy i kvarteren 16193 och 16194.

Största antalet tillåtna våningar är två.

Byggnaderna ska ha sadeltak, vars taklutningen ska vara 1:1,5.

Takmaterialet ska bestå av ljusgrå maskinfalsad plåt.

Byggnaderna ska ha ljusgråa öppna takfot.

Fasaderna ska vara av täckmålrat trä och varma till färgsättningen.

Ljudisolerering mot flyg- och vägbuller ska vara i bostäderna minst 32 dB, mot Kungseksbranten dock minst 35 dB.

Lägenheten ska ha en inglasad kvist eller en inglasad terrass, där det dagliga riktvärdet inte överstiger 55 dB. Kvisten högst 15 m²-vy får byggas utöver byggrätten.

Byggnaderna ska ha en fast grund.

Byggnaden får placeras på gatugränsen och minst 2,0 meter från gränsen till grannområdet.

Gatusluttningar kan sträcka sig till tomten. Tomten får inte byggas förrän intilliggande gatorna har byggts.

Gröneffektiviteten ska vara minst 1,0.

Tomten ska avgränsas med en häck.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Dagvatten ska fördröjas.

Minimiantalet bilplatser är minst 1 bp / bostad. Bilplatser får placeras efter varandra.

Kvartersområde för småhus.**Bestämmelser som gäller AP-kvarteret 16190:**

Bostadsbyggnaden ska byggas ända fram till byggnadsgränserna mot gatan.

För byggandet ska byggnadsytans hela längd användas.

Byggnaderna ska ha sadeltak, vars taklutningen ska vara 1:1,5–1:1.

Kattomateriaalin tulee olla pelti tai tiili. Katon värin tulee vaihdella asunnoittain vaaleanharmaa / tummempiharmaa.

Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.

Asuinrakennusten ullakoille saa rakentaa alapuolisiin asuntoihin kuuluvia asuintiloja ja ikkunalyhtyjä rakennusoikeuden ja kerrosluvun estämättä.

Julkisivujen tulee olla paikalla muurattua poltettua savitiiltä ja saumat tiilenvärisiä. Punatiilien kanssa voi olla harmaat saumat.

Julkisivujen värityksen tulee olla lämminsävyinen ja vaihdella asunnoittain. Värejä tulee olla vähintään viisi.

Jokaisesta asunnosta tulee olla uloskäynti talon molemmille puolille.

Julkisivuovia tulee olla vähintään viittä eri tyyppiä.

Tontille saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa asuntoja palvelevia varasto-, huolto-, jäte- ja teknisiä tiloja.

Näiden ja autokatosten julkisivujen tulee olla peittomaalattua puuta.

Autokatoksen harjan vähimmäiskorkeus on 4,5 metriä.

Ääneneristävyyden lento- ja tiemelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään 32 dB, Kuninkaantammenrinnettä ja Vanhaa Kaarelantietä vastaan kuitenkin 35 dB.

Asuntoon tulee liittyä lasitettu parveke tai lasitettu terassi etelän tai lännen suuntaan, jossa ei ylietä päiväohjearvoa 55 dB.

Oleskelupihat tulee sijoittaa alueelle, jossa päivämelutaso on alle 55 dB.

Jokaisella asunnolla tulee olla oma pihaosuus, joka on rajattava pensasaidalla.

Istutettavalla alueen osalla tulee olla puita ja pensaita.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 1,0.

Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

Kulkutiet ja autopaikat on kivettävä.

Hulevedet on viivytettävä.

Johtoalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita ja syväjuurisia pensaita.

Katujen luiskat saa ulottaa tontille. Tonttia ei saa rakentaa ennen kuin viereiset kadut on rakennettu.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1,3 ap / asunto, joista 1 ap / asunto saa olla autokatoksessa tai autotallissa, jonka saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi, ja 0,3 ap / asunto saa sijoittaa tonttijaosta riippumatta.

AP-korttelia 16201 koskevia asemakaavamääräyksiä:

Liike-, toimisto- ja työtiloja saa rakentaa enintään 20 % asemakaavassa annetusta rakennusoikeudesta.

Ääneneristävyyden lento- ja tiemelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään 32 dB sekä liike-, toimisto- ja työtiloissa vähintään 28 dB.

Oleskelupihat tulee sijoittaa alueelle, jossa päivämelutaso on alle 55 dB.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 1,0.

Kallioalueella tulee olla myös kasvillisuutta.

Asfalttipäällystettä ei saa käyttää.

Hulevedet on viivytettävä.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
asunnot 2 ap / asunto

AR

Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue.

Nykyisiä puita on säilytettävä tai istutettava.

Johtoalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita ja syväjuurisia pensaita.

Takmaterialet ska vara av plåt eller tegel. Färgen på taket ska variera från lägenhet till lägenhet ljusgrå / möraregrå.

Byggnaderna ska ha öppna takfot.

På vindar i bostadshus får byggas bostadsutrymmen som hör till de underliggande bostäderna samt fönsterlyktor, oberoende av byggnadsrätten och våningstalet.

Fasaderna ska vara på platsen murad bränt lertegel och fogarna av tegelfärg. Med rödtegel kan vara gråa fogar.

Fasaderna ska vara varmttonade och färgsättningen ska variera från lägenhet till lägenhet. Det måste finnas minst fem färger.

Varje bostad ska ha utgång till båda sidor av huset.

Fasaddörrar ska vara minst av fem olika typ.

På tomten får, utöver den väningsyta som anvisas i detaljplanen, byggas lager-, service-, avfalls- och tekniska utrymmen som betjänar boendet.

Fasader av dessa och bilskydd ska vara av täckmålat träd.

Bilskydds sadeltaks minimihöjd är 4,5 meter.

Ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara i bostäderna minst 32 dB, mot Kungseksbranten och Gamla Kårbölevägen dock minst 35 dB.

Lägenheten ska ha en inglasad balkong eller en inglasad terrass mot söder eller väster, där det dagliga riktvärdet inte överstiger 55 dB.

Utevistelseplatser ska placeras på området, där dagsljudnivån inte överstiger 55 dB.

Varje bostad ska ha en egen gårdsdel som ska avgränsas med häck.

Den del av området som ska planteras ska ha träd och buskar.

Gröneffektiviteten ska vara minst 1,0.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Gångvägar och bilplatser ska stenläggas.

Dagvatten ska fördröjas.

På ledningsområdet får inte placeras fasta eller tunga strukturer eller planteras träd och djuprotade buskar.

Gatusluttningar kan sträcka sig till tomten. Tomten får inte byggas förrän intilliggande gator har byggts.

Minimiantalet bilplatser är minst 1,3 bp / bostad, varav 1 bp / bostad får vara i bilskydd eller i bilgarage, vilken får byggas utöver den väningsyta som anvisas i detaljplanen, och 0,3 bp / bostad får placeras oberoende av tomtindelningen.

Bestämmelser som gäller AP-kvarteret 16201:

Affärs-, kontors- och arbetsutrymmen får byggas högst 20 % av i stadsplanen anvisad byggrätt.

Ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara i bostäderna minst 32 dB samt i affärs-, kontors- och arbetsutrymmen minst 28 dB.

Utevistelseplatser ska placeras på området, där dagsljudnivån inte överstiger 55 dB.

Gröneffektiviteten ska vara minst 1,0.

På bergområdet ska också vara växlighet.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Dagvatten ska fördröjas.

Minimiantalet bilplatser:
bostäder 2 bp / bostad

Kvartersområde för radhus och andra kopplade bostadshus.

Nuvarande träd ska bevaras eller planteras.

På ledningsområdet får inte placeras fasta eller tunga strukturer eller planteras träd och djuprotade buskar.

Ääneneristävyyksien lento- ja tiemelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään 32 dB.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap / asunto.

Ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara i bostäderna minst 32 dB.

Minimiantalet bilplatser är 1 bp / bostad.

AO

Erillispientalojen korttelialue.

AO-kortteleita 16190-16192 koskevia asemakaavamääräyksiä:

Alueelle saa rakentaa yksiasuntoisia asuinrakennuksia, paitsi Vanha Kaarelantie 17a:n tontilla saa olla paritalo.

Rakennuksissa tulee olla harjakatto, jonka kattokaltevuuden tulee olla 1:2–1:1,5.

Kattomateriaalin ja värin tulee sopia ympäristöön.

Julkisivujen tulee olla peittomaalattua puuta ja vaaleita.

Ääneneristävyyksien lento- ja tiemelua vastaan tulee olla asunnoissa vähintään 32 dB, Vanhaa Kaarelantietä vastaan kuitenkin 35 dB.

Asuntoon tulee liittyä oleskelupiha tai lasitettu kuisti tai lasitettu terassi tai lasitettu parveke, jossa ei ylitetä päiväohjearvoa 55 dB.

Vihertehokkuuden tulee olla uusilla tonteilla vähintään 1,2.

Tontti on rajattava puuaidalla, pensasaidalla tai kivimuurilla.

Puita on säilytettävä, jos mahdollista, tai istutettava.

Johtoalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita ja syväjuurisia pensaita.

Uusilla tonteilla hulevedet on viivytettävä.

Asfalttipäällystettyä ei saa lisätä vanhoilla tonteilla eikä käyttää uusilla tonteilla.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 2 ap / asunto.

AO-korttelia 16201 koskevia asemakaavamääräyksiä:

Alueella saa olla palokunnan toimintaa.

Alueella on vapaapalokunnan talo vuodelta 1950, joka on asemakaavassa suojeltu.

Rakennuksissa tulee olla harjakatto, jonka kattokaltevuuden tulee olla välillä 1:2–1:1,5.

Kattomateriaalin tulee olla konesaumattu pelti, uudisrakennuksissa tummanharmaa.

Julkisivujen tulee olla peittomaalattua puuta ja lämminsävyisiä.

Asuntojen ääneneristävyyksien lento- ja tiemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB, Kuninkaantammenrinnettä vastaan kuitenkin 35 dB.

Asuntoon tulee liittyä lasitettu kuisti tai lasitettu terassi, jossa ei ylitetä päiväohjearvoa 55 dB. Enintään 15 k-m² kuistin saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi.

Vihertehokkuuden tulee olla asuintonteilla vähintään 1,2 ja palokunnan tontilla palokuntakäytössä vähintään 0,8.

Tontti on rajattava pensasaidalla.

Puita on säilytettävä, jos mahdollista, tai istutettava.

Johtoalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita ja syväjuurisia pensaita.

Hulevedet on viivytettävä uusilla tonteilla.

Asfalttipäällystettyä saa käyttää vain ajoyhteydellä.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

asunnot	2 ap / asunto
palokunta	3 autopaikkaa

Kvartersområde för fristående småhus.

Bestämmelser som gäller AO-kvarteren 16190-16192:

På området får byggas bostadshus med högst en bostad, dock på tomten Gamla Kårbölevägen 17a får vara ett parhus.

Byggnaderna ska ha sadeltak, vars taklutningen ska vara 1:2–1:1,5.

Takmaterialet och färgen ska anpassas till omgivningen.

Fasaderna ska vara av täckmålat trä och ljusa till färgsättningen.

Ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara i bostäderna minst 32 dB, mot Gamla Kårbölevägen dock minst 35 dB.

Lägenheten ska ha en utevistelseplats eller en inglasad kvist eller en inglasad terrass eller en inglasad balkong, där det dagliga riktvärdet inte överstiger 55 dB.

Gröneffektiviteten ska vara på nya tomter minst 1,2.

Tomten ska gränsas med trästaket, häck eller stenmur.

Träd ska bevaras, om möjligt, eller planteras.

På ledningsområdet får inte placeras fasta eller tunga strukturer eller planteras träd och djuprotade buskar.

Dagvatten ska fördröjas på nya tomter.

Asfaltbeläggning får inte användas på nya tomter eller läggas till gamla tomter.

Minimiantalet bilplatser är minst 2 bp / bostad.

Bestämmelser som gäller AO-kvarteret 16201:

På området får vara brandkärs verksamhet.

På området finns huset för frivilliga brandkår från år 1950 som är skyddad i detaljplan.

Byggnaderna ska ha sadeltak, vars taklutning ska vara mellan 1:2–1:1,5.

Takmaterialet ska bestå av maskinfalsad plåt, i nybyggnader mörkgrå.

Fasaderna ska vara av täckmålat trä och varma till färgsättningen.

Bostädernas ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara minst 32 dB, mot Kungseksbranten dock minst 35 dB.

Lägenheten ska ha en inglasad kvist eller en inglasad terrass, där det dagliga riktvärdet inte överstiger 55 dB. Kvisten högst 15 m²-vy får byggas utöver byggrätten.

Gröneffektiviteten ska vara minst 1,2 på bostadstomter och minst 0,8 på brandkärs tomt som används av brandkären.

Tomten ska avgränsas med en häck.

Träd ska bevaras, om möjligt, eller planteras.

På ledningsområdet får inte placeras fasta eller tunga strukturer eller planteras träd och djuprotade buskar.

Dagvatten ska fördröjas på nya tomter.

Asfaltbeläggning får användas endast på körförbindelse.

Minimiantalet bilplatser:

bostäder	2 bp / bostad
brandkår	3 bilplats

Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader.

På tomten får vara affärs-, kontors- och hobbyutrymmen tillsammans högst 500 m²-vy av byggrätten, men ingen hotellverksamhet.

T

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue.

Tontilla saa olla liike-, toimisto- ja harrastustiloja yhteensä enintään 500 k-m² rakennusoikeudesta, mutta ei hotelli-toimintaa.

Suurimman sallitun kerrosluvun tai rakennusoikeuden ylittäviä rakennosia, kuten ilmastointi- tai muita teknisiä tiloja saa rakentaa enintään 25 % rakennusoikeuden mukaisesta kerrosalasta.

Ääneneristävyyden lento- ja tiemelua vastaan tulee olla toimisto- ja muissa hiljaisissa työtiloissa vähintään 28 dB.

Lastaukseen käytettävä tontin osa on näkösuojattava.

Katuja ja muita tontteja vastaan on istutettava puita ja pensaita.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,6.

Johtoalueelle ei saa sijoittaa kiinteitä eikä raskaita rakenteita eikä istuttaa puita ja syväjuurisia pensaita.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

teollisuus	1 ap / 150 k-m ²
varastot	1 ap / 200 k-m ²
liikkeet ja toimistot	1 ap / 50 k-m ²
harrastustilat	1 ap / 75 k-m ²

Byggnadsdelar omfattande t.ex. luftkonditionerings- och andra tekniska utrymmen och vilka överskrida största tillåtna antal våningar eller byggrätt får byggas högst 25 % av byggrättens våningsyta.

Ljudisolering mot flyg- och vägbuller ska vara i kontors- och i andra tysta arbetsutrymmen minst 28 dB.

Den del av tomten som används för lastning, ska förses med insynsskydd.

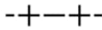
Träd och buskar ska planteras mot gator och andra tomter.

Gröneffektiviteten ska vara minst 0,6.

På ledningsområdet får inte placeras fasta eller tunga strukturer eller planteras träd och djuprotade buskar.

Minimiantalet bilplatser:

industri	1 bp / 150 m ² -vy
lager	1 bp / 200 m ² -vy
affär och kontor	1 bp / 50 m ² -vy
hobbyutrymmen	1 bp / 75 m ² -vy

16

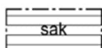
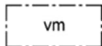
KAIVO

16201

LAITILANKUJA

1500

II

Suojaviheralue.

Kaupunginosan raja.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen tontin raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.

Rakennusala.

Rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.

Istutettava alueen osa.

Säilytettävä/istutettava puurivi.

Istutettava puu.

Suojeltava puu. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.

Maisemallisesti merkittävä avokallio.

Skyddsgrönområde.

Stadsdelsgräns.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande tomtgräns.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.

Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.

Byggnadsyta.

Byggnadsyta där transformator får placeras.

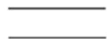
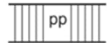
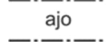
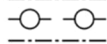
Del av område som skall planteras.

Trädrad som skall bevaras/planteras.

Träd som ska planteras.

Träd som ska skyddas. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.

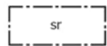
Berghäll viktig ur landskapsmässig synpunkt.

Katu.**Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie.****Ajoyhteys.****Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.**

Johtoalueelle ei saa istuttaa puita eikä syväjuurisia pensaita.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

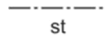
/1

Kaavamerkintään liittyvä kohdenumero.**Suojeltava rakennus.**

Historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja aluekokonaisuuden kannalta merkittävä rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka vaarantavat edellä mainittujen arvojen säilymistä. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistoimenpiteille on hankittava museoviranomaisen lausunto.

/1

Suojeltava rakennelma. Tiehistoriallisesti merkittävä kilometripylväs, jonka sijainti ja asemointi tiehen nähden säilytettävä.

Suojeltava tie.

Historiallisesti merkittävä tie, jonka nykyinen linjaus on säilytettävä. Alueen rakentamis- ja hoitosuunnitelmista on hankittava museoviranomaisen lausunto.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

Gata.**Gata/väg reserverad för gång- och cykeltrafik.****Körförbindelse.****Del av område reserverad för underjordisk ledning.**

På ledningsområdet får inte planteras träd eller djuprotiga buskar.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**Projektnummer som an knyter till planbeteckningen.****Byggnad som bör skyddas.**

En historisk, byggnadshistorisk och med tanke på området som helhet betydelsefull byggnad. Byggnaden eller en del av den får inte rivas och inga sådana reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsarbeten får utföras som riskerar bevarandet av de ovan nämnda värdena. För reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

/1

Konstruktion som ska skyddas. En väghistoriskt viktig kilometerpelare, vars läge och placering i förhållande till vägen ska bevaras.

Väg som skall skyddas.

Vägavsnitt av historisk betydelse, vars nuvarande dragning ska bevaras. Över områdets byggnads- och underhållsplaner ska museimyndighetens utlåtande inhämtas.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område ska en separat tomtindelning göras, om inte via plan-teckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö
Asemakaavoitus
Detaljplanering

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.
Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Plankoordinaatistojärjestelmä
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

{Allekirjoitus aluearkkitehti}

{Allekirjoitus kaupungingeodeetti}

Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.__.20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	20.05.2024
Kaavan nimi	161900 Palotie		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	01.03.2021
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092161900
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	5,3118	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	4,4574
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,8544

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	5,3118	100,0	11811	0,22	4,4574	9931
A yhteensä	4,6344	87,2	10311	0,22	4,3649	9911
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,2241	4,2	1500	0,67	0,0062	20
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,4259	8,0	0		0,0589	0
E yhteensä	0,0274	0,5	0		0,0274	0
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	4	475	4	475

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	5,3118	100,0	11811	0,22	4,4574	9931
A yhteensä	4,6344	87,2	10311	0,22	4,3649	9911
A	0,0826	1,8	220	0,27	0,0826	220
AOR	0,0000		0		-0,2695	-400
AP	0,6264	13,5	2420	0,39	0,6264	2420
AR	0,9326	20,1	2534	0,27	0,9326	2534
AO	2,9928	64,6	5137	0,17	2,9928	5137
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	0,2241	4,2	1500	0,67	0,0062	20
T	0,2241	100,0	1500	0,67	0,0062	20
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,4259	8,0	0		0,0589	0
Kadut	0,3984	93,5	0		0,0314	0
Kev.liik.kadut	0,0275	6,5	0		0,0275	0
E yhteensä	0,0274	0,5	0		0,0274	0
EV	0,0274	100,0	0		0,0274	0
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä	4	475	4	475
Asemakaava	4	475	4	475
Ei-asekaava				

11 § Asemakaavamuutos 002054, 41 Viinikkala / Voudintie 1 / SP

VD/9859/10.02.04.00/2019
SP/MHÄ/APO

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Voudintie 1:ssä sijaitsevan korttelin 41202 muutos yleisten rakennusten korttelialueesta (Y) kiinteistön nykyisen ravintolatoiminnan (Kuninkaan Kartano) mukaiseksi palvelurakennusten (P) korttelialueeksi. Korttelin rajat ja kokonaisrakennusoikeus säilyvät ennallaan. Suojeltava rakennus (sr) säilyy ja lisäksi suojellaan muinaismuistoalue (sm).

Asemakaavamuutos koskee korttelia 41202, kaupunginosassa 41 Viinikkala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 41202 kaupunginosassa 41 Viinikkala.

Alue sijaitsee Aviapoliksen suuralueella Viinikkalan kaupunginosassa Kehä III:n ja Kuninkaantien välissä, osoitteessa Voudintie 1. Alue rajautuu pohjoisessa viereisen tontin pihatiehen ja metsään, idässä metsään, etelässä peltoon ja lännessä Voudintiehen.

Hakija

Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy.

Maanomistus

Kaavamuutosalue on yksityisessä omistuksessa. Alueen maanomistaja on Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy (ent. Kiinteistö Oy Kuninkaantien Viilatehdas).

Valmistelu

Kaava on tehty kaupungin työnä.

Kaavaan liitetyt hakemukset

Asemakaavan muutoshakemus nro 002054.

Yleiskaava

Alue on kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa palveluiden ja hallinnon aluetta sekä osa arvokasta kulttuuriympäristöä. Alue varataan monipuolisille julkisille ja yksityisille palvelutoiminnoille, sekä niitä palveleville asuin- ja huoltotiloille. Alueiden käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on vaalittava kulttuuriympäristön ominaispiirteitä. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

Asemakaavamuutos

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Voudintie 1:ssä sijaitsevan korttelin muutos entisestä yleisten rakennusten korttelialueesta (Y) kiinteistön nykyisen ravintolatoiminnan (Kuninkaan Kartano) mukaiseksi palvelurakennusten (P) korttelialueeksi. Muutos tehdään, koska asemakaava-alueella sijaitsevan rakennuksen käyttötarkoitus ei vastaa nykyistä asemakaavaa, mikä hankaloittaa kiinteistön nykyisen toiminnan kehittämistä.

Alueelle saa sijoittaa julkisia ja yksityisiä palveluja, kuten toiminta- tai tapahtumatiloja, koulutus-, ravintola-, sauna- ja muita liike- ja palvelutiloja, sekä lyhytaikaista majoitusta, muttei asuntoja, palveluasuntoja, hoitolaitoksia, muita melulle herkkiä toimintoja, eikä päivittäistavarakauppaa tai

vähittäiskaupan suuryksikköä. Kaavamuutoksella luodaan valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) mukaisesti edellytyksiä elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi. Alueen työpaikat ja palvelut ovat myös VAT mukaisesti hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä alueen asukkaista.

Korttelissa sijaitsee asemakaavalla suojeltu (sr) vanha rakennus, joka on alun perin toiminut Vantaan kaupungin ruotsinkielisenä kansakouluna ja sen jälkeen kaupungin kurssikeskuksena. Rakennus on muutettu vuonna 2006 ravintolaksi ja rakennusta on laajennettu useassa vaiheessa. Rakennuksen viimeisin muutos- ja laajennushanke on toteutettu vuonna 2018.

Korttelialueen pohjoisosa on voimassa olevassa kaavassa enintään yksikerroksisten uudisrakennusten (I) rakennusala, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä on enintään 700 k-m². Asemakaavamuutos säilyttää korttelin nykyiset rajat ja kokonaisrakennusoikeuden ennallaan, mutta muuttaa hieman rakennusalan rajausta ja sallii jo poikkeusluvalla toteutetun kaksikerroksisen rakentamisen rakennusosalalla. Suojeltavan rakennuksen (rakennusala noin 500 k-m²) rajausta ja suojelumerkintä (sr) säilyvät ja rakennuksen suojelusta tulee lisäksi erillisiä asemakaavamääräyksiä. Sr-merkintä ei koske vanhaan rakennukseen vuosina 2006 ja 2018 tehtyjä laajennuksia. Asemakaavamuutoksella suojellaan uutena alueen eteläpuolisen osan muinaismuistoalue (sm) sekä säilytetään alueen nykyiset istutusalueet ja puut, jotka ovat kaupunkikuvan kannalta tärkeitä. Asemakaavamuutoksella määritetään lisäksi alueen vihertehokkuusluku ja hiilineutraalisuustavoitteet, sekä annetaan määräyksiä hulevesien käsittelystä. Tarvittavien auto- ja polkupyöräpaikkojen määrä ja muut määräykset päivitetään vastaamaan nykypäivän vaatimuksia.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 02.04.2020. Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä tuli 5 kappaletta. Mielipiteissä pyydettiin huomioimaan alueen johtoverkot suunnittelussa, sekä päivittämään suojelumääräykset suojellun rakennuksen ja muinaismuistoalueen osalta. Tämä toteutettiin.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7).

Kaava kohdistuu yksityiselle maalle ja tuottaa työpaikkatontteja (1 kpl).

Sopimus

Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

Muutostkustannukset maksaa hakija Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 2 (5000 €), yhteensä 5000 €.

Kaupunkiympäristölautakunta 4.6.2024 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 4.6.2024 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002054, 41 Viinikkala / Voudintie 1
- b) oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot,

- c) vahvistetaan maksuluokka 2 ja todetaan, että hakija Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy maksaa muutuskustannukset (5000 €), yhteensä 5000 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite

- Asemakaavamuutosehdotus 4.6.2024
- Asemakaavamuutoksen selostus 4.6.2024

Asemakaavamuutokseen liittyvä muu valmistelumateriaali löytyy kaavan verkkosivuilta osoitteesta: <https://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus/kaavat/vantaankoskella-voudintiella-kehitetaan-ravintolatoimintaa>

Täytäntöönpano: kaupunkirakenne ja ympäristö

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

aluearkkitehti Merja Häsänen, p. 050 302 8958,
asemakaavasuunnittelija Anne Polvi, p. 040 750 7339
[etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

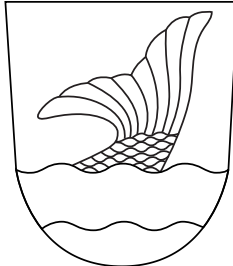
002054

Päiväys
Datum

4.6.2024

Vantaan kaupunki
VOUDINTIE 1

Kaupunginosa 41, Viinikkala

Vanda stad
FOGDEVÄGEN 1

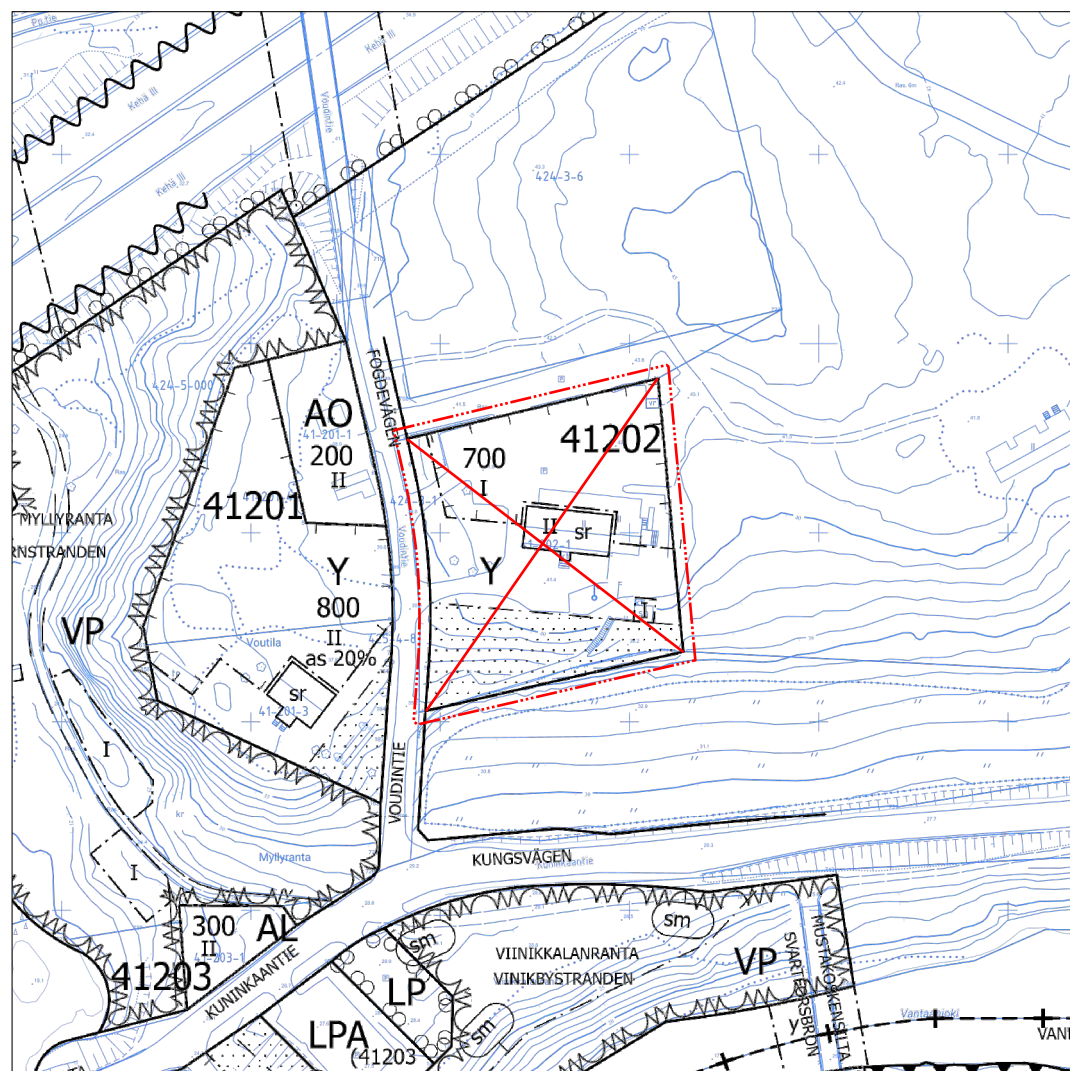
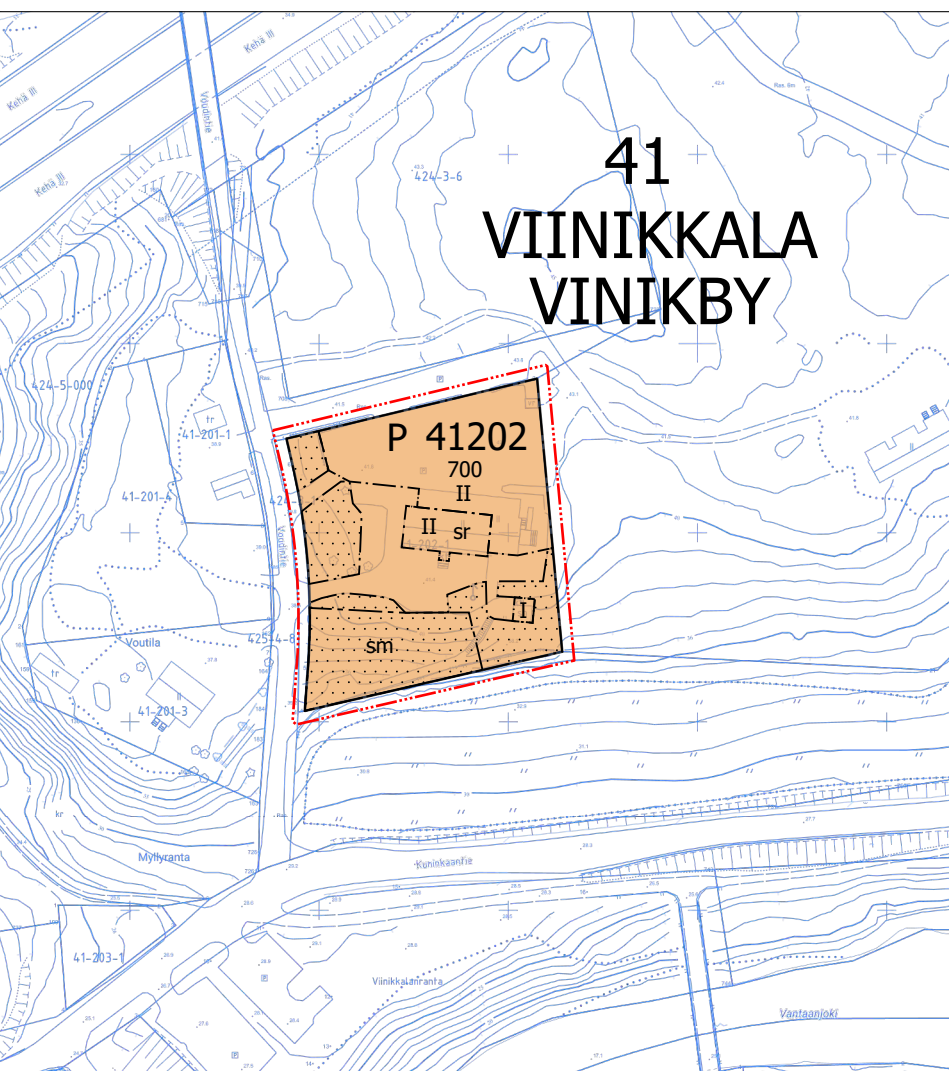
Stadsdel 41, Vinikby

Asemakaavamuutos
Kortteli 41202.

Ändring av detaljplanen
Kvarteret 41202.

1:2000

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Palvelurakennusten korttelialue.

Yleistä

Alueelle saa sijoittaa seuraavia julkisia ja yksityisiä palveluja: toiminta- tai tapahtumatiloja, koulutus-, ravintola-, sauna- ja muita liike- ja palvelutiloja sekä lyhytaikaista majoitusta. Alueelle ei kuitenkaan saa sijoittaa asuntoja, palveluasuntoja, hoitolaitoksia, muita melulle herkkiä toimintoja, eikä päivittäistavara kaupaa tai vähittäiskaupan suuryksikköä.

Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- ja kyläkuvaallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaitteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Alueella tapahtuvasta rakentamisesta, korjaus- ja muutostöidenpiteistä, ympäristörakentamisesta ja ympäristönhoidosta on pyydettävä etukäteen lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.

Ulkokonsertteja ei saa järjestää.

Rakennukset

Uudisrakentamisen tulee soveltua suojellun rakennuksen arkkitehtuuriin.

Katot

Uudisrakennuksen tai -rakennusosan katon harja ei saa kohota maisemakuvassa suojellun rakennuksen katon harjan yli.

Piha

Mahdollisista pihamuutoksista, kuten uusista aidoista, pysäköintipaikoista, kaiteista, poluista ja portaista, tulee tehdä etukäteen yksityiskohtainen selostus museolle kommentoitavaksi historialliseen ympäristöön sopivuuden kannalta.

Istutettavalla alueen osalla tulee olla puuta, pensaita ja perennoja, pääosin perinne- ja luonnonkasveja.

Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,8.

Korttelialueella käytettävien materiaalien, rakenteiden ja valaistuksen tulee olla ympäristöön sopivia.

DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvarteretsområde för servicebyggnader.

Allmänt

Följande offentliga och privata tjänster får placeras i området: aktivitets- eller evenemanglokaler, utbildnings-, restaurang-, bastu- och andra affärs- och servicelokaler samt kortvarig inkvartering. I området får man dock inte placera bostäder, servicebostäder, vårdinrättningar, andra bullerkänsliga funktioner och inte heller dagligvarubutiker eller stora detaljhandelsenheter.

Byggnade, miljöbyggnade och miljövärd i området ska anpassas till områdets landskaps- och bybildsmässiga, kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Då man bygger i området eller gör ändringar i befintliga byggnader ska man se till att byggandet av både byggnader och miljö till dimensioner, stil och material anpassar sig till omgivningen. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid det öppna landskapsrummets kanter.

Man ska i förväg be om ett utlåtande av den lokala museimyndigheten om byggande, reparations- och ändringsåtgärder, miljöbyggnade och miljövärd i området.

Utomhuskonserter får inte anordnas.

Byggnader

Nybyggande ska anpassas till den skyddade byggnadens arkitektur.

Tak

Taknocken i en nybyggnad eller en nybyggnadsdel får inte nå över taknocken i den byggnad som skyddas i landskapsbild.

Gårdsplan

En detaljerad redogörelse för eventuella ändringar på gården, som nya staket, parkeringsplatser, räckan, stigar och trappor ska i förväg ges till museet för kommentarer med tanke på hur de passar in i den historiska miljön.

I den del av området som planteras ska det finnas träd, buskar och perenner, huvudsakligen traditionella växter och vildväxter.

Gröneffektiviteten ska vara minst 0,8.

De material, konstruktioner och belysning som används i kvarteretsområdet ska vara anpassade till miljön.

Pihan pinnoitteena tulee suosia vettä läpäiseviä pintoja.

Asfalttipäällystystä ei saa käyttää.

Hulevedet

Korttelialueella on viivytettävä hulevesiä. Rakennuslupaa varten tulee laatia korttelin yhteinen hulevesisuunnitelma sekä suunnitelma työaikaisten hulevesien käsittelystä. Hulevesisuunnitelma tulee hyväksyttävä kaupungilla.

Melu ja ilmanlaatu

Rakennusten äänitasoeron lento- ja tiemelua vastaan on oltava majoitus- ja kokoustiloissa vähintään ΔL 38 dB sekä ravintola-, tapahtuma-, toimisto- ja liiketiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa vähintään ΔL 35 dB.

Rakennusten suunnittelussa tulee huomioida Kehä III:n ilmanlaatuvaikutukset ja rakennukset tulee varustaa tilojen käyttötarkoituksen mukaisella tuloilman suodatuksella.

Hiilineutraalisuus

Rakennusmateriaalina tulee käyttää pääosin puuta.

Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energia- tehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuslupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma.

Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun, uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia.

Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakennusluvan yhteydessä.

Pysäköinti

Pysäköintipaikkoja tulee rakentaa vähintään 1 ap / 50 k-m².

Polkupyöriäpaikkoja tulee rakentaa vähintään 1 pp / 50 k-m².

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Rakennusala.

Istutettava alueen osa.

Alueella olevat puut ovat maisemallisesti merkittäviä ja ne on säilytettävä.

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaisia rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös.

Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Vantaan kaupunginmuseon lausunto.

Suojeltava rakennus.

Suojeltava rakennus, jota ei saa purkaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen ominaispiirteet tulee säilyttää korjaus- ja muutostöissä. Rakennuksessa tehtävissä korjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai alkuperäisiä vastaavia materiaaleja. Alkuperäisiä rakennusosia tulee vaalia ja erityisesti alkuperäiset ikkunat tulee säilyttää. Mikäli rakennuksessa on tehty aikaisemmin muutoksia suojelutavoitteiden vastaisesti, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjattava rakennuksen alkuperäiseen tyyliin sopivalla tavalla. Korjaus- ja muutostöidenpiteistä on pyydettävä lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnän ole toisin osoitettu.

—————

—————

— x — x —

41

VIINI

41202

700

II

□

□

□ sm

□ sr

Vattengenomsläppliga ytor ska föredras som gårdsbeläggning.

Asfaltbeläggning får inte användas.

Dagvatten

I kvarteretsområdet ska dagvatten fördröjas. För bygglovet ska man utarbeta en gemensam dagvattenplan för kvarteret samt en plan för hanteringen av dagvatten under arbetet. Dagvattenplanen ska godkännas av staden.

Buller och luftkvalitet

Byggnadernas ljudnivåskillnad mot flyg- och vägbuller ska vara minst ΔL 38 dB i inkvarterings- och möteslokaler samt minst ΔL 35 dB i restaurang-, evenemangs-, kontors- och affärslokaler och andra motsvarande lokaler.

I planeringen av byggnaderna ska Ring III:s luftkvalitets-effekter beaktas och byggnaderna ska försva med filtrering av tilluften enligt lokalernas användningsändamål.

Klimatneutralitet

Trä ska användas som huvudsakligt byggmaterial.

Byggandet ska vara hållbart ur ett livscykelperspektiv och energieffektivt, möjliggöra produktion av förnybar energi på tomtens och visa strävan mot klimatneutralitet. I samband med ansökan om bygglov ska en beräkning av koldioxidavtrycket presenteras.

Byggnadernas energiförbrukning ska delvis eller helt täckas med lokalt producerad förnybar energi. Lösningarna för förnybar energi får vara byggnads- och kvartersspecifika eller områdesvisa.

Eventuella energibrunnar ska anpassas till områdets miljöbyggnade. Deras mer exakta positioner, antal och övriga egenskaper fastställs från fall till fall i samband med bygglovet.

Parkering

Minst 1 bp / 50 m²-vy parkeringsplatser ska byggas.

Minst 1cp / 50 m²-vy cykelplatser ska byggas.

Kvarterets-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Kryss på beteckning anger att beteckningen stopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvarteretsnummer.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.

Byggnadsyta.

Del av område som ska planteras.

Träden i området är betydelsefulla för landskapet och de ska bevaras.

Del av område där det finns en fast fornlämning som fridlysts enligt lagen om fornminnen.

Det är förbjudet att gräva i området, täcka över, ändra, ta bort eller på annat sätt röra området. Om planer som gäller objektet ska ett utlåtande begäras av Vanda stadsmuseum.

Byggnad som skall skyddas.

Byggnad som ska skyddas och som inte får rivas. Den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens kännetecknande drag ska bevaras i samband med reparations- och ändringsarbeten. Vid reparationer i byggnaden ska ursprungliga eller motsvarande material användas. Ursprungliga byggnadsdelar ska värnas och i synnerhet ska ursprungliga fönster bevaras. Om det tidigare har gjorts sådana ändringar i byggnaden som strider mot skyddsmålen, ska byggnaden i samband med reparations- eller ändringsarbeten iständsättas på ett sätt som passar ihop med byggnadens ursprungliga stil. Om reparations- och ändringsåtgärder ska ett utlåtande begäras av den lokala museimyndigheten.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö
Asemakaavoitus
Detaljplanering

Merja Häsänen, Aluearkkitehti, 7.5.2024 15.40

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ___.__.20__

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik
Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.
Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä
N2000.
Plankoordinaatiston
ETRS-GK25, höjdsystemet
N2000.

{Allekirjoitus kaupungingeodeetti}

Godkänd av stadsfullmäktige ___.__.20__

Vantaa

002054 VOUDINTIE 1

VIINIKKALA

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 4.6.2024 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002054. Kaavoitus on tullut vireille 2.4.2020.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavamuutos:

Kortteli 41202 kaupunginosassa 41 Viinikkala. (kumoutuva asemakaava korttelissa 41202, kaupunginosassa 41 Viinikkala).

Tonttijako:

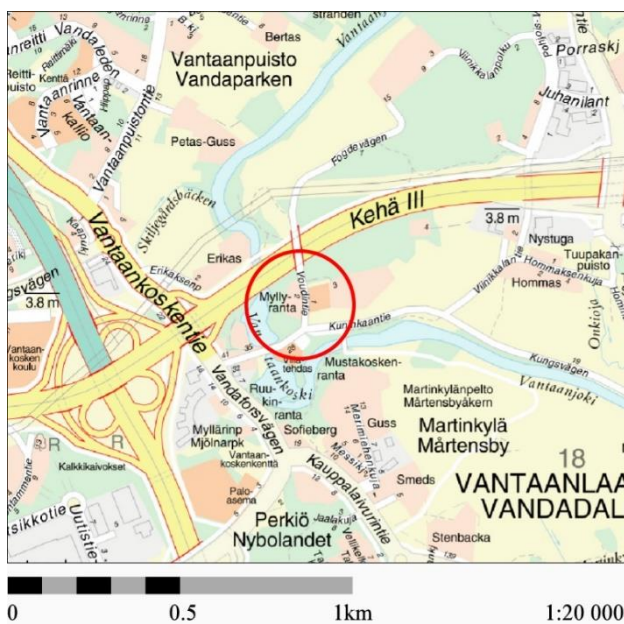
Tontin 41-202-1 tonttijako säilyy ennallaan korttelissa 41202 kaupunginosassa 41, Viinikkala.

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Voudintie 1:ssä sijaitsevan korttelin 41202 muutos yleisten rakennusten korttelialueesta (Y) kiinteistön nykyisen ravintolatoiminnan (Kuninkaan Kartano) mukaiseksi palvelurakennusten (P) korttelialueeksi. Korttelin rajat ja kokonaisrakennusoikeus säilyvät ennallaan. Suojeltava rakennus (sr) säilyy ja lisäksi suojellaan muinaismuistoalue (sm).

Asemakaavamuutokseen ei liity sopimuksia.

Kaavan laatija: Anne Polvi, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; anne.polvi@vantaa.fi, puh. 040-7507339.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kuva 1. Suunnittelualan sijainti.

Kaavamuutosalue sijaitsee Aviapoliksen suuralueella Viinikkalan kaupunginosassa Kehä III:n ja Kuninkaantien välissä, Vantaankosken ja entisen viilatehtaan lähellä, osoitteessa Voudintie 1. Vantaanjoki koskineen on Natura-alueita. Asemakaavamuutosalueen eteläisin osa sijaitsee Viinikkala 2 -nimisen kiviakutisen asuinpaikan aluerajauksen sisällä. Voudintie liittyy alueen Kuninkaantien välityksellä Vantaankoskentien sekä Ylästöntietien, jotka ovat osa Vantaan pääkatuverkkoa. Kuninkaantie on osa Suuri Rantatie -nimistä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY).

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy (ent. Kiinteistö Oy Kuninkaantien Viilatehdas) jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 01.03.2019. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa numero 002054.
- Kaavoitus tuli vireille 2.4.2020.
- Mielipiteet pyydettiin 8.5.2020 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 5 kappaletta.
- Hankkeesta ei järjestetty koronatilanteen vuoksi asukastilaisuutta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä	5
2. Lähtökohdat	6
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista.....	6
2.2 Suunnittelutilanne	20
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet	29
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo.....	29
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö	29
3.3. Asemakaavan tavoitteet.....	30
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot	33
4. Asemakaavan kuvaus	35
4.1 Kaavan rakenne	35
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	36
4.3 Aluevaraukset.....	36
4.4 Kaavan vaikutukset.....	38
4.5 Ympäristön häiriötekijät	40
4.6 Nimistö	40
5. Asemakaavan toteutus	41
6. Kaavatyöhön osallistuneet	41
7. Asemakaavan seurantalomake	42
8. Asemakaavakartta ja –määräykset	44

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavamuutoksen seurantalomake.
- Asemakaavamuutosluonnos ja kaavamääräykset.
- Rakennettavuusluokitukset (erillisenä liitteenä).
- Koonti OAS-vaiheen mielipiteistä (erillisenä liitteenä).

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 002054 Voudintie 1, 02.04.2020
- Arkeologiset kohteet: Viinikkala 2, 92010023, Vantaa, kiinteä muinaisjäänös, Museovirasto 15.8.2023 (<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.92010023>)
- Kosken partaalla: Vantaankosken historian ja nykytilanteen selvitys ja yleissuunnitelma, Vantaan kaupunki, yleiskaavoitus, diplomityö, Mirja Vallinoja, 18.1.2022.
- Kulttuurimaisemaselvitys, Vantaan kaupunki, Laura Muukka ja Anne Mäkyne, 22.3.2005

- Purojen jokien Vantaa – Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet -ohjelma, Vantaan kaupunki, 2016
- Ravintola Kuninkaankartano, ent. Vantaankosken ruotsinkielinen kansakoulu, Vandaforsens folkskola, Vandas folkskola; Voudintie 1, Vantaan kaupunginmuseo (<https://vantaankaupunginmuseo.finna.fi/Record/vantaa.rakennus:101895343J>)
- Uusimaa, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021, Ympäristöministeriö ja SYKE, 18.11.2021
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY: Suuri rantatie, Museovirasto 22.12.2009 (https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=2117)
- Vantaan kouluinventointi 14.8.2016 – 28.2.2017, Vantaan kaupunkisuunnittelu, Elina Riksmän 28.2.2017
- Vantaan viherrakenneselvitys YK0038, Vantaan kaupunki, Yleiskaavoitus, Anne Mäkyne, 16.8.2017
- Vantaa Viinikkala 2, Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus 2003, Museovirasto, Sirpa Leskinen, 4.8.2004
- Vihreä ja virtaava Vantaa VIVA – viherrakenteen kehityskuva YK0050, Vantaan kaupunki, Kaupunkirakenne ja ympäristö, Yleiskaavayksikön kestävä kaupunki -tiimi, luonnos 20.12.2023

1. TIIVISTELMÄ

Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy (ent. Kiinteistö Oy Kuninkaantien Viilatehdas) on jättänyt 1.3.2019 hakemuksen Voudintie 1:ssä sijaitsevan kiinteistön asemakaavan muuttamiseksi.

Asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Voudintie 1:ssä sijaitsevan, 4774 m² suuruisen korttelin 41202 muutos voimassa olevan asemakaavan 180500 (kv 29.5.1989) mukaisesta yleisten rakennusten korttelialueesta (Y) kiinteistön nykyisen ravintolatoiminnan (Kuninkaan Kartano) mukaiseksi palvelurakennusten (P) korttelialueeksi. Muutos tehdään, koska asemakaava-alueella sijaitsevan rakennuksen käyttötarkoitus ei vastaa nykyistä asemakaavaa, mikä hankaloittaa kiinteistön nykyisen toiminnan kehittämistä. Alueelle saa jatkossa sijoittaa julkisia ja yksityisiä palveluja, kuten toiminta- tai tapahtumatiloja, koulutus-, ravintola-, sauna- ja muita liike- ja palvelutiloja, sekä lyhytaikaista majoitusta, muttei asuntoja, palveluasuntoja, hoitolaitoksia, muita melulle herkkiä toimintoja, eikä päivittäistavarakauppaa.

Korttelissa sijaitsee asemakaavalla suojeltu (sr) vanha rakennus, joka on alun perin toiminut Vantaan kaupungin ruotsinkielisenä kansakouluna ja sen jälkeen kaupungin kurssikeskuksena. Rakennus on muutettu vuonna 2006 ravintolaksi ja rakennusta on laajennettu useassa vaiheessa. Rakennuksen viimeisin muutos- ja laajennushanke on toteutettu vuonna 2018.

Korttelialueen pohjoisosa on voimassa olevassa kaavassa enintään yksikerroksisten uudisrakennusten (I) rakennusala, jonka kokonaisrakennusoikeuden määrä on enintään 700 k-m². Asemakaavamuutos säilyttää korttelin nykyiset rajat ja kokonaisrakennusoikeuden ennallaan, mutta muuttaa jonkin verran rakennusalan rajausta ja sallii jo poikkeusluvalla toteutetun kaksikerroksisen rakentamisen rakennusallalla. Suojeltavan rakennuksen (rakennusala noin 500 k-m²) rajaus ja suojelumerkintä (sr) säilyvät ja rakennuksen suojelusta tulee lisäksi erillisiä asemakaavamääräyksiä. Sr-merkintä ei koske vanhaan rakennukseen vuosina 2006 ja 2018 tehtyjä laajennuksia. Asemakaavamuutoksella suojellaan uutena alueen eteläpuolisen osan muinaismuistoalue (sm) sekä säilytetään alueen nykyiset istutusalueet ja puut, jotka ovat kaupunkikuvan kannalta tärkeitä. Asemakaavamuutoksella määritetään lisäksi alueen vihertehokkuusluku ja hiilineutraalisuustavoitteet, sekä annetaan määräyksiä hulevesien käsittelystä. Tarvittavien auto- ja polkupyöräpaikkojen määrä ja muut määräykset päivitetään vastaamaan nykypäivän vaatimuksia.

Kuva 2. Suunnittelualue Kuninkaantien suunnasta katsottuna.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Viinikkalan kaupunginosa sijaitsee Aviapoliksen suuralueella Lentokentän kaupunginosan itä- ja lounaispuolella osittain Kehä III molemmin puolin. Alueelta on hyvät yhteydet lentokentälle ja Kehä III kautta kaikille tieliikenneväylille. Viinikkalan pohjois- ja itäosat ovat nykyisin enimmäkseen teollisuusaluetta. Viinikkalan kaupunginosan itä- ja lounaisraja kulkee Vantaanjokea pitkin ja Vantaanjokea ympäröivät maat Viinikkalan itä- ja lounaisosassa ovat enimmäkseen peltoja ja metsiä. Viinikkalassa on myös joitain pientaloaluita.

Suunnittelualue sijoittuu Voudintien varteen, Kehä III ja Kuninkaantien väliin lähelle Vantaankoskea. Vantaankoski on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä ympäristö ja virkistyspaikka, jonka kautta kulkee Suuri Rantatie (Kuninkaantie). Kosken lähellä on kiviakautisia asuinpaikkoja, keskiaikaisperäisiä kyliä ja Vantaan masuunin jäännös. Kosken molemmilla rannoilla on ollut myllyt. Alueella on useita suojeltuja rakennuksia (mylly, paloasema) ja rakennelmia (Suuri rantatie, silta, pato). Kosken itärannalla on vanha kokous ja ravintolatilaksi kunnostettu viilatehdas.

Suunnittelualueella on suojeltu rakennus ja siihen myöhemmin liitettävä lisäosia, sekä pienempiä piharakennuksia. Piha-alueella on hiekkakenttää, portaikkoja, kulkureittejä ja istutuksia, sekä eteläreunassa kivistä ladottu muuri. Aluetta reunustaa pohjoisen suuntaan kaistale hiekkakenttää, jonka takana on metsää, sekä idän suuntaan metsä. Lännen puolella on tie, jonka toisella puolella on rakennuksia pihoineen. Etelän puolella on suunnittelualueen ja Kuninkaantien välissä pelto. Suunnittelualueen eteläosassa on Viinikkala 2 -niminen kiinteä muinaisjäännös.

— Asemakaava-alue

0 250 metriä

Kuva 3. Ilmakuva suunnittelualueesta.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

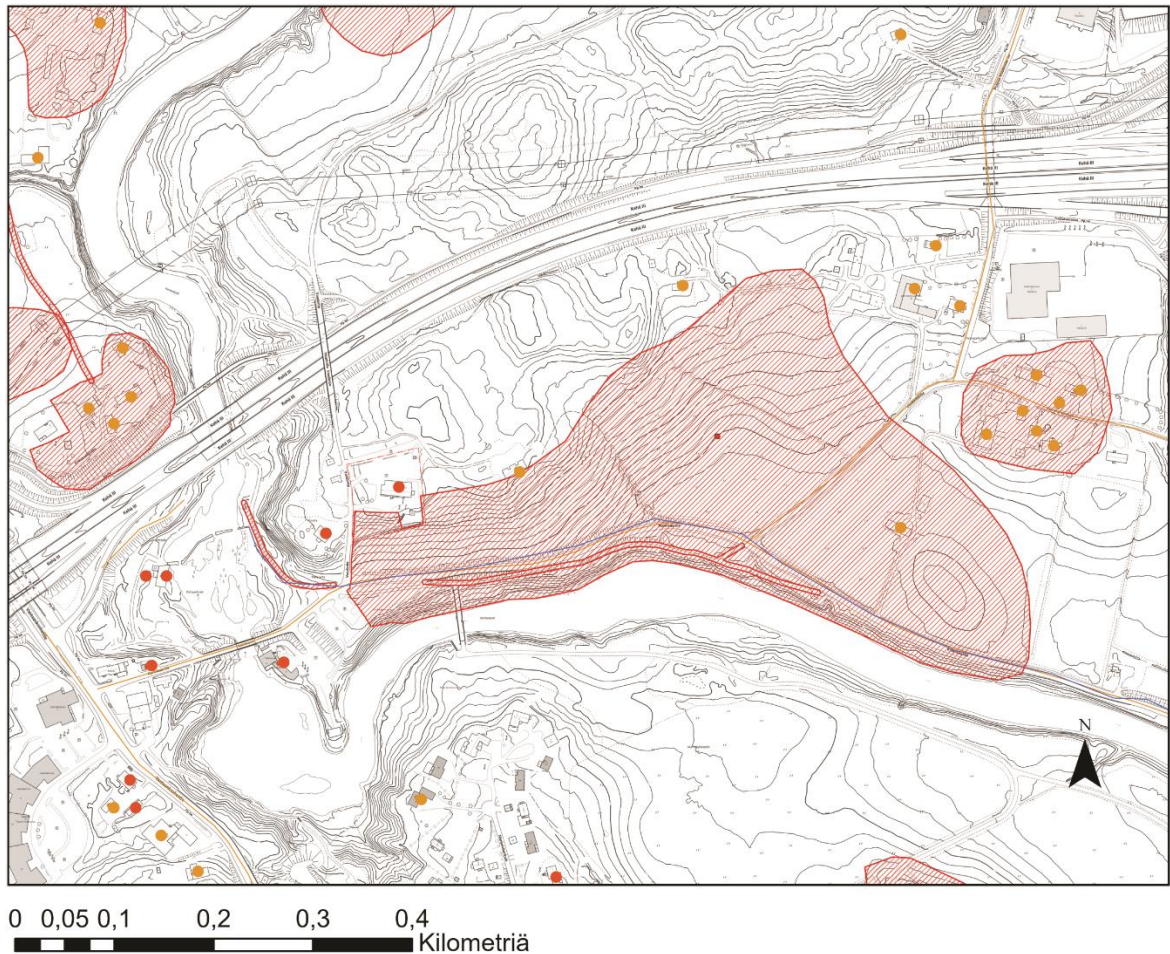
Suunnittelualue sijoittuu Vantaanjokea etelässä reunustavan savitasangon viereiselle korkeammalle moreenialueelle, jonka keskivaiheilla, osittain rakennuksen alla on pieni kalliainen alue. Maanpinta nousee voimakkaasti Vantaanjoelta Kuninkaantielle ja suunnittelualueelle siirryttäessä: Kuninkaantie sijaitsee yli 10 m Vantaanjokea korkeammalla ja tontin alin kohta on yli 6 m sekä talo yli 10 m Kuninkaantietä korkeammalla. Maastonmuodoltaan suunnittelualue on siis voimakkaasti nouseva etelä-pohjoissuunnassa. Maanpinnan korot vaihtelevat suunnittelualueella +35.2 metristä + 43.8 metriin merenpinnan yläpuolella. Suunnittelualue sijoittuu maisemakuvassa hyvin näkyvälle paikalle. Suunnittelualueella rajaa maisemakuvassa pellon takaa näkyvä kivimuuri ja muutamat rakennuksen edessä olevat puut, rakennuksen taustalla ja sivuilla näkyy puita ja metsänreuna.

Kuva 4. Valokuva suunnittelualueesta Kuninkaantieltä katsottuna.

Vanhojen karttojen mukaan suunnittelualue oli pitkään rakentamatonta metsää Vantaankosken ympärille 1500-luvulla muodostuneen Viinikkalan kylän liepeillä. Vantaankosken ruotsinkielisen kansakoulun perustamispäätös tehtiin vuonna 1890 ja Hommaksen tilan maista alun perin lohkolle tontille rakennettu koulurakennus vihittiin käyttöön vuonna 1896. Koulurakennuksessa on tehty rakentamisen jälkeen lukuisia muutoksia. Koulurakennus edustaa 1800-luvun lopun arkkitehtuuri-ihanteita. Se on massoitteeltaan pitkä ja syvärunkoinen. Rakennuksen ympäristöä on muokattu suurten korkeuserojen vuoksi. Sitä ympäröiviä maanmuotoja on pengerreretty ja rajattu pyöreillä kivillä. Pihan ilmettä etelään päin leimaavat suuret lautarakenteiset terassirakennelmat ja saunarakennus, josta on tehty grillikeittiö. Sauna on mahdollisesti alkuperäinen ja tyyppipiirustuksiin perustuva. Muutoksista huolimatta, Vantaankosken kansakoulun hahmo on hyvin säilynyt ja kertoo edelleen sen alkuperäisestä käyttötarkoituksesta kouluna. Rakennus on Vantaan kaupungin merkittävä rakennusperintökohde ja on suojeltu asemakaavassa.

Suunnittelualueen eteläosassa on ollut muinaista asutusta jo kampakeraamisella kaudella, kaivauksissa on löytynyt Viinikkala 2 -niminen muinainen asuinpaikka, jonka rajaus näkyy punaisella raidoituksella kuvassa 5. Kuvassa näkyy myös alueen suojeltu rakennus, sekä ympäristön muita rakennuksia, jotka on suojeltu rakennusperintökohteina (sr). Kuvaan on myös merkitty sinisellä viivalla alueen eteläpuolella kulkevan Kuninkaantien vanha linjaus, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohde (RKY).

Muinaisjäänökset
ja muut
kulttuuriperintökoht
alue

kiinteä muinaisjäänös

Rakennukset

- SR Suojeltu rakennusperintökohde
- RP Rakennusperintökohde

Tiet

- SR Suojeltu rakennusperintökohde
- RP Rakennusperintökohde
- RKY_vilva

Asemakaava-alue

Kuva 5. Historialliset rakennuskohteet ja alueet suunnittelualan lähiympäristössä.

Vantaan kaupunki on tehnyt vuonna 2005 erillisen kulttuurimaisemaselvityksen, jossa on kartoitettu useiden laajempien alueiden maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot. Selvityksessä on ollut mukana myös kaava-alue ympäristöineen.

Maisemakuvaselvityksen mukaan (kuva 6) alueen edessä on maisemallisesti tärkeä Kuninkaantien suuntaan näkyvä viljelty pelto ja eheä metsänreuna. Metsää on selvityksen jälkeen hakattu suunnittelualan eteläosassa ja kaava-alueen edessä on eheän metsänreunan sijasta nykyisin lähinnä yksittäisiä puita.

Kulttuurimaisemaselvityksessä (kuva 7) on osoitettu suunnittelualueella sijaitseva asemakaavalla suojeltu rakennus (Vantaan ent. ruots. kansakoulu 1896) ja kiinteän esihistoriallisen muinaisjäänöksen rajaus. Kaavamuutosalueen eteläpuolella kulkee historiallinen Suuri Rantatie ja Vantaankosken ympäristössä on lukuisia suojeltuja rakennuksia. Kulttuurimaisemaselvitys antaa kattavan kuvan ympäröivän alueen lukuisista kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kohteista, joihin suunnittelualuekin osana kuuluu.

Maisemakuvan arvoja

 Maisemakuvallisesti merkittävä rakennusryhmä puutarhoineen. Rakennusryhmä puutarhoineen on maisemakuvan kannalta merkittävä, jos sen sijainti on näkyvä, ja se on kokonaisuutena kohtuullisen eheä. Rakennusryhmällä ei tarvitse olla rakennushistoriallista arvoa.

 Eheä metsäreuna tai metsäsaareke pellolla.

 Yksittäinen maisemaelementti. Suuret yksittäispuut, kalliot, ladot ja muut maatalouteen liittyvät rakennukset luovat avoimeen maisemaan etäisyyden tuntua ja vaihtelua.

 Nauhamainen maisemaelementti. Puukujanne tai -rivi tai kivilaita.

 Maisemakuussa erottuva kaunis alue. Hakamaa tai vanha asuinpaikka, jonka nuutarhakasvillisuutta on vielä jäljellä.

Maisemakuvan vaurioita

 Rakennettu maisemavaurio. Muodoltaan, värellään tai kooltaan häiritsevästi muusta rakennetusta ympäristöstä poikkeava pysyvästi rakennettu alue, yksittäinen rakennus tai rakennelma.

 Maiseman haakaiseva tie tai voimalinja.

 Kasvillinen maisemavaurio. Aikava tai pitkälle edennyt umpeenkasvu sellaisella paikalla, jossa jokin tärkeä näkymä sulkeutuu tai avoimen maisemakuvan jatkuvuus katkeaa.

 Muu maisemavaurio. Maiseman eheyttä rikkovia läjityksiä, maakasvoja, siirrettävissä olevia rakennelmia ym.

Taustalla

Peltotietokanta (Anne Mäkynen 2004):

 Viljelty pelto

 Nurmiviljely

 Viljelystä pois jäänyt pensottuva pelto

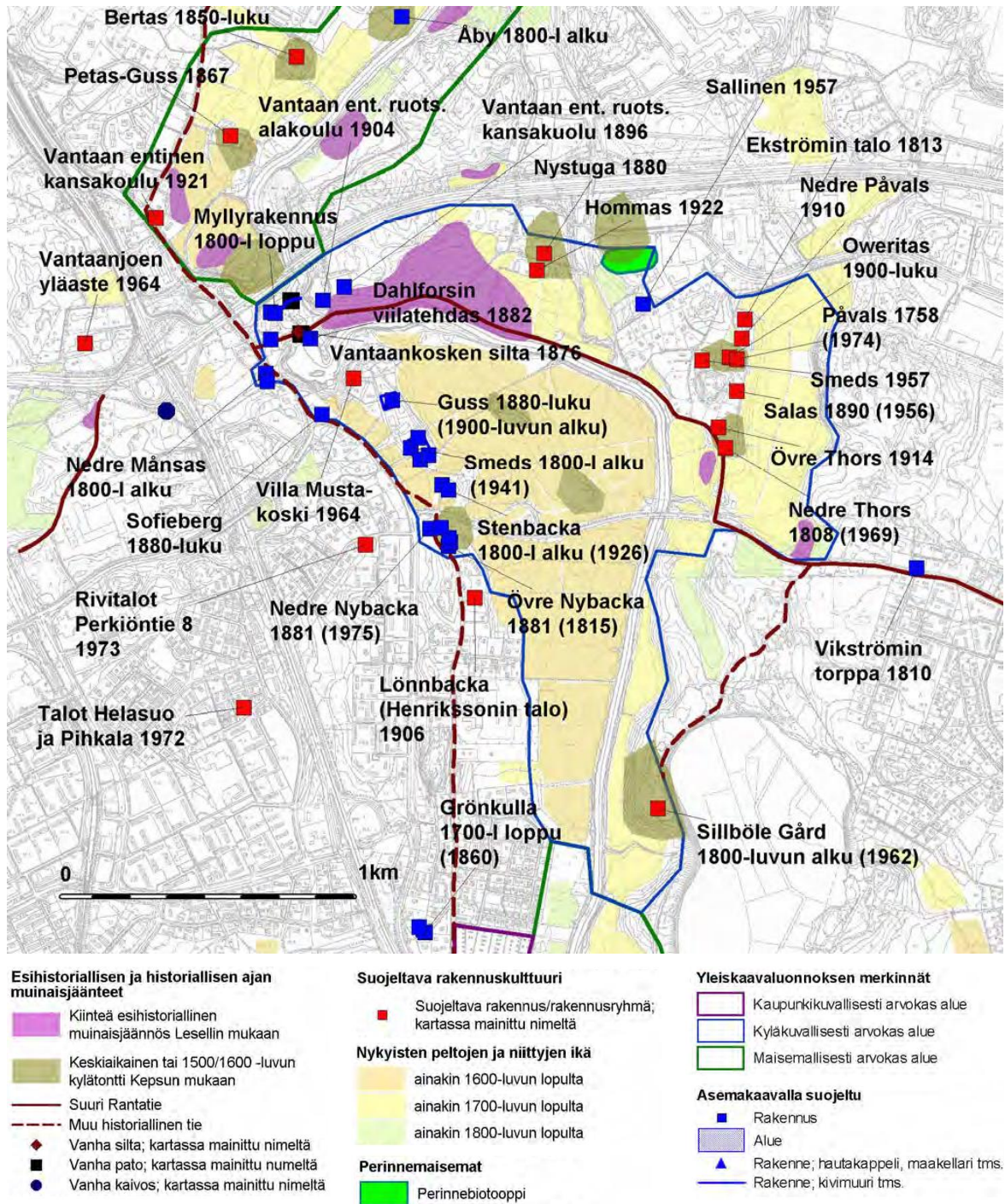
 Viljelypalsta

 Korkeuskäyrät 2,5 metrin välein (SeutuCD 2003)

 Ortolimakuvat (Vantaan kaupunki, kuvattu touko-

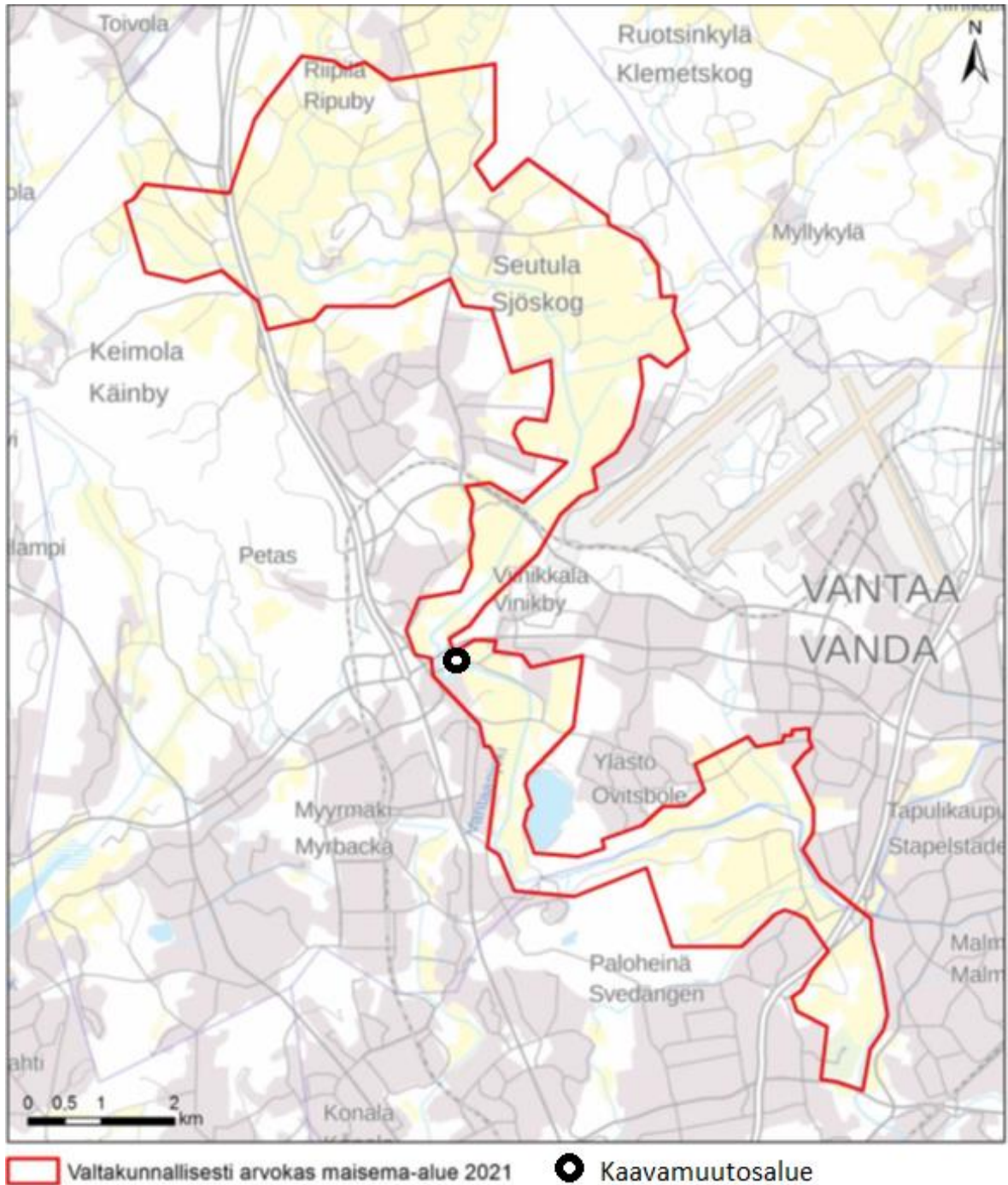
kesäkuussa 2004)

Kuva 6. Vantaanjokilaakso: Vantaanlaakso: Maisemakuvan arviointi. Kulttuurimaisemaselvitys, Vantaan kaupunki, Laura Muukka ja Anne Mäkynen 2005 s. 44.

Kuva 7. Vantaanjokilaakso: Vantaanlaakso: Kulttuurihistorialliset arvot. Kulttuurimaisemaselvitys, Vantaan kaupunki, Laura Muukka ja Anne Mäkyneen 2005 s. 81.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet inventoitiin ympäristöministeriön toimeksiantona vuosina 2010–2015 ja täydennettiin vuosina 2016–2021. Inventoinnin tulos (VAMA 2021) otettiin valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021 maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi, jonka avulla pyritään sekä turvaamaan edustavien ja elinvoimaisten maaseutumaisemien säilyminen, että herättämään kiinnostusta maisemanhoitoa kohtaan. VAMA 2021 inventoinnissa Vantaanjokilaakson viljelymaisema, jonka rajauksen sisään myös kaava-alue kuuluu, määritettiin valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.

Kuva 8. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. VAMA 2021, s. 70.

Vuonna 2022 suppeammalta Vantaankosken alueelta tehtiin historia- ja nykytilanneselvitys sekä yleissuunnitelma (Vallinoja, 2022). Suunnitelmassa kartoitettiin mm. kosken ympäristön kulttuuri-historiallisia sekä maisema-, luonnon- ja virkistysarvoja.

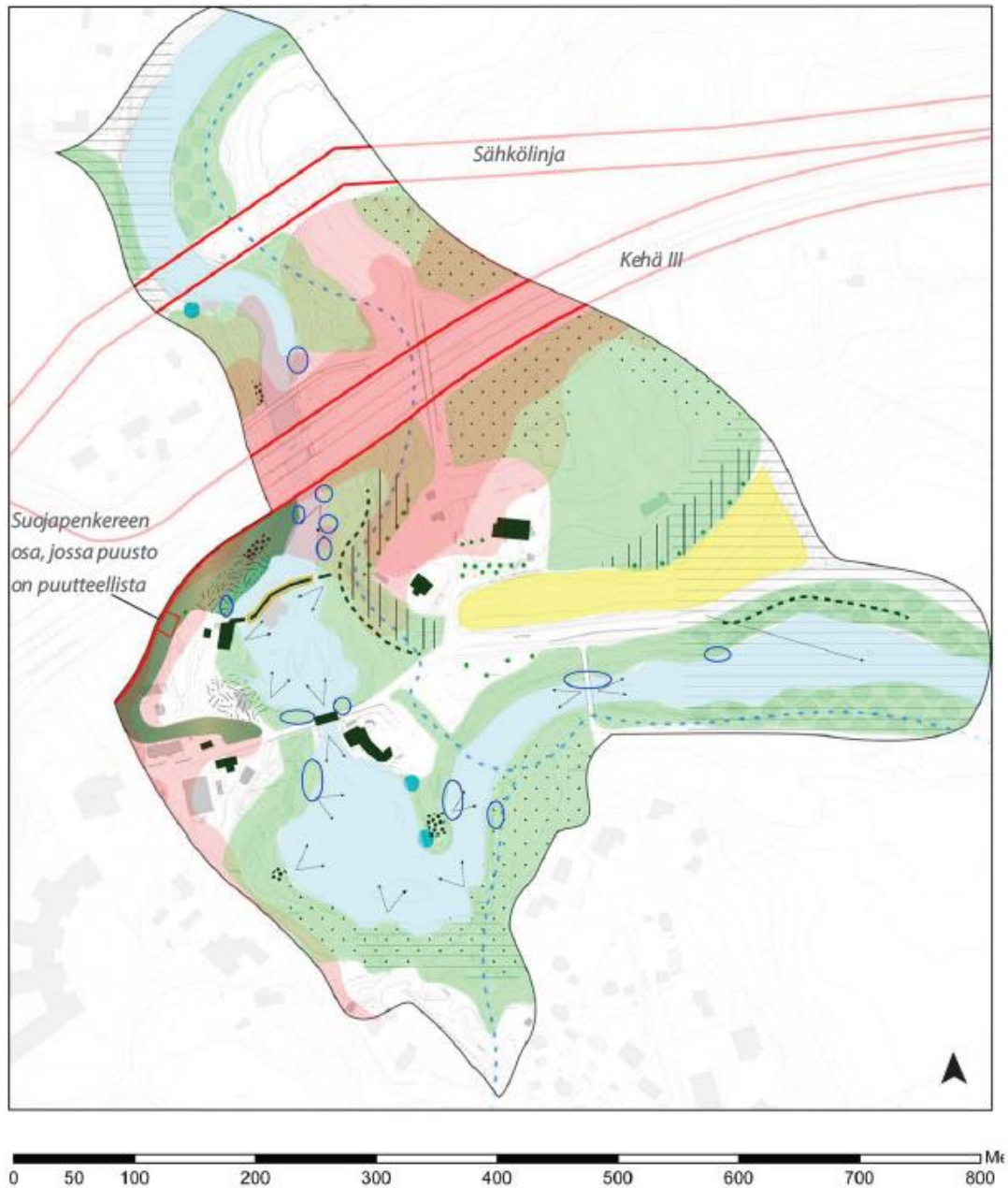

Asemakaavalla suojellut rakennukset suunnittelualueella

1. Mylly 1908
2. Pato 1838
3. Entinen ruotsinkielinen alakoulu 1923
4. Entinen ruotsinkielinen kansakoulu 1896
5. Viilatehdas 1902–1912
6. Kuninkaantien silta 1876
7. Wanda FBK:n museopaloasema 1909
8. Asuinrakennus 1910-luvulta

	Rakennus		Muuta huomionarvoista rakennuskulttuuria
	Asemakaavalla suojeltu rakennettu kulttuuri		
	Ajotie		
	Kävely- ja pyöräilyreitti		
	Vantaankosken luontopolku		
	Historiallinen suuri rantatie		
	Epävirallisia käytössä syntyneitä polkuja		
	Julkinen pysäköintialue		

Kuva 9. Rakennuskulttuuriarvot ja reitit maastossa. Kaavamuuutosalueen suojeltu rakennus on esitetty numerolla 4. Kosken partaalla: Vantaankosken historian ja nykytilanteen selvitys ja yleissuunnitelma, Vantaan kaupunki, yleiskaavoitus, diplomityö, Mirja Vallinoja, 18.1.2022, s. 58.

	Maisemallisesti ja ekologisesti arvokas puustoinen alue		Maisemahäiriötä: kehätie ja sähkölinja
	Vanhaa metsää, potentiaalinen lahokaviosammalalue		Kulttuurihistoriallisen padon vaelluskaloille muodostama este
	Tärkeä linnustoalue		Liito-oravan reitti ja ekologinen käytävä
	Maisemallisesti erityisen arvokkaat puustot ja perinnebiotoopit		Huomioitavia kasviyhteisöjä
	Näkymien avaamiseksi ja niittyjen lisäämiseksi harvennettava rantapuusto		Avokallioita
	Avoin peltomaisema, kivikautinen asuinpaikka		Kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskulttuuria
	Kartoitettu lepakkotalue (kartoitus tehty vain kaavoitettavana olevalta alueelta)		Tärkeät näkymät
	Vanhoja kivijalkoja ym. menneisyyden merkkejä maisemassa		Erytisen tärkeä puustoinen suojavyöhyke, jota ei saa kaventaa
	Merkittäviä maisemapuita		Voimakkaan tieliikennemelun alue
	Historiallisia tienpohjia		Häiritsevän tieliikennemelun alue
			Suosittu kalastuspaikka

Kuva 10. Maisemakuvalliset ja kulttuurihistorialliset arvot, sekä ja virkistys- ja luonnonarvot. Kosken partaalla: Vantaankosken historian ja nykytilanteen selvitys ja yleissuunnitelma, Vantaan kaupunki, yleiskaavoitus, diplomityö, Mirja Vallinoja, 18.1.2022, s. 71.

Kaava-alueen läheinen Vantaankosken ympäristö on maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen lisäksi myös tärkeä virkistys- ja kalastuspaikka, joka palvelee huomattavan laajaa aluetta, koska Vantaalla on vain vähän vesistöä. Vantaankoski on Vantaanjoen suosituin kalastuspaikka. Suosio perustuu saaliskalojen runsaaseen istuttamiseen. Vantaanjoki on myös Natura-aluetta vuollejokisimpukan vuoksi. Kaava-alueen lähellä ei ole muita arvokkaita luontokohteita.

Kuva 11. Vantaankoski Kuninkaantien sillalta katsottuna. Takana vasemmalla näkyy vanha mylly.

Kuva 12. Vantaanjoki ja vanha viilatehdas Kuninkaantien sillalta katsottuna.

Kasvillisuus ja eläimistö

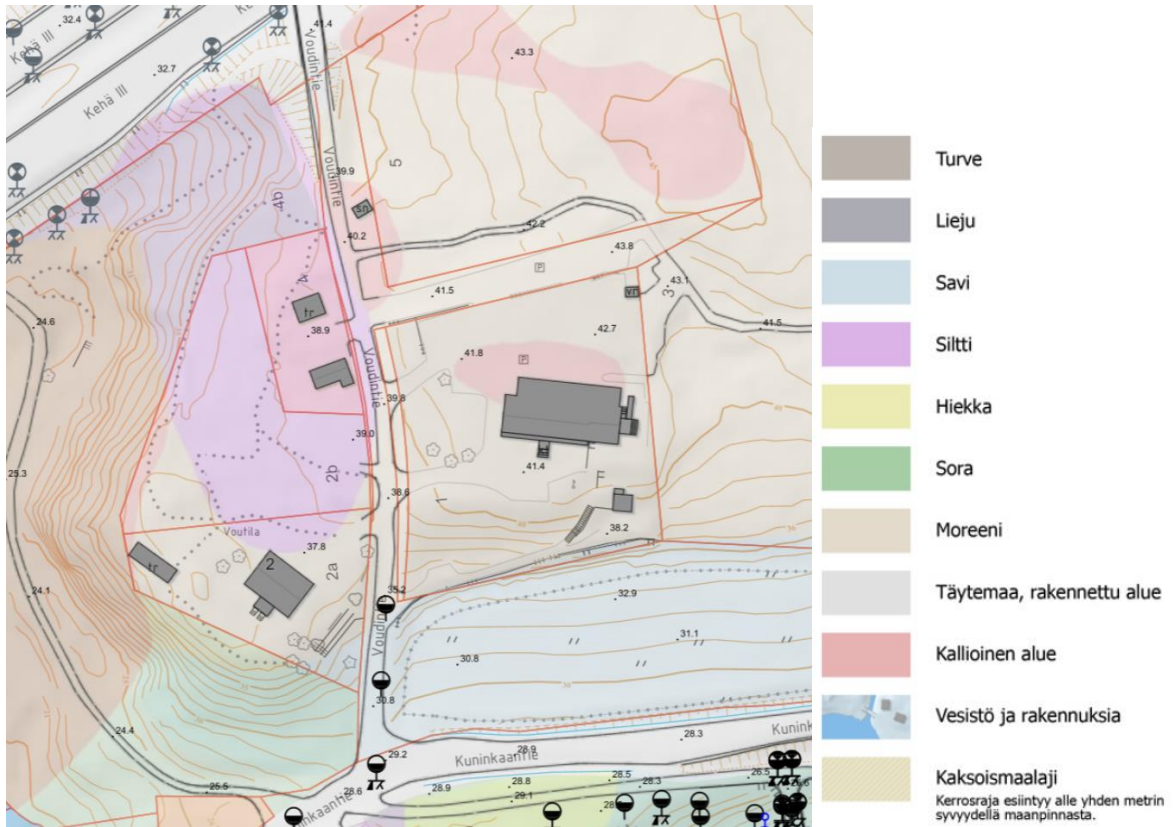
Kaava-alueen kasvillisuutta ja eläimistöä ei ole erikseen kartoitettu luontoselvityksellä. Koska kaava-alue tulee kasvillisuusalueiden osalta säilymään ennallaan, sen kasvillisuus ja mahdollinen eläimistö tulee säilymään.

Vesistöt ja vesitalous

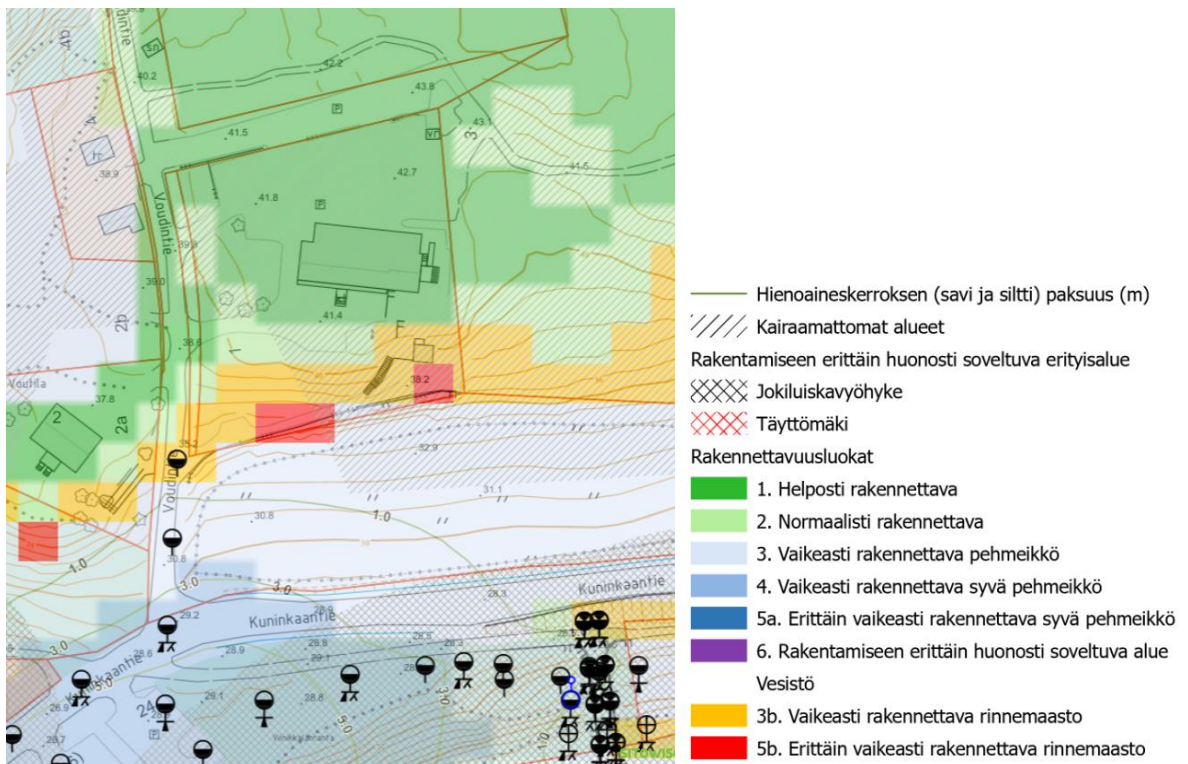
Kaava-alueella ei ole vesistöjä. Lähin vesistö on Vantaanjoki. Kaava-alue kuuluu Vantaanjoen valuma-alueeseen. Kaavoitettava alue on osin rakennettu, mutta suurelta osin hiekkakenttä/teitä ja kasvillisuusalueita. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Maaperä

Kiinteistön alue sijoittuu rinnemaastoon, jossa maanpinta viettää etelään. Maanpinnan korkeus vaihtelee +35.2 metristä + 43.8 metriin. Alueen pohjamaa on moreenia ja kalliota. Maanpinnassa on myös nykyisen kiinteistön rakenteita ja täyttöjä. Kiinteistön alueella ei ole tiedossa arkistoituja maaperän pohjatutkimuksia. Alueella ei ole myöskään pohjavedenpinnan havaintoja.

Kuva 13. Maaperä- ja Pohjatutkimuskartta (ei mittakaavassa).

Kuva 14. Rakennettavuuskartta ja karttamerkinnyt (ei mittakaavassa).

Rakennettavuus maaperän suhteen

Kuvassa 14. on esitetty alueen rakennettavuusluokitukset maaperän suhteen. Kiinteistön 092-41-202-1 (Voudintie 1) alueen pohjoisosa kuuluu rakennettavuusluokkaan 1. Helposti rakennettava. Kiinteistön eteläpuolen rinne kuuluu rakennettavuusluokkaan 3b. Vaikeasti rakennettava rinne- maasto ja paikoin luokkaan 5b. Erittäin vaikeasti rakennettava rinnemaasto.

Rakennettavuusluokkien alustavat ominaisarvot ja alustavat perustamistavat on esitetty liitteessä 'Rakennettavuusluokitukset'.

Rakentamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja -suunnitelmiin.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Viinikkalan kaupunginosa kuuluu Aviapoliksen suuralueeseen. Vaikka Aviapoliksen väkiluku on noussut vuosien 2012 ja 2022 välillä 17752:sta 20941:een, Viinikkalan alueen väkiluku on laskenut samana aikana 84:stä 63:een. Alueen pienentynyt väkiluku johtuu siitä, että Viinikkalan sijoittumisen takia suurelta osin lentoaseman lentomeluviyöhykkeille 1 ja 2, alueelle ei saa sijoittaa enää uusia asuinalueita. Alueella on nykyisellään vain joitain yksittäisiä pieniä omakotitaloryhmiä ja asuinrakennuksia.

Asuminen

Kaava-alueella ei ole asuntoja.

Palvelut ja työpaikat

Viinikkalan länsiosissa on pääasiassa teollisuus-, liike- ja varastorakennuksia. Suurin osa Viinikkalan alueen 6 079 työpaikasta (v. 2021) on kuljetuksen ja varastoinnin alalla. Seuraavaksi suurin toimiala on tukku- ja vähittäiskauppa.

Kaava-alueella sijaitsee ravintola- ja kokoustilana käytetty rakennus, joka tarjoaa sekä palveluja että työpaikkoja alueelle.

Yhdyskuntarakenne

Lentokentän kohtalainen läheisyys mahdollistaa nopeat yhteydet ulkomaille, etenkin Kaukoidän ja Euroopan suuntaan. Suunnittelualue sijaitsee myös autoilun kannalta liikenteellisesti hyvin saavutettavalla paikalla kehä III ja Hämeenlinnanväylän lähellä. Suunnittelualue on hyvin saavutettavissa joukkoliikennevälineillä, lähin bussipysäkki on noin 350 m päässä Vantaankoskentiellä.

Suunnittelualue sijoittuu kehittyvän historiallisen Vantaankosken kulttuuri- ja virkistysalueen sekä Kuninkaantien välittömään läheisyyteen ja muodostaa tärkeän osan alueen palveluja. Alue on kokonaisuudessaan metsine ja vanhoine rakennuksineen tärkeä historiallinen kulttuuri- ja virkistysalue.

Kaupunkikuva

Vantaankoskea ympäröivä historiallinen kulttuuri- ja virkistysalue, johon myös suunnittelualue kuuluu, on kokonaisuudessaan kapeine teineen, peltoineen, metsineen ja vanhoine rakennuksineen viehättävä ja sympaattinen, joskin kovin meluisa miljö. Kosken läheisyydessä kosken kuuhuna hukuttaa osin liikennemelun alleen. Historiallista koulurakennusympäristöä edustava suunnittelualue on maisemassa kaupunkikuvallisesti erittäin näkyvällä paikalla.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavoitusalue rakennuksineen ja istutuksineen sijoittuu alueelle, joka näkyy hyvin Kuninkaantielle ja muodostaa näin ollen tärkeän näkymäkuvan Kuninkaantieltä avautuvaan kulttuurimaisemaan.

Kuninkaantie, aikaisemmalta nimeltään Suuri Rantatie, on luokiteltu rakennusperintökohteeksi, jolla on erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja. Kuninkaantie on Hämeen Härkätien ohella Suomen tärkein historiallinen maantieyhteys. Suomen keskeisiä hallinto- ja linnakeskuksia, Turku ja Viipuri, yhdistävä Suuri Rantatie kehittyi Suomen rannikkoa seuraavan merireitin rinnalle tiettävästi jo 1300-luvulla. Tärkeimmät kylät ja puolustusvarustukset sijaitsivat jokisuiden ja –laaksojen varsilla, joten tien linjaus muodostui kylästä ja kirkolta toiselle kulkevaksi. Teiden linjausta oiottiin eri aikoina liikenteen kasvun ja liikennevälineiden kehittyttyä, ja valtaosa hyvin säilyneistä Rantatien osuuksista, kuten Viinikkalankin tieosuus, jäi syrjään liikenteeltä 1920–1930-lukujen tienparannuksissa.

Kaavoitusalueella sijaitseva entinen Vantaankosken ruotsinkielinen kansakoulu kuuluu Helsingin maalaiskunnan uusrenessanssikauden puukoulujen laajempaan ryhmään. Ryhmään kuuluvat myös Tolkinkylän ruotsinkielinen kansakoulu (nyk. Ylästön kotiseututalo), asuinrakennukseksi muutettu, Seutulassa sijaitseva, Västra finska folkskola ja vielä koulukäytössä oleva Dickursby skolan vanha rakennus. Näiden koulurakennusten pohjakaava ja julkisivut perustuvat tyyppiipiirustuksiin, jotka on julkaistu vuonna 1892 tyyppiipiirustussarjassa *Normalritningar till folkskolebyggnader på landet*. Yhdistävinä piirteinä näissä koulurakennuksissa on syvärunkoinen rakennusmassa, T-ikkunat, muita ikkunoita suuremmat luokkahuoneen ikkunat, harjakattoinen kuisti sekä pysty- ja vaakalaudoituksen vaihtelu ulkovalvonnassa.

Vantaankosken ruotsinkielisen kansakoulun perustamispäätös tehtiin vuonna 1890. Koulun perustamista ajoivat Viinikkalan, Voutilan, Myllykylän, Martinkylän, Lapinkylän, Piispankylän ja Silvolan kyläläiset. Aluksi koulu perustettiin kiertokouluna ja koulurakennukselle alettiin keräämään varoja. Rahaa kerättiin muun muassa arpajaisilla, johon paikallinen ompeluseura valmisti arpajaispalkintoja. Vuoden 1895 kunnalliskokouksessa vahvistettiin koulun perustaminen ja kunta myönsi koulurakennukseen rakentamiseen viidentuhannen markan tuen. Loput 11 740 markan kokonaiskustannuksista maksoivat kyläläiset. Paikalliset talonpojat toimittivat rakennustarpeet. Koulu rakennettiin Hommaksen tilan maista lohkotulle tontille, jonka Hommaksen isäntä K. V. Silfverberg oli lahjoittanut koulukäyttöön. Koulurakennus vihittiin käyttöön vuonna 1896. Seuraavana vuonna kunta lunasti tontin itselleen. Jo vuonna 1910 rakennusta jouduttiin laajentamaan sen ahtauden vuoksi. Ruotsinkielisen koulun toiminta päättyi vuonna 1946. Sen jälkeen rakennusta on käytetty myös suomenkielisenä kouluna ennen kuin Vantaankosken koulu valmistui. Rakennuksessa on toiminut myös sivukirjasto ja sitä on käytetty Marttojen kokoontumistilana ja asuntona.

Vuonna 1977 koulurakennus muutettiin kurssikeskukseksi. 2000-luvun puolella siinä alkoi toimia ravinto- ja kongressikeskus. Käyttötarkoitusten muuttuessa rakennus on kokenut useita muutoksia. Rakennuksen itäpäätyyn on rakennettu suurikokoinen laajennus, jossa on sisääntulokuisti ja pääsy vinttitilaan rakennettuihin saunatiloihin. Kuistin päällä on raskastekoinen parveke. Saunatiloihin valoa tuomaan on katolle rakennettu ikkunalyhdyt. Viimeisin laajennus, keittiön lastauslaituri, on toteutettu rakennuksen pohjoispuolelle. Vanhan eteläpuolella olevan sisäänkäyntikuistin eteen on rakennettu raskas betoninen portaikko rautakaitein. Rakennuksen vanha savitiilikate on korvattu betonitiilikatteella.

Koulurakennus edustaa 1800-luvun lopun arkkitehtuuri-ihanteita. Se on massoitteeltaan pitkä ja syvärunkoinen. Pituuden puolesta se poikkeaa tyyppiipiirrosten mallista. Rakennuksen poikkeuksellinen pituus selittyy 1900-luvun alun laajennuksella. Rakennusajankohdalle tyyppilliseen tapan ulkovoivauksen laudoituksen suunta vaihtelee. Ullakkokerros on pystypaneloitu ja keskiosa leveämpää vaakalautaa. Ikkunoiden alapuolinen pystypanelointi päättyy leveään helmalautaan. Rakennuksen länsipäädyssä on muita ikkunoita suuremmat luokkasalin ikkunat. Ikkunat ovat

vanhoja, mahdollisesti alkuperäisiä. Niistä löytyy 1800-luvun lopun kulmarautoja. Rakennuksen koristeelliset osat keskittyvät lähinnä kapeassa poikkipäädyssä olevan umpikuistin ja länsipäädyn ullakon ikkunoihin. Kookkaista kiviharkoista tehty perusta ja vaalea väritys ovat rakennusajankohdan tyypillisiä piirteitä.

Kiinteistöä vastapäätä sijaitsee toinen vanha koulurakennus, entinen Vantaankosken ruotsinkielinen alakoulu. Rakennukset muodostavat Kuninkaantien varrelle, kosken rannalle arvokkaan koulu-keskittymän, joka on aikanaan palvellut alueelle kehittyneen teollisuuden palveluksessa olevan työväestön lapsia.

Vantaankosken kansakoulun ympäristöä on muokattu suurten korkeuserojen vuoksi. Sitä ympäröiviä maanmuotoja on pengerrytetty ja rajattu pyöreillä kivillä. Pihan ilmettä etelään päin leimaavat suuret lautarakenteiset terrassirakennelmat ja saunarakennus, josta on tehty grillikeittiö. Sauna on mahdollisesti alkuperäinen ja tyyppiin perustuva.

Muutoksista huolimatta, Vantaankosken kansakoulun hahmo on hyvin säilynyt ja kertoo edelleen sen alkuperäisestä käyttötarkoituksesta kouluna. Rakennus on Vantaan kaupungin merkittävä rakennusperintökohde ja se on suojeltu asemakaavassa.

Virkistys

Kaavoitusalueen vieressä on Vantaanjoki ja Vantaankoski, jotka ovat Natura-alueita. Vantaankoski on suosittu kalastuspaikka. Vantaanjokea ympäröivät metsä-, pelto- ja niittyalueet pitkälle jatkuvine joenrannan kävelyreitteineen tarjoavat mahdollisuuden virkistäytymiseen alueella.

Liikenne

Autoliikenne

Voudintiellä ei ole tehty liikennelaskentoja, mutta liikennemäärät ovat todennäköisesti varsin vähäiset huomioiden kadun varressa olevan maankäytön määrän. Voudintien liikennemäärä on arviolta noin 100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kuninkaantien liikennemääräksi on laskettu 530 ajoneuvoa vuorokaudessa vuonna 2021. Kuninkaantie on ollut tuolloin ja on edelleen suljettu sortuman vuoksi Ylästöntien päästä. Sortunut osuus on suunniteltu korjattavaksi arviolta vuonna 2030. Vantaankoskentiellä on vuonna 2020 laskettu 7300 ajon./vrk, Kehä III:lla vuonna 2021 84900 ajon./vrk ja Hämeenlinnanväylällä 44400 ajon./vrk.

Suunnittelualueen liikenne kulkee Voudintien ja Kuninkaantien kautta. Nopein reitti suunnittelualueelle on Vantaankoskientien suunnalta, johon on yhteys sekä Kehä III:lta, että Hämeenlinnanväylältä.

Julkinen liikenne

Lähin bussipysäkki on Vantaankoskentiellä noin 350 m päässä suunnittelualueesta. Pysäkiltä kulkee busseja moneen suuntaan. Matka bussilla lähimmälle Martinlaakson juna-asemalle kestää noin 5 min ja sieltä voi jatkaa matkaa helposti junalla kehärataa pitkin. Matka Aviapolikseen kestää bussilla noin 12 min, Elienlinaukiolle noin 35 min, Kalajärvelle noin 33 min, Kivistöön noin 10 min, Mellunmäkeen noin 42 min ja Perusmäkeen noin 32 min.

Kävely ja pyöräily

Lähin pääpyörä- ja kävelyreitti kulkee Vantaankoskientietä pitkin 350 m päässä suunnittelualueesta. Lähin muu pyöräily- ja kävelyreitti alkaa Kuninkaantien ja Vantaanjoen toiselta puolelta ja seurailee Vantaanjoen rantaa itään ja etelään.

Vesihuolto

Vedenjakelu ja jätevesiviemärointi

Alue kuuluu HSY:n vesihuollon toiminta-alueeseen ja rakennus on liitetty vesijohto- ja viemäriverkkoon.

Hulevesiviemärointi / hulevesijärjestelmä

Alueella ei ole yleistä hulevesiviemärointiä. Alueen hulevedet johdetaan ojaverkostoa pitkin Vantaanjokeen.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu suunnittelualueelle. Johdot kulkevat Voudintien ja Kuninkaantien katualueilla.

Sähköverkko

Suunnittelualueella ja Voudintiellä on Vantaan Energialle kuuluvia pienjännitemaakaapeleita.

Ympäristöhäiriöt

Melu ja ilmanlaatu

Suunnittelualue on yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 1, Lden yli 60 dB. Alueelle ei saa rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja. Kokoustilojen äänitasoeron Δ LA lento- ja tieliikenteen melua vastaan tulee olla vähintään 38 dB sekä ravintola-, tapahtuma- ja toimistotiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa vähintään Δ LA 35 dB.

HSY:n ilmanlaadun vuosikartan perusteella typpidioksidin vuosikeskiarvo on kiinteistön alueella noin 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Rakennusten suunnittelussa tulee huomioida KEHÄ III:n ilmanlaatuvaikutukset.

Pilaantuneet maat

Alueella ei ole raportoitu pilaantuneita maita.

Seveso-laitokset

Suunnittelualueella ei ole Tukesin valvomia, vaarallisia aineita käsitteleviä laitoksia (nk. Seveso-laitoksia) eivätkä niiden konsultointivyöhykkeet ulotu alueelle.

2.1.4 Maanomistus

Voimassa olevan asemakaavan mukaisen Y-alueen ja tontin numero 41-202-1 Voudintien varressa omistaa Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy.

Maanomistaja	Pinta-ala (ha)	
kaavamuutoksen hakija	4775,1	
	4775,1	

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

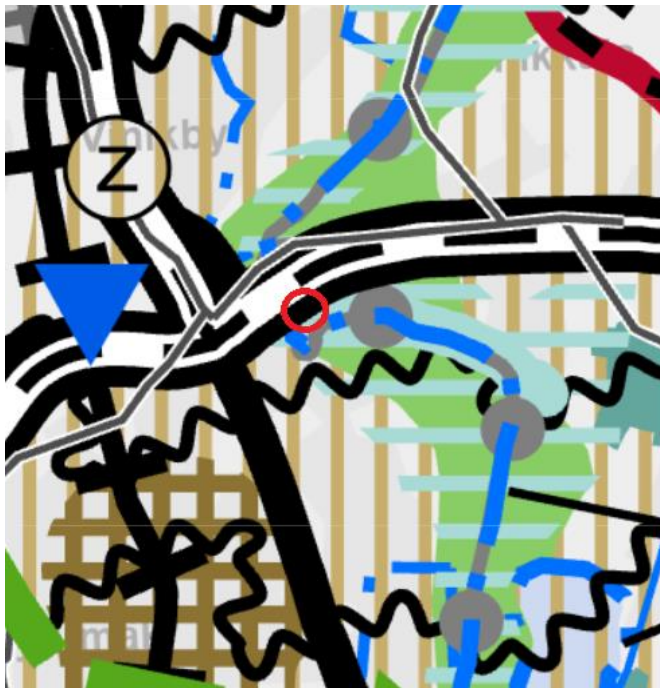
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

- Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.
- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

Maakuntakaava

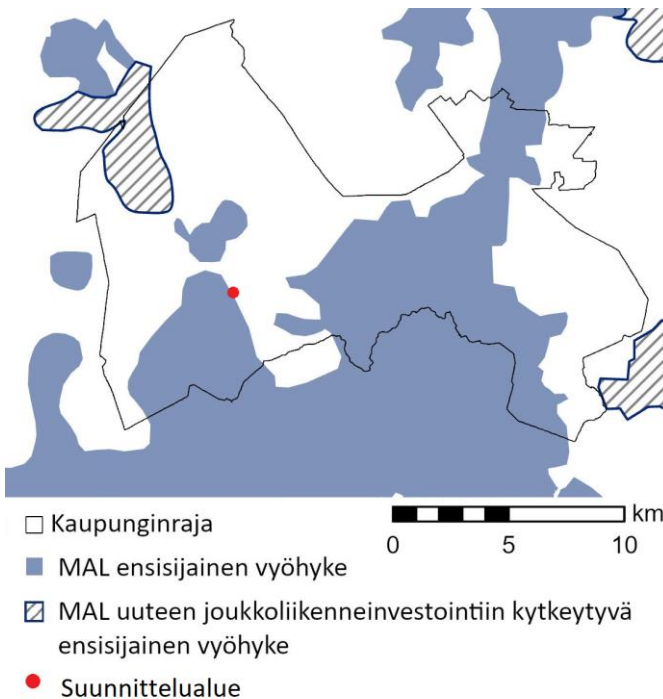
Kuva 15. Ote Uusimaa-kaavasta 2050. Suunnittelualueen sijainti on merkitty punaisella ympyrällä.

Uusimaa-kaava 2050 on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023.

Suunnittelualue sijoittuu maakuntakaavassa valtakunnallisesti merkittävän tien reuna-alueelle. Suunnittelualueen vieressä on kulttuuriympäristön/maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, jonka läpi kulkee arvokas pintavesi.

- Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke
- Valtakunnallisesti merkittävä kaksiajoratainen tie
- Maakunnallisesti merkittävä tie
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue
- Virkistysalue
- Vedenhankinnan kannalta arvokas pintavesialue

MAL 2019 -suunnitelma

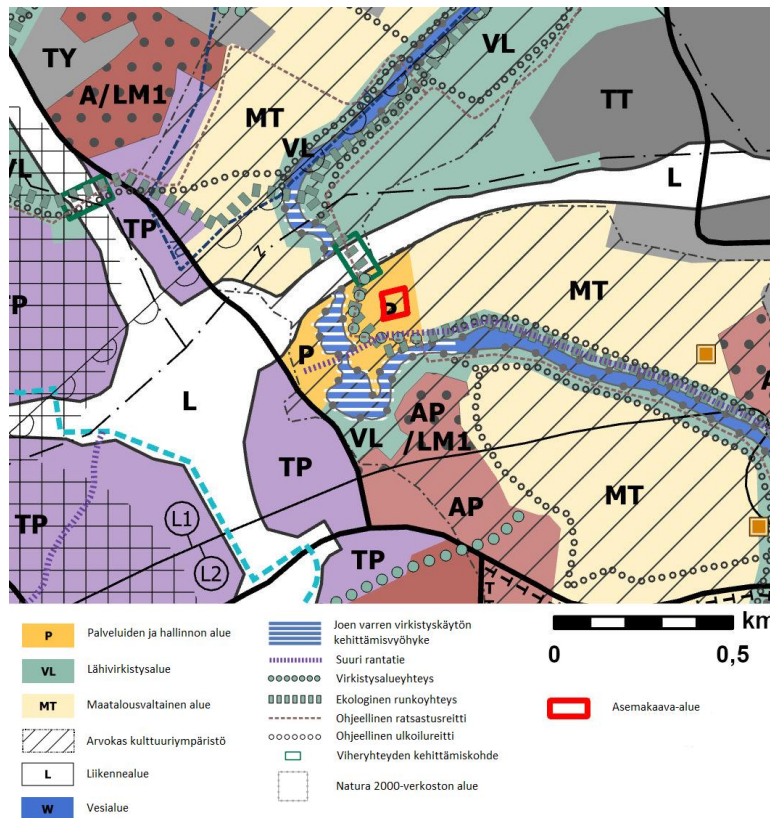

Kuva 16. Ote MAL-2019 suunnitelmasta. Suunnittelualueen sijainti on merkitty punaisella pallolla.

MAL 2019 on suunnitelma Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämiseksi vuosille 2019–2050. Suunnitelma valmistellaan neljän vuoden välein yhteistyössä seudun 14 kunnan ja HSL:n toimesta. Suunnitelmassa määritellään ja priorisoidaan seudullisesti merkittävän maankäytön ja erityisesti asuntorakentamisen sijoittumista sekä linjataan kasvua tukevat liikennejärjestelmän kehittämistoimet. Tavoitteena on kuvata seudun yhteinen tahtotila, jonka pohjalta yhdessä toimitaan tavoitetilan saavuttamiseksi. Suunnitelmassa tavoitellaan vähäpäästöistä, houkuttelevaa, elinvoimaista ja hyvinvoivaa seutua. Suunnitelman päämittarien tavoitetasoissa vuodelle 2030 on määritelty mm. että liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 50 % vuoden

2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä (määrävä tavoitetaso), asuntotuotannosta vähintään 90 % kohdistuu ensisijaisesti kehitettävälle maankäytön vyöhykkeille (oheinen kartta) ja väestöstä vähintään 85 % sijoittuu kestävän liikkumisen vyöhykkeille. MAL 2019 suunnitelma on hyväksytty Vantaan osalta HSL:n hallituksessa 26.3.2019 (liikenteen osuus) ja kaupunginvaltuustossa 20.5.2019. MAL 2019 -suunnitelman pohjalta valmistellaan ja neuvotellaan MAL-sopimus 2020–2023 valtion, seudun kuntien ja HSL:n kesken. Asemakaavamuutosalue sijoittuu ensisijaisen MAL-vyöhykkeen ulkopuolelle.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021 (Yleiskaava 2020, KV 25.1.2021). Yleiskaavasta valitettiin Helsingin hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi 28.6.2022 päätöksen myötä useimmat yleiskaavasta annetut valitukset. Vantaan yleiskaava tuli virallisesti voimaan 11.1.2023, mutta voimaantulo ei koske hallinto-oikeuden kumoamia merkintöjä ja määräyksiä eikä Länsisalmen aluetta, koska alue rajattiin aiemmin pois hyväksyttävästä yleiskaavasta. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Kuva 17. Ote yleiskaavasta.

Alue on yleiskaavassa palveluiden ja hallinnon aluetta, joka varataan monipuolisille julkisille ja yksityisille palvelutoiminnoille, sekä niitä palveleville asuin- ja huoltotiloille. Rakentaminen alueella tulee toteuttaa ympäristöön sopeutuen. Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä.

Alue on yleiskaavassa myös osa arvokasta kulttuuriympäristöä. Alueiden käytössä on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on vaalittava kulttuuriympäristön ominaispiirteitä. Kulttuuriympäristöä kehitettäessä on sen arvot otettava huomioon ja sovitettava yhteen yleiskaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen maankäytön kanssa.

Alueen etelä- ja länsipuolella, kulkee virkistysalueyhteys ja ekologinen runkoyhteys, sekä eteläpuolella Suuri rantatie. Alueen läheinen jokialue kuuluu joen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhykkeeseen. Alueen lähellä itäpuolella on maatalousvaltaista aluetta. Alueen pohjoispuolella on liikennealue ja sen ylittävä viheryhteyden kehittämiskohde.

Asemakaava

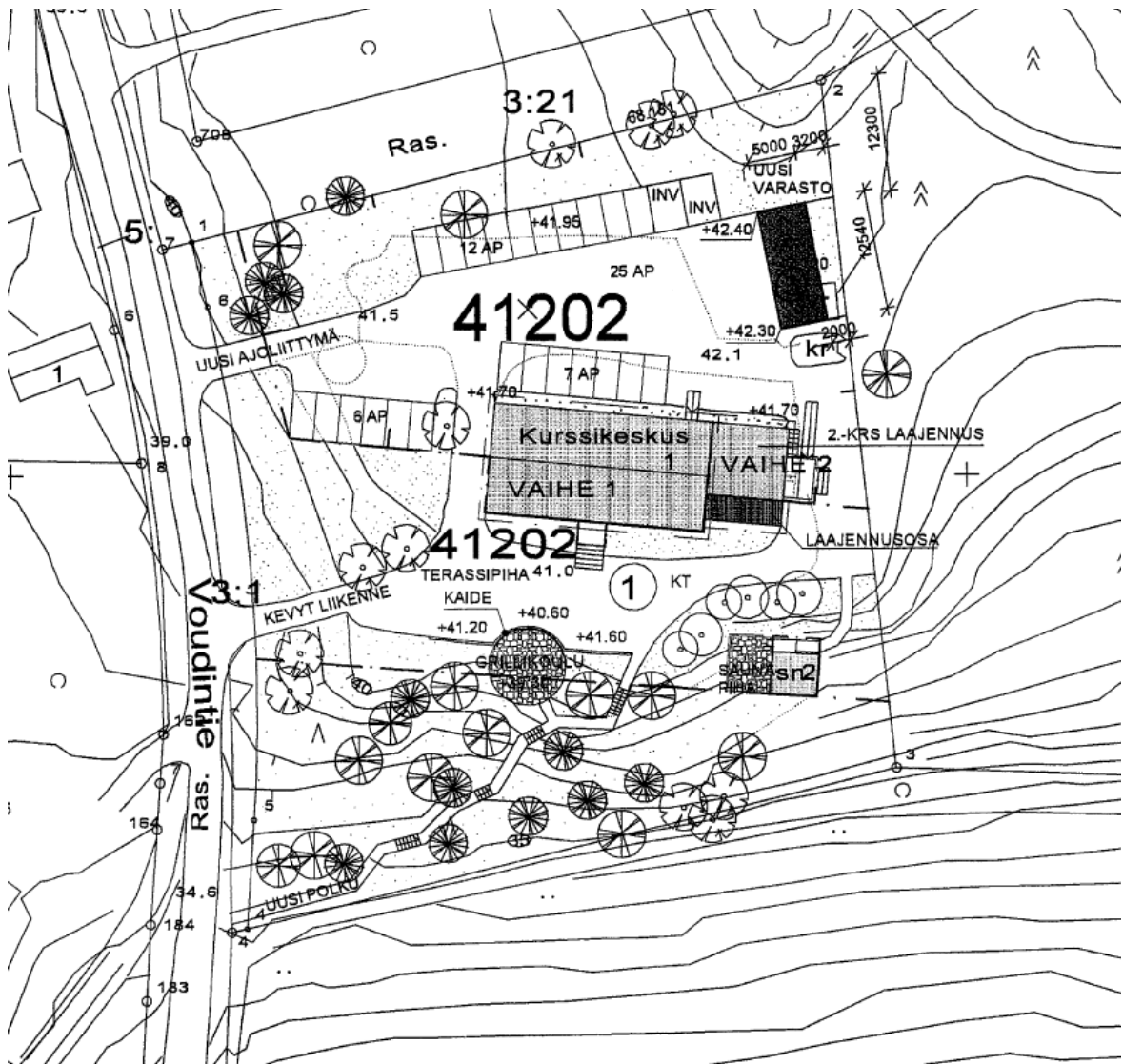

Kuva 18. Ote ajantasa-asetmakaavasta. Suunnittelualue on rajattu punaisella katkoviivalla.

Kortteli 41202 on voimassa olevassa Vantaankosken vuoden 1989 asemakaavassa nro 180500 yleisten rakennusten korttelialuetta (Y). Korttelin eteläosassa on istutettava alueen osa. Keskellä korttelia on, vuonna 1891 valmistunut kaksikerroksinen rakennus, joka on nykyään suojeltu. Rakennuksen sivuilla ja takana olevalla alueella on voimassa olevassa kaavassa 700 k-m² lisärakennusoikeutta yksikerroksisille rakennuksille.

Korttelin muutostyöt vuoden 2006 poikkeamispäätöksellä

Alkuperäiseen koulurakennukseen on tehty laajennusosa idän puolelle 1960-luvulla. Laajennusosa on korvattu poikkeamispäätöksellä (41-21-06-POP 16.2.2006) uudella kaksikerroksisella laajennusosalla. Samalla päätöksellä rakennukseen on tehty muitakin muutoksia, kuten kattolyhdyt ja myös pihalle on tehty uusia kulkureittejä ja piharakennelmia. Poikkeusluvassa ei erityisesti mainittu tarvetta huomioida alueella olevaa kiinteää muinaisjäännöstä (Viinikkala-2, 92010023), joten muutostöissä osa eteläosan kulkureiteistä ja portaikoista rakennettiin alueelle, jossa oli muinaismuistolain mukaan suojeltava kiinteä muinaisjäännös. Muutokset tehtiin pihan osalta osin esitetystä asemapiirroksesta poikkeaviksi, esimerkiksi polku on leveämpi ja kulkee eri kohdassa kuin asemapiirroksessa on esitetty. Osalle muutoksista, kuten eteläisimmän rinteen kiviaidalle, haettiin lupa vasta jälkikäteen. Vuoden 2006 asemapiirros on esitetty kuvassa 20.

Kuva 20. Vuoden 2006 poikkeamispäätöksen liitetty asemapiirustus.

Kaavamuutosehdotus vuosina 2008–2011 numerolla 411700

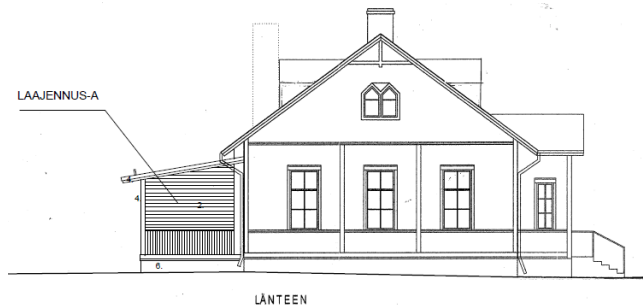
Kaava-alueelle ja viereiselle laajennusalueelle haettiin 3.10.2008 kaavamuutosta, jolla sallittaisiin yhteensä 4150 k-m² lisärakentaminen ja hotellin toteutus. Hakijan suunnittelijana toimi arkkitehti-toimisto Forma-Futura Oy. Kaavatyö oli kaupunkisuunnitteluosaston suunnitteluohjelmassa syksystä 2009. Kaavatyö alkoi numerolla 002054. Kaavatyö ulottui myös asemakaavoittamattomalle alueelle, joten kaavanumero muutettiin 25.1.2011 numeroksi 411700 samalla kun laadittiin uusi OAS ja postitettiin se osallisille. Kaava oli menossa mielipiteiden jätön ja niiden kommentoinnin jälkeen käsittelyyn kaupunkisuunnittelulautakunnan 13.6.2011 kokoukseen, mutta kaavan valmistelu jäädytettiin kaupungin puolelta ennen kokousta, eikä kaavaa ole sen jälkeen edistetty.

Kuva 21. Asemapiirros kaavan 411700 viitesuunnitelmasta vuodelta 2010 (Forma-Futura Oy).

Korttelin muutostyöt vuoden 2017 jälkeen

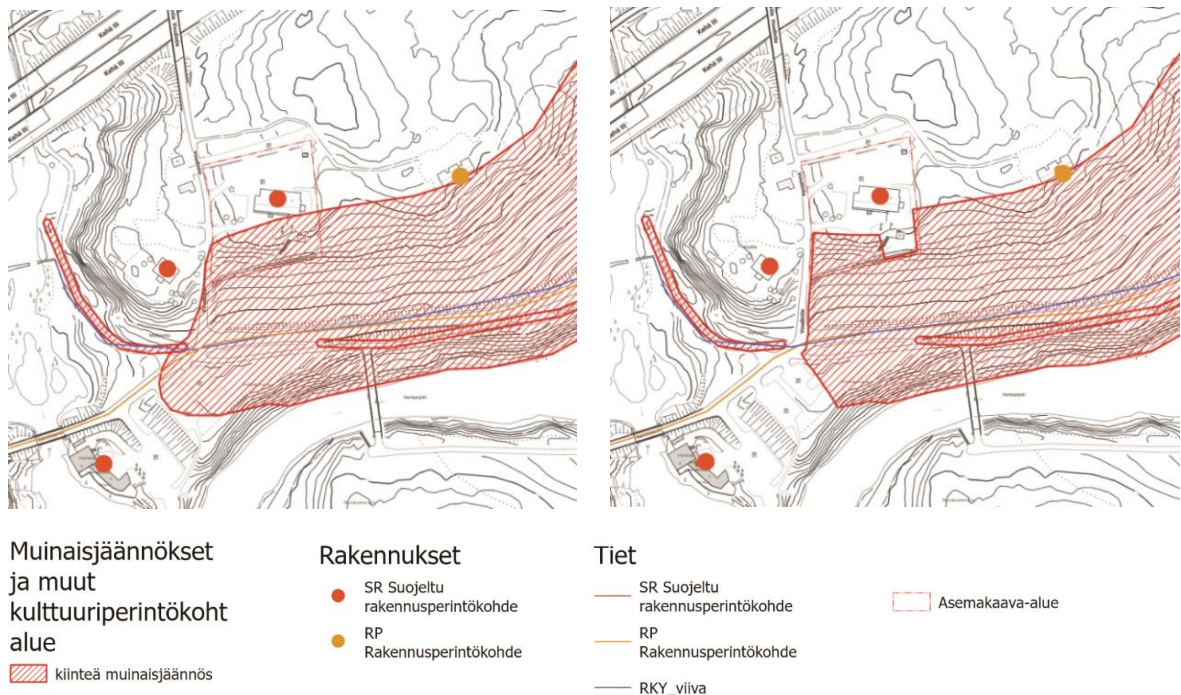
Kurssikeskuksen pohjoispuolelle rakennettiin rakennusluvalla 41-0222-18-B (26.3.2018) yksikerroksinen laajennusosa. Samalla tehtiin tilamuutoksia ja parannuksia vanhoihin rakennuksiin. Asemapiirroksen pihasuunnitelmassa esitettiin jo aikaisemmin tehty polku rappusineen oikealla paikallaan sekä ehdotettiin joitain muutoksia ja uusia istutuksia. Rakennusluvassa kuitenkin määritettiin, että pihasuunnitelman toteuttaminen edellyttää edeltävää arkeologin kanssa tehtävää kohdekäyntiä, jotta kaupunginmuseo voi arvioida onko hankkeella vaikutusta etelärinteessä olevaan muinaismuistolailalla suojeltuun alueeseen. Tällaista käyntiä ei ole tehty, eikä pihasuunnitelmaa uusien istutusten osalta ole toteutettu. Vuoden 2017 asemapiirros ja parhaiten alkuperäisessä muodossaan säilyneet etelän ja lännen puolen julkisivut on esitetty kuvissa 22–24.

Kuva 24. Julkisivu länteen vuoden 2017 suunnitelmista (lupapiste).

Muinaismuistoalueen rajauksen muutos 2024

Vantaan kaupunginmuseon edustaja tarkasteli maaliskuussa 2024 piha-alueen muinaismuistoalueen rajausta uudelleen, koska pihalla on tehty vuoden 2006 poikkeusluvalla muutostöitä, jotka ovat heikentäneet suojeluarvoja. Muinaismuistoalueen rajausta muutettiin siten että osa piha-alueesta rajattiin pois suojelusta, koska jo turmeltuja alueita ei ole enää syytä suojella (kuva 25). Rajausta pienennettiin samalla läheisen alueen toteutuneen pysäköintialueen osalta, jossa tehtiin tarvittavat arkeologiset tutkimukset ennen pysäköintialueen rakentamista.

Kuva 25. Muinaismuistoalueen aikaisempi rajaus (vasemmalla) ja tarkennettu rajaus (oikealla).

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy:n (ent. Kiinteistö Oy Kuninkaantien Viilatehdas) jättämä kaavamuutoshakemus kirjattiin saapuneeksi 01.03.2019. Kaavamuutos hyväksyttiin vuoden 2020 työohjelmaan (kh 10.2.2020) ja sai numeron 002054. Kaavoitus tuli vireille 2.4.2020.

Asemakaavamuutokseen ei liity sopimuksia.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupungin museo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Kaavoitus tuli vireille 2.4.2020. Asukastilaisuuksia ei järjestetty kevään ja kesän 2020 aikana koronavirustilanteen vuoksi.

Asemakaavaehdotuksen (nro 002054) vireilletulo vaiheessa mielipiteet pyydettiin 8.5.2020 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 5 kappaletta. Mielipiteet alla:

- *Caruna Oy*: Kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n sähköverkkoa.
- *Fingrid Oyj*: Asemakaavoitettavalla alueella ei ole Fingridin voimajohtoja.
- *Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)*: Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi.
- *Vantaan energia Oy ja Vantaan energia sähköverkot Oy:n*:
 - o Sähköverkko: Ei huomauttamista. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.
 - o Kaukolämpöverkko: Ei huomautettavaa. Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti. Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

- *Vantaan kaupunginmuseo*: Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta:
 - o Kaavamuuotosalueella sijaitsee kiinteä muinaisjäänös Viinikkala 2 (mj. rek. tunnus 92010023). Kyseessä on kivistä asuinpaikka. Kohde on laaja ja siitä on havaittu useita löytökeskittyä. Asuinpaikalta on löytynyt kivistä, talttoja, esineen teelmiä, kvartsiittiesineitä ja -iskoksia. Muinaisjäänösalueelle ei osoiteta kaavamuutoksen yhteydessä maankäyttöä. Muinaisjäänösalue tulee merkitä kaavaan sm-merkinällä siltä osin, kun se rajautuu kaava-alueelle.
 - o Suunnitelualueella sijaitseva entinen ruotsinkielinen Vantaankosken kansakoulu on yksi vantaalaisista uusrenessanssi-puukouluista. Rakennusten pohjakaava ja julkisivut perustuvat tyyppiirustuksiin, jotka on julkaistu vuonna 1892 tyyppiirustussarjassa *Normalritningar till folkskolebyggnader på landet*. Rakennuksen kulttuurihistorialliset arvot ovat hyvin säilyneet siihen kohdistuneista muutoksista huolimatta. Koulurakennus on muutettu kurssikeskukseksi vuonna 1977 ja ravintolaksi 2006. Rakennuksen itäpäätyyn on rakennettu suurikokoinen laajennus, josta on pääsy vintille rakennettuihin saunatiloihin. Ravintolan viimeisin muutos- ja laajennushanke on toteutettu vuonna 2018. Koulun takana oleva piha ja pieni urheilukenttä on nyt autopaikoitusalueena. Rakennuksen ympäristöä on muokattu suurten korkeuserojen vuoksi. Rakennus sijaitsee kaupunkikuvallisesti näkyvällä paikalla mäen päällä Suuren Rantatien varrella (RKY 2009). Sitä ympäröiviä maanmuotoja on pengerretty ja rajattu pyöreillä kivillä. Pihan ilmettä etelään päin leimaavat suuret lautarakenteiset terassirakennelmat ja vanha saunarakennus, josta on tehty grillikeittiö. Entinen koulurakennus on suojeltu asemakaavalla vuonna 1989 (kv 29.5.1989, nro 180500, Vantaankoski). Suojelumääräykset tulee päivittää kaavatyön yhteydessä huomioiden tehdyt muutos- ja laajennustyöt. Rakennus on inventoitu Vantaan kouluinventoinnissa (Elina Riksmän, Vantaan kaupunki 2017). Tehty selvitys toimii hyvänä lähtökohtana arvioitaessa kaavan vaikutusta rakennettuun kulttuuriympäristöön sekä suojelutarpeiden arvioinnissa ja määräysten laadinnassa.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2022–2025 strategia (Kv 31.1.2022):

Innovaatioiden Vantaa -strategian mukaan rohkea, rento ja viihtyisä Vantaa on kestävyden edelläkävijä. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa.

Laadimme Vantaa kaupunkikeskuksille omat kehittämissuunnitelmansa, joissa korostuvat alueiden myönteiset ominaisuudet. Teemme keskuksista viihtyisiä ja turvallisia. Huolehdimme, että luonto on lähellä. Lisäksi mahdollistamme helpon liikkumisen kaupungissamme sekä hyvät toiminnalliset kehittämisedellytykset ja päivittäiset palvelut.

Haluamme säilyttää luontomme monimuotoisuuden. Vantaan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030. Lentokenttäalueesta tehdään Euroopan ympäristöystävällisin.

Neljä kärkihanketta rakentaa tulevaisuutta pidemmälle: ratikka mahdollistaa tiivistyvän kaupungin yhdistämällä kaupungin itäisimpiä osia sujuvan raideliikenteen piiriin ja mahdollistamalla kaupungin kasvun kestävästi joukkoliikenteen varrelle, Myyrmäen kulttuuritalo nostaa kulttuurin merkitystä, Kuusijärvi parantaa matkailua ja luonnon virkistyskäyttöä, ja Oppimiskampus tukee niin elinvoiman kuin jatkuvan oppimisen tarpeita.

MAL-tavoitteet:

MAL-sopimusten tavoitteena on yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen siten, että

- luodaan edellytyksiä tonttitarjonnan ja asuntotuotannon merkittävälle lisäämiselle
- ja liikenteeseen kohdistettujen ja joukkoliikennettä tukevien investointien täysimääräiselle hyödyntämiselle
- edistetään uusien liikennepalvelujen syntymistä henkilö- ja tavaraliikenteessä.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 18.6.2018):

- Kaupungin omistaman maan ja asemakaavoitettujen täydennysrakentamisalueiden kaavoittaminen on etusijalla.
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys.
- Korkeaa rakentamista ja täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti asemanseuduilla ja keskustoissa, joissa on hyvät palvelut.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestäväan rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Resurssiviisauden tiekartta (Kv 18.6.2018)

- Resurssiviisauden tiekartta määrittää Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita ja konkretisoi valtuustokauden 2018–2021 strategiaa. Kaupunkisuunnittelussa keskeisiä tavoitteita ovat:
 - Kaupunkirakenne on kestävästi täydentyvä ja sekoittuva.
 - Liikkuminen on hiilineutraalia, sujuvaa ja kohtuuhintaista.
 - Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ja käytetään resurssitehokkaita, luonnonmukaisia ratkaisuja.
 - Luonnon monimuotoisuus säilytetään ja sitä kartutetaan myös rakennetuilla alueilla.
 - Viherrakenne luo hyvinvointia ja viheralueet ovat helposti saavutettavissa.
 - Ohjataan uusiutuvan energian käyttöön.

3.3.2 Muut tavoitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritellyt maanomistajan tavoitteet

- Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy (ent. Kiinteistö Oy Kuninkaantien Viilatehdas) on jättänyt 1.3.2019 hakemuksen Voudintie 1:ssä sijaitsevan kiinteistön asemakaavan muuttamiseksi. Voudintie 1:ssä sijaitseva kortteli 41202 halutaan muuttaa yleisten rakennusten korttelialueesta (Y) kiinteistön nykyisen ravintolatoiminnan (Kuninkaan Kartano) mukaiseksi liikerakennusten tms. korttelialueeksi. Korttelin rajat ja nykyinen asemakaavoitettu kokonaisrakennusoi-keus säilyisivät ennallaan.
- Korttelissa sijaitseva ja asemakaavalla suojeltu vanha rakennus on muutettu v. 2006 ravinto-laksi ja rakennusta on laajennettu useassa vaiheessa. Rakennus on sitä ennen ollut Vantaan kaupungin ruotsinkielisenä kansakouluna ja sittemmin kaupungin kurssikeskuksena. Ravinto-lan viimeisin muutos- ja laajennushanke on toteutettu v. 2018. Rakennuksen käyttötarkoitus ei vastaa nykyistä asemakaavaa, mikä hankaloittaa kiinteistön nykyisen toiminnan kehittä-mistä.

Kaupungin tavoitteet

- Alueen käyttötarkoitus halutaan muuttaa paremmin alueen nykyistä käyttöä palvelevaksi. Sa-malla halutaan kuitenkin säilyttää suojeltu rakennus ja muinaismuistoalue, sekä alueen maise-makuvan kannalta tärkeä kasvillisuus.

Vihertehokkuus

- Asemakaavassa määrätään alueelle maankäytön mukainen vihertehokkuustaso, joka on tässä 0,8. Vihertehokkuudella tarkoitetaan alueen painotetun viherpinta-alan suhdetta alueen koko-naispinta-alaan. Vihertehokkuusmenetelmän avulla muun muassa edistetään vehreän, viih-tyisän ympäristön rakentumista ja hulevesien hallintaa sekä turvataan ekosysteemipalveluita ja luonnon monimuotoisuutta. Samalla toteutetaan kestävä kehityksen ja ilmastonmuutok-seen sopeutumisen ja hillinnän mukaisia suunnitteluperiaatteita.

Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset

- Vantaan kaupungin johtoryhmä hyväksyi 10.2.2020 Vantaan kulttuuriympäristölinjaukset, joi-den mukaan vantaalaisten kulttuuriympäristöt ovat rakkaita ja rikkaita. Ne ovat hyvin hoidet-tuja ja monikerroksisia. Kulttuuriympäristön arvojen välittymisestä tulevaisuuteen huolehdi-taan asemakaavoissa mm. seuraavasti:
 - o Varmistetaan kaavojen merkinnöillä ja määräyksillä, että merkittävät kulttuuriympä-ristö-kokonaisuudet säilyvät.
 - o Selvitetään kulttuuriympäristön arvot ja ominaispiirteet, ja pyritään säilyttämään ne.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Kuva 26. Suojeltu rakennus ja sen itäinen laajennusosa.

Kuva 27. Suojeltu rakennus ja sen pohjoinen laajennusosa.

Asemakaavassa muutetaan lähinnä vain alueen käyttötarkoitus yleisten rakennusten korttelialueesta palvelurakennusten korttelialueeksi. Alueella sijaitseva kulttuurihistoriallisesti arvokas suojeltu rakennus on tarkoitus säilyttää entisellään. Rakennuksen ominaispiirteet tulee säilyttää korjaus- ja muutostöissä. Rakennuksen laajennusten ja täydennysten tulee soveltua koulurakennuksen arkkitehtuuriin. Myös alueella sijaitseva kiinteä muinaismuistoalue tulee säilyttää.

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Koska asemakaavassa muutetaan lähinnä vain alueen käyttötarkoitus, eikä uusia suunnitelmia alueelle ole tiedossa, niin asemakaavaratkaisulle ei ole tehty erillistä vaihtoehtojen tarkastelua. Kuitenkin, koska rakennusalalla on jäljellä vielä 338 k-m² rakennusoikeutta, tehtiin tarkastelu siitä,

miten jäljellä oleva rakennusoikeus voidaan sijoitella tontille joko yksi tai kaksikerroksisena sen varmistamiseksi, että kokonaisuudesta on mahdollista saada eheä ja yhtenäinen.

Kuva 28. Jäljellä olevaa rakennusoikeutta vastaavan yksikerroksisen (vasemmalla) ja kaksikerroksisen rakennuksen (oikealla) esimerkkisijoittelu rakennusalalle. Uudisrakennusosa on esitetty punaisella. Täyden rakennusoikeuden vaatimat 24 pysäköintipaikkaa autoille ja pyörille on esitetty mustina suorakulmioina.

Tarkastelun perusteella vaikuttaa siltä, että uudisrakennusosien sijoittaminen tontille on mahdollista niin että kokonaisuudesta saa eheän ja yhtenäisen. Myös vaaditut pysäköintipaikat mahtuvat hyvin pihalle. Mahdolliset uudisosat tulevat sijoittumaan alueen takaosaan, eivätkä tule olemaan maisemakuvassa hallitsevasti näkyvillä. Kaavamääräykset varmistavat sen, että alueella tapahtuva rakentaminen sopeutetaan alueen maisema- ja kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan.

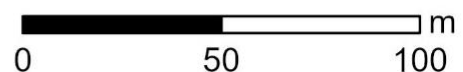
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan nykyinen yleisten rakennusten korttelialue (Y) palvelurakennusten (P) korttelialueeksi. Korttelin rajat, numero ja kokonaisrakennusoikeus säilyvät ennallaan.

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

Kuva 29. Ote kaavakartasta.

Asemakaavamuutoksella sallitaan voimassa olevan asemakaavan yksikerroksisen rakentamisen lisäksi myös kaksikerroksinen rakentaminen, joka on jo osittain toteutettu poikkeusluvalla. Uudisrakennuksen tai -rakennusosan katon harja ei kuitenkaan saa kohota maisemakuvassa suojellun rakennuksen katon harjan yli.

Asemakaavamuutoksella muutetaan rakennusalan rajausta siten, että alun perin poikkeusluvalla osin rakennusalan ulkopuolelle rakennettu itäinen lisäosa rajautuu jatkossa rakennusalan sisälle. Lisäksi rakennusala pienenee suojellun rakennuksen länsipäädyn kohdalta. Näin suojellun rakennuksen parhaiten alkuperäisessä asussaan säilyneet etelä- ja länsijulkisivu säilyvät jatkossakin. Suojeltavan rakennuksen ala (sr) säilyy asemakaavassa ennallaan. Lisäksi suojellaan uutena muinaismuistoalue (sm) niiltä osin kuin sen päälle ei ole rakennettu kulkureittejä. Istutettavat alueen osat esitetään kaavakartassa tarkemmin nykytilaa vastaavina. Nykyiset istutusalueet ja maisemakuvan kannalta tärkeät puut on merkitty kaavamääräyksillä säilytettäväksi.

4.1.1 Mitoitus

Palvelurakennusten korttelialueen (P) koko on yhteensä noin 0,48 hehtaaria (4774 m²). Suojeltavan rakennuksen kerrosala on noin 500 k-m² ja lisärakennusoikeus 1640 m² rakennusallalla noin 700 k-m², josta on käytetty 362 k-m². Lisärakennusoikeudesta on käyttämättä 338 k-m². Tehokkuusluku on noin e=0,25.

Kortteliin on määrätty toteutettavaksi vähintään 1 autopaikka/ 50 k-m² kohti ja vähintään 1 pyöräpaikka/50 k-m².

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset asuinrakennukset noudattavat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaa. Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristöhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- ja kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja materiaaleja koskevia määräyksiä, jotka suosivat puurakentamista ja historiallisen miljöönn kunnioittamista. Suojellun rakennuksen korjaus- ja muutostoimenpiteistä on pyydetty lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.

Alueen vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,8. Alustavien arvioiden mukaan se toteutuu ja ylittyykin tällä hetkellä. Koska vain alueen käyttötarkoitus muuttuu, eikä alueelle ei ole tulossa uudisrakentamista, vihertehokkuuslaskelmaa ei ole vaadittu kaavamuutoksen yhteydessä. Mahdollisen myöhemmän uudisrakentamisen yhteydessä vihertehokkuuslaskelma on kuitenkin esitettävä. Mahdollisista pihamuutoksista, kuten uusista aidoista, kaiteista, poluista ja portaista tulee myös tehdä etukäteen yksityiskohtainen selostus museolle kommentoitavaksi historialliseen ympäristöön sopivuuden kannalta. Piha-alueella olevat puut ovat maisemallisesti merkittäviä ja ne on säilytettävä. Istutettavalla alueen osalla tulee olla puita, pensaita ja perennoja, pääosin perinne- ja luonnonkasveja. Jo perustettu nurmikko on sallittu.

Alueella ei ole yleistä hulevesiviemärintiä. Alueen hulevedet johdetaan ojaverkostoa pitkin Vantaanjokeen. Hulevedet imeytyvät osittain maahan, koska alueella on säilytettäviä kasvillisuusalueita ja lisäksi on määrätty käytettäväksi vettä läpäiseviä pintoja ja kielletty alueen asvaltointi. Koska vain alueen käyttötarkoitus muuttuu, erillistä hulevesisuunnitelmaa ei kaavamuutoksen yhteydessä vaadittu. Mahdollisen lisärakentamisen yhteydessä tulee laatia koko korttelin yhteinen hulevesisuunnitelma sekä suunnitelma työaikaisten hulevesien käsittelystä. Hulevesisuunnitelma tulee hyväksyttävä kaupungilla.

4.3 ALUEVARAUKSET

Alue on kokonaisuudessaan palvelurakennusten (P) korttelialuetta. Seuraavien otsikoiden alla kerrotaan tarkemmin käyttötarkoituksittain, sanallisesti kaavan sisältö, sekä merkittävimmät rakentamista ohjaavat määräykset ja perustelut niille.

4.3.1 Korttelialueet

P, palvelurakennusten korttelialue

Palvelurakennusten korttelialueelle saa sijoittaa julkisia ja yksityisiä palveluja, kuten toiminta- tai tapahtumatiloja, koulutus-, ravintola-, sauna- ja muita liike- ja palvelutiloja sekä lyhytaikaista majoitusta, ei kuitenkaan asuntoja, palveluasuntoja, hoitolaitoksia, muita melulle herkkiä toimintoja, eikä päivittäistavaraa. Koska suunnittelualue on yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 1, Lden yli 60 dB, alueelle ei saa rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja. Majoitus- ja kokoustiloissa äänitasoeron ΔLA lento- ja tieliikenteen melua vastaan tulee olla vähintään 38 dB sekä ravintola-, tapahtuma- ja toimistotiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa vähintään ΔLA 35 dB. HSY:n ilmanlaadun vuosikartan perusteella typpidioksidin vuosikeskiarvo on kiinteistön alueella noin 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Rakennusten suunnittelussa tulee huomioida KEHÄ III:n ilmanlaatuvaikutukset ja rakennukset tulee varustaa tilojen käyttötarkoituksen mukaisella tuloilman suodatuksella.

Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- ja kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Rakennusoikeus uudisrakennuksille- ja -rakennusosille on 700 kerrosneliometriä. Uudisrakennuksen tai -rakennusosan katon harja ei saa kohota maisemakuvassa suojellun rakennuksen katon harjan yli.

Alueella on suojeltu vanha koulurakennus, jota ei saa purkaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen ominaispiirteet tulee säilyttää korjaus- ja muutostöissä. Rakennuksessa tehtävissä korjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai alkuperäisiä vastaavia materiaaleja. Alkuperäisiä rakennusosia tulee vaalia ja erityisesti alkuperäiset ikkunat tulee säilyttää. Mikäli rakennuksessa on tehty aikaisemmin muutoksia suojelutavoitteiden vastaisesti, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjattava rakennuksen alkuperäiseen tyyliin sopivalla tavalla. Korjaus- ja muutostöiden yhteydessä on pyydettävä lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.

Alueella sijaitsee muinaismuistolaila rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä Vantaan kaupunginmuseon lausunto.

Mahdollisista pihamuutoksista, kuten uusista aidoista, kaiteista, poluista ja portaista tulee tehdä etukäteen yksityiskohtainen selostus museolle kommentoitavaksi historialliseen ympäristöön sopivuuden kannalta. Maisemallisesti merkittävät puut on säilytettävä. Istutettavalla alueen osalla tulee olla puita ja pensaita, pääosin perinne- ja luonnonkasveja. Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,8. Korttelialueella käytettävien materiaalien, rakenteiden ja valaistuksen tulee olla ympäristöön sopivia. Pihan pinnoitteena tulee suosia vettä läpäiseviä pintoja. Asfalttipäällystettyä ei saa käyttää.

Korttelialueella on viivytettävä hulevesiä. Rakennuslupaa varten tulee laatia koko korttelin yhteinen hulevesisuunnitelma sekä suunnitelma työaikaisten hulevesien käsittelystä. Hulevesisuunnitelma tulee hyväksyttävä kaupungilla.

Rakennusmateriaalina tulee käyttää pääosin puuta. Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiili-neutraaliuteen. Rakennuslupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma. Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun, uusiutuvan energian avulla.

Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia. Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakennusluvan yhteydessä.

Alueelle tulee toteuttaa vähintään 1 autopaikkaa/ 50 k-m² kohti ja vähintään 1 pyöräpaikkaa/50 k-m².

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävästä kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos ei vaikuta väestön rakenteeseen tai kehitykseen alueella tai sen ympäristössä.

Yhdyskuntarakenne

Kuva 30. Rakeisuuskartta alueen rakennuskannasta. Kaava-alueen rakennukset on esitetty punaisella.

Alue sijoittuu Viinikkalan kaupunginosaan Kehä III:n ja Kuninkaantien väliin, Vantaankosken ja entisen viilantehtaan lähelle vanhaan harvaan rakennettuun kulttuuriympäristöön. Voudintie liittää alueen Kuninkaantien välityksellä Vantaankoskentiehen sekä Ylästöntiehen, jotka ovat osa Vantaan pääkatuverkkoa. Kuninkaantie on osa Suuri Rantatie -nimistä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY).

Rakentaminen sijoittuu joukkoliikenteen lähelle. Bussipysäkit sijoittuvat kävelyetäisyydelle.

Kaupunkikuva

Kaavamuutos ei muuta kaupunkikuvaa olennaisesti, vaan turvaa alueen kulttuurihistoriallisesti tärkeän kaupunkikuvan säilymisen jatkossakin. Hanketta voidaan pitää näiltä osin VAT:n mukaisena.

Asuminen

Kaava-alueelle ei tule asumista.

Työpaikat ja palvelut

Alueella säilyy palveluna Tilausravintola Kuninkaan Lohet Oy:n ravintolatiloina toimiva rakennus ja sen tarjoamat työpaikat. Kiinteistö soveltuu parhaiten nykyisenkaltaiseen tilausravintola- ja koustoimintaan. Päivittäistavarakauppaa tai vähittäiskaupan suuryksikköä ei sallita, koska paikka ei sijainniltaan ja liikenteellisesti ole sopiva kaupan liikepaikaksi. Suurin osa alueen rakennusoikeudesta on käytetty, joten ainoastaan nykyisen toiminnan maltillinen laajennus on mahdollinen. Uusia työpaikkoja ei todennäköisesti synny tai niitä tulee vain vähän.

Muutoksen vaikutukset kaupalliseen palveluverkkoon eivät tule olemaan merkittävät. Suunnitellulla maankäytöllä ei ole paikallisesti tai seudullisesti heikentäviä vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen.

Alueen työpaikat ja palvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä asukkaista, joten hanketta voidaan pitää näiltä osin VAT:n mukaisena. Kaavamuutoksella myös luodaan VAT:n mukaisesti edellytyksiä elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi kaava-alueella.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavataloudelliset vaikutukset ovat hyvin vähäiset. Kaavamuutos ei edellytä kunnallistekniikan rakentamista eikä rakennusoikeus nouse. Käyttötarkoituksen muutos nostaa jonkin verran tontin arvoa.

Sosiaalinen ympäristö

Kaavamuutos ei vaikuta sosiaalista ympäristöä muuttavasti.

Virkistys

Kaavamuutos turvaa alueen nykyisen käyttötarkoituksen, eikä vaikuta virkistysalueiden käyttöä lisäävästi. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee kävelyetäisyydellä Vantaankoskientien joukkoliikenteen pysäkeistä, joista on hyvät joukkoliikenneyhteydet moneen suuntaan, Martinlaakson aseman kautta myös kehäradan varrelle. Kaava-alueelta on myös hyvät ajoneuvoyhteydet Kehä III:lle ja Hämeenlinnanväylälle. Kaavamuutoksella ei ole merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia, koska liikennemäärät eivät asema-kaavamuutoksen myötä oleellisesti muutu kumoutuvaan asemakaavan ja kiinteistön nykyiseen käyttöön verrattuna.

Vesihuolto

Kaavamuutosalue tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoverkoston, joten kaavamuutoksesta ei aiheudu suunnittelu- tai rakennuskustannuksia yleiselle vesihuollolle.

Ympäristöhäiriöt

Suunnittelualue on yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 1, Lden yli 60 dB. Alueelle ei saa rakentaa uusia asuntoja eikä sijoittaa muita melulle herkkiä toimintoja. Majoitus- ja kokoustilojen äänitasoeron ΔLA lento- ja tieliikenteen melua vastaan tulee olla vähintään 38 dB sekä ravintola-, tapahtuma- ja toimistotiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa vähintään ΔLA 35 dB. HSY:n ilmanlaadun vuosikartan perusteella typpidioksidin vuosikeskiarvo on kiinteistön alueella noin 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Rakennusten suunnittelussa tulee huomioida Kehä III:n ilmanlaatuvaikutukset ja rakennukset tulee varustaa tilojen käyttötarkoituksen mukaisella tuloilman suodatuksella.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaava muuttaa alueen käyttötarkoituksen nykytilaa vastaavaksi. Mahdollinen uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetulle alueelle tai nykyisin pysäköintialueena olevalle hiekkakentälle, eikä sillä täten ole huonontavaa vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää jo olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Alueella nykyisellään olevat istutusalueet ja puut, jotka ovat maisemakuvallisesti merkittäviä, merkitään kaavassa säilytettäväksi. Näin varmistetaan, että ne säilyvät jatkossakin. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Alueen hulevedet johdetaan nykytilanteessa ojaverkostoa pitkin Vantaanjokeen. Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen. Alueen vettä imevät hiekkakentät ja kasvillisuus säilytetään kaavassa. Lisärakentamisen osalta tulee esittää uusi hulevesisuunnitelma.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Kaava muuttaa alueen käyttötarkoituksen nykytilaa vastaavaksi ja säilyttää ennallaan jo suurimaksi osaksi käytetyn rakennusoikeuden. Tällä hetkellä alueelle ei ole suunnitteilla lisärakentamista, joten hiilineutraalisuusselvitystä ei ole vaadittu. Jäljellä olevan rakennusoikeuden (338 km²) mahdollinen myöhempi käyttö ja lisärakentaminen tulee olemaan vaikutukseltaan ilmastonmuutokseen vähäistä. Uudisrakentamiselle rakennuslupaa haettaessa tulee kuitenkin esittää hiilijalanjälkilaskelma ja on huomioitava kaavamääräykset hiilineutraalisuudesta.

Kaava-alueelle on muotoiltu hiilineutraalisuutta lisääviä kaavamääräyksiä tarkastelemalla vastaavanlaisia kohteita hiilineutraalisuuteen pyrkimisen osalta. Kaavamääräyksissä on puurakentamiseen kannustavia määräyksiä. Rakentamisen tulee myös olla elinkaarikestävää ja energiatehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuuteen. Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun, uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia. Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakennusluvan yhteydessä.

Osana hiilineutraalisuustavoitteita on hiilinielujen ja -varastojen säilyttäminen ja kasvattaminen. Kaavassa on määritetty nykytilanteen mukaiset istutusalueet istutettaviksi alueen osiksi, sekä määrätty säilyttämään piha-alueella olevat puut. Tämä edistää hiilinielujen säilyttämistä ja kasvattamista.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Ilmanlaatu, pienhiukkaset sekä liikenne- ja lentomelu on käsitelty kohdassa 2.1.3. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.6 NIMISTÖ

Alueen nimistöön ei tule muutoksia.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamutokseen ei liity maankäyttösopimusta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Kuninkaan Lohet Oy: Timo Kauppinen
Mika Turunen
Jarmo Tuomala

Vantaan kaupunki:

Kaupunkisuunnittelu:	Johanna Rajala Merja Häsänen	aluearkkitehti (21.8.2023 asti) vs. aluearkkitehti (21.8.2023 alkaen)
	Anne Polvi	asemakaava-arkkitehti
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija
	Agon Shala	asemakaava-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri, kaavatalous
	Vuokko Rova	suunnitteluavustaja
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
Kaupunkiympäristö: Kadut ja puistot:	Heino Pitkänen	lakimies
	Paula Luomala	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
	Harri Keinänen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
	Taina Toivanen	liikenteen alueinsinööri
	Juuso Kauppinen	liikenneinsinööri
	Jarmo Pajunen	liikenneinsinööri
Kiinteistöhallinta ja asuminen: Museopalvelut:	Teemu Jääskeläinen	maankäyttöinsinööri
	Andreas Koivisto	arkeologi
	Anne Silanto	rakennustutkija
Rakennusvalvonta:	Timo Tamminen	lupa-arkkitehti
Yleiskaavoitus:	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Ari Pietilä	ympäristösuunnittelija
	Jouni Ahtiainen	ympäristösuunnittelija
	Sinikka Rantalainen	ympäristösuunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 4. päivänä kesäkuuta 2024

Anne Polvi
asemakaava-arkkitehti

Merja Häsänen
vs. aluearkkitehti

7. ASEMAKAAVAN SEURANTALOMAKE

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

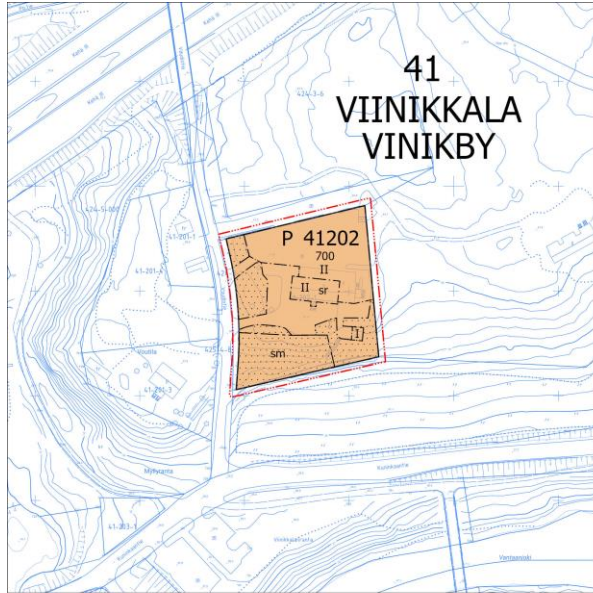
Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	06.05.2024
Kaavan nimi	002054 Viinikkala 41 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	02.04.2020
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092002054
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,4774	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisien tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,4774
Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]		
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset	
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset	

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,4774	100,0	700	0,15	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä	0,4774	100,0	700	0,15	0,4774	700
Y yhteensä	0,0000		0		-0,4774	-700
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]		Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä						
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos			
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]		[k-m ² +/-]	
Yhteensä	1					

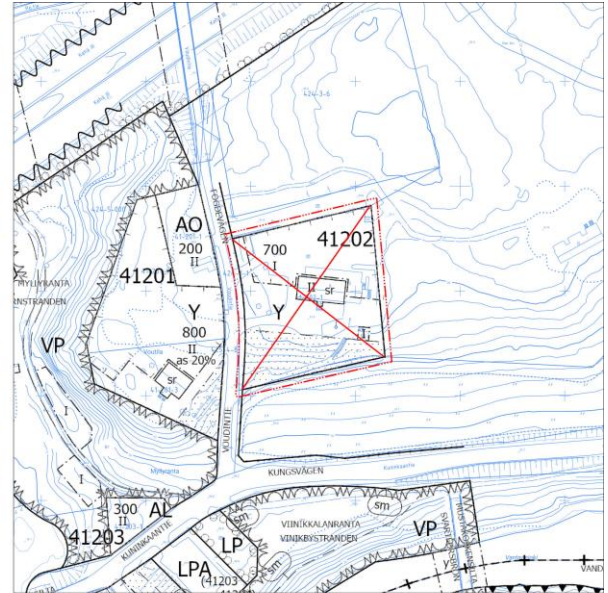
Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,4774	100,0	700	0,15	0,0000	0
A yhteensä						
P yhteensä	0,4774	100,0	700	0,15	0,4774	700
P	0,4774	100,0	700	0,15	0,4774	700
Y yhteensä	0,0000		0		-0,4774	-700
Y	0,0000		0		-0,4774	-700
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos			
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]		
Yhteensä	1					
Asemakaava	1					
Ei-asekaava						

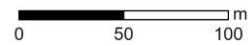
8. ASEMAKAAVAKARTTA JA -MÄÄRÄYKSET

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

<p>Kaava-alueen numero Planområdets nummer</p> <p>002054</p>	<p>Päiväys Datum</p> <p>4.6.2024</p>
<p>Vantaan kaupunki VOUDINTIE 1 Kaupunginosa 41, Viinikkala</p> <p>Asemakaavamuutos Kortteli 41202.</p> <p>1:2000</p>	 <p>Vanda stad FOGDEVÄGEN 1 Stadsdel 41, Vinikby</p> <p>Ändring av detaljplanen Kvarteret 41202.</p> <p>1:2000</p>
<p>ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:</p> <p>3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.</p> <p>Palvelurakennusten korttelialue.</p> <p>Yleistä</p> <p>Alueelle saa sijoittaa seuraavia julkisia ja yksityisiä palveluja: toiminta- tai tapahtumatiloihin, koulutus-, ravintola-, sauna- ja muita liike- ja palvelutiloihin sekä lyhytaikaisia majoitusta. Alueelle ei kuitenkaan saa sijoittaa asuntoja, palveluasuntoja, hoitolaitoksia, muita melulle herkkiä toimintoja, eikä päivittäistavarakauppaa tai vähittäiskaupan suuryksikköä.</p> <p>Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisemaa ja kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustieteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.</p> <p>Alueella tapahtuvasta rakentamisesta, korjaus- ja muutostöidenpiteistä, ympäristörakentamisesta ja ympäristönhoidosta on pyydettävä etukäteen lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.</p> <p>Ulkokonsertteja ei saa järjestää.</p> <p>Rakennukset</p> <p>Uudisrakentamisen tulee soveltua suojellun rakennuksen arkkitehtuuriin.</p> <p>Katot</p> <p>Uudisrakennuksen tai -rakennusosan katon harja ei saa kohota maisemakuvassa suojellun rakennuksen katon harjan yli.</p> <p>Piha</p> <p>Mahdollisista pihamuutoksista, kuten uusista aidoista, pysäköintipaikoista, kaiteista, poluista ja portaista, tulee tehdä etukäteen yksityiskohtainen selostus museolle kommentoitavaksi historialliseen ympäristöön sopivuuden kannalta.</p> <p>Istutettavalla alueen osalla tulee olla puita, pensaita ja perennoja, pääosin perinne- ja luonnonkasveja.</p> <p>Vihertehokkuuden tulee olla vähintään 0,8.</p> <p>Korttelialueella käytettävien materiaalien, rakenteiden ja valaistuksen tulee olla ympäristöön sopivia.</p>	<p>DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:</p> <p>Linje 3 m utanför planområdets gräns.</p> <p>Kvartersområde för servicebyggnader.</p> <p>Allmänt</p> <p>Följande offentliga och privata tjänster får placeras i området: aktivitets- eller evenemangsklokal, utbildnings-, restaurang-, bastu- och andra affärs- och servicelokaler samt kortvarig inkvartering. I området får man dock inte placera bostäder, servicebostäder, vårdinrättningar, andra bullerkänsliga funktioner och inte heller dagligvarubutiker eller stora detaljhandelsenheter.</p> <p>Byggnad, miljöbyggande och miljövård i området ska anpassas till områdets landskaps- och bybildsmässiga, kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Då man bygger i området eller gör ändringar i befintliga byggnader ska man se till att byggandet av både byggnader och miljö till dimensioner, stil och material anpassas sig till omgivningen. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid det öppna landskapsrummets kanter.</p> <p>Man ska i förväg be om ett utlåtande av den lokala museimyndigheten om byggande, reparations- och ändringsåtgärder, miljöbyggande och miljövård i området.</p> <p>Utomhuskonserter får inte anordnas.</p> <p>Byggnader</p> <p>Nybyggande ska anpassas till den skyddade byggnadens arkitektur.</p> <p>Tak</p> <p>Taknocken i en nybyggnad eller en nybyggnadsdel får inte nå över taknocken i den byggnad som skyddas i landskapsbilden.</p> <p>Gårdsplan</p> <p>En detaljerad redogörelse för eventuella ändringar på gården, som nya staket, parkeringsplatser, räcken, stigar och trappor ska i förväg ges till museet för kommentarer med tanke på hur de passar in i den historiska miljön.</p> <p>I den del av området som planteras ska det finnas träd, buskar och perenner, huvudsakligen traditionella växter och vildväxter.</p> <p>Gröneffektiviteten ska vara minst 0,8.</p> <p>De material, konstruktioner och belysning som används i kvartersområdet ska vara anpassade till miljön.</p>

	Pihan pinnoitteena tulee suosia vettä läpäiseviä pintoja.	Vattengenomsläppliga ytor ska föredras som gårdsbeläggning.
	Asfalttipäällystettyä ei saa käyttää.	Asfaltbeläggning får inte användas.
	Hulevedet Korttelialueella on viivytettävä hulevesiä. Rakennuslupaa varten tulee laatia korttelin yhteinen hulevesisuunnitelma sekä suunnitelma työaikaisten hulevesien käsittelystä. Hulevesisuunnitelma tulee hyväksyttävä kaupungilla.	Dagvatten I kvartersområdet ska dagvatten fördröjas. För bygglovet ska man utarbeta en gemensam dagvattenplan för kvartret samt en plan för hanteringen av dagvatten under arbetet. Dagvattenplanen ska godkännas av staden.
	Melu ja ilmanlaatu Rakennusten äänitasoeron lento- ja tiemelua vastaan on oltava majoitus- ja kokoustiloissa vähintään ΔL 38 dB sekä ravintola-, tapahtuma-, toimisto- ja liiketiloissa ja muissa vastaavissa tiloissa vähintään ΔL 35 dB. Rakennusten suunnittelussa tulee huomioida Kehä III:n ilmanlaatuvaikutukset ja rakennukset tulee varustaa tilojen käyttötarkoituksen mukaisella tuloilman suodatuksella.	Buller och luftkvalitet Byggnadernas ljudnivåskilnad mot flyg- och vägbuller ska vara minst ΔL 38 dB i inkvarterings- och möteslokaler samt minst ΔL 35 dB i restaurang-, evenemangs-, kontors- och affärslokaler och andra motsvarande lokaler. I planeringen av byggnaderna ska Ring III:s luftkvalitets-effekter beaktas och byggnaderna ska förses med filtrering av tilluften enligt lokalernas användningsändamål.
	Hiilineutraalisuus Rakennusmateriaalina tulee käyttää pääosin puuta. Rakentamisen tulee olla elinkaarikestävää ja energia- tehokasta, mahdollistaa uusiutuvan energian tuotanto tontilla sekä osoittaa pyrkimys hiilineutraaliuteen. Rakennuslupaa haettaessa tulee esittää hiilijalanjälkilaskelma. Rakennusten energiakulutus tulee osittain tai kokonaan kattaa paikallisesti tuotetun, uusiutuvan energian avulla. Uusiutuvan energian ratkaisut saavat olla rakennus- ja korttelikohtaisia tai alueellisia. Mahdolliset energiakaivot tulee sovittaa alueen ympäristörakentamiseen. Niiden tarkempi sijainti, määrä sekä muut ominaisuudet määritellään tapauskohtaisesti rakennusluvan yhteydessä.	Klimatneutralitet Trä ska användas som huvudsakligt byggmaterial. Bygandet ska vara hållbart ur ett livscykelperspektiv och energieffektivt, möjliggöra produktion av förnybar energi på tomten och visa strävan mot klimatneutralitet. I samband med ansökan om bygglov ska en beräkning av koldioxidavtrycket presenteras. Byggnadernas energiförbrukning ska delvis eller helt täckas med lokalt producerad förnybar energi. Lösningarna för förnybar energi får vara byggnads- och kvartersspecifika eller områdesvisa. Eventuella energibrunnar ska anpassas till områdets miljöbyggande. Deras mer exakta positioner, antal och övriga egenskaper fastställs från fall till fall i samband med bygglovet.
	Pysäköinti Pysäköintipaikkoja tulee rakentaa vähintään 1 ap / 50 k-m ² . Polkupyöräpaikkoja tulee rakentaa vähintään 1 pp / 50 k-m ² .	Parkerings Minst 1 bp / 50 m ² -vy parkeringsplatser ska byggas. Minst 1cp / 50 m ² -vy cykelplatser ska byggas.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgränser.
	Osa-alueen raja.	Gräns för delområde.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
41	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VIINI	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
41202	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
700	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
	Istutettava alueen osa. Alueella olevat puut ovat maisemallisesti merkittäviä ja ne on säilytettävä.	Del av område som ska planteras. Träden i området är betydelsefulla för landskapet och de ska bevaras.
	Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolaila rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydyttävä Vantaan kaupunginmuseon lausunto.	Del av område där det finns en fast fornlämning som fridlysts enligt lagen om fornminnen. Det är förbjudet att gräva i området, täcka över, ändra, ta bort eller på annat sätt röra området. Om planer som gäller objektet ska ett utlåtande begäras av Vanda stadsmuseum.

sr	Suojeltava rakennus.	Byggnad som skall skyddas.
	<p>Suojeltava rakennus, jota ei saa purkaa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen ominaispiirteet tulee säilyttää korjaus- ja muutostöissä. Rakennuksessa tehtävissä korjauksissa tulee käyttää alkuperäisiä tai alkuperäisiä vastaavia materiaaleja. Alkuperäisiä rakennusosia tulee vaalia ja erityisesti alkuperäiset ikkunat tulee säilyttää. Mikäli rakennuksessa on tehty aikaisemmin muutoksia suojelutavoitteiden vastaisesti, on rakennus korjaus- ja muutostöiden yhteydessä korjattava rakennuksen alkuperäiseen tyyliin sopivalla tavalla. Korjaus- ja muutostöiden toteutusta on pyydetty lausunto paikalliselta museoviranomaiselta.</p>	<p>Byggnad som ska skyddas och som inte får rivas. Den kulturhistoriskt värdefulla byggnadens kännetecknande drag ska bevaras i samband med reparations- och ändringsarbeten. Vid reparationer i byggnaden ska ursprungliga eller motsvarande material användas. Ursprungliga byggnadsdelar ska värnas och i synnerhet ska ursprungliga fönster bevaras. Om det tidigare har gjorts sådana ändringar i byggnaden som strider mot skydds målen, ska byggnaden i samband med reparations- eller ändringsarbeten iståndsättas på ett sätt som passar ihop med byggnadens ursprungliga stil. Om reparations- och ändringsåtgärder ska ett utlåtande begäras av den lokala museimyndigheten.</p>
	TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
	<p>Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.</p>	<p>För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.</p>
<p>Kaupunkirakenne ja ympäristö Stadsstruktur och miljö Asemakaavoitus Detaljplanering</p>	<p>Mittaus- ja geopalvelut Mätning och geoteknik</p>	<p>Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset. Baskarten för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.</p>
{Allekirjoitus aluearkkitehti}	<p>Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.</p>	<p>Plankoordinaatistojärjestelmä ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.</p>
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __. __. 20__	Godkänd av stadsfullmäktige __. __. 20__	Allekirjoitettu sähköisesti

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta / kaupunkiympäristölautakunnalta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupungin yhteystiedot

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki

Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa

(Tarkista aukiolo soittamalla tai osoitteesta <https://www.vantaa.fi/vantaa-info>)

Puhelin: (09) 83911 (vaihe)

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Asiointipalvelun osoite: [Kirjaudu sisään](https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/) (<https://asiointi-vantaa.digiloikka.fi/prod/eservices/available/start/>)

Oikaisuvaatimus-paatokselle)

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopuille tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankinta-oikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:
Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankin-talain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitettun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely

on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksis aantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhaku aika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksis aantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhaku aika suora hankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suora hankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suora hankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suora hankintaa koskevaa ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suora hankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suoramäärästä ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suoramäärää koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edusta-jansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asiointista viranomastoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2120 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4240 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6350 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 530 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus

Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

puh. 029 56 43300

fax 029 56 43314

markkinaoikeus(at)oikeus.fi

asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa

- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös

- viranomaisen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus poikkeamispäätökseen ja suunnittelutarveratkaisua koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi
- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistaja ja haltija,
- sellaisen kiinteistön omistaja tai haltija, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- se, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa

Valituksen voi tehdä myös

- kunta ja naapurikunta, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa
- toimialueellaan sellainen rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen
- viranomaisen toimialaansa kuuluvissa asioissa

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen antopäivästä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa \(1455/2015\)](#) säädetään. Ajantasainen tieto maksuista löytyy [tuomioistuinlaitoksen sivustolta](#).

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: [Aloita asiointi](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/) (https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/)

Virka-aika: klo 8.00–16.15

TÄMÄ PÄÄTÖS ON ANNETTU JULKIPANON JÄLKEEN

_____ KUUN _____ PÄIVÄNÄ 2024, JOLLOIN SEN KATSOTAAN TULLEEN ASIANOMAISTEN TIETOON.